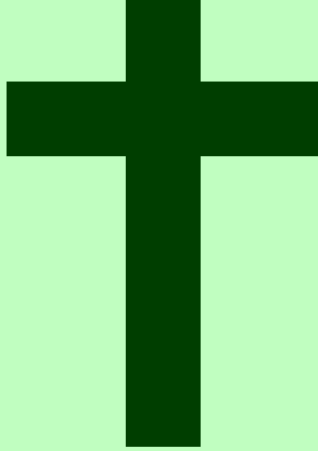

Diža' chawe' kub len
Salmo ka'

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec,
Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka' New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

SALMOS	1
MATÍO	72
MARKOS	110
LUKAS	133
ŽWA	171
HECHOS	199
ROMANOS	236
1 CORINTIOS	252
2 CORINTIOS	267
GÁLATAS	276
EFESIOS	282
FILIPENSES	287
COLOSENSES	291
1 TESALONISENSES	295
2 TESALONISENSES	298
1 TIMOTEO	300
2 TIMOTEO	305
TITO	308
FILEMÓN	310
HEBREOS	311
ŽEDW	322
1 BEDW	326
2 BEDW	330
1 ŽWA	333
2 ŽWA	337
3 ŽWA	338
JUDAS	339
APOKALIPSIS	341

SALMO KA'

1

1 Ba nez zen naken che bennen' bi zzi'e da' zzejni'igekle benne' wen da' zinnj ka' le',

na' bi nake' toze len benne' doła' ka', na' bi zónlene' tzen benne' ka' zzóagake' Dios cheła'ale,

2 san žebele' dan' žone' kan zchi'le Xanžo Dios, na' kan nak dan' wnnakze' Le', dot ža dot yel zlab laže'en.

3 Benne' ni nake' ka to yag da' zoan žoa'a yegw,

da' zbian da' zix chen lo byo' chekzen, na' xlagen bi žasen.

Yógo'te da' žon benne' ni, želžój chawen',

4 san benne' wen da' zinnj ka' kege ki zej nake'.

Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.

5 Bi yežojgak chawe' benne' wen da' zinnj ka' kate' wchi'a laže' Dios légage',

na' bi chó'ogak benne' doła' ka' gan zej ndobe benne' chawe' ka' law Dios.

6 Žaz laže' Dios da' žongak benne' chawe' ka', san da' žongak benne' wen da' zinnj ka' chen' légage' gan kwia y'gake'.

2

1 ĽBiz chen' zži'igak benne' yógo'te yež ka' che Dios?

ĽBiz chen' zlab láže'gak benne' ka' da' zzoan Le' cheła'ale?

2 Zži'igak benne' wnná bia' ka' chie' Le', na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze diža' nich wží'igake' che Dios, Xángake', na' che Bennen' wžé Dios chekze'.

3 Znnágake': "Yebéj kwínžo lo ná'gake',

na' wzoažo cheła'ale da' bchi'igekle' žo'o."

4 Gan že' Xanžon' ya'abá chie' žžiže'.

Žon ditjle' da' žek láže'gak' góngake',

5 na' lo yela' zža'a chie' zdile' légage',

na' lo yela' yichj ža'a chie' zchebe' légage'.

6 Znné': "Lo ya'a la'y chia', Ya'a Sión ba bzoa' Bennen' nna bi'e lo wlaza' neda'."

7 Znná Bennen': "Wzenla' le'e da' gož Xanžon' neda'.

Gože' neda': Le' nako' Zi'na'. Na'a ža naka' xo'.

8 Wnnable neda', na' gonna' Le' yógo'te yež ka',

na' gak chio' dot yežlyó.

9 Wchinnjo' yež ka' len to bar ya,

na' ka to že'e yo wzožjo' légaken."

10 Na'a, le'e, Benne' wnná bia' ka', le yenle da' ni da' zzejni'ila' le'e.

Le wsedle da' ni da' zzenla' le'e, le'e na' znná bia'le lo yežlyó.

11 Le gon da' znná Xanžo Dios, lo yela' zžebe chele,

na' lo yela' žežize chele, le yebele lawe' Le'.

12 Le gape ba la'ne Zi'ne' nich bi že'e, na' bi kwia yi'le lo nez chele, dan' la' žá'atie' Le'.

Ba nez zen naken chegak yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

3

1 Xana' Dios, ba nyanle'e benne' ka' zžá'agake' neda'.

Benne' zante zdíl-lengake' neda'.

2 Benne' zante znnégake' chia', na' znnágake': "Bi yeslá Dios le'."

3 San Le', Xana' Dios, žape chi'o neda'.

Nako' yela' baní' chia', na' zzo' neda' chawe'.

4 Wžéžyi'a, na' bliža' Xana' Dios,

na' Le' bechebe' chia' gan zoe' law ya'a la'y chie'.

5 Gota'a, na' wtasa',

na' bebana' dan' ben choch Xana' Dios neda'.

6 Bi žeba' chi mil benne' ka' zdíl-lengake' neda',

benne' ka' zej nyechjle' neda'.

7 Wyás, Xana' Dios. Beslá neda', Dios chia', na' wdáp xága'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',

na' bdichj láye'gak benne' wen da' zinnj ka'.

8 Yela' weslá za' lo no'o, Xana' Dios.

Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

1 Bechebe chia' kate' žliža' Le', Dios.

Le' zchi'a láže'kzo' da' žona'.

Kate' wzoá' lo da' zede, Le' ben chocho' neda'.

Beyache' laže'! neda', na' benle da' zchájiljena' Le'.

2 Znná Dios: "Le'e, benne' ka', Ľto chi'ize wzoale neda' cheła'ale?"

ĽTo chi'ize ži'ilele da' bi be zaka', na' chejle'le da' wen laže'?"

3 Žála' nnéžlele ba wžé Xanžo Dios bennen' žape' Le' ba la'ne.

Xanžo Dios yenle' chia' kate' wliža' Le'.

4 Le žebe law Dios, na' bi gonle doła'.

Le wlab laže' chie' kate' dele gan žtasle, na' le soa žize.

5 Le got biado' ka' lawe' Le' lo da' nak chawe', na' le wxén laže' Xanžo Dios.

6 Benne' zante znnágake':

"ĽNož benne' gon chawe'e neto'?"

Lo yela' ži'i laže' chio' bwia neto', Xanto' Dios.

7 Le' bzo' yela' žebele lo yichj lážda'wa', dan' nakžen zen ka da' zej nape benne' ka' zej nápli'e zoa', na' xis uba wal'.

8 Lo yela' zga'n chawe' gata'a, na' tasa',

dan' znn'o' Le', Xana' Dios, naka' chawe'
lawo' Le'.

5

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios.

Be' laže' kan zbeže laža'a.

2 Le' nako' Xana', na' nako' Dios chia'.

Benle da' žliža' Le', dan' zchálj'enteza' Le'.

3 Xana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a.

Zildo' la'kza' lawo' Le', na' kweza' da' yi'o
neda'.

4 Nako' Dios bi žaz lažo'o da' bi nak chawe'.

No benne' žone' da' zia bi soakze' gan zo' Le'.

5 Bi žo'o latje la'gak benne' wen da' zinnj ka'
lawo'.

Bi zle'elo' chawe' yógo'te benne' wen da'
zinnj ka'.

6 Zchinnjo' ližgak benne' ka' žon láže'gake'.

Zzo' cheja'ale benne' wetw benách ka', na'
no benne' žon laže'e,

7 san neda' wak choa'a ližo' dan' nží'ile'elo'
neda'.

Wká'n zena' Le' lo yodo' la'y chio' lo yela'
zžebe.

8 Bsedle neda' gona' da' chawe' lawo' Le',
Xana' Dios,

dan' zžá'ale'egak benne' ka' neda',

benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Bche' neda' nez chawe' chio'.

9 Benne' ki bi znnágake' da' naken da' li.

Nža' yichj lázdo'gake' da' kegle.

Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka' chegak
benne' gat ka' da' nyáljwgaken.

Znnágake' diža' chawe' ka', san žon láže'gake'.

10 Ben zi' benne' ka', Dios.

Ben ga chejché'gwake' ni'a che x'tíža'gakkze'.

Dan' nyanle'e da' bi nak chawe' da' žóngake',
na' dan' bží'igake' chio' Le', bnnita' lé'gake'
cheja'ale.

11 San yebéle'egekle' benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.

Kwežeyá'gake' lo yela' žebele dan' žákleno'
lé'gake'.

Benne' ka' zej nží'ile' Le' yebéle'egekle' lawo'
Le'.

12 Gon cháwe'kzo' benne' chawe', Xana' Dios.
Dan' žaz lažo'o bennen', gape chi'o le'.

6

1 Xana' Dios, bi tiło' neda' lo yela' zža'a chio',
na' bi gono' neda' zi' lo yela' yichj ža'a chio'.

2 Beyache' laže'le' neda', Xana' Dios, dan' bi
zoa' chawe'.

Beyón neda', Xana' Dios, dan' zžaka'li'a.

3 Že' zede yichj lázda'wa',

na' Le', Xana' Dios, žbatx gákleno' neda'?

4 Da, Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'.

Lo yela' ži'i laže' chio' beslá neda'.

5 Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žejsá' laže'
no benne' Le'.

Lo latje chegak benne' gat ka', žnoz benne'
wká'n zene' Le'?

6 Ba žedó laža'a dan' zbeže laža'a.

Yógo'te yel zbise gan dia' len nis zbeža'.

Žesbisán' len nis zbeža'.

7 Ba nyejw yej lawa' dan' zbéželi'a.

Ba bebižke' nis dan' yožen yej lawa' dan'
zžá'ale'egak benne' ka' žsáka'gake'
neda'.

8 Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' zinnj,
dan' ženle Dios zbéželi'a.

9 Xana' Dios ba ženle' da' zátá'yoela' Le'.

Zzi' Xana' Dios da' zcháljléna' Le'.

10 Žedoé'egekle, na' zej že' zedle'e yógo'te
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

De chgi' kwás'gake' gan zoa', na'
yedoé'egekle'.

7

1 Xana' Dios, žxen laža'a Le'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žsáka'gake'
neda', na' goklen neda',

2 nich bi séngake' neda' ka' žon bež yiže',

na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa no
benne' gákléne' neda'.

3 Xana' Dios, cha' bena' neda' ki;

cha' zoa bi da' zinnj da' ben ni'a na'a;

4 cha' zoa bi da' bi nak chawe' da' bena' che
no benne',

bennen' zžá'nle'ne' neda' chawe',

(san neda' gókléne' bennen' bi zle'ele' neda'
chawe' la'kze bi be bena' chie')

5 cha' ki bena', be' latje bennen' bi zle'ele'
neda' chawe' kwia laže'e neda', na'
sene' neda'.

Be' latje bennen' wleje' neda' lo yo, na'
wca'ne' ca'ze yela' zen chia'.

6 Xana' Dios, lo yela' zža'a chio', wzó ža'.

Bdiil-len benne' ka' žsáka'gake' neda' lo yela'
zža'a ché'gake'.

Bseja' da' gáklén neda' kate' žin ža wchi'a
lažo'o da' žak cheto'.

7 Benne' yógo'te yež ka' lá'gake' lawo' Le'.

Wnná bia' benne' ka' lo yela' zen chio'.

8 Le', Xana' Dios, wchi'a lažo'o benne' yógo'te
yež.

Bchi'a laže' neda' ka' nak da' chawe' dan'
bena',

dan' bena' lo da' nak li laže' chia'.

9 Bchinnj da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
san ben chawe' benne' chawe' ka',

dan' nako' chawe', Dios, na' zwio' da' yo'o lo
yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'.

10 Dios na'kze žape chi'e neda'.

Žeslé' benne' ka' zej nake' li laže'.

11 Nak chawe' ka' zchi'a laže' Dios da' žongak
benne' ka'.

Yógo'te ža zža'a Dios che da' žongak benne'
wen da' zinnj ka'.

12 Cha' bi yeyát láže'gake' Dios kweje' ya
ntoche' chie' ka'.

Za' wsie' yag ntóche'do' chie' ka'.

13 Za' wkonle' žin ya chie' ka' che wdile.
 Za' wsié' yag ntóche'do' ka' zoa yi' láwe'gaken.
 14 Benne' wen da' zinnj zkweze' da' zia da' gone'.
 Yo'o yichj lázda'we' da' zinnj da' gone', na' gone' da' wen laže'.
 15 Ba bche'ne' to yežw gže' nich yéxjwgak benne' ka' ga na', san bejwje' lekze' lo yežwn'.
 16 Da' zinnj da' bene' žesbaga'n lekze' zia, na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i Dios chekze' le'.
 17 Wká'n zena' Xana' Dios ni'a che da' chawe' da' žone'
 na' gólteza' che La la'y che Xana' Dios, Benne' zente.

8

1 Xanto' Dios, zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.
 Nakže zen yeja' zen chio' ka ya'abá.
 2 Žolgak xkwide' ka', na' bi'do' že'n ka', ka naken.
 Yo'o chawo'o gan bi gak la'gak benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'.
 Zzoa žio' benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe', na' benne' ka' zžóagake' Le' cheja'ale.
 3 Kate' zwia' ya'abá dan' beno' Le', na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to ton,
 4 na' znnaba': žbizkze zej nak benne' ka', dan' že' lažo'o légage'?
 žBizkze zej nak benne' ka', dan' ži'o wnné yoe chégake'?
 5 Beno' légage' yeláte'ze gaxjw ka nako' Le', na' bzo' chégake' yeja' zen, na' yeja' ba la'ne.
 6 Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da' ka' beno'.
 Yógo'ten bdio' lo ná'gake':
 7 žila' ka', na' bež ka', na' yógo'te bia yixe' ka',
 8 bia zej nnita' xilgakba', na' bel ka', na' yógo'te bia ka' zej nnita'ba' lo nisdó'.
 9 Xanto' Dios,
 zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.

9

1 Xana' Dios, dot laža'a wká'n zena' Le'.
 Wzenla' benne' ka' ka nak da' zente da' beno'.
 2 Yebekzla', na' golkza' ka nak chio'.
 Goja' che La la'y chio' Le', nako' Dios zente.
 3 Bzonnjak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 Bejchégwake', na' wnitgekle' lawo' Le',
 4 dan' zzoa chawo'o da' chawe' da' žona'.
 Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do' zchi'a lažo'o.
 5 Bdilo' benne' yež ka', na' bchinnjo' yo'o chegak benne' wen da' zinnj ka'.
 Bsojo' lagak benne' ka' to chi'ize.
 6 Wžia yi'gak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 To chi'ize zej nbia yi' latje chegak benne' ka',

na' yež chégake' ka', da' ka' bchinnjo' Le'.
 Nitó benne' chejsá' laže'e benne' ka'.

7 Xanžo Dios zoakze' to chi'ize.
 Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a laže'e benne' ka'.
 8 Lo da' chawe' wchi'a laže'e benne' ka' dot yežlyó,
 na' benne' yógo'te yež ka' lo da' nak li laže'.
 9 Xanžo Dios nake' ka' to gan chejnnita'gak chawe' benne' yache' ka',
 kate' žin ža che da' wžia yin' benne' wen da' zinnj ka'.
 10 Benne' ka' zej nónbí'e Le', Xanto' Dios, wxén láže'gake' Le',
 dan' bi wléj yichjo' benne' ka' žiljgake' Le', Xanto' Dios.

11 Le goj che Xanžon', Bennen' zoe' yež Sión.
 Le wzenle benne' yež ka' ka nak da' bene',
 12 dan' žejsá' laže'e chegak benne' ka' zžáka'gake',
 na' yezi'e wžon che benne' wetw benách ka'.
 Bi gal laže'e da' žližgak benne' yache' ka' Le'.
 13 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios.
 Bwia da' zžaka'a lo na'gak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 Le' bekó'o neda' lo na' yeja' got
 14 nich wzenla' benne' ka' da' zka'n zena' Le' gan zdóbgake' lo yež Sión,
 na' yebéje'ela' dan' besló' neda'.

15 Chejchazgak benne' yež ka' lo yežw da' bché'ngake'.
 Chejcházgake' lo do yelj da' bdixjgake'.
 16 Xanžo Dios blo'e'ele' kan zchi'a laže'e,
 dan' wbága'gak zia benne' ka' bi zej nake' chawe' ni'a che da' bėngakke'.
 17 Benne' bi zej nake' chawe' ka' cházgake' lo yi' gabíl,
 yógo'te benne' ka' žal láže'gake' Xanžo Dios.
 18 Kege to chi'ize gal laže' Dios benne' yache' ka',
 na' kege to chi'ize nitle da' žxen láže'gake'.

19 Wžó ža', Xana' Dios. Bi go'o latje benne' ka' wká'n zen kwíngake'.
 La'gak benne' yež ka' lawo' Le' nich wchi'a lažo'o légage'.
 20 Xana' Dios, ben ga žėbegak benne' ka' Le'.
 Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej nake' benachze.

10

1 Xana' Dios, žbiz chen' zo' zi'to?
 žBiz chen' žkache' kwino' kate' zžáka'gak benách chio' ka'?
 2 Lo yeja' zka'n zen kwin benne' bi nake' chawe' žbia laže'e benne' yache',
 san chejchaze' lo da' bdixjwe' nich wžia yi'e bennen'.

3 Zka'n zen kwine' ni'a che da' zze laže'e.
 Zne zi'e bennen' zdan laže'e yela' gape, na'
 zka'ne' ka'ze Le', Xana' Dios.
 4 Ło yela' zka'n zen kwinn benne' bi nake'
 chawe' bi žape' Dios ba la'ne,
 na' zne' bi zoa Dios.
 5 Žónteze' da' zinnj, na' zne'
 bi wchi'a laže' Dios le' ni'a che da' žone'.
 Zzo'e' cheja'ale benne' ka' zži'igake' chie' le'.
 6 Ło yichj lázda'we' zne':
 "Bi be gak wsejw xneza'.
 Batkle bi gak chia' da' bi naken chawe'."
 7 Znnáteze' da' kegle, na' da' wen laže', na'
 zkache'lanteze'.
 Diža' ka'ze, na' diža' yaže zžójkaken žoe'e.
 8 Zkache' kwine' žoa'a yež nich sene' benne'
 ka'.
 Bagáche'ze žote' benne' ka' zdégakze' ga na'.
 Zwiálanze' nich gak bi gone' chegak benne'
 yache' ka'.
 9 Bagáche'ze zbeze' ka' žon bež yiže'.
 Zbeze' nich gak sene' benne' yache' ka'.
 Kate' zzene' benne' yache' lo do yelj chie', na'
 zchi'e le' chekze'.
 10 Kan žon bež yiže' zóateze' xíti'e lówlegak
 benách ka',
 na' zzene' benne' zan len ne'e wałe.
 11 Ło yichj lázda'we' zne': "Na! laže' Dios
 benne' ki.
 Bkache' lawe', na' bi le'ele' da' žona'."
 12 Wzó ža', Xana' Dios, na' bze no'o.
 Bi ga! lažo'o benne' yache' ka'.
 13 ĆBiz chen' zzoagak benne' wen da' zinnj ka'
 Dios cheja'ale?
 Ło yichj lázdo'gake' znnágake':
 "Bi yezi' wżón Dios neda'."
 14 San Le' hle'ekzlo' da' ni, dan' zwio' no
 benne' žone' da' zinnj, na' da' bi nak
 chawe',
 nich yezi'kzo' wżón benne' ka'.
 Benne' yache' ka' zde kwíngake' lo no'o.
 Le' žáklenkzo' bi' wzebe ka'.
 15 Zkwaso' yela' wałe che benne' wen da'
 zinnj.
 Wlój lawle da' bi nak chawe' da' bene', dan'
 bene' bagáche'ze.
 16 To chi'ize nak Xanžon' Benne' zna bi'e
 žo'o.
 Ło yežlyó chie' ba wžia yi'gak benne' ka' bi
 zlé'egekle' Le' chawe'.
 17 Benno' chegak benne' gažjw laže' ka' da'
 wnnábgekle' Le', Xana' Dios.
 Le' zkwezo' yichj lázdo'gak béne'do' ka' nich
 wzé nággake' xtižo'o,
 18 nich wchi'a lažo'o bi' wzebe ka', na' benne'
 ka' zžáka'gake',
 nich biž bi da' zinnj gongak benne' ka'
 bi zej nake' chawe' chegak béne'do' ki.

11

1 Žxen laža'a Xana' Dios.
 ĆBiz chen' že'gak benách ka' neda':
 "Bzonnj, wyéj law ya'a ka to byinne'?"
 2 Bwia nga, zkwezugak benne' ka' bi zej nake'
 chawe' yag ntóche'do' ka' chégake'.
 Ba bxógagake' yag ntóche'do' ka' chégake' lo do
 chen,
 nich gótgake' bagáche'ze benne' chawe' ka'.
 3 Chela' kwasgak da' ka' zzoagak chochen da'
 chawe',
 Ćbizke gongak benne' chawe' ka'?
 4 Xanžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
 Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že' Dios.
 Zwiagak yej lawe', na' zle'ele' da' žongak
 benne' ka'.
 5 Xanžo Dios zbeje' benne' chawe' ka' lo da'
 zede,
 san bi zle'ele' chawe' benne' ka' bi zej nake'
 chawe' na' benne' ka' žóngake' da'
 zinnj.
 6 Wdie' benne' ka' bi zej nake' chawe' lo da'
 ka' wžia yi'gaken légake',
 da' ka' zej naken yi', na' sufr da' žeyen ka
 yeže, na' to be' da' lale'e,
 da' ka' seje' lawgak benne' ka'.
 7 Ki gone' dan' nak chawe' Xanžo Dios, na'
 nži'ile' da' naken chawe'.
 Lé'egekle benne' li laže' ka' lawe' Le'.

12

1 Xana' Dios, beslá benne' chio' ka'
 dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba la'ne,
 na' bi zoa no benne' li laže' ládjwgak benne'
 ka'.
 2 Yógo'te benne' ka' žon láže'gekle' ljéžgake'
 ka'.
 Ło da' wen laže' znnágake' diža' chawe'
 da' znnágake' nich gon láže'gekle' benách ka'.
 3 Xanžo Dios wžia yi'e benne' ka' zcháljgake'
 ki,
 na' benne' ka' zcháljgake' da' zka'n zen
 kwíngake'.
 4 Benne' ka' znnágake': "Da' zchaljžo gáklenen
 žo'o.
 Wchaljžo kan žénelžo. ĆNozke benne'
 wchi'le' žo'o?"
 5 San zna Xanžo Dios:
 "Na'a la'kza' neda' dan' žsáka'gake' benne'
 yache' ka',
 benne' ka' zbeže láže'gake',
 na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi da' gona'."
 6 Xtiža' Xanžo Dios naken dot da' li.
 Naken ka ya plat da' wdén lo yi',
 da' ba wdén lo yi' gaže chi' ka'.
 7 Le', Xana' Dios, zwiakzo' benne' chio' ka'.
 To chi'ize gape chi'ó légake' lo na'gak benne'
 ka' zej nnita' lo ža na'a ža.
 8 Kate' zka'n žengak benách ka' da' zinnj,

zej nnita' benne' bi zej nake' chawe' ka'
gáte'teze.

13

1 ĆTo chi'ize gal ĵažo'o neda', Ķana' Dios?

ĶGal ĵáže'tezo' neda'?

ĶTo chi'ize biž le'elo' neda'?

2 ĆTo chi'ize gon byene soela' da' zzaka'a?

ĶTo chi'ize gak nyache' ĵaža'a dot ža dot yel'?

ĶTo chi'ize nna bia'gak benne' yichj ža'a ka'
neda'?

3 Bwia neda', Ķana' Dios, na' bechebe chia'.

Ben choch neda' nich bi gata',

4 na' nich bi nna bennen' bi žle'ele' neda'
chawe', bi nne':

“Ba bzexjwa' le'.”

Benne' ka' bi žlé'egle' neda' chawe'
yebégle' cha' chejchaza' ĵo da' bi
nak chawe',

5 san neda' žxen ĵaža'a Le' yeyache' ĵáže'lo'
neda'.

Dot ĵážda'wa' žebela' dan' žákleno' neda'.

6 Gokza' che Ķana' Dios dan' žon chawe'e
neda'.

14

1 Benne' ĵazdo' zide ka' zza' ĵáže'gake', na'
znnágake': “Bi zoa Dios.”

Benne' ki zej nchixle yichj ĵáždo'gake', na'
žóngake' da' bi naken chawe'.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.

2 Ķanžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, žwie'
benne' ka'

nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', ben-
nen' žape' Dios ba la'ne.

3 Yógo'tie' bejchixgekle'.

Yógo'tie' zej nchixle yichj ĵáždo'gake'.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe',
nitóe'.

4 ĶBi žejní'igle' benne' ka' žóngake' da' zinnj?
Zžóžgake' benne' chia' ka' ka' zzož to benne'
yet da' žawe',

na' bi žákbe'egle' zoa Ķanžo Dios.

5 Ķo yeĵa' žžebe chégake' žžízegak benne' ka',
dan' žakĵen Dios benne' chawe' ka'.

6 Žcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne' yache'
ka',

san benne' ki žxén ĵáže'gake' Ķanžo Dios.

7 Ķa'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.

Kate' gon Ķanžon' ga yežingak benne' chie'
ka', benne' ka' zej ndo'e zito'le,

na' yebégle' za'só Jakob, na' yebéle'egle'
benne' Israel ka'.

15

1 Ķana' Dios, Ķnozke benne' gak soe' gan zo'
Le'?

ĶNozke benne' gak soe' latje la'y chio'?

2 Wak gon ki benne' nake' li ĵaže', bennen'
žone' da' naken chawe',

bennen' zoa da' nak dot da' li ĵo yichj
ĵážda'we',

3 bennen' bi znnie' che lježe' ka',
na' bi be da' žia žone' chegak lježe' ka',
na' bi žwe'le latje no benne' kwej bi'e lježe'
ka'.

4 Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape' ba
la'ne no benne' žone' da' zinnj,
san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake' Ķanžo
Dios ba la'ne

bennen' bi žche'e xtiže'e la'kze gonon ga bi
wnite'.

5 Wak soa bennen' ga na', bennen' žsane'
mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
na' bi žezi'ne mežw nich wzóa lie' da' wen ĵaže'
che benne' bi be žia nbage'e.

No benne' žone' ki batkle chejchaze' ĵo da'
zinnj.

16

1 Bwia neda', Dios, dan' žxen ĵaža'a Le'.

2 Ķo yichj ĵážda'wa' žapa' Le', Ķana' Dios:

“Le' nako' Ķana'.

Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' ĵo
no'o.”

3 Žaz ĵáže'za' benne' ka' zej nake' che Dios ĵo
yežlyó nga,

na' ĵezka' benne' ka' zej nake' li ĵaže'.

4 Žan da' sáka'gak benne' ka' žka'n zéngake'
lo'a ka'.

Bi gona' légake' tzen kate' žláljgake' žen
lágwaken, na' bi wkonla' žin lágaken.

5 Ķanžo Dios žwawe' neda' na' nake' da'
chawe' chia'.

Le', Dios, žape' chi'o yeĵa' nban chia'.

6 Da' žonno' chia' naken da' ba nez žen da'
zzi'a,

na' xtanle'e nak latje gan bzo' neda'.

7 Wk'a'n zénteza' Ķanžo Dios, Bennen' žsedle'
neda'.

Kate' ne žtasá' zzejni'ile' neda' ĵo yichj
ĵážda'wa'.

8 Žxen ĵaža'a Ķanžo Dios yezi'e neda'.

Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

9 Che ĵen zoa ĵážda'wa' yeĵa' žebél, na'
žebéle'etezla',

na' kate' gacha'a ĵo yežw ba wxén ĵaža'a Le'

10 dan' bi wka'no' be' da' nakkza' ĵo latje choĵ
chegak benne' gat ka',

na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.

11 Wĵoe'elo' neda' da' žaĵa' gona' nich gata'
chia' yeĵa' nban.

Gan zo' Le' yebéle'etezla',

na' kwito' Le' sóateze yeĵa' ba nez žen chia'.

17

1 Bze nag da' znnia', Ķana' Dios. Benle da'
žliža' Le'.

Wzi' da' znnabla' Le' ĵo yeĵa' li ĵaže' chia'.

2 Benn latje ĵa'a ĵawo' Le' nich wchi'a ĵažo'o
neda',

dan' zle'elo' yógo'te ka zej nakkzen.

³ Le' zwiakzo' yichj lázda'wa', na' zle'elo' neda' zel.

Bwiakzo' da' žona', na' bi be da' zinnj ble'elo'.
Wdape chi'a loža'a nich bi be diža' ka'ze nnia'.

⁴ Žona' ka nak da' znnna xtižo'o,
na' bi žona' kan žongak benne' wen da' zinnj ka'.

⁵ Wdape chi'i neda' lo nez chawe' chio',
nich bi chejchaza' lo da' bi nak chawe'.

⁶ Žliža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.

Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.

⁷ Bloe'el neda' kan žeyache' láže'le'elo' benách ka'.

Beslá benne' ka' žxen láže'gake' Le' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' lé'gake' chawe'.

⁸ Bwia neda' ka žon no benne' zwiakze' wej lawe'.

Wdape chi'i neda' ka žon zkokol', bian' žape chi'iba' brise'do' ka' zan xilba'

⁹ nich bi be gongak chia' benne' wen da' zinnj ka',

benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' žénegekle' gótgake' neda'.

¹⁰ Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka',
na' lo yela' zka'n zen kwíngake' zcháljgake'.

¹¹ Gáte'teze gan zda' zwiagake' neda'.

Žénegekle' wžia yí'gake' neda'.

¹² Zej nake' ka to bež yixe'do' ženelba' bi da' gawba'.

Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache' kwínba' nich senba' biado' ka'.

¹³ Da, Xana' Dios, bdil'-len benne' ka' bi zej nake' chawe', na' bžia yí' lé'gake'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe', wkonlo' žin ya ntoche' chio'.

¹⁴ Beslá neda' lo na'gak benne' ka' len no'o waže, Xana' Dios.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka', benne' zej ze'e nich yekwásgake' yežlyó cheto' nga,

benne' ka' žáwgake' da' záka'le'e chio' na' zwáwgaken' zí'ngake' ka',

na' zga'nkze da' gawgak za'sógake' ka',

¹⁵ san neda', le'ela' lawo' Le' dan' naka' chawe'.

Chaz laža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate' yebana'.

18

¹ Nži'ila' Le', Xana' Dios.

Le' zzoa chocho' neda'.

² Le', Xana' Dios, nako' ka to wej gan zoa' choch,

na' nako' ka to yo'o zen gan yo'o chawa'a.

Nako' Benne' weslá chia', na' Dios chia'.

Le' zzoa chocho' neda', na' wxén laža'a Le'.

Žape chi'o neda', na' žesló' neda',

na' zkache' chawo'o neda'.

³ Znnia': Xanžo Dios žala' wká'n ženžo-ne'.

Beslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.

⁴ Wžóa' lo da' zede che yela' got,
na' gok da' zinnj ka to yegw nis da' bcheben neda'.

⁵ Gota' zož chia' choa'a lo yi' gabíl dan' wžóa' lo da' zede che yela' got.

⁶ Lo da' zžia yin' benách ka' bliža' Xana' Dios na' bcháljlenkza' Dios chia'.

Le' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchalja' lawe'.

⁷ Naž wžó' yežlyó nga.

Wžízegak ya'a ka' gže'.

Wžízele'egaken dan' bdone' Le'.

⁸ Bžoj žen che yi' lo zine'e,

na' bžoj yi' lo žoe'e da' bzeyen da' zej že' lawe',

na' yi' na' bzenen bzio' yi' ka'.

⁹ Bsaljwe' ya'abá, na' betje',

na' wžóa da' choj zan ni'e.

¹⁰ Wdíe' lo be', ne ži'e to da' nzin' kerubín.

Ka' gaze wdíe' lo be' bdone'.

¹¹ Gokwe' da' choj, dan' bkachen' Le',

dan' naken bejw gasj da' yožen nis.

¹² Lo da' žákti'tele'e chie' bžojgak bejw gasj ka'.

Bžojgak wzio' yi', na' wej nis.

¹³ Žan ya'abá wnné wzio' che chi'i Xanžo Dios,

na' benle chi'i Dios zente ládjwgak wzio' yi' ka', na' wej nisen'.

¹⁴ Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',

na' beslase' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Bsane' yes wzio' ka', na' bžia yi'e benne' ka'.

¹⁵ Naž blá' lawgak da' ka' zej že' gže' zan nisdó',

na' blá' law xni'a yežlyó dan' žen' zan nisdon'.

Bdilo' benne' ka' zžá'agake' neda', Xana' Dios,

na' lo yela' zža'a chio' bsejo' xnéžgake'.

¹⁶ Betj Dios lo da' sibe, na' bežwe' neda',

na' len ne'e waže bebeje' neda' lo da' zede da' goken ka nis zil.

¹⁷ Beslé' neda' lo na'gak benne' waže ka',
benne' bi zlé'egekle' neda' chawe',

na' lo na'gak benne' ka' zži'igake' chia' neda',
benne' ka' zej nakže' waže ka neda'.

¹⁸ Bdil'-lengake' neda' katen' wžóa' lo da' zedle'e,

san Xana' Dios góklene' neda'.

¹⁹ Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe' neda' to latje zen.

Beslé' neda' dan' wyáz laže'e neda'.

²⁰ Xanžo Dios bebi'e chia' dan' bena' da' naken chawe',

na' ka nakkze da' chawen' bebi'e chia',

²¹ dan' žona' ka žsedle Xana' neda',

na' bi wléj yichja' Dios chia'.

²² Žona' ka nak da' bchi'le' žo'o,

na' bi bsana' diža' ka' da' bdiḡjwe'.
 23 Goka' li laže' lawe' Le',
 na' wdape chi'i kwina' nich bi gona' da' zinnj.
 24 Bebi'i Xanžo Dios chia' ka' nak da' chawe'
 da' bena',
 ka' nakkze da' chawen' dan' bena' lawe' Le'.
 25 Žeyache' láže'lo' no benne' žeyache' láže'le'
 lježe',
 na' nako' li laže' len bennen' nake' li laže'.
 26 Zchájljleno' benne' chawen' da' naken dot
 chawe',
 na' gako' snia' len benne' wen da' zinnj.
 27 Yesló' benne' chawen' lo' da' wžia' yin'
 benách ka',
 san wzexjo' benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
 28 Le' wzaljo' yi' chia'.
 Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan zoa' lo' da'
 choj.
 29 Yela' wak chio' wžia' yin' benne' zanle'e,
 benne' ka' žjake' lo' wdile.
 Cha' Le', Dios, sóajleno' neda', wak wchinnja'
 ze'e ka' žape chí'igaken yež ka'.
 30 Da' ka' žon Dios zej naken li laže', na'
 xtiže'e naken dot da' li.
 Žape chí'e yógo'te benne' ka' žxen láže'gake'
 Le'.
 31 Toze Xanžon' nake' Dios.
 Toze Dios čežo nake' Benne' žape chí'e žo'o.
 32 Dios nake' Bennen' žone' neda' benne'
 waje,
 na' Benne' žeyone' li laže' da' žona' neda'.
 33 Žone' ni'a ka' zej nak ni'a bžina' yiže'
 na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión chia'.
 34 Žsedle' neda' nich gak cha'a lo' wdile,
 na' nich gak wlewa' da' žsi yag ntóche'do' ka',
 dan' naken ya' bronse.
 35 Lo' yela' žeslá chio' wdape chi'o neda', na'
 len no'o li ža gókljeno' neda'.
 Lo' yela' ži'li laže' chio' bka'n chawo'o neda'.
 36 Ben chawo'o nez gan tia',
 na' bi kwila' lo' nezen'.
 37 Bsejwa' xnezgak benne' ka' zžá'agake'
 neda', na' bena' ga' bžónnjgake',
 na' bi beyá'a liža' ga' bžinte beta' benne' ka'.
 38 Bena' benne' ka' we', na' bi gok yeyásgake'.
 Bejbixgake' zan ni'a.
 39 Ben chocho' neda' nich gok cha'a lo'
 wdiljen'.
 Bzexjo' benne' ka' zžá'agake' neda' zan ni'a.
 40 Beno' bžónnjgak lawa' neda' benne' waje
 ka',
 na' bžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
 chawe'.
 41 Wnnábgekle' no benne' gáklene' lǰgake'
 san bi wzóa no benne'.
 Wnnábgekle' Xanžo Dios, san bi wzé nage'
 chégage'.

42 Bžia yi'a benne' ka', na' gókgake' ka' bixte
 yo dan' zzen lo' be'.
 Bleja' lǰgake' ka' zleja' gona' lo' nez ka'.
 43 Besló' neda' lo' na'gak benne' ka' zži'igake'
 chia',
 na' beno' neda' benne' blo lo' yež ka', na'
 lawe'lgak benne' zi'to' ka'.
 Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin chia'.
 44 Kate' bēngkle' chia', na' bēngake' kan
 wnniá'.
 Benne' yež ka' bēngake' kan bchi'la' lǰgake'.
 45 Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a ná'gake'.
 Lo' yela' zžebe bžójjgake' lo' yež zen ka'
 chégage'.
 46 jGa'n zen Xanžo Dios!
 jGa'n zene' dan' žáklene' neda'!
 jGa'n zen Dios, Bennen' žeslé' neda'!
 47 Dios žebéj yichje' benne' ka' zžá'agake'
 neda',
 na' zdie' benne' yež ka' lo' na'a neda'.
 48 Žeslé' neda' lo' na'gak benne' ka' zžá'agake'
 neda'.
 Žone' ga' žna bi'a benne' ka' bži'igake' chia'
 neda'.
 Beslé' neda' lo' na'gak benne' yichj ža'a ka'.
 49 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, lawgak benne'
 yež ka',
 na' gojkza' che La la'y chio' Le'.
 50 Žono' ga' žon to benne' da' zen ka',
 bennen' žna bi'e lo' wlazo' Le',
 na' žeyache' láže'lo' bennen' wžio' Le',
 bennen' nake' Dabi, na' za'sóe' ka', to chi'ize.
19
 1 Nla' law zan ya'abá yela' zen che Dios.
 Zchájjgakkze yógo'te da' ka' bena'.
 2 To ža zzenlen ža yoble da' ni,
 na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.
 3 Bi žkóngeklen žin xtiža'gak benne' ka',
 na' bi zoa no benne' ženle' chí'igaken,
 4 san žžin da' žnnágaken do zente yežlyó,
 na' zžingak xtiža'gaken dot yežlyó.
 Dios bene' ya'abá ka' to yo'o gan zoa wbíž.
 5 Zildo' žlan' ka' to benne' byo zchag ne'e.
 Žebelen ka' to benne' zžá'li'e.
 6 Žžojen cheja'ale gan žžen',
 na' zžinen cheja'ale gan žžen.
 Žcha'an yógo'te da' zej den.
 7 Dot li laže' nak da' žsedle Xanžo Dios,
 na' zzoa chochen be' da' nakkžzo.
 Li laže' nak da' bchi'le Xanžon' žo'o.
 Žnezjwn yela' žejni'il chegak benne' ka' bi zej
 napen'.
 8 Da' likze nak da' wnná Xanžon',
 na' žebéle'egekle' benne' ka' žóngake' kan
 žnnan.
 Li laže' nak da' zzejni'il Xanžon' žo'o,

dan' zzoan žo'o lo yeļa' baní'.

⁹ Nak chawe' zžébežo Xanžon', dan' gonen ga soažo nbanžo to chi'ize.

Da' likze nak kan zchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' naken chawe'.

¹⁰ Naken da' zdan láže'žežo ka ya oro, na' ka ya oro zente dan' záka'le'en.

Nakžen zix ka bžina' che bez, dan' nakle'en zix.

¹¹ Žsedlen neda', wen žin chio',

dan' žona' kan znnan, na' da' zenle'e žezi'a.

¹² Nitó benne' bi gak gónbi'e da' zinnj da' žone'.

Beslá neda', Xana' Dios, lo da' zinnj dan' bi žákbe'ela' žonan'.

¹³ Bkache' chawe' neda', wen žin chio',

nich bi be doļa' gona' dot laža'a.

Bi go'o latje nna bia' doļa' neda'.

Naž gaka' li laže', na' bi бага'a zia che doļan'.

¹⁴ Žénela' gak da' zchalja', na' da' zlab laža'a da' žaz lažo'o Le'.

Xana' Dios, Le' žon chochkzo' neda', na' beya'wo' neda'.

20

¹ Znnabla' Xanžo Dios yenle' chi'o kate' bi žak chio',

na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob le'.

² Znnabla' Le' lo latje la'y chie' gáklene' le',

na' gan zoe' law Ya'a Sión yedjwie' le'.

³ Znnabla' Le' chejsá' laže'e yógo'te da' bnezjo' chie',

na' si' lo ne'e biado' ka' zzeyo' lawe' Le'.

⁴ Znnabla' Le' gonne' chio' yógo'te da' zdan lažo'o,

na' gone' yógo'te da' žak lažo'o.

⁵ Yebéle'elto' kate' yeslé' le'.

Wchisto' to da' wloé'e lawn La la'y che Dios chežo.

Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da' znnabla' Le'.

⁶ Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen' wžekze' Le'.

Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i bennen'.

Len yeļa' wak zente chie' yeslé' le'.

⁷ Baļ benne' ka' žxen láže'gake' karro ka' che wdile,

na' yezika'že' žxen láže'gake' bia waļe ka',

san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.

⁸ Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na' be-jchégwake',

san žo'o, beyasžo, na' zežo.

⁹ Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze zna bi'o neto'.

Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

¹ Benne' zna bi'e zžebe' yeļa' wak chio', Xanto' Dios,

na' ni'a che yeļa' weslá chio' žebéle'ele'.

² Benno' chie' da' wdán laže'e

na' bi bžono' da' wnnable' Le'.

³ Wzi' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.

Bžio' yichje' to da' naken oro.

⁴ Wnnable' Le' gonno' chie' yeļa' nban,

na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.

⁵ Zenle'e nak yeļa' zen chie' dan' besló' le'.

Benno' chie' yeļa' ba la'ne, na' yeļa' zen.

⁶ Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,

žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

⁷ Dan' bennen' zna bi'e žxen laže'e Xanžon', yeyache' laže' Dios zente le', na' bi kwe' zedle'.

⁸ Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.

Len yeļa' wak chio' wzexjo' benne' ka' zži'igake' chio'.

⁹ Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o lé'gake' lo yi'

katen' yido' nich wchi'a lažo'o lé'gake'.

Xanžon' wžia yi'e benne' ka' lo yeļa' zža'a chie', na' yi' na' wzeyen lé'gake'.

¹⁰ Yógo'te da' bégake' lo yežlyó nga wchin-njo',

na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw benách ka',

¹¹ dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi naken chawe' lawo' Le'.

Sa' láže'gake' da' góngake' san bi be sáke'gekke' dan' wlogo' lé'gake'.

¹² Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka' nich goto' lé'gake'.

¹³ ĵGa'n zen Le', Xanto' Dios, lo yeļa' waļe chio'!

Gółtezeto', na' wká'n zéntežeto' Le' ni'a che yeļa' wak chion'.

22

¹ Dios chia', Dios chia', žbiz chen' wléj yichjo' neda'?

žBiz chen' bi ženlo' kate' znnabla' Le' yesló' neda'?

² Dios chia', žliža' Le' tža tža, san bi žechebo' chia'.

Žliža' Le' žel, na' bi žezi' laža'a,

³ san Le' nako' la'y.

Zbezko' gan zka'n zengak benne' Israel ka' Le'.

⁴ Xa xna' wdé cheto' ka' bxen láže'gake' Le'.

Bxen láže'gake', na' besló' lé'gake'.

⁵ Blížgake' Le', na' gókleno' lé'gake'.

Bxen láže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',

⁶ san neda' naka' ka to bel góna'do', na' kege benne'.

Zža'agak benne' ka' neda' na' žon dítgjekle' neda'.

⁷ Yógo'te benne' ka', kate' zlé'egekle' neda', zká'ngake' neda' ka'ze.

Žsáljwgake' ž'oa'agake' nich nnégake' chia',
na' zta yíchjgake', na' znnágake':

⁸ "Bxen laže'e Xanžon' nich yeslé' le'.
Yeslé' le' cha' žaz laže'e le'."

⁹ San Le', Xana', bežo' neda' kate' golja'.

Beno' ga bxen laža'a Le' kate' ne žaža'a.

¹⁰ Wyoá'a lo no'o kate' bi na' galja'.

Kate' ne yoa'a le'e xna'a, báčekze nako' Dios
chia'.

¹¹ Bi yebigo' gan zoa' dan' zoa' gawze da'
wsakan' neda',

na' bi zoa' no benne' gáklene' neda'.

¹² Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej
nyechjle' neda', benne' ka' zej nake'
ka bež ka'.

Zej nyechjle' benne' ka' neda', benne' ka'
zej nake' ka bež waļe ka' che yežlyó
Basán.

¹³ Gónegekle' w'zia yí'gake' neda'

ka žon to bež yix'e, bia zdonba', na'
zbéžeya'aba'.

¹⁴ Bedó laža'a, na' gok lázda'wa' ka nis da'
nlaļjen,

na' yógo'te žit yoa'a bsángaken lježgaken ka'.

Lázda'wa' goken ka china' bez, da' beyonan
li'a ka nis.

¹⁵ Beyák yeļa' waļe chia' ka to ž'e'n yo dan'
nla'an, na' loža'a wdán' chichjla'.

Bletjo' neda' lo bixte yo che yeļa' got.

¹⁶ Zej nyechjle' benne' wen da' zinnj ka'
neda'.

Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.

Wdídjwgake' ni'a na'a.

¹⁷ Wak wlabá' yógo'te žit yoa'a,

na' benne' ka' zlé'egekle'n', zwiazegake' neda'.

¹⁸ Bdígake' za' che chégake',

na' lawle zan' wléjgake' da' gak bian'.

¹⁹ San Le', Xana' Dios, bi bkwaso' gan zoa'.

Nakkzo' Le' yeļa' waļe chia', na' gákleno'
neda'.

²⁰ Beslá be' da' nakkza' lo na' benne' wdíe'
neda' ya ntoche'.

Bennen' žénele' w'zia yi'e neda' žone' ka žon
to beko'.

²¹ Beslá neda' lo žoa'a bež yix'e'.

Beslá neda' lo lozgak bež waļe ka'.

²² Wzenla' bi' ljež'a'do' ka' kan nako' Le'.

Wká'n zenkza' Le' gachje lawle benne' ka' zej
ndobe' chio' Le'.

²³ Le'e, benne' ka' zžébele Xanžon':

¡Le wká'n zene' Le'!

¡Le wká'n zene', le'e, za'só Jakob!

¡Le žebe Le', le'e, za'só Israel ka'!

²⁴ Bi znnita' Dios benne' yache' ka' cheļa'ale,
na' bi zdeze' da' zžáka'gake',

na' bi zkache' lawle lawgak benne' ka',

san kate' žlížgake' Le', ženle' chí'igake'.

²⁵ Gachje lawle benne' zan ka', benne' zej
ndobe' chio'

wká'n zenkza' La la'y chio' Le',

dan' bchebe laža'a gonan' lawgak benne' ka'
zžébegake' Le'.

²⁶ Gawgak benne' gaxjw ka', na' yéļjgekle'.

Bíga'gake' law Xanžon', na' wká'n zéngake'
Le'.

Gákteze yeļa' ba nez zen chegak benne' ka'.

²⁷ Benne' ka' nniíta'gake' dot yežlyó chejsá'
láže'gake' Xanžon', na' yežingake' lawe'
Le'.

Yógo'te kwe' benách ka' wká'n zéngake' Le',

²⁸ dan' napkze Xanžon' yeļa' wnná bia',

na' nna bi'e yógo'te yež ka'.

²⁹ Gawgak yógo'te benne' zen ka' che yežlyó
nga, na' wká'n zéngake' Dios.

Wzóa zibgak yógo'te benne' ka' lawe' Le'.

Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich bi
gátgake'.

³⁰ Za'sógak benne' ka' góngakbe' žin che
Xanžon'.

Wzéngake' z'i'ngake' ka' ka nak chie'

na' zejte chejsete chegak benne' ka'.

³¹ Yežingake', na' wzéngake' benne' ka' ka
nak da' chawe' da' žon Dios.

Wzéngake' benne' ka' bi na' gáljgake' ben
Dios da' ki.

23

¹ Xanžo' Dios žape chi'e neda' ka žon to benne'
žape chi'e zila' chie' ka', na' bi be
yážjela'.

² Ka žon bennen' ga zzi' láže'gak zila' ka' gan
bdáwgakba' yix'e' ya'ado', ki žon Dios
chia' neda'.

Gone' chia' kan žon bennen' chegak zila' ka'
zchi'e-ba' žoa'a yegw nis da' že' žize.

³ Žon choche' yichj lázda'wa'.

Žon chawe'e neda' nich gak da' bchebe
laže'e.

⁴ La'kze tia' gan de zož gata',

bi be da' zinnj wcheben neda',

dan' zóalénkzo' Le' neda', Xana' Dios.

Bar chio', na' breke' chio' gape chí'igaken
neda'.

⁵ Wsí'ni'o da' yej gawa' la'kze benne'
ka', benne' zdíl'engake' neda' zej
nyechjle' neda'.

Zgo'o set yichja' da' žeyonen neda' chawe', na'
žeschá'li'o da' žéjlena'.

⁶ Da' likze da' chawe', na' yeļa' ži'i laže'
chio' sóalengaken neda' yógo'te ža soa'
nbana',

na' ližo', Dios, gaken liža' to chí'ize.

24

¹ Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te da' že'
lawen'.

Nak chie' yežlyón', na' benne' ka' nníta'gake'
ga na'.

² Bzoen' lawle nido',
na' bzále'e xni'an že'lte zan nido'.

³ ¿Nozkze benne' gak kwene' ya'a che
Xanžon'?

¿Nozkze benne' gak choe'e yodo' la'y chie'?

⁴ Wak benne' ka' zej nak chawe' da' žóngake',
na' da' zza' láže'gake',

benne' ka' bi na' wchís ná'gake' lawgak lo'a
ka',

na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che da' bi
naken li láže'.

⁵ Xanžon' gon chawe'e benne' ki.

Dios wchi'a láže'e benne' ki, na' yeslé'
lé'gake'.

⁶ Ki zej nak benne' ka' zbiga'gake' law Dios,
benne' ka' zó'ogake' gan zoa Dios che Jakob.

⁷ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.

Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan
naken la'y,

na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.

⁸ ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni'?

Nake' Xanžon', Benne' waže, na' nape'
dot yela' wak.

Nake' Xanžon', Bennen' zzoel'e lo wdile.

⁹ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.

Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan
naken la'y,

na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.

¹⁰ ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni'?

Nake' Xanžon', Bennen' zžna bi'e
gáte'teze.

Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente na'.

25

¹ Xana' Dios, zcháljlena' Le' dot laža'a.

² Žxen laža'a Le', Dios chia'.

Bi go'o latje yedoe'ela'.

Bi go'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' wžia yí'gake' neda'.

³ Bi chixgekke benne' ka' žxen láže'gake' Le',
san yedoe'egekle benne' ka' zží'gake' che
xtižo'o.

⁴ Xana' Dios, bļoe'el neda' da' žak lažo'o
gona'.

Bche' neda' gan žénelo' cha'a.

⁵ Bsedle neda' gona' da' naken dot da' li
chio'.

Dan' nako' Dios, na' žesló' neda', wxén
láže'teza' Le'.

⁶ Bejsá' laže', Xana' Dios, gako' ži'i laže',
na' yeyache' láže'lo' neda', kan zónteze žono'.

⁷ Bí chejsá' lažo'o doļa' da' bena' kate' ne
naka' benne' kwide', na' kan bži'a che
xtižo'o.

Lo yela' žeyache' laže' chio', na' yela' ži'i laže'
bejsá' laže' neda', Xana' Dios.

⁸ Chawe', na' li láže' nak Xanžo Dios.

Che len wsedle' benne' doļa' ka' da' žala'
góngake'.

⁹ Wļoe'ele' benne' gaxjw laže' ka' da' naken
chawe'

na' wsedle' benne' zen laže' ka' da' góngake'.

¹⁰ Lo yela' žeyache' laže', na' lo da' li,
zche' Xanžon' benne' ka' žóngake' kan zžna
xtiže'e

dan' bēnlene' žo'o, na' ka' nak da' žsedle' Le'.

¹¹ Dan' žono' ka' nak da' ba wnnó', Xana' Dios,
yenít lawo' chia' doļa' da' bena', da' naken
zen.

¹² ¿Zoa no benne' zžebe' Le', Xanto' Dios?

Le' wsedlo' bennen' da' žala' gone'.

¹³ Gak chie' to yela' ba nez zen,

na' za'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

¹⁴ Xanžo Dios nake' toze len benne' ka'
zžébgake' Le',

na' gone' ga gónbia'gake' xtiže'e dan' bēnlene'
žo'o.

¹⁵ Wxén láže'teza' Xanžo Dios

dan' beslé' neda' lo na'gak benne' ka'
žénegekke' wžia yí'gake' neda'.

¹⁶ Bwia neda', na' beyache' laže'l neda'

dan' zoa' toza', na' zžaka'li'a.

¹⁷ Nyanje' da' zede da' zej yo'on yichj
lázda'wa'.

Beslá neda' lo da' zede da' zžaka'a.

¹⁸ Bwia ka' zžaka'li'a, na' ka' žónli'a žin,

na' benít law che yógo'te doļa' da' nbaga'a.

¹⁹ Bwia ka' nyanje'e benne' ka' zžá'agake'
neda',

na' kan zbia láže'gake' neda'.

²⁰ Bwia be' da' nakkza', na' beslá neda'.

Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žxen laža'a Le'.

²¹ Da' chawe', na' yela' li láže', žon chóchgaken
neda' dan' žxen laža'a Le'.

²² Xana' Dios, beslá benne' Israel ka' lo
yógo'te da' zžaka'le'egake'.

26

¹ Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, dan' bena'
da' naken chawe'.

Bxen laža'a Le', Xana' Dios, na' bi gok chop
laža'a.

² Bwiakze lázda'wa', Xana' Dios, na' bwia dan'
bena'.

Bwiakze da' yo'on yichj lázda'wa'

³ dan' žákbe'ela' žeyache' láže'lo' neda',

na' žona' ka' nak da' naken dot da' li chio'.

⁴ Bi na' gona' tžen benne' ka' žóngake' da'
chawe' lāwzele.

Bi na' gona' toze benne' ka' zļoé'ezele chawe'
kwíngake'.

⁵ Bi zļe'ela' chawe' latje gan zdobgak benne'
ka' bi zej nake' chawe',

na' bi žoa'a tžen len benne' ka' žóngake' da'
žia.

⁶ Zļe'elo' bi be žia nbaga'a,

na' wak biga'a lo bkog la'y chio', Xana' Dios,
7 gan gola' da' ka' we lawa'a Le',
na' wzenla' benách ka' ka nak da' zen da'
beno'.

8 Xana' Dios, nzi'ila' ližo' gan zo',

na' latje la'y gan nla' law yela' zen chio'.

9 Bi wžia' yi'o neda' tzen len benne' doła' ka',
na' bi wdio' neda' tzen len benne' wetw
benách ka',

10 benne' ka' žongake' da' bi naken chawe',
na' zněžwtezegake' mežw nich bi wchi'a laže'
no benne' da' zinnj da' bėngake',

11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.

Beslá neda', na' beyache' laže' le' neda'.

12 Dan' bénteza' da' nak chawe',
na' wká'n zenka' Le', Xana' Dios, lawgak
benne' ka' zej ndobe' lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia', na'
Benne' žeslé' neda'.

Bi gak no benne' wchebe' neda'.

Xanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.

Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.
2 Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe'
byéčjgекle' neda',

len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi
zlé'egекle' neda' chawe',

nich wžia' yi'gake' neda',

na' bejchéggake', na' bedoé'egекle'.

3 La'kze chéčjgекle' benne' zan, benne' žjake'
lo wdile' neda',

benne' ka' bi zlé'egекle' neda' chawe', bi
žébekza'.

La'kze žon byéngake' tíl-jena' légake',

neda' wxén láže'ka' Dios.

4 To da' znnabla' Xanžo Dios.

Toze da' zdan laža'a, dan' naken soa' liž
Xanžon' yógo'te ža soa' nbana',
nich wláb laža'a ka nak yela' zen che Xanžon',
na' wcháljlena' Le' lo yodo' la'y chie'.

5 Le' wkache' chawe'e neda' lo latje la'y chie'
kate' žin ža gak da' bi nak chawe'.

Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan
zoakze' Le'.

Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.

6 Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi
zlé'egекle' neda' chawe', benne' ka' zej
nyechjle' neda'.

Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog la'y
chie'.

Golkza', na' wká'n zenka' Xanžon'.

7 Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.

Beyache' laže' le' neda', na' bechebe chia'.

8 Lo yichj lázda'wa' benla' chi'o, na' wnnó':

“Da ga zoa' ni.”

Yida' gan zo' Le', Xana' Dios.

9 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.

Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa' neda',
wen žin chio'.

Toze Le' žákljeno' neda'.

Bi wsano' neda', na' bi kwej yichjo' neda',
Dios, weslá chia'.

10 La'kze wsangak xa xna'a neda',
yeka'akze Xanžo Dios neda'.

11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana'
Dios,

na' blóe'el neda' da' naken li laže' da' žala'
gona',

dan' zej nyan benne' ka' bi zlé'egекle' neda'
chawe'.

12 Bi go'o latje benne' ka' wžia' yi'gake' neda'.
Zej nyechjle' benne' wen laže' ka' neda', na'
žesbága'gake' neda' žia.

13 Xanžo Dios bchebe laže'e le'ela' da' chawe'
chie' gan sóateza' nbana'.

Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.

14 Le kwez ža yelá' Xanžon'.

Le gon choch láže'le, na' Le' wzé choche' le'e.
O', le kwez ža yelá' Xanžon'.

28

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Le' žape chi'ikzo'
neda'.

Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia' gaka'
ka to benne' žoe'e lo yi' gabíl.

2 Benle chi'a dan' žliža' Le',

na' žchis na'a lawo' Le' gan zo' latje la'y chio'.

3 Bi wžia' yi'o neda' tzen len benne' wen laže'
ka',

na' kege tzen len benne' ka' žongake' da' zinnj.
Znnágake' da' chawe'do' lawgak ljéžgake' ka',

san da' bi nak chawe' yo'on yichj lázdo'gake'.

4 Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake' tlebe

kan nak da' bėngake',

ka nakkze da' bi nak chawe' da' bėngake'.

Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da' bėngake',
dan' yeyála'gake'.

5 Dan' bi wdápegake' ba la'ne da' ben
Xanžon', na' kege dan' bene' len

na'kze',

Le' wžia' yi'e benne' ka', na' wdíe' légake' lo
da' sáka'le'egake'.

6 iGa'n zen Xanžo Dios,

Bennen' benle' chi'a katen' bliža'-ne!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda', na' žape
chie' neda'.

Bxen laža'a Le', na' góklene' neda'.

Che len yebéle'ela', na' golkza', na' wká'n
zenka' Le'.

8 Xanžon' zze chochkze' benne' chie' ka',

na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen' wže'le'.

9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe' da' nak
chégake'.

Wdáp chi'i benne' ka', na' bze choch légake'
to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá.
Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela' wak
chie'.

2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n zenen.
Le wzóa zible law Xanžon' lo latje la'y chie'.

3 Chi'i Xanžon' ženlen law niso'.

Ženle chi'i Dios ya'abá ka wzio' da' znen.
Zda chi'e law niso'.

4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela' wak.

5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro ka'.

Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen' law Ya'a
Libano.

6 Žxite' Ya'a Libano ka žxite'gak beždo' ka',
na' žxite' Ya'a Hermón ka to beždo'.

7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes wzio'.

8 Chi'i Xanžon' žixizen latje dach.
Žixizen latje dach che yežlyó Kades.

9 Chi'i Xanžon' žixizen yag wale ka'.
Zchiben xlaggak yag ka',
na' lo yodo' chie' žnagag yógo'te benne' ka':
"iGa'n zen Dios!"

10 Žnna bia' Xanžon' niso' ka'.
To chi'ize žnna bia' Benne' Wnná Bia' Zen na'.

11 Xanžo Dios zzoa choche' benne' chie' ka'.

Žon chawe'e légage' lo yela' zga'n chawe'
chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na' zka'n zena'
Le'.

Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' gon díjtjekle' neda'.

2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono' neda'.

3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
Beyono' neda' nich bi choa'a yežw ba.

4 Le gol che Xanžon', le'e nakle benne'
chekze' Le'.

Le ye' Le' "žóžkeno'", na' bejsá' laže'
nake' la'y.

5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize zoa yela' ži'i
laže' chie'.

Kwéžežo to yelze, san zildo' yebéle'elžo.

6 Kate' wzóa' chawe' wnnia': bi be gak chia'
neda'.

7 Ki wnnia' dan' bzoa chocho' neda', Xana'
Dios, ka to law ya'a zen, na' ben
chawo'o neda',

san kate' bkache' lawo' Le', na' wže' zedla'.

8 Xana' Dios, wliža' Le', na' gáta'yoela' Le'.

9 ŽBizke yela' ba nez gaken chio' cha' gata'
neda', na' choa'a yežw ba?

ŽWká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte yo?
ŽWak wzenla' no benne' da' naken dot da' li
chio'?

10 Bze nag chia', Xana' Dios, na' beyache'
laže' neda'.

Xana' Dios, gokljen neda'.

11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia' yela' žia'a.
Bkwaso' yela' nyache' laže' chia', na' beno'
ga bebéle'ela'.

12 Che len golkza' chio'.
Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi soakza'
žize.

Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to chí'ize.

31

1 Žžen laža'a Le', Xana' Dios. Bi gono' ga
yedoe'ela'.

Ni'a che da' chawe' da' nako' Le', beslá
neda'.

2 Bze nag chia', na' gokljen neda'.
Bze choch neda', na' wdape chi'i neda' nich
yelá'.

3 Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape chi'o
neda'.

Dan' nako' li laže' wlo'e'elo' neda' nez, na'
wgó'o neda' nezen'.

4 Bebėj neda' lo do yelj dan' bkwéžgake' nich
séngake' neda'.

Le', Xan, zwiakzo' neda'.

5 Ždia' be' da' nakkza' lo no'o Le', Xana' Dios.
Le' beya'wo' neda', Dios li laže'.

6 Bi de chawa'a benne' ka' zka'n zéngake' lo'a
ka',

san neda' žžen laža'a Le', Xana' Dios.
7 Yebéle'ela', na' soa' chawe' dan' nži'ilo'
neda' na' zle'ekzlo' zžáka'li'a.

Nnezlo' ka' ždia' lo da' žsáka'le'egake' neda'.

8 Bi bdio' neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda'.

Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.

9 Beyache' laže' neda', Xana' Dios, dan'
zžáka'li'a.

Ba bebíz nis da' yožen yelj lawa',
na' žak nyache' laža'a lo be' da' nakkza', na'
lo beja' žen chia'.

10 Dan' zde yela' nban chia' lo da' zžáka'li'a,
ždia' yiz chia' ka' zbeže laža'a,

na' žedó laža'a dan' nbaga'a žia, na' žlagak žit
yoa'a.

11 Benne' ka' zžá'agake' neda' gon díjtjekle'
neda',

na' benne' zjo'o li'a chia' ka' žon díjtjekle'
neda'.

Benne' ka' zej nónbi'e neda' zkwásgake' gan
zoa',

na' benne' ka' zlé'egekle' neda' lo nez
žžónnjgake'.

12 Gol' láže'gake' neda' ka' žóngake' che to
benne' gat.

Naka' neda' ka to ye'n yo da' nla'an.

13 Ženla' da' žnnegak benne' zante chia',
na' gáte'teze zoa da' zcheben neda' dan'
žóngake' toze diža' bi da' góngake'
chia',

na' žak láže'gake' gótgake' neda',
14 san neda' žžen laža'a Le', Xana' Dios.
Žnnia' nako' Le' Dios chia'.

15 Lo no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda', na' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda'.

¹⁶ Lo yela' zen chio' bwia neda', wen žin chio'. Lo yela' žeyache' laže' chio' beslá neda'.

¹⁷ Bi go'o latje yedoe'ela', Xana' Dios, dan' žliža' Le'.

Ben ga yedoé'egagle benne' ka' zbej yíhigake' Le'.

Ben ga soa žígake' lo yi' gabíl.

¹⁸ Bnnita' ži benne' ka' žon láže'gake', benne' ka' znnégake' chegak benne' chawe' ka',

dan' znnágake' lo yela' zka'n zen kwin, na' lo yela' žon ditjle.

¹⁹ Zente nak yela' ži' laže' chio' dan' napo' nich bi da' gono' chegak benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,

dan' žonno' chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le' lawgak yógo'te benne' ka'.

²⁰ Lo da' bagáche'ze gan zo' Le' zčkache' chawo'o benne' chio' ka' nich bi be gongak benne' ka' chégake'.

Znnito' benne' ka' to lo yo'o ngache' nich bi be gongak chégake' benne' ka' zdił diže'e.

²¹ ĴGa'n zen Xanžo Dios!

Lo yela' žeyache' laže' chie' bene' da' zen nich góklene' neda' to lo yež gan gok wdíle.

²² Kate' gok da' bcheben neda' wnnia':

“Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'”, san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela' Le', na' bliža' Le'.

²³ Le ži'il Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.

Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej yíhigake' Le',

na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezí'gak benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

²⁴ Le gon choch láže'le, le'e žxen láže'le Xanžo Dios,

na' Le' wzé choche' le'e.

32

¹ Ba nez zen naken che bennen' Dios ba benít lawe' xtole'e,

na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.

² Ba nez zen naken che bennen' Dios bi žesbage'e le' zia, bennen' bi zcache'e xtole'e.

³ Kate' bi na' yexóalapa' doła' da' wbage'a, bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.

⁴ Lawe' ža, na' yele bsako'o neda', Xana' Dios. Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá ka'.

⁵ Naž beXóalapa' doła' chia', na' bi bkacha'a da' zinnj dan' bena'.

Bechóg laža'a beXóalapan' lawo' Le', Xana' Dios,

na' benít lawo'o Le' che xtoła'a.

⁶ Che len yógo'te benne' chio' ka' žala' wližgake' Le' kate' ne zo' yenlo' chégake',

na' kate' žin da' wžia yin' benách ka', dan' gaken ka to yegw nis zen da' bgóleje'en, bi be gonen chegak benne' chio' ka'.

⁷ Le' nako' ka to latje gan gak wkache' kwina',

na' wkache' chawo'o neda' gan bi be wsakan' benách chio' ka'.

Golkza' ziže ka besló' neda' dan' žoxo' neda'.

⁸ Zna Xanžon': “Wloe'ela' le' nez gan žala' tio'.

Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala' gono'.

⁹ Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia ka' bi žejní'igeklba',

bia ka' žon byenen nna biá'gako'-ba', na' ko'o ya žoa'agakba' nich góngakba' ka žénelo' le'.”

¹⁰ Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon byenen tégake' lo da' sáka'gake',

san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', Le' žape chi'e leégake' lo yela' ži' laže' chie'.

¹¹ Le'e, benne' chawe' ka', le yebele

na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen Xanžon' le'e.

Lo yela' žebele le goł, dan' nakle li laže' lawe' Le'.

33

¹ ĴLe yebele le'e, benne' chawe' ka', law Xanžo Dios!

Yela' zka'n zen Dios chegak benne' chawe' ka' nakle'en xtan lawe' Le'.

² ĴLe wká'n zen Dios len da' žinnle!

ĴLe goł chie' len da' zól-łento' da' ze chi do chen!

³ ĴLe goł chie' Le' to da' kob!

ĴLe goł chawe', na' chinnle len yela' žebele!

⁴ Li laže' nak xtiža' Xanžo Dios,

na' dot da' bene' benen lo yela' li laže' chie'.

⁵ Le' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak dot da' li.

Benne' ka' do zente yežlyó nga zej nónbi'e yela' žeyache' laže' che Xanžon'.

⁶ Xanžo Dios bene' ya'abá len xtiže'e, na' yógo'te belj ka' da' zej nla' zan ya'abá bene' len be' da' zžojen žoe'e.

⁷ Le' ztobe' nisdó', na' yeyonen' ka to ya'a nis. Žga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze' latje chen.

⁸ Le žebe Xanžo Dios, yógo'tele zoale yežlyó nga.

Le žebe lawe' Le', yógo'tele le'e zoale lo yežlyó,

⁹ dan' bchaljze', na' gok yežlyón'.

Wnnakze', na' wzoakzen.

10 Xanžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze diža' da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle' góngake',

11 san xtiža' Xanžo Dios sóatezen.
Da' zza' laže'e zžinkzen gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka'.

12 Ba nez zen naken chegak benne' yežen' Xanžon' nake' Dios chégake'.

Wžé Dios benne' yežen' nich gágake' benne' chekze'.

13 Gan zoe' ya'abá chie' bwia Xanžo Dios,
na' bje'ele' yógo'te kwe' benách ka'.

14 Gan zoe' latje la'y chie' bwie',
na' bje'ele' yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó.

15 Le' bene' yichj láždo'gak yógo'te benách ka',
na' zje'ele' yógo'te da' žóngake'.

16 Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che benne' zante chie', benne' ka' žjake' lo wdíle,

na' bi yelá no benne' wałe ni'a che yeļa' wałe chie'.

17 Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina' chie' ka',

na' bi yelá no benne' ni'a che yeļa' wałe zen chie'.

18 Xanžo Dios zwiakze' benne' ka' žébegake' Le'.

Zape chi'e benne' ka' žxen láže'gake' yeyache' láže'le' Le' légake',

19 nich yeslé' légake' lo yeļa' got,
na' nich wawe' légake' kate' žak wbín.

20 Žxen láže'žo Xanžo Dios.
Le' žaklene' žo'o, na' žape chi'e žo'o.

21 Che len dot láže'žo yebéle'elžo lawe' Le',
dan' žxen láže'žo La la'y chie'.

22 Beyache' laže'l' neto', Xantó' Dios, dan' žxen láže'to' Le'.

34

1 Wká'n zénteza' Xanžo Dios dot ža, na' yele.
Gólteza' da' we lawa' Le'.

2 Chaz laža'a Xanžo Dios.
Yeňgekle' benne' gaxjw laže' ka' da' ki, na' yebéle'egekle'.

3 Le wká'n zen Xanžo Dios tzen len neda',
na' tzen we lawžo La la'y chie'.

4 Bliža' Xanžo Dios, na' Le' benle' chia',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' bchébegaken neda'.

5 Benne' ka' bxen láže'gake' Le' blé'egekle' yeļa' zen chie', na' bi bedoé'egekle'.

6 Neda', benne' yache', bliža', na' benle' Xanžo, Dios chian',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' wzáka'li'a.

7 Wbás ka' che ya'abá che Xanžon' zej zoe' kwit benne' ka' zžébegake' Le',
na' žape chí'igake' légake'.

8 Le wia nga, na' lé'elele nak chawe' Xanžo Dios.

Yeļa' ba nez zen naken che bennen' žxen laže'e Le'.

9 Le žebe Xanžo Dios, le'e, nakle benne' chie' ka',

dan' bi be žiážjegekle benne' ka' zžébegake' Le'.

10 Bež yíxe'do' ka' žiážjegeklba', na' zdóngakba',

san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžo Dios bi be da' chawe' yážjegekle'.

11 Le da, xkwide' ka', na' le yenle chia'.

Wsedla' le'e nich žébele Xanžo Dios.

12 ŹNoz benne' ládjwle le'e žénele' soakze' nbane',

bennen' žénele' soe' yiz zan nich le'ele' da' chawe'?

13 Bwiakze da' zchaljo' nich bi nnio' da' zinnj,
na' nich bi wchaljo' da' wen laže'.

14 Bzoa cheļa'ale da' bi nak chawe' da' zchaljo', na' ben da' nak chawe'.

Ben byene so' lo yeļa' zga'n chawe', na' ben ka' nak chen.

15 Zwiakze Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chawe',

na' zze nage' da' znnábgekle' Le'.

16 Žža'a Xanžo Dios benne' wen da' zinnj ka',
na' bi soa no benne' chejsá' laže'e légake'.

17 Benne' chawe' ka' žlžigake' Xanžo Dios,
na' Le' ženle' chégake',

na' žeslé' légake' lo yógo'te da' zzáka'gake'.

18 Gawze zoa Xanžo Dios gan zej nnita' benne' ka', benne' žak nyache' láže'gake', na' žeslé' légake'.

19 Da' zanle'e da' zzaka' benne' chawe',

san žeslá Xanžo Dios le' lo yógo'te da' ka'.

20 Le' žape chí'ikze' yógo'te žit yo'o bennen',
na' nitó žit chie' bi gachjwn.

21 Da' zinnj da' žon benne' bi nake' chawe' goten le',

na' kwia yí'gak benne' ka' zži'igake' chegak benne' chawe' ka'.

22 Xanžo Dios zzoa chawe'e be' da' nákgakkze benne' wen žin chie' ka',

na' yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le' batkle kwia yí'gake'.

35

1 Xana' Dios, bsejw xnezgak benne' ka' znnégake' chia'.

Bdíl-len benne' ka' zdíl-łengake' neda'.

2 Da, gape chi'o neda' lo wdíle, na' goklen neda'.

3 Bexw ya ntoche' tonn che wdíle nich wsejo' xnezgak benne' ka' zbia láže'gake' neda'.

Błoe'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.

4 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.

Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žénegekle' góngake' neda' žia.

⁵ Ben ga gákake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bseja' wbás la'y chio' nich wlage' légake'.

⁶ Ben choj xnézgage' nich kwilgake',
na' bseja' wbás la'y chion' nich kwia laže'e
légake'.

⁷ Bkáche'gake' to do yelj nich senen neda', na'
bi be bena' chégake'.

Bché'ngake' to yežw gan chejbiža' neda', na'
bi be da' zia nbaga'a.

⁸ Bseja' da' wžia yin' légake', da' bi
gákbe'egeken'.

Ben ga sen do yelj chégaken' la' légakkze', na'
ga chejchégwgage' gan kwia yí'gake'.

⁹ Naž yebéle'ekzla' ni'a che da' ben Xanžo
Dios.

Gak yeja' ba nez zen chia' dan' beslé' neda'.

¹⁰ Yógo'te žit yoa'a nnágaken:

“Xanto' Dios, čnozke benne' nake' zen ka
nako' Le'?”

Žesló' benne' yache' lo na' benne' nakže'
wałe ka le',

na' benne' žiážjele' lo na' benne' zbane' da' do'
da' den chie'.”

¹¹ Bła'gak benne' ka' zechébegake' da' wen
laže'.

Wnnábgekle' neda' ka nak che to da' bi nne-
zla'.

¹² Behí'igake' chia' da' zinnj ni'a che to
da' chawe' da' bena' neda', nich
wsáka'gake' neda',

¹³ san neda', kate' bi wnníta'gake' chawe',
gok nyache' laža'a, na' bena' wbás, na'
bsaka' kwina'.

Dot laža'a bliža' Le', Dios, nich yeyono'
légake'.

¹⁴ Gok nyache' laža'a ni'a chegak benne' ka'
kan žona' ni'a che bi' lježa', o ni'a che
bi' bíche'kza'.

Gok nyache' laža'a ka žon no benne' ni'a che
xne'e kate' ne žate',

¹⁵ san bebégekle benne' ka' kate' wzóa da'
bsakan' neda', na' bedjwíagake' neda'.

Bdíl'engak benne' wen da' zinnj ka' neda',
na' chojze bzétjgake' neda'.

Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake' da'
žóngake'.

¹⁶ Bsáka'gake' neda', na' ben díjtgekle' neda',
na' wžia láže'gake' neda' lo yeja' zža'a
chégake'.

¹⁷ Xana' Dios, žto chi'ize wíazo' da' žóngake'?

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžia yí'gake'
neda', benne' ka' zej nake' ka bež
yix'e ka'.

¹⁸ Yapa' Le' “Žó'xkeno'” gan zej ndobe benne'
chio' ka'.

Wkák'n zénteza' Le' ladjw benne' zan ka'.

¹⁹ Bi go'o latje yebégekle benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe', na' bi be
bena' chégake'.

Bi go'o latje benne' ka' gon díjtgekle neda',
benne' ka' zža'agake' neda', na' bi be
zia nbaga'a.

²⁰ Benne' ki bi žénegekle' sóagake' lo yeja'
zga'n chawe',

na' lo yeja' wen laže' chégake' znnégake'
chegak benne' ka' zbézgage' ži laže' lo
yežlyó nga.

²¹ Ben díjtgekle' neda', na' wnnágake':

“Ba bje'elto' da' bene'.”

²² Xana' Dios, bje'ekzlo' da' žóngake'. Bi so'
žize.

Xana' Dios, bi kwej yichjo' neda'.

²³ Wzó ža'. Wzóa wchi'a lažo'o neda'.

Da, Xana' Dios, nich gák'jeno' neda'.

²⁴ Bchi'a laže' neda' lo da' chawe' chio', Xana'
Dios.

Bi go'o benne' ka' latje wžížegake' chia'.

²⁵ Bi go'o latje nnágake':

“Ba gok da' wzé láže'žo”, na' bi nnágake':

“Ba bzéjwžo le'.”

²⁶ Ben ga yedo'e'egekle, na' chíxgekle yógo'te
benne' ka' žebégekle' kate' bi žak chia'.

Ben ga yedo'e'egekle, na' ga'ngak ka'ze
benne' ka' zdíl'engake' neda'.

²⁷ Ben ga golgak, na' yebégekle benne'
ka' zlé'egekle' neda' chawe', nich
nnágakkze':

“jGa'n zen Xanžon'!”

Bennen' žak laže'e ga'n chawe' benne' wen
žin chie'.

²⁸ Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' Le',

na' wkák'n zénteza' Le' dot ža, na' yele.

36

¹ Da' zinnj da' žon bennen' zžoe' Dios
cheja'ale zcháljlenen le' lo yichj
lážda'we'.

Bi zdan láže'kze' gape' Dios ba la'ne.

² Che len žlo'e'el kwine' ka to benne' zente.

Žekle' bi žle'el Dios da' zinnj da' žone', na' bi
zže'e le'.

³ Da' zchaljze' naken da' zinnj, na' da' wen
laže'.

Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da' chawe'.

⁴ Žlab laže'e da' bi nak chawe' katen' die' gan
žtase'.

Yoe' nez da' bi naken chawe'.

Bi žénele' wsane' žone' da' zinnj.

⁵ Xana' Dios, zente nak yeja' žeyache' laže'
chio' dan' zžinten zan ya'abá.

Yeja' li laže' chio' zžinten lo bejw.

⁶ Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a zen
chio',

na' ka zchi'a lažo'o naken ka to nisd'o zil-le'e.
Xana' Dios, zwiakzo' benách ka', na' bia yix'e
ka'.

⁷ Ženle'e nak yeja' žeyache' laže' chio', Dios.

Che len žxen láže'gak benne' ka' Le' ka žongak
bríse'do' ka' žkache' kwíngakba' zan xil
žkoko'.

⁸ Yéljgekle' len da' deje'e ližo'

na' Le' wye'jo' légake' da' naken ka to yegw da' yožen nis dzi'.

⁹ Gan zo' Le' zoa gan žal nis dan' žonnen yela' nban.

Ło yela' bani' chio' zle'elto' da' nak bani'.

¹⁰ Beyache' laže'l benne' ka' zej nónbi'e Le', na' bzoa chegak benne' li laže' ka' da' nak chawe'.

¹¹ Bi go'o latje benne' zka'n zen kwine' tıl-jene' neda',

na' bi wchix benne' wen da' zinnj neda'.

¹² Chejchégwgak benne' ka' žóngake' da' zinnj. Le' beno' ga bejchégwgak benne' ka', na' bi gak yeyásgake'.

37

¹ Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe',

na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape benne' wen da' zinnj ka',

² dan' te chegak benne' ka' ka' žak che yix'e' biž,

na' gak chégake' ka' žak che yix'e' da' nžogen.

³ Bxen laže' Xanžo Dios, na' ben da' chawe', na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yela' ba nez.

⁴ Wyáz laže' Xanžon',

na' Le' gonnkze' chio' da' zdan lažo'o.

⁵ Bzoa kwino' lo na' Xanžon',

na' bxen laže'e Le', na' Le' gone' da' znnabło'.

⁶ Włoe'ele' da' chawe' da' nako' ka to da' žsa'ni',

na' da' li laže' chio' ka lawe' ža.

⁷ Wzóa žize law Xanžon', na' bzen laže'e Le'.

Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' zzi'e yela' ba nez, bennen' žonkze' da' bi nak chawe'.

⁸ Bzoa cheļa'ale yela' yichj ža'a, na' bi zo'o.

Bi gak lažo'o yebi'o che bennen' bi nake' chawe',

⁹ dan' wžia yi' Dios benne' wen da' zinnj ka', san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', gata' chégake' yežlyó.

¹⁰ Yextído'ze biž soa bennen' bi nake' chawe'. Le'elo' liže latje bennen' san biž soe' ga na',

¹¹ san benne' gaxjw laže' ka' gata' chégake' yežlyó,

na' si'gake' yela' ba nez che yela' zga'n chawe'.

¹² Benne' wen da' zinnj žénele' bi da' gone' che benne' chawe'.

Ło yela' zža'a chie' bi zle'ele' le' chawe'.

¹³ Xanžo Dios wžížekze' chegak benne' wen da' zinnj ka'

dan' zle'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.

¹⁴ Benne' wen da' zinnj ka' zbéjgake' ya ntoche' ka',

na' ba nžégake' yag ntóche'do' chégake' ka' nich wžia yí'gake' benne' yache' ka', na' benne' ka' žiázjegekle',

nich gótgake' benne' ka' žóngake' da' naken chawe'.

¹⁵ Ya ntoche' chégake' chazen laždo' kwíngakkze',

na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégake' ka'.

¹⁶ Záká'že da' do' da' nape benne' chawe'

ka yela' wnni'a zen da' zej nape benne' wen da' zinnj ka',

¹⁷ dan' gátgakkze ni'a na'gak benne' wen da' zinnj ka',

san Xanžo na'kze zwiákze' benne' chawe' ka'.

¹⁸ Nonbia' Xanžon' bal' ža sógake' nbángake'. Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to chi'ize.

¹⁹ Bi yedoé'egekle' benne' ka' kate' bi žak chégake',

na' lo ža kate' žak wbín gata' da' gágake',

²⁰ san kwia yí'gak benne' wen da' zinnj ka',

na' benne' ka' zží'igake' che Xanžon', gak chégake' ka' žak chegak yeje yix'e' ka'.

Te chégake', na' nítgекle' ka' žnit zen che yi'.

²¹ Benne' ka' bi zej nake' chawe' to da' znnábgame' to chí'ido'ze, san bi ženéjzwgaken',

san benne' chawe' žeyache' láže'le' lježe' ka', na' znezjwe' bi da' žiázjele'.

²² Benne' ka' zle'el Xanžon' légake' chawe', gata' chégake' yežlyó,

san benne' ka' bi zle'ele' chawe', kwia yí'gakkze'.

²³ Da' žongak benne' chawe' ka' naken da' bloe'el Xanžon' légake',

na' zle'ele' chawe' yógo'te da' žóngake'.

²⁴ Kate' chejchégwgak benne' chawe' ka', bi chejchégwgak'e to chi'ize dan' noxw Xanžon' ná'gake'.

²⁵ Goka' xkwide', na' na'a naka' benne' gole, na' batkle bl'e'ela' to benne' chawe' wsán Dios le',

na' bi zdagak za'sógake' ka' znnábgame' bi da' gonn no benne' chégakbe'.

²⁶ Benne' chawe' ki žeyache' láže'tezle',

na' znezjwe' bi da' žiázjele' no benne', na' za'sóe' ka' žak yela' ba nez chégake'.

²⁷ Biž gono' da' bi nak chawe', san ben da' chawe',

na' so' nbankzo' to chi'ize,

²⁸ dan' nži'il Xanžon' da' nak li laže', na' bi žsane' benne' chie' ka'.

To chi'ize gape chí'ikze' légake', san wžia yi'e lježgak benne' ka' bi zej nake' chawe'.

²⁹ Benne' chawe' ka' gata' chégake' yežlyó nga,

na' nníta'gake' to chi'ize lo yežlyón'.

³⁰ Benne' chawe' zchaljze' da' žejni'ile',

na' ka' zchi'a laže'e naken chawe'.

³¹ Da' bchi'le Dios le' yo'on yichj lážda'we'.

Che len bi chejchegwe'.

³² Benne' wen da' zinnj zle'ele' benne' chawen', na' žon byene' gote' le'.

³³ Bi wsán Xanžon' le' lo na' bennen' bi nake' chawe',

na' bi wžia yi'e le' kate' wchi'a laže'e le'.

³⁴ Bxen laže' Xanžon', na' ben ka zrna xtiže'e,
na' Le' wchiskze' le' nich gata' chio' yežlyó
nga.

Kate' kwia yi'gak benne' doła' ka', na'
le'elon'.

³⁵ Bje'ela' to benne' wen da' zinnj, benne'
zente,

na' góta'le'e da' nape' ka da' znezjw to yag
zente,

³⁶ san wdé chie', na' biž zoe' na'a.

Bejdilja' le', san bi beže-la'-ne'.

³⁷ Blab laže' ka nak che benne' li laže',

na' bwia bennen' nake' chawe',

dan' ga ze lawte gak to yela' ba nez zen che
bennen' zoe' lo yela' zga'n chawe',

³⁸ san benne' wen da' zinnj ka' kwia
yi'gakkze'.

Bi soa no lježgak benne' wen da' zinnj ka',

³⁹ san Xanžo Dios yesle' benne' chawe' ka',

na' Le' gon choche' benne' ka' kate' bi gak
chégake'.

⁴⁰ Xanžo Dios gáklene' légake', na' yesle'
légake'

lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe',

na' gon chawe'e légake', dan' žxen láže'gake'
Le'.

38

¹ Xana' Dios, bi tiło' neda' lo yela' zža'a chio'.

Bi wsako'o neda' lo yela' snia chio',

² dan' yag ntóche'do' chio' ka' wyázgaken
neda',

na' len no'o bsaka' zi'o neda'.

³ Bi zoa chawe' beła' žen chia' dan' zžo'o
neda',

na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan' bena'
doła'.

⁴ Da' zinnj ka' da' bena' zbága'gaken yichj
lážda'wa'.

Zej naken chia' ka to ywa' zi'ile'e.

⁵ Žia we' dot da' naka', na' zlałe'en, na'
nóžwgak we' chia' ka'.

Žaken chia' ki dan' bena' da' zinnj.

⁶ Žda' zwia' lo yole, dan' žedoe'ela',

na' zbeže nyacha'a dot ža, na' yele,

⁷ dan' dot da' naka' zlále'en,

na' bi zoa chawe' beła' žen chia'.

⁸ Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžozjen žit yoa'a.

Zbeže laža'a dan' že' zedle yichj lážda'wa'.

⁹ Xana' Dios, da' zdan laža'a zóalenen Le',

na' da' zbeže laža'a zlé'ekzlo' Le'.

¹⁰ Žat lážda'wa', na' ba bedó laža'a,

na' biž zle'ela' chawe'.

¹¹ Žebíga'gak lježa' ka' zító'le ni'a che yižwé'
chia',

na' benne' zjo'o li'a chia' ka' ba bkwásgake'.

¹² Benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'
zžála'gake' do yelj nich senen neda',

na' benne' ka' žénegekle' góngake' neda' žia
znnégake' chia',

na' znnágake' kwia yi'a,

na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',

¹³ san neda' bi ženla', kan žak che to benne'
kwežw,

na' naka' ka to benne' bi žak nne', benne' bi
žsaljwe' žoe'e.

¹⁴ Naka' ka to benne' bi be ženle',

bennen' bi žechebe',

¹⁵ dan' žxen laža'a Le', Xana' Dios.

Le' yechebo' lo wlaza' neda'.

¹⁶ Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da' žaken
chia'.

Kate' chejchegwa', bi go'o légake' latje wká'n
žen kwíngake' dan' žak nyache' laža'a,

¹⁷ san za' chejchegwa', na' zláteze dot da'
naka'.

¹⁸ Che len yexóalapa' da' bi nak chawe' da'
bena',

na' gak nyache' laža'a ni'a che doła' da'
nbaga'a.

¹⁹ Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej
zoakze' chawe', na' zej nake' wałe.

Zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe', na' bi be zia bena' légake'.

²⁰ Benne' ka' žóngake' benne' chawe' ka' zia.
Zej nake' benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' dan' žónteza' da' naken
chawe'.

²¹ Bi kwej yichjo' neda', Xana' Dios.

Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.

²² Ben byene gákleno' neda', Xana' Dios.

Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

¹ Neda' wnnía': "Gon chi'a binlo kwina' nich
bi gona' doła' lo da' wchalja'.

Gon chi'a binlo da' wchalja', žak zoa benne'
wen da' zinnj gan zoa' neda'."

² Wzóa' zize ka to benne' bi žak nnie' na' bi be
wnnía',

na' bi bchalja' da' naken chawe' da' žala'
nnia', na' bgolže da' zzaka'a.

³ Gok lážda'wa' ka to da' žeyen,

na' žak blab laža'a chen, goken ka to yi',

na' wnnabla' Xanžon', wnnía':

⁴ "Xana' Dios, hloe'el neda' da' gak chia',

na' bał ža soa' nbana'.

Bzejni'il neda' bayén batx gata'.

⁵ Beno' chia' soa' nbabze ža,

na' yiz chia' bi be zej naken lawo' Le'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách
ka'.

⁶ "Da' li zej nak benne' ka' ka to zólđo'ze.

Da' likze dáche'ze zej že' benne' ka' wnné yoe
ni'a che yela' nban chégake'.

Zdan láže'gake' yela' wnni'a, na' bi zej nnezle'
no benne' gaken chie'.

⁷ Na'a, Xana' Dios, žbizkze wxén laža'a?

Toze Le' žala' wxén laža'a.

⁸ Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da' bena'.

Bi go'o latje benne' ya_l_łaze' ka' gon dítjgekle' neda'.

⁹ Wzó'a žize, na' bi be wnnía' dan' beno' Le' goken ki chia'.

¹⁰ Beká'a yižwé' da' bzo' lo be_l_ą' žen chia'.

Za' gata' lo da' žsako'o neda'.

¹¹ Žsako'o no benne' do_l_ą' nich wzejni'ilo'-ne',

na' ka žon beldon' zteba' laže', Le' zchinnjo' da' nží'ižele bennen'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

¹² "Benle da' znnabla' Le', Xana' Dios, na' bze nag da' žliža' Le'.

Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'

dan' naka' neda' lawo' Le' ka to benne' zdaze' yežlyó.

Naka' ka to byinne zdezba' kan gokgak x_a_xna' wdé chia' ka'.

¹³ Bi be gono' chia' to chi'ize

nich gata' latje yezi' laža'a,

dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž soa'."

40

¹ Lo ye_l_ą' zen laže' chia' wleza' Xana' Dios, na' bze nage' chia', na' benle' da' wnnabla' Le'.

² Bebeje' neda' ka to lo ye_żw gže', na' lo da' nak ka gona'.

Bzoe' ni'a to lo yej_xe, na' begoé'e neda' nez chawe'.

³ Bene' ga žo_l_ą' to da' kob da' zka'n zenen Xanžon'.

Benne' zante le'egekle' da' ni da' bene' Le', na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake' Xanžo Dios.

⁴ Ba nez zen naken che bennen' žxen laže'e Xanžo Dios,

na' bi žónlene' tzen benne' ka' zží'igake' che Dios,

na' kege_l_ąn benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.

⁵ Da' zen_l_ą'e beno', Xana' Dios, na' žebanlto', na' ka zej nak da' žak lažo'o Le' gono' cheto', bi gak wlabto' lawo' Le'.

Cha' wzenla' no benne' ka zej naken, na' cha' wchalja' chégaken, bi gak wlaba' légaken.

⁶ Bi chaz lažo'o biado' ka' gota' lawo' Le', cha' to da' gona' chio'.

Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo' Le', na' žen chegak biado' ka' da' ko'an lawo' Le' ni'a che do_l_ą' chia',

san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.

⁷ Naž wnnía': "Bwia nga, za'a neda'.

Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.

⁸ Žaz laža'a gona' da' žak lažo'o Le', Dios chia', na' da' wnnakzo' Le' yo'on lo yichj lážda'wa'."

⁹ Ba bzenla' benne' ka' da' chawe' da' nako' gan zej ndobe benne' zante ka' lawo' Le'.

Bwia nga, bi wzó'a žize, na' nnézkzelon' Le', Xana' Dios.

¹⁰ Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako' lo lážda'wa',

san bchaljkza' ka nak ye_l_ą' li laže' chio', na' kan žesló' benne' ka'.

Bi wzó'a žize ka nak ye_l_ą' žeyache' laže' chio', na' ka nak da' naken dot da' li chio' ladjw benne' zante zej ndobe' chio' Le'.

¹¹ Xana' Dios, bi želo' yeyache' láže'lo' neda'. Ye_l_ą' žeyache' laže' chio', na' da' likze chio' žák_lentezegaken neda'.

¹² Nyéchi_gekle da' bi nak chawe' ka' neda', na' da' bi nak chawe' ka' da' bena' zej žian neda'.

Che_l_ąn bi gak chis lawa' lawo' Le'.

Zej nyanžen ka zej nak yicha' yichja' na' žedó laža'a.

¹³ Znnabla' Le', Xana' Dios, yesló' neda'.

Xana' Dios, ben byene gák_l_ąno' neda'.

¹⁴ Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekke benne' ka' žénegekke' gótgake' neda'.

Ben ga wzonnigak, na' yedoé'egekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' neda' zia.

¹⁵ Ben ga chíxgekke, na' wzonnigak benne' ka' ben dítjgekle' neda'.

¹⁶ Ben ga yebégekke, na' soagak lo ye_l_ą' ba nez benne' ka' žxen láže'gake' Le',

na' nnégakkze benne' ka' zej nží'ile' Le', Benne' Weslá chégake'.

Nnágake': "iGa'n zen Xanžon'!"

¹⁷ La'kze wsáka'gake' neda', na' gak nyache' laža'a,

bi ga_l_ąžo'o Le' neda', Xana' Dios.

Le' žák_l_ąno' neda', na' žesló' neda'.

Xana' Dios. Bi želo' gák_l_ąno' neda'.

41

¹ Ba nez zen naken che bennen' že' laže'e benne' yache' ka'.

Bi ža zoe' lo da' zede, yeslá Xanžon' le'.

² Xanžon' gape chi'ikze' le', na' wnezjwe' le' ye_l_ą' nban.

Gak to ye_l_ą' ba nez zen che bennen' lo yežlyó nga,

na' bi wdé Xanžon' le' lo na'gak benne' ka' bi žlé'egekle' le' chawe'.

³ Xanžo Dios go_xwkwze' le' kate' die' gan zzáka'li'e.

Yeyón chawe'e dot da' nake' katen' bi zoe' chawe'.

⁴ Wnnía': "Xana' Dios, beyache' laže'e' neda'. Beyón be' da' nakkza' dan' bena' do_l_ą' kate' bží'a chio' Le'."

⁵ Benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe' znnégake' chia', na' znnáb_gake'.

"žBatx gat benne' ni, na' gak ga_l_ąže'to' le'?"

⁶ Žedjwiágake' neda', san kege nich gak chia' da' chawe'.

Zbéjgake' neda' diža' nich gak nnégake' chia',
na' kate' žežógake', na' zzégake' dižan'.

⁷ Kate' zdobgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe', na' znnétezegake' chia'.

Zchálj]lentezegake' ljéžgake' ka' chia' neda',
na' znnágake':

⁸ "Ba de'e to yižwé' da' goten je',
na' biž yeyase' gan die'."

⁹ Leska' bennen' bga'n chawe'e len neda',
bennen' bχen laža'a, na' bdáw]enkze'
neda',

benne' ni wnnekze' chia' neda'

¹⁰ san Le', Xana' Dios, beyache' laže'l neda',
na' ben ga yeyasa',

na' yebi'a chegak benne' ka' da' yeyá]agake'.

¹¹ Kikze nnezla' žona' da' žaz lažo'o Le',
na' bennen' bi zlé'ele' neda' chawe' bi be gak
gone' chia'.

¹² Le' nóχwkwzo' neda' dan' naka' gazjw laže',
na' bzo' neda' lawo' Le' to chi'ize.

¹³ jGa'n zen Xanžon'!

Nake' Dios chegak benne' Israel ka'
yógo'te yiz nni'tagake', na' to chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

¹ Ka žon bžina' yiχe' zbéžeya'aba' dan' zbi]ba',
ka' znnab be' da' nakkza' da' nak chio', Dios.

² Zbi]e be' da' nakkza' dan' naken chio', Dios
ban.

čBatχ gak yida' nich la'a lawo' Le', Dios?

³ Nis da' zbeža' goken ka yet žawa' dot ža, na'
yel,

na' znnábgek'le' neda' yógo'te ža, na' znnágake':
"čGanzkze Dios chio'?"

⁴ Žezá' laža'a da' ki, na' zbeže laža'a.

Žezá' laža'a kan wyá]a]ena' benne' zan ka',
na' wnezwa' láwgake' lo liž Dios,

Belžo lo yela' žebele, na' bka'n ženžo Dios lo
lni.

⁵ čBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

čBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?

Bχen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' Weslá chia', na' Dios chia'.

⁶ Xana' Dios, ba nat ni'a na' be' da' nakkza' lo
yichj lážda'wa'.

Che]en žezá' laža'a chio' kate' ne zoa' lo
yežlyó yechela'ale yegw Jordán nga,
lo ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.

⁷ Ka nak žaxto' da' žon nido', ka' žon to nis
wbá'a chio', Dios.

Zzaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a dan'
bse]o'o zchen' neda'.

⁸ Tža tža žeyache' laže'l Xanžon' neda',

na' žel golkza' da' we]awa' Le',

na' wchál]jena' Dios, Bennen' žonne' yela'
nban chia'.

⁹ Yapa' Dios: "Le' žape chi'o neda'.

čBiz chen' nal lažo'o neda'?

čBiz chen' žak nyache' laža'a dan' benne' bi
zlé'ele' neda' chawe' žsake'e neda'?"

¹⁰ Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe' žon di]jgek'le'
neda'.

Tža tža znnábgek'le' neda', na' znnagake':

"čGanzkze Dios chio'?"

¹¹ čBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

čBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?

Bχen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

43

¹ Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, na' b]oe'e]aw
naka' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžogake' Le'
che]a'ale,

na' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne'
wen da' zinnj ka'.

² Nako' Le' Dios chia', na' zzoa chocho' neda'.

čBiz chen' bsan lažo'o neda'?

čBiz chen' žak nyache' laža'a
dan' benne' bi zlé'ele' neda' chawe' žsaka' zi'e
neda'?

³ Bse]a' yela' bani' chio', na' da' likze chio' ga
zoa' ni.

Da' ki yegó'ogaken neda' nez.

Wché'gaken neda']aw ya'a la'y chio', na' gan
zoakzo' Le'.

⁴ Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.

Choa'a]aw Dios, Bennen' žone' ga žebela', na'
gan soa' lo yela' ba nez.

Wká'n zena' Le']en da' žinna'.

Le' nako' Dios chia' neda'.

⁵ čBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

čBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?

Bχen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

44

¹ Dios, χa χna' gole cheto' ka' bzéngekle' neto'
da' beno' lo ža chégake', dan' beno' yiz wdé
ka'.

² Bchinnjo' yezika' yež ka']awgak χa χna'
gole cheto' ka',

na' bnnito'o]égake' lo latje chegak benách
ca'.

Bsáka'li'o benne' yež ka', san bzoa chocho'
benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato'
neto' na'a.

³ Xa χna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó
nga]en ya ntoche' chégakkze' ka'.

Bi beslá kwíngake']en yela' waje da' zej
nape',

san Le' besló']égake']en yela' wak chio',

na' len yela' wale chio', na' len yela' zen chio',
dan' wyáz lažo'o légage'.

⁴ Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.
Beslá neto', za'só Jakob.

⁵ Len yela' wak chio' Le' wzéxjwto' benne'
ka' zdíl-lengake' neto'.
Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légage'.

⁶ Bi wxén laža'a yag ntoche' chia',
dan' bi yeslán neda'.

⁷ Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak
cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto'
chawe'.

Beno' ga bedoé'egekle benne' ka' zžá'agake'
neto'.

⁸ Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yela' ba nez,
na' to chi'ize wxén láže'to' Le',

⁹ san wléj yichjo' neto', na' beno' ga
žedoe'elto',

na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake'
lo wdíle.

¹⁰ Beno' ga bzonnjto' lawgak benne' ka' zdíl-
lengake' neto',

na' benne' ka' zži'igake' cheto' beká'agake'
yógo'te da' wdapto'.

¹¹ Bdio' neto' ka zila' ka' lo na'gak benne' ka'
žótgage' neto',

na' beslaso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.

¹² Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake',
na' bi be bezi'o.

¹³ Beno' ga benne' yež gawze ka' znnégake'
cheto'.

Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto'
ka'ze, na' žzižegake' cheto'.

¹⁴ Bzo' neto' ka to da' znnagak benne' wláž
cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.

Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta
yichjgake',

na' žebángle' ka žak nyache' láže'to'.

¹⁵ Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da'
zedle'e.

¹⁶ Znnégake' chia', na' zžóagake' neda'
chela'ale.

Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.

¹⁷ Yógo'te da' ki žákgaken cheto', san bi na' gal
láže'to' Le'.

Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno'
neto'.

¹⁸ Bi na' wsán láže'to' Le',
na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.

¹⁹ Biz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj
chegak bia snia ka',

na' bzo' neto' gan za' gatto'?

²⁰ Chela' gol láže'to' Dios cheto',

o chela' bka'n zento' lo'a ka',

²¹ Biz žála' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?

Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj láždo'gak
benne' ka'.

²² Dan' nakt'o chio', tža tža zóagake' gótgage'
neto'.

Béngake' neto' ka zila' za' gótgage'-ba'.

²³ Biz chen' Dioso! Biz chen' ztaso'!
Biz chen'! Biz so' zi'to' to chi'ize!

²⁴ Biz chen' bkache' kwino',
na' bi žákbe'elo' kan zžáka'le'eto',
na' kan zžóngekle benne' ka' neto' žin?

²⁵ Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto',
dan' bzéxjwgake' neto', na' žžóbgake' neto' lo
yo.

²⁶ Wžo ža! Goklen neto'!
Lo yela' žeyache' laže' chio', beslá neto'!

45

¹ Yo'o yichj lážda'wa' diža' xtanle'e ka',
na' golka' ka nak che benne' wnná bia'.
Golka' da' bzoj to benne' zcháljle'e chawe'.

² Nako' le' xtanle'eže ka yógo'te benne' ka'.
Nak cheto' yela' ba nez ni'a che da' zchaljo',
dan' Dios ben cháwe'kze' le' to chi'ize.

³ Bda' ya ntoche' chio' žoa'a li'o, le', benne'
wale,

lo yela' zen chio', na' lo yela' wnná bia' chio'.

⁴ Lo yela' zen chio' zo' nbankzo'.
Bkonle žin diža' li, na' yela' gaxjw laže',

na' da' chawe', na' wzejní'il kwino' da'
zenle'e ka'.

⁵ Zej nále'egak yag ntóche'do' chio' ka',
da' ka' gótgaken benne' yež ka' lawo' le',
na' chážgaken láždo'gak benne' ka' zžá'agake'
le'.

⁶ Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na' sóatezen.
Chawe' nak ka zna bi'o.

⁷ Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi zle'elo' chawe' da' bi nak chawe'.

Che len Dios chio' bzoe' le' latje chio', gan
žebéle'eželo' ka lježo' ka'.

⁸ Žla' žix za lano' len da' ka' zej naken mirra,
na' áloe, na' kasia, da' ka' žlá'gaken žix.
Lo ližo' da' záka'le'en zžóagake' le' lo yela' ba
nez.

⁹ Bi' no'le chegak benne' wnná bia' ka' zej
zoabe' ladjw zo'lo' ka', no'le ka' zej
nakže' blo.

Kwito' li ža že' bi' no'len' gakbe' zo'lo', bi'
no'len' si'be' oro da' zan' zaka' yež
Ofir.

¹⁰ Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga, na' benle
da' nnia'.

Žála' gal lažo'o lažo', na' liž xo',

¹¹ na' benne' wnná bian' dan' laže'e yela' xtan
chio'.

Gok gaxjw laže' lawe' le' dan' nake' le' xano',
¹² na' la'gak no'le yež Tiro ka' lawo' le', zej
noe'e da' gónngake' chio'.

Nnabgak benne' wnni'a ka' to da' gono'
chégake'.

13 Xtanle'e nak bi' no'le che benne' wnná bian' lo yo'o gan zoe'.

Za lánabe'nzín' da' xtan ka' da' zej naken oro.

14 Wché'gake'-be' law benne' wnná bian', nákwbe' za lánabe' dan' nwa'le'en da' xtan ka'.

Xkwide' nó'ledo' ka' chjakbe' xkóže'lbe'.

Nó'ledo' ki, no'le lježbe' ka', wché'gakbe' lebe' law benne' wnná bian'.

15 Lo yela' žebele, na' lo yela' ba nez wché'gakbe' lebe',

na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná bia'.

16 Lo latje chegak xa xto'o ka' soagak zi'no' ka'.

Gono' ga nna bia'gak xkwide' chio' ka' do zente yežlyó.

17 Gona' ga chejsá' láže'gak yógo'te benne' ka' lo'.

Che len wká'n zengak benne' ka' le' yógo'te yiz so', na' to chi'ize.

46

1 Dios zle'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o benne' waje ka'.

Zóateze' gáklene' žo'o kate' zzáka'žo.

2 Che len, bi' žebežo la'kze xo' yežlyó nga, na' chejchazgak ya'a ka' lo nisdó',

3 na' la'kze chasle'e nisdón', na' gonle'en žaxtó',

na' zizegak ya'a ka' ni'a che da' žzo'.

4 De to yegw da' znenn lo yela' žebele lo yež che Dios,

na' lo liž Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.

5 Dios zoe' yežen', na' batkle kwia yin'.

Yide' zildo' na' gáklene' benne' wláž ka' che yežen'.

6 Zbéžeya'agak benne' yežlyó nga, na' zžébegake' Dios, Benne' Wnná Bia' Zen.

Znne Dios kan znne wzió', na' zbja yi' yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, zóalene' žo'o.

Dios na' che Jakob zкаче' chawe'e žo'o.

8 Le da lé'elele da' ka' ben Xanžon'.

Le wia dan' bene' lo yežlyó dan' žonen ga žebanžo.

9 Zzoa žie' wdile ka' žákgaken do zente yežlyó.

Žichje' da' ka' zsegak yag ntóche'do' ka', na' zzožjwe' yag ntoche' ka' che wdile,

na' zzeje' karro ka' che wdile.

10 Znna Dios: "Le soa žize, na' le nnezle naka' Dios.

Napža' yela' wak ka da' zej nape yógo'te yež ka'.

Napža' yela' wak ka da' zej nape benne' dot yežlyó."

11 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, zóalene' žo'o.

Dios na' che Jakob zкаче' chawe'e žo'o.

47

1 iLe kapa' na'le, le'e, yógo'te benne' ka'!
iLe wká'n zen Dios len yela' žebele!

2 Žala' žebežo Xanžon', Bennen' nape' dot yela' wak.

Nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' znna bi'e dot yežlyó.

3 Bdie' benne' zi'to' ka' lo na'žo.

Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež ka'.

4 Beké'e yežlyó nga lo ná'gake', na' bennen' chežo,

na' naken to yežlyó xtanle'e che za'só Jakob ka', benne' ka' nži'ile'.

5 Zben Dios gan ži'e znna bi'e.

Zbéžegak lozgak bia ka' kate' zben Xanžon' ga na'.

6 iLe goļ da' wká'n zenle Dios! iLe goļ!

iLe goļ da' wká'n zenle Bennen' znna bi'e žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen dot lo yežlyó nga.

iLe goļ chie' len dot yela' žejni'il chele!

8 Že' Dios gan znna bi'e, lo latje la'y na'.

Znna bi'e yógo'te yež ka'.

9 Zdobgak benne' ka' znna biá'gake' yógo'te yež ka'

tzen len benne' ka' che Dios che Bran.

10 Benne' ka' znna biá'gake' do zente yežlyó nga

bdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' Dios. Le' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'.

48

1 Zenle'e nak Xanžon', na' žala' wká'n zénle'ežo Le'

lo yež che Dios chežo, dan' žen' law ya'a la'y chie'.

2 Sión, ya'a zen che Dios, naken sibe, na' xtanle'e.

Naken yež che Benne' Wnná Bia' Zen, da' znenn yela' žebele chegak benách dot yežlyó nga.

3 Dios bjoe'ele' law zкаче' chawe'e žo'o.

Zoe' lo yo'o zaka' ka' che yež chien'.

4 Bdobgak benne' wnná bia' ka', na' blá'gake' nich tjl'engake' benne' yežen' ka',

5 san kate' blé'egklen', na' bebángle'.

Bžébegake', na' bzómnjgake'.

6 Wžé' zédle'egkle', na' wzáka'le'egake'

ka žak che to no'le za' galj bi' že'n chie'.

7 Gókgake' ka barkw ka' žxíte'gaken

kate' žakle'e be' lo nisdó'.

8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a ba bjle'elžon

lo yež che Xanžon', Bennen' nape' dot yela' wak.

Le' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

⁹ Ga nak lo yodo' chio' Le', Dios,
žezá' láže'to' ka nak yela' ži'i' laže' zen chio'.

¹⁰ Gáte'teze zka'n zengak benách ka' Le',
na' yela' zen chio' zžinen do zente yežlyó.
Ka zrna bi'o naken chawe'.

¹¹ Yebéle'egekle benne' ka' nníta'gake' yež
Sión.

Yebégekle benne' ka' nníta'gake' yež ka' che
Judá dan' zchi'a' láže'kzo' légake'.

¹² Le'e, benne' ka' che Dios, le chechjle žoa'a
yežen'.

Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape chí'igaken
yežen'.

¹³ Le wia nga ka nak ze'e zen da' nychjlen
yežen'.

Le wia binlo ka zej nak yo'o wale ka' chen,
nich wzénlele xkwide' chele ka' ka zej
naken.

¹⁴ Dios ni nakkze' Dios chežo to chi'ize.
Le' wloé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

¹ Le yenle da' ni, le'e, benne' yógo'te yež ka'.
Le wzé nag, le'e, benne' dot yežlyó nga,

² le'e, benne' blo ka', na' le'e, benne' gaxjw
ka',

le'e, benne' wnni'a ka', na' le'e, benne'
yache' ka'.

³ Wcháljkza' da' naken che yela' žejní'il,
na' wzejní'ila' le'e da' yo'on yichj'lážda'wa'.

⁴ Bze naj diža' ki che yela' žejní'il.
Goljkza' che to da' ngache', na' chinna' da'
žól-łena'.

⁵ ŽBiz' chen' žon byenen žeba' lo ža che da'
zede,

kate' nychjlen neda' da' zinnj da' žongak
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'?

⁶ Benne' ka' žxen láže'gake' da' zej nake',
na' zka'n zen kwíngake' dan' zej nape' yela'
wnni'a.

⁷ Bi be gak góngake' da' yebéj chawen'
ljéžgake' ka',

na' bi gak wnéžjwgake' to da' yeslán'égake',
⁸⁻⁹ nich sóatezegake' nbángake' nich batkle
nnítle beła' žen chégake'

dan' zenle'e nak da' yeya'wn yela' nban
chegak benách,

na' batkle gak no benne' chizjwen'.

¹⁰ Lé'egekle' žatgak benne' žejní'igekle',
na' žak chégake' tlebe kan žak chegak benne'

yaj' laže' ka', na' chegak benne' laždo'
zide ka',

na' wká'ngake' yela' wnni'a chégake' lo
na'gak benne' yoble ka'.

¹¹ Zrna láže'gake' sóatezegak za'sógake' ka',
na' ga'ngak lížgake' nich gákgaken chegak
yógo'te kwe' za'sógake' ka',

na' zžógake' la yežlyó chégake' kan légake',
¹² san bi gá'nteze benne' ka' lo yela' ba nez.

Zej nake' ka' bia yiže' ka', bia ka' žátgakba'.

¹³ Yógo'te da' žóngake' naken dáche'ze,
na' wká'ngake' da' bxen láže'gake'.

¹⁴ Zej nake' ka' to kwe' zila' ka' žjakba' lo yi'
gabíl,

gan gape chí' yela' got'légakba',
na' benne' chawe' ka' nna biá'gake' benne'

wnni'a ka' kate' za' cha'ni',
na' kwia yi'gak da' ka' wdápgake',

na' yi' gabíl naken gan nníta'tezegake'.

¹⁵ Dios yeya'we' yela' nban chia' lo yi' gabíl
na' yechi'e neda' gan zoakze' Le'.

¹⁶ Bi kwe' zedlo' kate' no benne' zzi'li'e yela'
wnni'a,

na' kate' žone' liže' da' záka'le'en.
¹⁷ Kate' gate' bi be yechi'e,

na' bi chejlen yela' wnni'a chien' le'.
¹⁸ La'kze xak wzóe' nbane' gok chie' yela' ba
nez zen,

na' bka'n zengak benne' ka' le' katen' wzóe'
nbane',

¹⁹ san choe'e gan zej nníta' xa xta'we' ka',
na' batkle le'e'le' yela' baní'.

²⁰ Žápegak benne' ka' le' ba la'ne san bi
žákbe'ele'

nake' ka' bia yiže' ka', bia ka' žátgakba'.

50

¹ Zrne Xanžo Dios, na' ztobe' benne' dot
yežlyó,

benne' ka' žé'gake' gan zla' wbíž, na' gan
ženen.

² Lo Ya'a Sión, da' naken xtanle'e ba bza'ni'
Dios.

³ Yelá' Dios chežo, na' bi soe' žize.
Zenke yi' lawe' Le', na' gakle'e be' bdone'
dan' chechjlen Le'.

⁴ Wtobe' benne' ka' nníta'gake' ya'abá na'le,
na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
nich wchi'a' laže'e benne' chie' ka'.

⁵ Zrne: "Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénlengake' neda' to diža',
dan' bzoa chóchgake' len žen chegak biado'
ka'."

⁶ Da' zoan ya'abá zlo'e' lawn nak Dios
chawe',

dan' nake' Benne' wchi'a' laže'e benách ka'.

⁷ Zrne: "Le yenle, benne' chia' ka', na'
wchálja'.

Le wzé nag, benne' Israel ka',
na' nnia' da' yesbaga'a le'e zia.
Neda', Dios, naka' Dios chele.

⁸ Bi tila' le'e ni'a chegak biado' ka' betle
lawá',

na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,
da' ka' zgó'otezele lawa' neda'.

⁹ Bi si'a beždo ka' lo na'le le'e,
na' chibo byo ka', bia chele ka'.

¹⁰ Yógo'te bia yiže' ka' zej nakba' chia',
na' yógo'te bia beždo' ka',
bia zej zoaba' lo ya'ado' ka'.

11 Yógo'te bia ka' zoa x̄ilgakba' yó'ogakba' lo na'a,
na' lezka' yógo'te bia ka' zej zoaba' nbángakba'.

12 Cha' tona' neda', bi yapa' le'e bi da' gonnle chia'
dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den ļawlen zej naken chia'.

13 Ķžon byenen gawa' xpéla'gak bež ka',
cha' ye'ja' žen chegak chibo byo ka'?"

14 Le ko'o ļaw Dios da' wká'n zenle Le',
na' le wnezjw da' wchebe lāže'le ļaw Dios zente.

15 Lezka' zñne': "Blīž neda' lo ža katen' gak da' wžia yin' benách ka',
na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba la'ne."

16 Dios ži'e no benne' wen da' zinnj:
"Ķžeklo' zchaljo' le' kan nak da' wnnakza' neda',

na' znnio' che x̄tiža'a dan' bēnļena' benách chia' ka'?"

17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate' zloe'ela' le' da' bi nak chawe' da' žono',
na' zzo' cheļa'ale diža' chia'.

18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na' žono' le' tzen,
na' nako' toze ļen benne' ka', benne' zbej yichjgake' neda'.

19 Žónteze žono' da' zia,
na' zcháljtezo' da' wen laže'.

20 Žnnétezo' che lježkzo',
na' žesbago'o zia x̄kwide' che x̄na'kzo'.

21 Bennen' da' ki, san neda' wzóa' žize.
Goklo' naka' neda' to benne' ka' nako' le',
san tījkza' le', na' wļoe'ela' le' ka' nak da' beno'.

22 Le chejn'i'li da' ni na'a, le'e žal lāže'le Dios,
nich bi wzóž Dios le'e,
na' biž soa no benne' yeslé' le'e.

23 Bennen' ko'e ļawa' da' wká'n zene' neda' gape' neda' ba la'ne,
na' bennen' zzoa' choch kwine' nich gone' da' chawe',
wļoe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka' Dios chie'."

51

1 Gokļen neda', Dios, lo yeļa' ži'i laže' chio'.
Ļo yeļa' žeyache' laže' chio' beká'a zia da' nbaga'a.

2 Wdīb neda' che da' bi nak chawe' da' bena'.
Bka'n chawe' neda' che doļa' da' nbaga'a.

3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' ļen dan' bena'.
Doļa' ka' bena' žesbága'gaken neda' zia.

4 Ļawo' Le' bena' doļan'. O', ļawo' Le'.
Bena' da' bi naken chawe' ļawo' Le'.

Ki zño' naken chia' nich gak bia' nako' chawe' ni'a che da' zño'.

Naken li laže' kan zchi'a lažo'o benách ka'.

5 Bwia nga, bache nbága'kza' doļa' katen' golja'.

Ļo doļa' wzoakza' katen' bšan x̄na'a neda'.

6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj lāzda'wa',
na' lo yichj lāzda'wa' bzo' yeļa' žejni'il.

7 Bka'n chawe' neda' ļen da' zkonlo' žin, na' yega'na' chawe'.

Wdīb neda', na' gakža' chiche ka' nak bejw.

8 Bzoa chia' yeļa' žebele, na' yeļa' ba nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch, žit ka' bdichjo' Le'.

9 Bi chejsá' lažo'o doļa' ka' nbaga'a,
na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe' da' bena'.

10 Dios, beyón chawe' yichj lāzda'wa',
na' bzoa to be' li laže' lo yichj lāzda'wa'.

11 Bi wkwaso' neda' ļawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj lāzda'wa'.

12 Bebi'i chia' yeļa' žebele che yeļa' weslá chio',

na' bzoa choch be' chawe' dan' yoa'a.

13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj ka' da' žaz lažo'o góngake',

na' benne' doļa' ka' yeyákake' chio' Le'.

14 Beslá neda' lo zia da' nbaga'a, beta' to benne'.

Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' goļkza' che da' chawe' da' nako' Le'.

15 X̄ana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we ļawa' Le'.

16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba' ļawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya' ļawo' Le'.

17 Da' žala' ko'ožo ļaw Dios da' žaz laže'e naken to ļazdo' gaxjw laže'.

To ļazdo' gaxjw laže', na' da' žeyát ļažen' bi wzó' cheļa'ale, Dios.

18 Ļo yeļa' ži'i laže' chio', ben chawe' yež Sión.

Beyón ze'e da' žape chi'in yež Jerusalén'.

19 Naž chaz lažo'o biado' ka' gotto' ļawo' Le' lo da' nak chawe',

na' biado' ka' wzeyto' ļawo' Le'.

Naž gótgake' biado' ka' lo bkog la'y chio'.

52

1 Ķžka'n zen kwino', benne' waļe, ni'a che da' zinnj da' beno'

dan' zóateze yeļa' žeyache' laže' che Dios?

2 Zcháljtezo' che da' zia da' gono' che lježo'.

Da' zño' naken ka to ya ntoche' dan' žon lāže'len lježon'.

3 Nži'izelo' da' bi nak chawe' ka nži'ilo' da' naken chawe'

na' zdan lāže'žo' da' wen laže' ka zdan lažo'o da' li.

4 Nži'ilo' diža' ka' žon dítjgeklen benne' ka', le', benne' wen laže'.

5 Ni'a che da' ki wžia yi' Dios le' to chi'ize.

Goze' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita' benne' ban ka'.

6 Ļé'egekle benne' chawe' ka' da' ni, na' žébegake'.

Wžizégake' chio' le', na' nnágake':

7 "Le wia nga, benne' ni bi b̄xen laže'e Dios nich gape chi'e le'.

B̄xen láže'kze' yela' wnni'a zenle'e chie', na' nga'nze' lo da' bi nak chawe' da' žone'."

8 San neda' naka' ka to yag olibo dan' žen' li'a liž Dios.

Žxen láže'teza' yela' žeyache' laže' che Dios.

9 Wkán' zenkza' Le' to chi'ize dan' bene' da' ki.

Wxén laža'a La la'y chie' lawgak benne' chie' ka' dan' naken chawe' gonan'.

53

1 Benne' yał laže' ka' lo láždo'gake' znnágake': "Bi zoa Dios."

Yógo'tie' zej nbage'e zia, dan' bégake' da' zinnj.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.

2 Zoa Dios ya'abá, na' zwie' benne' ka',

nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', bennen' žape' Dios ba la'ne,

3 san yógo'te benne' ka' zej nbej yíchigake' Dios.

Yógo'tie' zej nbage'e zia.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe', nitóe'.

4 Zna Dios: "¿Bi žejni'igekle benne' wen da' zinnj ka'?"

Že'j záwgake' da' zbángake' chegak benách chia' ka',

na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'."

5 San žin ža žébegake' da' sáka'gake'.

Goslas Dios žit chegak benne' ka' zdíl-lengake' benách chie' ka'.

Dios wzóe' légake' cheła'ale, na' wžia yi'e légake'.

6 Znnabla' Dios gone' ga žoj lo yež Sión da' gáklenen benne' Israel ka'.

Kate' gon Dios ga yela'gak benne' chie' ka' lážgake',

yebégekle za'só Jakob ka',

na' gak yela' ba nez žen chegak benne' Israel ka'.

54

1 Beslá neda', Dios, len yela' wak chio'.

Goklen neda', Dios, len yela' wałe chio'.

2 Benle da' znnabla' Le', Dios, na' bechebe chia'.

Bze nag da' wcháljlana' Le'.

3 Za'gak benne' snia ka' nich tıl-lengake' neda'.

Benne' yichj ža'a ka' žénegekle' gótgake' neda',

benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne, Dios.

4 Xanžo Dios nake' Bennen' žákłene' neda'.

Dios zóalene' benne' ka' žape chi'igake' neda'.

5 Dios yebi'e chegak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' ka' nak da' bi nak chawe' da' žóngake'.

Wžia yi'e benne' ka' dan' nake' Le' li laže'.

6 Dot laža'a wnezjwa' da' ko'a lawo' Le', Xana' Dios.

Wkán' zenkza' La la'y chio' dan' nakłe'en chawe'.

7 Besló' neda' lo yógo'te da' goken chia'.

Ble'ela' wžia yi'gak benne' ka' bžá'agake' neda'.

55

1 Bze nag, Xana' Dios, da' žliža' Le', na' bi wzó' cheła'ale da' znnabla' Le'.

2 Bebán laže', na' bechebe chia'.

Žliža' Le' lo da' znnia', na' že' zedla'.

3 Benne' bi zle'ele' neda' chawe' znnie' chia', na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle' neda'.

Žesbága'gake' neda' zia, na' lo yela' zža'a chégake' zbía láže'gake' neda'.

4 Že' zedle lážda'wa' lo beła' žen chia',

na' zchebe yela' got neda'.

5 Žžébeli'a, na' žzizełi'a,

na' žak chia' da' zcheben neda'.

6 Wnnia': "Chela' gonno' chia' xil ka' ka zej nak xil bsia,

tia' lo be'ze gan yezí' laža'a.

7 Da' li wzonnja' zito'le, na' soakza' le'e latje dach.

8 Gon byena' bi be gon chia' be' bdone', na' be' wałe."

9 Bžia yi' benne' ka' bi zej nake' chawe', Xana' Dios.

Bchix da' znnágake', dan' zle'ela' da' zinnj, na' da' zia da' žóngake' lo yež nga.

10 Dot ža, na' yełe žéchjgekle' yež.

Žóngake' da' zinnj, na' da' bi nak chawe' lo yež nga.

11 Nža' yež nga da' bi nak chawe' da' žóngake'.

Žóntežgake' da' wen laže', na' da' zinnj lo nez chen.

12 Chela' gok no benne' bi zle'ele' neda' chawe', bennen' bene' neda' zia, na' bzoelan'.

Chela' gok benne' zže'e neda', bennen' bdíl-lene' neda' na' bkache' kwina' lawe' le',

13 san le' benkzon', na' goko' ka to bi' lježa'.

Wzi' lo no'o neda', na' goko' toze len neda'.

14 Tžen bchaljžo dot láže'žo, na' lo yela' ži'i laže' wdažo lo liž Dios.

15 Dios, ben ga sen yela' got benne' ka' chołze, benne' ka' bi zej nake' chawe'.

Ben ga chó'ogake' lo yi' gabíl kate' ne zóagake' nbángake'.

Nža'gak ližgake' da' bi nak chawe' da' žóngake'.

16 San ka nak chia' neda', bliža' Dios,

na' Xana' Dios beslé' neda'.

17 Zildo', na' wawbiž, na' kate' žen wbiž zcháljlana' Dios.

Žliža' Le', na' Le' ženle' chia'.

18 Yeya'we' be' da' nakkza' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
la'kze zej nníta' benne' zante, benne' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.

19 Dios nake' Bennen' zóateze', na' z'na
biá'teze'.

Nake' chawe', na' w'zia yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi z'sángake' da'
zóngake', na' bi z'zébegake' Dios.

20 Benne' wen da' z'innj ka' zdíl-lengake'
benne' ka' z'gá'n|lengake' l'égake'
chawe'.

Z'zí'igake' che diža' da' b'én|lengake' benne'
ka'.

21 Da' z'cháljgake' naken diža' cháwe'do', san
yo'o yichj l'ázdo'gake' yelá' z'za'a.

Z'óngake' x'tan|e'e diža' da' z'cháljgake', san
naken ka to ya ntoche'.

22 Bde ywa' chio' x'kože' X'anžon' na' Le' gon
choche' le'.

Batkle we'e latje chejchegw benne' chawen'
to chi'ize.

23 San Le', Dios, gono' ga cho'ogak benne'
wen da' z'innj ka',

na' benne' wet benách ka', na' benne' wen
laže' ka', lo yi' gabíl,
kate' bi na' g'óngake' gachj yiz ka' da'
yelá'gake',
san neda' w'xén|laža'a Le'.

56

1 Beyache' laže'l neda', Dios, nich bi w'zia
yi'gak benne' ka' neda'.

Tža tža z'sáka'gake' neda', na' zdíl-lengake'
neda'.

2 Dot ža, na' yele benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' z'bia l'áže'gake' neda',
dan' nníta'gak benne' zante, benne' zdíl-
lengake' neda' lo yelá' z'ka'n zen
kwíngake'.

3 Kate' z'zin ža zžeba', ž'xen laža'a Dios.

4 Ž'xen laža'a Le', na' z'ka'n zena' x'tiže'e.

Ž'xen laža'a Le', na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia'
neda'?

5 Yógo'te ža z'zí'igake' che x'tiža'a.
Len yógo'te da' z'nnágake' z'óngake' neda' žia.

6 Z'dóbgake', na' z'kache' kwíngake'.

Z'wiagake' binlo da' z'ona'.

Ž'énegekle' gótgake' neda'.

7 X'ana' Dios, bwia da' z'óngake', na' lo yelá'
z'ža'a chio' b'žia yi' benne' ka'.

8 Nnézkzelo' Le' ka' ž'zonnja' l'awgak benne'
ka'.

Bejsá' laže' nis da' ba wžeža'.

¿Bi zej nyejwn|e'e yiche chio'?

9 Kate' ž'liža' Dios, lo ža na'kze ž'zonnjgak
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Nnezkzla' zoa|en Dios neda'.

10 Ž'xen laža'a Dios, na' z'ka'n zena' x'tiže'e.
Ž'xen laža'a X'anžon', na' z'ka'n zena'
x'tiže'e.

11 Ž'xen laža'a Dios, na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia'
neda'?

12 Nbaga'a da' bchebe laža'a gona' chio',
Dios.

Golkza' da' we|awa Le'.

13 Besló' be' da' nakkza' lo yelá' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.

Gak choa'a l'awo' Le', Dios, lo yelá' bani'
da' ž'onno' chegak benne' ka' z'ógake'
nbángake'.

57

1 Beyache' laže'l neda', Dios. Beyache' laže'l
neda',

dan' ž'xen laža'a Le' len dot yichj l'ázda'wa'.
Gape chi'o neda' ka' ž'on z'koko' žape chi'iba'

brise'do' ka' zan x'ilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

2 W|iža' Dios, Benne' zente.

W|iža' Le' nich gák|ene' neda'.

3 Gan zoe' ya'abá chie' se|e'no benne' yeslé'
neda' lo na' bennen' žénele' w'zia yi'e
neda'.

Dios beyache' l'áže'le' neda', na' benne' chia'
da' li chie'.

4 Ž'e' zedla' ka' to benne' ži'e ladjw bež yix'e'
ka'.

Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka' bež yix'e'
ka', bia ka' ž'áwgakba' benách ka'.

Da' z'nnégake' chia' naken ka' yag ntóche'do'
ka',

na' x'tiža'gake' zej naken ka' ya ntoche' ka'.

5 ¡Ga'n zen Le' ya'abá, Dios!

¡Yelá' zen chio' z'žinen dot yežlyó!

6 Ba b'dixjgak benne' ka' do yel| nich séngake'
neda',

na' žedó laža'a lo da' žaken chia'.

Bché'ngake' to yežw nich chejchazan',
san l'égake' ba bejcházgaken'.

7 Zoakze l'ázda'wa', Dios.

Zoakze l'ázda'wa' nich golkza' da' wká'n
zenen Le'.

8 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e
žinnle da' ka' z'ól-|enle.

Zildo' yebankza'.

9 X'ana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio'
ka'.

Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka'.

¹⁰ Nak yeļa' žeyache' laže' chio' zenže ka ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

¹¹ jGa'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yeļa' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

¹ zZchaljle da' nak chawe', le'e, benne' wnná bia' ka'?

zZchi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?

² O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.

Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó chia'.

³ Zej nchiže lázdo'gak benne' ka' nbej yichjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.

Bchižgake' kate' bi na' wsangak xná'gake' légake'.

⁴ Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia zan laye' beje snia.

Zej nake' ka beje snia ka', bia kwežw ka'.

⁵ Bi žéngelba' chi'i benne' žone' yeļa' wžá' nich kwé'gakba' žize la'kze žol-li'e xťando'.

⁶ Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.

Āana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej nake' ka bež yiže' ka'.

⁷ Ben ga nniťgake' ka nis da' zlaljen lo yo.

Ben ga bižgake' kan žak che yiže' da' nžogen lo nez,

⁸ na' te chégake' kan žak che bia zag, bian' yeyóna'ba'.

Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to xkwidie' žalje' ba natbe'.

⁹ Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen, yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone',

benne' ban ka', na' benne' gat ka'.

¹⁰ Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezi' wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.

Wleje' žen chegak benne' ka' bebéj yichjgake' Dios.

¹¹ Naž nna bennen': "Dekze lazjw benne' chawe'.

Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'."

59

¹ Āana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíl-jengake' neda'.

² Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' wet benách ka'.

³ Žénegekle' gótgake' neda'.

Zej ndobe benne' waļe ka' nich tíl-jengake' neda',

kege dan' nbaga'a žia, na' kege ni'a che da' zinnj da' bena' neda', Āana' Dios.

⁴ La'kze bi be bena' chegak benne' ka', žon byéngake' góngake' neda' žia.

Bebán, na' da ga zoa' ni, na' le'elo' da' žóngake'.

⁵ Le', Āana', Dios chegak benne' zan ka' žjake' lo wdíle,

na' Dios chegak benne' Israel ka', bebán nich wsaka' zi'o benne' yógo'te yež ka'.

Bi yeyache' láže'lo' yógo'te benne' ka' zží'gake' chio' Le', na' žóngake' da' zinnj.

⁶ Zlá'gake' kate' žen wbíž, na zbéžeya'agake' ka žongak beko' ka', na' žéchjgake' yež.

⁷ Bwia nga, da' zcháljgake' naken ka da' žeyébgake'.

Diža' znnágake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

Zznnágake': "Bi zoa no benne' yenle' chežo."

⁸ San Le', Āana' Dios, wzizo' chegak benne' ka'.

Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež ka'.

⁹ Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej nake' waļe.

Neda' wxén laža'a Le', dan' žape chi'o neda'.

¹⁰ Dios, Bennen' žeyache' láže'le' neda', yide', na' gáklene' neda'.

Dios gone' ga le'ela' da' gak chegak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' kan žak laža'a.

¹¹ Bi goto' benne' ka', nich bi gaļ láže'gak benne' chia' ka' da' ka' žono'.

Beslás benne' ka' len yeļa' wak chio', na' ben ga chejchégwake'.

Āanto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.

¹² Ben ga chíxgake' lo yeļa' zka'n zen kwíngake',

ni'a che doļa' da' žóngake' lo da' zcháljgake',

na' ni'a che diža' xiwe' ka', na' da' wen laže' da' znnágake'.

¹³ Bžia yi' légake' lo yeļa' zža'a chio'.

Bžia yi' légake' nich biž nniťa'gake'.

Ben ga gákb'egekle' Le' zinna bi'o za'só Jakob ka'.

Zinna bi'o dot yežlyó nga.

¹⁴ Zlá'gake' kate' žen wbíž, na' zbéžeya'agake' ka žongak beko' ka', na' žéchjgake' yež.

¹⁵ Zdágake' ka benne' ka' zdágakze', žiljgake' da' gáwgake'.

Cha' bi žéljgeken', dot yel žesbága'gake' žia toe' yetóe',

¹⁶ san neda' golkza' che yeļa' wak chio', na' zildo' wká'n zena' yeļa' žeyache' laže' chio', dan' gókleno' Le' neda',

na' wdape chi'o neda' kate' wže' zédle'ela'.

¹⁷ Le' žon chocho' neda', na' golkza' chio', Dios.

Žape chi'o neda', na' žeyache' láže'lo'
neda'.

60

- 1 Dios, Le' bzo' neto' cheja'ale.
Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'ali'o neto'.
Na'a, da gákleno' neto'.
2 Beno' ga wzó' yežlyó, na' beno' ga byaljwn.
Da yeyonon' gan byaljwn, dan' zbia yin'.
3 Beno' ga neto', benách chio' ka', wžé'
zedlto'.
Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da' benen ga
bejchégwto'.
- 4 Benn chegak benne' ka' zžébegake' Le' to da'
gak bian',
dan' wloé'e lawn da' nak dot da' li.
5 Bze nag chia'. Beslá légake' len yela' wak
chio',
nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.
- 6 Lo latje la'y chie' wnná Dios: “Yebekzla'
neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka'.
Wžixa' chele yežlyó dan' žen' kwit yegw
Sukot.
- 7 Yežlyó Galaad naken chia',
na' lezka' yežlyó chegak za'só Manasés ka'.
Yežlyó chegak za'só Efraín ka' naken ka to
xlapa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak za'só Judá ka' naken gan zma
bi'a,
- 8 san yežlyó chegak benne' Moab ka' naken
ka to ziga' ya da' yožen nis wná'a.
Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na'
zela' gole ka'.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea
ka'.”
- 9 žNozkze wchi'e neda' nich tıl-jena' yež
zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in yežen'?
- žNozkze wchi'e neda' nich tıl-jena' benne'
Edom ka'?
- 10 žKege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjleno' benne'
cheto' ka' lo wdile.
- 11 Goklen neto' nich gak tıl-jento' benne' ka'
zdıl-jengake' neto',
dan' gak dáche'ze gáklengak benne' ka' neto'.
- 12 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdıl-jengake'
žo'o.

61

- 1 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bze nag da' zcháljljena' Le'.
2 Zi'to' gan zoa laža' žliža' Le', dan' žedó
laža'a.
Bche' neda' gan zoa Bennen' nake' ka to ya'a
yej, Bennen' nakže' wałe ka neda'.
3 Nako' Le' Benne' noxe' neda',
na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in neda'

lawgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.

- 4 Sóateza' lo yo'o la'y chio'.
Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že' chawe'
bríse'do' ka' zan xil zkokko'.
5 Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe laža'a
lawo',
beno' ga napa' da' žápegak benne' ka'
zžébegake' Le'.
6 Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a ža
zante.
Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken
chegak chope kwe' benne' ka'.
7 Sóateza' lawo' Le', Dios.
Bkwez yela' žeyache' laže' chio', na' da' li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne' wnná
bia'.
8 Gołkza' che La la'y chio' Le' to chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe laža'a
gona'.

62

- 1 Toze len Dios zga'n chawe' be' da' nakkza'.
Łekze' žeslé' neda'.
- 2 Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi
chejchegwa'.
- 3 žTo chi'ize wkwezle da' gonle chia' neda',
yógo'tele žon byenle wžía yi'le neda'?
- Žonle ka žon to benne' zchinnje' to ze'e da' zoa
bižen, o to le'je da' nožon'.
- 4 Žonle toze diža' kan yebejle neda' lo yela'
žen chia'.
Nži'ilele da' wen laže'.
Len žoa'ale zchaljle cháwe'do'
san yo'o yichj láždo'le da' zinnj da' gonle.
- 5 Le', be' da' nakkza', wléz laže' toze Dios.
Nake' Le' Bennen' žxen laža'a.
- 6 Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi yedó
laža'a.
- 7 Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na' nake'
yela' ba nez chia'.
Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na'
Benne' žon choche' neda'.
- 8 Le kwez laže' Le' to chi'ize, le'e, benne' ka'.
Błoe'el Le' da' zdan láže'le.
Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.
9 Da' li, da' dáche'ze zej nak benne' ka',
na' ka to da' wen laže' zej nak benne' žen ka'.
Bi nále'tekgekde' to lo zgons.
Zej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a láže'žo.
10 Bi wxén láže'le da' gak gonle žakze chele.
Bi wká'n zen kwinle ni'a che da' ka' zbanle.
Cha' chan yela' wnni'a chele, bi kwe'le wnné
yoe chen.

11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i benla' da' ni.
“Che Dios nak dot yeļa' wak.”

12 Xana' Dios, lo no'o za' yeļa' žeyache' laže' dan' žebi'o che to to benne' ka nakkze da' bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.

Zbiļe be' da' nakkza' da' nak chio'.

Bela' žen chia' zdan laže' dan' naken chio'.

Žak chia' ka zoakza' to yežlyo biž gan bi be nis den.

Žak laža'a yida' lawo' Le'

nich le'ela' yeļa' wak chio', na' yeļa' zen chio', káteze bļe'ela' da' nak chio' lo latje la'y chio'.

3 Nakkze chawe' yeļa' žeyache' laže' chio' ka yeļa' nban.

Che len wká'n zenka' Le'.

4 Wchajļa' che da' chawe' da' nako' Le' xak zoa' nbana'.

Nich wká'n žena' La la'y chio' Le' wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to yeļa' waw dzi'.

Len yeļa' žebele wká'n zenka' Le'.

6 Žezá' laža'a chio' Le' kate' dia' gan ztasa',

na' zlab laža'a ka nak chio' kate' bi na' tasa'.

7 Dan' žákleno' neda', yebéle'ela' kwito' Le'

kan žongak brise'do' ka' zan xil zkoko'.

8 Be' da' nakkza' naken toze len Le',

na' len no'o waļe noxo' neda',

9 san benne' ka' gok láže'gake' wžia' yí'gake' neda' chejchó'ogake' lo yi' gabil.

10 Kwia' yí'gake' lo ya ntoche'.

Gákgake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' lo da' nak che Dios.

No benne' zkonle' žin La Dios gape' Le' ba la'ne,

san benne' wen laže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 Xana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla' žliža' Le'.

Wdape chi'i yeļa' nban chia' dan' zžeba' da' gongak benne' ka' zdil'jengake' neda'.

2 Bkache' chawe' neda' nich benne' ka' bi zej nake' chawe' bi góngake' chia' kan žénegekle',

na' nich benne' ka' žóngake' da' zinnj bi góngake' chia' kan zza' láže'gake'.

3 Diža' ka' zcháljgake' zej naken ka ya ntoche' ka',

na' znnégage' chegak ljéžgake' ka' ka žon to benne' žsie' yag ntóche'do' chie' ka'.

4 Ki znnágake' bagáche'ze nich góngake' ga chejchégwgak benne' li laže' ka'.

Cholze žóngaken', na' bi be zžébage'.

5 Žon byéngake' góngake' da' zinnj da' žénegekle',
na' zbékgake' do yeļj ka' nich séngake' benne' ka'.

Znnágake': “¿Noz benne' le'ele' da' žonžo?”

6 Žiljgake' da' zinnj da' góngake', na' zwiágaken' binlo.

Da' yo'o yichj lázdo'gake' naken da' kegle kan zej nak lázdo'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' len yag ntóche'do' chie' ka'.

Cholze chó'ogake' yižwé' zen ka'.

8 Da' bcháljgak benne' ka' gonen ga chejchégwgake'.

Chébegak yógo'te benách kate' lé'egekle' lėgake'.

9 Naž chébage' na' wcháljgake' che da' ben Dios,

na' yeyónbia'gake' naken da' bene' Le'.

10 Yebele benne' chawe' law Xanžon', na' wxén laže'e Le'.

Gak yeļa' ba nez zen chegak benne' ka' zej nake' li laže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le' lo yež Sión,

na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.

2 Le' ženzklo' da' zcháljłento' Le',

na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo' Le'.

3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',

san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio' Le'.

4 Ba nez zen naken che bennen' zbio' Le',

na' zno' nake' chio', nich soakze' latje la'y chio'.

Yeljkzto' da' chawe' da' de ližo', dan' den lo yodo' la'y chio'.

5 Lo da' chawe' da' nako' gono' da' zenle'e kate' gono' da' znmabto' Le', Dios, Benne' Weslá cheto'.

Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyo žxen láže'gake' Le'.

Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le', benne' ka' zdégake' zito'le law niso'.

6 Le' zzoa chocho' ya'a zen ka' len yeļa' wak chio'.

Nakkzo' Benne' waļe.

7 Zbek žio' niso' kate' zgo'nen, na' žazto' da' žonen.

Zbek žio' benne' yež ka' kate' žóngake' žo'osbé.

8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot yežlyo zžébage' da' zenle'e da' žono'.

Znnito'o benne' ka' lo yeļa' ba nez, benne' ka' nníta'gake' do zente yežlyo.

9 Zwio' yežlyo, na' žselo'o nis yejw.

Žono' ga žonnle'en linne chen.

Bnnito'o yegw ka' lo yežlyo da' zej nža'le'en nis.

Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne' ka', kan wnnakzo' gono'.

10 Žse|o'o nis yejw gan de na, na' žeyonon' yo ya'a.

Žesbison' len nis yejw na',
na' žono' ga zgól-|e'egak da' zej nazen ga na'.

11 Žono' ga gak chegak benne' ka' ye|a' ba nez to yiz to yiz ni'a che da' znezjo',

na' bejw gasj chio' ka' žónngaken yejw da' žonen ga zgolgak da' zej nazen.

12 Žon yejw chio' ga žak ya'a gan zdagak bia yix'e' ka'

na' žebéegle benne' ka' z|é'egekle' žeyák ya'ado' ka' ya'a.

13 Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka', na' žoa'agak yégodo' ka' naz zoa' scribe.

Zbéžya'agak benne' chio' ka' lo ye|a' žebele, na' žólgakkze' chio' Le'.

66

1 |Le wká'n zen Dios lo ye|a' žebele, |e'e zoale dot yežlyó!

2 |Le go| ka nak ye|a' zen chie' Le'!
|Le wká'n zene' kate' we |awle Le'!

3 Le ye' Dios: "ižebáne|e'elto' che da' beno' |e!"

Ni'a che ye|a' zen che ye|a' wak chio' benne' ka' bi z|é'egekle' Le' chawe' žóngake' ka' zna xtižo'o.

4 Benne' ka' nnita'gake' dot yežlyó we |áwgake' Le',

na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y chio'.

5 Le da, |é'elele da' zen ka' da' ben Dios, da' zen|e'e da' bene' ni'a chegak benne' chie' ka'.

6 Bene' ga beyák nisdo' yo biž, na' wdegak benne' chie' ka' len ni'agakze' gan wzóa to yegw zil.

Žoa'a nison' bebé|e'egekle' |aw Dios.

7 Len ye|a' wak chie' nna bi'e to chi'ize.

Zwiakze' da' žongak benne' ka' yógo'te yež ka'. Benne' ka' zži'igake' chie' Le' bi gata' ye|a' zen chégage'.

8 |e'e, benne' ka', le wká'n zen Dios chežo. Le wzenle benne' ka' da' žoe |awle Le'.

9 Lekze' žape chi'e žo'o nich soažo nbanžo, na' bi bi'e latje chejchégwžo.

10 Le', Dios, bwio' neto' lo da' ka' bento'.

Bdio' neto' lo da' wzáka'to' kan žongak benne' ka' zdégake' ya plat lo yi' nich ga'nen chawe'.

11 Beno' ga bejchazto' to lo do yelj.

Bdo'o xkóže'to' to ywa' z|'ile'e.

12 Beno' ga wdegak benne' zej žie' bžina' chie' ka' lo yichjto'.

Wdeto' da' naken ka to lo yi', na' to lo nis zil, na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to latje gan zoato' lo ye|a' ba nez.

13 Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado' ka' |awo' Le'.

Gonna' chio' da' wchebe |aža'a gona'.

14 Bchebe |aža'a gonan',

dan' wnnía' katen' wže' zéd|e'ela'.

15 Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka', |awo' Le', na' kwen žen chegak zila'do' ka' wzeya'-ba' gan zo',

na' gota' beždo' ka', na' chibo byo ka' |awo' Le'.

16 Le da, yénlele, yógo'tele |e'e zžébele Dios.

Wzenla' |e'e da' bene', góklene' neda'.

17 Dot |aža'a bliža' Le', na' bka'n zenkza' Le'.

18 Chela' wže |aža'a to da' zinnj bi benle Xanžon' chia',

19 san da' likze benle Dios chi'a,

na' bze nage' da' wnnabla' Le'.

20 Bi bzoe' chela'ale da' bchá|lena' Le', san beyache' |áže'le' neda'.

|Ga'n zen Dios!

67

1 Dios, beyache' |aže' |e' neto', na' ben chawe' neto'.

Lo ye|a' ži' |aže' chio' wzoalen neto'.

2 Naž gónbia'gak benách dot yežlyó da' žaz |ažo'o Le',

na' nnéžgkle benne' yógo'te yež žesló' benne' ka'.

3 Yógo'te benne' ka' we |áwgake' Le', Dios. Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

4 Le yebele, na' le soa lo ye|a' ba nez, |e'e, benne' yógo'te yež ka'.

Wchi'a |aže' Dios |e'e lo da' naken chawe'.

Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

5 Yógo'te benne' ka' we |áwgake' Le', Dios. Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

6 Yežlyó nga žen' xni'a chen.

Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake' Dios chežo.

7 Dios ben cháwe'kze' žo'o.

Gáte'teze žala' gápegak benne' ka' Le' ba la'ne.

68

1 Wžo ža', Dios.

Bes|ás benne' ka' bi z|é'egekle' Le' chawe', na' wzonnjak benne' ka' zži'igake' chio'.

2 Ka žon to be', z|agen žen che yi',

ka' w|ago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez lo yi',

nítgkle benne' ka' bi zej nake' chawe' |aw Dios.

3 Yebéegle benne' chawe' ka',

na' sóagake' lo ye|a' ba nez |awle Le'.

Xíte'gake' lo ye|a' žebele chégage'.

4 |Le go| che Dios!

¡Le goł salmo ka' che La la'y chie'!
 ¡Le wká'n zen Bennen' ži'e ya'abá!
 Nzi' le' Jah. ¡Le yebele lawe' Le'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' zwiakze' no'le
 wzebe ka'.

Zoakze Dios lo latje la'y chie'.

6 Dios zmnite'e lježe benne' ka' bi zoa no
 ljéžgake'.

Žebeje' benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne'
 zi'to' ka',

nich sóagake' lo yela' ba nez,
 san benne' ka' zží'igake' che Dios
 chejnníta'gake' to lo yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' lawgak benne' chio' ka',
 na' wdío' lo yežlyó bižen',

8 na' wzó' yežlyón', na' gokle'e yejw law Dios.
 Ya'a Sinaí wzizen law Dios chegak benne'
 Israel ka'.

9 Bseło'o to nis yejw wálele'e, Dios.

Kate' bedó láže'gak benne' chio' ka', na' Le'
 ben chocho' légake'.

10 Benne' ka' zej nake' chio' chejnníta'gake'
 yežlyó chio' to chi'ize.

Ło da' nak chawe', Dios, žoxo' benne' yache'
 ka'.

11 Xanžo Dios bsele'e to diža' chawe',
 na' bsele'e benne' zante, benne' bzéngkle'
 benách ka' diža' chawen'.

12 ¡Bžónnjgake'!

Bžonnjgak benne' wnná bia' ka' len benne'
 chégake' ka', benne' žjake' lo wdíle.

No'le ka' bené'egekle' da' gota' chegak benne'
 ka'.

13 La'kze bkache' kwinle gan žape chi'ile žila'
 ka',

gákwe da' naken ka' xil plomdo' ka' da' zej
 naken xtan, na' ya plat,
 na' doba' ka' chegak xilba' ka' zej naken ya
 oro.

14 Kate' Dios, Benne' zente, beslase' benne'
 wnná bia' ka' ga na',

na' bejw bege' da' bgakwn Ya'a Salmón.

15 To ya'a zen nak Ya'a Basán.

To ya'a zenle'e nak Ya'a Basán na'.

16 ¿Biž chen' zwiále, le'e, ya'a zen ka'?

16 Žiále ya'a na' gan žénele Dios soakze'.
 Da' likze soakze Xanžon' law ya'a na' to
 chi'ize.

17 Karro ka' che wdíle da' nape Dios zej
 nyanle'en.

Xanžo Dios zezé'e gan ze' Ya'a Sinaí nich soe'
 latje la'y chie'.

18 Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka' bebejo'
 lo na' yela' got.

Wzi'o da' chawe' ka' da' bnéjwgak benne' ka'
 chio' Le'.

Łezka' benne' ka' bží'igake' chio' Le',

gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

19 ¡Ga'n zen Xanžon'!

Tža tža žónnl'i'e da' chawe' chie' chežo.
 Nake' Dios, na' žeslé' žo'o.

20 Dios, Bennen' nake' Dios chežo, beslé' žo'o.

Xanžo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' yela' got.

21 Da' likze Dios gone' we' yichjgak benne'
 ka' zží'igake' chie' Le'.

Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze
 žóngake' doła'.

22 Wnná Xanžon': "Gona' ga yežinle lažle,
 yeza'le law Ya'a Basán.

Gona' ga yeza'le že'l lo niso', na' yežinle
 lažle.

23 Wlejlje žen chegak benne' ka' zdíl-lengake'
 le'e,

na' beko' chele ka' lé'jgakban!'.

24 Za'gak benne' chio' ka', na' žoe lawgake' Le',
 Dios.

Ło yela' žebele chégake' žó'ogake' latje la'y
 chio'.

25 Zejnéžwgak lawle benne' ka' žól'gake'.

Benne' ka' žkwéžgake' da' žgól'gake' zjake'
 zántele.

Gachj lawle zjak xkwide' nó'ledo' ka' zej
 nóxo'be' da' ka' žgól'gakbe'.

26 ¡Le wká'n zen Dios gan zej ndobe benách
 chie'!

¡Le wká'n zen Xanžon', le'e nakle za'só
 Israel!

27 Łezka' zjak za'só Benjamín ka'.

Zej nake' bábzegake' san zna biá'gake'.

Łezka' zjak benne' zan za'só Judá,

na' benne' zan za'só Sabulón,

na' benne' zan za'só Neftalí.

28 Dios, bļoe'e law yela' waļe chio'.

Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a cheto'.

29 Dan' nak zen yodo' chio' da' zoan lo yež
 Jerusalén,

benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape' lawo'
 Le'.

30 Bdíl-len benne' ka' chegak yež zi'to' ka',
 benne' ka' zdíl-lengake' benne' chio'
 ka'.

Zej nake' ka' bež zan ka', len zí'ngakba' ka',

dan' zdíl-lengake' yež zan ka'

nich kwéjgake' yela' wnni'a chégake'.

Beslás benne' ka' žaz láže'gake' hjake' lo
 wdíle.

31 Ła'gak benne' wnná bia' ka' che yežlyó
 Egipto.

Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon byéngake'
 wká'n zéngake' Dios.

32 ¡Le goł che Dios, le'e zoale dot yežlyó!

¡Le goł che Ẃanžon!

³³ ¡Le goł che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan zrne wzió'.

³⁴ Le wia nga, nape Dios dot yeł'a wak.
Ło yeł'a zen chie' zwiakze' benne' Israel ka',
na' zan ya'abá nla' law yeł'a wałe chie'.

³⁵ Żžébetó' Le', Dios, gan zo' latje la'y chio'.
Dios chegak benne' Israel ka', žon chochkzo'
benne' chio' ka'.

¡Ga'n zen Dios!

69

¹ Dios chia', beslá neda'.

Naka' ka to benne' žiepe' nis.

² Naka' ka to benne' yoe'e lo gona', na' bi žak
se'e.

Naken ka yoa'a lo nis zil-le'e,
na' nisen' za' wkachen' yichja'.

³ Žejxáke'la' dan' scha wnné'li'a, na' da' lba'a.
Žatgak yej lawa' xak zbeza' nich gakłen Dios
neda'.

⁴ Zej nyanže benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'

ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be zia
nbaga'a.

Benne' ka' zžá'agake' neda' zej nákli'e wałe.
Benne' ka' žóngake' neda' zia, na' bi zoa biz
chen'.

Žon byéngake' yeyizjwa' da' bi wlana'.

⁵ Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yałze,
na' zlé'ekzlo' doła' da' bena'.

⁶ Ẃana' Dios zente, bi go'o latje benne' ka'
žxen láže'gake' Le' yedoé'egekle' ni'a
che da' bena'.

Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio'
chíxgekle' ni'a chia' neda', Dios
chegak benne' Israel ka'.

⁷ Dan' nži'ila' Le' zchíxgake' neda',
na' lo yeł'a sto' zoakza'.

⁸ Naka' ka to benne' zi'to' lawgak benne'
ljéža'do' ka',
na' bi zej nónb'i'e neda'.

⁹ Žeye zla lážda'wa' dan' zé'li'a wnné yoe che
ližo'.

Da' znnégak benne' ka' chio' Le', Dios, naken
ka znnégaken' chia' neda'.

¹⁰ Wžeža', na' bena' wbás,
na' ben dítgekle' neda', na' che len zchixł'a.

¹¹ Łezka' bwakw kwina' laže' zeche'.

Blé'egekle' neda' ka to da' ben dítgekle'.

¹² Benne' yolawe' ka' wnnégake' chia'.

Benne' we'j ka' ben dítgekle' neda' lo da'
bélgake'.

¹³ san neda' bliža' Le', Ẃana' Dios, kan žaz
lažo'o Le'.

Dios, lo yeł'a žeyache' laže' zen chio',

na' dan' nakkzo' Benne' weslá cheto', benle
chia'.

¹⁴ Bebėj neda' lo da' zede gan zoa'.

Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o latje
chazžan'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.

Naken ka yoa'a lo nis zil.

¹⁵ Bi go'o latje gata' neda' ka to benne'
zgache'e lo nis zil na',

nich bi gaka' ka to benne' chejchaze' to lo
yežw gže',

gan choa'a, na' wkachen' neda' to chi'ize.

¹⁶ Bechebe chia', Ẃana' Dios, dan' cháwe'le'e
nak yeł'a žeyache' laže' chio'.

Da, gokłen neda', dan' zente nak yeł'a
žeyache' laže' chio'.

¹⁷ Bwia kan nak da' žaken chia' neda', wen
žin chio'.

Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo' chia'.

¹⁸ Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá neda'.

Beslá neda' dan' zej nyanle'e benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.

¹⁹ Le' nnézkzelo' kan zchíxgake' neda',
na' kan že' zédle'ela', na' kan žon dítgekle'
neda'.

Zlé'ekzlo' yógo'te benne' ka' zžá'agake' neda'.

²⁰ Dan' zka'ngake' neda' ka'ze žedó laža'a, na'
že' zédle'ela'.

Wleza' no benne' yeyache' láže'le' neda', san
bi wzóa no benne'.

Wleza' no benne' gon choche' neda', san bi
wzóa no benne'.

²¹ Bwáwgake' neda' da' sła',

na' kate' wbł'a, byé'jgake' neda' da' zichj.

²² Ben ga gak łni ka' chegak benne' ka' ka to
do yełj gan chéjgake',

na' ben ga yeyak yeł'a ba nez chégage' to gan
chejchégwake'.

²³ Ben ga cholgak yej lágwage' nich biž
lé'egekle',

na' ben ga zízetezegak benne' ka'.

²⁴ Ło yeł'a zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.

Ło yeł'a yichj ža'a chio' ben légage' zi'.

²⁵ Ben ga bi soa no benne' lo ližgak benne'
ka',

na' bi soa no benne' lo yežlyó chégage'.

²⁶ Wžia láže'gake' bennen' bsaka' zi'o,

na' žžizégake' dan' zžaka' bennen' beno' le'
we'.

²⁷ Błoe' law doła' da' zej nbaga' benne' ka',
na' bi go'o légage' latje gágkake' toze len
benne' chawe' chio' ka'.

²⁸ Bsole lagak benne' ka' le'e yiche chegak
benne' ka' zej nape' yeł'a nban da'
naken li laže',

na' bi wzojo' lágake' gan zej nyejw lagak
benne' chawe' ka',

²⁹ san neda' zoa' lo da' zžaka'li'a, na' že'
zédle'ela'.

Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

30 Golkza' da' wká'n zenen La la'y che Dios chia'.

Wká'n zena' Le' len da' žoe lawa' Le'.

31 Da' ni žaz láže'že Dios ka to bež gota' lawe', o ka to biado' zej žia lozba', na' sógo'ba'.

32 Lé'ekzegekle benne' gaxjw laže' ka' da' ni, na' yebégekle'.

Le biga' law Dios, na' Le' gon choche' le'e.

33 Ženle Xanžon' chegak benne' ka' žiážjegekle',

na' bi zzo'e cheļa'ale benne' chie' ka', benne' zej nyejwe' liž ya.

34 Le wká'n zene' Le', le'e zoale ya'abá,

na' le'e zoale yežlyó nga,

na' le'e zoale lawe' nisdó',

na' yógo'te da' nníta'gaken yógo'te latje ka'!

35 Dios beslé' benne' ka' nníta'gake' yež Sión,

na' yeyone' yež ka' zej žen' lo yežlyó Judá,

na' chejnníta'gake' ga na',

na' gata' chégage' yežlyón'.

36 Lezka' žingak za'só benne' chawe' chio' ka', na' gata' chégage' yežlyón',

na' benne' ka' nžl'igekle' La la'y chio' chejnníta'gake' ga na'.

70

1 Beslá neda', Dios.

Da ka' gaze nich gákleno' neda', Xana' Dios.

2 Ben ga yedoé'egekle, na' kwe' zédgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.

Ben ga yebíga'gak, na' chíxgekle benne' ka' žebégekle' dan' že' zedla'.

3 Ben ga ga'ngak ya'laže' lo da' žongak benne' ka' žon díjtgekle' neda'.

4 Benne' ka' žingake' lawo' Le' yebégekle', na' sógake' lo yeļa' ba nez.

Benne' ka' žé'gake' Le' "Žóžkeno'" dan' besló' légage'.

Znnágake': "jGa'n zen Dios!"

5 Ze' zedla', na' nat ní'a na'a.

Da ka' gaze gákleno' neda', Dios.

Le' nako' Benne' weslá chia', Xana'.

Bi želo', Xana' Dios.

71

1 Za'a lawo' Le', Xana' Dios, nich gape chi'o neda'.

Ben ga biž yedoe'ela'.

2 Goklen neda', na' beslá neda' dan' nako' chawe'.

Bze nag chi'a, na' beslá neda'.

3 Nako' ka to yej xe gan soa' chawe',

na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na' yele.

Bseļa' no benne' yeslé' neda',

dan' nako' Le' ka to yej xe gan zoa' choch.

4 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' beběj yichjake' Le',

na' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj, na' zej nake' yichj ža'a.

5 Žxen laža'a Le', Xana' Dios.

Le' zwiakzo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.

6 Le' ba nožkzo' neda' katen' za' golja'.

Le' beno' ga bžoja' lo le'e xna'a.

Wká'n zénteza' Le'.

7 Bebágekle benne' zanle'e kan gok chia',

san Le' zwiakzo' binlo neda'.

8 Ben ga gólteza' da' we lawa' Le',

na' wká'n zena' Le' dot ža.

9 Bi wzó' neda' cheļa'ale kate' ba ngola'.

Kate' yedó laža'a, bi kwej yichjo' neda'.

10 Benne' ka' zžá'agake' neda' znnégake' chia',

na' benne' ka' žak láže'gake' gótgake' neda' ba béngake' toze diža'.

11 Znnágake': "Bzoa Dios le' cheļa'ale.

Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no benne' yeslé' le'."

12 Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.

Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.

13 Ben ga yedoé'egekle,

na' nítgekle benne' ka' zdíl'engake' neda'.

Ben ga soagak lo yeļa' sto',

na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' chia' da' zinnj,

14 san neda' wxén láže'teza' Le', na' we láwteza' Le'.

15 Wzenla' benne' ka' nako' chawe',

na' wzéntezeļa' légage' kan besló' neda',

la'kze bi nnezla' ba' chi'i besló' neda'.

16 Wchajjkza' che da' zenle'e da' beno' Le', Xana' Dios,

na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan nakkzo' chawe'.

17 Dios, Le' bsdlo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.

Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e da' beno'.

18 Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola', na' ba bgocha',

san be' neda' latje wzenla' za'só'a' ka' ka nak yeļa' wak chio',

na' wzenla' bí'do' ka' bi na' gáljakbe' ka nak chio',

19 na' da' chawe' da' nako', da' naken zenle'e, Dios.

Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.

Dios, žnozke benne' nake' ka nako' Le'?

20 Le' beno' ga wdía' lo da' zan da' zede,

na' lo da' ka' bi žakgak chawe',

na' gono' ga yebana' neda',

na' yechiso' neda' lo yežw ba.

21 Gono' ga gakža' zen, na' yeyón zeno' neda'.

22 Neda' we lawkza' Le', na' chinna' da' žól'ento'.

Xana' Dios, golkza' che da' likze chio' na' chinna' da' ka'.

Nako' Benne' La'y chegak benne' Israel ka'.

23 Soa' lo yeļa' ba nez kate' golkza' chio' Le', na' yebekzle be' da' nakkza' dan' beya'wo'.

24 Wcháljtez'a che da' chawe' da' nako' dot
ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na' bchíxgekle
benne' ka' ben byéngake' góngake'
neda' zia.

72

1 Dios, ben ga wchi'a laže' benne' wnná bia'
da' žak cheto' kan zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne' wnná
bian'.

2 Naž le' wchi'a laže'e cháwe'do' benne' chio'
ka'.

Ka nak da' naken dot da' li wchi'a laže'e
benne' chio' ka' zžáka'le'egake'.

3 Law ya'a ka' chejga'ngak chawe' benne'
chio' ka',

na' law ya'ado' ka' kwézgage' lo da' nak
chawe'.

4 Wchi'a laže'e benne' wláž ka'
zžáka'le'egake'.

Yeslé' xkwide' ka' chegak benne' ka'
žιάžjegekle'.

Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake' benách chio'
ka'.

5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
xak zoa wbíž, na' byo'.

6 Gak benne' wnná bian' ka' nis yejw da'
žaken ga naz,
na' ka zlej da' žezjwn lo yežlyó.

7 Lo ža ka' che benne' wnná bian' gak da'
chawe',

na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' xak zoa
byo'.

8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw Éufrates,
na' do zente yežlyó.

9 Wžóa žibgak benne' dot yežlyó lawe' le',
na' wzexjwe' láže'gak benne' ka' zžá'agake'
le'.

10 Benne' žnna bi'e yež Tarsis, na' benne'
žnna bi'e yež zito' ka' zedjnoé'e da'
wnéžjwgake' chie',

na' benne' žnna bi'e yež Sabá, na' benne'
žnna bi'e yežlyó Seba wnéžjwgake'
chie' yeja' wnni'a.

11 Yógo'te benne' wnná bia' ka' wžóa žíbgake'
lawe' le',
na' benne' yógo'te yež góngake' žin chie'.

12 Le' yeslé' benne' ka' žιάžjegekle', benne' ka'
žlížgake' le',

na' yeslé' benne' ka' zžáka'gake',
na' bi zoa no benne' gáklene' légake'.

13 Yeyache' láže'le' benne' yache' ka', na'
benne' ka' žιάžjegekle'.

Yeslé' benne' yache' ka' nich sóagake'
nbángake'.

14 Yeya'we' benne' yache' ka' lo na'gak
benne' wen láže' ka', benne' yichj ža'a
ka',

na' gon byene' yeslé' benne' ka' lo na'gak
benne' wet benne' ka'.

15 Soa nban benne' wnná bian',

na' wnéžjwgake' chie' ya oro che yež Sabá,
na' nnábtzegkle benne' ka' gáklén Dios le',
na' dot ža, na' yele nnábgek'le' Dios gon
chawe'e benne' wnná bian'.

16 Gážgake' to žíga'do'ze zoa' scribe lo yežlyó,
na' law ya'ado' chégage' ka',

na' kwíale'e linne chen kan zbian law Ya'a
Libano,

na' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' yángake'
kan žon yiže' da' žen' yežlyó.

17 Sóateze la benne' wnná bian'.

Wcháljtezgake' che le' xak zoa wbíž.

Ni'a chie' le' gak yeja' ba nez chegak benách
ka',

na' nnágage' nak chie' yeja' ba nez zen.

18 Cháwe'le'e nak Xanžo Dios.

Nake' Dios chegak benne' Israel ka',

na' toze' Le' žone' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

19 Cháwe'le'e nak La la'y chie' dan' náktezen
žen,

na' dot yežlyó nga lé'egekle' yeja' žen chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

20 Ga ni ze law da' wnná Dabí, ži'n Isai,
dan' bcháljlene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne' Israel
ka',

benne' ka' zej nake' dot li láže' lawe' le',

2 san neda' wžóa' chejchegwa',
na' wžóa' gona' to da' zinnj.

3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',

kate' blé'ela' kan žak chawe' chegak benne'
ka' nbej yichjgake' Dios.

4 Benne' ki bi zej že' zedle che yeja' got,
dan' zej žoáli'e chawe'.

5 Bi zžáka'gake' kan zžáka'gak yezika' benne'
ka',

na' bi zoa da' žak chégage' kan žak chegak
yezika'že'.

6 Che len zka'n žen kwíngake'.

Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.

7 Zgól-le'egake' dan' žáwle'egake' da'
cháwe'le'e.

Zží'le'egake' da' zdan láže'gake'.

8 Žon dítgekle' Dios, na' žnnégake' chie', na'
žónggake' da' zinnj.

Lo yeja' zka'n žen kwíngake' zcháljgake' da'
žente.

9 Žnnégake' che da' ka' zej zoan ya'abá,
na' zcháljgake' ka' benne' ka' zej nape' dot
yežlyó.

10 Che len yezika' benách ka' žyelenle'
xtíža'gake',

na' zzi' lo ná'gake' da' žnnágage'.

11 Žnnagak benne' wnni'a ka': "žBizkze nneze
Dios?

žZlé'ekzle Bennen' zoe' ža'le da' žonžo?"

12 Benne' ki zej nbej yichjgake' Dios,

na' zej zoe' binlo, na' zzi'gakže' yeļa' wnni'a.

¹³ Da' likze, dáche'ze goka' dot li laže',

na' bi be bena' da' bi nak chawe',

¹⁴ san tža tža wzáka'li'a,

na' žsaka' zi'gake' neda' yógo'te ža.

¹⁵ Chela' nnia' neda': wchalja' kan zchaljgak benne' ka',

na' wka'na' bėnne'do' chio' ka' ka'ze, Dios.

¹⁶ Kate' blab laža'a nich chejni'ila' da' ni, wže' zėdłe'ela',

¹⁷ san kate' wyoá'a lo latje la'y che Dios,

na' gókbe'ela' da' gak chegak benne' ka' ga ze lawte.

¹⁸ Da' likze beno' chegak benne' ka' chejchėgwake',

na' gono' ga kwia yi'gakkze'.

¹⁹ La' kwia yi'tegake'.

Yeļa' zžebe senen lėgake', na' goten lėgake'.

²⁰ Zej nake' ka to da' bļe'elto' to lo bichgale dan' znniten kate' žebanžo.

Ka'kze gaken, Xanto' Dios.

Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da' bļoe'el kwingak benne' ka'.

²¹ Kate' bge'ela' benne' ka',

wže' zėdłe'ele lądza'wa'.

²² Goka' ka to bia yiže' lawo' Le',

dan' gok zide yichja', na' bi bejni'ila',

²³ san wzóalenteza' Le', na' nóxwkzo' na'a li ža.

²⁴ Bsedlo' neda' nich gona' da' zloe'elo' neda',

na' te na'a yezi' lo no'o neda' lo ya'abá chio'.

²⁵ Bi zoa no benne' yoble chia' ya'abá san tozo' Le',

na' bi be zoa da' zdan laža'a yežlyó nga san tozo' Le'.

²⁶ Žedó laže' beļa' žen chia', na' lądza'wa',

san Dios nake' Benne' žon choche' neda', na' nake' yeļa' ba nez zen chia' to chi'ize.

²⁷ Benne' ka' žekwágake' gan zo' nitgekle'.

Wžia' yi'o yógo'te benne' ka' kwej yichjgake' Le'.

²⁸ San neda', žak chawe' chia' dan' wbiga' law Dios.

Wxén laže'teza' Xanžo Dios,

na' wchaljkza' che da' zente da' bene' Le'.

74

¹ Xanto' Dios, žwlėj yichjo' neto' to chi'ize?

žŽžo'o neto', zila' chio' ka'?

² Bsa' laže' benne' chio' ka', benne' ka' wzí'o ža ni'te, benne' ka' beya'wo'

nich gono' lėgake' benne' chekzo' ka',

benne' ka' zej zoe' law Ya'a Sión nga, ga ni zoakzo' Le'.

³ Da ka' gaze yedļe'elo' ka nbia yi' yež nga, na' ka nak da' zinnj da' bengak benne' ka' che latje la'y chio'.

⁴ Zbėžeya'agak benne' ka' bi złė'egekle' Le' chawe'

gachje lawle gan zej ndobe benne' chio' ka'. Bdá'gake' nga da' zloe'elen yo'oto' lo ná'gake'.

⁵ Bchinnjgake' yež ni,

ka žon to benne' zchoge' yógo'te yag ka' zej zen to law ya'a.

⁶ Len ya wag chėgake' ka', na' len yag chėgake' ka',

bchinnjgake' yógo'te da' xtan ka' che yodo' chio'.

⁷ Bžėygake' latje la'y chio'.

Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'. Bchinnjgaken'.

⁸ Wnnágake': "iWžia' yi'žo lėgake' to chi'ize!" Bžėygake' yógo'te yo' gan bká'n zento' Le' dot lo yežlyó chio'.

⁹ Biž bi złe'elto' da' nak la'y, dan' bchisto' lo yežlyó cheto'.

Biž zoa no benne' wchalje' lo wlazo' Le',

na' bi zoa no benne' ladjw neto', benne' nnezle' batx yelato'.

¹⁰ Xanto' Dios, žto chi'ize wchixgak benne' ka' neto', benne' ka' žsaka' zi'gake' neto'?

žTo chi'ize nnegak benne' ka' bi złė'egekle' Le' chawe' che La la'y chio' Le'?

¹¹ žBiz chen' bi be žono' chegak benne' ka'?

žBiz chen' bi zžia' yi'o benne' wen da' zinnj ka'?

¹² San Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia' ža ni'te.

Le' bžia' yi'o benne' ka' dot lo yežlyó nga.

¹³ Len yeļa' wak zen chio' beno' nisdo' chope ļa'a.

Wló'o yichj bia zenļe'e ka' lo nisdo'.

¹⁴ Bzozjo' yichj bia zenļe'e, bian' leba' lebi-atán,

na' beno' ga bdawgak bia yiže' ka' ļeba', bia ka' zej zoaba' lo yo biž.

¹⁵ Beno' ga golj nis bej ka', na' nis yegw ka'.

Besbižo' yegw zen ka'.

¹⁶ Chio' Le' nak lawe' ža, na' ļezka' chio' nak yele.

Le' bnnito'o byo', na' wbíž gan zej zoan.

¹⁷ Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej že' yežlyó nga.

Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag ka'.

¹⁸ Bejsá' laže' da' ni:

benne' ka' bi złė'egekle' Le' chawe' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios,

na' benne' yaļ laže' ka' wnnėgake' che La la'y chio' Le'.

¹⁹ Bi gaļ lažo'o neto', benne' chio' ka', to chi'ize.

Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', lo na'gak benne' ka' zej nake' ka' bia snia ka'.

Zoato' lawgake' ka' zej nak gogoldo' ka'.

²⁰ Bejsá' laže' diža' da' bėnļeno' neto', dan' gáte'teze nni'ta'gak benne' wen da' zinnj ka'.

Zdágake' do zente yežlyó nga.

21 Bi go'o latje yedoé'egekle benne' gaxjw
laže' ka'.
Benne' ka' zzáka'le'egake', na' benne' ka'
žiažjegek'le'
we laŵgake' La la'y chio' Le'.
22 Wzó ža', Dios. Ben kan wnnakzo' gono'.
Bejsá' laže' kan žongak benne' yał laže' ka',
benne' ka' zka'ngake' ka'ze La la'y chio' tža
tža.
23 Bi gał lažo'o da' wnné zi'gak benne' wen
da' zinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka'
zž'igake' chio' Le'.

75

1 "Žóχkeno'", že'to' Le', Dios: "žóχkeno'."
Zzenlto' benách ka' zóałeno' Le' neto',
na' beno' da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
2 Zinna Dios: "Bzoa' ža wchi'a laža'a benne'
ka'.
Wchi'a laža'a lo da' nak chawe'.
3 La'kze xo' dot yežlyó, na' xize yógo'te da' de,
gona' ga ga'n choch xni'a yežlyón'.
4 Žapa' benne' yał laže' ka': Bi sa' láže'le da'
žen.
Žapa' benne' wen da' zinnj ka': Bi wká'n žen
kwinle.
5 Bi wxén láže'le yela' wałe chele.
Bi gakte benne' laždo' zide ka'."

6 Bi za' yela' žen gan zla' wbiž, na' gan ženen,
na' bi zan' lo latje dache.
7 Dios nake' Benne' wchi'a laže'e benne' ka'.
Zka'ne' ka'ze to benne', na' zka'n zene' yetóe'.
8 Dios noxe' to ziga', da' nžan' xis uba wał,
dan' zejlasen yela' zža'a chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' zinnj ka'
yé'jgaken'.
Yé'jgaken' na' zejte yebižen,
9 san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' goja' da' we lawa' Dios che Jakob.
10 Wchinnje' yela' wak chegak benne' wen
da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak benne'
chawe' ka'.

76

1 Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen žen ladjw benne'
Israel ka'.
2 Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
3 Lo latjen' wdíčj Dios yag ntoche' ka' che
wdiłe, na' yag ntóche'do' ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo wdiłe,
na' ya ntoche' ka', da' ka' zkoŋgek'le' žin lo
wdiłe.
4 ;Benne' ženle'e nako' Le'
;Nako' wałže ka' ya'a žen ka'!

5 Chejchégwak benne' wałe ka', na'
gáslasgake'.
Nitó benne' wałe bi yechís ne'e nich tíl-lene'
Le'.
6 Dios chegak benne' Israel ka', kate' wtiło'
benne' ka'
beslaso' légake', na' bia ka' žiagake'.
7 Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
;Nož benne' gak sie' lawo' Le' kate' zžo'o?
8 Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne zo'
ya'abá.
Zžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan' zžébgake'
9 ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o
benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw laže' ka'.
10 Da' likze yela' zža'a chegak benne' ka'
gaken to da' gon ga ga'n zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka' zej
nga'ne'.

11 Le wchebe laže' da' gonnle che Dios,
na' le wnezjwn' che Xanžon', Dios chele.
Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake' zej
noe'e da' wnézjwgake' che Dios, Ben-
nen' zžébežo.
12 Zži'i Dios che da' yo'o lo yichj láždo'gak
benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka' nníta'gake'
yežlyó.

77

1 Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
2 Žoa'a law Xanžon' kate' zzáka'li'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene' neda'.
3 Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó laža'a.
4 Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.
5 Blab laža'a ka' zej nak ža ka' wdégaken,
na' ka' zej nak yiz ka' ba wdégaken.
6 Bsa' laža'a ka' nak da' bełkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
7 ;Bzoa Xanžon' žo'o cheja'ale to chi'ize,
na' biž gáklene' žo'o?
8 ;Batkle yeyache' láže'le' žo'o?
;Batkle gone' da' wchebe laže'e gone'?
9 ;Gol láže'kze Dios yeyache' láže'le' žo'o?
;Zže'e žo'o nich biž yeyache' láže'le' žo'o?
10 Naž wnniá: ki žona' dan' yoa'a yižwé'.
Che len chejsá' laža'a yógo'te da' zente da'
ben Dios zente lo yiz ka' ba wdégaken.
11 Chejsá' laža'a da' zente ka' da' beno' Le',
Jah.
O', chejsá' laža'a da' beno' ža ni'te,
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
12 Wláb laža'a ka' nak yógo'te da' beno',

na' wchalja' ka zej nak da' ka'.

¹³ Dios, la'y nak da' zchi'lo' neto' gonto'.

¿Zoa yetó Dios nake' benne' zen ka nako' Le'?

¹⁴ Le' nako' Dios, zno' da' žonen ga žebanlto'.

Błoe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakle'e zen yeja' wak chio'.

¹⁵ Len yeja' wak chio' beya'wo' benne' chio' ka',

za'só Jakob ka', na' za'só José ka'.

¹⁶ Yegw nis ka' blé'egeklen Le', Dios.

Blé'egekle yegw nis ka' Le', na' bžébeje'egaken.

Lezka' wžé' zédegke nido' gže' ka'.

¹⁷ Nis yejw zil bžojen lo bejw gasj ka', na' wnneje'e wzio', na' wyasle'e yes wzión'.

¹⁸ Lo be' bdone' wnneje'e wzio' chion'.

Bza'ní' yes wzión' do zente yežlyó.

Wzo'le'e, na' wzize yežlyón'.

¹⁹ Bsaljo' nez gachjlawle nido',

na' lawe' nis zil ka' wdekzo' Le',

san bi nak bia' gan blejo'.

²⁰ Bchi'o benne' chio' ka' zila' ka'

lo na' Moisés, na' lo na' Aarón.

78

¹ Le yenle, le'e, benne' chia' ka', da' žsedla'.

Le wzé nag binlo da' zchalja'.

² Wkonla' žin diža' ka' kan zchaljgak benne' žejní'il ka',

na' wsá' láža'a le'e da' goken bagáche'ze ža ni'te,

³ da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,

da' ka' bžéngkele xa xto'žo ka' žo'o.

⁴ Bi wkáche'žo da' ka' lawgak zi'nžo ka'.

Wžénkelžo zi'nžo ka' ka nak yeja' zen che Xanžon',

yeja' wak chien', na' da' zen ka' da' bene'.

⁵ Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon byenen góngake',

na' naken da' žala' gongak za'só Jakob ka'.

Bchi'le' xa xto'žo wdé ka',

wžéngkele' ži'ngake' ka' ka nak da' wnnakze' Le',

⁶ nich nnéžgkele xkwide' ka' za' gáljgakbe' kan naken,

na' wžéngkele' ži'ngakbe' ka' da' zchi'le' légakbe',

⁷ nich wxén láže'gakbe' Dios,

na' bi gal láže'gakbe' da' ka' ben Dios,

na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le' légakbe',

⁸ na' bi gágakbe' kan gogkak xa xto'gakbe' ka',

benne' ka' bi bégake' da' bchi'le' légake',

na' bži'igake' chie' Le',

na' bi bxen láže'gake' Dios dot láže'gake'.

Lo be' da' zej nakkze' bi gógakbe' li láže'law Dios.

⁹ Benne' za'só Efraín ka', benne' zej noe'e da' žkóngkele' žin lo wdile

bžónnjgake' gan žak wdile.

¹⁰ Bi bégake' kan zna diža' da' benlen Dios légake',

na' bi bégake' dan' bchi'le' légake'.

¹¹ Gol láže'gake' da' ka' ben Dios,

na' yeja' zen da' blóe'ele' légake'.

¹² Bene' yeja' wak zen ka' lawgak xa xto'gake' ka'

lo yežlyó Egipto, na' lo yežlyó Soán.

¹³ Bsaljwe' nez lo nido' gan wdegak benne' ka'.

Bene' nison' ka' ya'ado' ka' cheja'a weje.

¹⁴ Te ža blóe'ele' benne' ka' nez len to bejw gasj da' bnáwgake',

na' žel len to bejw da' bsa'nín'.

¹⁵ Wlé'e yej ka' gan nak yo biž,

na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen le'egak yej ka' ka to yegw nis.

¹⁶ Bene' ga bžoj to yegw nis le'e yej na',

na' goken to yegw zen,

¹⁷ san bégakže' dola' law Dios lo latje dach,

na' bži'igake' che Dios, Bennen' nape' dot yeja' wak.

¹⁸ Ni'a che da' wdán láže'gake' bégake' ga bža'a Dios.

Wnnábgkele' Le' da' gáwgake' ka' wdán láže'zegake'.

¹⁹ Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':

“¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yiže' nga?

²⁰ Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj nisen', dan' goken ka to yegw zen,

san, ¿wak gonne' chežo yet,

na' gonne' beja' da' gawžo?”

²¹ Che len bža'a Xanžon' kate' benle' da' ni,

na' bsele'e to yi' da' bzeyen bal' benne' chie' ka',

na' bgole yeja' zža'a chie' len benne' Israel ka',

²² dan' bi bejlé'gake' che Dios,

na' bi bxen láže'gake' Le' yeslé' légake',

²³ san Dios bsele'e bejw zan ya'abá,

na' bsaljwe' gan zžoj da' žsele'e zaka' ya'abá,

²⁴ na' bene' ga bejw yet maná kan žak yejw, dan' bdawgak benne' chie' ka'.

Bnezjwe' légake' da' naken ka zoa' che ya'abá.

²⁵ Bdáwgake' da' žawgak wbás che ya'abá ka'.

Bséla'li'e da' bdáwgake', na' béljgkele'.

²⁶ Bene' ga gok to be' da' zan' cheja'ale gan zla' wbiž,

na' len yeja' wak chie' bene' ga gok be' dan' zan' cheja'ale gan zde wbiž byo' zag ka',

²⁷ na' ka' bište yo bsele'e beja' da' gáwgake',

biado' ka' zej zoa xilgakba', da' zanže ka žož da' žen' žoa'a to yegw zen.

²⁸ Bene' ga bexjwgakba' gan zej nnita' benne' ka',

na' do zente gan zej da' yo'o yid chégake' ka'.

²⁹ Bdáwgake'-ba', na' béljgkele'.

Dios benne' chégake' da' wdán láže'gake',

³⁰ san kate' bi na' yéljgkele', na' ne žáwgake'-ba',

³¹ na' bža'a Dios benne' ka'

na' bete' benne' Israel ka' zej nakže' benne' waje,

na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
³² La'kze bene' ki, na' béngakže' dola',
 na' la'kze blé'egekle' yela' wak ka' da' bene',
 bi b̄xen láže'gake' Le'.
³³ Che len bene' nbabze ža chegak benne'
 ka',
 na' gógaken ka to be' da' žeka'ažo,
 na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake' bdie'
 légage' lo da' wzáka'gake'.
³⁴ Kate' bete' bał benne' ka', na' yezi'ka'že'
 beyák'gake' che Dios.
 Beyát láže'gake', na' dot láže'gake' bližgake'
 Le'.
³⁵ Bejsá' láže'gake' nak Dios Benne' žape chi'e
 légage'
 na' nape Dios dot yela' zen. Lekze' beya'we'
 légage',
³⁶ san bi gok li láže' da' wnnábgekle',
 dan' ben láže'gake' law Dios.
³⁷ Bi gok li láže'gake' len Le',
 na' bi béngake' dot láže'gake' ka nak x̄tiže'e
 dan' bénlene' žo'o.
³⁸ San Dios beyache' láže'le' chegak benne'
 ka',
 na' benít lawe' xtóla'gake', na' bi bžia yi'e
 légage'.
 Zan chi'i beké'e yela' zža'a chie',
 na' bi bže'e légage' dot kan bsa' laže'e.
³⁹ Bejsá' laže'e zej nakze' bela' žen.
 Zej nake' ka to be' da' zden, na' bi yežinen.
⁴⁰ Zan chi'i bži'igake' chie' Le' lo latje
 dachen',
 na' zan chi'i béngake' ga gok nyache' laže'e
 Le'.
⁴¹ Zan chi'i béngake' da' bi de chawe' Dios,
 na' béngake' ga bža'a Dios la'y chegak benne'
 Israel ka'.
⁴² Goł láže'gake' ka nak yela' wak zen chie',
 na' ka bene' lo ža ka' kate' beya'we' légage' lo
 da' wzáka'gake',
⁴³ kate' bene' yela' wak zen ka' lo yežlyó
 Egipto,
 na' bl̄oe'ele' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo,
 da' ka' bene' lo yežlyó Soán.
⁴⁴ Bene' ga beyák yegw chegak benne'
 Egipto ka' žen,
 na' biž gok yé'igake' nisen'.
⁴⁵ Bsele'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia ka'
 bsáka'gakba' légage'.
 Bsele'e blož ka' nich bchinnjgakba' yežlyó
 chégage'.
⁴⁶ Bsele'e biche' zo ka' nich bdáwgakba' linne
 chégage',
 na' bžia y'igakba' da' zej den lo yežlyó
 chégage'.
⁴⁷ Bsele'e yej nis zen da' bchinnjen lba uba
 chégage' ka',
 na' bsele'e da' zag dan' besbižen yag higo
 chégage' ka'.
⁴⁸ Bsele'e yej nis zen da' beten bia yiže'
 chégage' ka',

na' bsele'e yes wzio' da' beten zila' chégage'
 ka'.
⁴⁹ Bene' ga wzáka'le' egak benne' Egipto ka',
 dan' bžá'ali'e légage',
 na' bsele'e da' ka' gógaken ka wbás zan che
 ya'abá nich wsaka' z'igake' légage'.
⁵⁰ Bi bsane' yela' zža'a chie',
 na' bi benít lawe' chégage' nich bi gátgake',
 san bete' zángake' len to yižwé' zen.
⁵¹ Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
 bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
⁵² Naž bchi'e benne' chie' ka' ka to benne'
 zchi'e zila' ka',
 na' bchi'e légage' le'e latje dach.
⁵³ Bchi'e légage' dot chawe', na' bi be
 bžébégake',
 san benne' Egipto ka', benne' bi blé'egekle'
 légage' chawe',
 bete' légage' lo nisdó'.
⁵⁴ Bchi'e benách chie' ka' lo yežlyó la'y chie',
 gan zej nni'ta' ya'a ka' wleje' Lekze' lo na'gak
 benne' ka' wnníta'gake' nga.
⁵⁵ Blage' légage' lo yežlyón lawgak benách
 chie' ka'.
 Bdise' yežlyó chégaben' ladjwgak benne' Is-
 rael ka'.
 Bnnite' légage' ližgak benne' ka' bebeje' ga
 na',
⁵⁶ san da' yoble béngake' da' bi de chawe'
 Dios,
 na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.
 Bi béngake' da' bchi'le' légage'.
⁵⁷ Da yoble bži'igake' che Dios kan bengak x̄a
 xtó'gake' ka'.
 Gógake' ka to yag ntóche'do' dan' bi zejen to
 wliže.
⁵⁸ Béngake' ga bže'e Le' len bkog ka' gan bka'n
 zéngake' lo'a ka',
 na' ni'a che lo'a chégage' ka' bžá'ale'e Dios.
⁵⁹ Bža'a Dios kate' bl̄e'ele' da' ki,
 na' bi bl̄e'ele' benne' chie' ka' chawe', benne'
 Israel ka'.
⁶⁰ Bsan laže'e yo'o yid la'y chie' dan' wzóan
 yež Silo,
 yo'o yiden' gan wzoakze' Le' ladjw benne'
 ka'.
⁶¹ Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi
 blé'egekle' žo'o chawe' kaj la'y chien',
 dan' zlo'e'elawn yela' wak, na' yela' zen chie'.
⁶² Bže'e benne' chie' ka', na' bdie' légage' lo
 na'gak benne' ka' bétgake' zángake'.
⁶³ X̄kwide' byo ka' chégage' gótgakbe' lo
 wd̄ile,
 na' bi bga'n no benne' byo kwide', benne'
 wchág ná'lenbe' no'le kwide' ka'.
⁶⁴ Lezka' gotgak b̄xoz ka' chégage' lo wd̄ilen',
 na' no'le wzebe ka' chegak b̄xoz ka' bi wžeže
 nyáche'gake' ni'a chégage'.
⁶⁵ Naž gok X̄anžon' ka to benne' žebane' lo
 bichgale.
 Goke' ka to benne' wałe zbžeyi'e kate' ba
 ne'je' xis uba wał.

66 Blage' benne' ka' bi blé'egekle' lé'gake' chawe',
 na' bka'ne' lé'gake' ka'ze to chi'ize.
 67 Bzoe' che'la'ale za'só José' ka',
 na' bi w'zie' za'só Efraín' ka',
 68 san w'zie' za'só Judá' ka',
 na' Ya'a Sión, dan' n'zi'í'le'e'le'.
 69 Law ya'a na' bene' yodo' la'y chie', dan'
 goken ka nak yodo' dan' zoan ya'abá.
 Bzoa chochen' to chi'ize, ka nakkze yežlyó
 nga.
 70 W'zie' Dabí, benne' wen žin chie'.
 Bebeje' le' gan zej n'nita' zila' ka'.
 71 Bkwase' le' gan zoe' žape chi'e zila' ka',
 nich gake' benne' wnná'bia',
 benne' gape chi'e benách' chie' ka', za'só
 Jakob' ka',
 benne' ka' zej nake' benne' Israel' ka'.
 72 Dabín' lo yela' gaxjw laže' chie' wdape
 chi'e benne' ka' zej nake' benne' ka'
 che Dios.
 Wdape chi'e lé'gake' len yela' wak chie' lo
 yela' dot li laže' chie'.

79

1 Xanto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka' lo
 yežlyó chegak benne' chio' ka'.
 Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.
 Bchínjgake' yež' Jerusalén.
 2 Bká'ngake' be'la' žen gat chegak benne' wen
 žin chio' ka' gan bdawgak lab' ka'
 lé'gake'.
 Bdawgak bia yiže' ka' benne' chio' ka'.
 3 Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka nis lo
 nez ka' che yež' Jerusalén,
 na' bi wzóa no benne' wkache'e lé'gake'.
 4 Benne' yež' gawze ka' zchi'gake' neto'.
 Yógo'te benne' ka' žon dítjgекle' neto', na'
 zká'ngake' neto' ka'ze.
 5 ¿To chi'ize gak ki cheto', Xanto' Dios?
 ¿To chi'ize zžo'o neto'?
 ¿To chi'ize gak yela' zža'a chio' ka to yi'?
 6 Bža'agak benne' yež' ka', benne' bi zej
 nónbi'e Le',
 na' benne' zi'to' ka', benne' bi žlízgake' Le'.
 7 Bžia yí'gake' za'só Jakob' ka',
 na' bchínjgake' lížgake'.
 8 Bi yeshago'o neto' da' zia da' wbága'gak xa
 xna' gole cheto' ka'.
 Da ka' gaze yeyache' láže'lo' neto', dan' bedó
 láže'to'.
 9 Goklen' neto', Dios, Benne' Weslá' cheto',
 nich ga'n zen La la'y chio'.
 Beslá' neto', na' bsole do'la' cheto' nich ga'n
 zen La la'y chio',
 10 dan' nnagak benne' ka':
 "¿Ganzkze Dios chegak benne' ka'?"
 Beží' wzón' benne' ka' bé'gake' benne' wen
 žin chio' ka'.
 11 Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',

benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' ka' bi
 žlé'egekle' neto' chawe',
 lé'egekle' da' gono'.
 Len yela' wak zen chio' beslá' benne' ka' nžog
 ché'gake' gátgake'.
 12 Bnejjw chegak benne' yež' gawze ka'
 yegaže kwe' da' zinnj ka da' bé'ngake',
 dan' ben dítjgекle' Le', Xanto' Dios.
 13 Neto', benne' chio' ka', na' zila' chio' ka',
 we lawto' Le' to chi'ize.
 Góltezeto' da' wká'n zento' Le'.

80

1 Benle cheto', Dios.
 Le' žape chi'o benne' Israel' ka'.
 Le' žape chi'o za'só Jwsé' ka' ka zila' ka'.
 Ži'o latje blo chio' dan' zoan l'awlegak wbás
 chio' ka' nzi' l'ágake' kerubín.
 2 Bl'oe'e law yela' zen chio' l'awgak za'só
 Efraín, na' Benjamín, na' Manasés.
 Bl'oe'e law yela' wak chio', na' da, yesló'
 neto'.
 3 Beží' neto', Dios.
 Beyache' laže'l neto', na' yelato'.
 4 Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.
 ¿To chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo' da'
 nnablto' Le'?
 5 Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',
 na' nis zbežto' nake' da' že'j žawto'.
 6 Bi'o latje benne' gawze ka' bká'ngake' neto'
 ka'ze.
 Benne' ka' zža'agake' neto' ben dítjgекle'
 neto'.
 7 Beží' neto', Dios. Napkzo' Le' dot yela' wak.
 Beyache' laže'l neto', na' yelato'.
 8 Bebejo' neto' ka to lba uba lo yežlyó Egipto.
 Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga, na' gozo'
 lba uba na' nga.
 9 Wdape chi'o lba uba na' nich golen.
 Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn yežlyón'.
 10 Wló'on zo'j yógo'te ya'a ka',
 na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zo'j yag sedro zen
 ka'.
 11 Bzá'lagaken ni'a ne'n, da' ka' bžingaken
 žoa'a nido',
 na' bžingaken žoa'a yegw Eufrates.
 12 ¿Biz' chen' bkwaso' le'je da' wdáp' chi'in
 lban'?
 Na'a benne' ka' zdégake' ga na' z'bangake' uba
 chen.
 13 Zlejgak koch yiže' ka' lba uba na',
 na' bia yiže' ka' žawgakban'.
 14 Bedá' cheto', Dios, napkzo' Le' dot yela'
 wak.
 Bwia neto' zaka' ya'abá, gan zoakzo',
 na' da yedjle'elo' da' žaken che lba uba
 chion'.
 15 Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo' Le'.

Ziže lba uba na', dan' bzoa chochon' naken chio'.

16 Benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe' bchóggake' lba na', na' bzéngaken' yi'.

Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio', na' bžia yi' légake'.

17 Bzoa choch, na' wdáp chi'i benne' ka' ba wžio',

na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho' légake'.

18 Batkle yebéj yichjto' Le' nitó chi'i.

Bkache' chawe' neto', na' wxén láže'to' La la'y chio'.

19 Xantó Dios, napkzo' Le' dot yela' wak, bezi' neto'.

Beyache' láže'l neto', na' yelato'.

81

1 Len yela' žebele le goj che Dios, Bennen' žon choche' žo'o.

Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a law Dios chegak za'só Jakob.

2 Le goj, na' le kapa' yiddo' ka'.

Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.

3 Le wkweže lozgak bia ka' kate' nak byo' že'n,

dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.

4 Naken to da' žon byene gongak benne' Israel ka',

dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob ka'.

5 Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só Jwsé ka' da' ben Dios katen' bžójkake' lo yežlyó Egipto,

gan benla' to xtiža'gak benne' ka' da' bi bejni'ila'.

6 Zna Dios: "Beká'a ywa' da' bdá'gake' xkóže'lgak benne' chia' ka'.

Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak benne' ka' bkóngekle' légake' žin.

7 Lo da' wzáka'le, bližle neda', na' góklena' le'e.

Becheba' chele gan wzóa' to lo bejw gasj katen' wnné'le'e wzio',

na' wzí' bi'a le'e gan de bej nis da' nzin' Meriba.

8 Le yenle, benne' chia' ka',

na' wzejni'ila' le'e, benne' Israel ka',

cha' žaz láže'le si'le da' znnia'.

9 Bi si' lo na'le dios ka' chegak benne' yež yobl ka'.

Bi wzó žible lawgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.

10 Neda', Dios chele, naka' Xanle.

Bebeja' le'e lo yežlyó Egipto.

Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da' gawle,

11 san benne' chia' ka' bi bégake' da' wnnia'.

Benne' Israel ka' bi wyáz láže'gake' si' lo ná'gake' xtiža'a.

12 Che len wléj yichja' benne' ka' dan' gógake' laždo' zide.

Béngake' da' wdán láže'gake'.

13 Chela' wzé naggak benne' chia' ka' da' wnnia',

na' chela' bengak benne' Israel ka' da' bchalja',

14 na' ka' gaze wžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe',

na' tił-lena' benne' ka' zdil-lengake' légake'."

15 Chela' bengak benne' Israel ki,

na' benne' ka' zža'agake' Xanžo Dios góngake' kan zna xtiže'e,

(san zej nbage'e zia to chi'ize),

16 na' Dios gone' ga gawgak benne' chie' ka' zoa' scribe cháwe'le'e,

na' gone' ga yéljgke' da' zix che bez.

82

1 Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka' zchi'a láže'gake' benne' chie' ka'.

Dios zchi'a láže'e benne' ka' zchi'a láže'gake' benne' chie' ka'.

2 Zna Dios: "žWchi'a láže'tezle benne' chia' ka' lo da' bi nak chawe',

na' gaple ba la'ne benne' ka' bebéj yichjgake' neda'?

3 Le gaklen benne' yache' ka', na' bi' wzebe ka'.

Le yeyón zen benne' gaxjw láže' ka', na' benne' ka' žiážjegekle'.

4 Le gon choch benne' ka' žedó láže'gake', na' benne' yache' ka'.

Le yeslá légake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'.

5 Bi be nnézele, na' bi žejni'ilele, na' ždale lo da' cholj.

Žzizgak yógo'te da' zej de yežlyó.

6 Neda' wnnia': nakkzle le'e ka dios ka',

na' nakle yógo'tele ka zi'nkze Dios zente,

7 san gatle ka žatgak yógo'te benne' ka',

na' chejchégwle kan žon nóte'teze benne' wnná bia'."

8 Wzó ža', Dios, na' bchi'a láže' benne' yežlyó ka',

dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken lo no'o.

83

1 Dios, bi so' žize.

Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.

2 Zbéžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',

na' zka'n zen kwingak benne' ka' zži'igake' chio'.

3 Bagáche'ze ba bégake' toze diža' bi da' góngake' chegak benne' chio' ka',

na' da' góngake' chegak benne' ka' žape chi'ikzo'.

4 Wnná'gake': "Le cho'o, wžia yi'žo benne' ka' nich biž soa yež chégake',

na' biž soa no benne' chejsá' láže'e che yež Israel."

5 Ba béngake' toze diža' bi da' góngake' chio' Le'.

Nákake' toze lo da' žénegekle' góngake'.

6 Ki žongak benne' Edom ka', na' benne' Ismael ka',

na' benne' Moab ka', na' za'só Agar ka',

7 na' benne' Jebal ka', na' benne' Amón ka', na' benne' Amalek ka',

na' benne' Filistea ka', na' benne' yež Tiro ka'.

8 Lezka' benne' Asiria ka' zej nake' toze len légake'.

Yógo'te benne' ki žónlengake' tzen za'só Lot ka'.

9 Ben chegak benne' ki kan beno' chegak benne' Madián,

na' kan beno' che Sísara,

na' kan beno' che Jabín žoa'a yegw Sísón,

10 benne' ka' beto' Le' lo yežlyó Endor,

na' beyákgake' ka' xche'e beže dan' žonen beb lo yo.

11 Ben ga gak chegak benne' blo ka' chegak benne' ki kan gok che Oreb, na' che Seb,

na' ben ga gak chegak benne' ka' zнна biá'gake' benne' ki kan gok che Seba,

na' che Salmuna,

12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak chežo yežlyó

gan zej nni'ta' benne' ka' che Dios."

13 Dios chia', ben ga gákgake' ka' laga' biž da' zche' to be' da' žechjlen.

Ben ga gákgake' ka' beb da' zche' be' bdone'.

14 Ka' žon to yi' da' zzeyen to ya'a zen,

na' ka' žon yi' da' zzeyen to lo win biž,

15 ka'kze wzíá laže' benne' ki to lo be' bdone', na' bchebe légake' len to da' zen da' gono'.

16 Ben ga yedo'e'le'egekle',

nich gápegake' Le' ba la'ne, Xanto' Dios.

17 Ben ga chíxgekle', na' kwe' zédgekle' to chí'ize.

Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.

18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le' Xanto' Dios.

Tozo' Le' nako' Dios zente lawle dot yežlyó.

84

1 Nží'ile'ela' yodo' chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yeja' wak.

2 Zdan laža'a soa' lo yodo' chio', Xana' Dios,

na' žak láže'li'a soa' ga na'.

Len dot da' naka', na' dot laža'a žola' chio' Le', Dios ban.

3 Ba bengak byinne ka' xó'ngakba',

na' gogoldo' ka' zej de latje gan žziagakba' bia že'ndo' chégakba' ka',

dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yeja' wak.

Zнна bia'kzo' Le' neda', na' nako' Dios chia'.

4 Ba nez zen naken chegak benne' ka' nni'ta'gake' lo yodo' chio'.

To chí'ize wká'n zéngake' Le'.

5 Ba nez zen naken chegak benne' ka', Le' zzoa chocho' légake',

benne' ka' zdan láže'gake' chjake' lo ya'a la'y chio', Ya'a Sión.

6 Kate' zdágake' lache' biž dan' nzin' Lache' Nis Zbéžežo,

žóngake' ga žeyaken to latje gan žal nis zil, na' yeschá' nis yejw latje nisen'.

7 Žákgakže' benne' wa'e xak zej yoe'e nez ga na'

dan' lé'egekle' Dios law ya'a la'y chie', Ya'a Sión.

8 Benle, Xana' Dios, da' znnabla' lawo' Le'.

Le' napkzo' dot yeja' wak.

Benle cheto', Dios. Nako' Dios che Jakob.

9 Ben chawe' benne' wnná bia' cheto', Dios, benne' wnná bian' wžío' Le'.

10 Gakže chawe' soa' to žaze lo yodo' chio' ka' soa' to mil yiz ga yoble.

Žak láže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo' che Dios chia' ka' to benne' ndo'w,

ka' soakza' to liža' da' zaka' gan bi zoa Dios.

11 Xanžo Dios žape chí'ikze' žo'o, na' žon choche' žo'o.

Nží'ile' žo'o, na' žon chawe'e žo'o.

Žape' benne' ka' ba la'ne, na' nží'ile' légake',

benne' ka' zej nake' dot li laže'.

12 Dios, napo' dot yeja' wak.

Ba nez zen naken chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

85

1 Ben chawo'o benne' chio' ka', Xana' Dios.

Besló' za'só Jakob ka' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

2 Benít lawo'o da' zinnj da' bengak benne' chio' ka'.

Bdio' cheja'ale doja' chégake'.

3 Bzoa žio' yeja' zža'a chio',

na' bsano' yeja' yichj ža'a chio'.

4 Ben ga yeyák cheto' yeja' ba nez che yeja' weslá chio'

na' biž žo'o neto', Dios.

5 ¿To chí'ize žo'o neto'?

¿Žá'akzo' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'?

6 ¿Biž gono' ga yebelto' da' yoble,

nich gaken cheto' yeja' ba nez lawo' Le'?

7 Xanto' Dios, beyache' laže'li' neto', na' beslá neto'.

8 Wzé naga' da' nna Xana' Dios.

Nne' da' gonen ga ga'ngak chawe' benách chie' ka'

nich biž gongak benne' la'y chie' ka' da' yalze.

⁹ Da' likze Dios zóateze' yeslé' benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne, na' la' law yela' zen chie' lo yežlyó chežo.

¹⁰ Zej nžag yela' žeyache' laže', na' da' li che Dios.

Nakgak toze da' chawe', na' yela' zga'n chawe' chie'.

¹¹ Da' nak dot da' li chie' yeschán' yežlyó nga, na' seže'e da' chawe' chie' da' zan' ya'abá.

¹² Xanžo Dios žseže'e nis yejw chežo, na' yežlyó chežo gonñle'en linne.

¹³ Da' naken chawe' žejlen Dios, na' wlo'e'elen nez da' chéjlenžo.

86

¹ Xana' Dios, bze nag, na' benle chia', dan' zzaka'a neda', na' žiážjela'.

² Bwia neda' dan' naka' chio'. Dios chia', beslá neda', wen žin chio', dan' žxen laža'a Le'.

³ Xana' Dios, beyache' laže'! neda', dan' žliža' Le' dot ža, dot yele.

⁴ Ben ga yebéle'ela' neda', wen žin chio', dan' zzoa kwina' lo no'o Le', Xana' Dios.

⁵ Nako' Le' chawe', Xana' Dios, na' ženít lawo'o neto',

na' žeyache' láže'tezlo' benne' ka' žlížgake' Le'.

⁶ Xana' Dios, benle da' zcháljlena' Le', na' bze nag da' znnabla' Le'.

⁷ Lo ža kwe' zedla' wližkza' Le', dan' žechébekzo' Le' chia'.

⁸ Xanto' Dios, bi zoa no benne' nake' dios ka' nako' Le'

na' bi zoa no benne' gak gone' ka' nak da' žono' Le'.

⁹ Beno' Le' benne' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Lá'gake', na' wká'n zéngake' Le', Xanto' Dios, na' wká'n zéngake' La la'y chio',

¹⁰ dan' nako' žen, na' žono' da' žonen ga žebanlto'.

Tozo' Le' nako' Dios.

¹¹ Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios, na' gona' da' naken dot da' li chio'.

Bchi'le lážda'wa' nich žeba' La la'y chekzo' Le'.

¹² Dot laža'a wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, na' wká'n zenkza' La la'y chekzo' Le' to chi'ize,

¹³ dan' žeyache' láže'tezlo' neda', na' besló' be' da' nakkza' lo yi' gabíl.

¹⁴ Xana' Dios, benne' ka' žka'n žen kwíngake' zdíl'lengake' neda'.

Zej nake' benne' yichj ža'ka', na' žénegekle' gótgake' neda',

na' bi zžébegake' Le',

¹⁵ san Le', Xana' Dios, žeyache' láže'lo' neto'. Nako' žen laže', na' bi žžo'o to chi'ize,

san žeyache' láže'tezlo' neto', na' nako' dot li laže'.

¹⁶ Bwia kan žak chia', na' beyache' laže'! neda'.

Benn neda' yela' wak chio', neda' wen žin chio',

na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen žin chio'.

¹⁷ Bloe'el neda' to da' gak bian' gak chawe' chia',

na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' lé'egeklen', na' yedoé'egekle',

dan' Le', Xana' Dios, gókljenkzo' neda', na' beyón zeno' neda'.

87

¹ Len yež Sión žian law ya'a la'y.

² Nží'ižele Xanžo Dios latje gan zchi'a láže'gak benne' ka' nníta'gake' yež Sión, ka nží'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.

³ Xtanje'e nak da' zñna Dios kan nak yež chien'.

⁴ Zñne': "Chejsá' laža'a zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neda'

lo yežlyó Egípto, na' lo yež Babilonia.

Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na' lo yež Tiro, na' lo yežlyó Etiopia,

goljgak benne' ki zej nake' chia' neda'."

⁵ Ka nak che yež Sión zñne': "Benne' ni, na' bennen' góljgake' ga na',

na' neda', Dios zente, wzóa chocha' yežen'."

⁶ Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chie',

nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo yežen'."

⁷ Benne' ka' žólgake', na' benne' ka' zyá'agake',

nnágake': "Dot da' napa' zan' lo yežen'."

88

¹ Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.

Dot ža dot yel žliža' Le'.

² Benle da' zchalja' lawo' Le',

na' bze nag da' žliža' Le'.

³ Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da' žaken chia', na' ba zoa' gata'.

⁴ Zlé'egekle benne' ka' neda' ka to benne' gat, dan' žatle'e ni'a na'a.

⁵ Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.

Naka' ka benne' ka' gótgake' lo wdíle, na' zej die' lo yežw ba ka',

benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios, chégage', na' biž zej yoe'e lo no'o Le'.

⁶ Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo yežw gže', gan nak chol, na' nakle'en gže'.

⁷ Žekla' zžá'alj' neda'.

Da' žak chia' naken kan žetja' zan nisdó' dan' zgo'nle'en.

⁸ Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa'.

Beno' neda' ka to da' žesgotlen benne' ka'.

Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi gak yežoja'.

9 Zchoj yej lawa' ni'a che da' zzáka'li'a.

Yógo'te ža žliža' Le', Xana' Dios.

Zchis na'a lawo' Le'.

10 Ľen yela' wak che ya'abá gákleno' benne' gat ka'?

Ľže'gak benne' gat ka' Le': "Žóχkeno'?"

11 ĽZchaljgak benne' ka' zej ngache'e yežw ba che yela' ži'i laže' chio'?

ĽZchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje choj chegak benne' gat ka' che da' li laže' chio'?

12 ĽYeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e latje chojen' ka nak da' zente da' žono'?

ĽYeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan bi zoa no benne' žesá' laže'e nakkzo' chawe'?

13 San neda' žliža' Le', Xana' Dios.

Yógo'te zile da' znnabla' Le' ženlen lawo' Le'.

14 ĽBiz chen' žeběj yichjo' neda', Xana' Dios?

ĽBiz chen' bi zwio' neda' nich gákleno' neda'?

15 Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.

Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a dan' bsako'o Le' neda', na' žedó laža'a.

16 Žekla' žžá'ali'o neda'.

Da' zchebo' neda' benen ga bedó laža'a.

17 Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.

Žsáka'gaken neda' gáte'teze.

18 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa', na' toze da' nak choj zóajenen neda'.

89

1 Xana' Dios, gólteza' che yela' ži'i laže' chio'. Wzenla' to kwe' to kwe' za'sóto' ka' nako' li laže'.

2 Nnezla' sóateze yela' ži'i laže' chio', na' to chi'ize zoa yela' li laže' chio', kan zoakze ya'abá.

3 Le' wnnó': "Bena' to diža' len bennen' wžía'.

Bchebe laža'a da' gona' che Dabí, wen žin chia'.

4 Goža'-ne': gona' ga sóatezegak za'só' ka', na' gona' ga nna biá'tezgakbe' lo wlazo' le'."

5 Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe lágwage' Le' ni'a che da' zente da' žono',

na' ni'a che yela' li laže' chio', Xana' Dios.

6 Bi zoa no benne' ya'abá, bennen' nake' ka nakkzo' Le', Xana' Dios.

Bi zoa no benne' nake' benne' zente ka nako' Le'.

7 Benne' ka' zej nnite'e ya'abá žápegake' Dios ba la'ne

na' yógo'te benne' chie' ka' zžébage' Le'.

8 Xanto' Dios, žnna bi'o benne' zante,

benne' žjake' lo wdije, nníta'gake' ya'abá.

Bi zoa no benne' nake' ka nako' Le', Xana' Dios.

Nako' Benne' wájele'e, na' nakkzo' li laže'.

9 Žnna bi'o nisdó' dan' zgo'nen.

Kate' zgo'nje'en Le' zbek žion'.

10 Blej bchochjo' benne' Egipto ka', na' bgá'ngake' ka to da' gat.

Beslaso' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' len no'o wájele'e.

11 Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le' nak yežlyó.

Beno' yežlyó nga, na' da' ka' nníta'gaken lawlen.

12 Beno' da' de chejá'a gan za' be' zag,

na' da' de chejá'a gan zde wbíž byo' zag ka'.

Ľo yela' žebele žolgak Ya'a Tabor, na' Ya'a Hermón chio' Le'.

13 Benne' wájele'e nako' Le',

na' zenle'e nak yela' wak chio'.

14 Ľo da' chawe', na' lo da' li laže' žnna bi'o.

Ľo yela' ži'i laže' na' lo da' li laže' žono' yógo'te.

15 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žólgake' da' žoe lágwage' Le',

na' zej zoe' lo yela' bani' chio', Xana' Dios.

16 Ni'a chio' Le' žebéle'egekle' dot ža,

na' žyelenle' xtižo'o Le' dan' nako' chawe'.

17 Nakkzo' Le' yela' waje chegak benne' ka', na' lezka' yela' xtan chegake'.

Žono' neto' wáježe dan' naken da' žénezklo' gono'.

18 Xanžo Dios žape chi'e žo'o,

na' Dios la'y chegak benne' Israel ka' zchi'le' žo'o.

19 Ža ni'te bchaljo' da' bløe'elo' benne' chawe' ka',

benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':

"Ba wžía' to benne' waje ladjw benne' chia' ka'.

Bena' ga žnna bi'e, na' žáklena' le'.

20 Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.

Bzoakza' le' nich gake' benne' wnná' bia'.

21 Neda' gáklenteza' le'.

Ľen yela' wak chia' gon chocha' le'.

22 Benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe' bi gak bi da' góngake' chie',

na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak góngake' le' žia.

23 Wléj wchochjka' benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe',

na' wkwasa' benne' ka' lawe' le'.

Wžía' yi'a benne' ka' zží'igake' chie' le'.

24 Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len le',

na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná' bia' chie'.

25 Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a nisdó',

na' do zente žoa'a yegw Éufrates.

26 Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.

Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda', na' žesló' neda'.

27 Neda' wzó'a' le' ka' zi'na' blo,

na' nna bi'e yógo'te benne' wnná' bia' ka' dot yežlyó.

28 Ži'itezla' le', na' sóateze diža' da' bénlena' le'.

29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka', na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak zoa ya'abá.

30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da' bchi'la' le'e,

na' cha' bi góngake' ka nak da' goža' légake',

31 na' cha' wzóagake' cheja'ale da' bsedla' légake',

na' cha' bi góngake' kan znnakza' neda',

32 na' wsaka' zi'a légake' dan' zži'igake' chia' neda',

na' chinnja' légake' yid dan' zóngake' da' zinnj,

33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,

na' bi wsana' gak li laža'a len le',

34 na' bi ga laža'a diža' da' bénlena' le',

na' bi wchá'a da' ba wnnía'.

35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe laža'a bi da' gona',

na' batkle gon laža'a che Dabí.

36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',

na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa' neda' xak zoa wbíž.

37 Yeja' wnná bia' chie' sóatezen choch xak zoa byo' ya'abá.

Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo' cheja'ale bennen' wžio', na' zža'ali'o le'.

39 Bzo' cheja'ale diža' dan' bénleno' Dabí, benne' wen žin chion',

na' bka'no' ka'ze yeja' wnná bia' chie'.

40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in yež zen chien',

na' bchinnjo' yógo'te yo'o waļe, da' ka' wdape chi'igaken yežen' lo wdile.

41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na' zbángake' da' ka' gota' chie',

na' benne' yež gawze ka' žon dítjgekle' le'.

42 Beno' ga bzéxjwgak benne' ka' le',

benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', na' žebéle'egekle'.

43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo wdile,

na' bi gókleno' le' lo wdilen'.

44 Bekó'o yeja' zen chie',

na' bka'no' ka'ze yeja' wnná bia' chie'.

45 Beno' ga nake' ka' to benne' gole kate' ne zoe' yiz kwide' chie',

na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, žto chi'ize bi yenlo' cheto'?

žTo chi'ize zža'akzo' neto'?

47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to chí'ido'ze.

Beno' ga zoagak nbangak yógo'te benne' to chí'ido'ze.

48 Nitó benne' bi soe' nbane' to chi'ize.

Yógo'tie' gátgake'.

Nitó benne' bi yelé' lo na' yeja' got.

49 Xanto' Dios, žbiž nži'ilo' Dabí

kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo' gono'?

50 Bwia nga, Xanto' Dios,

ka yógo'te benách zka'ngak benne' wen žin chion' ka'ze,

na' nbaga'a neda' da' žon dítjgekle benne' wlaš chia' ka'.

51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žon dítjgekle' bennen' wžio' Le', Xanto' Dios.

Žon dítjgekle' le' gáte'teze zeje'.

52 jGa'n zen Xanžo Dios to chi'ize!

Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le' to gan že' cháwe'to'.

2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a žen ka', na' bi na' soa yežlyó nga,

ža ni'te, na' zejte ža se ļawte ža nakkzo' Le' Dios.

3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da' góggake', kate' ži'o légake': "Le yeyák dixte yo."

4 Chio' Le' to mil yiz

zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,

na' ka to chí'ido'ze gachje yeļe.

5 Ka' gaze zkwaso' benne' ka' ka žon to nis wbá'a.

Zeļ nake' ka to bichgale dan' znnitlen kate' žebanžo.

6 Zeļ nake' ka to yeje yiçe' da' žaljen zildo',

na' kate' zļa' wbíž, na' zbižen.

7 Zbia yi'to' dan' zžo'o neto'.

Že' zedlto' dan' zža'li'o neto'.

8 Zle'elo' yógo'te da' bi nak chawe' da' žonto'.

Zloe'elo' ļaw žia da' nbága'to'.

9 Zzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.

Žeyozgak yiz cheto' ka to be' da' zka'to'.

10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej nakzen chonnlalj chi yiz,

na' cha' naktó' benne' waļe, wak soato' nbanto' taplalj yiz,

san ka zej nak yiz ka', zžáka'to', na' že' zedlto'.

Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.

11 žNož benne' nnezle' binlo ka nak yeja' zža'a chio'?

žNož benne' nnezle' ka nak yeja' yichj ža'a chio'?

12 Bsedle neto' wkonlto' binlo žin ža cheto' ka', nich gak chejni'ילו' cháwe'do'.

13 Xanto' Dios, beyón neto' toze ļen Le'.

žTo chi'ize želo'?

Beyache' laže'l neto', benne' wen žin chio' ka'.

14 To to zil bzoa yichj lázdo'to' yeja' ži'i laže' chio',

na' lo yeja' žebele gólteztó' chio' yógo'te ža soato' nbanto'.

15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto' ka zej nak yiz bsáka'li'o neto',

na' ka zej nak yiz wže' zedlto'.

16 Be' neto', benne' wen žin chio' ka', latje le'elto' da' žen da' žono',

na' lé'egekle za'sóto' ka' yeļa' zen chio'.
 17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.
 Ben chawe' žin da' žonto'.
 jo', Xanto' Dios, ben chawe' žin da' žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios nich gape
 chi'e le',
 na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot yeļa' wak,
 nich gáklene' le',
 2 wak yi'e Dios: "Le'kze žxen laža'a, na' Le'
 zkache' chawo'o neda'.

Nako' Dios chia', na' žxen laža'a Le'."
 3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia da' bi nļa'
 lawn,

na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.
 4 Wkache' chawe'e le' ka žon to žkoko', bian'
 žape chi'iba' brise'do' ka' zan xilba',
 na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.
 Yeļa' li laže' chie' gon chi'in le', na' wkache'
 chawen' le'.

5 Bi be gak wchebe le' žel,
 na' bi be gon le' da' zia te ža,
 6 na' to yižwé' che da' choļ bi be gonen chio'
 le',
 na' to da' zinnj da' žoten benne' ka' te ža, bi be
 gonen chio'.

7 Wak gatgak to mil benne' ka' kwito' le',
 na' chi' mil benne' ka' gawze gan zo', san bi
 be sako'o le'.

8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken chegak
 benne' wen da' zinnj ka'.

9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o Le',
 na' Dios, Bennen' nape' dot yeļa' wak,
 wkache' chawe'e le'.

10 Che len bi be da' zia gak bi da' gonen chio',
 na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.

11 Dios seļe'e wbás che ya'abá chie' ka' nich
 gáklengake' le',
 na' gape chi'igake' le' gáte' teze gan chejo'.

12 Góxwgake' le' lo ná'gake'
 nich bi gon to yej ni'o we'.

13 Wlejkzo' bež yiže' ka', na' beļe ka',
 bež yiže' sniaļe'e ka', na' bia snia ka'.

14 Žnna Dios: "Yeslá' yógo'te benne' ka' zej
 nži'ile' neda',
 na' wkache' chawa'a benne' ka' žechébgake'
 naka' Xángake'.

15 Kate' wližgake' neda', na' yecheba'
 chégage'.

Kate' že' zédgekle', sóalenzka' légage'.
 Yeslá' légage', na' gapa' légage' ba la'ne.

16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz zante,
 na' yeslá' légage'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e zoe lawto' Le',
 na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios zente.

2 Nakļe'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-le kan
 žeyache' láže'lo' neto',
 na' žel zļoe'elto' nako' li laže'.

3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto' da' žól-
 lento'
 dan' nwan' chi do, na' zgoļto' da' zneļe'en
 xtando'.

4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le' žebéļe'ela'.
 Ni'a che da' ben no'o nak chia' yeļa' ba nez.

5 Zenļe'e nak da' beno', Xana' Dios,
 na' zenļe'e nak da' zgo'o lo yichj lážda'wa'
 gona'.

6 Batkle chejni'igekle benne' laždo' zide ka',
 na' bi gak nnéžgekle benne' nat laže' ka' da'
 ni.

7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej yichjgake' Dios
 kan zgole yiže',
 na' žežój chawe' da' žongak benne' wen da'
 zinnj ka',

naken nich kwia yi'gake' to chi'ize.
 8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.

9 Nak bia' da' gak chegak benne' ka' zži'igake'
 chio' Le', Xana' Dios.

Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
 Le' chawe'.

Wžonnjgak yógo'te benne' wen da' zinnj ka'.
 10 Le' žono' ga nakža' neda' waļe kan nak to
 beže.

Zgo'o set yichja' da' žon chochen yichj
 lážda'wa'.

11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi zlé'egekle'
 neda' chawe'

wžóa zibgake' lawa' neda',
 na' yenla' kwež nyáche'gak benne' ka' bdil-
 lengake' neda',

benne' wen da' zinnj ka'.

12 Changak benne' chawe' ka' ka žongak yag
 zina' ka'.

Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka' ļaw Ya'a
 Líbano.

13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a yodo' che
 Xanžo Dios,
 dan' zgóleļe'en lo li'a liž Dios chežo.

14 Zej nake' ka yag ka' zbiagaken kate'
 ngóleļe'egaken

na' ne zej naken yag ya'a waļe ka'.

15 Benne' ki wzéngkele' benách ka' nak Xana'
 Dios li laže',

na' Bennen' žon choche' neda',
 na' bi be zoalēn Le' da' bi naken chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na'
 nakwe' da' záka'le'en.

Da' nžejw li'e naken yeļa' wak zen.
 Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
 benne' wtén'.

2 Gan ži'o žnna bi'o, Xanto' Dios, wzóa
 chochen ža ni'te

na' Le' zoakzo' to chi'ize.

3 Žónļe'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.
 Žónļe'egaken žaxto', na' žnnéģaken ziže.

4 $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$, Bennen' zoe' ya'abá, napže' yela'
wak
ka nak da' zej nape yegw ka' žónle'egaken
žaxto',
na' ka nak da' nape nis zgo'nen che nisdo'.

5 Chochle'e zej nak da' ka' wnnakzo', Xanto'
Dios.
La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 Xana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne' ka'.
Le' žeběj yichjo' benne' wen da' zinnj ka'.

2 $\text{Zchi}'a$ lažo'o Le' da' žongak yógo'te benne'
ka'.

Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žala'
gak chégake', benne' ka' zka'n zen
kwíngake'.

3 Xana' Dios, žto chi'ize gongak benne' wen
da' zinnj ka' ki?

žTo chi'ize yebéegle benne' zbej yíchjake'
Le'?

4 žTo chi'ize wká'n zen kwíngake', na' nne
zí'gake'?

žTo chi'ize wká'n zen kwingak benne' ka'
žeběj yíchjake' Le'?

5 Benne' ki žžia yí'gake' benne' chio' ka',
 Xana' Dios

na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo' Le'.

6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne' zi'to'
ka',

na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.

7 $\text{Znná}gake'$: "Bi be žle'el Dios, Xangak benne'
ka',

dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi ži'e
wnné yoe chégake'."

8 Le chejni'il, le'e, benne' laždo' zide ka', le'e,
benne' nat laže' ka'.

žTo chi'ize bi chejni'ilele?

9 Dios bene' nagžo.

žBi ženle' da' znnale?

Dios bene' yej lawžo.

žBi žle'ele' da' žonle?

10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.

žBi žle'le'e?

Dios nake' Bennen' zzejni'ile' benách ka'.

žBi gákbe'ele' da' yo'o yíchj laždo'le?

11 $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ Dios nnezkzle' da' yo'o yichj
láždo'gak yógo'te benách.

Nnezle' zej naken da' yažze.

12 Xana' Dios, ba nez zen naken che bennen'
zzejni'ilo' Le',

na' žsedlo' le' ka nak da' bchi'lo' neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak bi da'
sake'e,

na' ža na' gáche'gak benne' wen da' zinnj ka'
yežw ba.

14 Batkle kwey yichj $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ Dios benne' chie'
ka',

na' bi wsán laže'e benne' ka' ba wžekze' Le',
15 san gone' ga wchi'a láže'gak benne' ka' lo
da' naken chawe',

na' yógo'te benne' li laže' ka' si' lo ná'gaken'.

16 žNožke benne' gáklene' neda' nich tl-
lenžo benne' wen da' zinnj ka'?

žNožke benne' gónlene' neda' tzen nich wžia
yi'žo benne' wen da' zinnj ka'?

17 Chela' bi goklen $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ neda',

ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnia': zoa' chejchégoa'a, na' Le',
 Xana' Dios,

lo yela' ži'i laže' chio' gókleno' neda'.

19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla',
žeyón zenkzo' neda', na' žono' ga žebéle'ela'.

20 Batkle gako' toze len benne' ka' zchi'a
láže'gake' benách ka' lo da' bi nak
chawe',

benne' ka' zžóagake' cheja'ale da' naken
chawe', na' da' bchi'lo' Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da' góngake'
che no benne' nake' chawe',

na' zchóggake' chie' gate', na' bi be žia
nbage'e,

22 san $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ Dios nake' ka to yo'o gan zoa
chawa'a.

Dios chia' nake' ka to yej xe da' žon chochen
neda'.

23 Le' yebi'e chegak benne' wen da' zinnj ka'
ka nakkze da' zinnj da' bégake'.

Wžia yi'e benne' ka' ni'a che da' bi nak
chawe' da' žóngake'.

$\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ Dios wžia yi'e benne' wen da' zinnj ka'.

95

1 Le da le'e, wká'n zenžo $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ Dios.

Len yela' žebele gožžo che Bennen' zzoa
choche' žo'o nich yelažo.

2 Chejžo lawe' Le', na' ye'žo-ne': "Žóxkeno'."

Len yela' žebele gožžo da' we lawžo Le'.

3 $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$ nake' Dios zente,

na' nake' Benne' wnná bia' ženle'eže ka dios
ka' chegak benách ka'.

4 Zna bi'e dot yežlyó nga,

gan nak gže', na' gan nak sibe law ya'a ka'.

5 Zna bi'e nisdo', da' benkze' Le',

na' lezka' yežlyó nga da' bene' Le'.

6 Le da, wká'n zenžo-ne', na' wzóa zibžo lawe'.

Wzóa zibžo law $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$, Bennen' bene' žo'o.

7 Le' nake' Dios chežo, na' nakžo chie' Le'.

Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na' nakžo ka
žila'do' chie' ka'.

8 Zna $\text{Xan}\dot{\text{z}}\text{on}'$: "Cha' ženlele chi'a na'a ža,
bi gonle zide láždo'le kan bengak xa xto'le

ka' gan nzin' Meriba,
na' kan bégake' lo ža na' le'e latje dach gan

nzin' Masah,

9 gan bcha'agak xa xto'le ka' neda',

na' béngake' ga bža'a neda' la'kze blé'egekle'
yógo'te da' zen ka' da' bena'.

¹⁰ Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnní'a': zej nake' benne' žebéj yíchjgake'
neda', na' bi žóngake' kan bchi'la'
légake'.

¹¹ Che len, lo yela' zža'a chia' ben chocha'
xtiža'a,
na' wnní'a': bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake'
tzen len neda'."

96

¹ Le goļ che Xanžo to da' kob.

Le goļ che Xanžon', le'e zoale do zente yežlyó.

² Le goļ che Xanžon', na' le wká'n zen La la'y
chie'.

Tža tža le wzenle benách ka' kan žeslé' žo'o.

³ Le wzenle benne' zi'to' ka' ka' nak yela' zen
chie',

na' benne' yógo'te yež ka' kan nak da' zen da'
bene'.

⁴ Zente nak Xanžon', na' žala' wká'n zénle'ežo-
ne'.

Žala' gapžo Le' ba la'ne, na' kege dios ka'
chegak benách ka'.

⁵ Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',
san Xanžo Dios bene' ya'abá na'le.

⁶ Nape' Le' yela' wak, na' yela' wnná bia'.

Nža' yodo' chie' yela' zen, na' yela' xtan.

⁷ Le wká'n zen Xanžon', le'e zoale dot yežlyó
nga.

Le wká'n zen yela' zen chien', na' yela' wak
chien'.

⁸ Le gape ba la'ne Xanžon' kan žala' gonžo.
Le yedjwá' da' wnézjwle na' le cho'o yodo'
xtan chie'.

⁹ Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' la'y, na'
xtanle'e.

Le žebe lawe' Le', le'e zoale dot yežlyó nga.

¹⁰ Le ye' yež ka': "Nak Xanžon' Benne' Wnná
Bia' Zen.

Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
benne' wtén'.

Wchi'a laže'e benne' ka' lo da' naken
chawe'."

¹¹ Le yebele, le'e, zoale ya'abá, na' yežlyó
nga.

Le nne, le'e, niso'do, na' bia ka' zoale ga na'.

¹² Le yebele, le'e, yiže', na' bia ka' zoale ga
na',

na' le'e, yag ka' zej zen lo ya'a ka'.

Le nne zižje lo yela' žebebe chele,

¹³ law Xanžon' kate' yide'.

Yide' nich wchi'a laže'e benách ka' lo yežlyó
nga.

Nna bi'e benne' ka' do zente yežlyó.

Nna bi'e légake' lo da' naken chawe', na' lo
da' naken dot da' li.

97

¹ Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Zen.

le yebele, le'e zoale yežlyó!

le yebele, le'e zoale žoa'a niso'do!

² Zej nyechjle bejw, na' da' choļ Le'.

Lo da' naken dot da' li, na' da' chawe' zнна
bi'e.

³ Znežw yi' gan žeje' Le',

da' wzyen benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe'.

⁴ Yes wzio' chie' ka' žsa'ni'gaken yežlyó.

Yežlyó nga zle'elen, na' žzon'.

⁵ Želángak ya'a ka' ka' china' bez law Xanžon',
law Xangak benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
nga.

⁶ Žloe'e law ya'abá da' chawe' chie',

na' benne' yógo'te yež zlé'egekle' yela' zen
chie'.

⁷ Yedo'é'egekle benne' ka' zka'n zéngake' lo'a
ka',

benne' ka' zka'n zen kwíngake' ni'a chegak
lo'a ka' chéngake'.

Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa žibgaken
law Xanžo Dios.

⁸ Béngekle benne' ka' nníta'gake' yež Sión, na'
bebégekle'.

Bebégekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó Judá,
ni'a che da' bchi'a lažo'o Le', Xanto' Dios.

⁹ Zente nako' Le', Xanto' Dios, lawle dot
yežlyó.

Zenže nako' Le' ka' yógo'te dios chegak
benách ka'.

¹⁰ Nol-le le'e nži'ilele Xanžon', le ža'a da' zinnj.
Le' žape chi'e yela' nban chegak benne' chie'
ka'.

Žeslé' légake' lo na'gak benne' wen da' zinnj
ka'.

¹¹ Yela' baní' chie' zóajenen benne' chawe'
ka',

na' yela' žebebe chie' zóajenen benne' li laže'
ka'.

¹² Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law
Xanžon'.

Le wsá laže' da' zen da' ben Dios,
na' le wká'n zen La la'y chie'.

98

¹ Le goļ che Xanžon' to da' kob dan' bene' da'
žonen ga žebanžo.

Len yela' waje chie', na' yela' wak la'y chie'
bzexjwe' benne' ka' zži'igake' chie'.

² Xanžon' bzenle' benách ka' kan žeslé'
légake'.

Bzenle' benne' yež ka' ka' nak da' chawe'
chie'.

³ Bene' da' bchebe laže'e gone' chegak
benne' Israel ka' ni'a che yela' li laže',
na' yela' nži'il chie'.

Yógo'te benách blé'egekle' da' ben Dios ni'a
chežo.

⁴ Le goļ len yela' žebebe law Xanžon', le'e
zoale dot yežlyó nga.

Le wká'n zene' ǃe' len da' goǃ-le.
Lo yela' žebele chele, le kwéžeya'a.

⁵ Le goǃ da' we ǃawle ǃanžon'.
Le goǃ len da' ka' zól-lenle, da' ka'
chinnle.

⁶ Le kwéž lozgak bia ka', na' yezika' da' ka'
zgoǃ-le,
na' le kwéžeya'a lo yela' žebele chele ǃaw
ǃanžon', Bennen' zǃna bi'e zo'o.

⁷ Le nne, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
Le goǃ, le'e, yežlyó, na' le'e zoale ga na'.

⁸ Le kapa' na'le, le'e, yegw ka'.
Le goǃ lo yela' žebele, le'e, ya'a ka', ǃaw
ǃanžon',

⁹ dan' yide' yedjǃná bi'e yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' nníta'gake' do zente
yežlyó len da' nak chawe',
na' benách yógo'te yež ka' len da' naken dot
da' li.

99

¹ Nak ǃanžo Dios Benne' Wnná Bia' Zen,
na' žízegak yógo'te benne' ka' ni'a chie' ǃe'.
Ži'e latje blo chie' dan' zoan ǃawlegak kerubín
ka', na' žzo' yežlyó nga.

² Zente nak ǃanžon' ǃaw Ya'a Sión.
Nake' zen ǃawlegak yógo'te yež ka'.

³ Le wká'n zen La la'y che ǃanžon' da' naken
zen,
na' da' žaǃa' žežebo.

La'y nake' ǃe'.

⁴ Le', Benne' Wnná Bia' Zente, nži'ilo' da' nak
chawe'.

Bzoa chocho' da' naken dot da' li.
Beno' da' naken chawe', na' da' naken dot
da' li ni'a chegak za'só Jakob ka'.

⁵ Le wká'n zen ǃanžo Dios!
ǃe'le wzóa zible ǃawe' ǃe' gan ži'e zǃna bi'e
dan' nake' la'y!

⁶ Moisés, na' Aarón gógake' bǃox chie' ka'.
Samwel goke' to benne' bchálǃlene' ǃe'.

Wnnábgekle' ǃanžo Dios to, na' ǃe' bechebe'.
⁷ Bchálǃlene' benne' ka' to ǃo bejw gasj.
Béngake' da' wnnakze' ǃe', na' da' bchi'le'
ǃégake'.

⁸ Le', ǃanto' Dios, bechebo' chegak benne'
ka'.

Błoe'elo' ǃégake' nako' Dios, na' ženít lawo'o
ǃe' chegak benne' ka',
ǃa'kze žono' ga zǃáka'gake' ni'a che doǃa' da'
nbága'gake'.

⁹ Le wká'n zen ǃanžo Dios!
ǃe'le wzóa zible ǃawe' ǃe' ǃaw ya'a la'y
chie', dan' la'y nak ǃanžo Dios!

100

¹ Le goǃ ǃaw ǃanžo Dios, le'e zoale dot yežlyó
nga.

² Le wká'n zen Le' len yela' žebele chele.

Le da' ǃawe' ǃe', zol-le len yela' žebele.
³ Batkle gal ǃáže'le ǃanžon' nakkze' Dios.
ǃe' bene' zo'o, na' nakžo chekze' ǃe'.

Nakžo benách chie' ka', na' zǃla'do' chie' ka'.
⁴ Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne':

“Žóǃkeno”,
na' lo zchil chen, we ǃawle ǃe'.
Le yi'e: “Žóǃkeno”, na' le wká'n zen La la'y
chie'.

⁵ Chawe' nak ǃanžon' na' sóateze yela' ži'i
ǃáže' chie'.
Yela' ǃi ǃáže' chie' soan to chi'ize.

101

¹ Góǃteza' kan zej nak yela' ži'i ǃáže', na' yela'
ǃi ǃáže' chio'.

² Žak ǃáža'a gona' da' naken ǃi ǃáže'.
ǃBatǃ yido' gákǃeno' neda'?

Dot ǃáža'a golkza' lo ližkza' neda'.
³ Batkle ko'o ǃáža'a gona' to da' zinnj.
Bi zǃe'ela' chawe' da' žongak benne' ka' zbej
yǃchjgake' Dios.

Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa' neda'.
⁴ Wkwasa' lo yichj ǃážda'wa' da' zinnj,
na' bi ko'o ǃáža'a gona' da' bi nak chawe'.

⁵ Wnníta'a cheǃa'ale benne' ka' znnégake'
chegak benne' yoble ka' bagáche'ze.
Bi wa'a latje soǃlen neda' to benne' zka'n zen
kwine', bennen' zži'e che Dios.

⁶ ǃe'ela' chawe' benne' ka' zej nake' ǃi ǃáže'
ǃaw Dios, nich gónǃengake' neda' tzen.
Benne' ka' zej nake' dot ǃáže' góngake' žin
chia'.

⁷ Bi wa'a latje no benne' žon ǃáže'le' choe'e
liža'.
Bi wa'a latje to benne' wen ǃáže' soe' gan
zoa'.

⁸ Tža tža wnníta'a žize benne' wen da' zinnj
ka', benne' ka' nníta'gake' ǃo yežlyó
chia'.

Wkwasa' yógo'te benne' wen da' zinnj ka' ǃo
yež che ǃanžo Dios.

102

¹ ǃana' Dios, benle da' znnabla' ǃe',
na' bze nag da' žǃiža' ǃe'.

² Bi wkache' ǃawo' ǃe' ǃawo' neda', dan' že'
zedla'.

Bze nag chia', na' bechebe chia' kate' žǃiža'
ǃe'.

³ Nak yela' nban chia' ka' žen che yi' da'
zǃnitlen.

Yo'o da' ǃa lo žit chia' ka' to yi' da' žǃáǃa'le'en.

⁴ Žedó ǃáža'a, na' nak ǃážda'wa' ka' to yiǃe'
nkwaden,

na' biž zǃnan gawa' yet.

⁵ Dan' zbeže wé'ǃi'a ba nžítǃi'a.

6 Naka' ka to lab zřaba' to lo yežlyó biž,
na' ka to bedkoke žiaba' lawle to yo'o nyinnj.
7 Žata'a yele, san bi ztasa'.

Naka' ka to byinne žiaba' tozba' yichjo'o sibe.

8 Tža tža zne z' tezgak benne' ka' bi zře'gekle'
neda' chawe'.

Benne' ka' zžá'agake' neda' z'kóngekle' žin la'
kate' zne z'igake' che no benne'.

9 Kate' žawa' yet, naken ka' žawa' de,
na' nis zbeža' nchixen da' že'ja'.

10 Ki žaken dan' zžo'o neda', na' žsaka' zi'o
neda'.

Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.

11 Nak yela' nban chia' ka to zoł da' zdezen,
na' naka' ka to yiže' da' ba nbizen.

12 Le', Xana' Dios, to chi'ize zo'.

Chejsá' láže'gak yógo'te benách ka' La la'y
chio'.

13 Bezó ža', na' beyache' laže'e' benne' yež
Sión ka',

dan' ba bžin ža yeníť lawo'o chégake'.

14 Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej ka' che
yežen'.

Žékelto' zi' dan' nbia yin'.

15 Benne' yógo'te yež ka' gápegake' La la'y
chio' ba la'ne, Xanto' Dios.

Žébegak yógo'te benne' wnná bia' ka' yela'
žen chio',

16 kate' yechiso' yež Sión, Xanto' Dios, na'
lé'egekle' yela' žen chen,

17 dan' wzé nago' da' znnábgekle benne' ka'
wléj yichjo'

na' biž wzó' chela'ale da' žata'yoegekle' Le'.

18 Bzoj da' ni nich gólgaken benne' ka' za'
lá'gake',

na' benne' ka' za' gáljgake' we lágwagake' Xanžo
Dios.

19 Gan zoa Xanžon' ya' abá bwie'.

Gan zoe' ya' abá blé'ele' yežlyó nga,

20 nich yenle' chegak benne' ka' zbeže
nyáche'gake',

benne' ka' zej nyejwe' liž ya,

na' yeslé' benne' ka' ba nžog chégake'
gátgake',

21 nich wzéngkele' benne' yež Sión ka' kan
nak žen La la'y che Xanžo Dios,

nich we lágwagake' Le' lo yež Jerusalén,

22 kate' la'gak benách yógo'te yež ka',

nich wká'n zéngake' Xanžo Dios.

23 Xanžo Dios bzejjwe' yela' wale chia',

na' yeláte'ze ka bete' neda'.

24 Naž wnná': "Dios chia', bi goto' neda',
kate' bi na' gola'.

Le' to chi'ize zo'."

25 Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' len no'o beno'
ya' abá.

26 Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.

Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to laže'.

Kan zcha'to' zato' žeza', wchó'o da' ka',

27 san bi zcha' kwino', na' batkle te chio'.

28 Gape chi'o zi'nto' neto', benne' wen žin
chio' ka',

na' wzóa chochkzo' za'sóto' ka' lawo' Le'.

103

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lágzda'wa'.
We lawa' La la'y chie' len dot da' naka'.

2 We lawa' Xanžon' len dot yichj lágzda'wa',
na' bi gał laža'a da' chawe' da' bene'
chia'.

3 Ženíť lawe' yógo'te doła' da' nbaga'a.

Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé' ka' da'
yoa'.

4 Žape chi'e neda' nich bi gata'.

Lo yela' ži'i laže' chie', na' yela' žeyache' laže'
chie' zka'n chawe'e neda'.

5 Zzanli'e da' chawe' ka' da' žákaken chia'
nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide', na'
benne' wale kan žak che to bsia.

6 Xanžo Dios zchi'a laže'e' da' žak chegak
benne' ka' zžaka'le'egake',

na' zka'n chawe'e lé'egake'.

7 Bloe'ele' Moisés da' ka' wló'o laže'e gone',
na' bi'e latje benne' Israel ka' blé'egekle' da'
žen ka' da' bene'.

8 Xanžon' žeyache' láže'le', na' nži'ile' benách
ka'.

Nake' žen laže', na' nži'ile'ele' benách chie'
ka'.

9 Bi ztiłkze' žo'o, na' kegé to chi'ize zže'e žo'o.

10 Bi žebi'e chežo ka nak žia da' nbága'žo,
na' bi na' wzia yi'e žo'o ni'a che xtóla'žo.

11 Ka nak sibe ya' abá lawle yežlyó,
kikze nak yela' ži'i laže' žen chie' len benne'
ka' zápegake' Le' ba la'ne.

12 Ka nak zi'to' gan zła' wbíž, na' gan ženen,
kikze zkwase' zito'le doła' da' nbága'žo.

13 Kan nak xa xkwide' ka' ži'i laže' len zi'nkze'
ka',

kikze nak Xanžon' ži'i laže' len benne' ka'
zápegake' Le' ba la'ne.

14 Le' nnézkzele' kan nakžo lo beła' žen chežo.
Žejsá' laže'e nakžo bižte yo.

15 Ka nak yela' nban chežo, nakžo ka to yiže'.
Zgołžo ka žak che to yeje yiže'.

16 Kate' zde be' ga na', na' znitlen,

na' biž zoa no benne' žejsá' laže'e chen,
17 san ka nak chegak benne' ka' žžen

láže'gake' Xanžon',
yela' ži'i laže' chie' zóalenen lé'gake' to chi'ize,

na' da' chawe' chie' zóalenkenzen yógo'te
za'sógake',

18 benne' ka' žóntezgake' kan zna diža' dan'
bénlene' lé'gake',

na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' Le'.

19 Bzoa Xanžon' latje chie' ya' abá gan ži'e
zna bi'e.

Nakkze' Benne' Wnná Bia' Žen lágwegak da'
zej den.

20 Le wká'n žen Xanžon', le'e, wbás che
ya' abá ka'.

Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan zne',
na' zze nagle da' ži'e le'e.

²¹ Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.

Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan ženele' Le'.

²² Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,

na' zoale yógo'te latje gan zna bi'e Le'.

We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa'.

104

¹ We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.

Zente nako' Le', Xana' Dios.

Laže' da' nako' naken yela' xtan, na' yela' zen.

² Zwakw kwino' yela' baní' ka za lano'.

Bzalo'o ya'abá ka to yo'o laže' chio'.

³ Beno' ližo' lawle nis da' žen' ža'le.
Zkonlo' žin bejw ka' ka to karreta gan ži'o Le',
dan' zden lo be'.

⁴ Zkonlo' žin be' žaken ka wbás chio',
na' yes wzió' ka' ka wen žin chio' ka'.

⁵ Bzoa chocho' yežlyó nga lo lenen,
na' bi be gak wkwasen'.

⁶ Bwako' yežlyó nga len nido' ka žon to
benne' žakwe' za lane',

na' nisen' bwakwn ya'a ka'.

⁷ Kate' btilo' nisen', na' bezonnjen.

Bebigan' kate' benlen wnnó' zizje.

⁸ Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' bejsóan lo
yegw ka',

na' bžinen latjen' da' beno' Le' che nisen'.

⁹ Bzo' gan ze law chejsóan, na' gan biž gak
ten,

nich biž yewakwn yežlyó bižen'.

¹⁰ Beno' bej ka', da' ka' žáljagen žoa'a yégodo'
ka',

na' yegw ka' zdégaken ladjwgak ya'a ka'.

¹¹ Lo yegw ka' žejgak bia yiže' ka' nis,
na' zdoan yela' zbie nis chegak burro yiže'
ka'.

¹² Byinnedo' ka' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo
yag ka' zégaken žoa'a yegw ka',

na' žólgakba' ladjwgak ni'a ná'gaken ka'.

¹³ Žselo'o yejw zan ya'abá dan' žaken law ya'a
ka',

na' želje yežlyón' len da' chawe' da' žono'.

¹⁴ Žesgolo' yiže' da' žawgak bia yiže' ka',

na' kwando' ka', da' ka' žawgak benách ka',

na' da' ka' zkinge' benne' ka' žin nich
góngake' yela' waw,

¹⁵ na' uba ka', da' ka' žóngake' xis uba wald
dan' žonen ga žebége' benne' ka',

na' olibo ka', da' ka' žóngake' set dan'
zgó'ogake' yichjgake',

na' zoa' da' žóngake' yet nich sógake'
nbángake'.

¹⁶ Yag sedro ka' da' zej zen law Ya'a Líbano
zzi'gaken nis yejw.

Zej naken chio', Xanto' Dios, dan' gozo'
légaken.

¹⁷ Lo yag ka' žziagak byinnedo' ka' xó'ngakba'
ka',

na' lo ni'a ná'gaken žejgak liž byinne sig-
wenya ka'.

¹⁸ Zej zoa chibo yiže' ka' law ya'a zen ka',
na' lo bloj ka' žangak ya'a ka' zej zoa bžižo'
ka'.

¹⁹ Beno' byo' dan' zloe'elen to byo' to byo' che
yiz,

na' wbíž nnezlen kate' žala' yenen.

²⁰ Beno' yel, na' kate' ba gojen,

na' zžojgak bia yiže' ka'.

²¹ Žbéžeya'agak bež yiže' ka', žiljgakba' da'
gáwgakba'.

Žiljgakba' bia ka' wnnakzo' gáwgakba'.

²² Kate' zla' wbíž, na' žeyéjgakba' lo bloj
chégakba', gan ztásgakba' te ža.

²³ Naž zžojgak benne' ka', na' žjake' wen žin,
na' žóngake' žin na' zejte žen wbíž.

²⁴ Xanto' Dios, da' zante zej nak da' beno'.

Len yela' žejní'il zente chio' beno' da' ka'.

Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.

²⁵ Zoa nido' ga na', dan' naken zen, na' zil-
le'e,

gan zej yo'o bia zante ka', biado' ka', na' bia
zen ka'.

²⁶ Lo nisonon' zej nnita' barkw zen ka',
na' zoa bia zen lo nisonon', bian' beno' Le', nzi'
laba' lebiatán.

²⁷ Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gáwgakba' kate' gála'
chégakba'.

²⁸ Znezjon' chégakba', na' zzi'gakban'.

Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgeklba'.

²⁹ Kate' bi žape chí'o légakba', na' zžébegakba'.

Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na' žátgakba',
na' žeyá'gakba' bižte yo,

³⁰ san kate' žese'lo'o be' chio', na' žebángakba'.

Znezjo' yela' nban kob chegak da' ka' zej
zoan lo yežlyó nga.

³¹ To chí'ize ga'n zen Xanžo Dios.

Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.

³² Zwie' yežlyó nga, na' žžon'.

Zgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga na'.

³³ Golkza' che Xanžon' xak zoa' nbana'.

Yógo'te ža zoa' nbana' go'la' da' we lawa'a
Dios chia'.

³⁴ Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka' zlab
laža'a,

na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.

³⁵ Kwia yi'gak benne' do'la' ka' nnita'gake'
yežlyó nga,

na' biž soagak benne' ka' zbej yichjgake' Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da' naka'.

¡Ga'n zen Xanžon'!

105

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!
iLe wká'n zen La la'y chie!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka nak da'
zen da' bene'.

² iLe goł chie'! iLe goł da' wká'n zenle Ľe!
iLe wchálj chegak da' zente ka' da' bene'!

³ iLe yebele lo da' nak chie' Ľe'!

Yógo'te benne' ka', benne' žápegak Xanžon'
ba la'ne, žala' yebéle'egekle'.

⁴ Le nnable Xanžon' gáklene' le'e.

Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.

⁵⁻⁶ Ľe'e, za'só Bran, wen žin che Xanžon', na'
le'e, za'só Jakob, bennen' wžíe',

le wsá' laže' chegak yeja' wak ka', na' da'
zente ka' da' bene' Ľe',

na' kan bchi'a laže'e le'e.

⁷ Ľe' nake' Xanžon', na' Dios chežo.

Ľe' zna bi'e benne' ka' nńta'gake' dot yežlyó.

⁸ Ľa'kze te chegak to mil kwe' benne' ka',
batkle gal laže'e da' wchebe laže'e gone' lo
diža' da' bene',

⁹ dižan' da' bénlene' Bran,
dan' bzetzj kwine' katen' bi da' bchebe laže'e
gone' che Isaak,

¹⁰ na' bzoa chochen' ka to da' wnnakze' gon
Jakob,

dižan' da' žala' góntezegak benne' Israel ka' ka
znan,

¹¹ dan' bene' katen' wnné: "Chele le'e
gonna' yežlyó chegak benne' Kanaán
ka',

dan' gaken to da' wdele lo na'gak za'sóle ka'."

¹² Katen' wnnńta'gake' nbazze benne' ka',
na' wdágake' lo yežlyó nga ka benne' zi'to'
ka',

¹³ na' wdégake' to yež yetó yež,

na' to yežlyó yetó yežlyó,

¹⁴ bi be' Dios latje no benne' bi da' gone'
chegak benách chie' ka',

na' ni'a chégake' bńle' benne' wnná bia' ka'.

¹⁵ Gože' légake': "Bi be gonle chegak benne'
ka' wńia',

na' bi gonle zia benne' ka' zcháljgake' lo
wlaza' neda'."

¹⁶ Bene' ga gota' to wńin lo yežlyón',

na' beké'e yógo'te da' gáwgake',

¹⁷ san bseje'e to benne' wnežwe' lágwage',

bennen' nake' Jwsé, bi' na' béte'gake'-be'

nich gakbe' bi' ndo'w che to benne' zi'to'.

¹⁸ Bséjwgake' ní'abe' lo yežw ka' ladjw blag
ka',

katen' bséjwgake'-be' liž ya lo yežlyó Egipto,

¹⁹ na' zejte goła' gok li da' wnná Jwsé žala'
gaken.

Ki goken, bĽoe'el xńiža' Xanžon' wnnabe' da'
li.

²⁰ Naž benne' wnná bia' che yežlyó Egipton'
bseje'e to benne' bsane' Jwsé na'.

Bennen' zna bi'e yež zan bsane'-be'.

²¹ Bzoe'-be' nich gakbe' xąngak benne' ka'
nnńta'gake' liže',

na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape' le',

²² na' nich tilbe' benne' zen ka' che benne'
wnná bian' ka' žaz láže'kzbe',

na' nich wzejni'ilbe' benne' gole ka' che
yežlyó Egipton' nich gágkake' benne'
sina' ka'.

²³ Wdé na' bžingak benne' Israel ka' lo yežlyó
Egipton',

na' wzóa Jakob lo yežlyó chegak za'só Kam
ka'.

²⁴ Wyánle'egak benne' ka' che Xanžon' lo
yežlyón',

na' bene' ga gógkakže' waje ka zej nak benne'
ka' bi blé'egekle' légake' chawe'.

²⁵ Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto benne'
chie' ka',

na' bégake' benne' wen žin chie' ka' zia.

²⁶ Bsele'e Moisés, wen žin chie', ląwgak
benách chie' ka' tzen len Aarón, ben-
nen' wžíe' Ľe'.

²⁷ Dios bi'e benne' chope' ki latje bégake'
yeja' wak ka' che ya'abá,

na' yeja' wak zen ka' lo yežlyó chegak za'só
Kam ka'.

²⁸ Bseja' Dios to da' choł dan' bwakwn dot
yežlyón',

san benne' Egipto ka' bi bégake' da' wn-
nakze' Ľe'.

²⁹ Naž bene' ga beyák nis yegw chegak
benne' ka' žen,

na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' lo yegw
ka'.

³⁰ Besché'e yežlyó chégake' blož ka' ga bžinte
wnńta'gakba' lo liž benne' wnná
bian'.

³¹ Wnnaze Dios, na' bĽa'gak zante bi'a che
bež ka',

na' bi'a las ka' dot lo yežlyó chegak benne'
ka'.

³² Lo wláz nis yejw bsele'e yej nis lo yežlyón',
na' lezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó chégaken'.

³³ Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag higo
chégake' ka',

na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen lo
yežlyón'.

³⁴ Wnnaze, na' bĽa'gak biche' zo ka',

bia ka' bi gak no benne' wlabé' légakba',

³⁵ na' bdágakba' dot yixe' ya'a lo yežlyó
chégaken',

na' bdágakba' dot linne da' žonn yežlyón'.

³⁶ Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak benne'
Egipto ka',

xkwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka' chégake'.

³⁷ Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej noe'e
mežw plat, na' mežw oro zan.

Bi wzóa no benne' ladjwgake', benne' bi zoe'
chawe'.

³⁸ Bebéekle benne' Egipto ka' katen'
bžójgake' ga na', dan' bžébele'egake'
légake'.

39 Bzaļa' Dios to bejw da' wló'on benne' chie'
ka' zol,
na' to yi' da' bsa'nín' lé'gake' žel.
40 Wnnábgekle' Dios, na' bsele'e bežjw yixe'
ka' nich gáwgake'-ba',
na' bene' ga bélégekle' yet da' bžojen ya'abá.
41 Bsaljwe' to yej xe, na' bžoj nis
da' wdén lo yežlyó bižen' ka to yegw nis.
42 Ki ben Dios dan' bejsá' laže'e diža' la'y
chie'
da' bchebe laže'e gone' che Bran, wen žin
chien'.
43 Bebeje' benne' ka' wzie' lo yežlyó Egipton',
na' bebégekle' dan' gok yela' ba nez zen
ché'gake'.
44 Bnezjwe' benne' chie' ka' yežlyó chegak
benne' yezika' yež ka',
na' da' wdápegak benne' yež ka' beyaken
chegak benne' chie' ka',
45 nich gápegake' xtiže'e ba la'ne,
na' góngake' ka nak da' wnnakze' Le'.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

106

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!

Le ye' Xanžo Dios: "Žóxkeno'", dan' nake'
chawe',
na' dan' žeyache' láže'tezle' žo'o.
2 ĆNozkze benne' gak wlo'e'ele' kan zej nak
yela' wak zente ka' da' ben Xanžon'?
ĆNozkze benne' gak wká'n zene' Le' kan žala'
gonžo?
3 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žóngake' da' chawe',
benne' ka' žóntezgake' da' žénele' Le'.
4 Bejsá' laže' chia', Xana' Dios, kate' žon
chawo'o benne' chio' ka'.
Da yesló' neda', nich gak le'ela'
5 da' chawe' da' gono' ni'a chegak benne' ka'
wžio' Le',
na' nich yebela' kate' gak chegak benne'
chio' ka' yela' ba nez,
na' nich yebélenla' benách chio' ka'.
6 Bento' doja' tlebe kan bengak xa xna' wdé
cheto' ka'.
Bento' da' zinnj, na' bento' da' bi naken
chawe'.
7 Kate' wnníta'gak xa xna' wdé cheto' ka' lo
yežlyó Egipton',
bi bláb láže'gake' chegak yela' wak che
ya'abá ka' da' beno' Le'.
Bi bejsá' láže'gake' ka beyache' láže'le'elo'
lé'gake',
san bží'igake' chio' žoa'a nison' nzin' Nisdo'
Xna.
8 San Dios beslé' benách chie' ka' nich ga'n
zen La la'y chie',
na' nich wlo'e'ele' law ka nak yela' wak chie'
Le'.

9 Btíle' Nisdo' Xna na', na' bebižen.
Wdegak benách chie' ka' gachje lawle nis-
don' lo yo biž.
10 Beslé' benách chie' ka' lo na'gak benne' ka'
bi blé'egekle' lé'gake' chawe',
na' bebeje' lé'gake' lo na'gak benne' ka' bsaka'
zi'gake' lé'gake'.
11 Naž nison' bwakwn benne' ka' bi
blé'egekle' lé'gake' chawe'.
Bi bga'n nitó benne' chegak benne' ka'.
12 Naž benne' chie' ka' bejlé'gake' xtiža' Dios,
na' bélé'gake' da' be lawgake' Le'.
13 Ka' gaze goj láže'gake' da' ka' bene'.
Bi wlé'gake' nich lé'egekle' da' gon Dios,
14 san wzé láže'gake' to da' zinnj lo latje
dachen',
na' bégake' ga bža'a Dios le'e yixen'.
15 Wdé na' bnezjw Dios da' wnnábgekle' Le',
san bsele'e ladjwgake' to da' beten zángake'.
16 Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
na' lezka' Aarón, Bennen' wže Xanžo Dios
na'kze.
17 Naž wyaljw yežlyón', na' bwakwn Datán,
na' lezka' benne' ka' bén'engake' Abiram
tzen.
18 Naž wzén yi' gan zej ndobe benách chie'
ka',
dan' bzejen benne' wen da' zinnj ka'.
19 Bégake' to lo'a zan Ya'a Horeb da' goken
to bež da' naken ya oro,
na' bzoa žibgake' law lo'a oro na'.
20 Ki bebéj yichjgake' Dios, Bennen' zoe'
ya'abá,
nich wká'n zéngake' to lo'a oro, da' naken ka
to bež žawba' yixe'.
21 Goj láže'gake' Dios, Bennen' beslé' lé'gake',
Bennen' bene' yela' wak zente ka' lo yežlyó
Egipton',
22 na' bene' yela' wak ka' che ya'abá lo yežlyó
chegak za'só Kam ka',
na' da' ka' zchébegen žo'o žoa'a Nisdo' Xna.
23 Naž gok laže' Dios wžia' yi'e benne' chie'
ka',
san Moisés, bennen' wže Dios, bzoa kwine'
law Dios
nich wzóa žie' yela' zža'a che Dios,
na' bene' ga bi wžia' yi' Dios benne' ka',
24 san bžóagake' cheja'ale yežlyó xtanle'e
dan' gónele Dios wnezjwe' lé'gake',
na' bi bejlé'gake' xtiža' Dios.
25 Wnnétezgake' che Dios lo yo'o laže'
ché'gake' ka',
na' bi bze nággake' da' wnná Xanžo Dios.
26 Che len bzetj kwine' gone' benne' ka' zia,
gone' ga gatgak benne' ka' lo latje dachen',
27 na' gone' ga yedo'e'egekle' benách chie'
ka' lawgak benne' ka' wnníta'gake'
yežlyón',
na' yeslase' lé'gake' ladjw benne' ka'.
28 Naž bégake' toze diža' len benne' ka' zka'n
žéngake' lo'a dan' nzin' Baal-peor.

Bdávgame' biado' ka' béngake' lawgak dios gat ka'.

²⁹ Béngake' ga bža'a Dios ni'a che da' béngake', na' bļa' to yižwé' zen da' beten zangak benne' ka'.

³⁰ Naž wzó ža' Finées, to bχoz, na' bete' to benne'

ne žone' dolja, na' wžé' ži yižwé' zen na'.

³¹ Dan' ben Finées wzí' Dios ka to da' žeyón chawen' benne' ka',

dan' wloé'e lawn lawgak yógo'te kwe' benne' ka'.

³² Lezka' béngake' ga bža'a Dios žoa'a bej nis da' nzin' Meribá,

na' bi gok chawe' che Moisés ni'a che dan' béngake'.

³³ Ni'a che dan' béngake' gok Moisés yichj ža'a,

na' wdetle ben Moisés da' kegle.

³⁴ Kate' wyó'ogake' lo yežlyó nga bi bchinnjgake' yež ka',

kan bchi'le Dios légake' góngake',

³⁵ san bénjgake' benne' yež ka' tzen, na' bsédgekle' góngake' ka žongak benne' yež ka',

³⁶ na' bka'n zéngake' lo'a ka' chegak benne' ka',

dan' benen ga bžia yi' Dios benne' chie' ka'.

³⁷ Béngake' bi' byodo' ka', na' bi' no'le chégake' ka' lawgak lo'a chegak be' xiwe' ka',

³⁸ na' blálgake' žen chegak bi' že'ndo' ka', bi' ka' bi na' góngakbe' dolja, bi' ka' béngake' lawgak lo'a ka' chegak benne' Kanaán ka',

na' gok sban yežlyón' ni'a che žen chegak χkwide' ka'.

³⁹ Da' ka' béngake' bka'ngaken légake' sban, na' wléj yichjgake' Dios len da' béngake'.

⁴⁰ Che len bžá'ále'e Dios benách chie' ka', na' bi' bļe'ele' chawe' benne' ka' zej nake' chekze'.

⁴¹ Naž bdie' benne' chie' ka' lo na'gak benne' yež ka',

na' benne' ka' zžá'agake' benách ka' che Dios wnná biá'gake' légake'.

⁴² Benne' ka' bi' zlé'egekle' légake' chawe' bsaka' zí'gake' benách ka' che Dios.

Bžéjwgake' légake' lo yela' wnná bia' chégake'.

⁴³ Zante chi'i Dios beslé' benách chie' ka' san bži'igake' che da' ka' gože' légake',

na' wbága'gake' dolja dan' béngake' da' zimmj.

⁴⁴ La'kze ki béngake', kate' wžé' zédgekle', Dios bwie' da' wzáka'gake',

na' benle' che da' blížgake' Le',

⁴⁵ na' bejsá' laže'e dižan' da' bénlene' benne' ka',

na' beyát laže'e che yela' zža'a chie' dan' zente nak yela' žeyache' laže' chie'.

⁴⁶ Lezka' bene' ga beyache' láže'gekle benne' ka' benách chie' ka',

benne' ka' bché'gake' légake' zej nžeje'.

⁴⁷ Beslá neto', χanto' Dios.

Bebėj neto' ladjw benne' zi'to' ka', nich wká'n zento' La la'y chio' Le', na' nich yebéle'elto' lo da' žo[to' chio'.

⁴⁸ iGa'n zen χanžon',

Bennen' nake' Dios chegak benne' Israel ka',

ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žala' nnágake'!

“Ka'kze gaken.”

iGa'n zen χanžo Dios!

107

¹ iLe wká'n zen χanžon', dan' nake' Benne' chawe'!

iTo chi'ize nake' Benne' ži'i laže'!

² Da' ni žala' nnagak benne' ka' ba beya'w χanžon',

benne' ka' beslé' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'.

³ Bebeje' légake' ladjwgake' benne' yež zi'to' ka', yež ka' zej žen' gan zla' wbiž, na' gan ženen, na' gan za' be' zag, na' gan zde wbiž byo' zag ka'.

⁴ Bał benne' ka' wdágake' le'e yiže' gan bi zoa nez,

na' bi bžélgekle' yež gan sóagake'.

⁵ Wdóngake', na' wblgake',

na' biž wzóa da' wxén láže'gake'.

⁶ Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' χanžon', na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

⁷ Bnnite'e légake' to nez li, nich chjake' to yež gan sóagake'.

⁸ Žala' we' lágwage' χanžon'

dan' beyache' láže'le' légake'.

Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

⁹ Zwe'je' benne' ka' zbílgame',

na' zwawe' benne' ka' zdóngake' nich sí'gake' da' chawe' chie'.

¹⁰ Bał benne' ka' wnníta'gake' lo da' chol, na' gan gok zož gátgake'.

Gókgake' ka' benne' zej nyejwe' liž ya gan zej nžeje' do ya, na' wzáka'le'egake',

¹¹ dan' bži'igake' che χtiža' χanžon', na' bzóagake' cheļa'ale da' bzejni'il Dios zente légake'.

¹² Bedó láže'gake' lo žin zi'ile'e da' béngake'.

Bchégwage' zan ywa' da' zej noe'e,

na' bi wzóa no benne' gáklene' légake'.

¹³ Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' χanžon', na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

14 Naž bebeje' benne' ka' lo da' choj, na' gan
gok zož gátgake,
na' bzozje' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légage'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne' ka' da'
zej naken ya bronse,
na' bzozje' bar ya ka' da' byéchjgeklen légage'.

17 Bał benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wzáka'gake' ni'a che doła' wbága'gake',
na' ni'a che da' zinnj ka' da' bégake'.

18 Bgótgagle' da' že'j žáwgage', na' wzóagake'
gátgake'.

19 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légage' lo da' wzáka'gake'.

20 Le' bsele'e xtiže'e chegak benne' ka', na'
beyone' légage',
na' beslé' légage' lo yeja' got.

21 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légage'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

22 Žala' yé'gake' Le': "Žóxkeno",
na' gótgake' bia beždo' ka' lawe' Le',
na' lo yeja' žebele chégake' žala' gólgage',
na' wzéngagle' benách ka' kan nak da' bene'.

23 Bał benne' ka' wdégage' lo nisdó' lo barkw
zen ka',
benne' ka' žóngake' žin lo nisdó'.

24 Blé'egekle' da' zen ka' da' žon Xanžon',
da' ka' žone' lo nisdó', da' žóngaken ga
žebánležo.

25 Wnnaze Xanžon', na' wzó law žak be'
bdone',
na' wyás nis zgó'nle'en lo nisdó'.

26 Wžengak barkw ka' ka law ya'a zen da'
naken nisdó',
na' bedíngaken lo da' naken gže'l law nis-
don'.

27 Bejchégwage' na' bejlétgake' nile be-
jlétgake' na'le kan žongak benne' ka'
želzožle',
na' da' zej nsedle' bi góklenen légage'.

28 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légage' lo da' wzáka'gake'.

29 Le' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wže' ži nis da' zgo'nen che nisdon'.

30 Bebéle'egekle' dan' bga'n ži nis zgo'nen,
na' Dios bchi'e légage' dot chawe' gan zjake'.

31 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légage'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

32 Žala' wzéngagle' benne' ka' zej ndobe' chie'
Le' ka nak yeja' zen chie',
na' we lágwage' Le' gan zej ndobe benne' gole
ka', benne' zna biá'gake'.

33 Ben Xanžon' ga wbižgak yegw nis ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.

34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak benne'
ka' wnnita'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan žal nis.

36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne'
wdóngage',
na' bégage' to yež gan sóagake'.

37 Gózgake' yežlyón' na' bedá'gake' lba uba ka'
ga na',
na' bezi'le'egake' linne chen.

38 Dios ben chawe'e benne' ka', na'
wyánle'egak xkwide' chégake' ka',
na' bene' ga bgólele'egak bia yiže' chégake'
ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka' zí'gake'
benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' légage',
na' bégage' légage' da' zia,

40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
na' bene' ga wdágage' le'e latje dach gan bi
zoa nez.

41 Beslé' benne' yache' ka' lo yeja' yache'
chégage',
na' bzánli'e zi'ngak benne' ka' ka žangak zila'
ka'.

42 Kate' blé'egekle' benne' chawe' ka' da' ki,
na' bebéle'egekle',
san benne' wen da' zinnj ka' bi be gok
nnágake'.

43 Benne' sina' ka' žala' wláb láže'gake' che da'
ki,
na' žala' yeyónbia'gake' ka nak yeja' ži'i laže'
zen che Xanžon'.

108

¹ Zoakze lázda'wa', Dios.

Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' we lawa'
Le'.

² Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e
zgoj-le da' žól-lento' ka', na' arpa ka'.

Zildo'yebankza'.

³ Wkán' zenka' Le' ladjw benne' chio' ka',
Xana' Dios.

Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka',

⁴ dan' yeja' žeyache' laže' chio' nakžen zen ka
ya'abá,

na' da' li chio' nakžen zen ka bejw gasj ka'.

5 Ğa'n zenkzo' ya'abá, Dios!
 Ğeja' zen chio' zla' lawn dot yežlyó nga
 6 nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!

Beslá légage' len yeja' wak chio', na' bechebe chia'.

7 Ło latje la'y chie' wnná Dios: "Yebekezla' neda'.

Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka', na' wžixa' chele yežlyó da' žen' kwit yegw Sukot.

8 Yežlyó Galaad naken chia', na' yežlyó chegak za'só Manasés. Yežlyó chegak za'só Efraín naken ka to Ğapa' da' žape chi'in yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá naken gan žnna bi'a.

9 Yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to ziga' ya da' nžan' nis wná'a.

Ło yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' zela' gol.

Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'."

10 ĞNož benne' wchi'e neda' nich tĵl-ĵena' yež zoa to ze'e sibe da' žape chi'in?
 ĞNož benne' wchi'e neda' nich tĵl-ĵena' benne' Edom ka'?

11 ĞKege Le' wchi'o neda', Dios?
 Le' bzoakzo' neto' cheja'ale, na' bi wyéĵleno' benne' cheto' ka', benne' ka' žjake' lo wdĵle.

12 Gokĵen neto' nich gak tĵl-ĵento' benne' ka' zdĵl-ĵengake' neto', dan' dáche'ze gak gáĵlengak benne' ka' neto'.

13 To zen ĵen Dios gonžo to da' zenĵe'e, na' Le' wlage' benne' ka' zdĵl-ĵengake' žo'o.

109

1 Ğana' Dios, žka'n zena' Le'.
 Bi ga'no' žize,
 2 dan' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wen laže' ka', žnnégake' chia' neda'.

Žnnégake' chia' da' wen laže'.

3 Ło yeja' zža'a chégake' zej nyechjle' neda', na' žnnégake' chia'.

Zdĵl-ĵengake' neda', na' bi be bena' chégake'.

4 Ła'kze bži'ila' benne' ka', na'a žéčjgekle' neda', na' zdĵl-ĵengake' neda', san neda' žnna' Le' gon chawo'o benne' ka'.

5 Ła'kze bena' neda' da' chawe' chegak benne' ka', žóngake' neda' zia.

Ła'kze bži'ila' légage' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

6 Bzoa to benne' wen da' zinnj nich wchi'a laže'e benne' ka' bi zej nake' chawe', na' ben ga soa to benne' wži'e chégake', bennen' wĵoe'ele' ĵaw zia da' zej nbage'e.

7 Katen' wchi'a laže'e légage', ben ga gak bia' zia da' zej nbage'e.

Bĵoe'el naken doĵa' da' žnnábgake' lawo' Le'.

8 Ben ga gaggak nbabze ža sóagake' nbággake',
 na' benn che benne' yoble da' wdápegake'.

9 Bka'n ží'ngake' ka' bi' wzebe ka', na' ga'ngak zó'legake' no'le wzebe.

10 Ben ga gaggak ží'ngake' ka' benne' zdágake'
 nich nnábgekle' no benne' bi da' gonne' chégake',
 na' ben ga žélgake' yet da' gáwgake' zito'le gan zoa lížgake' da' nbia yin'.

11 Ben ga cho'o da' nápegake' lo na' bennen' bsane' légage' mežw.

Ben ga yeka'gak benne' ži'to' ka' da' ka' béngake'.

12 Ben ga bi soa no benne' yeyache' láže'le' légage',
 na' bi soa no benne' yeyache' láže'le' bi' wzebe chégake' ka'.

13 Ben ga kwia yĵ'gak za'sógake' ka', na' biž soa no za'sógake', bin' labe' kan légage'.

14 Bejsá' laže' che da' zinnj da' bengak xa xto'gake', Ğana' Dios,
 na' bi wsoĵo' doĵa' da' wbága'gak xná'gake'.

15 Bejsá' láže'teze da' zinnj da' béngake', san biž chejsá' lažo'o benne' ka',
 16 dan' bi bejsá' láže'gake' yeyache' láže'gekke' ljéžgake' ka'.

Bsáka'gake' benne' yache' ka', na' benne' gaxjw ka',
 na' benne' ka' wzáka'gake', na' bétgake' légage'.

17 Wyáz láže'gake' wnnégake' chegak benáčh ka'.

Ben ga nnégak benáčh ka' chégake'.
 Bi gok láže'gake' nnábgake' gak chawe' chégake'.

Ben ga bi soa no benne' nnable' gak chawe' chégake'.

18 Da' zia da' žóngake' naken ka to da' žákwgake',
 dan' wyó'on lé'egake' ka nis da' wéĵgake', na' wyó'on žit chégake' ka set da' bdáwgake'.

19 Ben ga tá'tezen légage' ka to laže' yicha' da' nákwgake',
 na' ka to xpáygake' da' nžejen lí'agake'.

20 Da' ni gaken chégake' to da' yebi' Ğanžo Dios chegak benne' ka' zdĵl-ĵengake' neda',
 na' da' chizjwe' benne' ka' žnnégake' chia'.

21 Ğana' Dios, gokĵen neda' nich gak chia' da' chawe'.

Beslá neda' dan' žeyache' láže'le'e'lo' benáčh ka',
 22 na' dan' zžáka'li'a, na' žiážjela', na' žak ži' lážda'wa'.

23 Zde chia' kan zde che to zoł kate' žen wbiž.
 Žak chia' kan žak che to biche' zo katen' zche'
 to be' leba'.

24 Žat ziba' dan' žona' wbás,
 na' nžitli'a dan' bi be žawa'.

25 Naka' ka to da' žon dítjgекle'.
 Zwiagake' neda', na' zta yíchgake' nich gon
 dítjgекle' neda'.

26 Goklen neda', Xana' Dios.
 Beslá neda' dan' žeyache' láže'lo' benách ka'.

27 Ben ga gákbe'egекle' Le' žákleno' neda',
 na' Le', Xana' Dios, benkzo' da' ni.

28 Bi be žéke'la' cha' znnégake' chia', cha' Le'
 žon chawo'o neda'.

Wzó ža', na' ben ga yedoé'egекle' benne' ka'
 bi zlé'egекle' neda' chawe',
 san ben ga yebela' neda', benne' wen žin
 chio'.

29 Ben ga yedoé'egекle' benne' ka' zdíl-
 lengake' neda',
 na' ben ga chíxgекle' to chí'ize.

30 Dot laža'a gołkza' da' we lówli'a Xanžo
 Dios.

Wká'n zena' Le' ládjwgak benne' zan ka'.

31 Le' zoe' kwitli ža chegak benne' yache' ka',
 nich yeslé' be' da' zej nakkze' lo na'gak
 benne' ka' zchóggake' chégake'
 gátgake'.

110

1 Xanžo Dios gože' Xana':
 "Wžé' kwita' li ža gan ži'a neda',
 na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi zlé'egекle'
 Le' chawe' wzóa zíbgame' xni'o."

2 Gan zo' yež Sión, gonn Xanžon' yeļa' wnná
 bia' chio'.

Znne': "Wnná bia' benne' ka' zdíl-lengake'
 Le'.

3 Lo ža kate' wzetjo' benne' ka' bi zlé'egекle'
 le' chawe',
 dot láže'gak benne' chio' ka' wdé kwíngake' lo
 no'o,

ka žon xle'l zílele, da' žakwn ya'a la'y chia' ka'.
 Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža."

4 Bchebe laže' Xanžon', na' bi wché'e xtiže'e,
 wnné':

"To chí'ize nako' bxož kan gok bxož
 Melkisedek."

5 Zoa Xanžon' kwito' li ža gan zo'.
 Kate' že'e, na' wžia yi'e benne' wnná bia' ka'.

6 Choge' chegak benne' yógo'te yež ka'
 gátgake', na' gote' benne' zante yež
 ka'.

Wžia yi'e benne' ka' zna biá'gake' do zente
 yežlyó.

7 Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a nez,
 na' yeyák yeļa' waļe chie'.

111

1 Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios tzen len
 benne' chawe' ka',

benne' zej ndobe' chie' Le'.

2 Da' zenle'e zej nak da' ka' ben Xanžo Dios,
 na' yógo'te benne' ka', benne' žaz láže'gake'
 da' ka' žone' zlab láže'gake' da' ka'.

3 Yeļa' baní', na' yeļa' zen zej nžagen da' žone'
 Le',

na' to chí'ize zoa da' chawe' chie'.

4 Žone' ga žejsá' láže'žo yeļa' wak zente da'
 žone'.

Xanžo Dios nake' zen laže', na' žeyache'
 láže'le' benách ka'.

5 Zwawe' benne' ka' zžébegake' Le',
 na' to chí'ize žejsá' laže'e diža' da' bénlene'
 benách ka'.

6 Bļoe'ele' benne' chie' ka' yeļa' zen che da'
 bene'.

Znezjwe' benne' chie' ka' da' zej nape benne'
 zi'to' ka'.

7 Li laže', na' chawe' zej nak da' ka' žone'.

Li laže' zej nak yógo'te da' ka' wnnakze' Le'.

8 To chí'ize zóatezgak da' ka' bchi'le' žo'o.

Lo da' li, na' lo da' li laže' bene' yógo'tegaken.

9 Bsele'e to benne' weslá nich beslé' benne'
 chie' ka'.

To chí'ize bzoa choche' xtiže'e da' bénlene'
 žo'o.

Da' zen, na' da' zžébežo nak La la'y chie'.

10 Nich so ļawžo gápežo yeļa' žejni'ile, žon
 byene žebežo Xanžo Dios.

Žejni'igекle' binlo yógo'te benne' ka' žóngake'
 ka' nak da' wnnakze' Le'.

To chí'ize žaļa' wká'n zenžo Le'.

112

1 Ga'n zen Xanžo Dios!

Ba nez zen naken che bennen' zžebe' Xanžo
 Dios,

na' žaz laže'e gone' da' bchi'le' žo'o.

2 Za'só bennen' nna biá'gake' yežlyó nga,

na' gak chawe' chegak benne' chawe' ka'.

3 Da' zan da' de, na' yeļa' wnni'a zej yo'on liž
 bennen'

na' to chí'ize zoa da' chawe' da' žone'.

4 Žsa'ní' to yi' lo da' choļ gan zej nni'a benne'
 li laže' ka',

benne' ka' zej nake' zen laže', na' chawe',
 na' žeyache' láže'gекle' benách ka'.

5 To benne' chawe' žeyache' láže'le' benách
 ka', na' žsane' légake' mežw.

Lo da' chawe' zkonle' žin da' yo'o lo ne'e.

6 Che len bi be wkwás le' lo latje gan zoe',

na' to chí'ize chejsá' láže'gak benách ka' le'.

7 Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak chawe'
 che da' yo'on lo ne'e.

Zga'n choch lázda'we' dan' žxen laže'e Xanžo
 Dios.

8 Zoa chawe' lázda'we', na' bi be zžebe'

na' zejte ža le'ele' gak kan žak laže'e chegak
benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.

⁹ Zchise' da' nape', na' znezjwe' da' gáklenen
benne' yache' ka',

na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.

Ga'n zen yeja' wnná' bia' chie'.

¹⁰ Le'el benne' wen da' zinnj da' ni na' ge'ele
le'.

Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.

Nitle da' zze láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

113

¹ Ga'n zen Xanžo Dios!

Le'e, wen žin chie', ile wká'n zen La la'y
chie'!

² Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, na'a ža, na'
to chi'ize!

³ Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, gan zla'
wbíž ga žinte gan ženen!

⁴ Ga'n zen Xanžo Dios lawle yógo'te yež ka',
na' lawle ya'abá že' yeja' zen chie'!

⁵ ŽNozke benne' nake' zen ka' nak Xanžo
Dios,

Bennen' žna bi'e ya'abá na'le'?

⁶ Dios žon kwine' gaxjw laže' nich gak le'ele'
da' de žan ya'abá, na' lo yežlyó.

⁷ Dios žechise' benne' yache' lo bixte yo,
na' žebeje' benne' nyache' laže' lo da'
zzáka'li'e,

⁸ na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw benne'
blo ka',

benne' ka' žna bia'gake' benne' chie' ka'.

⁹ Žone' ga zoa no'le wbíž ladjwgak žkwide'
chekze' ka'.

Žebele no'len' dan' nake' xna'gak žkwide'
chie' ka'.

iGa'n zen Xanžo Dios!

114

¹ Kate' bžojgak benne' Israel ka' lo yežlyó
Egipto,

bžojgak za'só Jakob lo yežlyó chegak benne'
zi'to' ka'

² na' gogkak za'só Judá ka to yo'o gan žbez
Dios,

na' gogkak benne' Israel ka' gan žna bi'e.

³ Bje'el Nisdo' Xna da' ni, na' bžonnjen,
na' wdé xkože'l yegw Jordán.

⁴ Wxíte'gak ya'a zen ka' kan žxíte'gak chib ka',
na' wxíte'gak ya'ado' ka' kan žxíte'gak chibdo'
ka'.

⁵ ŽBiz gok chio', nisdon', dan' bžonnjo'?

ŽBiz gok chio', yegw Jordán, dan' wdío'
xkože'l?

⁶ Le'e, ya'a zen ka', žbiz chen' wxíte'le ka'
žxíte'gak chib ka'?

Le'e, ya'ado' ka', žbiz chen' wxíte'le kan
žxíte'gak chibdo' ka'?

⁷ Žzo' yežlyó law Xanžo Dios, law Dios na' che
Jakob.

⁸ Dios na'kze bene' ga beyák yej xen' to bej
nis,

na' bene' ga beyák yej to gan žal nis.

115

¹ Kege kwinto', Xanto' Dios, kege kwinto',
san Le'

žala' wká'n zento' ni'a che yeja' ži'i laže' chio',
na' yeja' li laže' chio'.

² ŽBiz chen' žnnágekle benne' zi'to' ka' neto'?
Žnnágake': "ŽGaz zoa Dios chele'?"

³ Dios chežo zoe' ya'abá.

Žone' da' žaz láže'kze' gone'.

⁴ Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat, na' oro,
da' ka' nongak lo na'gak benne' ka'.

⁵ Zoa žoa' agaken, san bi žlé'egeklen.
Zoa yej lágaken, san bi žlé'egeklen.

⁶ Zoa nággaken, san bi žéngkelen.

Zoa zína' gaken, san bi žlé'egeklen.

⁷ Zoa ná' gaken, san bi be ždágaken.

Zoa ní' agaken, san bi ždágaken.

Bi žžoj chí'igaken lbá' gaken.

⁸ Kan zej naken, nakgak benne' ka' béngake'
lo'a ka',

na' ležka' benne' ka' žxen láže'gake' légaken.

⁹ Le wxén laže' Xanžon', le'e, benne' Israel
ka'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹⁰ Le wxén laže' Xanžon', le'e, bžoz ka' che
Dios, le'e nakle za'só Aarón.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹¹ Le wxén laže' Xanžon', nole le'e zka'n zenle
le'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹² Xanžon' žejšá' laže'e žo'o, na' gon chawe'e
žo'o.

Gon chawe'e benne' Israel ka'.

Gon chawe'e bžoz chie' ka' zej nake' za'só
Aarón.

¹³ Gon chawe'e benne' ka' žápegake' le' ba
la'ne,

benne' blo ka', na' benne' gaxjw laže' ka'.

¹⁴ Gon Xanžon' ga changak zi'nle ka',

na' changak zi'ngak žkwide' byo chele ka'.

¹⁵ Xanžon' gon chawe'e le'e.

Benkze' le' ya'abá, na' yežlyó nga.

¹⁶ Che toze Xanžon' nak ya'abá,

san bnezjwe' benne' ka' yežlyó nga.

¹⁷ Benne' gat ka' bi gak we lágake' Xanžon',

na' bi gak benne' ka' zej die' yežw ba,

¹⁸ san žo'o, benne' ban ka', wká'n zenžo
Xanžon', na'a ža, na' to chi'ize.

iLe wká'n zen Xanžon'! iGa'n zen le'!

116

¹ Nži'ila' Xanžo Dios dan' benle' chi'a,
na' dan' wnnabla' le'.

² Dan' bze nage' chia',

che len wliža' le' žak zoa' nbana'.

3 Wžé' zedla' ni'a che yeļa' got,
 na' wžeba' zoa' choa'a lo yi' gabíl.
 Wžé' zedla', na' wzáka'li'a.
 4 Naž bliža' Xanžo Dios, na' wnni'a:
 "Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'."
 5 Xanžo Dios nake' chawe', na' ži'i laže'.
 O', Dios chežo žeyache' láže'le' žo'o.
 6 Žape chi'ikze Xanžon' benne' gaḡjw laže'
 ka'.
 Katen' wžé' zedla' beslé' neda'.
 7 Le' ben choche' neda', na' na'a zoa' chawe',
 dan' Xanžon' žon chawe'e neda'.
 8 Le', Xana' Dios, besló' neda' lo na' yeļa' got,
 nich biž kweže we'a, na' nich bi
 chejchégoa'a.
 9 Gona' da' ye' Xanžo Dios neda'
 gan zej nni'a' benne' ka' zej zoe' nbángake'.
 10 Bejli'a chie', na' bchalja' chie' la'kze
 wzáka'li'a,
 11 na' lo yeļa' zžebe chia', wnni'a':
 "Zej nak yógo'te benne' ka' benne' wen laže'
 ka'."
 12 Ž Bizkze gak yebi'ikza' che Xanžo Dios
 ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene' chia'?
 13 Si'a lo ne'e Le' yeļa' weslá,
 na' wliža' La la'y che Xanžo Dios.
 14 Na'a gona' da' ka' wchebe laža'a law
 Xanžon'.
 Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.
 15 Xanžo Dios ži'e wnné yoe
 ni'a chegak benne' chie' ka' dan' žátgake'.
 16 Xana' Dios, da' li naka' wen žin chio'.
 Naka' wen žin chio', na' zi'n no'le wen žin
 chio'.
 Le' bzožo' da' bžejen neda'.
 17 Da' wká'n zena' Le' gaken ka to biado' da'
 gota' lawo' Le',
 na' wká'n zena' La la'y chio' Le', Xana' Dios.
 18 Law Xanžo Dios gona' da' ka' bchebe laža'a
 chie'.
 Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.
 19 Gonan' la' li'a liž Xanžo Dios
 dan' žen' lo yež Jerusalén.
 jGa'n zen Xanžo Dios!

117

1 jLe wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benách yež
 ka!
 jLe wká'n zene' Le', le'e, yógo'te benách
 ka!
 2 Zente nak yeļa' ži'i laže' chie', na' kan nži'ile'
 žo'o, na' to chi'ize zoa yeļa' li laže'
 chie'.
 jLe wká'n zen Xanžon'! jGa'n zen Le'!

118

1 jLe wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
 na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!
 2 Žala' nnagak benne' Israel ka':
 "jTo chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
 3 Žala' nnagak za'só Aarón ka':
 "jTo chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
 4 Žala' nnagak benne' ka' zžébegake' Xanžo
 Dios:
 "jTo chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
 5 Katen' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios.
 Bechebe Xanžon', na' beslé' neda' lo dan'
 beḡwn neda'.
 6 Zoalen Xanžon' neda', na' batkle žeba'
 bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.
 7 Zoalen Xanžon' neda', na' Lekze' žáklene'
 neda'.
 Che len le'ela' chejchégwak benne' ka' zdíl-
 lengake' neda'.
 8 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
 na' kege wxén láže'žo benne' ka'.
 9 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
 na' kege wxén láže'žo benne' wnná bia' ka'.
 10 Byéčjgекle benne' yógo'te yež ka' neda',
 san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
 ka'.
 11 Byéčjgекle' neda', na' bséjwgake' neda'
 le'jle,
 san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
 ka'.
 12 Byéčjgекle' neda' ka žongak bzoje ka',
 na' gok yeļa' zža'a chégake' ka to yi' da' zzeyen
 yiže' yeche' biž,
 san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
 ka'.
 13 Bžiga'gake' neda' nich chejchégoa'a
 san goklen Xanžo Dios neda'.
 14 Nak Xanžo Dios ka to yo'o gan zoa
 chawa'a,
 na' gólteza' chie' Le', dan' Lekze' žeslé' neda'.
 15 Žolgak benne' chawe' ka' lo yeļa' žebele
 chégake' dan' žeslá Xanžon' légage'.
 Len yeļa' wak zen žon Xanžo Dios da' zente
 ka'.
 16 Zente nak yeļa' wak che Xanžo Dios.
 Da' zente ka' žon yeļa' wak zen che Xanžon'.
 17 Bi gata', san soa' nbana',
 na' wzenla' benne' ka' ka zej nak da' ka' ben
 Xanžon'.
 18 Bsaka' zi'le'e Xanžon' neda',
 san bi bdi'e' neda' lo na' yeļa' got.
 19 Bsaljw gan cho'ogak benách ka' yodo' che
 Xanžo Dios,
 na' choa'a ga na', na' wká'n zena' Xana' Dios.
 20 Zoa nga gan žo'ožo law Xanžo Dios,
 na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.
 21 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, dan' benlo'
 chia',
 na' besló' neda' lo dan' goken chia'.

22 Yej na' da' bzoagak benne' wen yo'o ka' cheja'ale,
beno' Le' ga naken yej blo.

23 Da' ni benkze Xanžon', na' žonen ga žebanlžo.

24 Ža ni naken ža da' ben Xanžon'.
Yebéle'elžo, na' soažo lo yeja' ba nez lo ža ni.

25 Xanto' Dios, žata'yoela' Le' yesl'ó' neto' na'a.
Žata'yoela' Le', Xanto', gon chawo'o neto'.

26 ĴGa'n zen bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios!
Lo liž Xanžo Dios znnablto' Le' gon chawe'e le'e.

27 Xanžon' nakkze' Dios, na' ba bsa'ni'e žo'o.
Le wchéj biado' ka' gótele lawe' Le' lawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n zena' Le'.
Xana' Dios, žoe lawa' Le'.

29 ĴLe wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le Xanžo žo'o

1 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka' zna da' wnná Xanžo Dios.

2 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' ka' žsedle diža' chie' žo'o,
na' dot yichj láždo'gake' žóngake' kan znnan.

3 Benne' ki batkle žóngake' da' zinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka' zna Dios žala' góngake'.

4 Le', Xanto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka' wnnakzo' Le'.

5 Žak láže'li'a gónteza' kakkze zna xtižo'o,

6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka' nak da' wnnakzo' Le'.

7 Lo yeja' li laže' chia' wká'n zena' Le' kate' ba bsedla' da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.

8 Gónteza' ka' nak da' ka' zchi'lo' neto',
na' batkle kwej yichjo' neda'.

Žala' gonžo da' wnnakze Dios

9 ĴNakž gak gon to benne' kwide' da' naken chawe'?

Žala' góntezbe' ka' zna xtižo'o.

10 Dot laža'a žon byena' gona' da' wnnakzo' Le'.
Bi go'o latje wzó'a cheja'ale dan' wnnó'.

11 Lo yichj lážda'wa' žónteza' ka' nak da' zno'o' Le'

nich bi gona' doja', na' bi wži'a chio' Le'.

12 La'y nako' Le', Xana' Dios.
Bsedle neda' da' zchi'lo' neto'.

13 ĴLen žoa'akza' bzenla' benne' ka' ka' nak da' bchi'a lažo'o.

14 Žebéle'ežela' žónteza' ka' žsedle diža' chio' neto',

ka' zbégekle benne' ka' zej nápl'i'e yeja' wnni'a.

15 Wláb laža'a ka' nak da' wnnakzo' Le',
na' wsedla' binlo da' zno'o' žala' gonto'.

16 Yebéle'ela' gona' ka' nak da' ži'o neto',
na' bi gał laža'a kan zna xtižo'o.

Žebelžo žonžo ka' znnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio', na' soa' nbana',

na' gónteza' ka' zna xtižo'o.

18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'
da' zente da' nyejwn lo da' wnnakzo' Le'.

19 Naka' ka' to benne' zdaze' lo yežly'o nga.
Bzejni'il neda' da' zchi'lo' neto'.

20 Žedó laža'a dan' dot laža'a
žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.

21 Ždižo' benne' ka' zka'n zen kwíngake',
benne' wen da' zinnj ka',

benne' ka' zžoagake' cheja'ale da' wnnakzo' Le'.

22 Bi go'o latje no benne' nne zi'e chia', na' wka'ne' neda' ka'ze,
dan' žónteza' ka' žsedlo' neto'.

23 Ĵezka' benne' wnná bia' ka' wnnégake' chia',

san neda', wen žin chio', zlab laža'a ka' nak xtižo'o.

24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle diža' chio' neto',

na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa' gata'.
Bzoa choch yichj lážda'wa' Ĵen xtižo'o.

26 Ĵlo'e'ela' Le' da' žona', na' bezi'o neda'.
Bsedle neda' da' zna xtižo'o.

27 Bzejni'il neda' nich gak gona' da' zchi'lo' neto',

nich wláb laža'a ka' zej nak da' zente ka' da' beno'.

28 Žedó laža'a dan' žak nyache' laža'a.

Ben choch neda' Ĵen xtižo'o.

29 Bi go'o latje gaka' benne' wen laže',

na' lo yeja' žeyache' laže' chio' bsedle neda' da' wnnakzo' Le'.

30 Ben byena' gona' da' naken dot da' li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a lažo'o.

31 Žónteza' ka' žsedle diža' chio' neto'.

Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.

32 Gónteza' ka' zej nak da' ka' wnnakzo' Le',
kate' wzejni'iželo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich gona' ka' zna xtižo'o,

na' gónteza' ka naken na' zejte ža gata'.
 34 Bzejní'il neda', na' gónteza' da' bchi'lo' neto',
 na' dot laža'a gona' ka znnan.
 35 Bļoe'el neda' nich gona' da' wnnakzo' Le',
 dan' žak láže'kza' gona' ka naken.
 36 Ben ga chaz laža'a gona' ka žsede diža' chio' neto',
 nich bi dan laža'a yeļa' gape.
 37 Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.
 Ben choch yichj lázda'wa' nich gona' ka znnan
 xtižo'o.
 38 Ben ka znnan xtižo'o da' bchebe lažo'o chia'
 neda',
 wen žin chio', nich žeba' Le'.
 39 Bde cheļa'ale da' znnégake' chia', dan'
 zžeba',
 dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.
 40 Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le' neto'.
 Ben choch yichj lázda'wa' len da' chawe'
 chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

41 Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana' Dios.
 Da, yesló' neda', ka bchebe lažo'o gono'.
 42 Žecheba' law bennen' zka'ne' neda' ka'ze,
 znnia':
 "Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios."
 43 Ben ga sóateza' wchalja' diža' da' li chio',
 dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.
 44 Gónteza' kan znnan da' wnnakzo' Le'.
 To chi'ize góntezan'.
 45 Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe
 gónteza' da' wnnakzo' Le'.
 46 Wchaljkza' diža' chio' lawgak benne'
 wnná bia' ka',
 na' batkle yedoe'ela'.
 47 Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo' Le',
 dan' nži'ile'elan'.
 48 Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo' neto',
 dan' nži'ila', na' wlab laža'a ka znnan xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

49 Bejsá' laže' da' wchebe lažo'o chia' neda',
 wen žin chio', dan' žxen laža'an.
 50 Katen' wzáka'li'a, wzóa to da' beyón zenen
 neda',
 dan' ben choch xtižo'o yichj lázda'wa'.
 51 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' znnégake'
 chia',
 san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.
 52 Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a lažo'o ža
 ni'te,
 dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.
 53 Zža'a neda', na že' zedla' ni'a chegak
 benne' ka' žóngake' da' zinnj,
 benne' ka' zžóagake' cheļa'ale da' wnnakzo'
 Le'.
 54 Xtižo'o naken to da' žoļa'
 kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga zoa
 laža'.
 55 Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana' Dios,
 na' gónteza' ka znnan da' wnnakzo' Le'.

56 Gaken yeļa' ba nez zen chia'
 dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

57 Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana' Dios.
 Wnnakza' gónteza' ka znnan xtižo'o.
 58 Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákljeno' neda'.
 Beyache' laže'l neda' kan wnnakzo' gono'.
 59 Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',
 na' da' yoble žona' ka žsede diža' chio' neto'.
 60 Ben byena', na' bi wžel-la'
 gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
 61 Do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka'
 nžejen neda',
 san bi na' gal laža'a ka znnan da' bchi'lo' neto'.
 62 Žel žeyasa' na' zka'n zena' Le'
 dan' chawe' nak da' zchi'a lažo'o.
 63 Naka' toze len yógo'te benne' ka'
 zžébegake' Le',
 benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wnnakzo'
 Le'.
 64 Xana' Dios, nža' yežlyó yeļa' žeyache' laže'
 chio'.
 Bsdle neda' gona' ka znnan xtižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

65 Žon chawo'o neda', wen žin chio'.
 Xana' Dios, žnonon' ka znnakze xtižo'o.
 66 Bsdle neda' da' nak chawe' nich
 chejni'ilan',
 dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.
 67 Néžwte ka bzežjo' neda' wdía' cheļa'ale,
 san na'a žónteza' ka znnan xtižo'o.
 68 Nako' chawe', na' znnno' gon chawo'o neto'.
 Bsdle neda' nich gona' ka znnan xtižo'o.
 69 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wnnégake'
 chia' da' wen laže',
 san dot laža'a gónteza' da' bchi'lo' neto'.
 70 Bi yo'o yeļa' žejní'il lo lázdo'gak benne' ka'
 san neda' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
 71 Chawe' nak bzežjo' neda',
 nich wsedla' gona' ka znnan xtižo'o.
 72 Nákje'eže chawe' da' bchi'lo' neda',
 ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

73 Len na'kzo' beno' neda' káteze naka'.
 Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da' wn-
 nakzo' Le'.
 74 Benne' ka' zžébegake' Le' lé'egekle' neda',
 na' yebégekle' dan' žxen laža'a gak kan znnan
 xtižo'o.
 75 Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan zchi'a
 lažo'o,
 na' lo yeļa' li laže' chio' bsaka' zi'o neda'.
 76 Na'a lo yeļa' žeyache' laže' chio' beyón zen
 neda'
 káteze nak da' bchebe lažo'o gono' chia'
 neda', wen žin chio'.
 77 Beyache' laže'l neda' nich soa' nbana'
 dan' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
 78 Ben ga yedoe'egekle' benne' ka' zka'n zen
 kwíngake',

dan' znnégake' chia', na' bi be bena' chégake',
san neda' wlab laža'a ka nak da' bchi'lo' Le'
neto'.

79 Ben ga la'gak benne' ka' zžébegake' Le',
nich yéngkle' chia',

na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio' neto'.

80 Ben ga gona' dot laža'a ka zнна xtižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan zнна xtiže'e

81 Že' zedle be' da' nakkza' dan' zbeza' ža yido'
yesló' neda'.

Žxen laža'a gaken kan zнна xtižo'o.

82 Že' bxin yej lawa' dan' ženela' yenla' da'
nno',

na' znnia': ěBatxkze yeyón zeno' neda'?

83 Zbiža' ka to že'e yid dan' na'an law yi',
san bi na' gal laža'a gona' ka zнна xtižo'o.

84 ěBalx ža soa' nbana' neda', wen žin chio'?

ěBatxkze gono' zi' benne' ka' zbia láže'gake'
neda'?

85 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' bché'ngake'
to yežw gan chejbixa' neda'.

Batkle žongake' ka zнна dan' wnnakzo' Le'.

86 Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken dot da'
li.

Goklen neda' dan' zbia láže'gake' neda', na' bi
be bena' chégake'.

87 Yeláte'ze bétgake' neda',

san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo' Le'.

88 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben choch yichj
lážda'wa',

nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejle'žo xtiža' Xanžo

89 Xana' Dios, to chi'ize zoa xtižo'o ya'abá
na'le.

90 Yela' li laže' chio' žinen chegak yógo'te kwe'
benách ka'.

Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na' zoakzen.

91 Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita' yógo'te da'
zej de,

na' yógo'ten žóngaken žin chio'.

92 Chela' bi wyáz laža'a da' wnnakzo' Le'

bache wnitla' ni'a che da' wzáka'li'a.

93 Batkle gal laža'a da' bchi'lo' neto',

dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.

94 Beslá neda' dan' naka' neda' chio' Le'

na' žon byena' gona' kan zнна xtižo'o.

95 Benne' wen da' zinnj ka' bwíagake' neda'
nich gak wžia' yí'gake' neda',

san neda' zlab laža'a da' žsedle diža' chio'
neto'.

96 Ba bje'ekzla' zde chegak yógo'te da' zej de
yežlyó,

san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te chégaken.

Nži'ilžo xtiža' Xanžo

97 Dios, nži'ile'ela' da' žsedlo' neto'.

Dot ža zlab laža'a ka zнна.

98 Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno' ga
žejní'ižela' ka benne' ka' zžá'agake'
neda'

dan' zóajenteze da' wnnakzo' neda'.

99 Žejní'ižela' ka benne' ka' žsédgekle' neda'

dan' zlab laža'a da' žsedle diža' chio' neda'.

100 Ba žejní'ižela' ka benne' gole ka'

dan' žónteza' ka zнна da' bchi'lo' Le' neto'.

101 Ben byena' bi be gona' da' bi nak chawe',
nich gónteza' ka zнна xtižo'o.

102 Bi bsana' žona' kan bchi'a lažo'o

dan' bsedlo' Le' neda'.

103 Xtižo'o naken ka to da' zixle'e lo žoa'a.

Nakžen zix ka nak da' zix che bez lo žoa'a.

104 Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka' benne'
sina'.

Che len bi zle'ela' chawe' yógo'te da' wen
laže'.

Xtiža' Dios žsa'ni' žo'o

105 Ka to yi' nak xtižo'o gan zda',

dan' žsa'nin' nez da' zžá'lena'.

106 Bzetja' La la'y chio', Dios, na' bchebe
laža'a

gónteza' ka bchi'a lažo'o da' naken chawe'.

107 Xana' Dios, zžáka'li'a.

Ben choch neda' káteze bchebe lažo'o gono'.

108 Xana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da' žoe lawa'
Le'.

Bsedle neda' gona' ka bchi'a lažo'o.

109 Že' zédtezla' dan' zoa' gata',

na' bi na' gal laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.

110 Benne' wen da' zinnj ka' bzáljgake' do yelj
nich senen neda',

san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo' Le'
neto'.

111 Ba wžia' da' žsedle xtižo'o neda' nich
gaken da' gápekza' to chi'ize,

dan' nak xtižo'o da' zdan láže'li'a.

112 Zoakze lážda'wa' gónteza' ka zнна xtižo'o

na' zejte ža gata'.

Zga'nžo chawe' ni'a che xtiža' Xanžo

113 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' žloé'ezele
kwíngake' chawe',

san nži'ila' da' wnnakzo' Le'.

114 Nako' Le' ka to yo'o gan zga'na' chawe',
na' ka to da' žape chi'in neda',

dan' žxen laža'a gaken ka zнна xtižo'o.

115 Le kwas gan zoa', le'e, benne' wen da'
zinnj ka',

dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia' neto'.

116 Ben choch neda' káteze zнна xtižo'o, na'
soa' nbana',

na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žxen laža'a.

117 Ben choch neda', na' la', na' chaz láže'teza'
xtižo'o.

118 Blej bchochj yógo'te benne' ka' bi žóngake'
kan zнна xtižo'o

dan' nak yela' žejní'il chégake' da' wen laže'.

119 Yógo'te benne' wen da' zinnj ka' zej nake'
ka bebe lo yežlyó nga.

Che len nži'ila' da' žsedle diža' chio' neto'.

120 Žzize beja' žen chia' dan' zžeba' Le',

san žapa' ba la'ne da' zchi'a lažo'o, da' naken
chawe'.

Žala' gonžo ka z̄nna x̄tiža' X̄anžo

121 Žona' ka nak da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.

Bi wdío' neda' lo na'gak benne' ka' žsaka' z'í'gake' neda'.

122 Bchebe lažo'o chia' gon chawo'o neda'.

Bi go'o latje benne' ka' žka'n zen kwíngake' wsaka' z'í'gake' neda'.

123 Gok yej lawa' dan' zbeza' yido' yesló' neda',

na' wchi'a lažo'o neto' kan z̄nna x̄tižo'o.

124 Lo yeja' žeyache' laže' chio' ben chawe' neda',

wen žin chio', na' bsedle neda' gona' ka z̄nna x̄tižo'o.

125 Bzejní'il neda', wen žin chio',

nich gónbi'a da' žsedle diža' chio' neto'.

126 X̄ana' Dios, ba bžin ža bi da' gono',

dan' bzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.

127 Che len neda' nži'ižela' da' bchi'lo' neto', ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya oron'.

128 Che len žekla' záka'že da' wnnó' ka yógo'te da' de,

na' bi zle'ela' chawe' yógo'te da' zej naken da' wen laže'.

Žak láže'žo gonžo kan z̄nna x̄tiža' Dios

129 Žebanlto' ka žsedle diža' chio' neto'.

Che len dot laža'a žónteza' ka z̄nnan.

130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile' x̄tižo'o, x̄tižo'o na'kze žsa'nín' le'.

Zzejni'ilen benne' gaxjw laže' ka'.

131 Wsalja' žoa'a, na' kwez laža'a dan' žak laža'a gónbi'a da' wnnakzo' Le'.

132 Bwia neda', na' beyache' laže'l neda',

kan žóntezo' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'.

133 Ben ga gónteza' ka z̄nna x̄tižo'o,

na' bi go'o latje da' zinnj nna bian' neda'.

134 Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka', na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.

135 Ben chawe' neda', wen žin chio',

na' bsedle neda' gona' ka z̄nna x̄tižo'o.

136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis dan' bi žongak benne' ka' da' wnnakzo' Le'.

Li laže' nak da' z̄nnakze X̄anžo

137 X̄ana' Dios, chawe' nako' Le',

na' li laže' nak ka zchi'a lažo'o neto'.

138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan' bdion' lo na'to',

naken da' li, na' li laže'.

139 Žedó laža'a dan' žé'li'a wnné yoe

dan' goj láže'gak benne' ka' bi zle'egekle' neda' chawe' ka z̄nna x̄tižo'o.

140 Dot da' li nak x̄tižo'o,

na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.

141 Naka' gaxjw laže', na' zzóagake' neda' chela'ale,

san bi na' gaļ laža'a da' wnnakzo' Le'.

142 To chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o,

na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.

143 Da' zžaka'li'a, na' da' zede zej noxen neda',

san žaz laža'a da' wnnakzo' Le'.

144 To chi'ize nak li laže' da' žsedle diža' chio' neto'.

Bzejní'il neda', na' soa' nbana'.

Žala' wlab láže'žo da' wnnakze Dios

145 Dot laža'a žliža' Le', X̄ana' Dios.

Ben chawe' neda', na' gónteza' ka z̄nna x̄tižo'o.

146 Žliža' Le'. Goklen neda',

na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

147 Žasa' nézwte ka ža'ni', na' žliža' Le'.

Žxen laža'a gak kan z̄nna x̄tižo'o.

148 Kate' ba gole, zbeja' yeje yej lawa',

nich wlab laža'a ka nak da' wnnakzo' Le'.

149 Lo yeja' žeyache' laže' chio' benle chi'a.

X̄ana' Dios, ka nak da' bchi'a lažo'o ben choch neda'.

150 Benne' ka' zbía láže'gake' neda' zej nnita' góngake' chia' da' zinnj.

Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.

151 X̄ana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.

Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.

152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža' chio' neto',

dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o

153 Bwia binlo ka zžaka'li'a, na' beslá neda', dan' bi na' gaļ laža'a da' wnnakzo' Le'.

154 Bechebe lo wlaza' neda', na' beya'w neda'.

Ben choch neda' len x̄tižo'o.

155 Zedle'e gak lagak benne' ka' žebėj yichjgake' Le',

dan' bi žbé'gake' wnné yoe góngake' ka z̄nna x̄tižo'o.

156 X̄ana' Dios, žeyache' láže'le'elo' benách chio' ka'.

Ben choch neda' ka z̄nnakze x̄tižo'o gono'.

157 Zanle'e zej nak benne' ka' zbía láže'gake' neda', na' benne' ka' bi zle'egekle' neda' chawe',

san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža' chio' neto'.

158 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' žebėj yichjgake' Le',

benne' ka' bi žóngake' ka z̄nna x̄tižo'o.

159 Bwia nga, X̄ana' Dios, ka nži'ila' da' bchi'lo' neto'.

Lo yeja' žeyache' laže' chio', ben choch neda'.

160 Dot da' li nak x̄tižo'o, na' to chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o Le'.

Žala' wzóa kwinžo lo na' x̄tiža' Dios

161 Benne' wnná bia' ka' zbía láže'gake' neda', na' bi be bena' chégake',

san dot laža'a žapa' x̄tižo'o ba la'ne.

162 Žebéle'ežela' lo da' z̄nna x̄tižo'o ka žebele bennen' žeže'l-le' to yeja' wnni'a zente.

163 Bi zle'ela' chawe', na' bi zzi'a da' wen laže', san nži'ila' da' bsedlo' neto'.

164 Tža tža žoe lawa' Le'
dan' nak chawe' ka zchi'a lažo'o neto'.
165 Zga'n cháwe'gac benne' ka' zej nži'ile' da'
žsedlo',
na' bi be de da' gonen ga chejchégwgake'.
166 Xana' Dios, zbeza' Le' yido' yesló' neda',
na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
167 Dot laža'a žónteza' da' žsedle diža' chio'
neto',
na' nži'ile'ela' da' znnan.
168 Žónteza' ka zna da' bchi'lo' neto', na' ka
žsedle diža' chio' neto',
na' zlé'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebélenžo xtiža' Dios

169 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bzejní'il neda' ka zna xtižo'o gono'.
170 Benle da' znnaba' lawo' Le'.
Beslá neda' ka bchebe lažo'o gono'.
171 We lawteza' Le', Xana' Dios,
dan' bsdlo' neda' gona' ka zna xtižo'o.
172 Wcháljtez'a ka nak xtižo'o
dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.
173 Wžónteze gákleno' neda'
dan' žon byena' gona' ka zna da' wnnakzo'
Le'.
174 Žak laža'a yesló' neda', Xana' Dios.
Žaz laža'a da' bsdlo' neto'.
175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n zena' Le',
na' da' zchi'a lažo'o gáklenen neda'.
176 Zdía' cheļa'ale kan zda to zila' nnitlba'.
Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na' gal
laža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios,
na' Le' góklene' neda'.
2 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne'
wen laže' ka'
na' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' li laže'.
3 ŽBiz gonn Dios le'e, benne' wen laže' ka'?
ŽBiz yeļa' ba nez gaken chele kate' wdíe' le'e
lo da' wžia yin' benách ka'?
4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka' le'e,
na' yag ka' zoa yi' lawe'lgaken.

5 Da' nyáche'le'e žaken chia' neda'.
Zoakza' ladjw benne' Mesek ka', na' zoa' to
yo'o laže' chegak benne' Sedar ka'.
6 Schaj'e ba wzó'a' ladjw benne' ki,
benne' ka' zžóagake' cheļa'ale yeļa' zga'n
chawe'.
7 Neda' žak laža'a gata' yeļa' zga'n chawe',
san kate' zchalja' chen, zdíl'engak benne' ka'
neda'.

121

1 Zchis lawa', na' zwia' da' žak lawgak ya'a
sibe ka'.
ŽGaz za' da' gáklenen neda'?
2 Da' gáklenen neda' za' lo na' Xanžo Dios,

Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.
3 Bi go'e latje chejchego'o,
na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.
4 Bwia nga, batkle znnan tas Bennen'.
Batkle tas Bennen' žape chi'ikze' benne' Is-
rael ka'.
5 Xanžo Dios žape chi'e le'.
Xanžo Dios zoe' kwito' li ža gan gake' zoł
chio'.
6 Bi wžyé wbiž le' te ža, na' bi be gon byo'
chio' žel.
7 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' nich bi be da'
zia gaken chio'.
Gape chi'ikze' yeļa' nban chio'.
8 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' kate' žežojo',
na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to chi'ize.

122

1 Bebélenla' tzen benne' ka' góžgake' neda':
"Le cho'o lo yodo' che Xanžo Dios."
2 Na'a zoažo nga.
Zežo lo'ole ze'e da' nyechjlen yež Jerusalén.
3 Jerusalén naken to yež da' bėngake',
na' naken xtanje'e, na' že'le'en chawe'.
4 Lo yežen' za'gak yógo'te kwe' benne' ka',
benne' zej nake' che Xanžo Dios.
We lawgake' La la'y che Xanžo Dios,
kan wnnakze' Le' gongak benne' Israel ka'.
5 Zdobgak benne' ka' lo yežen' nich wchi'a
láže'gake' benách Israel ka'
benne' ka' zej nbabe' za'só Dabí, bennen'
wnná bi'e.
6 Le nnable Dios wka'ne' chawe' benne'
Jerusalén ka'.
Le' gon chawe'e benne' ka' zej nži'ile' yežen'.
7 Znnabto'-ne' gone' ga soa yeļa' zga'n
chawe' lo'ole ze'e dan' nyechjlen yež
Jerusalén.
Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e yo'o zen ka'
chen.
8 Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka', na' lježa'
ka', znnia':
"Gata' yeļa' zga'n chawe' chele lo yež
Jerusalén."
9 Dan' nži'ila' yodo' che Xanžo Dios žon
byena' gak chawe' chen.

123

1 Chis lawa', na' wia' gan zo', Xana' Dios,
gan zo' Le' ya'abá na'le.
2 Ka žon to bi' byo wen žin zwiabe' bi da' nna
xanbe',
na' ka žon to no'le wen žin zwiabe' bi da' nna
no'le xanbe',
ki zwiážo bi da' nna Xanžo Dios na' zejte
yeyache' láže'le' žo'o.
3 Beyache' láže'l neto', Xanto' Dios.
Beyache' láže'l neto' dan' žedó láže'to'
dan' zbia láže'gak benne' ka' neto'.
4 Žedó láže'to' dan' žon díjgekle benne'
wnni'a ka' neto'.

Benne' ka' zka'n zen kwíngake' zbia láže'gake' neto'.

124

1 "Chela' bi goklén Xanžo Dios žo'o", žala' nnagak benne' Israel ka' na'a.

2 "Chela' bi goklén Xanžo Dios žo'o kate' bdíl-lengak benne' ka' žo'o,

3 na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize lo yela' zža'a zen chégage',

4 na' gok chežo ka žak che to benne' zkache' nisdó' le', na' žoten le'."

5 Chela' gok ki chežo, na' la' betten žo'o.

6 Žala' ye'žo Xanžo Dios "žóžkeno", dan' bi bi'e latje benne' ka' wžia yí'gake' žo'o.

7 Belažo kan želá to byinne lo yixjw che to benne' wezén byinne ka'.

Beká'a Xanžon' yela' wnná bia' chegak benne' ka', na' belažo.

8 Nak Xanžo Dios Bennen' benkze' ya'abá, na' yežlyó.

Lekze' žáklene' žo'o.

125

1 Benne' ka' žxen láže'gake' Xanžo Dios zej nake' ka' Ya'a Sión.

Bi gak no benne' wtén', san to chi'ize zoa chochen.

2 Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchgeklen yež Jerusalén,

ki žon Xanžo Dios, žape chi'ikze' benne' chie' ka', na'a ža, na' to chi'ize.

3 Kege to chi'ize nna bia'gak benne' wen da' zinnj ka' lo yežlyó chegak benne' chawe' ka',

nich bi gaggak benne' chawe' ka' toze len benne' wen da' zinnj ka', na' bi góngake' da' zinnj.

4 Xana' Dios, ben chawe' benne' chawe' ka', na' benne' ka' zej nake' li laže'.

5 San benne' ka' žebéj yíhcgake' Dios nich góngake' da' zinnj,

Xanžo Dios wkwase' benne' ka' tzen len benne' wen da' zinnj ka'.

Znnabla' Dios gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

126

1 Kate' Xanžo Dios beslé' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka',

na' bego'é'e žo'o lo yež Sión, gókežo zoažo bichgale.

2 Naž bzížežo, na' be lawžo Xanžo Dios.

Naž wnnagak benne' zi'to' ka': "Da' zente ben Dios, Xangak benne' ka', chégage'."

3 Da' likze, zenle'e nak da' ben Xanžo Dios chežo žo'o.

Žak chežo yela' ba nez zen.

4 Beslá Xanžon' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Naž bežinžo lo yežlyó chežo, kan žežín nis wba'w lo yegw biž ka'.

5 Benne' ka' zbéžegake' kate' žážgake', lo yela' žebele chégage' yezi'gake' linne.

6 Bennen' zbeže' kate' zeje' zjeze' binne cháwe'do' ka',

lo yela' žebele yežine' zedjno'e linne chien'.

127

1 Cha' bi zoažen Xanžo Dios benne' ka' žóngake' to yo'o dáche'ze gak žin da' góngake'.

Cha' bi žape chi'ikze Xanžo Dios to yež, dáche'ze gak da' gongak benne' ka' žape chí'igaken'.

2 Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle žin kate' ne zla' wbiž na' zejte ženem, na' lo da' zzáka'le žezi'le da' gawle.

Žonn Dios da' gawgak benne' ka' nži'ile' xak ztásgake'.

3 Bwia nga, benn Xanžon' chežo zi'nžo ka'. Zej nakbe' to yela' wnni'a zente.

4 Zi'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne žonžo yiz kwide' chežo

zej nakbe' ka' yag ntóche'do' ka' da' noxw to benne' žeje' lo wdíle.

5 Ba nez zen naken che bennen' noxwe' zante yag ntóche'do' ki.

Batkle yedoe'ele' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' le'

kate' yechebe' chekze' law bennen' zchi'a laže'e le'.

128

1 Ba nez zen naken chegak yógo'te benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba' la'ne, benne' ka' žóntezgake' kan znnakze Dios.

2 Kate' žawo' da' žezi'o che žin da' beno', gak chio' yela' ba nez zen, na' gak chawe' chio'.

3 Gak zo'lo' ka' to lba uba da' zbian da' zix kwit ližo',

na' zi'no' ka' gággakbe' ka' yag olibo ka' zej zen žoa'a gan žawo'.

4 Ki gon chawe' Xanžon' bennen' žape' Le' ba la'ne.

5 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Ya'a Sión, gon chawe'e le',

nich le'elo' gak chawe' che yež Jerusalén yógo'te ža so' nbano',

6 na' nich le'elo' za'só' ka'.

Znnabla' Dios gone' ga gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

1 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo",

wak nnagak benne' Israel ka'.

2 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo,

san bi bžia yí'gake' žo'o.

³ Běngake' we' xkóže'žo katen' bđmngake' žo'o yid,
na' gogkak xkóže'žo ka yežlyó da' zde ya."

⁴ Chawe' nak Xanžo Dios.
Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' žo'o.

⁵ Xana' Dios, ben ga chejchéngwak, na' wzonnjak
yógo'te benne' ka' zdíl_lengake' benne' Sión ka'.

⁶ Ben ga gágake' ka yíxe'do' ka' žiagaken yichjo'o,

da' ka' zbižgaken kate' ne zej nže'nen,
⁷ na' bi soa no benne' yeké'en, na' bi gak no benne' gonen' to chejxónnj.

⁸ Bi nnagak benne' ka' zdégake' gan zej žian:
"Žnnablto' Xanto' Dios gon chawe'e le'e.
Lo La la'y che Xanto' Dios žnnablto' gak chawe' chele."

130

¹ Ga že' zedla' ni žliža' Le', Xana' Dios.

² Xana' Dios, benle chia'.

Bze nag da' žnnabla' Le'.

³ Xana' Dios, cha' zwio' binlo doļa' da' nbága'to',

žnozke benne' ga'ne' chawe' lawo' Le'?

⁴ San Le' ženit lawo'o cheto',

nich gaptó' Le' ba la'ne.

⁵ Dot laža'a žxen laža'a Xanžo Dios,

na' žxen laža'a xtiže'e.

⁶ Zbez láže'ža' Xanžo Dios, ka žongak benne'
ka' žape chí'igake' to yež, zbez láže'gake' cha'ní',

na' ka žongak benne' wape chi'i ka' zbez láže'gake' cha'ní'.

⁷ Benne' Israel ka' žaļa' wxén láže'gake' Xanžo Dios

dan' žeyache' laže'l Xanžon' benne' chie' ka'.

Žape chi'e benne' ka' lo da' žongak benne' ka' bi žlé'egekle' légake' chawe'.

⁸ Le' yeya'we' benne' Israel ka' lo na' yógo'te doļa' da' zej nbage'e.

131

¹ Xana' Dios, ba bsana' yeļa' zka'n zen kwin chia', na' ba bkwas'a yeļa' žon zen kwin chia'.

Bi žilja' da' zej nak žen, da' ka' bi nak chia' wļapa' na'a,

² san neda' bi be wnnía', na' wzoaza' žize, kan žon to bi' že'n za' góze'be', na' ztasbe' lo na' xna'be'.

Nak be' nakkza' ka to bi' že'n za' góze'be'.

³ Le wxén laže'l Xanžo Dios, le'e, benne' Israel ka',
na'a ža, na' to chi'ize.

132

¹ Xana' Dios, bejsá' laže' kan gok che Dabí, na' kan wzáka'li'e,

² na' kan nak da' bchebe laže'e gone' chio', dan' bchebe laže'e lawo' Le', Dios waļe che Jakob.

³ Wnné': "Batkle choa'a liža',

na' batkle gata'a lo da' žáte'la',

⁴ na' batkle wsejwa' yeļ lawa',

na' batkle tasa',

⁵ na' zejte ba bena' to latje gan ga'n Xana' Dios,
gan soakze Dios waļe che Jakob."

⁶ Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da' bėnļeno' xa gole wdé cheto' ka' wzóa lo yežlyó Efrata,

na' bežéj-lton' lo yežlyó che bennen' le' Jaar.

⁷ Wnnato': "Le cho'o gan zoa Dios chežo,

na' wzóa zibžo lawe' Le'."

⁸ Wzó ža', Xanto' Dios,

ļen kak la'y che yeļa' wak chio',

na' da ļaw ya'a gan soakzo' Le'.

⁹ Ben ga gongak bxož chio' ka' da' naken chawe',

na' kwéžeya'a yógo'te benách chio' ka' lo yeļa' žebele chégake'.

¹⁰ Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',

bi wzó' cheļa'ale benne' wnná bian' wžio' Le'.

¹¹ Da' likze bzetj kwin Xanžo Dios,

na' bchebe laže'e bi da' gone' che Dabí,

na' bi wnite' dan' wnné' gone'.

Wnné': "Gona' ga nna bia'gak za'só' ka' gan žna bia'kzo' le'.

¹² Cha' góntezegak ži'no' ka' ka nak xtiža'a dan' bėnļena' le',

na' ka nak xtiža'a dan' wsedla' le',

na' ži'no' ka' nna bia'tezegake' gan žna bi'o le'."

¹³ Dan' wže Xanžo Dios yež Sión gok laže'e soa ližkze' ga na',

¹⁴ na' wnné': "Gákteze latje nga gan soakza' neda'.

Sóateza' nga dan' ki žaz laža'a gona'.

¹⁵ Gona' gáta'le'e linne chegak benne' ka'.

Gona' ga yéļgekle benne' yache' ka' yet.

¹⁶ Gona' ga gongak bxož chia' ka' da' naken chawe'.

Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka' lo yeļa' žebele.

¹⁷ Lo latjen' gona' ga yeyák yeļa' wnná bia' che Dabí.

Gona' ga soagak nbangak za'só benne' wnná bian' ga na', bennen' wžia' neda'.

¹⁸ Gona' ga chíxgekle benne' ka' bi žlé'egekle' légake' chawe',

san gona' ga diá'teze yeļa' wnná bia' che Dabín'."

133

1 Le wia nga, xtanle'e nak, na' cháwe'le'e nak,
kate' zej ndobe benne' ka' che Dios, zej nake' toze.
2 Naken ka to set da' zzoagak b̄xoz ka' yíchjgake', da' zdinnen žoa'a l̄awgake',
kan wdinnen lo loze Aarón,
na' wdinnen gan b̄žinen ni'i ze'.
3 Zdinnen kan zdinne xle'l law Ya'a Hermón,
na' law Ya'a Sión.
Xanžo Dios gon chawe'e benne' ka' nnita'gake' ga na',
na' gonne' chegak benne' ka' yeja' nban da' zejli kanne.

134

1 Le wia nga, le wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benne' wen žin ka' che Xanžon',
zoale lo yodo' che Xanžon' žel.
2 Le wchis na'le law latje la'y,
na' le wká'n zen Xanžo Dios.
3 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Sión, gon chawe'e le'e.
Lezke' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

1 Le wká'n zen La la'y che Xanžo Dios!
le wká'n zene' Le', le'e, wen žin ka' che Xanžon',
2 le'e zoale lo yodo' che Xanžo Dios, lo li'a yodon' gan zoakze Dios!
3 le wká'n zen Xanžon' dan' nake' chawe'!
le goł da' wká'n zen La la'y chie', dan' nake' ži'i laže'!
4 Xanžo Dios wžie' za'só Jakob ka'.
Wžie' za'só Israel ka' nich gákgake' benne' chie' ka'.
5 Nnézkelžo zente nak Xanžo Dios.
Nakže' zen ka' yógo'te dios chegak benne' zi'to' ka'.
6 Žon Xanžon' yógo'te da' žénele' gone' zan ya'abá,
na' lo yežlyó, na' lo nisdo',
na' lo da' zoan gže' zan nisdon'.
7 Žone' ga že' bejw do zente yežlyó.
Žone' ga žasgak yes wzio' kate' žak yejw.
Žone' ga žak be' gáte'teze.
8 Le' betkze' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
Gotgak bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
na' bia néžwdo' ka' chegak bia yiže' chégake' ka'.
9 Bene' yeja' wak ka' che ya'abá, na' da' zente ka' kate' bchinnje' yežlyó Egipton',
da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka' che Faraón na'.
10 Bžia yi'e benne' ka' chegak zante yež ka',
na' bete' benne' wnná bia' ka', benne' zenle'e ka'.

11 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka',
na' Og, bennen' wnná bi'e benne' Basán ka',
na' yógo'te benne' wnná bia'gake' benne' Kanaán ka'.
12 Beké'e yežlyó nga lo na'gak benne' wnná bia' ka'.
Bnezjwen' chegak benne' chie' ka', benne' Israel ka'.

13 Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y chio'.
Chejsá' láže'tezgak benách ka' Le'.

14 Xanžo Dios zchi'a laže'e benne' chie' ka'.
Žeyache' láže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.

15 Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej naken ya oro, na' ya plat.

Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.

16 Zej de žoa' agaken san bi znnégaken.

Zej de yej l̄awgaken san bi zlé'egeklen.

17 Zej de nággaken san bi žéngeklen,

na' bi zóagaken nbángaken.

18 Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake' kan nákgaken.

Lezka' zej nak benne' ka' žxen láže'gake' légaken.

19 Le'e, benne' za'só Israel, le wká'n zen Xanžo Dios!

Le'e, benne' za'só Aarón, le wká'n zen Xanžo Dios!

20 Le'e, benne' za'só Lebí, le wká'n zen Xanžo Dios!

Le'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, le wká'n zen Xanžo Dios!

21 Le'e zoale yež Sión, le we law Xanžo Dios, Bennen' zoakze' yež Jerusalén!

!Ga'n zen Xanžo Dios!

136

1 le wká'n zen Xanžo Dios, Benne' chawen'!
Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

2 le wká'n zen Dios, Bennen' nákle'eže' zen ka' zej nak dios chegak benne' zi'to' ka'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

3 le wká'n zen Xanžon', dan' nákle'eže' zen ka' zej nak xangak benne' zi'to' ka'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

4 le wká'n zen toze' Le' dan' žone' yeja' wak zen ka'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

5 le wká'n zen Le', dan' benkze' ya'abá len yeja' žejni'il chie'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

6 le wká'n zen Dios, Bennen' bzoe' yežlyó lawle nisdo'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

7 le wká'n zen Dios, Bennen' bene' wbiž, na' byo'!

Zóateze yeja' žeyache' laže' chie'.

8 Bene' Le' wbiž nich wsa'nín' te ža.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 9 Bene' byo', na' belj ka' nich wsa'ni'gaken žel.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 10 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' bi' byo
 nežw ka' chegak benne' Egípto ka'!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 11 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bebeje' benne'
 Israel ka' lo yežlyó Egípton'!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 12 Bchi'e légage' len yela' wak zen chie'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 13 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' ben chople'
 Nisdo' Xna!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 14 Bene' ga bdegak benne' Israel ka' gachj
 lawle nisdon'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 15 San bene' ga bkache' nisdon' Faraón,
 benne' wnná bi'e benne' Egípto ka',
 benne' ka' žjake' lo wdile.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 16 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bchi'e benne'
 chie' ka' ladjw latje dach!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 17 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' benne'
 wnná bia' ka'!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 18 Bete' benne' wnná bia' wale ka'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 19 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne'
 amorreo ka'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 20 Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne' yež
 Basán ka'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 21 Bdie' yežlyó chegak benne' ka' lo na'gak
 benne' chie' ka'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 22 Bnezjwen' chegak benne' Israel ka', benne'
 wen žin chie' ka'.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 23 Žejsá' laže'e žo'o kate' zdíl-jengak benne'
 ka' žo'o.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 24 Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka'
 bzéxjwgake' žo'o.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 25 Zwawe' yógo'te da' zej z oan nbángaken.
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
 26 ¡Le wká'n zen Dios che ya'abá!
 Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

137

1 Zoa'a yegw da' zden lo yežlyó Babilonia,
 wže'žo ga na', na' wžežžo katen' bejsá'
 láže'žo che yež Sión.
 2 Lo ni'a na' yag labada' žoa'a yegon'
 bgá'la'žo da' ka' zgožžo.
 3 Benne' ka' bché'gake' žo'o ka' benne' zej
 ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gožžo.

Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo góžgake'
 žo'o yebelžo, na' wnnágage':
 "Le goj cheto' da' ka' bej-le lo yež Sión."
 4 ŽNakxkze gak gožžo da' wká'n zenžo Xanžo
 Dios,
 ga zoato' lo yežlyó ni chegak benne' zi'to'
 ka'?
 5 Cha' gal laža'a yež Jerusalén,
 znnabla' Dios gone' ga wnit na'a li ža yela' wal
 chen.
 6 Znnabla'-ne' gone' ga ta' loža'a chichjla'
 cha' bi chejsá' laža'a che yež Jerusalén,
 na' cha' bi wká'n zenan'.
 Yežen' naken da' žaz láže'li'a.

7 Xana' Dios, bejsá' laže' da' zinnj da' bengak
 benne' Edom ka'
 lo ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na'
 wnnágage':
 "¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte lo
 lenen!"

8 Le'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.
 Ba nez zen gaken che bennen' gone' chele
 kan benle le'e cheto' neto'.

9 Ba nez zen gaken che bennen' ke'e xkwide'
 chele ka'
 na' wzožje' légakbe' lo yej xe.

138

1 Xana' Dios, dot laža'a we lawa' Le'.
 Žójteza' da' žoe lawa' Le' lawgak dios ka'
 chegak benne' zi'to' ka'.
 2 Zzoa ziba' lo yodo' la'y chio',
 na' zka'n zena' La la'y chio' dan' nako' li laže',
 na' žeyache' láže'lo' benne' chio' ka',
 na' dan' b'lo'e'elo' law nako' Benne' zente, na'
 zente nak xtižo'o.
 3 Kate' hliža' Le', na' gókljeno' neda'.
 Len yela' wak chio' ben chocho' neda'.
 4 Yógo'te benne' wnná bia' ka' nníta'gake'
 yežlyó nga we lawgake' Le', Xana' Dios,
 dan' ba béngekle' da' zna xtižo'o.

5 Gólgake' che da' ben Xanžo Dios,
 dan' zente nak yela' zen che Xanžon'.
 6 Zente nak Xanžo Dios, na' žákljene' benne'
 gaxjw laže' ka',
 san bi žwi'e latje benne' zka'n zen kwine' žine'
 lawe' Le'.

7 Kate' že' zedla', Le' žon chocho' neda'.
 Žlago' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
 na' len yela' wak chio' žesló' neda'.

8 Gon Xanžo Dios da' wchebe laže'e chia'.

Xana' Dios, žeyache' láže'tezlo' benne' chio'
 ka'.
 Bi wsano' žono' žin da' wzó lawo' žonon'.

139

1 **X**ana' Dios, ba bwiakzo' neda' na' binlo nónbi'o neda'.

2 Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' zzo ža'a.

Zito'le nnézkzelo' da' yo'o yichj lǎzda'wa'.

3 Zwiakzo' da' žona', na' da' žezá' laža'a.

Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.

4 Kate' bi na' wchalja',

ba nnézkzelo' Le', **X**ana' Dios, yógo'te da' nnia'.

5 Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le', **X**ana' Dios,

na' no'o žon chochen neda'.

6 Dan' zente nak da' nnezlo' Le' žonen ga žebanla'.

Nakle'en sina', na' bi gak chejni'lan'.

7 *¿Gaz* gak cha'a zi'to' gan bi zoakze Be' La'y chio'?

¿Gaz gak wzonnja' gan bi zoakzo' Le'?

8 Cha' kwena' sibe zan ya'abá, zoakzo' Le' ga na'.

Cha' yetja' lo da' gže' che yežlyó, zo' Le' ga na'.

9 Chela' sáke'la' tia' lo be', na' cha'a zi'to' gan zla' wbiž,

o tia' yecheja'ale niso'do' gan žen wbiž,

10 lezka' sóaleno' neda' ga na',

na' no'oli ža gon chochen neda'.

11 Chela' gak gona' ga wkache' da' choj neda', o gona' ga yeyák choj baní' da' nyechjlen neda',

12 da' choj na' bi gak wkachen' neda' lawo' Le',

na' yel yeyaken ka te ža lawo' Le'.

Lébeze ka zej nak da' choj, na' yeja' baní' lawo' Le'.

13 Le' beno' da' ka' zej yo'on lo beja' žen chia'. Le' bzo'o neda' lo le'e xna'a.

14 Wká'n zenkza' Le' dan' zente nak da' žono', na' žebanla' ka naken.

Dot laža'a nnézkzela' naken ki.

15 Bje'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit yoa'a,

katen' wzóa' lo le'e xna'a,

katen' bgola' lo da' bagáche'ze ga na'.

16 Bje'elo' beja' žen chia' kate' wyá'n.

Yógo'te da' ki bzojon' le'e yiche chio', na' wdé na' wyá'n,

na' yógo'ten gókgaken kan zej nyejwn.

17 **X**ana' Dios, zente zej nak da' žezá' lažo'o gono'.

Da' zante zej naken.

18 Cha' gak laža'a wlaba' ka zej naken,

zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a yegw žen.

Kate' žebana', na' zóaljenkza' Le'.

19 **X**ana' Dios, da' likze goto' benne' wen da' zinnj ka'.

Čhe len le kwas gan zoa', le'e, benne' wet benách ka'.

20 Žnnégake' chio' Le', Dios.

Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' zžétjgake' dáche'ze La la'y chio'.

21 **X**ana' Dios, bi zle'ela' chawe' benne' ka' zžóagake' Le' cheja'ale,

na' zžá'ali'a benne' ka' zží'igake' chio' Le'.

22 Dot laža'a bi zle'ela' chawe' benne' ka'.

Žekla' zží'igak benne' ka' chekza' neda'.

23 Bwiakze neda', **X**ana' Dios, na' bwia da' yo'on yichj lǎzda'wa'.

Bwia neda' nich nnezlo' da' zza' laža'a.

24 Bwia cha' zoažen to da' zinnj neda'.

Bzoa neda' lo nez chawe' chio' dan' zoan to chí'ize.

140

1 **X**ana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'

nich bi gongak benne' yichj ža'a ka' neda' zia.

2 Benne' ki žiljgake' da' zinnj da' góngake'.

Tža tža zdił'engake' benách ka'.

3 Da' žnnágake' naken ka laye' bele da' zej ntochen'.

Žtíža'gak benne' ka' zej naken ka nis snia che bele.

4 **X**ana' Dios, bi go'o latje benne' wen da' zinnj ka' góngake' chia' da' zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka',

benne' ka' žon byéngake' chejchégo'a.

5 Benne' ka' zka'n žen kwíngake' wlékgake' to da' senen neda'.

Bzáljgake' do yelj žoa'a nez.

Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

6 Goža' **X**ana' Dios: "Le' nako' Dios chia'.

Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.

7 **X**ana' Dios, nakkzo' Benne' weslá chia'.

Le' wdape chi'o yichja' lo ža gok wdile.

8 **X**ana' Dios, bi go'o latje gak kan žak láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

Bi go'o léngake' latje góngake' da' zza' láže'gake' nich bi wká'n žen kwíngake'.

9 Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'. Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.

10 Ben ga yexjw yi' lo yichjgak benne' ka'.

Ben ga chejchazgak benne' ka' lo yin'.

Ben ga chejchazgake' lo da' gže'le'e gan batkle yežójgake'.

11 Bi go'o latje bennen' žnne zi'e ga'ne' lo yežlyó.

Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wžía yin' le'."

12 Nnezla' yechebe **X**anžo' Dios che no benne' gaxjw laže',

na' wzóa choche' da' ka' zej yo'on lo na'gak benne' yache' ka'.

13 Da' likze benne' chawe' ka' we lǎwgake' La la'y chio',

na' benne' li laže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

1 **X**ana' Dios, žliža' Le'. Da ka' gaze gákleno' neda'.

Benle chi'a kate' wliža' Le'.

² Ben ga kwen da' znnabla' Jawo' Le' ka to žen zix.

Wzi' da' zchisa' Jawo' Le' ka to biado' žota'-ba' Jawo' Le'.

³ Xana' Dios, wdape chi'i žoa'a nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.

⁴ Bi go'o latje se laža'a gona' to da' zinnj nich bi gona' to da' bi nak chawe', na' nich bi gáwlena' benne' wen da' zinnj ka' tzen che lni chégake'.

⁵ Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe', na' cha' tilé' neda', gaken chia' ka to da' zla'e'e zix dan' zgo'e yichja', na' nnábtzla' Dios gon chawe'e le'.

⁶ Kate' bíxjegak benne' blo ka' chegak benne' wen da' zinnj ka' le'e ya'a yej ka', na' gákbe'egekle benách ka' nak chawe' da' znnia'.

⁷ Gáslasgak žit chegak benne' ka' žoa'a yežw ba chégake'.

Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n beže.

⁸ Che len zwia' gan zo' Le', Xana' Dios.

Žxen laža'a Le'. Bi kwej yichjo' neda'.

⁹ Bwia neda' nich bi sen do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' neda', na' nich bi chejchaza' lo da' wlékgake'.

¹⁰ Ben ga chejchazgak benne' wen da' zinnj ka' lo do yelj da' wlékgake', xak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

¹ Neda' znnia' žižje, žliža' Xanžo Dios. Dot laža'a znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' neda'.

² Lawo' Le' žawa' zia che da' žak chia'.

Lawo' Le' žio'e'la' že' zedla' neda'.

³ Kate' že' lázda'wa' zedle'e, Le', Xana' Dios, nnezlo' da' žaken chia'.

Wlékgake' to do yelj lo xneza', nich senen neda'.

⁴ Zwia' kwitla', san bi zoa no benne' gáklene' neda'.

Bi zoa no benne' gape chi'ikze' neda'.

Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe chia' neda'.

⁵ Žliža' Le', Xana' Dios, znnia':

“Žxen laža'a tozo' Le'.

Tozo' Le' žaz laža'a lo yežlyó nga.

⁶ Benle da' žliža' Le', dan' zzáka'li'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' zej nakže' wa'e ka neda'.

⁷ Beběj neda' lo da' žaken chia' nich gak we Jawa' Le'.

Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda' kate' gon chawo'o neda'.”

143

¹ Xana' Dios, benle da' znnia' Jawo' Le'.

Bze nag da' znnabla' Le'.

Da gákleno' neda' dan' nako' li laže', na' chawe'.

² Bi wchi'a lažo'o neda', wen žin chio', ka nak da' nbaga'a,

dan' Jawo' Le' bi zoa no benne' nake' dot li laže'.

³ Goklen neda' dan' benne' ka' zžá'agake' neda' zbia láže'gake' neda'.

Yeláte'ze ka bétgake' neda'.

Béngake' ga naka' ka to benne' zde' lo da' choj kan žak chegak benne' gat ka'.

⁴ Že' lázda'wa' zedle'e, na' žak nyache' láže'li'a.

⁵ Žejsá' laža'a kan gok ža ni'te.

Žlab laža'a ka nak yógo'te da' beno'.

Žejsá' laža'a ka nak da' zente da' beno'.

⁶ Žchis na'a Jawo' Le'.

Naka' ka to yežlyó biž, zbiła' Le'.

⁷ Da ka' gaze gákleno' neda', Xana' Dios.

Dan' žedó laža'a bi žel-lo' gákleno' neda' nich bi gaka' ka to benne' yoe'e yežw ba.

⁸ Zildo' ben ga chejsá' laža'a žeyache' láže'lo' benách chio' ka' dan' žxen láže'kza' Le'.

Bzejní'il neda' ka žala' gona' dan' žak laža'a gona' da' žaz lažo'o Le'.

⁹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.

Zzoa kwina' lo no'o nich gape chi'ikzo' neda'.

¹⁰ Bsedle neda' nich gona' da' žaz lažo'o Le', dan' nako' Le' Dios chia'.

Bseja' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e neda' lo nez chawe' chio'.

¹¹ Nich gak bian' nako' chawe', Xana' Dios, ben choch neda'.

Dan' nako' chawe', yesló' neda' lo da' žak chia'.

¹² Dan' nako' li laže', wžia yi'o benne' ka' zžá'agake' neda'.

Wžia yi'o benne' ka' žénegekke' wžia yí'gake' neda' dan' naka' neda' wen žin chio'.

144

¹ Ga'n zen Xanžo Dios, Bennen' zzoa choche' neda'!

Lekze' žon choche' na'a nich gak cha'a lo wdile.

Žon choche' xben na'a nich tíl-jena' benne' wen da' zinnj ka'.

² Lekze' žeyache' láže'le' neda', na' nake' ka to yo'o gan že' chawa'a.

Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.

Žape chi'e neda', na' žxen laža'a Le'.

Žone' ga žongak benne' chia' ka' da' žapa' légake'.

³ Xana' Dios, žbizkze zej nak benne' ka', dan' žejsá' lažo'o chégake'?

¿Biz zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné yoe chégake'?

⁴ Zej nak benne' ka' ka to da' znitlen.

Zej nak ža chégake' ka to žol dan' zdezen.

⁵ Xana' Dios, bsaljw zan ya'abá. Betj gákleno' neda'.

Bta ya'a zen ka', na' žoj žen che yi'.

⁶ Bžala' yes wzio' ka', na' bsejw xnezgak benne' wen da' zinnj ka'.

Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia yi'-gake'.

⁷ Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá neda' lo da' zedle'e gan ži'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

⁸ Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže', na' zžétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

⁹ Xana' Dios, golkza' chio' to da' kob, na' wgoła' da' žól-lento'.

Len da' žól-lento' da' nwan' chi do golkza' chio'.

¹⁰ Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe' benne' wnná bia' ka'.

Besló' Dabí, benne' wen žin chio', lo ya ntoche' ka' chegak benne' wen da' zinnj ka'.

¹¹ Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže', na' zžétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

¹² Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan zgólegak yag ka' lo yo bebe.

Ben ga gaggak bi' no'le cheto' ka' ka zej nak yag xtanle'e ka' nníta'gaken li'a che to yo'o zen.

¹³ Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe' linne cheto'.

Ben ga chanle'e bia yiže' cheto' ka', nich gaggak bia yiže'do' zanle'e lo yežlyó cheto'.

¹⁴ Ben ga gaggak beže cheto' ka' bia wałe ka' nich gónle'egakba' žin.

Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka' kate' bi na' žin byo' chégakba'.

Ben ga bi soa no benne' kweže nyache'e lo yež cheto'.

¹⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žaken ki chégake'.

Ba nez zen naken chegak benne' ka' Xanžon' nake' Dios chégake'.

145

¹ Wká'n zena' Le', Dios chia'.

Nako' Le' Benne' Wnná Bia' Zen chia'.

Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

² Tža žža wká'n zena' Le'.

Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

³ Zente nak Xanžo Dios, na' nak chie' we láwtežežo Le'.

Batkle gak gónbia'žo ka zente nake'.

⁴ Yógo'te kwe' benne' chio' ka' yéngkle' da' beno' Le'.

na' wzéngkle' yezika' benách ka nak da' zente na'.

⁵ Wláb laža'a ka nak yeła' zen che yeła' wak chio',

na' ka nak da' zente ka' da' beno'.

⁶ Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka nak yeła' wak che da' zente da' beno',

na' neda' wzenla' légake' ka nak yeła' zen chio'.

⁷ Wzéngkle' ljéžgake' ka' ka nak yeła' ži'i laže' zen chio',

na' góltezegake' kan nako' Le' chawe'.

⁸ Xanžo Dios nake' ži'i laže',

na' žeyache' láže'le' benne' chie' ka'.

Nake' zen laže', na' žeyache' láže'le'ele' žo'o.

⁹ Xanžo Dios žon chawe'e yógo'te benne' ka', na' žeyache' láže'le' yógo'te

da' zóagaken nbángaken, da' ka' bene' Le'.

¹⁰ Yógo'te da' ka' beno' wká'n zéngaken Le', Xanto' Dios

na' benne' chio' ka' we láwgage' Le'.

¹¹ Zcháljgake' ka zente nak yeła' wnná bia' chio'.

Zcháljgake' ka nak yeła' wak zente chio'

¹² nich wzéngkle' yógo'te benne' ka' ka zej nak da' zente ka' da' beno',

na' ka nak yeła' zen che yeła' wnná bia' chio'.

¹³ Yeła' wnná bia' chion' sóatezen,

na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

¹⁴ Noxw Xanžo Dios yógo'te benne' ka' žejchégwgage'.

Žechise' yógo'te benne' ka' zejndo'e lo žin wałe.

¹⁵ Yógo'te benne' ka' zbéžgake' Le' gákleno' légake',

na' Le' wnezjo' da' gáwgage' kate' gała' chen.

¹⁶ Lo yeła' ži'i laže' chio' zze no'o.

Znezjo' da' žiážjegekle yógo'te da' zóagaken nbángaken.

¹⁷ Chawe' nak Xanžo Dios lo yógo'te da' žone', na' li laže' zej nak yógo'te da' žone' Le'.

¹⁸ Xanžo Dios zóateze' gáklene' yógo'te benne' ka' žlížgake' Le',

yógo'te benne' gaxjw laže' ka' žlížgake' Le'.

¹⁹ Gone' da' žak láže'gak benne' ka' zžébegake' Le'.

Lezka' yenle' chégake' kate' wližgake' Le', na' yeslé' légake'.

²⁰ Xanžo Dios žape chi'ikze' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le',

san wžia yi'e yógo'te benne' ka' zbej yichjgake' Le'.

²¹ Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios.

Yógo'te benne' ka' žala' we lawgake' La la'y
chie' to chi'ize.

146

¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Dot laža'a zoe lawa' Xanžo Dios.

² Xak zoa' nbana' wká'n zena' Xanžo Dios.

Gólteza' da' we lawa' Xanžo Dios xak zoa'
nbana'.

³ Bi wxén láže'le benne' wnná bia' ka',

na' bi wxén láže'le benne' wałe ka', dan' bi
gak yeslágake' le'e.

⁴ Žežój be' zej yoe'e, na' yeyákgake' bište yo.

Ło ža na'kze nitle da' gok láže'gake' góngake'.

⁵ Ba nez zen naken che bennen', žaklən Dios
che Jakob le',

bennen' žxen laže'e Xanžo Dios.

⁶ Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó, na'
nisdo',

na' yógo'te da' ka' zej nnitán' latje ka'.

Nake' Bennen' žónteze' da' li laže'.

⁷ Zchi'a laže'e benne' nyache' laže' ka',

na' zwawe' benne' ka' zdóngake'.

Xanžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.

⁸ Xanžo Dios žeyone' yej lawgak benne' lo
chol' ka'.

Xanžo Dios žechise' benne' ka' žejchégwake'.

Xanžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.

⁹ Xanžo Dios žape chi'e benne' zi'to' ka'.

Žákləne' bi' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
san zchinnje' da' žongak benne' wen da' zinnj
ka'.

¹⁰ Le'e, benne' yež Sión, zna bia'kze Xanžo
Dios.

Zna biá'teze Dios to chi'ize.

iGa'n zen Xanžo Dios!

147

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!

Nak chawe' golžo da' we lawžo Dios chežo.

Dot láže'žo žala' wká'n zenžo-ne'.

² Xanžo Dios yeyone' yež Jerusalén.

Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež zi'to' ka'.

³ Žeyone' benne' ka' nyache' láže'gake',

na' zde'e légage' laže' gan zej žia we' chégake'.

⁴ Nnézkeze' bał belj ka' nni'ta'gaken.

To to belj ka' žwe'e lan.

⁵ Zente nak Xanžo Dios, na' nape' dot yela'
wak.

Bi be de da' bi žejni'ile' Le'e.

⁶ Xanžo Dios žákləne' benne' gaxjw laže' ka',
san zzejxjwe' benne' wen da' zinnj ka'.

⁷ iLe gol' da' wká'n zenle Xanžo Dios!

iLe gol, na' le wchinnj da' ka' zgol-le law
Dios chežo!

⁸ Le'e znnite'e bejw ka' zan ya'abá.

Le'e žsele'e nis yejw lo yežlyó.

Le'e žone' ga žiagak yiše'do' ka' law ya'a ka'.

⁹ Le'e znezjwe' da' žawgak bia yiše' ka'.

Znezjwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia ka'
žbéžeya'agakba'.

¹⁰ Da' žaz laže'e bi naken yela' wałe chegak
bžina' ka',

na' kege yela' wałe chegak benne' ka',

¹¹ san žaz laže'e benne' ka' zžébegake' Le',

na' benne' ka' žxen láže'gake' Le' nich yey-
ache' láže'le' légage'.

¹² iLe wká'n zen Xanžo Dios, le'e zoale yež
Jerusalén!

iLe wká'n zen Dios chele, le'e zoale yež
Sión!

¹³ Le' zzoa choche' ze'e da' žape chi'in yež
chele.

Žon chawe'e benne' ka' nni'ta'gake' yež chele.

¹⁴ Zzoe' yela' zga'n chawe' lo yežlyó chele.

Gónni'e chele zoa' cháwe'le'e.

¹⁵ Žsele'e xtiže'e chegak benách yežlyó ka',

na' ka' gaze žak da' zne'.

¹⁶ Zwakwe' yežlyó len bege' da' naken ka zila'.
Zzejxjwe' xle'l yel ka de.

¹⁷ Žone' ga žexjw yej nis ka yejdo' ka'.

žNož benne' gak soele' da' zag chen?

¹⁸ Znnie', na' žeyaken nis.

Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis wbá'a.

¹⁹ Bzejni'ile' Jakob ka nak xtiže'e,

na' bdi'e da' bsdle', na' da' ka' wnnakze' Le'
lo na'gak benne' Israel ka'.

²⁰ Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',
na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake' xtiže'e.

iGa'n zen Xanžo Dios!

148

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!

iLe wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá!

iLe wká'n zene' Le', le'e, zoale ža'le!

² iLe wká'n zene' Le', le'e, wbás che ya'abá
chie' ka'!

iLe wká'n zene' Le', le'e, benne' zante chie'!

³ iLe wká'n zene' Le', le'e, wbíž, na' byo'!

iLe wká'n zene' Le', le'e, belj žsa'ni'le!

⁴ iLe wká'n zene' Le', le', ya'abá na'le,

na' le'e, nis ka' zoale lawle ya'abá!

⁵ iLe wká'n zen La la'y che Xanžon',

dan' wnnakze' Le', na' wzoale!

⁶ Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.

Wnnakze' chele le'e to da' bi te chen.

⁷ iLe wká'n zen Xanžon' lo yežlyó,

le'e, bia zen ka' zoale lo nisdo', na' lo nis zil,

⁸ na' le'e, yes wzio', na' yej nis, na' bege', na'
bejw ka',

na' le'e, be' bdone' ka', žonle ka znnakze' Le'!

⁹ iLe wká'n zene' Le', le'e, ya'ado' ka', na' ya'a
zen ka',

na' le'e, yag žix ka', na' yag sedro ka',

10 na' le'e, bia yixe' ka', na' bia ka' napgak
benne' ka',
na' le'e, bia snia ka', na' bia zej zoa xílgakba!
11 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' wnná bia'
ka',
na' yógo'te benne' gaxjw laže' ka',
na' le'e, benne' blo ka', na' benne' wchi'a
laže' ka',
12 na' le'e, benne' byo wego' ka', na' no'le
wego' ka',
na' le'e, benne' gole ka', na' xkwide' ka'!
13 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon'!
Zénle'eže nak La la'y chie' Le' ka' yógo'te
lagak benne' ka'.
Yela' zen chie' zla' lawn lo yežlyó, na' ya'abá.
14 Le' benne' yela' wak zen chegak benne'
chie' ka'.
¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' chie' ka',
nakle za'só Israel ka',
na' nakle benne' ka' nži'ile' Le'!

¡Ga'n zen Xanžon'!

149

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le goł che Xanžon' to da' kobe!
¡Le wká'n zene' Le' gan zej ndobe benne'
chie' ka'!
2 ¡Le yebele, le'e, benne' Israel ka', law Dios,
Bennen' bene' le'e!
¡Le yebele, le'e, zoale yež Sión, law Dios,
Bennen' nake' Benne' Wnná Bia' Zen
chele!
3 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon', na'
wya'ale!
¡Le wchoncho yid ka', na' le wchinnj da' ka'
zgoł-le, nich we lawle Le'!
4 Xanžo Dios žaz laže'e benne' chie' ka'.
Žape' ba la'ne benne' gaxjw laže' ka', na'
žeslé' légage'.
5 Žala' yebégekle benne' chie' ka' lo yela' zen
chie',
na' gólgake' lo yela' žebele chégage' dot yele.
6 Žala' kwéžeya'agake', nich we lágwage' Dios,
zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop la'aten,
7 nich yeží'gake' wzón benne' zi'to' ka',
na' góngake' benách yež ka' zia,
8 na' nich wchéjgake' benne' wnná bia' ka' do
ya,
na' lezka' benne' wałe ka',
9 na' nich wžia yí'gake' benne' ka' ka wn-
nakze Dios gaken chégage'.
Da' ni gaken yela' ba nez zen chegak benne'
ka' che Dios.

¡Ga'n zen Xanžon'!

150

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen Xanžon' lo yodo' la'y chie'!
¡Le wká'n zen yela' wak chie' lo ya'abá chie'!
2 ¡Le wká'n zene' Le' ni'a che da' zen da' bene'!

¡Le wká'n zene' Le' ni'a che yela' zen chie'!
3 ¡Le wká'n zene' Le', wkwézele lozgak bia ka'!
¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' žól-lento' ka'!
4 ¡Le wká'n zene' Le', wchónchwle yid, na'
wya'ale!
¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' ka', na'
wkwézele bžéjwdo' ka'!
5 ¡Le wká'n zene' Le', wtił-le yado' ka'!
¡Le wká'n zene' Le', wtił-le ya zen ka'!
6 ¡Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele zoale
nbanle!
¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

*Ūa xna' gole wdé ka' che Jesús
(Lk. 3:23-38)*

¹ Zzoja' le'e yiche ni lagak ūa xna' gole wdé ka' che Jesús, Benne' Criston', Bennen' nake' za'só Dabí, na' lezka' za'só Bran, benne' ka' wnnnítá'gake' ža ni'te.

² Bran na' goke' ūa Isak.

Isak na' goke' ūa Jakob.

Jakob na' goke' ūagak Judá len benne' biche'e ka'.

³ Judá na' goke' ūagak Fares len Sara. Tamar goke' xna'gak chope' ki.

Fares na' goke' ūa Esrom.

Esrom na' goke' ūa Aram.

⁴ Aram na' goke' ūa Aminadab.

Aminadab na' goke' ūa Nasón.

Nasón na' goke' ūa Salmón.

⁵ Salmón na' goke' ūa Bos, na' Rahab goke' xne'e.

Bos na' goke' ūa Obed, na' Rut goke' xne'e.

Obed na' goke' ūa Isaí.

⁶ Isaí na' goke' ūa Dabí.

Dabín' wnná bi'e benách Israel ka', na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale goke' zo'le Uriás. Dabín' len no'len' gókgake' ūa xna' Salomón.

⁷ Salomón na' goke' ūa Roboam.

Roboam na' goke' ūa Abías.

Abías na' goke' ūa Asa.

⁸ Asa na' goke' ūa Josafat.

Josafat na' goke' ūa Joram.

Joram na' goke' ūa Usías.

⁹ Usías na' goke' ūa Jotam.

Jotam na' goke' ūa Akás.

Akás na' goke' ūa Esekías.

¹⁰ Esekías na' goke' ūa Manasés.

Manasés na' goke' ūa Amón.

Amón na' goke' ūa Josías.

¹¹ Josías na' goke' ūagak Jekonías len benne' biche'e ka'.

Benne' ki wnnítá'gake' ža na' katen' benne' Babilonia ka' bché'gake' benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab Babilonia na'.

¹² Jekonías na' goke' ūa Salatiel.

Salatiel na' goke' ūa Sorobabel.

¹³ Sorobabel na' goke' ūa Abiud.

Abiud na' goke' ūa Eliakim.

Eliakim na' goke' ūa Asor.

¹⁴ Asor na' goke' ūa Sadok.

Sadok na' goke' ūa Akim.

Akim na' goke' ūa Eliud.

¹⁵ Eliud na' goke' ūa Eleasar.

Eleasar na' goke' ūa Matán.

Matán na' goke' ūa Jakob.

¹⁶ Jakob na' goke' ūa Jwsé.

Jwsén' goke' benne' byo che Lia. Lian' goke' xna' Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'.

¹⁷ Ki goken, gokgak ūda' kwe' zi'n sógake' kate' law wzóa Bran, na' zejte wzóa Dabí. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Dabín', na' zejte bche'gak benne' Babilonia ka' benne' Israel ka' zej nžeje'. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law bché'gake' légake', na' zejte ža bla' Benne' Criston'.

*Da' goken katen' bla' Jesús, Benne' Cristo
(Lk. 2:1-7)*

¹⁸ Ki goken kate' bla' Jesús, Benne' Criston'. Katen' ba bchebe laže' Lia, xna' Jesús, Benne' Criston', wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi na' wchág ná'lene'-be', wyó'o to bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ¹⁹ Nak Jwsén', benne' byo che Lian', benne' chawe', san bi gónele' yesbage'e-be' zia lawgak benách ka'. Gónele' wsane'-be' ži žize. ²⁰ Kate' ne zza' laže' Jwsén' kan gone', bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan de Jwsén', na' gože' le'.

—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' byodon' za' galjbe', yo'obe' le'be' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Galj to bi' byodo' chebe', na' go'o labe' Jesús, dan' yeslabe' benách chebe' ka' lo dola' da' zej nbage'e.

²² Ki goken, bžin dan' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné':

²³ Le wia nga, to xkwide' no'le, wa'be' bi'do' le'be', na' galj to bi' byodo',

na' wé'gake' labe' Emanuel.

Emanuel naken to diža' hebreo dan' znan: "Zoalen Dios žo'o."

²⁴ Kate' bebán Jwsé lo bichgalen', bene' kan gož wbás che ya'abán' le', na' wzi'e Lian', na' gokbe' zo'le'. ²⁵ Bi wzóalene'-be' na' zejte golj bi' byodo' chebe', bi' nežw chebe', na' bzóagake' labe' Jesús.

2

Benne' žejní'íl ka' zedjwíagake' xkwide' Jesús

¹ Kate' golj Jesusen' lo yež Belén, yežen' nbaben Judea, znan bia' Herodes ga na'. Kate' ža na' bžingak benne' žejní'íl ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zej nžoje' to yež zi'to' da' žen' zaka' gan žla' wbiž. ² Wnnabgak benne' ka', na' wnnágake':

—žGazen' zoa xkwiden' žala' nna bia'be' benne' judío ka', xkwiden' za' goljbe'? Katen' wzoato' gan žla' wbiž ble'elto' belj baní' da' nak bian' ba goljbe'. Za'to' nga nich wká'n zento'-be'.

³ Kate' Herodes, bennen' znan bi'e, benle' da' ni, gok zedle'. Lezca' gok zédgekle yógo'te

benne' ka' wnníta'gake' yež Jerusalén. ⁴ Naž Herodes na' bliže' yógo'te bgoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' wnnable' légake' gaze žala' galj Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'. ⁵ Góžgake' le':

—Lo yež Belén, da' nbaben Judea. Ki naken dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios da' znnan ki:

⁶ Yež Belén, da' nbaben Judá, bi nakžen ka' ze law Dios,

ka zej nak yež blo ka' zej nntan' yežlyó nga, dan' lo yež Belén na' galj to Benne' gake' blo, Bennen' gape chi'e benách chia' ka', benne' Israel ka'.

⁷ Naž Herodes na' bliže' benne' žejní'il ka' ži žize, na' wnnable' légake' nich nnezle' binlo gáka'te ba gok katen' bla' law beljen' da' blé'egekle'. ⁸ Naž bsele'e légake' chjake' lo yež Belén. Gože' légake':

—Le chej ga na', na' le chejnnáb binlo kan nak che xkwiden'. Kate' ba bežél-le-be', le da nich wloé'elele neda', nich lezka' cha'a neda', chejká'n zena'-be'.

⁹ Wdé béngekle benne' žejní'il ka' dan' wnná Herodes na', jake' ga na', na' beljen' da' blé'egekle' katen' wnníta'gake' lážgake', wyejen lawlegake', na' bejsóan ža'le gan de xkwiden'. ¹⁰ Kate' blé'egekle' beljen', bebéle'egekle'. ¹¹ Kate' wyó'ogake' lo yo'on', blé'egekle' bi' byodon', zóalenbe' Lia, xna'be'. Naž bzoa žibgake' lawle gan debe', na' bka'n zéngake'-be'. Wdé na' bsáljwgake' kakdo' ka' chégake', na' bnéžjwgake'-be' oro, na' yale, na' neždo' da' zla' žix che yag mirra. ¹² Dan' ba bzejní'il Dios légake' lo bichgale nich bi yeyéjgake' gan zoa Herodes na', che len beyéjgake' lážgake' nez yoble.

Jwsé len Lia želchi'e xkwide' Jesús lo yežlyó Egipto

¹³ Wdé beza'gak benne' žejní'il ka' ga na', naž bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan ztas Jwsé, na' gože' le':

—Wyase. Bche' xkwiden' len xna'be', na' bzonnj nga. Wyéj lo yežlyó Egipto. Ga'no' ga na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan' yeyílj Herodes xkwide' ni nich gote'-be'.

¹⁴ Naž wyase Jwsén', kate' ne nak žel, na' bchi'e xkwiden' len xna'be', na' jake' lo yežlyó Egipto. ¹⁵ Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes na'. Ka' goken, bžin da' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné': "Lo yežlyó Egipto bliža' Zi'na'!"

Herodes žsele'e benne' ka' nich gótgake' xkwide' ka'

¹⁶ Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak benne' žejní'il ka' kan gože' légake', naž bže'e, na' bsele'e benne' ka' chjake' ga na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka' nntíta'gakbe' lo yež Belén, na' do zente gan že' Belén na',

xkwide' ka' ba žóngakbe' chopiz, len bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes na' kan bsaka' yenne'e, kan gok ža katen' bla' law beljen', ža na' bzejní'igekle benne' žejní'il ka' le'. ¹⁷ Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁸ Lo yež Ramá žéngekle chi'igak benne' ka' zbéžegake', na' zbeže nyáche'gake'. Raket zbeže' ni'a chegak za'sóe' ka'. Bi gak no benne' gon zene' le', dan' zej natbe'.

¹⁹ Wdé got Herodes na', naž bla' law wbás che ya'abán' lo bichgale gan zoa Jwsén' lo yežlyó Egipto, ²⁰ na' gože' le':

—Wyase. Beché' bi' byodon' len xna'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.

²¹ Naž wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' len xna'be', na' beyéjgake' gan nbab Israel. ²² Benle Jwsén' zna bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na', xa Arkelaon'. Che len bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios le' lo bichgale, wyeje' gan nbab Galilea. ²³ Kate' bžine' ga na', bejsóe' lo yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te kan žala' gak che Jesusen', nnagak benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, zchalje' lo latje dach

(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ža ka' bla' law Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchalje' lo latje dach gan nbab Judea. ² Zwan' wnné':

—Le yeyát laže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná bi'e lo yežlyó nga.

³ Kan nak che Zwan', bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki:

Ženl chi'i to benne' zbéžeyi'e žizje lo latje dach, znné':

"Le gon chawe' nez nich la' Xanžon' gan zoale.

Le yebéj li nez las gan tie'."

⁴ Gokw Zwan' laže' da' nžaben len yicha' bia ka', na' nžeje li'e to bayw yid. Žawe' biche' zo ka', na' že'je' china' bezóe'. ⁵ Benne' Jerusalén ka' len benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot kwit gan zde yego Jordán, blá'gake' gan zoa Zwan'. ⁶ Kate' bežóalagake' dola' da' zej nbage'e, Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán na'.

⁷ Kate' Zwan' ble'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka', želzine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' légake':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. Žzoa no benne' bzejní'ile' le'e wzonnjle dan' za' chog Dios chegak benách ka' gátgake'? ⁸ Le gon da' gak

bia' ba beyát láže'le. ⁹ Bi kwek yichjle, bi nmale nakle chawe' dan' nakle za'só Bran, dan' žapa' le'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki za'só Bran na'. ¹⁰ Ba zbez ya wage nich chogen yag ka', dan' zlo'e'elen kan gak chele. Yógo'te yag ka' da' bi želbian da' zej naken zix, chóggaken, na' chéygaken. ¹¹ Da' li neda' žezóa' le'e nis lo nis, nólele ba beyát láže'le, san Bennen' za' ze'e kate' te chia' neda', Le' gone' da' zlo'é'ezele yela' žezóa' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, len yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' zele'. ¹² Noxe' da' žzenle' yi', na' wlobe' zoa' scribe chie'. Yezí'e zoa' scribe chien' lo yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen lo yi', na' yin' bi yeyolen.

Jesús žezóe' nis

(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³ Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' zoa'a yego Jordán gan zoa Zwa, nich yezóe' nis lo na' Zwan'. ¹⁴ Zwan' gónele' wsejwe' xneze', na' gože' Jesusen':

—Neda' žala' yezóa' nis lo no'o Le'. žžnabk-zlo' neda' yezóa' Le' nis?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Be' latje na'a, dan' ki žala' gonžo dot da' naken chawe' law Dios.

Naž Zwan' bene' kan wnná Jesusen'.

¹⁶ Kate' ba bezóa' Jesusen' nis, la' bežojtie' lo nis. Naž wyaljw ya'abá láwe'le gan zoe', na' bla' law žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', zzne'e ka to plomdo'. ¹⁷ Naž benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

4

Žénele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús doła'
(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

¹ Naž Dios Be' La'y la' bche'tie' Jesusen' lo latje dach nich gata' latje si' bia' da' xiwe' Le'.

² Choplaj ža choplaj yele bi be bdaw Jesusen'. Wdé na' zdone'. ³ Naž bla' da' xiwen' gan zoa Jesusen', dan' žonen ga bága'gak benách ka' doła', na' gožen Jesusen':

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, gož yej ki yeyággaken yet xtil.

⁴ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Kégeze yet xtil zbanlengak benách ka', san lezka' len yógo'te xtiža' Dios žak bángake'.”

⁵ Naž bche' da' xiwen' Jesusen' lo yež la'y Jerusalén, gan bžian Le' yichjo' yodo' gan nak sibe. ⁶ Naž da' xiwen' gožen Le', na' wnnán:

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, bežite' žé'lele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Dios sele'e wbás che ya'abá ka' nich gape chi'igake' Le',

na' góxwgake' Le' len ná'gake',

nich bi chejchego' yej, na' bi gono' zi' ni'o.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Yetó da' nyejw le'e yiche la'y žen' benách ka', dan' znnan: “Bi nna bi'o Xano' Dios.”

⁸ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe, gan blo'e'elen Le' yógo'te yež ka' zej nnitán' yežlyó nga len yógo'te yela' wnni'a chéggaken. ⁹ Naž gožen Le':

—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzóa zibo' xni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.

¹⁰ Jesusen' gožen':

—Beyéj, da' xiwe', dan' nyejw le'e yiche la'y da' žen' neto', dan' znnan: “Xano' Dios wká'n zeno', na' toze xchine' Le' gono'.”

¹¹ Naž bezá' da' xiwen' gan zoa Jesusen'. Naž bla'gak wbás che ya'abá ka' gan zoe' nich gáklengake' Le', na' bné'zjwgake' da' bdawe'.

Zzo law Jesús zzie' xtiže'e gan nbab Galilea

(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

¹² Kate' benle Jesusen' nyejw Zwan' liž ya, wyeje' gan nbab Galilea. ¹³ Bezé'e lo yež Nasaret, na' bejsóe' lo yež Kapernaum gan naken zoa'a nisdó', lo bza' gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí. ¹⁴ Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁵ Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí, lo nez žoa'a nisdó' gan zoa yechelá'a yego

Jordán zaka' gan zla' wbíž, gan nbab Galilea, gan zej nni'ta' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

¹⁶ Benách ka' zej nchoj yichj lázdo'gake', benne' nni'ta'gake' ga na', blé'egekle' baní',

na' benne' ka' zej nake' ka' benne' gat ka', bla' baní' chéggake'.

¹⁷ Katen' wzó law Jesusen' zzie' xtiže'e, gože' benne' ka':

—Le yeyát laže', dan' za' la' Dios, Bennen' ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e lo yežlyó nga.

Jesús žiže' tape benne' nich gónlengake' Le' tžen

(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

¹⁸ Kate' wdé Jesusen' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea, blé'ele' chope benne'. Toen' lie' Smon, bennen' lezka' lie' Bedw. Ndres, benne' biche' Bedon', žónlene' le' tžen. Žoptie' zžála'gake' yixjw bel chéggake' lo nisdon', dan' zej nake' benne' wzén bel ka'. ¹⁹ Jesusen' gože' léggake':

—Le gonlen neda' tžen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' nich gággake' chia' neda', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

²⁰ Žoptie' la' bká'ntegake' yixjw bel ka' chéggake', na' jáklene' Jesusen'.

²¹ Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le, blé'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie' Jakob, na' Zwa, benne' biche'e žónlene' le' tžen. Zej nake' zi'n Sebedeo. Yó'ogake' lo barkw, gan žónlengake' Sebedeo, xágake', tžen, na' žeyágake' yixjw bel chéggake' ka'. Naž Jesusen' bliže' žoptie'

nich gónjengake' le' tzen. ²² La' belka'ntie' barkwn', len xágaken', na' jáklene' Jesusen'.

Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)

²³ Wdė Jesusen' dot gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' gan nak lo yo'ó ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Bchalje' diža' chawen' ga na' kan za' yedjnná bia' Dios lo yežlyó nga, na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej nak yižwé' ka' chégake'. ²⁴ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkle' benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'li'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' xni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' xiwe' ka', len benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'. ²⁵ Benne' zan žjáklene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, len benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnnitan' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.

5

Da' bchalj Jesús law ya'ado'
(Lk. 6:20-23)

¹ Kate' bl'e'el Jesusen' benne' zan zá'langake' le', wžene' to law ya'ado' gan nak sibe, na' law ya'adon' wži'e. Naž dbobgak benne' wsedle' chie' ka' gan zoe'. ² Wzó lawe' žsedle' lé'gake', na' wnné':

³ —Ba nez zen naken chegak benne' ka' žákbe'egkle' želyážjele' da' zej naken che Dios, dan' de latje chégake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

⁴ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žak nyache' láže'gake' dan' zej nbage'e do'la', dan' Dios na'kze gon zene' lé'gake'.

⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zej nake' gaxjw láže' law Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

⁶ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zdan láže'gake' da' naken chawe' law Dios, na' žékgekle' ni'a chen kan žékgekle' benne' ka' želdone', na' želbile' nis, dan' gon Dios ga s'gake' dan' zdan láže'gake'.

⁷ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žeyache' láže'gake' ljéžgake' ka', dan' Dios yeyache' láže'le' lé'gake'.

⁸ Ba nez zen naken chegak benne' ka' nak chawe' yichj lázdo'gake', na' bi be da' zia zej nbage'e, dan' lé'egkle' Dios.

⁹ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zzoa žigake' diža' bizjw, dan' si' lágake' zi'n Dios.

¹⁰ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' lé'gake' dan' žongake' da' nak chawe', dan' de latje chégake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

¹¹ Ba nez zen gaken chele le'e kate' wliž zi'gak benách ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e, na' lo yela' wen láže' chégake' nnégake' chele dan' žónlenle neda' tzen. ¹² Le yebél, na' le chaž láže', dan' gak da' cháwe'le'e chele kate' žinle ya'abá che Dios. Kan žaken chele, ležka' goken chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka' le'e, dan' ležka' wžia láže'gak benách ka' lé'gake'.

Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní'

(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

¹³ Ležka' wnná Jesusen':

—Le'e nakle ka zede' lo yežlyó nga, san cha' wnit zeden' yela' sna'a chen, bi gak yeyonžon sna'a. Biž bi zakan', san ba naken da' cho'nžon, na' benách ka' wlé'gaken'.

¹⁴ Le'e nakle ka baní' lo yežlyó nga nich wloé'elele law da' nakle che Dios. Gakle ka to yež da' žen' to law ya'a, dan' bi gak gache' yežen'. ¹⁵ Kate' wzalžjo yi', bi zkáche'žon zan kak, san zzoažon sibe nich wza'nín' yógo'te benne' ka' nniíta'gake' lo yo'on'. ¹⁶ Kan nak baní', ležka' gakle le'e, dan' gonle ga gak bia' da' nakle lawlegak yógo'te benách ka', nich kate' lé'egkle' da' nak chawe' da' žonle, naž wká'n žéngake' Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios lo na' Moisés

¹⁷ Ležka' wnná Jesusen':

—Bi géklele bla'a neda' nich yeká'a da' ka' wnná Moisés o da' ka' bsédgekle' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Bla'a neda', kege nich yeká'a da' ka', san bla'a nich gona' dot da' zejlasgak da' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le'e. Kate' ne de ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze nitó diža'do', na' nitó da' wnná Dios kate' gakže yógo'te da' wnné' žala' gaken. ¹⁹ Che len, nóte'teze benne' wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' znná dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze ka' yógo'te benne' ka' nniíta'gake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', san bennen' gone' kan nak da' znná dižan', na' cha' wse'dle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni gakže' benne' blo gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'. ²⁰ Ležka' žapa' le'e: cha' bi gonle da' nakže chawe' ka' da' žongak benne' yodo' wsedle' ka', len ka' žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan znná bia' Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' zže'e lježe'

(Lk. 12:57-59)

²¹ Ležka' wnná Jesusen':

—Ba bénele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gotle benách ka'. No benne'

nake' wet benne' ka', nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'." 22 Na'a, neda' žapa' le'e: no benne' zže'e lježe' nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'. Lezka' no benne' znnie' che lježe' nbage'e zia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Lezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': "Bia bi be nnezlba" nbage'e zia, na' wak chog Dios chie' chejchoé'e lo yi' gabíl.

23 'Ki naken, cha' le' zoa ko'o lo bkog la'y bi da' wnezjo' law Dios nich yenít lawe' le', na' cha' chejsá' lažo'o ga na' zoa biz chen zža'a lježo' le', 24 bka'n dan' no'o na'ze, na' beyej ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít lawe' le'. Naž da, wnezjo' dan' no'o.

25 'Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' zbago'o chie', na' chi'e le' gan wchi'a laže' no benne' le'e, begá'n chawe' len bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' lo na' bennen' wchi'a laže'e le', na' bennen' wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' le' wsejwe' le' liž yan'. 26 Da' li žapa' le', bi yežoj'o ga na' na' zejte chizjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' zka'n ka'ze yela' zchag na'

27 Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bėnlele kan wnnágake': "Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'." 28 Na'a, neda' žapa' le'e: nóte'teze benne' zwie' to no'le lo yela' zdan laže' da' sban, ba benlene' le' doła' lo yichj lážda'we'.

29 'Che len, cha' yej lawo' li ža gonen ga gono' doła', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej lawo', na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl. 30 Cha' no'o li ža gonen ga gono' doła', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' zo'le'

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

31 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' wnnágake': "Nóte'teze benne' žėnele' yežo'ne' zo'le', žala' wnezjwe' to yiche chie' da' znan žežo'ne' le'." 32 Na'a, neda' žapa' le'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' zo'le', na' bi znná' bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon zo'len' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na' cha' wchág ná'lene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', lezka' gone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon choche' žžiže'e

33 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bėnlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gon lažo'o kate' gon chocho' xtižo'o ni'a che Dios, san žala' gono' ni'a che Xanžo Dios dot dan' znno' gono' katen'

gon chocho' xtižo'o ni'a chie' le'." 34 Na'a, neda' žapa' le'e, bi gon chochle xtiža'le. Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' zna bia' Diosen'. 35 Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che yežlyo' nga, dan' nak yežlyo' nga gan Dios zzo'e' ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' zente, Bennen' zna bi'e. 36 Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o' gasj nitó yicha' yichjo'. 37 Žala' nnázele: "o'" o' nnázele: "o'o" dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe'

(Lk. 6:29-30)

38 Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bėnlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné: "No benne' bi da' žone' che yej law lježe', lezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', lezka' le yebí'i chie'." 39 Na'a, neda' žapa' le'e: bi wži'ile che no benne' gone' le'e da' zia, na' cha' no benne' kape'e xago' li ža, be' latje kape'e yetó xago' yegle. 40 Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a laže' to benne' le', na' kweje' zo', lezka' bnezjw chie' laže' da' žxo'a xkožo'o. 41 Cha' no benne' nzi' lo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyejlen bennen' dot to hora. 42 No benne' bi da' nnable' le', bnezjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o'ne' bi be de.

Žsedle Jesús žala' ži'ilžo no benne' bi de žo'o chawe'

(Lk. 6:27-28, 32-36)

43 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bėnlele dan' wnnágake': "Žala' ži'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žala' žo'o no benne' bi de le' chawe'." 44 Neda' žapa' le'e, le ži'il benne' ka' bi zej de le'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žliž ži'gake' le'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' zbia láže'gake' le'e, na' le wchaljlen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' znnégake' chele, na' žóngake' le'e zia. 45 Cha' gonle ki, gakle le'e ži'n Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' le' ga zza'ni' wbiž chie' gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žsele'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' zinnj ka'. 46 Cha' nži'izelele benne' ka' nži'igekle' le'e, žžon byenen no benne' wká'n zene' le'e? Lezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' zchizjwgake' benách ka' lo wláz yež ži'to', dan' nži'igekle' ljéžgake' ka'. 47 Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', žbiže žonle da' nakže chawe'? Lezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. 48 San le'e, le gak dot chawe', kan nak

Ǫažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedle Jesús kan žala' gáklénžo benách ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Le we' laže' gak dot li laže' kan zka'n zenle Dios. Bi gónzele ki nich lé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, Ǫažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele. ² Kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wloe'elo' law dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a. Ki žóngake' nich gavgak benách ka' légake' ba la'ne. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ³ San le', kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'. ⁴ Na'a, dan' wnezjo', ngáche'ze žala' wnezjon', na' Ǫažo Dios, Bennen' zle'ele' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedle Jesús kan žala' wcháljlenžo Dios

(Lk. 11:2-4)

⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' wcháljlenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žližgake' Dios zdan láže'gake' zžégake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a, nich lé'egekle benách ka' légake'. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ⁶ San le'e, kate' wcháljlenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wliž Dios, na' le wcháljlen Ǫažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, na' Ǫažo Dios, Bennen' zle'ele' da' žonle ngáche'ze, Le' yebi'e chele.

⁷ 'Katen' wcháljlenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze. ⁸ Bi gonle kan žóngake' légake'. Ǫažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnáblele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjele'. ⁹ Che len, žala' wcháljlenle Dios, na' nnale ki:

Ǫato' Dios, zo' ya'abá, ga'n zen Lo'.

¹⁰ Da, nna bi'o yežlyó nga.

Žénelto' gaken yežlyó nga kan žaz lažo'o Le' kan žaken ya'abá chio'.

¹¹ Benn da' gawto' na'a ža.

¹² Benít law cheto' da' zinnj da' žonto', kan ženít lawto' che no benne' žone' cheto' da' zinnj.

¹³ Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola', san beslá neto' lo na' da' žonen, dan' zej nak chio' dot yela' wnná bia', na' dot yela' wak, na' dot yela' zen, da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.

¹⁴ Cha' yenít lawle chegak lježle ka', benne' žóngake' le'e da' zinnj, lezka' Ǫažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít lawe' chele le'e. ¹⁵ Cha' bi yenít lawle chegak lježle ka', bi yenít law Ǫažo Dios chele le'e dola' da' nbága'le.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' lawle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache' láwgake' nich lé'egekle benách ka' žóngake' wbás. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ¹⁷ San le'e, kate' gonle wbás, le wpá' yichjle, na' le chib lawle, ¹⁸ nich bi lé'egekle benách ka' žonle wbás. Ngáche'ze žala' gonle wbás, na' Ǫažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žala' wtožžo da' zaka' chežo

(Lk. 12:33-34)

¹⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi wtožle da' zaka' lo yežlyó nga, gan beldo' chen wtébgakban', na' zbia yin', na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich kwángaken'. ²⁰ San le wtób da' zaka' chele ya'abá che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak kwángaken'. ²¹ Gan de da' zaka' chele, we' láže'le žimle.

Da' zza'ni' lo yichj láždo'žo

(Lk. 11:34-36)

²² Lezka' wnná Jesusen':

—Jey lawžo zej naken ka to da' zza'ni' lo yichj láždo'žo. Che len, cha' yej lawle zej naken chawe', cho'o yichj láždo'le da' naken baní'. ²³ Cha' yej lawle bi zej naken chawe', yichj láždo'le gaken chol. Che len, cha' baní' da' zóalenen le'e ba beyaken da' naken chol, ba nakle'e chol yichj láždo'le.

Dios, na' mežw

(Lk. 16:13)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gak no benne' gone' xchingak chope xane', dan' wzóe' chełá'ale toen', na' yetóen' ži'ile' le', o gá'nlene' toen', na' yetóen' kwej yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na' mežw.

Dios žape chi'e benne' chie' ka'

(Lk. 12:22-31)

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da' ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle. Záka'le'eže yela' nban chele ka da' ye'j gawle, na' zaka'že bełá' žen chele ka laže' da' gákwle. ²⁶ Le wia kan žak chegak byínnedo' ka', bia zlágakba' ya'abá. Bi žážgakba', na' bi žel-łapba', na' bi žtóbgakba' da' gape chí'igakba', san Ǫažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwawkze'

légakba'. Záká'zele le'e ka byinnedo' zan.
 27 ¿Noz benne' ladjwle le'e gak gone' ga soe'
 nbane' yetó chí'ido'ze dan' ze' zedle' nich gak
 ki chie'?

28 ¿Biz chen' ze' zédlele ni'a che da' gákwe?
 Le wia nga nan želgole yéjedo' ka' zé'gaken
 ladjw yixé'. Bi zóngaken žin, na' bi zóngaken
 do xlaže'. 29 Neda' žapa' le'e, Salomón, ben-
 nen' wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a
 chie', laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka
 žnna'gak yéjedo' ka'. 30 Dios nna'kze žone' xtan
 yeje yixé'do' ka', da' zé'gaken ladjw yixé', na'
 zej žian na'a ža, na' wxé wižj chéygaken lo
 yi'. Žone' légaken xtanle'e. Cha' ki ze' laže'e
 yeje yixé'do' ka', ležka' da' zenle'e gone' chele
 le'e, la'kze bi žejle'le chie' dot láže'le. 31 Che
 len, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: "¿Bizkze
 gawto'?" o "¿Bizkze yejto'?" o "¿Bizkze
 gákwo'?" 32 Benne' ka' nni'a'gake' yežlyó
 nga ze' láže'gake' chegak yógo'te da' ki, san
 zoa Xažo Dios ya'abá, na' Le' nnézkzele' cha'
 žiážjelele bite'teze da' ki. 33 Na'a, le we' laže'
 nna bia' Dios le'e, na' le gon da' nak chawe'
 lawe' Le', na' Le' ko'e xnezle yógo'te da' ki da'
 žiážjelele. 34 Che len, bi kwe' láže'le che da'
 gak wxé wižj, dan' gak kwe' láže'le wxé wižj
 che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka'
 žala' kwe' láže'le chen ža na'.

7

Bi žala' chog bia'žo che lježžo
 (Lk. 6:37-38, 41-42)

1 Ležka' wnná Jesusen':

—Bi chog bia'le chegak lježle ka', nich bi
 chog bia' Dios chele le'e, 2 dan' chog bi'e
 chele le'e tlébeze kan zchog bia'le chegak
 lježle ka', na' kan zžixle che lježle ka' ležkan'
 gonkze Dios chele le'e. 3 ¿Biz chen' zwio'
 bebdo' da' yo'on yej law lježo', na' bi žákbe'lo'
 to da' zenle'e yo'on yej lawo' le'? 4 ¿Yi'o
 lježon': "Wleze, nich kweja' bebdon' da'
 yo'on yej lawo'" na' le', da' zenle'e yo'on yej
 lawo' le'? 5 Le', benne' žlo'ézele chawe'
 kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej lawo' le',
 nich gak le'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da'
 yo'on yej law lježon'.

6 Bi cho'ne da' zej naken la'y nich
 gaw beko' ka' len, ka chéchjgakba', na'
 gáwya'agakba' le'e. Bi cho'ne da' zaka'le'en
 chele nich gaw koch ka' len, ka wléj
 chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wlíž ža yo'o
 (Lk. 11:9-13; 6:31)

7 Ležka' wnná Jesusen':

—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le
 chilj, na' gonne' latje žél-lelen. Le wlíž ža
 yo'o, na' Le' wsaljwe' chele. 8 No benne' bi
 da' žnabe', gatan' chie', na' benne' bi da'
 žilje', žel-len', na' benne' žliže' ža yo'o, yaljwn
 chie'.

9 'Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, zoa
 xkwide' chie', cha' nnablbe'-ne' yet xtil,
 ¿wnezjwe' yej chebe'? 10 Cha' nnablbe'-ne'
 to bel, ¿wnezjwe' bele snia chebe'? 11 Le'e
 bi nakle chawe', san nnézele wnézjwle da'
 naken chawe' chegak ži'ne ka'. Wak wxén
 láže'le Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá, wonne'
 da' naken chawe' chegak benne' ka' bi da'
 nnábgekle' Le'.

12 'Che len, kan žénelele le'e gongak benne'
 ka' chele, ležka' le gonte chégake'. Ki žnna da'
 bchi'le Moisés žo'o, na' da' wnnagak benne'
 ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

To gan žala' težo ga nak to lyido'
 (Lk. 13:24)

13 Ležka' wnná Jesusen':

—Le cho'o gan žo'ogak benách ka' ga nak
 to lyido'. Laga' nak gan žo'ogak, na' nez
 zen naken da' žjaklen benne' ka' gan kwia
 yi'gake'. Žo'ogak benne' zan ga na'. 14 Lyido'
 nak gan žo'ogak, na' nez las naken da'
 žjaklen benne' ka' gan gata' yela' nban da'
 zejlí kanne chégake', na' babze benne' ka'
 žežélgeklen'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
 (Lk. 6:43-45)

15 Ležka' wnná Jesusen':

—Le gape chí'i kwínle nich bi gon
 láže'gekle benne' wen laže' ka' le'e, benne'
 ka' žnnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. La'gak
 benne' ka' gan zoale, benne' ca' wlo'é'el
 kwíngake' gaxjw láže'do' kan zej nak žíla'do'
 ka', san lo yichj láždo'gake' zej nake' ka beko'
 yixé' snia ka'. 16 Da' ka' zóngake' zej nak bian'
 kan zej nake'. Bi zchibžo da' zbia lba uba lo
 yag yeche', na' bi zchibžo da' zbia yag higo lo
 yixé' laye'. 17 Ki naken, yógo'te yag žix želbian
 da' zej naken žix, na' to yag yixé' žbian da' bi
 zej naken žix. 18 Yag žix na' bi gak kwian da'
 zej naken ka'ze, na' yag yixén bi gak kwian
 da' zej naken žix. 19 Bite'teze yag da' bi žbian
 da' naken žix, chóggaken', na' wzéygaken' lo
 yi'. 20 Ki naken, da' ka' zóngak benne' ka' zej
 nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake' gan
žnna bia' Dios

(Lk. 13:25-27)

21 Ležka' wnná Jesusen':

—Benne' zan yé'gake' neda': "Xan, Xan"
 san kege yógo'tegake' cházgake' gan žnna bia'
 Dios ya'abá. Légakze benne' ka' zóngake'
 da' žénele Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
 chejnníta'gake' ga na'. 22 Kate' žin ža ze lawte
 ža ka' che yežlyó nga, benne' zan yé'gake'
 neda', na' nnágake': "Xan, Xan, bchaljto'
 xtiža' Dios ni'a che lo' Le'. Bkonlto' žin lo'
 nich bebejto' be' xiwe' ka', na' bkonlto' žin lo'
 nich bento' da' zan yela' wak zen ka'." 23 Naž
 neda' yapa' légake': "Bi nóni'a le'e. Le kwas
 ga zoa' ni, le'e, benne' wen da' žinnj ka'."

Chope kan nak gan gak ch̄xjw̄žo len yo'o
(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Lēzka' wnná Jesusen':

—Lēzka', no benne' ženle' x̄tiža'a ni, na' žone' kan znnan, nake' ka to benne' žejni'ile', benne' bene' liže' gan že' lo yej x̄e. ²⁵ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', san bi wbižen, dan' žen' lo yej x̄e. ²⁶ Na'a, no benne' ženle' x̄tiža'a ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bi žejni'ile', benne' bene' liže' lo yo yach. ²⁷ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', na' wbižen, na' la' wbía yi'ten.

²⁸ Kate' beyóž Jesusen' bcháljlēne' lēgake' da' ni, bebán lāže'gak benne' zan ka' kan nak da' žsedle', ²⁹ dan' žsedle' lēgake' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

¹ Kate' betj Jesusen' law ya'a na', benne' zan zjāklēne' Le'. ² To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' x̄ni'e, na' gože' Le':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

³ Naž Jesusen' la' blīte ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' benitte yižwé' che bennen'. ⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejloé'el kwino' law b̄xoz, na' bejnezjw dan' bchi'le Moisés le'e, dan' wloé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' Roma

(Lk. 7:1-10)

⁵ Wyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' blā' to benne' ga na', benne' zchi'e to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdīle. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le', ⁶ na' wnné':

—Xan, zoa to bi' wen žin chia', debe' lo yo'o. Bi žak sa'be', na' zžáka'le'ebe'.

⁷ Jesusen' gože' le':

—Sa'a neda', yeyona'-be'.

⁸ Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':

—Xan, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi' wen žin chian'. ⁹ Lēzka' neda', zoa to benne' znnan bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdīle, benne' ka' znnan biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' toe': "Wyéj ga na" žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': "Da ni" žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': "Ben žin ni" la' žontie' žin na'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejxaka'a nitó benne' žejli'e chia' neda' kan žon benne' ni. ¹¹ Lēzka' žapa' le'e: žojgak benne' zan zaka' gan zla' wbiž, na' zaka' gan ženen, na' kwé'lengake' tzen Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan znnan bia' Dios ya'abá chie', ¹² san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnnita'gake' gan znnan bi'e Le', wsejwe' lēgake' na'le gan nak choł, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake' lo yela' nyache' laže' chégake'.

¹³ Naž Jesusen' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdīle, na' wnné':

—Beyéj ližo'. Kan žejli'o chia', ka' gaken chio'.

La' na'ze beyakte bi' wen žin chien'.

Jesús žeyone' xna' zo'le Bedw
(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

¹⁴ Bžin Jesusen' liž Bedw, gan blē'ele' xna' zo'le Bedon' die' lo da'a, na' yoe'e da' la. ¹⁵ Jesusen' wdane' na' no'len', na' la' bežojte da' la dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsi'ni'e da' bdāwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

¹⁶ Kate' za' žāle ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' len yela' zneze chie' bebeje' be' xiwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'. ¹⁷ Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wlaž Dios ža ni'te, katen' wnné': "Le' beyone' da' ka' wžáka'žo, na' beké'e yižwé' ka' chežo."

Benne' ka', benne' žénegekle' gónlengake' Jesús tzen

(Lk. 9:57-62)

¹⁸ Kate' blē'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsdle chie' ka' tégake' yechela'ale nisdó'. ¹⁹ To benne' yodo' wsdle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsdle, gónlēna' Le' tzen gáte'teze gan chejo'.

²⁰ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka' zej de zan yej chégakba', na' byinnedo' ka', zej žia xó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chixjw yichja'.

²¹ Yetó benne' wsdle che Jesusen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a x̄a'.

²² Jesusen' gože' le':

—Da len neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús zzoa žie' be' wale da' žaklēn
(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³ Wžén Jesusen' lo barkw, na' benne' wsdle chie' ka' žónlengake' Le' tzen. ²⁴ Naž gok to be' wale lo nisdó', na' žasle'e nisdon', na'

zejte žaz nis lo barkwn'. Jesusen' die' ztase' lo barkwn'. ²⁵ Naž benne' wsedle chie' ka' wbiǵa'gake' gan die', na' besbángake' Le', na' góžgake' Le':

—Xan, beslá neto'. Za' gatžo lo nis.

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—ǵBiz chen' zžébele? Láte'ze žejle'le che Dios.

Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' da' žaken, na' nison', na' la' wžé'tegaken ži. ²⁷ Bebán láže'gak benne' ka', na' wnnágake':

—ǵBiz napkze benne' ni? Zrneze', na' be' žaken, na' nismo' žongaken kan žne'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka'

(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

²⁸ Kate' bžin Jesusen' yechelá'a nismo' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne' ka' lo bloj ka' gan zej že' ba' chegak benne' gat ka', na' bžingake' gan zoa Jesusen'. Sniale'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' lo nezen'. ²⁹ La' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':

—ǵBiz nbága'to' chio', Jesús, Zi'n Dios? ǵZo'o nǵa nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?

³⁰ Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' žáwgakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'. ³¹ Wnné nyáche'gak be' xiwe' ka', na' góžgaken Jesusen':

—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj lázdo'gak koch zan ka'.

³² Naž Jesusen' gože' légaken:

—Le chej.

La' bežójtegak be' xiwe' ka', na' be' žjó'ogaken yichj lázdo'gak koch zan ka'.

Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbiǵjgakba' gan nak to le'e ya'a yej, na' bejcházgakba' lo nismo', gan wyépgakba' nis, na' gótgakba'.

³³ Bžébegak benne' ka', benne' wdape chi'igake' koch ka', na' bžónnjgake'. Kate' bžingake' lo yež, bžéngkele' benách ka' yógo'te da' gókgaken chegak benne' ka' wyó'ogake' be' xiwe' ka'. ³⁴ Naž bžojgak benne' lo yež ka', nich bejchággage' Jesusen'. Kate' blé'egkele' Le', góta'yoegkele' Le' yezé'e lo yežlyó chégage'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e

(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Naž bebén Jesusen' lo barkw, na' wdíe' yechelá'a nison', na' bežine' gan nak laže'.

² Bžingak benne' ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na' bdiǵjwgake' le' xni'a Jesusen', zoe' lo yag gant. Kate' ble'el Jesusen' kan žejle'gak benne' ka' chie' Le', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Ben choch lažo'o, zi'na'do'. Ba benít lawa' chio' doła' da' nbago'o.

³ Lezka' zej nnita' benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

—Da' zchalj benne' ni zzoan Dios chela'ale.

⁴ Kate' gókb'e'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', gože' légake':

—ǵBiz chen' zza' láže'le da' kegle? ⁵ Bi nak zede cha' no benne' y'aze' benne' ni: "Doła' da' nbago'o ba benít lawa'" san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e. ⁶ Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wlo'e'ela' le'e nzi' lo na'a yeła' wnná bia' lo yežlyó nga yenit lawa' doła'.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.

⁷ Naž la' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'. ⁸ Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' blé'egkele' da' ni, bebángkele', na' bka'n zéngake' Dios dan' bnezjwe' yeła' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žliže' Matío

(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Kate' bezá' Jesusen' ga na', ble'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

Naž la' wzó ža'te Matíon', na' bénlene' Jesusen' tzen.

¹⁰ Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to lo yo'o, benne' zan, benne' wechizjw ka' na' benne' gaxjw ka', bžingake' gan zoe', na' wžé'le'ngake' Jesusen' na' benne' wsedle chie' ka'. ¹¹ Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egkele' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—ǵBiz chen' bennen' žsedle' le'e žáwlene' benne' wechizjw ka', na' len yezika' benne' doła' ka' tzen?

¹² Kate' benle' Jesusen' da' ni, gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'. ¹³ Le chej, na' le wsedle da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan ki: "Žénela' yeyache' láže'gekle' benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže' ka' lo bkog la'y chia'." Blá'a neda' nga, kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka' nich yeyát láže'gake'.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Naž benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, bennen' bezóe' benách ka' nis, blá'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' lezka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ǵBiz chen' wnné' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—ǵwak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légage'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

¹⁶ Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo laže' golen', na' chéza'že laže' golen'. ¹⁷ Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlán že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid. Zga'ažo xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le

(Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' légage', to benne' zna bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'le lebe', nich yebanbe'.

¹⁹ La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.

²⁰ Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yizwé'. Bi žbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbig'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. ²¹ Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': "Ča' kanza' ze', yeyaka'." ²² Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.

La' na'ze beyaktie'.

²³ Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', ble'ele' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e. ²⁴ Jesusen' gože' légage':

—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Žtászebe'.

Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n dítjgekle' Le'.

²⁵ Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bežwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'. ²⁶ Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyón' béngklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole ka'

²⁷ Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole ka' wnnágake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.

²⁸ Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole ka' bžingake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légage', na' wnné':

—ǵzejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?

Légage' wnnágake':

—O', Xan.

²⁹ Naž Jesusen' wdane' yej lágwage', na' wnné':

—Kan žejle'le, ka' gaken chele.

³⁰ La' beyáljwte yej lágwage'. Naž Jesusen' bchi'le' légage', na' wnné':

—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.

³¹ Kate' bežógage', la' bzétegage' diža' dot yežlyón' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

³² Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwá'gake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'. ³³ Kate' beběj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.

³⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' laže'e ni'a chegak benne' zan ka'

³⁵ Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' yežo' da' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdbgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bsdle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan zna bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'. ³⁶ Kate' ble'el Jesusen' benne' zan ka', beyache' láže'le' légage', dan' želzake'e, na' žedó láže'gake' kan žak chegak zila' ka' bi zoa benne' gape chí'igake'-ba'. ³⁷ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li, zen nak yel, san babze benne' ka' nníta'gake' nich lággaken'. ³⁸ Če len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yelen', na' nnáblele-ne' selje'e benne' wen žin ka', nich lággaken'.

10

Jesús zbie' chežinno benne' nich gággage' wbás chie' ka'

(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Naž bliž Jesusen' chežinnote benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' yógo'te benne' yizwé' ka', na' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e.

² Ki legak chežinnote wbás ka' wžé Jesusen':

Smon, (lezka' lie' Bedw).
Ndres, (biche' Smon na').

Jakob, (Zi'n Sebedeo).

Zwa, (biche' Jakob na').

³ Lip.

Bartol.

Mas.

Matío, (benne' wechizjw).

Jakob, (zi'n Alfeo).

Lebeo, (lezka' lie' Tadeo).

⁴ Smon, (benne' že' laže'e yež Israel).

Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Jesús žsele'e wbás chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Naž Jesusen' bsele'e chežinnote benne' wsdle chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e, na' bchi'le' légake', na' wnné':

–Bi chejle gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' judio, na' bi chazle lažgak benách ka' nnita'gake' gan nbab Samaria. ⁶ Le chej gan zej nnita' benách Israel ka', benne' zej nake' ka' zila'do' ka', bia ka' zej nnitba'. ⁷ Le wchálj diža' chawen', na' nnale: “Za' žin ža'la' Bennen' zoe' ya'abá che Dios nich nna bi'e lo yežlyó nga.” ⁸ Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le yeshán benne' gat ka'. Le yebéj be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. Bennza' ye'la' wnná bia' ni chele. Le wkonlen žin, na' bi be wchújzjwle.

⁹ Bi be wa'le lo bzod chele, cha' mežw oro, o mežw plat, o mežw lasdo'. ¹⁰ Bi wa'le yixjw yet chele da' gawle lo nez. Toze laže' da' xoa yenle wa'le, na' bi wa'le ze'le, o bar chele, dan' wželkzle benne' wen žin da' gawe'.

¹¹ Gáte'teze yež zen, o yeždo' gan žinle, le nnab cha' zoa no benne' ga na' nake' li laže', na' ga'nle liž bennen' na' zejte yežojle lo yežen'. ¹² Kate' cho'le to yo'o, le gape “Padiox” benne' ka' nnita'gake' yo'on', na' nnáblele Dios wnezjwle' chégake' da' wzóa žin yichj lázdo'gake'. ¹³ Cha' zej nak zi benne' ka' nnita'gake' yo'on', na' da' zzoa žin yichj lázdo'žo ga'nlenen légake', san cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable bi ga'nlen légake' dan' zzoa žin yichj lázdo'žo. ¹⁴ Gáte'teze gan žinle gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój lo yo'on', o lo yežen', na' le kwib bixte yo da' dan' lable, da' wloe'elen légake' zej nbage'e zia. ¹⁵ Da' li žapa' le'e, kate' žin ža' chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', sáka'žegak benách ka' nnita'gake' lo yežen' ka' sáka'gak benách ka' wnnita'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

Benne' yežlyó ka' wsaka' zí'gake' benne' ka' che Jesús

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

–Le wia nga, neda' žsela'a le'e, na' gakle ka' zila'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yixe' snia ka'. Le gak ban laže' kan zej nak bele snia ka', san lezka' le gak gaxjw laže' kan zej nak plomdo' ka'. ¹⁷ Le gape chi'i kwindle chegak benách ka', dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', na' chingake'

le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judio ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. ¹⁸ Lezka' wché'gake' le'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónlenle neda' tzen. Ki gaken nich gak wcháljle xtiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judio. ¹⁹ Naž kate' wdégake' le'e lo na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele biz nnale, dan' wchíz Dios yichj lázdo'le la' ža na'ze da' nnale, o kan wcháljle. ²⁰ Kege lé'ezele wcháljle, san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, Lekze' sóajene' le'e, na' wcháljle.

²¹ Zej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake', na' lezka' benne' ka' zej nake' xagak xkwide' ka' wdégake' zí'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwej yichjgake' xágake' ka', na' góngake' ga gátgake'. ²² Yógo'te benách wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze lawte ža ka'. ²³ Kate' wsaka' zi'gak benách ka' le'e to lo yež, le wzónnj ga na', na' le chej yetó yež, dan' žapa' le'e, yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyož wzele xtiža'a gan zej nnita' yógo'te yež ka' chegak benách Israel ka'.

²⁴ Nóte'teze benne' nake' benne' wsdle bi nakže' blo ka' bennen' žsedle' le', na' lezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka' xane'. ²⁵ Bennen' nake' benne' wsdle žala' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' le', na' benne' wen žin na' žala' yebele' cha' gake' kan nak xane'. Cha' neda' naka' ka' benne' xan yo'o, na' znnégake' chia', znnágake' naka' Belzebú da' xiwe', lezka' da' zí'teže nnégake' chegak benách ka' žónlengake' neda' tzen.

No Benne' žala' žébežo

(Lk. 12:2-9)

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

–Che len, bi žébele benách ka'. La' law yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'. ²⁷ Da' zcháljljena' le'e gan nak cho'le, le wchaljen gan nak lo bani', na' da' žapa' le'e žeg gan ngache', le nne žiže gan nak kwáselo. ²⁸ Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' be'la' žen chegak benách ka', san bi gak wchinnjgake' be' nákkžežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' be'la' žen chele, na' lezka' gak cho'ne' be' nákkzele lo yi' gabíl.

²⁹ Želdó'chope byínnedo' len to mežw lasdo', san bi bixte nitoba' lo yo'cha' bi žonn Xažo Dios latje gaken. ³⁰ Lezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab Dios. ³¹ Che len, bi žébele. Žáka'žele le'e law Dios ka' záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' znnágake' žónlengake' Benne' Cristo tzen

(Lk. 12:8-9)

³² Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' nne' žónlene' neda' tzen lawgak benách ka', lezka' neda' nnia' žonlen bennen' neda' tzen law Xa', Bennen' zoe' ya'abá. ³³ Benne' ka', benne' zbej yichjgake' neda' lawgak benách ka', na' znnágake' bi žónlengake' neda' tzen, lezka' neda' kwej yichja' légake' law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka'

(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyo nga da' gonen ga gaggak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gaggak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'. ³⁵ Za'a nga, na' gona' ga kwej yichjgak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yichjgake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yichjgake' xto' zí'ngake' ka'. ³⁶ Ki gaken, la' lježgak benách ka' wsaka' zi'gake' légake'.

³⁷ 'No benne' nži'izele' xa xne'e ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nži'izele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen. ³⁸ No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejté'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'. ³⁹ No benne' že' laže'e gape chi'e yela' nban chie', wnitén', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ⁴¹ No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláž Dios dan' zchalje' lo wláze' Le', si' bennen' la' lébeže kan nak da' wnezjw Dios che bennen' zchalje' lo wláze' Le'. Lezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' la' lébeže kan nak da' wnezjw Dios che benne' chawen'. ⁴² Nóte'teze benne' wnezjwe' to zbíndo'ze nis che to béne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' le'e, si'kze bennen' da' wnezjw Dios chie'.

11

Benne' ka' bseła' Zwa želžine' gan zoa Jesús (Lk. 7:18-35)

¹ Kate' beyož Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', bezé'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchalje' xtiže'e lo yež ka' chegak benne' ka'.

² Kate' ža ka' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Zwan' bsele'e chope benne'

ka' žónlengake' le' tzen, na' bžingake' gan zoa Jesusen'. ³ Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—žNako' Le' Benne' Criston', Bennen' žala' le'e yežlyo nga, o žala' kweztó na' zejte la' yetó benne'?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chej chejzenle Zwan' dan' žénlele, na' dan' zlé'elele. ⁵ Le yi'e kan žaken, žel'é'egikle benne' ka' gókgake' lo chole, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sa'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngikle benne' kwezw ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nni'ta'gak benne' ka' zže'ngikle' benne' yache' ka' diža' chawen'. ⁶ Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' bi kwej yichje' neda'.

⁷ Kate' ba beza'gak benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benách ka' nni'ta'gake' ga na' kan nak che Zwan', na' gože' légake':

—žBiz gónelele lé'elele katen' wyejle lo latje dachen'? žGónelele lé'elele to benne' nake' ka to ya xtildo' da' zzech be'? ⁸ Cha' kege, žbiz gónelele lé'elele? žGónelele lé'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en nni'ta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ⁹ Yetó na', žbiz gónelele lé'elele? žGónelele lé'elele to benne' zchalje' lo wláž Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' le'e, blé'elele to benne' nákle'eže' blo ka' yežika' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios. ¹⁰ Ki naken dan' nak Zwan' bennen' nyejw kan nak chie' le'e yiche la'y, da' znan: Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia', bennen' cheje' zga'ale' ka' Le'. Le' gon chawe'e nez gan tio'.

¹¹ Da' li žapa' le'e. Dot yežlyo nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka' Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gaxjw laže' gan zna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka' Zwan'.

¹² 'Katen' wzó law bezóa Zwan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan zna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg laže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'. ¹³ Kate' bla'te ža na' wzóa Zwan', da' bchi'le Moisés le'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios bló'e'egiklen kan zna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá. ¹⁴ Cha' žénelele si' lo na'le da' ki, žala' nnézele Zwan' nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žala' yel'é'e da' yoble ža ni zoažo na'a. ¹⁵ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁶ 'žBiz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nni'ta'gake' ža ni zoažo na'a? Zej nake' ka' xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Žbžéyega'gake', na' žližgakbe' ljéžgakbe' ka', ¹⁷ na' želnnabe': "Žkwéžeto' chele bžejw.

¿Biz chen' bi za'ale? Žol nyáche'to' chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?"¹⁸ Ki nakle, dan' blá' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnele chie', wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen."¹⁹ Naž blá'a neda', Benne' Golje' Benách, na' žej' žawa', na' znele chia', znnale: "Nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' wen doła' ka'." Yela' žejní'il che Dios nakbian' ni'a che da' žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znná xtiža' Dios

(Lk. 10:13-15)

²⁰ Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nniťa'gake' lo yež ka' gan bene' da' zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'.²¹ Gože' lé'gake':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gogkak yela' wak zen ka' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka' da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' láže' zeche', na' wžiagake' de yichigake', da' wlo'e'elen žeyát láže'gake'.²² Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', yež ka' bhinnj Dios.²³ Le'e, benne' ka' che yež Kapernaum, žékelele le'e cho'ole ya'abá che Dios dan' blé'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle lo yi' gabil. Chela' gogkak yela' wak zen ka' lo yež Sodoma, ka' da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak benne' yežen', na' zejte na'a ža.²⁴ Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma na'.

Znna Jesús: "Le gonlen neda' tzen, na' yezi' láže'le"

(Lk. 10:21-22)

²⁵ Kate' ža na' bchalj Jesusen', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyo nga, dan' bkacho'o da' ki, nich bi lé'egeken benne' ka' žejní'igekle', san blóe'elo' benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ka' da' ki.²⁶ Ka'kze gaken, Xe, dan' ki wyáz lažo'o Le'.²⁷ Ba bde Xan' yógo'te lo na'a neda'. Bi nonbia' no benne' neda', Zi'n Dios, san toze Xažo Dios, na' bi nonbia' no benne' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'n Dios, na' lezka' benne' ka' žénela' wlo'e'ela' lé'gake' Xažo Dios.²⁸ Le gonlen neda' tzen yógo'tele žejxáke'le dan' žontezle žin che yodo', na' nwa'le ywa' zi'i che da' zchi'le yodo', na' neda' gona' ga yezi' láže'le.²⁹ Lo yela' gaxjw láže' chele le gon xchina', gakle ka' go'n ka', bia ka' želzi'ba' yogo' chégakba'. Le wsdle da' nnia' neda', dan' naka' gaxjw láže', na' kwide'

láže', na' žél-lele yela' žezi' láže', na' ga'n ži yichj láždo'le.³⁰ Yogon' dan' xoa' le'e, dan' naken da' wchi'la' le'e, bi naken zede, na' ywa' wa'a le'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto zoa' scribe ža la'y

(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' scribe. Želdón benne' wsdle chie' ka', na' wzó lágwage' želké'e bisto gan žia zoa' sriben', na' žáwgaken'.² Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, góžgake' Jesusen':

—Bwia nga, žongak benne' wsdle chio' ka' da' bi žala' gonžo ža la'y.

³ Naž Jesusen' gože' lé'gake':

—¿Bi beł-le le'e yiche la'y kan nak da' ben Dabí katen' wdone', na' lezka' wdongak benne' ka' wnniťa'lgenge' le'?⁴ Wyoé'e lo yo'o che Dios, na' bdawe' yet xtil ka' zej nkwe'e lo bkog la'y, dan' bi žala' gawe' le', na' bi žala' gawgak benne' ka' wnniťa'lgenge' le', san toze bxož ka' de latje gáwgaken'.⁵ ¿Bi beł-le da' wnná Moisés wak gongak bxož ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin li'a yodo' ža la'y ka', na' bi želbage'e doła'.⁶ Na'a, neda' žapa' le'e, zoa' neda' nga, na' naka' benne' nakže' blo ka' yodo'.⁷ Bi žejní'ilele dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Žénela' yeyache' láže'lele lježle ka', na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' zzeyle lo bkog la'y chia'." Chela' žejní'ilele da' ki, bi besbága'le benne' ka' zia, benne' ka' bi želbage'e zia.⁸ Ka' naken, dan' naka' neda', Benne' Golje' Benách, Xan ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.¹⁰ Lo yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na' dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka' želgkcle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia, che len wnnábgekcle' Le', na' wnnágake':

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—No benne' ládjwle le'e, cha' zoa to zila' chie', na' cha' bixba' toba' lo yežw kate' nak ža la'y, ¿bi chejleje'-ba'?¹² Zaka'že to benne' ka to zila'. Che len, de latje gonžo da' nak chawe' chegak benách ka' kate' nak ža la'y.

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

—Blj no'o.

Kate' bli ne'e, la' beyakten chawe' kan nak yechelá'a ne'e.

¹⁴ Naž bežachgak benne' yodo' fariseo ka', na' béngake' xtiža'gak nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchalje' lo wláZ Dios ža ni'te bchalje' che Jesús

¹⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jáklene' Le' tzen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ladjwgak benách ka', ¹⁶ na' bchi'le' légake' bi wzéngkle' benách ka' no nake' Le'. ¹⁷ Kate' bcháljlene' légake' gok da' wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláZ Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁸ Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia', Bennen' wžekza' neda'.

Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Wchiza' Le' Be' La'y.

Le' wzenle' yógo'te benách kan gona', wchi'a laža'a légake'.

¹⁹ Bi til diže'e len no benne', na' bi nnie' žižje, na' bi yenle no benne' chi'e gan nak ži'to'.

²⁰ To ya xtildo' da' zoa be bi chichjwen', na' to yi' da' za' yolen, bi wsole', kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.

²¹ Yógo'te benách ka' wžen láže'gake' Le'.

Znnágake': "Da' xiwe' žónlenen Jesús tzen" (Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

²² Naž bla'gak benne' ka' zej noe'e to benne' lo chole gan zoa Jesusen', bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be' xiwe', na' Jesusen' beyone' le'. Ki goken, bennen' goke' lo chole, na' bi gok nnie', na'a zle'ele', na' zchalje'. ²³ Che len bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—žNak benne' ni za'só Dabí, bennen' žala' le'e?

²⁴ Kate' béngkle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka', dan' Belzebú, da' xiwe', dan' naken xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen.

²⁵ Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—Gáte'teze gan zna bia'gak benách ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na' cha' tjl-lengake' ljéžgake' ka', kwia yi' yela' wnná bia' chégake'. Lezka', cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yež o to yo'o, na' cha' tjl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' o lo yo'on'. ²⁶ Lezka', cha' kweje' da' xiwe' la' ljéžekzen, na' cha' tjl-lengak be' xiwe' ka' la' légakkzen, žnakxkze gak dia' yela' wnná bia' che da' xiwen'? ²⁷ Znele chia', na' znnale žebeja' be' xiwe' ka' dan' Belzebú da' xiwe' žónlenen neda' tzen. Cha' neda' žona' ki, žnoz benne' žónlene' tzen benne' ka' žónlengake' le'e tzen kate' žebéjgake' be' xiwe' ka'?

Che len, da' žóngakkze' nak bian' nchi'xelele le'e. ²⁸ Na'a, cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y neda', da' li yela' wnná bia' che Dios ba blán' ga zoale ni.

²⁹ žGak no benne' choe'e liž to benne' waje, na' kweje' yela' wnni'a da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje' benne' walen'? Naž gak choe'e nich wtache' liž benne' walen'.

³⁰ 'No benne' bi žónlene' neda' tzen, zbej yichje' neda', na' lezka' no benne' bi žtoblene' neda' tzen, žóslase'.

³¹ 'Che len žapa' le'e, yógo'te doła' da' žongak benách ka', na' diža' ži' ka' da' znnégake' che Dios, yenit law Dios chégake', san no benne' nne ži'e che Dios Be' La'y, batkle yenit law Dios chie'. ³² Lezka', cha' no benne' nnie' chia' neda', Benne' Golje' Benách, Dios yenit lawe' chie', san no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenit law Dios chie'. Bi yenit lawe' chie' ža ni zoažo na'a, na' bi yenit lawe' chie' ža zezán'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo

(Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nak žix to yag, kwian da' žix, san cha' bi nak žix bi kwian da' žix. Ki naken, da' žbia to yag nak bian' kan naken. ³⁴ Le'e, lježgak bele snia nakle. žNakx' gak wchaljle da' naken chawe', cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' zza' láže'gak benách ka', lezka' zcháljgake'. ³⁵ Zchalj to benne' chawe' da' nak chawe' dan' yo'o da' naken chawe' lo yichj lážda'we', san zchalj no benne' bi nake' chawe' da' bi nak chawe', dan' yo'o da' bi naken chawe' lo yichj lážda'we'. ³⁶ Che len žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', wchi'a laže'e benách ka' ni'a chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze' ka'ze. ³⁷ Kan nak da' žno', wchi'a laže'e le', na' yežoj' chawe' o bago'o žia ni'a che dižan' da' wnnó'.

Znnábgkele' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsdle ka', na' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsdle, žénelto' le'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yela' wnná bian' da' napo'.

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ki, benne' wen da' žinnj ka', na' bi zej nake' dot li laže', znnábgkele' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' lé'egekle', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláZ Dios.

⁴⁰ Kan gok che Jonasen', bgane' le'e bel zen chonne ža chonne yele, lezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' zan yo. ⁴¹ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe chásgake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' bengak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan'

benách ki zia dan' beyát láze'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' légake' xtiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka Jonasen'. ⁴² Lezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan zde wbiž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' légake' zia, dan' bžoj no'len' gan nakle'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchalj Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka Salomón na'.

Kate' žežín be' xiwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

–Kate' žežój be' xiwe' yo'o to benne', zdan gan nbiž, na' žiljen gan yezi' lažen'. Cha' bi wžel-len gan yezi' lažen', ⁴⁴ naž nnan: “Yeyá'a latje chia' gan bžoja'.” Kate' yežinen gan bžojen, chejxakan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'. ⁴⁵ Naž chej be' xiwen', na' chejxin' yegaže be' xiwe' ka', be' zej nakžen xiwe' ka len, na' chó'ogaken yógo'ten, na' chejnníta'gaken lo yichj lázdo'w bennen', na' ga ze law gakže nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. Lezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' zinnj ka'.

Xna' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' benách ka' da' ni, bžin xne'e len benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' gónegekle' wcháljlengake' Jesusen'. ⁴⁷ Naž to benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':

–Bwia nga, zoa xno'o len benne' bicho'o ka' la' lí'ale, na' žénegekle' wcháljlengake' Le'.

⁴⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' Le' da' ni, na' wnné':

–žNnézele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?

⁴⁹ Naž bli ne'e, na' bloe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

–Bwia nga, benne' ki zej nake' ka' xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'. ⁵⁰ Nóte'teze benne' žone' kan žénele Xa', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' xna'kza'.

13

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ La' ža na'ze bžoj Jesusen' lo yo'o, na' bejsóe' žoa'a nisdó'. ² Dan' bđobgak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to lo barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' lo yo biž žoa'a nisdón'. ³ Naž Jesusen' bcháljlene' légake', na' da' zan da' bsedle' lélake', da' ka' bsaka' lebe', na' wnné':

–Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' binnedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', béxjwgak bale binnedo' ka' žoa'a nez, na' bžingak byinnedo' ka', na' bđawgakban'. ⁵ Béxjwgak yebale binnedo' ka' lo yo gan že' yej, gan de late'ze yo, na' la' blá'tegaken, dan' de late'ze yo ga na'. ⁶ Naž kate' blá' wbiž, la' wbiže dan' goze', dan' bi zoa gan gon lwen. ⁷ Béxjwgak yebale binnedo' ka' gan belá'gak lba yeche' ka'. Belgólele'e lba yeche' ka', na' bđobgaken dan' goze', na' bžia yí'gaken légaken. ⁸ Béxjwgak yebale binnedo' ka' gan nak lo yo heb, na' bnéjzwgaken. Bnéjzwgak bale dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bnéjzwgaken yebalen yehonnalj ka', na' bnéjzwgaken yebalen yechi žoa ka'. ⁹ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' lebe'
(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Naž bžingak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' wnnábegekle' Le', na' wnnágekle':

–žBiz chen' zcháljleno' benách ka' da' ka' žsaka' lebo'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Dios žonne' le'e latje chejni'ilele da' ngache' kan zna bi'e Le' ya'abá chie', san benne' ki bi žénegekle' chejni'igekle'. ¹² No benne' zzi'e xtiža' Dios, Dios wnezjwe' chie' yelate', na' gáta'le'en chie', san no benne' bi zzi'en, da' do'ze dan' ba nzi'e yegá'n. ¹³ Che len zcháljlena' légake' da' ka' žsaka' leba', dan' zwíagake' san bi zlé'egekle'. Žlyenle' san bi zze nággake', na' bi žejni'igekle'. ¹⁴ Ki žaken, zžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláž Dios, katen' wnné':

Da' li yénlele san bi chejni'ilele.

Wíale'ele san bi lé'elele da' nakkzen.

¹⁵ Ki naken dan' nak zide yichj lázdo'gak benne' ki,

na' bi be žaz lo yichj nággake'.

Nyejw yej láwgake',

na' bi zlé'egekle' len yej láwgake' ka'.

Bi zze nággake'

na' bi zzejni'igekle' yichj lázdo'gake',

na' bi žeyággake' chia' neda',

nich gak yeyona' légake'.

¹⁶ Na'a, ba nez zen naken chele le'e, dan' zlé'egekle' yej lawle ka', na' žénegekle' nagle ka'. ¹⁷ Da' li žapa' le'e, benne' zan, benne' bcháljgake' lo wláž Dios, na' benne' chawe' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e, san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yénegekle' da' ženlele le'e, san bi bengeklen'.

Zloe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'
(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

–Le wzé nag da' žsedle da' bsaka' leba' che benne' žaz. ¹⁹ Nóte'teze benne' ženle' diža' kan zna bia' Dios ya'abá, na' bi žejni'ilen', žak che diža' da' benlen' kan gog

che bínnedo' ka' béxjwgaken žoa'a nez. Ła' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyazen lo yichj lázdo'w bennen'. ²⁰ Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yežlyón' gan že' yej žsédgeklen kan žak che no benne' ženle' dižan', na' la' zze nagtien' lo yela' žebél chie', ²¹ san kan bi wdia'gak bínnedo' ka' dan' bi gota' gan góngaken lwen, lezka' žaken che bennen'. Kate' žin to da' žsaka' zin' le', na' kate' zbia láže'gak benách ka' le' dan' nzi' lo ne'e dižan', la' gakte chope laže'e. ²² Bínnedo' ka' béxjwgaken gan bególegak lba yeche' ka' žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', san zdan laže'e da' ka' zej nntitan' yežlyó nga, na' da' ka' žon láže'geklen bennen' dan' zdan laže'e yela' wnni'a che yežlyó nga. Da' ki žóngaken ga kwia yi' dižan', na' bi gak gonen žin lo yichj lázda'we'. ²³ Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo beb žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', na' žejni'ilen', na' žon žin dižan' lo yichj lázda'we'. Zej nak bałe benách ka' bínnedo' ka' bnéjwgaken yetó gaywá' ka'. Zej nak yebałe benách ka' ka' bínnedo' ka' bnéjwgaken yechonnłaj ka', na' zej nak yebałe benách ka' ka' bínnedo' ka' bnéjwgaken yechi žoa ka'.

Yixe'do' ka'ze da' znnan' kan zнна' yełe zoa' scribe

²⁴ Naž bsaka' lebe Jesusen' yetó, na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá naken kan gok che bínnedo' chawe' ka' da' goz to benne' gan nak lo yežlyó chie'. ²⁵ Kate' ne žtasgak benne' ka' nníta'gake' liže', blá' to benne' ga na', benne' bi žle'ele' le' chawe', na' yjeze' lo yežlyó chien' bínnedo' ka' che yixe' ka'ze dan' znnan' kan zнна' yełe zoa' scribe, na' beyeje' latje chie'. ²⁶ Kate' blá' zoa' sriben', na' wzé' bisto chen gan žia zoa' sriben', naž gok bia'gak yixe'do' ka'ze ka'. ²⁷ Naž bžingak benne' wen žin ka' gan zoa benne' žan yežlyón', na' góžgake' le': "Žan, cha' gozo' binnedo' chawe' ka' lo yežlyó chion', žnakž goken blá'gak yixe'do' ka'ze ka'?" ²⁸ Žan yežlyón' gože' légake', na' wnné': "To benne' bi žle'ele' neda' chawe' bene' ki." Naž benne' wen žin ka' wnnágbekle' le', na' wnnágake': "Žžénelo' chejto' chejłážo'to' yixe'do' ka'ze ka'?" ²⁹ Naž xángake' gože' légake': "O'o. Kate' wlážo'le yixe'do' ka'ze ka', lezka' wlážo'lentele ye zoa' scribe ka'. ³⁰ Gakže chawe' gonnle latje gólegaken tzen na' zejte chejtobžon, na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken': le wtóbo zga'ale yixe'do' ka'ze ka', na' le wchejen chejžónn weje nich wzeyžon, na' naž wtoble zoa' sriben' lo yo'o chia'."

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa

(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá, gaken kan gok che to bínnedo' mostasa, dan' goz to benne' gan nak lo yežlyó chie'. ³² Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka' zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, žgóležen ka' yógo'te yixe' kwan ka', na' žaken zen kan nak to yag, na' želžin byínnedo' ka', na' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil
(Lk. 13:20-21)

³³ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá gaken ka' ben kwa zichj che yet xtil, dan' bchixe to no'le len chonne lbix yezje zoa' scribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénelo Jesús gongak da' ka' žsaka' lebe'
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Yógo'te da' ki bsaka' lebe Jesusen', da' ka' bcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bi bcháljlene' légake' da' bi bsaka' leben'. ³⁵ Ki bene', na' bžin dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': Wchaljja' da' ka' wsaka' leba'. Nnia' da' bgache' katen' wzó ław žata' yežlyó.

Da' žsedle da' bsaka' lebe Jesús che yixe'do' ka'ze

³⁶ Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nníta'gake' ga na', na' besele'e légake', na' Le' beyoe'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Bløe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' lebo' che yixe'do' ka'ze dan' znnan' kan zнна' yełe zoa' scribe.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách. ³⁸ Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlyó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan zнна bia' Dios. Yixe'do' ka'ze ka' dan' znnan' kan zнна' yełe zoa' scribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' xiwe'. ³⁹ Bennen' bi žle'ele' chawe' žan yežlyón', na' goze' yixe'do' ka'ze ka', da' xiwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze ławte ža ka' che yežlyó nga, na' benne' ka' ztóbgaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'. ⁴⁰ Kan goken, btóbgake' yixe'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' lo yi', lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. ⁴¹ Neda', Benne' Golje' Benách, sela'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan zнна bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' dołá', na' lezka' benne' ka' žóngake' da' kegle. ⁴² Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' lo yi' gabíl, benne' wen da' zinnj ka', na' kwéžegake', na' wxéj láye'gake'. ⁴³ Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní', na' gákgake' kan nak wbiž gan zнна bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Žsaka' lebe Jesús che to yela' wnni'a ngache'

⁴⁴ Lezka' bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Da' z'na bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yela' wnni'a, da' ngache' to lo yežlyó. Katen' to benne' bžel-len', bekache'en gan bgachen', na' lo yela' žebél chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yela' wnni'a na' chie' le'.

Žsaka' lebe Jesús che to bga da' záka'le'en

⁴⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žala' dan láže'le da' z'na bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne' ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga zaka' ka'. ⁴⁶ Kate' bžel-le' to bga da' záka'le'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na' go'we' bgan'.

Žsaka' lebe Jesús che to yixjw bel

⁴⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gak gan žin da' z'na bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yixjw bel da' bzála'gak benne' ka' lo niso'd, dan' bejxenon bel zan. ⁴⁸ Katen' ba bežá' yixjwn', na' bebéjgaken' lo yo biž žoa'a nison'd, gan wžé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' lo xkwite ka', na' bel ka'ze ka' wžó'ngake' légakba'. ⁴⁹ Lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbas che ya'abá ka', na' kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' légake' ladjw benne' wen da' zinnj ka'.

⁵⁰ 'Naž chó'ngake' benne' wen da' zinnj ka' lo yi' gabil, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake'.

Yela' wnni'a gole, na' da' kobe

⁵¹ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—žejní'ilele yógo'te da' ki?

Bechébegake', na' góžgake' le':

—O', Xan.

⁵² Jesusen' gože' légake':

—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' lo ne'e da' z'na bia' Dios ya'abá chie', nake' ka' to benne' xan yo'o, benne' žebeje' ladjw yela' wnni'a chie' da' kobe, na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebélenlen'.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret

(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Kate' beyóž bsaka' lebe Jesusen' da' ki, bežé'e ga na'. ⁵⁴ Kate' bežine' gan nak laže', bsedle' benne' ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdogak benne' juđio ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebángkle', na' wnná'gake':

—žGaz bsedle benne' ni yela' žejní'il ni? žNakx naken, žone' da' zan yela' wak ki?

⁵⁵ Benne' ni nake' zi'n benne' zkonle' žin blag ka', na' xne'e lie' Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' jwsé, na' Smon, na' Judas. ⁵⁶ Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. žGaz bsedle' yógo'te da' ki?

⁵⁷ Che len gok chope láže'gake', na' bebéj yichjgake' le'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' zchalje' lo wláž Dios, san benách wláž chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

⁵⁸ Che len bi ben Jesusen' da' zan yela' wak ka' ga na', dan' bi žejlé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' z'na bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yela' wak ka' da' žon Jesusen'. ² Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':

—Bennen' nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nzi' lo ne'e yela' wak zen na'.

³ Ki wnná Herodes na' dan' bséla'kze' benne' ka' bėxwngake' Zwan'. Bchéjgake' le' do ya, na' bséjwgake' le' liž ya dan' gónele Herodias gaken ki. Herodias na' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. ⁴ Ki ben Herodes na', dan' Zwan' gože' le': "Bi žala' sóaženo' zo'le benne' bicho'o."

⁵ Che len gónele Herodes na' gote' Zwan', san bžebe' wži'igak benne' wláž ka' chie', dan' žékgekle' nak Zwan' benne' zchalje' lo wláž Dios. ⁶ Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj xkwide' no'le che Herodias na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz laže' Herodes na' da' benbe'. ⁷ Bchebe laže' Herodes na', na' ben choche' xtiže'e wnezjwe' chebe' bíte'teze da' nnable' le'. ⁸ Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':

—Benn chia' na'a to lo žiga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

⁹ Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' bėngkle benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žawlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnezjwe'-be' yichj Zwan'. ¹⁰ Ki goken, bsele'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya. ¹¹ Bennen' bsele'e beyoé'e yichj Zwan' to lo žiga' zen, na' bnezjwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnéjzwbem' che xna'be'.

¹² Naž benne' ka' bėnlengake' Zwan' tzen bžingake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdě na', bejžėngkle' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'

(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bežé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' toze' to latje dach. Katen' bėngkle benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'. ¹⁴ Kate' bežój Jesusen' lo barkw, blé'ele' zej nníta' benách zan ka'

ga na', na' beyache' láže'le' légage', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwage'.¹⁵ Kate' ba za' žále ža na', wbiga'gak benne' wsdle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Ba za' žále na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' légage':

—Bi žon byenen chjake'. Le wnezjw le'e dan' gáwgake'.

¹⁷ Naž góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.

¹⁸ Jesusen' gože' légage':

—Le yedjwán' nga.

¹⁹ Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' beḡwe' da' gayo' yet xtil ka', na' chop bel ka', na' bchis lawe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: "Žóḡkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bdie' da' ka' lo na'gak benne' wsdle chie' ka', na' légage' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'.²⁰ Bdáwgake' yógo'tegake', na' bélégekle'. Naž betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.²¹ Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gógkake' gayo' mílgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' xkwide' ka'.

Jesús zde' lawe'l nísdo'

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Naž la' bente Jesusen' ga bebengak benne' wsdle chie' ka' lo barkw nich chjake' zga'alegake' ka' Le', na' tégake' yechelá'a nison', katen' yesele'e Le' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'.²³ Katen' Jesusen' ba beselé'e benne' ka', wžene' to law ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bchájljlene' Dios. Katen' ba gole, toze' zoe' ga na'.²⁴ Barkwn' gan zej nnita' benne' wsdle chie' ka' zden gachje láwe'le nison', na' žxite' barkwn' dan' žas nison', na' ben' žaken zžagan' barkwn'.²⁵ Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', zde' lawe'l nison'.²⁶ Kate' blé'legekle benne' wsdle chie' ka' Le', zde' lawe'l nison', gok zédgekle' dan' zžébegake'. Wžéžeya'agake', na' wnnágage':

—To be' bxin'.

²⁷ Naž Jesusen' la' bližtie' légage', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedan'. Bi žébele.

²⁸ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Xan, cha' nako' Le', wnné' neda' sa'a gan zo' lawe'l nisen'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Da.

Naž betj Bedon' lo barkwn', na' wzé'e lawe'l nison', zeje' gan zoa Jesusen'.³⁰ Naž kate' blé'el Bedon' kan zta be' nison', bžebe'.

Wzó lawe' žetje' lo nisen', na' wžéžeyi'e. Bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, beslá neda'.

³¹ Jesusen' la' bliže ne'e. Beḡwe' le', na' gože' le':

—Láte'ze žejli'o chia'. žBiz chen' gok chope lažo'o?

³² Kate' wžén Jesusen' lo barkwn', wžé' ži ben' žaken. ³³ Naž benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' bka'n zéngake' Jesusen', na' wnnágage':

—Da' li, Zi'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Kate' ba wdégage' yechelá'a nison', la' bžintegake' gan nbab yež Jenesaret. ³⁵ Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bséla'gake' diža' dot lo yežlyón', na' bžingak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen'.³⁶ Góta'yoegekle' Jesusen' we'e légage' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' la' beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' ze'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mr. 7:1-23)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsdle ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén', bžíngake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

² —žBiz chen' žongak benne' wsdle chio' ka' da' ždetlen kan zej nak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka'? Bi želyib ná'gake' kan nak che yodo' kate' za' gáwgake'.

³ Bechebe Jesusen', na' wnnable' légage', na' wnné':

—žBiz chen' ležka' le'e zzoale cheła'ale da' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle?

⁴ Nak bia' žonle ki dan' gož Dios le'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne xa xno'o" na' ležka' wnné': "No benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'." ⁵ San le'e žnnale: "Cha' no benne' yi'e xa xne'e: Bi be gak wnezjwa' chele dan' ba bchebe laža'a wnezjwa' che Dios yógo'ten'." ⁶ Naž žnnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che xa xne'e. Ki žonle, zzoale cheła'ale dan' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle. ⁷ Le'e, benne' žlo'ézele chawe' kwínle, nak dot da' li da' wnná Isaias, bennen' bchajje' lo wláž Dios, kan nakle, katen' wnné':

⁸ Benne' ki, žoa'agakze' žápegake' neda' ba la'ne,

kege dot láže'gake'.

⁹ Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda'

dan' zšédgekle' da' ka' zchi'igeke' benách ka'.

¹⁰ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légage':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, na' le chejni'ilen. ¹¹ Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žžojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' law Dios.

¹² Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchaljo'?

¹³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Yógo'te da' zej nazen, da' bi goz Xa', Ben-nen' zoe' ya'abá, yelážo'gaken dot lwen. ¹⁴ Le wká'n-gake'. Zej nake' lo chole, na' želchi'e benne' lo chole ka'. Cha' to benne' lo chole chi'e yetó benne' lo chole, žoptie' bíxgake' to lo bloj.

¹⁵ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Bzejní'il neto' da' ni žsaka' lebo'.

¹⁶ Jesusen' gože' légake':
—¿Lezka' le'e bi žejní'ilele? ¹⁷ Nnézlele žaz le'žo yógo'te da' žazen žoa'ažo, na' žežojen le'žo. ¹⁸ Na'a, da' žežojen žoa'ale, lo yichj lázdo'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle chawe' law Dios. ¹⁹ Ki žaken dan' zla'gak lo yichj lázdo'le da' kegle ka' da' zza' láže'le, da' gonen ga gotle benách ka', na' da' gonen ga wká'n ditjle yela' zchag na', na' da' gonen ga gonle da' zinnj, na' da' gonen ga se láže'le bi da' kwanle, na' da' gonen ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonen ga nne yálele. ²⁰ Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' law Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonen ga bi nake' chawe' law Dios.

*To no'le yež ži'to' žejli'e che Jesús
(Mr: 7:24-30)*

²¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón. ²² To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' lo yežen'. Wnnié' zižje, na' gože' Jesusen':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'. Xkwide' no'le chia' žzaka'le'ebe' dan' yo'obe' be' xiwe'.

²³ Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Góžgake' Le', na' wnnágake':

—Besele' le', dan' ze'e xkóže'lžo na' zbéžeyi'e.

²⁴ Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':
—Dios bsele'e neda' nich gáklena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka' žíla'do' ka' zej nniłba'.

²⁵ Naž wbiga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, goklen neda'.

²⁶ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' len.

²⁷ Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':

—O', Xan, san žawgak bé'ko'do' ka' da' bizjw ka', da' žéxjwgaken zanle gan žawgak xžangakba'.

²⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. Dot li laže' nak kan žejli'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.

La' na'ze beyakte xkwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

²⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nido' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to law ya'ado', gan wži'e. ³⁰ Benne' zan bžingake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíxjwgake' légake' xni'a Jesusen', na' Le' beyone' légake'. ³¹ Behán láže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' blé'egekle' znnagake' benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' zza'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' zlé'egekle' benne' ka' gókgake' lo chole. Che len bka'n zéngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

*Jesús zwawe' tap mil benne' ka'
(Mr: 8:1-10)*

³² Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Žeyache' láže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža za'lengake' neda', na' bi be de da' gáwgake'. Bi žénela' yesela' légake' lížgake' želdonze' ka', dan' yedo' láže'gake' lo nez.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz' žel'leto' yet xtil zan lo latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?

³⁴ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Bałx yet xtil de chele?

Bechébegake', na' wnnágake':

—Gaže, na' lezka' babze bel deba' cheto' nga.

³⁵ Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. ³⁶ Bexwe' gaže yet xtil ka' len bel ka', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzožjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'. ³⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwi't ka'. ³⁸ Zej nni'ta' tap mil benne' byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi bláb'gake' no'le ka', na' xkwide' ka'. ³⁹ Naž Jesusen' besele'e benne' ka' lížgake', na' wžene' lo barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Znnábgckle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mr 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka' bžingake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le', na' wnnábgckle' Le' gone' to da' gak bian' gan za' wnná' wnná' bia' chien'. ²⁻³ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake': —Nnézckzele dan' znnagak benách, znnágake': “Kate' že' bejw kwele, wak yejw.” Lezka' znnagake': “Kate' žechj be' bi' gak yejw.” jBenne' bi' nnezle ka'! jŽak nneya'ale da' gon lawe' ža, san bi' žákbe'elele nbága'le zia ni' a che da' žónkzelele! ⁴ Benne' ka', benne' žóngake' da' kgele, na' bi' zoa dot li' láže' gela', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi' be da' gak bian' lé'egckle'. Tože dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, lé'egcklen'.

Naž Jesusen' bkwase' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet xtil

(Mr 8:14-21)

⁵ Kate' bžingake' yechelá'a nison', gókbe'egckle benne' wsedle ka' che Jesusen' go! láže'gake' wá'gake' da' gáwgake'. ⁶ Naž Jesusen' gože' lé'gake':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' bcháljengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Žnne' ki dan' bi' nwa'žo yet xtil.

⁸ Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' lé'gake': —jBiz chen' žon xtilža'le dan' bi' nwa'le yet xtil? Láte'ze žejle'le chia'. ⁹ jBi' žejní'ilele, na' bi' žezá' láže'le kan gok chegak gayo' yet xtil ka', dan' bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹⁰ jLezka' bi' žejjá' láže'le kan gok chegak gaže yet xtil ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹¹ jBi' žejní'ilele? Bi' bchalja' che yet xtil katen' goža' le'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

¹² Naž bejní'igckle' Jesusen' bi' gože' lé'gake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet xtil, san žála' gape chi'i kwíngake' che da' žsédgckle benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw žnne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mr 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan zna bia' Filipo, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—jNož znnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?

¹⁴ Bechébegake', na' wnnágake':

—Bale' znnágake': “Zwa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis.” Yebale' znnágake': “Lías nako', bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.” Yebale' znnágake': “Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.”

¹⁵ Naž Jesusen' gože' lé'gake':

—Cheže le'e, žnož znnale naka' neda'?

¹⁶ Bechebe Smon Bedw, na' gože' Le':

—Le' nako' Benne' Criston', ži'n Dios ban.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Ba nez zen naken chio', Smon, ži'n Jonás, dan' bi' blóe'el no benne' le' da' ni, san Xa', Bennen' zoe' ya'abá, blóe'ele' le' da' ni. ¹⁸ Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' lo yej ni chixjwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yela' wnná' bia' che da' xiwe' bi' gak wzagan' xnéžgake'. ¹⁹ Wdía' lo no'o ži'n ya' ka' che latje gan zna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' lo yežlyó nga, lezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje gaken lo yežlyó nga, ba be' latje gaken Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

²⁰ Naž Jesusen' bchi'le' benne' wsedle chie' ka' bi' wzéngckle' nitó benne' nake' Le' Benne' Criston'.

Jesús žloe'ele' kan za' gótgake' Le'

(Mr 8:31–9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ La' ža na'ze wžo law Jesusen' žloe'ele' benne' wsedle chie' ka' žon byenen' cheje' Jerusalén, gan bžoz wnná' bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wsaka' ži'gake' Le', na' naž gótgake' Le', san kate' gak chonne ža, yebane' lo yela' got. ²² Naž Bedw bchi'e' Jesusen' chela'ale, na' wžo lawe' ždile' Le', na' wnné':

—Xan, bi' gonn Dios latje. Bi' gak chio' kan žzno'.

²³ Naž beyéčj Jesusen', na' gože' Bedon':

—Bkwas na'le. Žono' le' kan žon da' xiwe'. Žono' ga gak chope laža'a dan' kan zza' lažo'o le' bi' naken kan zza' laže' Dios, san kan zza' láže'gak benách ka'.

²⁴ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' žénele' gónlene' neda' tzen, žála' wžóe' chela'ale da' ka' ždan laže'e, na' gake' ka' to benne' noe'e yag kroze, na' jeje' zejté'e le'e yag krozen'. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁵ No benne' žénele' gape chi'e' yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁶ Bi' be da' chawe' gaken che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' den yežlyó nga san wnite' yela' nban chie'. Bi' be gak wnezjw bennen' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁷ Ki žznia', dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yela' baní' che Dios, Xa', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che

to to benne' kan zej nak da' ka' bene'. ²⁸ Da' li žapa' le'e: bi gatgak ba'le benne' ka', benne' nníta'gake' nga, na' zejte lé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

*Zcha' kan z'na' law Jesús
(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)*

¹ Wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakobén', na' jake' cheze gan nak to law ya'a sibe. ² Kate' ne nníta'gake' ga na' bža' kan z'na' law Jesusen' l'awgake'. Wyép yes baní' law Jesusen' kan ža'ní' wbíž, na' beyák zila'do'ze laže' nakwe', na' wnnán' ka' baní'. ³ Naž blé'egekle benne' wsdle chie' ka' kate' lo' lawgak Moisés na' Lías, zchájljengake' Jesusen'. ⁴ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Xan, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁵ Kate' ne zchalj Bedon' da' ni, la' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen' l'égake', na' lo bejwn' benle chi'i to benne' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz laža'a Le'. Le wzé nag da' wchajle'.

⁶ Kate' béngkele benne' wsdle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' lo yole, na' bžébegake'. ⁷ Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' wdane' l'égake', na' wnné':

—Le chas. Bi žébele.

⁸ Kate' bchis l'awgake', na' bwíagake', nitože no benne' blé'egekle', san toze Jesusen'.

⁹ Kate' ne žétjgake' law ya'a na', Jesusen' bchi'le' l'égake', na' wnné':

—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' blé'elele kate' yebanža' lo yela' got neda', Benne' Golje' Benách.

¹⁰ Naž wnnábgekle benne' wsdle chie' ka' Le', na' wnnágake':

—ŽBiz chen' znnagak benne' yodo' wsdle ka' žon byene la' law Lías zga'ale' kate' la' law Benne' Criston'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' l'égake':

—Da' li la' law zga'ale' Liasen', na' wká'n chawe'e yógo'te. ¹² Na'a neda' žapa' le'e: ba bla' law Liasen', san bi beyónbia'gake' le', na' yógo'te da' znnaze chégake' le'e yiche la'y béngake' chie'. Lézka' góngake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zi'gake' neda'.

¹³ Naž bejni'igekle benne' wsdle chie' ka', zchájljlene' l'égake' kan gok che Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

*Jesús žeyone' to xkwide' byo da'be' chon
(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)*

¹⁴ Kate' bežingake' gan zej nníta' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' xni'e, ¹⁵ na' gože' Le':

—Xan, beyache' laže'l' xkwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' zžáka'le'ebe', na' zan chi'i zže'be' lo yi', na' lo nis. ¹⁶ Bedjwá'a-be' gan nníta'gak benne' wsdle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' bi žejle'le che Dios, na' bi nakle li laže'. ŽGáka'tega žala' sóalena' le'e nich chejle'le che Dios? ŽGáka'tega žala' gaka' zen laže' chele le'e? Le yedjwá'-be' nga.

¹⁸ Naž Jesusen' bdíle' be' xiwen' yo'obe', na' la' bežojten lebe', na' la' na'ze beyakte xkwide' byodon'.

¹⁹ Naž wbiga'gak benne' wsdle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ŽBiz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁰ Jesusen' gože' l'égake':

—Bi gokle dan' bi žejle'le che Dios dot láže'le. Da' li žapa' le'e, la'kze láte'ze nak kan žejle'le che Dios, cha' naxzen ka to bínedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: “Bkwaz nga, na' bejsóa na'le” na' la' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejle'le che Dios dot láže'le. ²¹ Na'a, to be' xiwe' ki gak yebejlen toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

*Da' yoble z'na' Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)*

²² Kate' ne zda Jesusen' gan nbab Galilea, gože' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—Zoa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'. ²³ Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža Dios yesbane' neda'.

Naž benne' wsdle chie' ka' gok nyache' láže'gake'.

Jesús žizjwe' laze' che yodo'

²⁴ Kate' bžin Jesusen' len benne' wsdle chie' ka' lo yež Kapernaum, benne' ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lážgake' che yodo', bžingake' gan zoa Bedw, na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ŽBi žizjw bennen' žsadle' le'e laze' che yodo'?

²⁵ Bechebe Bedon', na' wnné':

—O', žizjwe'.

Kate' beyó'o Bedon' lo yo'o, naž Jesusen' la' bližtie' le', na' wnné':

—ŽBiz z'no' le', Smon? Benne' ka' z'na' biá'gake' yežlyó nga, žnoz benne' ka' zchízjwgake' da' žizjwgak benách ka'? ŽZchízjwgake' benne' wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?

²⁶ Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Benne' zi'to' ka' zchízjwgake'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Che len, bi žon byenen chizjwja' laza' che yodo' dan' naka' Zi'n Dios, kan bi be žizjwgak benne' ka' zej nake' benne' wláž che bennen' zchizjwe'. ²⁷ Na'a, nich bi gonžo ga ža'a

nitó benne', wyéj žoa'a nisdó', na' bejzale lo nisen' dan' zzenlo' bel ka', na' bel nežw da' seno', wzí'-ban'. Kate' wsaljo' žoa'aba', žel'-lo' to mežw lasdo'. Wzín', na' bdizjw laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ládjwgake' (Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ La' ža na'ze benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nož benne' ládjwto' gake' benne' blo gan zna bia' Dios ya'abá chie'?

² Naž bliž Jesusen' to xkwide' byodo', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. ³ Naž gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' bi yeyakle kan zej nak xkwide' ki, bi gak cho'ole gan zna bia' Dios ya'abá chie'. ⁴ Che len, no benne' gake' gaxjw laže', na' yeyake' kan nak xkwide' ni, bennen' gake' blo gan zna bia' Dios ya'abá chien'. ⁵ No benne' gape' ba la'ne to xkwide' ki dan' nakbe' chia', gape' nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo dola' (Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia' neda', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yej wetw yene', na' chejžixje kwine' lo nisdó'.

⁷ Da' nyáche'le'e gaken chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' ga bága'gak lježgake' ka' dola'. Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benáč ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' da' gonen ga no benne' bage'e dola'.

⁸ Che len, cha' no'o, o ni'o gonen ga bago'o dola', bhogen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano' la'kze bi gak so'o, cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa chope no'o, na' chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl da' batkle yo'en. ⁹ Cha' yej lawo' gonen ga bago'o dola', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano', la'kze zoa toze yej lawo', na' kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabíl.

Da' žsaka' lebe Jesús che to zila' nnitlba' (Lk. 15:3-7)

¹⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwínle nich bi wzoale che'la'ale nitó xkwide' ki. Neda' žapa' le'e, nníta'tezgak wbás che ya'abá ka' gan že' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' légakbe'. ¹¹ Neda', Benne' Golje' Benáč, bla'a nga nich yeslá' no benne' nítile'.

¹² ¿Biz znnale le'e? No benne', zej nníta' to gaywá' zila' chie' ka', na' cha' nítile toba', žbi wka'ne' taplaj to galjba' ka', na' cheje' gan nak law ya'a, chejdilje' zila'don', bian' wnitlba'? ¹³ Cha' wežel-le'-ba', da' li žapa'

le'e, yebézele' che zila'don' kan gone' chegak yetapljaj to galjba' ka', bia ka' bi wnitgekba'. ¹⁴ Lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nítile nitó xkwide' ki.

Kan žala' yenít lawžo lježžo ka' (Lk. 17:3)

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' lježo' gone' le' zia, beyéj, bejgá'nlene' chawe' la' lé'ezele. Cha' wzé nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'. ¹⁶ Cha' bi wzé nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežó'li xtižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa ligake' xtiža'le. ¹⁷ Cha' bi wzé nage' chégake', gož benne' ka' zdóbgake' che Dios, na' cha' bi wzé nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' lo' le' ka to benne' bi žejli'e che Dios, na' ka to benne' zchizjwe' lo wláz yež zí'to'.

¹⁸ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak lo yežlyó nga, naken da' ba bchi'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje lo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.

¹⁹ Lezka' žapa' le'e, cha' chópzele gonle toze xtiža'le lo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, Xakza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonen' chele. ²⁰ Gan zej nníta' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje láwe'le gan nníta'gake'.

²¹ Naž wbíga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Le', na' wnné':

—Xan, žbał chi'i žala' yenít lawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' zia? ¿Gaže chi'i ka'?

²² Jesusen' gože' le':

—Neda' žapa' le', kege gázeze chi'i ka', san chonnalj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to benne' bi benít lawe' che lježe'

²³ Lezka' wnná Jesusen':

—Ka gon Bennen' zna bia' e' ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'nlene' chawe' benne' wen žin chie' ka'. ²⁴ Kate' wzó lawe' wká'nlene' légake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'. ²⁵ Dan' bi gok chizjwe', wnná xane' to'e le' len no'le chie', na' xkwide' chie' ka', na' lezka' yógo'te da' nape', na' ki gazjw dan' nbage'e che xanen'. ²⁶ Naž benne' wen žin na' bzoa zibe' xni'a xane', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Xan, ben žen lažo'o neda'. Chizjwka' le' yógo'ten." ²⁷ Naž xanen' beyache' láže'le' benne' wen žin chien', na' benít lawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' le'. ²⁸ Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', la' bejchagtje' to benne' zónlene' le' tzen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bežwe' le', na' wženje' yene', na' gože' le': "Wdizjwte dan' zbago'o chia'." ²⁹ Naž

bennen' bzoa zibe' xni'a lježen', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Ben zen lažo'o neda'. Chízjwka' le' yógo'ten." ³⁰ Bi gónele benne' wen žin na', na' bsejwe' le' liž ya na' zejte chízjwe' dan' zbage'e chie'. ³¹ Kate' yezika' benne' wen žin ka' bénekle' da' ni, gok nyache' láže'gake' ni'a chie', na' bejzénegkle' xángake' yógo'te dan' goken. ³² Naž xángake' bliže' benne' wen žin na', na' gože' le': "Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít lawa' chio'. Bsoła' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'. ³³ ¿Bi žala' yeyache' láže'lo' lježo' ka' bena' neda' chio', beyache' láže'la' le'?" ³⁴ Naž xane' bžá'alí'e, na' bdie' le' lo' na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' le' kate' chízjwže' dot dan' zbage'e chie'.

³⁵ Naž wnná Jesusen':

—Lezka' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele le'e cha' bi yenít lawle dot láže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka' želá'agake' yela' zchag na'

(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbaž Galilea, na' bžine' gan nbaž Judea gan de yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbiž. ² Benne' zan zjálene' Jesusen', na' beyone' légake' ga na'.

³ Naž baže benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' le'. Wnnábegkle' le', na' wnnágake':

—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' zo'le' ni'a che bíte'teze da' žaken?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Bi beł-le da' nyejw le'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' yežlyó? Benne' byo, na' no'le bene' légake'. ⁵ Ki wnná Dios: "Che len, benne' byon' žala' kwáslene' xa xne'e, na' chejgá'njene' zo'le', na' žoptie' yeyággake' ka' toze benne'." ⁶ Ki naken, biž zej nake' chópgake' san toze benne' ba beyággake'. Che len, bi žala' yela'agak benách ka' légake', benne' ka' Dios bene' légake' toze.

⁷ Naž benne' yodo' ka' wnnábegkle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biž chen' Moisés gože' légake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' zo'le' to yiche da' žnan želá'álene' le', na' naž gak wsane' zo'len'?

⁸ Jesusen' gože' légake':

—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj lázdo'le, bi'e le'e latje wsane' no'le chele ka', san kate' wzó law žata' yežlyó nga, bi goken ki. ⁹ Neda' žapa' le'e, cha' no' benne' byo wsane' zo'le', na' bi wdálene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'lene' no'le yoble, bage'e doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Lezka', cha' no' benne' byo yoble wchág

ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', bage'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

¹⁰ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Cha' ki naken che no' benne' byo, benne' nžag ná'lene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' toze'.

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi gak si' lo' na'gak yógo'te benách diža' ni, san toze no' benne' byo Dios zzejni'ile' le'.

¹² Zej nnita' benne' byo ka' bi zchag ná'leggake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki gólgake', na' yebaže benne' byo ka' bi zchag ná'leggake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnéžgake', na' yebaže benne' byo ka' bi zchag ná'leggake' to no'le nich gak góngake' xchin Dios, Bennen' žna bi'e ya'abá chie'. No' benne' gak si' lo' ne'e diža' ni žala' si' lo' ne'en.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'

(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' légakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e légakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e légakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnéžgake'. ¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje bíga'gakbe' gan zoa, na' bi wséjwle xnéžgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ki nzi'gake' latje gan žna bia' Dios ya'abá chie'.

¹⁵ Naž Jesusen' bxoā ne'e légakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz

(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' le':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biž da' naken chawe' žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejli kanne chia'?

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Nnezlo' dan' žnno' chia' kate' žnno' naka' dot chawe'? Bi zoa no' benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. Cha' zénelo' gata' yela' nban da' zejli kanne chio', ben kan wnnakze Dios gonle.

¹⁸ Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Bižle da' ka' wnné'?

Jesusen' gože' le':

—Da' wnnakze Moisés katen' wnné':

Bi goto' benách ka'.

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

¹⁹ Wdape ba la'ne xa xno'o.

Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.

²⁰ Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?

²¹ Jesusen' gože' le':

—Cha' žénelo gako' chawe' law Dios, wyéj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

²² Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' nápl'i'e yela' wnni'a.

²³ Naž Jesusen' gože' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan zna bia' Dios ya'abá.

²⁴ Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe' gan zna bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

²⁵ Kate' béngkle benne' wsdle chie' ka' da' ni, bebángkle', na' wnnágake':

—žNožke benne' gak yelé', cha'?

²⁶ Bwia Jesusen' légage', na' wnné':

—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.

²⁷ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zá'leno' Le'. žBizže gata' cheto'?

²⁸ Jesusen' gože' légage':

—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób wežlyó nga, na' kwí'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel.

²⁹ No benne' zka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o wežlyó chie' ka', nich gone' xchina', si' bennen' yetó gaywá'teže ka', na' lezka' gata' yela' nban da' jejlí kanne chie'. ³⁰ Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gákgake' benne' blo.

20

Žsaka' lebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Dios, Bennen' zna bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' xan yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtílje' benne' wen žin ka' nich góngake' žin lo wežlyó chie' gan naze' lba uba ka'. ² Kate' ba bgá'nlene' benne' wen žin ka' chawe', chizjwa' légage' to mežw da' naken lajw to benne' che to ža, bsele'e légage' chjéngake' žin lo wežlyó chien'. ³ Kate' bežoje' xsile, bje'ele' yeba'e benne' ka' nníta'gake' ka'ze lawe' ya'a. ⁴ Gože' légage': "Lezka' le'e, le chej lo wežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." La' jaktie' légage'. ⁵ Bežój benne' xan yo'on' da' yoble wawbíž, na' lezka' kate' žedá chonne, na' tlebe ka bene', bsele'e benne' ka' lo wežlyó chien', benne' ka' bejxake'e ga na'. ⁶ Lezka' bežoje' katen' yelate' zoa wbíž, na' bejxake'e

yeba'e benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' légage': "žBiz chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?" ⁷ Benne' ka' góžgake' le', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' xchinto'." Naž gože' légage': "Lezka' le'e, le chej lo wežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." ⁸ Kate' za' ža'e, benne' xan yo'on' gože' bennen' yo'ogak lo ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Bliž benne' wen žin ka' nich wnezjo' lájwgake', na' chizjo' zga'ale benne' ka' bžingake' ze lawte. Te na' chizjo' benne' ka' bžingake' zgá'alegake'." ⁹ Naž bžingak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbíž, na' wzi'gake' to weje' to mežw da' naken lajw to benne' che to ža. ¹⁰ Kate' bžingak benne' ka' yjéngake' žin zgá'alegake', gókgake' si'gake' da' zenže, san lezka' wzi'gake' to weje' to mežw da' naken lajw to benne' che to ža. ¹¹ Kate' wzi'gaken', wnnégage' che benne' xan yo'on', ¹² na' wnnágake': "Benne' ka' bžingake' kate' ze lawte, to chí'ido'ze béngake' žin, na' toze ka' wdizjo' légage' ka' neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéjele'eto' lo wbá." ¹³ Bechebe xan yo'on', na' gože' toe': "Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken chawe'. žBi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da' naken lajw to benne' che to ža? ¹⁴ Wzi' lajwo', na' beyéj ližo'. Neda' žénela' chizjwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate' ze lawte toze kan žizjwa' le'. ¹⁵ žBi nzi' lo na'a wconla' žin da' naken chia' ka' žénela'? žZge'elo' lježo' dan' žónnli'a chie'?" ¹⁶ Ki naken, ba'e benne', benne' ka' zka'ngak benách ka' légage' ka'ze, gákgake' blo, na' ba'e benne', benne' ka' zej nake' blo na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žliža' san babze benne' ka' nbégage'.

Jesús zmne' da' yoble kan za' gótgake' Le'

(Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Kate' Jesusen' ne ye'e nez, zeje' lo yež Jerusalén, bchi'e cheze chežinnote benne' wsdle chie' ka', na' gože' légage':

¹⁸ —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bžox wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsdle ka', na' chóggake' chia' gata'. ¹⁹ Wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', benne' ka' gon dítjékle' neda'. Chingake' neda', na' wdá'gake' neda' le'e yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

Da' wnnáb xna'gak Jakob, na' Zwa

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Naž xna'gak Jakob, na' Zwa, ži'n Sebedeo ka', bžínlene' chope' ka' law Jesusen', na' bžoa zibe' xni'e Le', na' wnnable' Le' to da' gonze' chie'. ²¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—žBiz žénelo'?

Gože' Le':

—Wnná kwe' to zi'na' ni kwito' lí ža, na' yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Bi nnézele da' znnable. žWak sóecele da' saka'a neda', na' yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?

Góžgake' Le':

—Gakto'.

²³ Naž Jesusen' gože' légage':

—Da' li da' žala' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' da' žala' yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, san nich kwe'le kwita' lí ža, o kwita' yegle, bi nzi' lo na'a kwia' no benne' gonnán' chie', san gata' chegak benne' ka' Xa' ba bkwezen' chégake'.

²⁴ Kate' béngেকে yechi benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake'. ²⁵ Naž Jesusen' bliže' légage', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka', benne' znná biá'gake' benne' zi'to' ka', kan zdétleche znná biá'gake' légage', na' benne' ka' zej nakž'e' blo žkóngেকে la' ljéžgakkze' ka' žin. ²⁶ Bi gaken ki chele. Nóte'tezle le'e, benne' žénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' žin che yezika'le. ²⁷ Lezka', nóte'tezle le'e, benne' yénele' gake' blo, žala' gake' ka' to benne' ndo'w che yezika'le. ²⁸ Lezka' neda', Benne' Golje' Benách, bla' a nga, kege nich gon no benne' xchina', san nich gáklene' benách ka', na' wdía' yela' nban chia', da' chížjwa' lo wlazgak benne' zan nich yelágage'.

Žeyón Jesús chope benne' lo chole ka' (Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Kate' ne zežójgake' lo yež Jerikó, benne' zan zjáklene' Jesusen'. ³⁰ Zej nni'ta' chope benne' lo chole ga na', benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' béngেকে' zde Jesusen' ga na', wnné'gake' zižje, na' wnná'gake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³¹ Benne' zan ka' bchí'igekle' légage' gá'ngake' žize, san wnné'gake' zižježe, na' wnná'gake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³² Naž wléz Jesusen', na' bliže' légage'. Wnnable' légage', na' wnné':

—žBiz žénelele gona' chele?

³³ Góžgake' Jesusen':

—Xan, žénelto' gono' ga yeyaljw yej lawto'.

³⁴ Naž beyache' laže'l Jesusen' légage', na' wdane' yej láwgake'. La' beyáljwtegak yej láwgake', na' jáklene' Jesusen'.

21

Zka'n zéngake' Jesús kate' ne žoe'e lo yež Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé zan Ya'a Yag Olibo, bsele'e Le' chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légage':

—Le chej lo yeždon' da' žen' lawle ga zoažo ni, na' chejžáka'le to burro wná' da'ba' ga na', len to burro byodo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e, le ye'e: "Xanžon' žénele'-ba'." Naž sele'e-ba' chia'.

⁴ Ki goken, bžin da' bzoj bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁵ Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež Sión:

"Le wia nga, Benne' nna bi'e le'e ze'e chele. Lo yela' gaxjw laže' chie' ži'e xkože' to burro. Ži'e xkože' to búrrodo' che to bia žwa'ba' ywa'."

⁶ Naž jak benne' wsedle chie' ka' ga na', na' béngেকে' kan gož Jesusen' légage'.

⁷ Beché'gake' burro wná' na' len burro byodon', na' bžóagake' laže' yicha' chégake' ka' xkóže'ba', na' wžé' Jesusen' law laže' ka'.

⁸ Lezka' wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíl'igake' laže' ka' žžoa' yéngake' lo nez. Yebale' bchí'igake' zin da' bžóagake' lo nez. ⁹ Zižje wnnégak benne' ka' zjake' lawle, na' benne' ka' zjáklene' Jesusen', na' wnná'gake':

—jGa'n zen Le', za'só Dabí! jBa nez zen naken che benne' ni ze'e ni'a che La Xanžo! jGa'n zen Dios!

¹⁰ Kate' wyáz Jesusen' lo yež Jerusalén, yógo'te benne' che yežen' béngেকে' žo'osbé. Benne' zan góžgake' ljéžgake' ka', na' wnná'gake':

—žNož bennen'?

¹¹ Yezika' benne' ka' wnná'gake':

—Benne' ni Jesús, bennen' zchalje' lo wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan nbab Galilea.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Kate' wyáz Jesusen' lo li'a yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te benne' ka' žóte'gake' na' benne' ka' žá'wgake' lo li'a yodon'. Lezka' bžix'e' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. ¹³ Naž gože' légage':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin' yo'o gan wchál'jengak benách ka' Dios" san le'e ba benlen kan nak to yo'o chegak benne' wbán ka'.

¹⁴ Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bale benne' lo chole ka' len benne' ka' bi žak sá'gake', wbíga'gake' gan zoe', na' Le' beyone' légage'. ¹⁵ Kate' bžoz wnná'bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', blé'egekle' yela' wak ka' da' žon Jesusen', na' lezka' béngেকে' znnégak zižje xkwide' ka' lo zchil yodo', na' znná'gakbe': "jGa'n zen za'só Dabí!" ¹⁶ naž bžá'agake', na' góžgake' Jesusen':

—žBi ženlo' da' želnná' xkwide' ki?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—O', ženlan'. žBatkle bej-le da' nyejw le'e yiche la'y da' znnan kíkze žala' gaken? Ki znnan: "Beno' Le' ga žolgak xkwide' ka', na'

bi' že'n ka, bi' ka' ne žáze'gakbe', da' žoe lāwgakbe' neda' da' naken dot li laže'."

¹⁷ Naž Jesusen' bezé'e gan nníta'gake', na' bežoje' lo yež Jerusalén. Wyeje' lo yež Betan- nia gan bga'ne' dot yele.

Jesús zdíle' to yag higo
(Mr 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kate' za' ža'ni', na' zeyéj Jesusen' lo yež Jerusalén, zdone'. ¹⁹ Bje'ele' to yag higo da' žen' kwit nez, na' wbig'e gan žen', san bi be bžel-le' da' zbian. Xlág'e ze žian. Naž Jesusen' gožen':

—Biž kwia da' zix' chio'.

Naž la' wbižte yag higon'. ²⁰ Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebánglek'. Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Nakx goken, la' wbižte yagen'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' chejle'le che Dios, na' bi gak chope láže'le, kégeze wak gonle kan bena' che yagen', san cha' ye'le ya'a nga: "Bkwás na'le, na' bejsóa lo nisdó'" gaken kan nnae. ²² Lezka', yógo'te da' nnable kate' wchájlenle Dios, cha' chejle'le che Dios gon- nen' chele, si'le dan' nnable.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Jesús
(Mr 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Wyáz Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o, žono' da' kí? ¿Nož benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnable' le'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' kí. ²⁵ ¿Nož benne' bsele'e Zwan' nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios bsele'e le', o bselá'gak benne' ka' le'?

Naž wzó ławgak benne' yodo' ka' znnágake' la' légakze':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', la' ye'tie' žo'o: "¿Biz chen' bi bsele'le chie'?" ²⁶ San cha' nnažo: bséla'gak benne' ka' le', žébežo da' gongak benne' wláz ka', dan' žejlé'gake' yógo'tegake' bchalj Zwan' lo wláz Dios.

²⁷ Che len beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' kí.

Žsaka' lebe Jesús kan nak chegak chope xkwide' byo ka'

²⁸ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—¿Biz nnae le'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. Gože' to xkwide' chien', na' wnné': "Ži'na', wyéj

na'a chjeno' žin lo yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'." ²⁹ Beží'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "Bi žénela' cha'a." Wdé na' beyát láže'be', na' yjenbe' žin na'. ³⁰ Naž bennen' gože' yetó xkwide' chien', na' toze kan wnné'. Beží'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "O', xe. Cha'a." San bi wyéj xkwiden'. ³¹ ¿Nole xkwide' chope ka' benbe' da' žaz láže' xabe'?

Beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi' nežw.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: benne' wechizjw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le le'e ka', chjake' zga'alegake' ka' le'e, na' chó'ogake' gan zna na' Dios. ³² Ki gaken dan' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, bje'e gan zoale, na' bsedle' le'e da' naken chawe' kan žala' gonle, na' le'e bi bejle'le chie', san benne' wechizjw ka' na' no'le le'e ka', bejle'gake' chie'. La'kze blé'elele da' ni, bi beyát láže'le nich chejle'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'

(Mr 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag yetó da' wsaka' leba'. Wzóa to benne' xan yo'o, na' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie'. Wbeke' to leje chen, na' bche'ne' to bloj lo yej gan wsíe' xis uba ka'. Lezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež ži'to'.

³⁴ 'Kate' bžin ža wchíbgake' uba ka', xan yežlyón' bsele'e bałe ni'a ne'e gan zej nníta' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyala' chie'. ³⁵ Naž benne' wen žin ka' bčxwgake' ni'a ne'e ka'. Béngake' toe' we', na' yetóe' bétgake' le', na' yetóe' bžé'egake' le' yej. ³⁶ Da' yoble xan yežlyón' bsele'e yebale ni'a ne'e ka', na' gókgake' benne' zanže ka' benne' ka' bsele'e zga'ale, na' tlebe bengak benne' wen žin ka' chégage'.

³⁷ 'Kate' ze lawte, bsele'e ži'ne' gan nníta'gake'. Wzá' láže'e, na' wnné': "Gápegake' xkwide' chia' ba la'ne." ³⁸ Kate' benne' wen žin ka' blé'egekle' ži'ne' na', la' wnnátegake' la' légakze': "Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' da' žala' gak chebe' gaken chežo." ³⁹ Naž bčxwgake'-be'. Bebé'gake'-be' na'le lo yežlyón' gan zej naz lba uba ka', na' bétgake'-be'.

⁴⁰ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Kate' yela' benne' xan yežlyón', ¿nakx gone' chegak benne' wen žin ka'?

⁴¹ Beží'igake' benne' yodo' ka', na' góžgake' Jesusen':

—Wžia yi'e benne' wen da' zinnj ka', na' yežlyó chien' wdíe' lo na'gak yebale benne'

wen žin ka, benne' wnéžwgake' da' žeyala' chie' kate' žin ža chĭbgake' uba ka'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—žBatkle beĭ-le dan' nyejw le'e yiche la'y kan nak da' ni? Ki žnman:

Yej na' da' bzoa cheĭa'ale benne' wen yo'o ka', na'a naken yej len yo'o blo che ze'e.

Ḳanžo na'kze bene' ga naken ki, na' naken to da' žonen ga žebanlžo.

⁴³ Che len žapa' le'e, latje chele gan žnna bia' Dios yeké'n chele, na' gatan' chegak benne' ka' góngake' kan žala' gon no benne' nzi'e latjen'.

⁴⁴ No benne' wtope' lo yej na', la' kwince' wžia yi'e, na' cha' yej na' chejbagan' no benne', wzozjen le'.

⁴⁵ Kate' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' béngkle' dan' bsaka' lebe Jesusen', gókb'e'egkle' bchalje' kan nak chégake'. ⁴⁶ Gónegekle' góšwgake' Le', san bžébgake' benne' zan nni'ta'gake' ga na', dan' žejlé'gake' nak Jesusen' to benne' zchalje' lo wláz Dios.

22

Žsaka' lebe Jesús kan nak che lni che yela' zchag na'

¹ Da' yoble Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Bsaka' lebe', na' wnné':

² —Kan gak chegak benne' ka', benne' chó'ogake' gan žnna bia' Dios ya'abá chie', naken kan gok chegak benne' ka', bliž to benne' wnná bia' légake' kate' bene' lni che ža zchag na' žkwidé' byo chie'. ³ Bsele'e ni'a ne'e ka' nich chejxi'gake' benne' ka' ba bliže' nich yidgake' lni chebe', san bi gónegekle' yidgake'. ⁴ Naž bsele'e yeba'le ni'a ne'e ka', na' gože' légake': "Le chejzlene benne' ka' ba bliža, na' ye'le légake': Le wia nga, ba nzi'ni'a da' gawžo. Ba hetto' xpeža' ka', na' lezka' bia beže ženne' chia' ka'. Yógo'te ba wzi'ni'a. Le da, soažo lni che žkwidé' chia', bin' zchag na'be'." ⁵ Benne' ka' bejlížgake' bi wdápegake' légake' ba la'ne, na' jake' che chégake'. Toe' yjene' žin, na' yetóe' wyeje' chje'w chjete'. ⁶ Yebale' bēšwgake' ni'a ne'e ka', na' ben zígake' légake', na' bétgake' légake'. ⁷ Kate' benne' wnná bian' benle' da' ni, bže'e, na' bsele'e benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, na' bétgake' benne' wet benách ka', na' bžéygake' lážgake'. ⁸ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Da' li ba wzi'ni'a che lni na', san benne' ka' bliža' bi gógake' zi yedjénlengake' neda' tzen lni. ⁹ Le chej na'a gan nak lo nez ka', na' le wlíž yógo'te benne' ka' chejžáka'le ga na' nich yidgake' lni che žkwidé' chia', bin' zchag na'be'." ¹⁰ Naž bžojgak ni'a ne'e ka', na' jake' gan nak lo nez ka', na' btóbgake' yógo'te benne' ka' bejžáka'gake' ga na', benne' chawe' ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.

¹¹ 'Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', bĭe'ele' to benne' bi nakwe' laže' zaka' dan' bnezjwe' chegak benne' ka' nni'ta'gake' lni na'. ¹² Naž gože' bennen': "Bicha'a, žzo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnezjwa' chegak benne' ka' nni'ta'gake' lni?" Bennen' wžoa žize'. ¹³ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Le wchéj ni'a na' ben-nen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol, gan kweže', na' wšéj laye'e lo yela' nyache' laže' chie'."

¹⁴ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Benne' zan bliža', san babze benne' ka' nbégake'.

Zchalj Jesús che da' žizjwžo lazžo

(Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' béngake' xtiža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yeshbága'gake' Le' žia. ¹⁶ Nich góngake' ki bseĭa'gake' baĭe benne' ka' žónlengake' légake' tzen gan zoa Jesusen', len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen. Benne' ka' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi zzi'o da' žnnázegak benách kan nak chio', dan' bi zchi'a lažo'o benách ka' kan nak da' želnaze'. ¹⁷ Bzenle neto'. žBiz žnno' le'? žžon byenen o bi žon byenen chizjwto' lazto' che benne' Sésar, bennen' yež zi'to', bennen' žnna bi'e žo'o?

¹⁸ Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' kwéjgake' Le' diža', nich gak yeshbága'gake' Le' žia, na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka' žlo'e'ezele chawe' kwindle, žbiz chen' žnnale da' wžoan neda' žoa'a ya'a? ¹⁹ Le wlo'e'el neda' to mežw da' žizjwle lazle.

Naž blo'e'egkle' Le' to mežw che yež Roma. ²⁰ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—žNož benne' da' ni'lawe', na' nož benne' nyejw le' le'e mežw ni?

²¹ Góžgake' Le':

—Che benne' Sésar da' ka'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Le chizjw benne' Sésar da' zej naken che benne' Sésar, na' Dios da' zej naken che Dios.

²² Kate' béngkle' da' ni, bebángkle' kan nak diža' chawen' da' bchalj Jesusen'. Belka'ne' Le', na' la' bezá'tegake' ga na'.

Želnnable' Jesús kan žala'yebangak benne' gat ka'

(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Ľa' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žnnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbiğa'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' Le', ²⁴ na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Cha' gat to benne' zoa zo'le, na' bi zoa no žkwidé' chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe'

zo'le', nich soa za'só benne' bíche'ben', ben-nen' gote'." ²⁵ Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi wzóa no xkwide' chebe', xkwide' bežopen' bchag ná'lenbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'. ²⁶ Lezka' goken che xkwide' bežopen', na' lezka' che xkwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'. ²⁷ Kate' ze lawte lezka' got no'len'. ²⁸ Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', žnole bi' gaže ka' gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'leňgakbe' no'len'?

²⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Nchíxele le'e dan' bi' žejní'ilele da' nyejw le'e yiche la'y, na' dan' bi' nónbia'le yela' wak che Dios. ³⁰ Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake', san gágakake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. ³¹ Cha' yebangak benne' gat ka', žbi na' gol-le dan' gožke Dios le'e? ³² Ki wnné': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dios bi nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chí'ze, san nake' Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbáňgake' la'kze gótgake' ža ni'te.

³³ Kate' béňgekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebáňgekle' ni'a che dan' žsedle Jesusen' légage'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kate' gókb'e'egikle benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnníta' žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'. ³⁵ Zoa to benne' ladjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na' gónele' si' bi'e Jesusen'. ³⁶ Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbizle dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?

³⁷ Jesusen' gože' le':

—Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' lo dot yichj lažo'o, na' lo dot yela' žejní'il chio'. ³⁸ Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen zen. ³⁹ Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tlebe, na' ki znan: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'." ⁴⁰ Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios.

žNož benne' nak Benne' Cristo ži'ne'?

(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Katen' zej nníta' tzen benne' yodo' fariseo ka', Jesusen' wnnable' légage', ⁴² na' wnné':

—žBiz žnnale le'e che Benne' Criston'? žNož benne' nak Benne' Criston' ži'ne'?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Ža'só Dabí nake'.

⁴³ Naž Jesusen' gože' légage':

—žBiz chen' Dabí na'kze bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Xana'?" Ki wnné' katen' bchalje' lo wláž Dios Be' La'y, na' wnné':

⁴⁴ Xanžo Dios gože' Xana':

"Wžé' kwita' li ža,

na zejte gona' ga wzóa zibgak benne' ka' xni'o, benne' bi žlé'egikle' Le' chawe'."

⁴⁵ Cha' Dabín' wnné' nake' Xane', žnakxkze naken, žnnale le'e nake' za'só Dabín'?

⁴⁶ Bi gok no benne' yeži'e, na' kate' wzó law ža na', bi bežogle no benne' bi da' nnable' Le'.

23

Jesus žesbage'e benne' yodo' ka' žia

(Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Naž Jesusen' bcháljlene' benne' wsedle chie' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na'.

² Na' gože' légage':

—Benne' yodo' fariseo ka' na' benne' yodo' wsedle ka' zej ži'e latje che Moisés, nich wšédgekle' benách ka'. ³ Che len, le gon yógo'te da' yé'gake' le'e, san bi gonle le'e kan žóngake', dan' to da' znnágake', na' yetó da' žóngake'. ⁴ Da' zchí'igekle' benách ka' naken ka' to ywa' ži'ile'e da' bi gak no benne' we'e, na' zgó'ogaken' ža' yengak benách ka', san légage' bi žénegekle' wchá'gaken', kege len toze xben ná'gake'. ⁵ Žóngake' yógo'te da' žóngake' nich lé'egekle' benách ka' légage'.

Žžéngake' da' zchėjgake' yen ná'gake', na' žoa'a xgágake' gan nyejw to da' nyejwn le'e yiche la'y, na' žtónňgake' lože laže' da' zj' nakwe', da' žloe'elen žápgake' Dios ba la'ne.

⁶ Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje blo gan zdóbgake' žáwgake' tzen, na' gan nak latje blo lo yo'o gan zdóbgake' nich yéňgekle' xtiža' Dios. ⁷ Lezka', žénegekle' gápegak benách ka' légage' ba la'ne kate' žápegake' légage' "Padiox" gan nníta'gak benách ka', na' žénegekle' ye'gak benách ka' légage': "Padiox, benne' wsedle."

⁸ "San le'e, bi žala' gonle ga no benne' yi'e le'e: "Benne' wsedle" dan' zoa toze Benne' nake' Benne' wsedle chele, neda', Benne' Cristo, na' yógo'tele nakle lježle tole yetole.

⁹ Bi ye'le nitó benne' yežlyó nga, bi mnale: "Xe" dan' zoa toze Benne' nake' Xale, Ben-nen' zoe' ya'abá chien'. ¹⁰ Bi gonle ga no benne' yi'e le'e: "Xan" dan' zoa toze Benne' nake' Xanle, neda', Benne' Cristo. ¹¹ No benne' zoe' ladjwle, benne' žone' xchinle yezíka'le, benne' ni gake' blo gan zoale. ¹² Cha' no benne' gon kwine' benne' blo, ka'ze ga'ne', san no benne' nake' gaxjw laže', gake' benne' blo.

¹³ "Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' žloé'ezele chawe' kwinkle. Žsėjwle xnezgak benách ka' žénegekle' žingake' gan žna bia' Dios ya'abá chien'.

Le'ekzle bi žo'ole ga na', na' bi žonle latje cho'ogak benne' ka' žénegekle' cho'ogake' ga na'.

¹⁴ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zka'le ližgak no'le wzebdo' ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwinle, scha žližle Dios. Che len, zenle'e gak da' choge' chele da' sáka'le.

¹⁵ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' lezka' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zdele dot lo nisdó, cha' dot lo yežlyó nga nich gonle ga wká'n zen Dios to benne' ka' žonle le'e, na' katen' ba bžél-lele-ne', žonle ga nbága'že' zia ka dan' nbága'le le'e, dan' gonen ga chejchazle lo yi' gabíl.

¹⁶ 'Da' nyáche'le'e naken chele. Nakle lo chole, na' žénelele wloé'elele benách ka' nez. Ki naken chele dan' znnale: "Kate' bi da' zchebe laže' no benne', cha' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', bi žon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che ya oro da' žen' lo yodo', na' gon byenen." ¹⁷ Le'e, benne' lo chole ka', na' bi žejní'lele. žBizle nakže blo? žOron' o yodon' da' žon la'yen oron'? ¹⁸ Lezka' znnale: "Cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, bi gon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che mežw da' znan lawle bkogen', na' gon byenen." ¹⁹ Le'e, benne' nzide yichj lázdo'le, na' nakle lo chole. žBizle nakžen blo? žMežw da' znan lawlen, o bkog la'yen' da' žon la'yen mežwn'? ²⁰ Che len, cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' lezka' ni'a che yógo'te da' žen' lawlen. ²¹ Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' lezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'. ²² Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že' znan bia' Dios, na' lezka' ni'a che Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.

²³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' žizjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yiže' weje, na' che yiže' anís, na' che komino yela' waw, san zka'nle da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan' bi žonle da' naken chawe', na' bi žeyache' láže'lele lježle ka', na' bi žejle'le che Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' lezka' bi žála' wka'nle yezika' da' ka' žonle, da' ka' žizjwle che yodo'. ²⁴ Le'e, benne' lo chole ka', na' žénelele wloé'elele benách ka' nez. Dan' žonle naken ka' zdele da' že'jle to yeso' da' zde ya, nich kwejle bi'a lasdo' ka', san že'jle to bia žen dan' želbia benne' ka'.

²⁵ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo'

fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Nakle ka to ziga'do' da' žé'jlenle, na' ka to ye'n da' žáwlenle. Žible da' šban da' nwa' kwitle, san yichj lázdo'le nžan' da' zbanle, na' da' kagle ka' da' žonle. ²⁶ Le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' lo chole ka'. Zga'ale le gon chawe' da' yo'on yichj lázdo'le, na' lezka' gakle chawe' kwitle.

²⁷ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' nakle ka yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' zej naken zila'do'ze kwitle, na' da' li xtan znná'gaken, san nžá'gaken žit chegak benne' gat ka', na' yógo'te da' zgot. ²⁸ Lezka' nakle le'e. Da' li láwzele zloé'el kwinle chawe' lawgak benách ka', san yichj lázdo'le nžá'ten da' zloé'ezele chawe' kwinle, na' da' kagle ka' da' žonle.

²⁹ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zzoale yo'o xtanto' ka' lo ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' žonle xtan gan zej ngache' benne' chawe' ka'. ³⁰ Lezka' znnale: "Chela' wzoato' ža ni'te katen' wnnita'gak xa xto'to' ka', bi gónlento' légake' tzen katen' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios." ³¹ Dan' znnale ki, le'ekzle zzoa lile nakle za'sógak benne' ka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ³² Ki naken, žesbaga' kwinle zia dan' wbága'gak xa xto'le ka'.

³³ Le'e nakle ka bele snia ka', na' lezka' ka lježgak bele snia ka'. Da' likze bi yelale lo da' wsaka' zin' le'e lo yi' gabíl. ³⁴ Che len, neda' se'la' chele benne' ka' wcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na' benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle ba'le, na' wda'le yeba'le le'egak yag kroze ka', na' chinle yeba'le gan nak lo yo'o gan zdoble nich yenle xtiža' Dios, na' wlagle légake' to yetó yež. ³⁵ Ki gaken, hága'le le'e zia che yógo'te žen chegak benne' chawe' ka', da' wlaljen lo yo, kate' wzó law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n Adán, benne' chawen', na' na' zejte bétgake' Secría, zi'n Berekias, bennen' bétgake' gachje láwe'le gan že' yodo', na' gan že' bkog la'y, gan zžéygake' bia beždo' ka' law Dios. ³⁶ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki bága'gak benne' ki, benne' nnita'gake' ža ni zoažo' na'a.

*Jesús zbeže' ni'a che yež Jerusalén
(Lk. 13:34-35)*

³⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Benne' Jerusalén ka', le'e na' žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' ka' bse'la' Dios gan zoale. Zan chi' gónela' wto'ba' le'e chia', kan žon žkoko', bia ztobba' brise'do' ka' zan xilba', san bi gónelele. ³⁸ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle. ³⁹ Ki gaken, dan' žapa' le'e, na'a so law biž lé'elele neda'

kate' nnázele: "La'y nak Bennen' ze'e lo wláZ Xanžo Dios."

24

Znna Jesús ka za' wchínnjgake' yodo'

(Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Bžoj Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne zze'e ga na' wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' bloé'egekle' Le' kan nak ze'e na', da' nychjen yodon'. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zl'é'elele yógo'te da' ki? Da' li žapa' le'e, bi ga'n to yej da' nbagan' lježen nga, dan' biž doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze lawte ža ka'

(Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Kate' ne že' Jesusen' gan nak law Ya'a Yog Olibo, wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na' góžgake' Le':

—Bloé'el neto', žBatx gaggak da' ki, na' biz gak bia' ža yeló'o, na' za' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wia kwínle nich bi gon láže'le no benne' le'e, ⁵ dan' la'gak benne' zan, benne' ka' si' lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' gon láže'gek'le' benne' zan. ⁶ Yénlele žak wedile, na' da' zchaljgak benne' ka' che wedile, san bi kwe' zédlele, dan' žon byenen gaggak yógo'te da' ki zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka'. ⁷ Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl'engake' benne' ka' nníta'gake' yetó yež, na' benne' ka' zoa to benne' znna bi'e légake' tíl'engake' benne' ka' zoa yetó benne' znna bi'e légake'. Galj yizwé' zen ka', na' gak wbin, na' latje zan xo' yežlyó. ⁸ Yógo'te da' ki zej naken da' so lawgaken, da' ka' sáka'gak benách ka'.

⁹ Naž wdegak benách ka' le'e lo na'gak benne' ka' wsaka' zi'gake' le'e. Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e cheła'ale, dan' žónlenle neda' tzen, na' gótgake' bálele le'e. ¹⁰ Kate' gak da' ki, benne' zan gak chope láže'gake', na' yebéj yichjgake' neda', na' toe' yetóe' wdíe' lježe', na' toe' yetóe' wzóe' lježe' cheła'ale. ¹¹ Naž la' lawgak benne' zan, benne' gon láže'gake', na' wloé'el kwíngake' ka' benne' ka' zcháljgake' lo wláZ Dios, na' gon láže'gek'le' benne' zan. ¹² Gónle'egake' da' kegle, na' che len biž ží'gek'le' ljéžgake' ka'. ¹³ No benne' gake' Dios toze na' zejze ža ze lawte ža ka', yelá benne'. ¹⁴ Se diža' chawen' kan znna bia' Dios dot yežlyó nga nich yéngkele yógo'te benách zi'to' ka', na' naž žin ža ze lawte ža ka'.

¹⁵⁻¹⁶ 'No benne' gole' da' ki žala' wežnín'i láže'e. Wnná Daniel, bennen' bchalje' lo wláZ Dios ža ni'te, na' wnné': "Da' bi zle'el Dios chawe', dan' zchinnjen, cho'on latje la'y che Dios." Kate' lé'elele gak da' ni, naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala'

wzónnjgake' zaka' law ya'ado' ka'. ¹⁷ No benne' žone' žin yichjo'ole bi žala' yetje' nich bi da' chejxi'e da' nape' lo yo'o, san žala' wzonnjtie'. ¹⁸ No benne' zoe' žin yiže', bi žala' yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' chie'. ¹⁹ Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka', no'le zej noe'e bi'do' ka' chégake', na' lezka' no'le ka' zgáze'gake' bi' že'ndo' ka' chégake' kate' žin ža na'. ²⁰ Le wchaljen Dios, na' le nnable' nich bi žin ža na' žala' wzonnjle kate' žak byo' zag o kate' nak ža la'y, ²¹ dan' sáka'žegak benne' ka' ža ka', ka' wzáka'gak benách ka' ža ni'te kate' ža gota' yežlyó nga, na' zejze na'a ža, na' kege ža zezá' bi sáka'gake' ki. ²² Kate' žin ža na', cha' Dios bi gone' babze ža ka', bi yelá nitó benne', san ni'a chegak benne' ka' wžekze' Le' gone' babze ža ka', nich gáklene' légake'.

²³ 'Che len bi chejle'le cha' no benne' le'e gan zoale, na' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga", o nne': "Zoe' ga na'." ²⁴ La' lawgak benne' zan, benne' wen láže' ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', o nnágake' zcháljgake' lo wláZ Dios. Góngake' da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka' góngaken ga yebángkele benách ka', na' gon láže'gek'le' benne' ka' wžekze' Dios cha' sáke'gake'. ²⁵ Le wia nga, ba gožzka' le'e yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken. ²⁶ Che len, bi chejle'le cha' la'gak benne' ka' gan zoale, benne' yé'gake' le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' lo latje dach." Lezka', bi chejle'le cha' nnágake': "Le wia nga, zoe' lo yo'o." ²⁷ Kan žak kate' žep yes gan zla' wbiž, na' za'ni' gan ženen, lezka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁸ Gakte ki, kan znagak benách ka': "Gáte'teze gan de to da' nat, dóbgakkze lab ka' ga na'."

Da' gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách
(Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' te ža na' katen' sáka'gak benách ka' ki, wchól wbiž, na' byo' bi gonnen baní' chen. Yindjgak belj ka', na' žizgak da' ka' zej nla' ya'abá, da' ka' zej napen yelá' zen. ³⁰ Naž la' dan' gak bia' ya'abá yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, na' kweže' nyáche'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, katen' lé'egake' neda', Benne' Golje' Benách, zezá'a lo bejw ya'abá, na' nzi' lo na'a yelá' wnná bia' zen, na' yelá' baní'. ³¹ Naž sela'a wbás che ya'abá chia' ka'. Wkwžegake' žizje lozgak bia ka', na' wtóbgake' benne' ka' ba wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te latje zan ya'abá.

³² 'Le chejn'il da' žsedle da' žak che yag higo. Katen' žela'gak ni'a nen' že'ndo' ka', na' ba žebía xlagen že'n ka', nnézele za' žin byo' wbá. ³³ Lezka', kate' lé'elele žaggak yógo'te da' ki, nnézele za' žin ža ze lawte ža, na' ba zla' lawn. ³⁴ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gákgaken

zga'ale kate' gatgak benách ka' nníta'gake' za na'.³⁵ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a ka' bi tégaken ka'ze.

³⁶ 'Kate' žin ža na' bi nnezle nitó benne'. Bi nnéžgekle wbás che ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios, san toze Źažo Dios nnezlen'.

³⁷ 'Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, ležka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ³⁸ Kate' ža ka' zga'ale kate' bžin nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, we'j bdáwgake', na' bchag ná'gake', na' bdégage' ži'ngake' ka' lo yelá' zchag na' na' zejte ža wyó'o Noén' le'e barkw zen na', dan' bene', ³⁹ na' bi gókbe'egekle' kate' bžinte nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. Ležka' gaken katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, dan' bi gákb'e'le nitó benne'. ⁴⁰ Kate' ža na' kate' yelá'a, cha' žongak chope benne' ka' žin yiže', toe' yedž'i'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ⁴¹ Cha' chope no'le ka' nníta'gake' wetw, toe' yedž'i'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

⁴² 'Le soa ban laže' dan' bi nnézele biz ža yelá'a neda', Źanle. ⁴³ Na'a, le chejni'il da' ni. Chela' nnezle xan yo'o bi ža yid benne' wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi we'e latje no benne' chidjwe' ze'e nich kwane' da' de liže'. ⁴⁴ Che len, le soa ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža bi zbezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'

(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ Ležka' wnná Jesusen':

—žNož benne' wen žin, benne' nake' chawe', na' žejni'ile', wdé xane' lo ne'e benne' ka' nníta'gake' liže' nich wnezjwe' da' gáwgake' kate' gale'? ⁴⁶ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' nake' chawe', cha' kate' yelá'e xane', yedjxake'e le' žone' dot da' bde xane' lo ne'e. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' nap xane', wdíe' lo na' benne' wen žin žone' ki. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin ki yeyake' benne' wen da' zinnj, na' sa' laže'e, na' nne': "Wžél xana', na' bi yelá' zie'", ⁴⁹ na' cha' so lawe' wsaka' zi'e benne' ka' žónlengake' le' tzen žin, na' so lawe' ye'j gáwlene' benne' ka' želzožle', ⁵⁰ naž yelá' xan benne' wen žin na' to ža kate' bi zoe' zbeze', o to yele žekle' bi la'te xanen'. ⁵¹ Naž xanen' wsaka' zi'e benne' wen žin na', na' gone' ga gak chie' kan žala' gak chegak benne' ka' žloé'ezele chawe' kwíngake'. Naž kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

25

Žsaka' lebe Jesús kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'

¹ Ležka' wnná Jesusen':

—Kan gak chegak benne' ka' chó'ogake' gan zna bia' Dios ya'abá, naken kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'. Wzi'gakbe' broke ka' chéggakbe', na' bžóggakbe' nich chejchággakbe' benne' zchag ne'e. ² Gáyo'be' zej nakbe' ban laže', san yegáyo'be' zej nakbe' nat laže'. ³ Xkwide' no'le nat laže' ka' wzi'gakbe' broke chéggakbe' ka', san bi biá'gakbe' yelate' set da' žeyen. ⁴ Xkwide' no'le ban laže' ka' biá'gakbe' set da' žeyen lo béga'do' chéggakbe' ka' len broke chéggakbe' ka'. ⁵ Dan' wžél benne' zchag ne'e, wdé yele láwgakbe', na' wtásgakbe'. ⁶ Kate' bžin gachje yele, benle chi' to benne' wnníe' žiže, na' wnné': "Ža' benne' zchag ne'e. Le žoj chejchagle-ne'." ⁷ Naž wyasgak yógo'te xkwide' no'le ka', na' bkwežgakbe' broke chéggakbe' ka'. ⁸ Xkwide' no'le nat laže' ka' góžgakbe' xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnággakbe': "Le gonn láte'do' set cheto' che set da' žeyen chele, dan' zgołgak broke cheto' ka'." ⁹ Bechébegak xkwide' no'le ka' ga na' ka', na' wnnággakbe': "Bi gaken dan' bi be ga'n cheto', na' chele. Le chej gan zdo'w set da' žeyen na' chjé'wle chele." ¹⁰ Kate' ne zjakbe' zejxi'gakben', bžin benne' zchag ne'e. Xkwide' no'le ban laže' ka', xkwide' ka' želbezbe' le', wyó'olengakbe' le' tzen gan žaklni che yelá' zchag na', na' la' bséjwte yo'o. ¹¹ Wdé na' bžingak yezika' xkwide' no'le ka' ga na'. Blížgakbe'-ne', na' wnnággakbe': "Źan, Źan, bsaljw cho'oto'." ¹² Le' beži'e, na' wnné': "Da' li žapa' le'e, bi nóni'a le'e."

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Le gak ban laže', dan' bi nnézele bi ža, o bi yele yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw zen ka'

¹⁴ Ležka' wnná Jesusen':

—Kan gon Bennen' zna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' za' cheje' ži'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na' bdi'e lo ná'gake' da' nape'.

¹⁵ 'To benne' wen žin na', bdi'e gayo' kwe' mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdi'e chope kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdi'e to kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdi'e lo ná'gake' ka' da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan nak ži'to'. ¹⁶ Wyéj benne' wen žin na', bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíljene' da' ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'. ¹⁷ Ležka', bennen' wzi'e chope kwe' mežw ka', bejtíljene' yechope ka'. ¹⁸ Bennen' wzi'e to kwe' mežwn' wyeye', na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn' che xane' lo yon'.

¹⁹ 'Kate' ba gok scha, xangak benne' wen žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légage' chawe'. ²⁰ Kate' wzó law bžinte bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe' mežw ka', na' gože' xane': "Źan, gayo' kwe' mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe' mežw ka' dan' bejtíljenan'." ²¹ Źanen' gože' le':

“Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da' zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen.”²² Wdē na' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e chope kwe' mežw zen ka', na' wnné': “Xan, chope kwe' mežw bdio' lo na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da' bejtíljenan'.”²³ Naž xanen' gože' le': “Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a, da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen.”²⁴ Naž kate' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e to kwe' mežw zen na', wnné': “Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo' gan bi gozo', na' ztobo' gan bi bchiljo'.”²⁵ Che len bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' lo yo. Nga de dan' naken chio'.”²⁶ Naž beží'i xane', na' gože' le': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' za'wede. Nnézkzelo' zlapa' gan bi goza', na' ztoba' gan bi bchilja'.”²⁷ Che len, gakže chawe' la' bnezjo' mežw chian' lo na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chíljengaken' yelate', nich kate' yelá'a neda', yezi'a dan' naken chia' len yichjen'.”²⁸ Naž xanen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' lo na' benne' ni, na' le wnezjwn lo na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'.”²⁹ Nôte'teze benne' zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, wdégake' lo ne'e yelate', na' gata' da' zenže chie', san bennen' bi zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n.”³⁰ Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol, gan kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a laže'e benách ka'

³¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a lo latje chawe' chia', gan wchi'a laža'a benách ka'.³² Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyo nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chelá'a weje kan žon to benne' wape zila' ka', benne' znnite'e chelá'a weje chibo ka', na' zila' ka'.³³ Wnnite'e zila' ka' kwite' li ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle.³⁴ Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' li ža, na' nnia': “Le da ga zoa' ni, le'e wléj Xa' le'e cheze'. Gata' latje chele gan znná bi'e, dan' bkweze' chele ža ni'te katen' bdixjwe' yežlyo nga.³⁵ Ki žaken chele dan' wdona', na' bennle da' bdawa'. Wbila', na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to benne' zde' zi'to', na' wlo'le neda' ližle.³⁶ Byažje da' gakwa', na' bwákwele neda' da' ka' žákwele. Bi wzó'a' chawe', na' bedjwiale neda'. Bye'jwa' liž ya, na' bedjwiale neda'.”³⁷ Naž yechébegak benne' chawe' ka', na' yé'gake'

neda': “Xan, žbatx ble'elto' Le' wdono', na' bwawto' Le'? žBatx wbito, na' bennno' da' we'jo'?³⁸ žBatx ble'elto' Le' bejdío' zi'to', na' wlo'to' Le' ližto'? žBatx byažje laže' gako', na' bwákwo'to' Le' da' ka' žákwo'to'?³⁹ žBatx ble'elto' Le' bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bedjwiato' Le'?”⁴⁰ Yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' légake': “Da' li žapa' le'e, dan' benle ki che to benne' ljéza'do' ki, la'kze nake' benne' ka'ze, lezka' chia' nedkza' benlen'.”

⁴¹ Naž yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia': “Le kwas ga zoa' ni, le'e na' nbága'le žia, na' chejchazle lo yi', da' bi yeyolen, dan' bkwez Dios che da' xiwe', na' chegak wbás ka' zónljengaken len tzen.⁴² Ki gaken chele dan' wdona', na' bi bennle da' gawa'. Wbila', na' bi bennle da' ye'ja'.⁴³ Goka' ka benne' zde' zi'to', na' bi wlo'le neda' ližle. Byažje da' gakwa', na' bi bwákwele neda' da' ka' žákwele. Bi wzó'a' chawe', na' lezka' bye'jwa' liž ya, na' bi bedjwiale neda'.”⁴⁴ Naž nnagak benne' ka', na' yé'gake' neda': “Xan, žbatx ble'elto' Le' wdono', o wbito, o goko' ka to benne' zde' zi'to', o byažje da' gako', o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bi góklento' Le'?”⁴⁵ Naž yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' légake': “Da' li žapa' le'e, dan' bi be benle che to benne' zoe' ladjw benne' ka' nníta'gake' nga, la'kze nake' benne' ka'ze, bi be benle chia' neda'.”⁴⁶ Naž benne' wen da' zinnj ka' la' chejcházte'gake' gan sáka'le'egake', san benne' chawe' ka' gata' yelá' nban da' zejli kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gože' benne' wsedle chie' ka',² na' wnné':

—Nnéžzelele žin Lni Pasko' yechóp ža ka', na' kate' ža na' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' wdá'gake' neda' le'e yag kroze.

³ La' na'ze bžox wnná bia' ka' na' benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bdóbgake' gan nak li'a liž bžox blo, bennen' lie' Kaifás.⁴ Béngake' toze diža' séngake' Jesusen' lo yelá' wen laže' chégake', nich gótgake' Le'.⁵ Wnná'gake':

—Bi gak gonžon ža lni, nich bi gongak benách ka' žo'osb'e.

To no'le žko'e yichj Jesús da' zla' zix

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Katen' wzó'a' Jesusen' lo yež Betania lo liž Smon, bennen' wdé'e yižwé' leže,⁷ wbiga' to no'le žkóže'le Jesusen', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nžan' to da' zla' zix da' záka'le'en. Wlo'éen yichj Jesusen' kate' ne

ži'e žawe'.⁸ Kate' blé'egikle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake', na' wnnágake':
 —¿Biz chen' wnitle da' ni? ⁹ Gok no benne' gote'en, na' si'e mežw zan nich gáklenžo benne' yache' ka'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':
 —¿Biz chen' znnele che no'le ni? Nak chawe' da' bene' chia'.¹¹ Benne' yache' ka' nni'talentezgage' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale le'e. ¹² Da' ben no'le ni katen' wloé'e neda' da' zla' zixen', naken to da' zpa'an neda' che ža gacha'a lo yežw ba. ¹³ Da' li žapa' le'e, gáte'teže lo yežlyó nga gan wcháljgake' diža' chawe' ni, lezka' wzéngikle' benách ka' da' ben no'le ni chia' neda' nich chejsá' láže'gake' chie'.

Zchebe laže' Judas wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'

(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Naž Judas Iskariote, to benne' žónlene' tzen yechinéj benne' wbás ka' che Jesusen', wyeje' gan zej nni'ta' bžoz wnná bia' ka',¹⁵ na' gože' légake':

—¿Biz gonle chia' neda' cha' wdía' Jesusen' lo na'le?

Bgá'njene' le' chawe' chíjwngake' le' chi žoa mežw plat. ¹⁶ Naž wzó law Judas na' žilj loj laže'e wdíe' Jesusen' lo na'gake'.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹⁷ Kate' nak ža zzo law lni chegak benne' judío ka' katen' žáwngake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' góžgake' Le':

—¿Gaž žénelo' chejsi'ni'ato' zila'do' chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Le chej lo yežen' gan zoa to benne', bennen' nónbia'žo, na' le yi'e: "Benne' žsedle' neto' znne': Za' žin ža chia' gata'. Lo ližo' gáwlena' benne' wsedle chia' ka' tzen zila'do' že' Lni Pasko'."

¹⁹ Naž bengak benne' wsedle chie' ka' kan gože' légake', na' bsi'ni'gake' da' gáwngake' že' Lni Pasko'.

²⁰ Kate' ba gole ža na', Jesusen' wží'lene' chežinnote benne' wsedle chie' ka', na' wzó láwngake' žáwngake'.²¹ Kate' ne žáwngake', Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, to benne' ládjwle le'e wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

²² Naž gok nyache' láže'gake', na' wnnábgekle' Jesusen' to tože', na' wnnágake':
 —Xan, žneda' gonan'?

²³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka'.²⁴ Da' li neda', Benne' Golje' Benách, cha'a gan gak kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken

chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' nich góžgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chela' bi golje'.

²⁵ Naž beží'i Judas, bennen' wdíe' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žneda' gonan'?

Jesusen' gože' le':

—O', le' na'.

²⁶ Kate' ne žáwngake', Jesusen' bežw'e to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le sin', le gawn. Da' ni naken beła' žen chia'. Kan bena' che yet xtil ni žloe'elen kan gak che beła' žen chian'.

²⁷ Lezka' bežw'e to ziga'do', na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bnezjwen' chégake', na' wnné':

—Le ye'jen yógo'tele. ²⁸ Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Xchenan' laljen ni'a chegak benne' zan nich gak yenit law Dios doła' da' zej nbage'e. ²⁹ Lezka' žapa' le'e, biž ye'ja' xis da' zbia lba uba ki kate' žinže ža na' ye'jljena' le'e to da' kobe gan znna bia' Xažo Dios.

Jesús znne' nna Bedw bi nónb'i'e Le'

(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Kate' beyóž bégake' da' zka'n zenen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo. ³¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw le'e yiche la'y kan gak chia', da' znnan: "Gona' ga gat Benne' Wape Žila' Ka', na' gáslasgak žila' ka'."

³² Katen' yebana' lo yela' got, naž cha'a zga'ala' ka' le'e zaka' gan nbab Galilea.

³³ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' wka'ngake' Le', neda' bi gak chope laža'a, bi wka'na' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chi'i bi nónb'io neda'.

³⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—La'kze gátljena' Le' tzen, bi nnia' bi nónb'ia Le'.

Lezka' wnnagak yógo'te benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zcháljljena' Dios lo yežlyó Jetsemani

(Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Naž Jesusen' bžínlene' benne' wsedle chie' ka' tzen yežlyón' nzin' Jetsemani. Gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháljljena' Dios.

³⁷ Jesusen' bchi'e Bedw len chope ži'n Sebedeo, na' wzó lawe' žak nyache' laže'e, na' žek lážda'we'.³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Žak nyache' laža'a, na' žatkza' lo yela' žek lázda'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot ye le tzen len neda'.

³⁹ Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios, na' wnné':

—Xe, cha' wak, ben ga bi gon byenen saka'a ki, san kege kan ženela' neda', san kan žénelo' Le' gono'.

⁴⁰ Kate' bežin Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejxake'e légake' ztásgake', na' gože' Bedon':

—¿Bi gok nná'leno' neda' tzen ye le to chí'ido'ze? ⁴¹ Le nna'ze dot ye le, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e, nich bi gata' latje gon da' xiwe' ga gonle doła'. Zóateze be' nákkzele ban laže', san lo bela' žen chele žedó láže'le.

⁴² Naž wyéj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháljlene' Dios. Wnné':

—Xe, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak lažo'o Le'.

⁴³ Kate' beyeje', da' yoble bedjxake'e légake' ztásgake' dan' ndele'e ye le yej láwgake'. ⁴⁴ Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháljlene' Dios da' beyonne chi'i, na' tlebe kan wnné' zga'ale wnné'. ⁴⁵ Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—¿Žtasle na'a, na' žezí' láže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'. ⁴⁶ Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' ždie' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžeje'

(Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nbáblene' benne' chežinnoe' ka', la' bžintie' ga na', na' žónlengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná' bia' ka' na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁸ Judas na', bennen' ždie' Jesusen', ba bløe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Len' Jesusen'. Le sene'.

⁴⁹ Naž wbiga' Judas na' gan zoa Jesusen', na' wnné':

—Padiox, Benne' Wsedle.

Naž la' bchag lawtie' Le'. ⁵⁰ Jesusen' gože' le':

—Bicha'a, ¿biz žono' nga?

Naž wbiga'gak benne' ka', na' béxwgake' Jesusen'. ⁵¹ To benne' zóalene' Jesusen' wleche' ya ntoche' chie', na' bene' we', bchoge' yid nag to benne' wen žin che bxoz blo. ⁵² Jesusen' gože' le':

—Begó'o ya ntoche' chion' ližen. Yógo'te benne' ka' žkóngekle' žin ya ntoche' nich

gótgake' benách, lo ya ntoche' gátgake'. ⁵³ ¿Bi nmezlo' gak nnabla' Xa', na' Le' la' séla'tie' chia' da' zánle'eže ka chežinno kwe' wbás che ya'abá ka', da' zej naken da' zan gaywé'e to to kwen'? ⁵⁴ San cha' gona' ki, ¿nakx' gak žin da' nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan žala' gaken chia' ki?

⁵⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Za'le nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle katen' zzenle benne' wbán ka'. Yógo'te ža wži'a lawle gan nak lo zchil yodo', gan bsedla' benách ka', san bi wzenle neda'. ⁵⁶ Na'a žaken ki nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bsángake' Le', na' bezónnjgake' ga na'.

Žžin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka'

(Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71;

Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Naž benne' ka', benne' zej nzene' Jesusen', bché'gake' Le', na' bejžégake' Le' law Kaifás, bxoz blo, gan zej ndobe benne' yodo' wsedle ka' len benne' gole ka'. ⁵⁸ Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to' zi'to', na' wyo'e'e gan nak li'a liž bxoz blon', nich le'ele' nakx' gak che Jesusen'.

⁵⁹ Bxoz wnná' bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wchi'a laže' ka', wdiljgake' no benne' yesbage'e Jesusen' zia la'kze gon laže'e, nich gak chóggake' chie' gate'. ⁶⁰ No no bžélgek'le' la'kze bžingak benne' zan, benne' wnnégake' chie' da' wen laže'. Kate' ze lawte bžingak chope benne', na' lo yela' wen laže' ché'gake' wnnégake' chie', ⁶¹ na' wnnágake':

—Benne' ni wnné': "Gak wchinnja' yodo' che Dios, na' yechonne žaze ka' yechisan'."

⁶² Naž wzó ža' bxoz blon', na' gože' Jesusen':

—¿Bi be žechebo'? ¿Biz da' ni da' žnnegak benne' ki chio' Le'?

⁶³ Jesusen' bi be wnné'. Naž bxoz blon' gože' Le':

—Ni'a che Xanžo Dios ban žnnabla' Le' nnio' da' li. Bløe'el neto' cha' nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios.

⁶⁴ Jesusen' gože' le':

—Kan žnno' naka'. Da' li žapa' le'e, le'e'elele neda', Benne' Golje' Benách, ži'a kwit li ža che Dios, gan nzi' lo na'a yela' wnná' bia'. Yida' lo bejw ya'abá, na' la'a gan soale.

⁶⁵ Naž bxoz blon', lo yela' žža'a chie' wcheze laže' da' nakwe', na' wnné':

—Benne' ni žnnie' da' žka'n ka'ze Dios. ¿Nožže benne' žiázjelžo nich nnie' che benne' ni? Ba bénkzelele kan wnnie' che Dios. ⁶⁶ ¿Bize žnnale le'e?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Nbage'e zia, na' žala' gate'.

⁶⁷ Naž bžé'égake' zene' law Jesusen', na' ben zi'gake' Le'. Bałe' wdápegake' xage'e, ⁶⁸ na' góžgake' Le':

—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston? Wnnéya'a na'a. ¿Nož bennen' wdape'e Le'?

Bedw zne': "Bi nónb'i'a Jesusen'"

(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw la' lí'ale. Wbīga' to no'le wen žin gan zoe', na' wnnabe':

—Ležka' le' wdáleno' Jesusen', benne' Galilean'.

⁷⁰ Beží'i Bedon' chebe' gan nníta'gak benne' ka', na' wnné':

—Bi nnezla' no bennen' zchaljo' chien'.

⁷¹ Katen' bžoj Bedon' gan žó'ogake' li'a na', yetó no'le bļe'ele' le'. Gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Ležka' benne' ni bēnlene' Jesusen', benne' Nasaret na' tzen.

⁷² Da' yoble beží'i Bedon' chen. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónb'i'a Bennen'.

⁷³ Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa Bedon', na' góžgake' le':

—Da' li le' zónleno' légake' tzen dan' yela' zneze chio' nak bian' ga benne' le'.

⁷⁴ Naž wzó law Bedon' žesbaga' kwine' zia. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónb'i'a Bennen'.

La' na'ze wžéžete leko'. ⁷⁵ Naž bejsá' laže' Bedon' dan' gož Jesusen' le', katen' wnné': "Zga'ale kate' kweže leko', chonne chi'i nnio' bi nónb'i'o neda'." Bžoj Bedon' ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Zdégake' Jesús lo na' Pilato

(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kate' za' ža'ni' ža na', yógo'te bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', bēngake' toze diža' nich gótgake' Jesusen'. ² Bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Ponsio Pilato, bennen' zna bi'e.

Žat Judas

³ Kate' wnnezle Judas, bennen' bdie' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', ba nžog che Jesusen' gate', gok nyache' laže'e, na' bejwé'e chi žoa mežw plat ka' lo na'gak bžoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka'. ⁴ Judas na' gože' légake':

—Nbaga'a doła' dan' bdia' to benne' chawe' nich gate'.

Naž góžgake' Le':

—Bi žonen ga gek zédleto' neto'. Da' benkzo' le' naken.

⁵ Naž wžó'n Judas na' mežw plat ka' gan nak lo zchil yodo'. Bezé'e ga na', na' bejsi yene' lo yag.

⁶ Bezi'gak bžoz wnná bia' ka' mežw plat ka', na' wnnágage':

—Bi gonn ko'žo mežw ki gan zko'žo mežw che yodo', dan' naken lazjw to benne' wet benách ka'.

⁷ Naž bēngake' toze diža', na' len mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n nich gaken gan gáche'gak benne' zi'to' ka'.

⁸ Che len, lo ža na' belzóe' la latjen', Yo Žen. ⁹ Ki goken, bžin dan' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné': "Beká'agake' chi žoa mežw plat ka', kan nak dan' bzoagak benne' Israel ka' da' zaka' Le', ¹⁰ na' len mežw ka' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n. Da' ni bļoe'el Xana' Dios neda'."

Zžin Jesús gan že' Pilato

(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Kate' bejžégake' Jesusen' gan že' Pilato, bennen' zna bi'e, le' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e Benne' Judio Ka'?

Jesusen' gože' le':

—Da' li znoo'.

¹² Kate' bžoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka' besbágage' Jesusen' zia, Le' bi be beží'e chégake'. ¹³ Naž Pilaton' gože' Jesusen':

—¿Bi ženlo' da' zan ka' da' znnégake' chio'?

¹⁴ Jesusen' bi be bechebe'. Ka' goken, bebanle benne' wnná bian'.

Zchóggake' che Jesús gate'

(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

¹⁵ Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' le'. ¹⁶ Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' zinnj, bennen' lie' Barrabás. ¹⁷ Kate' bdobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?

¹⁸ Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bde-gak benne' yodo' ka' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'.

¹⁹ Kate' ne že' Pilaton' gan zchi'a laže'e, zo'le' bsele'e to benne' chjape' le', na' wnné':

—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébelj'a wdé yele to lo bichgale ni'a chie' Le'.

²⁰ San bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', bešedle' benne' zan ka' nich nnágekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'. ²¹ Da' yoble bchalj benne' wnná bian', na' gože' légake':

—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana' ne' chele?

Wnnágage':

—Barrabasen'.

²² Naž Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz gona' che Jesusen', Benne' Criston'?

Yógo'tegake' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

²³ Naž benne' wnná bian' gože' légage':

—¿Biz da' zia nbage'e?

Zížeže belbéžyi'e, na' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

²⁴ Kate' žákbe'ele Pilaton' bi zzoelē xtiže'e, san bēngakže benách ka' žo'osbé, naž wzí'e nis, na' wdíb ne'e lāwgage', na' wnné':

—Bi be zia nbaga'a neda' ni'a che yela' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele le'e da' ni.

²⁵ Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':

—Yela' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak zí'nto' ka'.

²⁶ Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' lo wdíle, chúngake' Jesusen', na' wdé na' bdi'e' Le' lo ná'gake' nich wdá'gake' Le' le'e yag kroze.

²⁷ Naž benne' ka' žjake' lo wdíle, benne' ka' nníta'gake' lo na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' lo yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.

²⁸ Naž bká'gake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' xna, kan žákwgkak benne' wnná bia' ka'. ²⁹ Bēngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' bxóagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya xtildo' lo ne'e li ža dan' zloe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa žíbgake' xni'e, na' ben dítgjeklē' Le', na' wnnágake':

—jGa'n žen Le', benne' žna bi'o benne' judío ka'!

³⁰ Naž belžé'e Le' zene', na' beká'gake' ya xtilen', na' bdingaken' yichje'. ³¹ Wdé ben dítgjeklē' Jesusen', beká'gake' laže' xna dan' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bché'gake' Le' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Katen' bžojgak benne' ka' žjake' lo wdíle, na' bejxáka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' bēngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

³³ Kate' bžingake' latjen' nzin' Gólgota, da' žnan len díža' xíža', Ya'a Žit Yichjž, ³⁴ byé'lgake' Jesusen' nop zichj da' nchixen da' sla' che bia yixē'. Kate' Jesusen' bnixen', bi gónele' ye'jen'.

³⁵ Kate' ba bdá'gake' Le' le'e yag kroze, wdísgake' laže' da' gokwe', na' btútgjeklē' lawlen nich gak bia' nole' gaken chie'. Ki goken, bžin dan' wnná benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Wdísgake' laže' da' gokwe', na' btútgjeklē' lawlen da' gak bian'." ³⁶ Naž wžé'gake' ga na', na' bwíagake' Jesusen'. ³⁷ Lezka' bdá'gake' le'e yag krozen' gan nak yichjle Jesusen' to díža' da' zloe'elen

zia da' nbage'e, da' žnan ki: "Jesús, Bennen' žna Bi'e Benne' Judío Ka'."

³⁸ Gan da' Jesusen', lezka' bdá'gake' chople benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake' kwite' li ža, na' yetóen' kwite' yegle. ³⁹ Wdegak benne' ka' ga na', na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' ben dítgjeklē' Le', ⁴⁰ na' wnnágake':

—O', Le' wchinnjo' yodon', na' chonne žaze ka' yechison'. Beslá kwino' na'a cha' nako' Le' ži'n Dios. Betj na'a le'e yag krozen'.

⁴¹ Lezka' bxóz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' benne' gole ka', ben dítgjeklē' Le', na' wnnágake':

⁴² —Bennen' beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha' nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka', žála yetje' na'a le'e yag krozen', na' chejle'to' chie'. ⁴³ Le' bxen laže'e Dios. Na'a Dios yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e, dan' wnné': "Ži'n Dios naka'."

⁴⁴ Lezka' benne' wbán ka', benne' ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan da' Jesusen', bliž xíwe'gake' Le'.

Žat Jesús

(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Kate' bžin wawbiž, bechól dot yežlyó, na' zejte žedá chonne. ⁴⁶ Žedá chonnen', wnné žižje Jesusen', na' wnné':

—Elí, Elí, žlama sabaktani?

Da' ni žnan len díža' xíža': "Dios chia', Dios chia', žbiz chen' beběj yichjo' neda'?"

⁴⁷ Kate' bēngake' benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':

—Bennen' žliže' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

⁴⁸ Naž la' wxíte'te to benne' zoe' ládjwgake', na' bežwe' to da' naken blol da' žzopen nis. Bžopen' nop zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil, na' bhagen' žoa'a Jesusen' nich xopen'. ⁴⁹ Naž yeba'le benne' ka' wnnágake':

—Wléz na'a. Wíażo cha' yid Líasen' nich wzetje' Le'.

⁵⁰ Da' yoble wžéžeya'a žižje Jesusen'. Bžojte be' nakkze', na' la' gottie'. ⁵¹ La' na'ze bžéza'te laže' da' nalan' lo yodo'. Bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xni'alen. Naž wzó' yežlyó, na' wla'gak jej ka'. ⁵² Wyáljwgak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake' che Dios, na' bebángake'. ⁵³ Wdé bebán Jesusen', naž benne' ka', benne' bežó'gake' lo yežw ba ka' chégage', wyážgake' lo yež la'y, yež Jerusalén, gan blé'egekle benne' zan légage'.

⁵⁴ Naž bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle, benne' ka' zwiágake' Jesusen', kate' blé'ele' wzó' yežlyó, na' da' ka' gógkaken, bžebe', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' ži'n Dios.

⁵⁵ Wnníta'gak no'le zan zító'ze ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' katen' bezé'e gan nbab Galilea, na' bēngake' xchine', na'

bnéjwgake' da' bdawgak Jesusen' na' benne' ka' zónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga na', zwiágake' Jesusen'. ⁵⁶ Lia Madlen na' Lia, xna'gak Jakob na' Jwsé, wnníta'gake' ladjwgake'. Lezka' wzóa xna'gak zi'n Sebedeo ka' ga na'.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba da' nadjen le'e ya'a yej

(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Kate' za' žałe ža na', bla' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' lezka' bėnlene' Jesusen' tzen. ⁵⁸ Benne' ni bejwíe' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' lo na' Jwsén'. ⁵⁹ Bzetj Jwsén' Le', na' bchele' Le' laže' da' zaka'. ⁶⁰ Naž bkáche'gake' Le' to lo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag žen da' wbagan' gan zó'ogake' lo yežw ba na', na' beyeje' liže'. ⁶¹ Wzóa Lia Madlen len yetó Lia ga na', na' wzé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

⁶² Kate' za' ža'ni' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan že' Pilato. ⁶³ Naž góžgake' Pilaton':

—Benne', žejśá' láže'to' dan' wnná benne' wen lažen', dan' wnné' katen' wzóe' nbane'. Wnné': "Kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got." ⁶⁴ Che len bsela' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bėnlengake' Le' tzen, na' bi yebéjgake' Le'. Naž bi gak ye'gake' benách ka': "Bebán Jesusen' lo yela' got." Cha' ki gaken, diža' wen laže' ni gonžen da' zinnj ka ben diža' wen lažen' dan' bcháljgake' zga'ale.

⁶⁵ Naž Pilaton' gože' légage':

—Zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile nga. Le ché'-gake' len le'e. Le chej, na' le gape chí'i yežw ban' kan sáke'le gonle.

⁶⁶ Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' zbagan' gan zó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' le'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' lo wdile ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús lo yela' got

(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ni' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwiágake' yežw ba che Jesusen'. ² La' na'ze wzó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Błe'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag žen na', na' wži'e lo yej na'. ³ Žna' law wbás che ya'abán' ka yes baní', na' zila'do'ze nak laže' da' nakwe'. ⁴ Kate' benne' ka'

žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', blé'egekle' le', bžébgake', na' wzizgake'. Belbíjgake' lo yo, na' gókgake' ka benne' gat ka'. ⁵ Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wnné':

—Bi žebele. Nnezla' žeyilje Jesús, bennen' bdá'gake' le'e yag kroze. ⁶ Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wnnakze' Le'. Le da, wiale gan gota' Xanžon'. ⁷ Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' lo yela' got, na' Lekze' cheje' zga'ale' ka le'e zaka' gan nbab Galilea. Yel'é'elele-ne' ga na'. Ba goža' le'e dan' bde Dios lo na'a.

⁸ Naž la' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Zžébgake', na' žebégekle', na' taria tariágake' zjake' nich chejzėngekle' benne' wsedle chie' ka' da' ni. ⁹ Kate' ne zjake', bejžaka' Jesusen' légage', na' gože' légage':

—Padiox.

Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byéla'gake' ni'e, na' bka'n zėngake' Le'. ¹⁰ Naž Jesusen' gože' légage':

—Bi žebele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yel'é'gekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' lo wdile

¹¹ Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežingake' lo yežen', na' bzėngekle' bžoz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken. ¹² Kate' ba bdožgak benne' gole ka', bėngake' chawe' diža'. Naž bnéjwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' lo wdile. ¹³ Góžgake' légage':

—Ki nnale: "Benne' ka' bėnlengake' le' tzen bžingake' žele, na' bebéjgake' Le' kate' ne žtasto'." ¹⁴ Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ílto' le', na' gonto' ga bi be gone' chele.

¹⁵ Naž benne' ka' žjake' lo wdile wzí'gake' mežwn', na' yjėngake' kan ba nsédgekle'. Ki goken, žnnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žsele'e benne' wbás chie' ka' chejžėgake' xtiže'e

(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Naž chinejte benne' ka', benne' bėnlengake' Jesusen' tzen, jake' gan nbab Galilea, na' bžingake' law ya'adon', dan' ba bloe'el Jesusen' légage'. ¹⁷ Kate' belé'egekle' Jesusen', bka'n zėngake' Le', san bałe' gok chope láže'gake'. ¹⁸ Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' légage':

—Dios ba bdie' lo na'a yógo'te yela' wnná bia' lo ya'abá chie', na' lo yežlyó nga. ¹⁹ Che len le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa légage' nis, wkónlele žin La Xažo Dios, na' La Dios Zi'n, na' La Dios Be' La'y. ²⁰ Le wsedle légage' góngake' yógo'te dan' goža' le'e gonle. Le wia nga, nedkža'

zóa_lena' l_e'e yógo'te ža na' zejte ža ze l_awte ža
ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWÉ DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ki wzó law diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.

² Goken kan bzoj Isaias, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka' nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné':

Bwia nga. Žsela'a benne' wbás chia', benne' nežwe' ka Le'.

Le' wpé'e nez gan tio'.

³ Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach, na' nne':

"Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan nni'ta'le.

Le yebéj li nez las gan tie'."

⁴ Ki goken dan' bla' Zwa latje dach, na' bchalje' nich yezoagak benách ka' nis, benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law Dios légake' che doła' da' zej nbage'e.

⁵ Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan nbab Judea, na' lezka' lo yež Jerusalén, na' jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán, benne' ka' bežóalapgake' doła' da' zej nbage'e.

⁶ Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za bia yiže', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe' biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'.

⁷ Bchalj Zwan', na' wnné':

—Za' to benne' te na'a, bennen' napže' yela' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi yechwa', nich kweja' zele'. ⁸ Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloe'ezele yela' žezóa' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa' Jesús nis

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

⁹ Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo yego Jordán. ¹⁰ Kate' bežój Jesusen' lo nisen', la' na'ze ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y. Znne'e ka to plomdo', na' bedžsólale' Le'. ¹¹ Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na' wnné':

—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Ženele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús dola'
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

¹² Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de chgi' lo latje dach. ¹³ Wžóa Jesusen' latje dachen' choplalj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' doła'. Wžóa Jesusen' gan zej nni'ta' bia yiže' ka', bia želdaba' ya'ado'.

Wbás che ya'abá ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgage' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

¹⁴ Wdé bséjwgage' Zwa liž ya, wyéj Jesusen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža' chawen' dan' zan' lo na' Dios. ¹⁵ Ki wnné':

—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wzén bel

(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

¹⁶ Kate' ne zde Jesusen' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea, ble'ele' Smon, na' Ndrés, benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne' wzén bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake' law nisen'. ¹⁷ Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

¹⁸ La' bká'ntegake' yixjw ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

¹⁹ Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan ble'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' nni'ta'gake' lo barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka' chégake'. ²⁰ Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake' Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne' wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'

(Lk. 4:31-37)

²¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wzó lawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'. ²² Behángkle' kan žsedle' Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsedle' ka'. ²³ Lezka' wžóa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e, ²⁴ na' wnné':

—žBiž nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? žZo'o nich wžía yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

²⁵ Naž Jesusen' wdijen', na' wnné':

—Wžóa žize, na' bežój lo bennen'.

²⁶ Naž be' xiwen' wžibe sisen bennen', na' wžéžeya'an zižje, na' la' bežojten. ²⁷ Behán láže'gak yógo'te benne' ka' nni'ta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—žBižkze da' ni? žžsedle' to da' kobe? Len yela' wnná bia' zchi'le' be' xiwe' ka', na' žóngaken kan znne'.

²⁸ La' wzete diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkle' benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús xna' zo'le Bedw

(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

²⁹ Naž bežóǵ Jesusen' lo yo'o gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' la' wyéǵlentie' Jakob, na' Zwa, na' bžingake' ližgak Smon, na' Ndrés. ³⁰ De xna' zo'le Bedw, bennen' lie' Smon, lo yo'on', na' yoe'e da' la. La' belžénte'le' Jesusen' kan žak che no'len'. ³¹ Naž wbiga' Jesusen', na' beḡwe' ne'e, na' bechise' le'. La' bežojte da' la da' yoe'en, na' bsi'ni'e da' bdáwgake'.

Žyón Jesús benne' yižwé' zan
(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

³² Kate' za' žále, kate' za' wžén wbíž, la' bžintegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' lezka' benne' ka' zej yoe'e be' xiwe' ka'. ³³ Yógo'te benne' yež ka' bdódbi'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'. ³⁴ Le' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégake'. Lezka' be-beje' be' xiwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' xiwe' ka' dan' zej nonbian' Le' No nake'.

Zchalǵ Jesús gan nbab Galilea
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak choǵ. Bežojte' lo yežen', na' wyeje' to latje dach, gan bchálǵlene' Dios. ³⁶ Smon len benne' ka' nnita'lengake' le' bejdilǵake' Jesusen'. ³⁷ Kate' bejxáka'gake' Le', belyi'e Le':

—Yógo'te benách žeyilǵake' Le'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'o yež gawze ka', nich wchalǵa' xtiža' Dios ga na'. Che len bežoja'.

³⁹ Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchalǵe' lo yo'o ka' gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žyón Jesús to benne' da' beǵa' žen chie' yižwé' leže

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ To benne' da' beǵa' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' lawe', na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

⁴¹ Jesusen' beyache' láže'le' bennen'. Bli ne'e, na' wdane' le', na' gože' le':

—Žénela'. Ba beyako'.

⁴² Katen' wnné' da' ni, la' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'. ⁴³ Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' la' beséla'tie' le'.

⁴⁴ Ki gože' le':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéǵ, bejloé'el kwino' law bḡoz, na' be-jnezjw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wlo'e'elen benách ka' ba beyako'.

⁴⁵ Bežóǵ bennen', na' wzó lawe' zzenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo lo yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžingake' gan zoe' Le'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o.

² La' bdóbtégak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnnita'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bchálǵlene' légake' xtiže'e'. ³ Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e. ⁴ Bi gok žingake' law Jesusen' dan' zej nnita' benne' zan ka' ga na'. Che len bsálǵwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyož bsálǵwgaken', blétǵake' da' dele benne' yižwén' ga na'. ⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Zi'na', ba benit' lawa' le' che doǵa' da' nbago'o.

⁶ Že'gak baǵe benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake': ⁷ "žBiz chen' zchalǵ bennen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenit' lawe' che doǵa'. Toze Dios gak gonen'." ⁸ Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—žBiz chen' zza' láže'le ki? ⁹ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benit' lawe' che doǵa' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' wnné' da' dele', na' se'e. ¹⁰ Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenit' lawa' che doǵa' da' zej nbaga' benách ka'.

Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

¹¹ —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéǵ ližo'.

¹² La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežojte' lawgak yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na'. Bežángkle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Bežóǵ Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nison'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'.

¹⁴ Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, ži'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež ži'to' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

La' wzó ža'te Lebín', na' wyéǵlene' Jesusen'.

¹⁵ Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebale benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáǵlene' Jesusen'. ¹⁶ Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebale benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bižen' žone'? Že'j žáwłene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' dola' ka'.

¹⁷ Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légage':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' bi' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Kate' ža na' benne' ka' žónłengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónłengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' blá'gak bałe benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgakle' Le', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónłengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' zónłengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónłengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légage'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légage', bi góngake' wbás. ²⁰ Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légage'. Ža na' góngake' wbás.

²¹ 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'. ²² Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak blá'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken yid, na' lálje xis uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žála' ka'žo xis uba kobe lo že'e da' naken yid kobe.

Zká'gake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yełe zoa' scribe, na' benne' wsdle chie' ka' wzó lágwage' zká'gake' bisto gan žia zoa' sriben', na' žáwgaken'. ²⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónłengake' Le' tzen žóngake' da' bi žála' gonžo ža la'y.

²⁵ Jesusen' gože' légage':

—¿Bi bel-le kan ben Dabi katen' wdone', na' byažje da' gawe' le' len benne' ka' wnníta'łengake' le'? ²⁶ Wyo'é'e lo yo'ó che Dios katen' gok Abiatar bħoz blo, na' bdawe' yet xtil da' z'kó'ogake' law Dios, dan' bi nzi' lo na' no benne' gawen', san toze bħoz ka' nzi' lo ná'gake' gáwgaken'. Lezka' bnežjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'łengake' le'.

²⁷ Naž Jesusen' gože' légage':

—Dios bene' ža la'y nich yebéłengeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' xchin ža la'y. ²⁸ Che len, neda', Benne' Golje' Benách, naka' xane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Da' yoble wyó'ó Jesusen' to yo'ó gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'. ² Benne' yodo' ka' bwíagake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yeshága'gake' Le' žia. ³ Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža', na' wzé lágwak benne' ki.

⁴ Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':

—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' zinnj? ¿De latje gape chi'izo yela' nban chegak benách ka', o wžia yi'žon?

Wnníta'gak žize benne' ka'. ⁵ Naž Jesusen', lo yela' zža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' laže'e dan' nak zide yichj lázdo'gake'. Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Blí no'ó.

Bennen' bli ne'e, na' la' beyakten cháwe'do'. ⁶ Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' la' béntegake' tzen diža' len benne' ka' žónłengake' Herodes tzen nich gak yeshága'gake' Jesusen' žia, na' gótgake' Le'.

Zdobgak benne' zan žoa'a nisdó'

⁷ Bezá' Jesusen' ga na' tzen len benne' ka' žónłengake' Le' tzen, na' bžine' žoa'a nisdó', na' benne' zan jáklene' Le', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea.

⁸ Lezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusalén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yechelá'al yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki béngake' dan' béngkle' kan zej nak da' zen ka' da' žon Jesusen'. ⁹ Che len Jesusen' gože' benne' ka' žónłengake' Le' tzen wkwéžezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' Le'. ¹⁰ Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe' nich kángake' Le'. ¹¹ Kate' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka' blé'egeklen Jesusen', btínnegaken benne' ka' xni'a Jesusen', na' wžéžeya'agaken, na' wnnágaken:

—Nako' Le' Zi'n Dios.

¹² Jesusen' bchi'le' be' xiwe' ka', nich bi wzéngklen benách ka' No nake' Le'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbš chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Naž wžén Jesusen' to law ya'ado', gan bliže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'. ¹⁴ Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónłengake' Le' tzen, na' nich sełe'e légage' chejžéngkle' benách ka' xtiže'e. ¹⁵ Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich

yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

¹⁶ Ki lágake'.

Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),

¹⁷ Jakob,

Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n

Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe'

yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len

diža' xiža': Benne' wałe ka' ka wzio'),

¹⁸ Ndres,

Lip,

Bartol,

Matio,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Tadeo,

Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),

¹⁹ Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo' na'gak benne' ka' gótgake' Le').

*Znnágake' da' xiwe' zónlenen Jesús tzen
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)*

Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' zónlengake' Le' tzen to yo'o. ²⁰ Da' yoble bdogak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'. ²¹ Kate' béngkle benne' biche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžingake' ga' na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': "Žak yał yichje'."

²² Lezka' benne' yodo' wsedle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', zónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.

²³ Naž Jesusen' bliže' benne' yodo' wsedle ka', na' bsaka' lebe', na' wnné':

—čYebéj da' xiwe' la' kwinzen? ²⁴ Cha' benne' ka' nniíta'gake' to yež la'a lážgake', na' cha' tıl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'. ²⁵ Lezka' cha' benne' ka' nniíta'gake' to yo'o la'a lážgake', na' cha' tıl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'. ²⁶ Che len, cha' da' xiwe' tıl-lenen lježen ka', na' cha' la'a lážgaken, bi gak dia' yela' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.

²⁷ Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wałe, nich kweje' yela' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' walen' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.

²⁸ 'Da' li žapa' le'e: gak yenit law Dios benách ka' che yógo'te doła' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' xiwe' da' znnágake', ²⁹ san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenit law Dios bennen'. To chi'ize nbage'e zia.

³⁰ Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' xiwe' zónlenen Le' tzen."

No benne' nake' xna' Jesús, na' benne' biche'e

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Naž benne' biche' Jesusen' ka' len xne'e bžingake' gan zoe'. Wnniíta'gake' la' lí'ale, na' bséla'gake' to benne' chejliže' Jesusen'. ³² To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Benne' bicho'o ka' len xno'o, nniíta'gake' la' lí'ale, na' žližgake' Le'.

³³ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—čNnézele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?

³⁴ Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka' xna'a, na' benne' bicha'a ka'. ³⁵ No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka' benne' bicha'a, na' ka' no'le zana', na' lezka' ka' xna'a.

4

*Žsaka' lebe Jesús kan nak che benne' žaz
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)*

¹ Da' yoble wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nido'. Bdogak benne' zan gan zoe', na' wžen Jesusen' to lo barkw da' žen' lo nisen', na' wži'e ga' na', na' yógo'te benne' ka' wnniíta'gake' lo yo' žoa'a nisen'. ² Jesusen' bsedle' lé'gake' da' zan, da' bsaka' lebe'. Kate' ne žsedle' lé'gake' wnné':

³ —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínnedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', béxjwgak bale bínnedo' ka' to lo nez las. Bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.

⁵ Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bla'gak bínnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga' na'. ⁶ Naž kate' bla' wbiž, la' wbižtegaken dan' bi nógaken lwen gže'. ⁷ Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak bínnedo' ka', lezka' bela'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' gože', na' da' ka' bi be bnežjwgaken. ⁸ Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnéžjwle'egak da' ka' gože'. To yag da' gože' bnežjwn yechi žoa bínnedo' ka'. Yetón bnežjwn yechonnłaj bínnedo' ka', na' yetón bnežjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.

⁹ Naž Jesusen' gože' lé'gake', na' wnné':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

*Žloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)*

¹⁰ Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nniíta'gake' ga' na' bžingake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgakle' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'. ¹¹ Jesusen' gože' lé'gake', na' wnné':

—Dios žonne' le'e latje chejni'ilele da' ngache' kan znná bi'e, san benne' ka', benne' bi zónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljengaka'-ne' da' žsaka' leba'. ¹² Ki žona' dan' žak kan njejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wíagake', san bi lé'egekle'.
Wzé nággake', san bi chejní'igekle',
na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa'
chégake'
dola' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' źsedle dan' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx
gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'?
¹⁴ Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'.
¹⁵ Zej nak bałe benne' ka' ka' binnedo' ka'
béxjwgaken to lo nez. Žylenle' xtiža' Dios,
san kate' žylenlen', la' za'te da' xiwe', na'
zka'n dižan' da' béngekle'. ¹⁶ Zej nak yebałe
benne' ka' ka' binnedo' ka' béxjwgaken gan
že' yej. Žylenle' dižan', na' len yela' žebél
chégake' želzi'en. ¹⁷ San bi žazen lo yichj
lázdogake', na' to chí'ido'ze zzi'gaken'. Kate'
bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' žbia
laže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan
láže'tegaken'. ¹⁸ Zej nak yebałe benne' ka'
ka' binnedo' ka' béxjwgaken gan žegolgak lba
yeche' ka'. Žylenle' dižan', ¹⁹ san že' láže'gake'
da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len
légake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan
láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo
yichj lázdogake', na' znitle dižan', na' bi žonen
žin lo yichj lázdogake'. ²⁰ Zej nak yebałe
benne' ka' ka' binnedo' ka' béxjwgaken lo yo
bebe. Žylenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken',
na' žonen žin lo yichj lázdogake'. Zej nak
bałe benne' ki ka' binnedo' ka' bnéjzwgaken
yechí žoan. Zej nake' yebałe' ka' binnedo'
ka' bnéjzwgaken yechónlajen, na' zej nak
yebałe' ka' binnedo' ka' bnéjzwgaken yetó
gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on bani'
(Lk. 8:16-18)

²¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Kate' zwála'žo yi', ¿ždóse'žon to kak, o
zgo'ožon zane gan žata'žo? Bi žonžo ki, san
zzoažon ža'le gan ko'on bani'. ²² Yógo'te da'
zej ngachen' yelá' lágwaken, na' yógo'te da'
žákaken gan nak chol žójgaken lo bani'. ²³ No
benne' zoa nage', na' ženle', žála' wzé nage'.

²⁴ Lezka' gože' légake':

—Le we' laže' che da' ženlele. Kan nak da'
žžixe, tlebe wžíx Dios chele, na' wnezjwe'
yelate' chele. ²⁵ No benne' nzi'e xtiže'e, we'e
yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e,
da' láte'do'ze da' benle', yegá'n.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' scribe

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó
nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa'
scribe lo yežlyó chie'. ²⁷ Yele žtase', na' žeyase'

kate' za' ža'ni'. Žla' yag zoa' sriben', na'
zgolen, san le' bi nnezle' nakx žak zgolen.
²⁸ La' yežlyón' žzenen da' nazen lo yežlyón'.
Zga'ale za' xyazen, naž za' bisto chen, na'
te na' kwia zoa' scribe wałe lo bisto chen.
²⁹ Kate' ba nałe zoa' sriben', la' chejtie'
chejchože' bizton' dan' ba bžin ža si'e zoa'
sriben'.

*Žsaka' lebe Jesús kan žak che binnedo'
mostasa*

(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz nnia' kan žak yela' wnná bia' che
Dios yežlyó nga? ¿Biz wsaka' leba' kan žaken?
³¹ Žaken kan žak che to binnedo' mostasa.
Kate' žazen lo yo naken to binnedo' da' nakžen
kwíde'do' ka' yógo'te binnedo' ka' žé'gaken lo
yo, ³² san kate' ba nazen, žlan', na' žžéntežen
ka' yógo'te yixé' kwan da' žé'gaken yežlyó.
Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byinnedo'
ka', na' wžígakba' xó'ngakba' lo zoł' chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' lebe'

(Mt. 13:34-35)

³³ Ka' goken, Jesusen' bsdle' légake',
na' da' zanže da' bsaka' lebe' kan gok
chejní'igekle'. ³⁴ Yógo'te da' bcháljlene'
benne' ka', bzaka' leben', na' yógo'te da' ki
bzejni'ile' légakze benne' wsdle' chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' wałe

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ La' ža na'ze, kate' za' žałe, Jesusen' gože'
benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le cho'o, težo yechelá'a nisdó nga.

³⁶ Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne'
zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že'
Jesusen'. Lezka' wnníta'gak yebałe barkw ka'
ga na', da' ka' žjáklēnen légake'. ³⁷ Wzó law
žak to be' wałe lo nisen', na' wdá'a nis lo
barkwn'. Ka' goken, zej zcha' nis lo barkwn'.
³⁸ Jesusen' die' žtase' lo xkogwe' gan nak ža'le
lo barkwn', na' besbángake' Le', na' belyi'e
Le':

—Benne' wsdle. ¿Bi žeklo' cheto'?
Gatkzto' zan nis nga.

³⁹ Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' žaken,
na' wnné':

—Wzóa ži.

Lezka' gože' nisen', na' wnné':

—Žize wzóa.

Wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdón'.
⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake'
Le' tzen, na' wnné':

—¿Biz chen' zžébele ki? ¿Bi na' chejle'le che
Dios?

⁴¹ Ne zžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Bizkze nak benne' ni? Be' žaken, na'
nisdó žóngaken kan žna xtiže'e.

5

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nisdo' gan nbab che yež Gadara. ² Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', la' bžinte to benne' lawe' Le', benne' bžoje' to lo bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' xiwe'. ³ Benne' ni zzo'e' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' le', kege len do ya. ⁴ Zan chi'i bžóagake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' le' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzojje' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e le'. ⁵ Zdáteze' zbéžyie' dot za dot yele gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak law ya'ado' ka', na' žon we' kwine' lo yej ka' zej žen' ga na'. ⁶ Kate' bl'e'ele' za' Jesusen' zi'to'le, taria taria wyeje' gan ze'e, na' bzoa zibe' lawe'. ⁷ Wnnié' zizje, na' gože' Jesusen':

—žBiž nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Ni'a che Xanžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.

⁸ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen':

—Le', be' xiwe', bežój lo bennen'.

⁹ Jesusen' wnnablen', na' wnné':

—žBi lio'?

Beží'i be' xiwen', na' gožen Le':

—Da' Zan lia' dan' naktó' be' zan.

¹⁰ Wnné' yachen' law Jesusen' nich bi se'le'e be' xiwe' ka' zi'to' lo yežlyón'. ¹¹ Zej nnita' koch zan law ya'ado' na' ze, želdaba' žáwgakba' ga na'. ¹² Be' xiwe' ka' wnné' yáche'gaken law Jesusen', na' wnnágaken:

—Bsela' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.

¹³ Jesusen' la' be'tie' légaken latje, na' bežojgak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bžíte'gak koch ka', na' bejbixjgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' lo nisdo', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gótgakba' ka chop milba'.

¹⁴ Naž bžonnjgak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejžéngkle' benne' yež ka', na' lezka' benách ka' nnita'gake' yixen'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwiagake' bizen' goken ga na'. ¹⁵ Kate' bžingake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'. ¹⁶ Ki goken dan' benne' ka', benne' blé'egekle' da' ben Jesusen' bžéngkle' benne' ka' bžójgake' lo yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', na' lezka' kan gok chegak koch ka'. ¹⁷ Naž wžó lawgak benne' ka' žáta'yoegekle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégage'.

¹⁸ Kate' bebén Jesusen' lo barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', góta'yoele'

Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. ¹⁹ Jesusen' bi bi'e le' latje, san gože' le':

—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' zen da' bena' chio' neda', naka' Xano', na' ka beyache' láže'la' le'.

²⁰ Beyéj bennen', na' wzie' diža' lo yež Dekápolis ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' chie', na' bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nnita'gake' yež ka'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' za Jesús

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Kate' bežin Jesusen' yechelá'a nisdon', naž bedobgak benne' zan gan zoe' žoa'a nison'. ²² Lezka' to benne' lie' jairo, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, ble'e gan zoa Jesusen'. Katen' bl'e'ele' Le', bzoa zibe' lawe'. ²³ Góta'yoele' Le', na' wnné':

—Za' gat xkwide' no'le chia'. Da, xoa no'o lebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.

²⁴ Jesusen' wyéjlene' le', na' benne' zan zjákłene' Jesusen', na' zchígage' Le'. ²⁵ Lezka' zoa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yizwé'. Bi zebíž žen chie' che we' chéggakke' no'le ka'. ²⁶ Ba wzáka'lie' lo na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'. Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be góklene' le', san žyála'žen chie'. ²⁷ Kate' benle' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', wdie' ládjwle benne' zan ka', na' bžine' zaka' xkože' Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. ²⁸ Ki bene' dan' wnné': "Ča' kanza' ze', yeyaka'." ²⁹ La' bebižte žen chie', na' gókke'ele' ba beyake' che da' goken chie'.

³⁰ La' gókke'etel Jesusen' ben žin yela' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne' zan ka', na' wnné':

—žNož benne' wdane' neda'?

³¹ Naž benne' ka' zej nake' toze len Le' góžgake' Le', na' wnnágake':

—Žlé'ekzelo' benne' zan ki zchígage' Le', na' žzno': "žNož benne' wdane' neda'?"

³² Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich le'ele' bennen' wdane' Le'. ³³ Naž no'len' wbiže' lawe'. Žžebe', na' žzize', dan' nnezle' dan' goken chie'. Bzoa zibe' law Jesusen', na' gože' Le' dot dan' goken. ³⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize beyako' che dan' goken chio'.

³⁵ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o gan žyelenle' xtiža' Dios, bžingake' ga na', na' be-lyi'e bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.

³⁶ Bi be' laže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios.

³⁷ Jesusen' bi bnezjwe' yezika' benne' ka' latje chjäcklene' Le', san légakze Bedw, na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben'. ³⁸ Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios, bl'e'ele' žak žaxto', na' zej nni'ta' benne' ka' zbžégake' ga na', na' lezka' benne' ka' zbeže nyáche'gake'. ³⁹ Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' légake':

—¿Biz chen' žonle žaxto', na' zbžéle ki? Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁴⁰ Naž ben dítjgk'le' Jesusen', san Le' be-beje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e xa xna' xkwide' no'len', na' lezka' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wyo'é'e gan debe'.

⁴¹ Beẁwe' na' xkwide' no'len', na' gože'-be':

—Talita, kumi.

Diža' hebreo ni znan len diža' xiža': "Xkwide' no'le, wyase." ⁴² La' wyaste xkwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán láže'gak benne' ka' nni'ta'gake' ga na'. ⁴³ Naž Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngk'le' nitó benne' dan' goken. Na' gože' légake':

—Le gonn da' gaw xkwide' no'le ni.

6

Žežin Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže' (Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wzá'lengake' Le' tzen. ² Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan zdób'gake' nich yéngk'le' xtiža' Dios. Wnni'ta'gak benne' zan ga na', benne' ka' žylenle' chie'. Bebá'ngk'le', na' wnná'gake':

—¿Gaz bsedle bennen' da' ki? ¿Biz yela' žejní'il na' da' nape? ¿Nakx žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios? ³ Benne' ni nake' benne' zkonle' žin blag ka', zi'n Lia. Nake' biche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Lezka' no'le zane' ka' nni'ta'lengake' žo'o nga.

Che len bžó'gake' Le' che'la'ale. ⁴ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gáte'teze zápegake' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios, san benne' wláz chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nni'ta'gake' liže' bi zápegake' le' ba la'ne.

⁵ Che len Jesusen' bi gok gone' nitó yela' wak zen ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bẁoa ne'e légake'. ⁶ Bebán laže' Jesusen' dan' bi žejlé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yeždo' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsdle' benne' ka' ga na'.

Žsela' Jesús benne' chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

⁷ Naž Jesusen' bliže' benne' chežinno ka', benne' žónlengake' Le' tzen, na' wzó lawe' žsele'e légake' chope chópegake'. Bdie' lo

ná'gake' yela' wnná' bia' kwéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. ⁸ Bchi'le' légake' bi be wá'gake' lo nez, kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' lo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'. ⁹ Žala' chjwá'gake' zélgake', san kege yetó laže' da' xoa'nyéngake'. ¹⁰ Lezka' gože' légake':

—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'. ¹¹ Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój ga na', na' le wchinnj bixte yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e zia. Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka' sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

¹² Naž bžojgak benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bejžéngk'le' benách ka' žala' yeyát láže'gake'. ¹³ Lezka' bebéjgake' be' xiwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set lawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyá'gake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Benle Herodes, benne' zna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' zze diža' gáte'teze che yela' wak chie'. Bale benne' ka' znná'gake':

—Nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nape' yela' wak žone' da' ki.

¹⁵ Yebale benne' ka' znná'gake':

—Nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' znná'gake':

—Nake' to benne' zchalje' lo wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnni'ta'gake' ža ni'te, benne' ka' bchaljgake' lo wlaze' Le'.

¹⁶ Kate' benle Herodes da' ki, wnné':

—Nake' Zwa, bennen' bžixa' yene'. Ba bebane' lo yela' got.

¹⁷ Ki wnná' Herodes na' dan' lekze' bsele'e benne' ka' yjéjw'gake' Zwan', na' bchéjgake' le' len do ya lo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Zwan'. Herodías na' nake' no'len' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase' Herodías na', na' bchag ná'lene' le'. ¹⁸ Zwan' gože' Herodes na':

—Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o.

¹⁹ Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Zwan' nich got' le', che len gónele' gata' latje chie', san bi be wzáka'le', ²⁰ dan' Herodes na' zžebe' Zwan', dan' nnézkzele' nak Zwan' chawe', na' la'y. Che len wdape chie' le', na' bze nage' chie' dot laže'e la'kze dan' wnná' Zwan' benen ga wže' zedle Herodes na'. ²¹ Naž bžin to ža wzáka'le' Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wyé'ele' yiz. Bsi'ni'e da' yej' gawgak benne'

ka' nzi' lo ná'gake' lo wlaze' le', na' benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' lezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea. ²² Wyáz xkwide' no'le che Herodias na' gan že'j zágwage', na' bya'abe' lágwage'. Wyáz laže' Herodes na' kan žonbe', na' lezka' wyáz láže'gak benne' ka' že'j záwlengake' le' tzen. Naž Herodes na' gože' xkwide' no'len', na' wnné':

—Wnnáb bi da' žénelo' wnezjwa' chio', na' gonan'.

²³ Ben choche' xtiže'e, na' gože'-be':

—Ni'a che Xanžo Dios wnezjwa' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan zna bi'a.

²⁴ Naž bežojbe', na' gožbe' xna'be':

—¿Biz nnaba'?

Le' gože'-be':

—Yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.

²⁵ La' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':

—Žénela' wxó' chia' na'a lo ye'n zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

²⁶ Gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngkele benne' ka' záwlengake' le' tzen dan' wnné', na' bi gónele' yinnj xtiže'e da' bchebe laže'e chebe'. ²⁷ Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chi'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'. ²⁸ Bennen' žeje' lo wdile wyeye' liž ya, na' bejžix'e yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxoe' to lo ye'n zen. Wdién lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bnéjzwen' che xna'be'.

²⁹ Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze béngkele' dan' goken, bžingake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile'

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Wdé na' beła'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngkele' Le' yógo'te da' béngake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'. ³¹ Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnnita'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Che len Jesusen' gože' légage', na' wnné':

—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezi' láže'žo to chi'i.

³² Naž jake' légakze' to lo barkw, na' bžingake' to latje dach. ³³ Blé'egekle benne' zan ka' zjake' ga na', na' góke'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá ni'agake', na' tariáze jake' ga na'. Bžingake' ga na' zgá'alegake' ka' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. ³⁴ Kate' bežoj Jesusen' lo barkwn', blé'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légage' dan' zej nake' ka' zila'do' ka' bi zoa benne' žape chi'e légakba'. Wžo lawe' žsedle' légage' da' zan. ³⁵ Kate' za' žále

ža na', benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen bžingake' gan zoe', na' belyi'e Le':

—Za' žále, na' latje dach naken nga.

³⁶ Besela' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yeždo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gágwage'.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Le wnezjw le'ekze da' gágwage'.

Naž belyi'e Le':

—Chela' napt'o' lázjwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnéjwto' dan' gágwage'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légage':

—¿Bał yet xtil de chele? Le chejwía.

Kate' ba nnéžgekle', belyi'e Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.

³⁹ Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'. ⁴⁰ Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'. ⁴¹ Naž bexw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' choppe bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle' chie' ka' nich chisgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' choppe bel ka' chegak yógo'te benne' ka'. ⁴² Bdágwage' yógo'tegake', na' béljegekle'. ⁴³ Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno xkwite ka'. ⁴⁴ Benne' ka' bdágwage' ga na' gókgake' ka' gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús lawe'le nisdó'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwage' Le', na' chejtégake' lo nison', nich žingake' lo yež Betsaida, katen' Le' yesele'e benne' zan ka' lížgake'. ⁴⁶ Kate' beyož besela'e légage', wyeye' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios. ⁴⁷ Katen' ga golen, zej barkwn' gachje lawe'le nison', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'. ⁴⁸ Jesusen' blé'ele' légage', na' žejžáke'gekle' zśá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdie'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' lawe'le nison', na' gónele' teze' gan nníta'gake'. ⁴⁹ Kate' blé'egekle' Le' zde' lawe'le nison', gógekle' to bxin nake', na' wžéžya'agake', ⁵⁰ dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légage', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.

⁵¹ Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légage' bebánle'egekle'. ⁵² Bi žejni'igekle' da' zloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Wdė Jesusen' len benne' ka' žónlėngake' Le' tzen yechelá'a nisdó', na' bžingake' gan nbab yež Jenesaret. Bžiga'gake' barkwn' lo yo bižen'. ⁵⁴ Kate' bežóžgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' la' beyónbia'tegake' Jesusen'. ⁵⁵ Tariáze jak benne' ka' yógo'te yeždo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó lágwage' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžingake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'. ⁵⁶ Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yeždo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegle' Le' wnežwe' lėgake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mt. 15:1-20)

¹ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' len bałe benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, hdóbgake' gan zoa Jesusen'. ² Benne' yodo' ki blé'egle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'. ³ Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žongake' kan bénteze bengak xa xto'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žongake', bi be žáwgake'. ⁴ Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a, na' žežingake' ližgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žongake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žongake', da' žónteze žongake', kan želyibe' ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'. ⁵ Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnábgagle' Jesusen', na' wnnágake':

—Ži žongak benne' wsedle chio' ka' kan bénteze bengak xa xto'žo ka', san žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' lėgake':

—Le'e, benne' zlo'ézele chawe' kwınle. Nak da' li dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nak chele. Bzoje' da' znnan: Benách ki, len žoa'agakze' žápegake' xtiža'a ba la'ne,

kege dot láže'gake'.
⁷ Dáche'ze nak kan zka'n zėngake' neda' dan' žsédgekle' da' znnázegak benách ka', kege da' wnnikza' neda'.

⁸ Ki naken, dan' zzoale chełá'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo na'gak benách ka'.

⁹ Lėzka' gože' lėgake':

—Da' li zka'ne ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze žonle. ¹⁰ Ki wnná Dios lo na' Moisés: “Wdape ba la'ne xa xno'ó.” Lėzka' wnné': “Nóte'teze benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'.” ¹¹ San le'e znnale ki: “Cha' no benne' yi'e xē' o xne'e: bi gak bi da' wnežjwa' chele, dan' naken Korbán” (dan' znnan len diža' xiža': dan' ba beche laza'a wnežjwan' che Dios), ¹² naž znnale: “Bi žon byenen bi da' gon bennen' chegak xa xne'e.” ¹³ Ki naken, zzoale chełá'ale xtiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.

¹⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' lėgake':

—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen. ¹⁵ Bi be de da' žazen lo benne' da' gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žežojen le', da' ni gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁶ Cha' zoa nagle, na' cha' žénlele, le wzé nag.

¹⁷ Kate' Jesusen' belá'alene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'o, na' benne' wsedle chie' ka' wnnábgagle' Le' kan nak dan' bsaka' lebe'. ¹⁸ Naž Jesusen' gože' lėgake':

—ŽLėzka' žiažje yela' žejni'il chele? Ži žejni'ilele? Yógo'te da' žazen lo benne', bi gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁹ Ki naken dan' bi žazen lo yichj lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen li'e.

Kate' wnná Jesusen' da' ni, blóe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo. ²⁰ Lėzka' wnná Jesusen':

—Da' žežojen lo benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios. ²¹ Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' zza' láže'gake'. Che len:

Žongake' dolá' ka' da' zej naken sban.

Žbángake', na' žótgake' benách ka'.

²² Žongake' dolá' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Zze láže'gake' da' de che ljėžgake' ka'.

Žongake' da' kegle ka', na' žon láže'gake'.

Zgé'egle' ljėžgake' ka', na' znnégake' chégake'.

Zka'n zen kwjngake', na' žon yálzegake'.

²³ Yógo'te da' kegle ki želžojen lo yichj lázdo'w no benne', na' žongaken ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le zi'to' žejli'e che Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Naž Jesusen' bežé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'. ²⁵ To no'le, zoa to xkwide' no'le chie', na' yo'obe' be' xiwe', benle' ba blá' Jesusen' ga na', na' la' wyejtie' gan zoe', na' bzoa zibe' lawe' Le'. ²⁶ No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe'

benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' xiwen' yo'o xkwide' no'le chien'.
 27 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn latje yéjgekle zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka' zí'n xan yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon lawgak béko'do' ka'.

28 Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':

—O', Xan, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' zanle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéjw'gaken zanle gan žáwgakbe'.

29 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' xiwen' wyó'o xkwide' no'le chion'.

30 Kate' no'len' bežine' liže', bje'ele' xkwide' no'le chien', debe' lo da'a, na' ba bežój be' xiwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

31 Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea. 32 Benne' ka' nníta'gake' ga' na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegkle' le' xoa ne'e le'. 33 Naž Jesusen' bebeje' ben-nen' cheła'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e xben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e zéne'do', na' wdane' lože'e. 34 Naž bwie' ya'abale, na' bka'le'e chi'e, na' wnné':

—Efata.

Diža' na' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Beyaljw."

35 La' beyáljwte nage', na' la' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo. 36 Naž Jesusen' gože' lé'gake' bi wzéngklen' nitó benne', san kan bchi'izele' lé'gake', bzéžegake' diža' che dan' žone'. 37 Bebán láže'gake', na' wnná'gake':

—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngkle benne' ka' gógkake' kwežw, na' žechal'gak benne' ka' bi gok nné'gake'.

8

Jesús zwawe' benne' zanže ka tape mile'
 (Mt. 15:32-39)

1 Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' bcháljlene' lé'gake'. 2 Gože' lé'gake':

—Žeyache' láže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'lgake' neda' nga, na' bi be de da' gáwgake'. 3 Cha' yesela' lé'gake' ližgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak ba'le' z'i'to'.

4 Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' be-lyi'e Le':

—žBiz wawžo benne' zanle'e ki ga ni nak latje dach?

5 Naž Jesusen' wnnable' lé'gake', na' wnné':

—žBa'lyet xtil de chele?

Belyi'e Le':

—Gázeze.

6 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Bežwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: "Žóžkeno'". Naž bzožjen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chisgaken' lawgak benne' zan ka'. 7 Ležka' gota' ché'gake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: "Žóžkeno'" na' gože' lé'gake' chisgake'-ba' lawgak benne' zan ka'. 8 Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljgekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'. 9 Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka' tape mile'. Wde' na' Jesusen' besele'e lé'gake' ližgake', 10 na' bežžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžingake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgkle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' Le'

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

11 Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó lawgake' zdil díža'gake' len Le'. Gónegekle' wžixgake' Jesusen'. Che len wnnábgkle' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. 12 Bka'le'e chi'i Jesusen', na' wnné':

—Želnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa'le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

13 Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bežžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nisdó'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet xtil

(Mt. 16:5-12)

14 Go' láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet xtil den lo barkwn'. 15 Naž bchi'le Jesusen' lé'gake', na' wnné':

—Le wia binlo. Le gape chi'i kwinkle nich bi si'le da' naken ka' kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.

16 Wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zcháljlgake' ljéžgake' ka', na' wnná'gake':

—Žnne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.

17 Žákbe'ele Jesusen' dan' znná'gake', na' gože' lé'gake':

—žBiz chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? žBi žejni'ilele, na' bi žákbe'elele? žNak zide yichj lázdo'le? 18 žŽia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? žBi žešá' láže'le? 19 Katen' bzožja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', žba' xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnná'gake':

—Chežinno.

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' bzozia' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ħbał xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágake':

—Gaže.

²¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—ĸi žejni'ilele na'a, bchalja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' lo chołe, benne' yež Betsaida

²² Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betsaida, bla'gak bałe benne' gan zoe', nwa'gake' to benne' lo chołe ga na', na' góta'yoegekle' Le' kane' bennen'. ²³ Jesusen' bežwe' na' benne' lo chołen, na' bchi'e le' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej lawe', na' bħoa ne'e le'. Naž wnnable' le', na' wnné':

—ĸZle'elo' late'?

²⁴ Bennen' goke' lo chołe bwie', na' wnné':

—Zle'ela' benách ka', na' znná'gake' ka' yag ka', san želdá benne' ka'.

²⁵ Da' yoble Jesusen' bħoa ne'e yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo chołe, na' ba beyakte cháwe'do' yej lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te. ²⁶ Naž Jesusen' besele'e le' liže', na' wnné':

—Bi chejo' lawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' lo yežen' dan' bena'.

Bedw zgne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Wdé na' bezá' Jesusen' len benne' wse-dle chie' ka' ga na', na' wdégake' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan zna' bia' Filipino. Kate' ne' yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—ĸNo benne' znnagak benách ka' naka' neda'?

²⁸ Bechébegake', na' wnnágake':

—Znnagak bałe benne' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Znnágake' yebale' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Znnágake' yebale' nako' yetó benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁹ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—ĸChize le'e, no benne' znnale naka' neda'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Behe' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe laže' Dios sełe'e nga.

³⁰ Naž Jesusen' bchi'le légake' bi wzéngkle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bħoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsdle ka' wzóagake'

neda' chela'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.

³² Kwáselo bcháljlene' légake'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' chela'ale, na' wzó lawe' zdile' Le'. ³³ Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wsdle chie' ka', na' bdile' Bedon', na' wnné':

—Bkwaz kwita' nga. Nako' ka' da' xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che Dios, san kan zza' láže'gak benách ka' naken.

³⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' wsdle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' žénekezele', na' gake' ka' to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen. ³⁵ No benne' že' laže'e yela' nban chie', wnitén, san bennen' wnite' že' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'. ³⁶ ĸBiz da' chawe' gata' che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnít kwine'? ³⁷ Bi be gak wnezjw to benne' nich yeslá kwine'. ³⁸ Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yičhgake' Dios, na' žóngake' doła', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yela'a len yela' baní' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

¹ Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežgekle' ža yed-jnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan zna' law Jesús

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

² Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' légakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan zna' law Jesusen' lawgak yonne' ka'. ³ Wyép yes baní' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Zíla'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' zíla'do'ze kan gok zen'. ⁴ Bla' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zcháljlengake' Jesusen'. ⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Benne' wsdle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁶ Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' zgne'. Ka' goken dan' zžébegak benne' wse-dle ka' che Jesusen'. ⁷ Naž wzé' to bejw da' wló'on zól légake', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.

⁸ La' bwiategake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' lé'gake'.

⁹ Kate' ne yó'ogake' nez, žétjgake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' lé'gake' bi wzéngkle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách, lo yela' got. ¹⁰ Che len bzoa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' lé'gake' belnnable' ljéžgake' biž zejłás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got. ¹¹ Wnnábgekke' Jesusen', na' wnnágake':

—žBiz chen' znnagak benne' yodo' wse-dle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?

¹² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li la' Líasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gákgaken. Na'a, žbiz chen' nyewj le'e yiche la'y da' zrna žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' cheła'ale? ¹³ Žapa' le'e: ba bla' Líasen', na' béngake' chie' kan gónegekke', kan nyewj le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'

(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

¹⁴ Kate' bežin Jesusen' len benne' ka' nníta'le'ngake' Le' tzen gan zej nníta' yezika'gak benne' wsdle chie' ka', blé'egekle' zej nníta' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsdle ka' želdíl diže'e len benne' wsdle chie' ka'. ¹⁵ Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebángkele', na' tariaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

¹⁶ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—žBiz dan' zdíl-lenle lé'gake'?

¹⁷ Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':

—Benne' wsdle, bedjwá'a xkwide' byodo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi znnabe'. ¹⁸ Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix žlolen lebe' lo yo, na' zbia bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej zžitbe'. Wnnabla' benne' wsdle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gekke'.

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. žGáka'xtekze gon byenen sóalena' le'e? žGáka'xtekze gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.

²⁰ Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa Jesusen'. Kate' be' xiwen' ble'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix bžolen lebe', na' wzía bžina' zide' žoa'abe'. ²¹ Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':

—žGáka'xte ba goken žaken ki chebe'?

Wnná žaben':

—Na' náktebe' xkwide'do' žak ki chebe'.

²² Zan chi'i žžen' lebe' lo yi', na' zan nis nich

goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže' neto', na' goklen neto'.

²³ Jesusen' gože' le':

—Cha' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.

²⁴ La' wnnete zizje xa xkwiden', na' wnné':

—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.

²⁵ Kate' ble'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchí'gake' Le', gože' be' xiwen', na' wnné': —Le', be' xiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngkle' benách ka', na'a zchi'la' le' yežojó' lo xkwiden', na' biž chazo' lebe'.

²⁶ Wžéžya'a be' xiwen', na' bžix blol-le'en lebe'. Naž la' bežojten, na' bka'nen lebe' ka to xkwide' gat. Ka' goken, bchaljgak benne' zan ka', na' wnnágake':

—Ba natbe'.

²⁷ Naž Jesusen' bežwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.

²⁸ Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' la' lé'gake' benne' wsdle chie' ka' wnnábgekke' Le', na' wnnágake':

—žBiz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁹ Jesusen' gože' lé'gake':

—Bi gak yebejle ka' ze be' xiwe' ki, san toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús žloe'le' da' yoble kan za' gótgake' Le' (Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

³⁰ Kate' bezá' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ga na', wdé'gake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe', ³¹ dan' žsedle' benne' wsdle chie' ka'. Gože' lé'gake':

—Wdé'gake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.

³² Bi bejni'igekle' da' ni da' gože' lé'gake', na' dan' zžé'begake', bi be wnnábgekke' Le'.

Nól'gake' gake' benne' blo (Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' lé'gake', na' wnné':

—žBiz dan' wdíl-lenle lježle kate' ne yo'ole nez?

³⁴ Naž lé'gake' wnníta'gake' žize dan' wdíl-lengake' ljéžgake' lo nezen' cha' nól'gake' gake' benne' blo. ³⁵ Naž wžé' Jesusen', na' bliže' chežínnote benne' wsdle chie' ka', na' gože' lé'gake':

—No benne' žénele' gake' benne' blo ladjwle le'e žala' gake' ka to benne' kwide'ze, na' lezka' žala' gake' ka ni'a na'le yógo'tele.

³⁶ Naž Jesusen' bežwe' to xkwide', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wdele'e-be', na' gože' lé'gake':

³⁷—No benne' si' lo ne'e to xkwide' ki dan' nakbe' chia', lezka' si' lo ne'e neda', na' no

benne' si' lo ne'e neda', kege nedza' si' lo ne'e, san lezka' si' lo ne'e Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Cha' bi zži'i to benne' chežo zo'o, žákłene' žo'o

(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

³⁸ Naž Zwa gože' Jesusen':

–Benne' wsedle, bļe'elto' to benne' žebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' zkonle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonon', dan' bi žónlene' žo'o tzen.

³⁹ Naž Jesusen' gože' le':

–Bi wchl'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yela' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' zkonle' žin la', bi gak nne zi'e chia'. ⁴⁰ Ki naken, no benne' bi zži'e chežo, žaklen bennen' žo'o. ⁴¹ No benne' wnezjwe' chele to žiga'do' nis da' ye'jle dan' žónlenle neda', Benne' Criston', tzen, si'kze' da' žeyala' chie'.

Gak chežo da' zia cha' gonžo ga gon no benne' doła'

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

⁴² Lezka' wnná Jesusen':

–No benne' gone' ga gon to xkwide' ki doła', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžó'n kwine' lo' nisdó'. ⁴³ Cha' to no'o gonon ga gono' doła', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo' yi' gabíl, gan bi yole' yi' chen. ⁴⁴ Lo' latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁵ Lezka', cha' to ni'o gonon ga gono' doła', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo' yi' gabilen', gan bi yole' yi' chen. ⁴⁶ Lo' latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁷ Lezka' cha' to yejlawo' gonon ga gono' doła', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan zna bia' Dios zoa toze yejlawo', kege zoa chope yejlawo', na' chejchó'o lo' yi' gabilen'. ⁴⁸ Lo' latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

⁴⁹ Nich gape chi'žo beła' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yogo'te biado' ka' zžéyake'-ba' lo' bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yogo'te benách chie' ka'. ⁵⁰ Nak chawe' zede', san cha' yenit yela' sna'a chen, žnakx' gak yeyonžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

10

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'

(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Bezá' Jesusen' lo' yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' légake' da' yoble kan žónteze žone'. ² Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnágekle' Le', na' wnnágeke':

–žDe latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?

³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

–žBiz bchi'le Moisés le'e?

⁴ Wnnágeke':

–Moisés bnezjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.

⁵ Bechebe Jesusen', na' wnné':

–Moisés bchi'le' le'e da' ni dan' nak zide yichj lázdo'le, ⁶ san kate' wzó law žata' yežlyó nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le. ⁷ Wnné': “Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', ⁸ na' chope' yeyákgake' ka toze benne'.” Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'. ⁹ Lezka', no benne' nake' benachze bi žála' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.

¹⁰ Kate' Jesusen' beyo'é'e yo'o, benne' wse-dle chie' ka' wnnágekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'. ¹¹ Jesusen' gože' légake':

–Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' doła', no'len' zóalene' na'a. ¹² Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'

(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Naž bžingak benne' ka' zej noe'e xkwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' xoa ne'e légakbe', san wzó lawgak benne' ws-edle chie' ka' zdílgake' benne' ka' zej noe'e légakbe'. ¹⁴ Kate' Jesusen' bļe'ele' da' ni, bže'e, na' gože' légake':

–Le we' latje xkwide' ki yidgakbe' chia'. Bi wséjwle xnézgakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ki latje gan zna bia' Dios. ¹⁵ Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo' ne'e da' zna bia' Dios kan žon to xkwide' ki, bi cho'o bennen' gan zna bi'e.

¹⁶ Naž Jesusen' wdele'e xkwide' ka', na' bžoa ne'e légakbe', na' bliž chawe'e légakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' nápli'e yela' wnni'a

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷ Kate' Jesusen' beyo'é'e nez, tariaze bžin to benne' ga na'. Bzoa zibe' lawe', na' wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, dot chawe', ¿biz žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejli' kanne chia'?

¹⁸ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz chen' ži'o neda', znoo': dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. ¹⁹ Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Bi be kwéjlano'.

Wdape ba la'ne xa xno'o.

²⁰ Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' xkwide'.

²¹ Jesusen' bwie' le' len yela' nži'il chie', na' wnné':

—To da' ziažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnezjw da' yezi'o chegak benne' yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak yežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e le'e yag krozen', na' ki gónjeno' neda' tzen.

²² Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' laže'e dan' dele'e yela' wnni'a chie'.

²³ Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsedle chie' ka':

—Zedle'e gaken cho'ogak benne' ka' de yela' wnni'a chégake' gan zna bia' Dios.

²⁴ Bebán láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan nak xtiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' légage'.

—Le'e, ži'na'do' ka', zedle'e gaken chegak benne' ka' ze' láže'gake' yela' wnni'a chégake' cho'ogake' gan zna bia' Dios. ²⁵ Gakže zede cho'o no benne' de yela' wnni'a chie' gan zna bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

²⁶ Kate' béngkele' da' ni, bebánle'egkele', na' wnnágake' la' légakze':

—¿Nozke benne' gak yelé', cha'?

²⁷ Bwia Jesusen' légage', na' wnné':

—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' zzáka'le Dios yógo'te.

²⁸ Naž Bedw gože' Le':

—Xan, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' žónlento' Le' tzen.

²⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o ži'ne' ka', o yežly' chie', dan' žone' xchina', o dan' zzenle' benách ka' diža' chawe' chian', ³⁰ bennen' yezi'e yetó gaywá'teže' ka' ža ni zoažo' na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' xne'e ka', na' ži'ne' ka', na' yežly' chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežly' da' za' gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'. ³¹ Benne' zan, benne'

zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gákgake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le' (Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nitgkle', na' lo yela' žzize' zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légage' ka nak da' žala' gaken chie', ³³ na' wnné':

—Žlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdie' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bžox wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' ži'to' ka'. ³⁴ Gon dítjgkle' benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' ži'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake' (Mt. 20:20-28)

³⁵ Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' ži'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

³⁶ Jesusen' gože' légage':

—¿Biz žénelele gona' chele?

³⁷ Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légage':

—Bi nnézele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yežó'a neda' nis lo yela' got?

³⁹ Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'.

Jesusen' gože' légage':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yežó'a neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, ⁴⁰ san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

⁴¹ Kate' yechi' benne' wsedle chie' ka' béngkele' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'. ⁴² Naž Jesusen' bliže' légage', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' zna biá'gake' yež ka', kan žkóngkele' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ládjwgake' zna biá'gake' ljéžgake' ka'. ⁴³ Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle' yezika'le, ⁴⁴ na' no benne' ládjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w chele yógo'tele. ⁴⁵ Ki žala' gonle dan' blá'a neda', Benne'

Golje Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban chia', nich yeya' wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chołe
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjăklene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chołe, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'. ⁴⁷ Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó ławe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'! neda'.

⁴⁸ Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e' le':

—Wzóa ži.

Naž zižže wnnié', na' wnné':

—Za'só Dabí. Beyache' laže'! neda'.

⁴⁹ Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':

—Le wliže'.

Bližgake' benne' lo chołen', na' belyi'e' le':

—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.

⁵⁰ Naž bsie' chela'ale laže' nřoa yene'. La' wzó zá'tie', na' whige'e' law Jesusen'.

⁵¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz žénelo' gona' chio'?

Bechebe benne' lo chołen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej lawa'.

⁵² Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

La' beyáljwte yej ławe', na' wyéjlene' Jesusen'.

11

Žaz Jesús lo yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Beftagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légake':

—Le chej yeždo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo yežen', chejxáka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: "Xanžon' žénele'-ba', na' la' yeséla'tie'-ba' chio'."

⁴ Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'. ⁵ Benne' ka' nnita'gake' ga na' belyi'e légake':

—¿Biz da' žonle? ¿Biz chen' zsežle búrrodon'?

⁶ Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožkze

Jesusen' légake', na' benne' ka' bnéziwgake' légake' latje. ⁷ Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake' xkóže'ba', na' Jesusen' wže'-ba'. ⁸ Wnnita'gak benne' zan ga na', na' bchílgake' laže' chégake' gan nak lo nez. Yebale benne' ka' bdíhčgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.

⁹ Wzó ławgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':

—¿Ga'n Zen Dios! ¿Dios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bseła' Xanžo Dios Le'!

¹⁰ ¿Dios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! ¿Ga'n Zen Dios!

¹¹ Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyo'e' la' li'a yodo'. Kate' beyóž bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žale, na' zjăklen benne' wsedle chie' ka' Le'.

Jesús zdíle' yag higo
(Mt. 21:18-19)

¹² Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, lo yež Betania, zdone'. ¹³ Zí'to'le bĹe'ele' to yag higo da' žian xłage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejxake'e late' da' zbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xłáge'ze žian dan' bi na' žin ža kwian. ¹⁴ Naž bdíle Jesusen' yagen', na' wnné':

—Biž gaw no benne' da' zbia chio'.

Béngkle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén, wyo'e' la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixé' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gkle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. ¹⁶ Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la' li'a yodo'. ¹⁷ Jesusen' bsedle' benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnné':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znan: "Liža' sin, yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljengake' Dios." Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán ka'.

¹⁸ Kate' bxóz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngkle' da' ni, naž wzó ławgake' žílgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež ka', bi be béngake' chie', dan' žebángkle yógo'te benne' ka' kan nak da' žsedle Jesusen'. ¹⁹ Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdíle Jesús

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan že' yag higo dan' bdíle' Le', na' blé'egeklen, ba

nbížen dot lwen. ²¹ Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbížen.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chejlé' che Dios. ²³ Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: “Bkwás nga, na' bejsóa lo nisdo'” na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken. ²⁴ Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlene Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele. ²⁵ Katen' zcháljlene Dios, cha' zoa no benne' zža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenit law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenit lawe' chele le'e dolá' da' nbága'le. ²⁶ Cha' bi yenit lawe' chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenit lawe' chele le'e dolá' da' nbága'le.

*Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)*

²⁷ Naž beyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' gan nak lo žchil yodo', bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžingake' gan zoe'. ²⁸ Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o žono' da' ki? ¿Nož benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' yechébele chia', yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki. ³⁰ ¿Nož benne' bdie' lo na' Zwa bezóe' benách ka' nis? ¿Dios o to benne'? Le nne na'a.

³¹ Wzó lágwage' žóngake' xtíža'gake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo Dios bsele'e le', yi'e žo'o: “¿Biz chen' bi bejle'le chie'?” ³² ¿Yé'ažo-ne', bséla'gak benne' ka' le'?

Ki bezá' láže'gake' dan' zžébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj Zwan' lo wláz Dios.

³³ Che len belyi'e Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

*Žsaka' lebe Jesús chegak benne' wen žin ka'
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)*

¹ Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen da' žsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak lo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsie' xis uba ka'.

Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.

'Naž bdie' yežlyó chien' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež zi'to'. ² Kate' bžin ža wchégake' da' žbian, bsele'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' lo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyala' che xanbe' che da' wbiagak lba uba ka'. ³ Naž benne' wen žin ka' béxwgage' xkwiden', na' béngake'-be' zi'. Beséla'gake'-be' ká'zebe'. ⁴ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' blá'gake' yichibe'. Béngake'-be' zi'. ⁵ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bétgake'-be'. Lezka' bsele'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bñe'le'egake' bałbe' zi', na' bétgake' yehałbe'.

⁶ Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'ile'ele'-be'. Kate' wzé lawte bsele'e zi'ne', na' wnné': “Gápegake' zi'na' ba la'ne”. ⁷ Naž benne' wen žin ka', la' légakze' wnnágake': “Xkwide' ni žeyala' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo.” ⁸ Che len béxwgage'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le lo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

⁹ Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—¿Nak gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' lo na'gak benne' yoble.

¹⁰ ¿Bi beł-le da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka' chełá'ale,

na'a naken yej len blo che ze'e.

¹¹ Xanžo Dios bene' ga naken ki, na' žebán láže'žo kan nak da' zle'elžo.

¹² Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnéžgekle' bsaka' lebe' ki kan nak chégake', san zžébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che len belka'ne' Le', na' beyéjgake'.

Ka nak da' zchíjwgage' benách ka' lo wláz benne' Sésar

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséla'gake' gan zoa Jesusen' bałe benne' yodo' fariseo ka' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yeshága'gake' Le' zia. ¹⁴ Benne' ka' bžingake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwíazo' da' zloé'ezele kwingak benách ka', na' lo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto'

da' zchíjwgage' lo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to, bennen' znná bi'e? ¿Wyíjwton' o bi chíjwton'?

¹⁵ Žákbe'ele Jesusen' znnábagele' Le' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légage':

—¿Biz chen' zžixle neda? Le wloé'el neda' to mežw da' zcónlele žin nich le'elan'.

¹⁶ Bloé'egikle' Le' ton, na' Jesusen' wnnable' légage', na' wnné':

—¿Noz benne' da' ni lawe', na' le'?

Beží'igake', na' wnnágage':

—Che benne' Sésar da' ka'.

¹⁷ Naž Jesusen' gože' légage', na' wnné':

—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.

Bebán láže'gikle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yela' žebán lo yela' got

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Naž bla'gak bałe benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki znnágage' bi yebangak benne' gat ka'. Che len bely'e Jesusen',¹⁹ na' wnnágage':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che bíche'ben'.²⁰ Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'.²¹ Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne.²² Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no' xkwide' chéggakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'.²³ Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', ¿Nóžlgakbe' gak no'len' chebe', dan' gážetebe' bchag ná'lengakbe' le'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Zchíxlele dan' bi nónbia'le da' njejw le'e yiche la'y, na' bi nnézele kan nak yela' wak che Dios.²⁵ Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.²⁶ Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' goł-le dan' bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le' lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chéggake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale.²⁷ Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to chí'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo' da' naken blo

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Lezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bchájlene' légage', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Biz da' bchi'le Dios žo' o nakžen blo ka' yógo'te da' ka' bchi'le žo' o gonžo'?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' yógo'te naken da' znnan: Le yenle, benne' Israel ka'.

Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.

³⁰ Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lažo'o,

na' len dot yichj laždo'o,

na' len dot yela' žejní'il chio',

na' len dot yela' wak chio'.

Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo.³¹ Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:

Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.

Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' da' chope ki da' wnnakze' Le'.

³² Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li znnó'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no' nak Dios.³³ Na' cha' nži'ilžo Dios dot láže'zo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot yichj laždo'žo, na' len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il kwínžo, da' ki záka'žegaken ka' yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka' yógo'te biado' ka' zzeyen-ba' lo bkogen'.

³⁴ Kate' benle Jesusen' ka' cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné':

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' znná bia' Dios.

Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Noz benne' nak Benne' Cristo ži'ne'?

(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí? ³⁶ Lekze Dabín' bchálje', zoa len Dios Be' La'y le', na' wnné':

Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwíta' li ža

kate' gonža' ga wzóa žibgak lawo'

benne' ka' bi zlé'egikle' Le' chawe'.”

³⁷ ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Xane'?

Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia

(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légage':

—Le gape chí'i kwínle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Ždan láže'gake' zdágake' nile

na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Łezka' zdan láže'gake' wližgak benách ka' légake' cháwe'do' gan nak lawe' ya'a. ³⁹ Zbé'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan žej' žawgake' tzen. ⁴⁰ Wká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios légake'.

*Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios
(Lk. 21:1-4)*

⁴¹ Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' zgó'ogake' mežw zan. ⁴² Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' zaka'gaken láte'do'ze. ⁴³ Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake'.

—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'oze' ka' dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wlo'ogake' mežw lo kak che yodo'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwlene'.

13

*Znna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)*

¹ Kate' bežoj Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, bwia nga ka' zen gole zej nak yo'o ki, na' ka' zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e chégaken.

² Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to yej law lježen nga, dan' wchínnjgak benách ka' légaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyož che yežlyó

(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Naž wyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndrés, góžgake' Le', ⁴ na' wnnágake':

—Wnná neto' batx gak da' ki. ¿Biz gak bian' za' gaggak yógo'te da' ki?

⁵ Bechebe Jesusen', na' bsedle' légake', na' wnné':

—Le gape chi' kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e. ⁶ La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.

⁷ Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žebele. Yógo'te da' ki žala' gákgaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'. ⁸ To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to

benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gákgaken da' so law sáka'gak benách ka' nnita'gake' ža ka'.

⁹ Naž le gape chi' kwinle, dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Wzégake' le'e lawgak benne' ka' znna biá'gake' laže, na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'. ¹⁰ Zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka' žon byenen chejzéngkle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'. ¹¹ Katen' wché'gake' le'e, na' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédle ni'a che da' žala' nnale. La' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege le'ezele na' nnale, san Dios Be' Lay nne'. ¹² Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. Benne' ka' zej nnita' xkwide' ka' chégake' wdégake' la' zí'ngakkze', na' zí'ngake' ka' wdégake' la' xa xná'gakkzbe' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. ¹³ Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sólele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.

¹⁴ Benne' ka' žólgake' da' ni žala' chejní'igeklen'. Bzój Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: “Cho'o to da' naken xwi'e da' yesniten gan bi žala' cho'on.” Kate' žin ža na', benne' ka' nnita'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'. ¹⁵ No benne' zoe' yichjo'o ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'. ¹⁶ No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'. ¹⁷ Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'. ¹⁸ Le wliž Dios, na' nnáble-ne' bi gon byenen wzonnje kate' nak byo' zag. ¹⁹ Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki. ²⁰ Chela' bi gon Dios ga gaggak babze ža ka', bi yelá no' benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gaggak babze ža ka'.

²¹ Na'a, cha' no' benne' yi'e le'e: “Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga” o nnie': “Le wia nga zoe' ga na'” bi chejle'le che bennen'. ²² La'gak benne' zan, benne' ka' gon láže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios. Wloé'gekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yela' wak zen ka'. Łezka' gon

láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'. ²³ Na'a le'e, le soa ban láže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka gágaken.

Kan gak kate'yelá' Benne' Golje' Benách
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, choj wbiž, na' bi cha'ni' byo'. ²⁵ Yinnjak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej nlan', da' ka' zej naken zen ya'abán'. ²⁶ Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yela' wak zen, na' yela' baní' chia'. ²⁷ Selá'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžia' nedkza', benne' ka' nnita'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so lawte yo biž, na' zejte gan so lawte ya'abá.

²⁸ Le chejn'il da' žsadle yag higo le'e. Kate' so law gonon ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézele za' žin byo' wbá ka'. ²⁹ Lezka', kate' lé'elele žakgak da' ki, nnézele za' žin ža ze lawte ža na', na' za' la' lawn. ³⁰ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gágaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'. ³¹ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.

³² Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnezgkele wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'. ³³ Che len, le soa lez, na' le soa ban láže', na' le wchajlen Dios dan' bi nnézele bi ža gágak da' ki. ³⁴ Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che čégake' we'e xčingake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e' ža yo'o. ³⁵ Le soa lez dan' bi nnézele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žale, o gachje yeje, o kate' zbeže leko', o zildo'. ³⁶ Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e žtasle cha' kon yela'kze'. ³⁷ Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban láže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' xtiža'gake' séngake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wnná bia' kan len benne' yodo' wsedle ka', wdiljgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' Le'. ² Wnnágake':

—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le žlalje' da' zla' zix'yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne že'j žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' zla' zix' che yeje susén las da' naken dot li láže', na' záka'le'en. Bje'e béga'don', na' wloé'e da' zla' zix' yichj Jesusen'. ⁴ Bža'agak baže benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':

—žBiz chen' gok ditje da' zixen'? ⁵ Chela' no benne' gote'en, si'že' ka' lázjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.

Wnnéle'egake' che no'len'.

⁶ Naž bchaj Jesusen', na' wnné':

—Le we'e latje. žBiz chen' zmele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'. ⁷ Benách yache' ka' nnita'lentezgake' le'e, na' bátte'teze yénele, gak gonle čégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale. ⁸ Ben no'le ni ka da' wzake'e. Bjalje' da' zla' zix' ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a lo yežw ba. ⁹ Da' li žapa' le'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, lezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' láže'gak benách ka' le'.

Judas zchebe láže'e wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbáblene' benne' čežimno, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, na' wyeje' gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. ¹¹ Kate' béngkele' xtiža' Judas na', bebégekle', na' bchebe láže'gake' čúžjwgake' le' mežw. Naž wzó law Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹² Nak ža zzo law žak lni kate' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' zila'do', bian' žawgake' Lni Paskon', kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' lo yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgkele' Le', na' wnnágake':

—žGaž žénelo' čejto' chejsi'ni'ato' da' gawžo xche' che Lni Pasko'?

¹³ Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', na' gože' légakze':

—Le chej lo yež, gan chejžaka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le čéjlene'. ¹⁴ Gan choe'e, le ye' xan yo'on': “Zna Benne' wsedle: žGaž zoa yo'o gan gawléna' benne' wsedle chia' ka' xche' che Lni Pasko'?” ¹⁵ Naž wlo'e'le' le'e to yo'o zen gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsi'ni'a da' gawžo ga na'.

¹⁶ Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžingake' lo yež, na' bejžaka'gake' yógo'te

kan ba gož Jesusen' légake'. Bsi'ni'agake' da' gáwgage' ga na' che Lni Paskon'.

¹⁷ Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'ľengake' Le' tzen. ¹⁸ Kate' ne že'j žáwgage', bchalj Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ládjwle le'e, benne' že'j žáwłene' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

¹⁹ Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó lágwage' žé'gake' Le' to toe':

—¿Naken neda'?

Lezka' yetóe' wnné':

—¿Nedan'?

²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nake' to benne' ladjw chežinnole ki, bennen' zžínłene' neda' tzen lo ye'n. ²¹ Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.

²² Kate' ne že'j žáwgage', Jesusen' beḡwe' yet xtil. Gože' Dios: "Žóḡkeno'." Bzožjen', na' bi'en chégake', na' wnné':

—Le gawn. Da' ni naken beła' žen chia'.

²³ Lezka' beḡwe' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóḡkeno'." Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'lgaken'. ²⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' ľaljen ni'a chegak benne' zan. ²⁵ Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan zna bia' Dios.

Zna Jesús nna Bedw bi nónbí'e Le'

(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Wdė' bélgake' da' belwé lágwage' Dios, bžóygake', na' jake' ľaw Ya'a Yag Olíbo. ²⁷ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gásłasgakba'." ²⁸ Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka' le'e.

²⁹ Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebéj yichjgake' Le', bi gak chope ľaža'a neda'.

³⁰ Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbí'o neda'.

³¹ Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—La'kze gátłentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbí'a Le'.

Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zchájłene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemani

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónłengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemani, na' gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejchájłena' Dios.

³³ Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó ľawe' žekle', na' žak nyache' ľaže'e. ³⁴ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gatkza' lo yela' žak nyache' ľaže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.

³⁵ Naž Jesusen' wzé'e yełáte'do' na'le, na' bzechw ľawe' lo yo, na' bchájłene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'. ³⁶ Kate' ne zchájłene' Dios, wnné':

—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.

³⁷ Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejḡake'e légake' ztásgake'. Gože' Bedon':

—Smon, zztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej ľawo' to chi'ido'ze? ³⁸ Le nna'ze dot yele, na' le wchájłen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be nákkzele zoakzen ban ľaže', san lo yela' benách chele žedó ľáže'le.

³⁹ Naž da' yoble wyéj Jesusen', na' bchájłene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'.

⁴⁰ Kate' beyeje' da' yoble gan nnita'gake', bejḡake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej ľáwgage'. Bi wnnéžgекle' bi da' yé'gake' Le'. ⁴¹ Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nnita'gake', gože' légake':

—¿Ztasle? ¿Žezi' ľáže'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' doła' ka'. ⁴² ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónłengake' Le' tzen, na' zá'ľengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bḡox wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁴ Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba błoe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':

—Bennen' wchág ľawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

⁴⁵ Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, Benne' wsedle.

Naž bchag lawe' Jesusen'. ⁴⁶ Naž bəxwgage' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

⁴⁷ Naž to benne' zónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bəxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'.
⁴⁸ Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':

—ǂBžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán? ⁴⁹ Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsdla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

⁵⁰ Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bebéj yíhjjgake' Le', na' bžónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

⁵¹ Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nřoxoze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' bəxwgage'-be', ⁵² san bsanbe' lažen', na' gal yidzebe' bžonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Bché'gake' Jesusen' law bəxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bəxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'.
⁵⁴ Bedw bejnawe' Jesusen' zít'ole'. Wyó'e le'a' li'a liž bəxoz blon', na' wžé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bəxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

⁵⁵ Bəxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' žélgek'le' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekle'. ⁵⁶ Benne' zan wnné'gake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnné'gake' chie'. ⁵⁷ Naž wzegak benne' ka' wnné'gake' che Jesusen' da' wen laže', na' wnné'gake':

⁵⁸ —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': "Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'."

⁵⁹ Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.

⁶⁰ Naž wzó ža' bəxoz blon' gachje láwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':

—ǂBi be žechebo? ǂBizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

⁶¹ Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bəxoz blon' wnnable' Le', na' wnné':

—ǂNako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?

⁶² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yelá' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

⁶³ Naž bəxoz blon', lo yelá' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiážjelžo no benne' włoe'ele' zia da' nbage'e. ⁶⁴ Bėnkzelele wnné' che Dios len da' wnné'. ǂBiz znnale le'e?

Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

⁶⁵ Naž bałe' wzó láwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' bėngake' Le' zi', na' wnná'gake':

—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.

Benne' ka', benne' ni'a na' bəxoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che bəxoz blon', wbíga'be' gan zoe'. ⁶⁷ Kate' blé'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':

—Lezka' le' zónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.

⁶⁸ Beží'i Bedon', na' wnné':

—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' zнно'.

Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'. ⁶⁹ Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Benne' ni zónlene' lé'gake' tzen.

⁷⁰ Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' Bedon', na' wnná'gake':

—Da' li zónleno' lé'gake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchalje.

⁷¹ Wzó law Bedon' žzia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a bennen' zchaljle chie'.

⁷² La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e díža' ni, wzó lawe' zbéželi'e.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Kate' ne nak zildo', bəxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', bėngake' toze díža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdėgake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'. ² Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—ǂNako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li zнно'.

³ Bəxoz wnná bia' ka' besbága'gake' Jesusen' da' zan da' zia. ⁴ Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':

—¿Bi be žechebo? Bze nag da' zan da' žesbága'gake' le'.

⁵Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže' Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶De to da' zónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnáb benne' ka'. ⁷Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bałe benách ka'. ⁸Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó lágwage' znnábgekle' le' gone' chégake' ka' zónteze žone'. ⁹Beži'l Pilaton', na' wnné':

—¿žénele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?

¹⁰Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bžoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'. ¹¹Bžoz wnná bia' ka' bzejní'igekle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'. ¹²Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Biz žénele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

¹³Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—jBde'e le'e yag kroze!

¹⁴Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz da' zia nbage'e?

Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—jBde'e le'e yag kroze!

¹⁵Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdíle, chíngake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

¹⁶Naž benne' ka' žjake' lo wdíle, bché'gake' Jesusen' li'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'. ¹⁷Bwákwwage' Jesusen' to laže' xna, na' béngake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken len ni'a ne'e yag yeche'. ¹⁸Naž wzó lágwage' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—jGa'n zen le', benne' znná bi'e benne' judío ka'!

¹⁹Bdínage' ya xtil yichje', na' bžé'egake' Le' zene'. Bzoa zibgake' lawe', na' lo yela' žon dítjle bka'n zéngake' Le'. ²⁰Kate' beyóž ben dítjgekle' Le', beká'agake' laže' xnan' da' nakwe', na' begákwwage' Le' laže' chekze'. Naž bebéjgake' Le' la' li'ale yolawen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹Béxwwage' to benne' yež Sirene, benne' zže' ga' na', na' zezé'e yiže'. Lie' Smon, na'

nake' xgak Kantr, na' Rufo. Béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

²²Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichj Benne'. ²³Bé'gake' da' yej' Jesusen' xis uba da' nžixen než sla' che mirra, san Le' bi we'jen'. ²⁴Naž bdá'gake' Le' le'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' lo na' to to benne' ka', benne' žjake' lo wdíle. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnéžgekle' dan' yeyala' to toe'.

²⁵Ne nak xsile katen' bdá'gake' Le' le'e yag krozen'. ²⁶Dižan' da' bdá'gake' le'e yag kroze yichje Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' Le' zia znnan ki: "Benne' znná bi'e benne' judío ka'." ²⁷Bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen', na' de'e toe' kwite' li ža, na' yetóe' kwite' yegle. ²⁸Ka' goken, gok kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Wbáblene' benne' wen da' zinnj ka'."

²⁹Benne' ka' želdíe' ga na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yichjgake', na' wnnágake':

—jO! žWchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison? ³⁰Beslá kwino' na'a, na' betj le'e yag krozen'.

³¹Lezka' bžoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítjgekle' Le'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.

³²Lezka' wnnágake':

—jO! žNako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a le'e yag krozen' nich le'elton', na' chejle'to' chio'.

Lezka' benne' ka' zej de'e le'egak yag kroze ka' tzen len Le', bliž dítjgekle' Le'.

Da' goken kate' got Jesús

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³Kate' bžin wawbiž, bchoł dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne.

³⁴Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':

—Eloi, Eloi, žlama sabaktani?

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Dios chia', Dios chia', žbiz chen' bsan lažo'o neda'?"

³⁵Benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' diža' ni, na' wnnágake':

—Le wzé nag. Žlize' Lías.

³⁶Naž bxite' to benne' zoe' ladjwwage', na' besbise' to da' blóle da' že'jen nis lo nop zichj. Bde'en to law ya xtildo', na' bi'en nich xop Jesusen', na' wnné':

—Kwezžo, na' wíazo cha' yid Liasen' nich yetinne' Le'.

³⁷Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'. ³⁸Wžeza' laže' žeje da' nałan' gachje láwe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alen. ³⁹Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle, na' zie' law

Jesusen', bl'e'ele' kan goken, kan wžéyeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

⁴⁰ Lezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' zít'ole zwiágake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ladjwgak no'le ka'. ⁴¹ No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnéjzwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Lezka' wnníta'gak yebale no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusálén.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Za' žále za zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'. ⁴³ Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ladjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁴ Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'. ⁴⁵ Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁶ Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchej-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'. ⁴⁷ Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'.

² Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbiž. ³ Bely'e ljéžgake' ka', na' wnnágage': —žNož benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?

⁴ Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egake' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen. ⁵ Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egake' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chejá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' žila'do'ze, na' bžébe'le'egake'. ⁶ Naž xkwiden' gožbe' lé'gake', na' wnnabe':

—Biž žébele. Žeyilje Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'. ⁷ Le chej na'a, le chejzenle benne' wse-dle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le lé'gake': “Chej Jesusen' zga'ale' ka' le'e gan

nbab Galilea. Yel'é'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e.”

⁸ Naž bežó'gake' ga na', na' bzónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želzize' lo yela' zžebe chégake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' zžébe'le'egake'.

Zloe'le law Jesús law Lia Madlen

(Jn. 20:11-18)

⁹ Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', blo'e' lawe' zga'ale law Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' ka' wyoé'e. ¹⁰ Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdálengake' Jesusen'. Benne' ki zej nak ny-ache' laže'e, na' zbéžegake'. ¹¹ Kate' béngkele' kan nak da' bchalje', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' blé'ekzele' Le', bi bejlé'gake' chie'.

Chope benne' wsedle ka' che Jesús žel'é'egake' Le'

(Lk. 24:13-35)

¹² Wdé na', nža'le blo'e' law Jesusen' lawgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yixe'. ¹³ Naž beyé'gake', na' bejžéngklen' yezika'gake', san bi bejlé'gake' xtiža'gake'.

Da' bde Jesús lo na'gak benne' wbás chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Kate' ze lawte, blo'e' law Jesusen' lawgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žáw'gake'. Bdi'le lé'gake' dan' bi žejlé'gake' chie', na' dan' nak zide yichj lázdo'gake', na' dan' bi bejlé'gake' xtiža'gake' benne' ka' blé'egake' Le' wdé bebane'. ¹⁵ Naž gože' lé'gake', na' wnné':

—Le chej dot yežlyó nga, chejženlele yógo'te benách diža' chawe' chian'. ¹⁶ Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejli'e chia', ga'n dola' da' nbage'e. ¹⁷ Benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngkele' žin la', na' yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wcháljgake' diža' yoble ka'. ¹⁸ Cha' góxw'gake' bele snia ka' len ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonon chégake'. Xoa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios

(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

¹⁹ Kate' Xanžon' beyóž bcháljlene' lé'gake' da' ki, Dios bechise' Le' ya'abá chie', gan wži'e kwit li ža che Dios. ²⁰ Bžó'gake' lé'gake', na' bejžéngkele' benách yógo'te yež. Xanžon' góklenkze' lé'gake', na' bi'e lé'gake' latje bėngake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' zcháljgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWÉ DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas lo na' Teófilo

¹ Benne' zan ba ben byéngake' bžóǵake' gaze lo den da' naken dot da' li, dan' goken gan zoažo, ² káteze blé'egeklen' ža ni'te, na' bžéngeklen' žo'lo, na' bžéǵake' diža' kan goken. ³ Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze lo den chio', Teófilo, benne' cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te. ⁴ Zzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nesledo'.

Zloe'el wbás che ya'abá kan galj Zwa, benne' yezó'e' benách ka' nis

⁵ Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzó'a to bžoz lie' Secria. Nbólene' to kwe' bžoz, da' naken kwe' dan' žna bia' Abias. Lezka' Xbel, zo'le Secrian', nake' za'só Aaron, bennen' goke' bžoz blo nežw, na' benne' biche' Moisés. ⁶ Secrian' len Xbelen', zej nake' chawe' law Dios, na' dot láže'gake' žongake' kan žna xtiža' Dios, na' lezka' da' bchi'le' Le'. Ki goken, bi gok nitó benne' nnie' chéǵake'. ⁷ Bi wzó'a no xkwide' chéǵake', dan' nak Xbelen' no'le wbíž, na' žoptie' ba ngóǵake'.

⁸ Bžin byo' bejala' che kwe' bžoz ka' gan nbab Secrian' góǵake' žin law Dios, lo yela' bžoz chéǵake'. ⁹ Kan žónteze žongak bžoz ka', bejala' lo wláz Secrian' wyó'e' latje la'y che yodo' nich wzeye' yale žix law Xanžo Dios. ¹⁰ Kate' Secrian' ne zzye' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' la' li'ale, na' žcháljengake' Dios. ¹¹ La' na'ze bla' law to wbás che Xanžon' gan zoa Secrian', zie' chelá'a li ža che bkog la'y gan žey yalen'. ¹² Katen' Secrian' blé'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'. ¹³ Naž wbasen' gože' Secrian', na' wnné':

—Secria, bi žebo'. Dios ba benle' da' žnabło-ne', na' Xbel, no'le chion', soa to bi' byodo' chie', na' go'o labe' Zwa. ¹⁴ Gak yela' ba nez zen chio', na' yebéle'elo'. Benne' zan yebéǵekle' ni'a che xkwiden'. ¹⁵ Gakbe' zenle'e' law Dios. Bi ye'jbe' xis uba, na' kege to da' žsožlen benách ka'. Dios Be' La'y yed-žsólalene'-be' kate' ne yo'obe' lo le'e' xna'be'. ¹⁶ Zwa ni gonbe' ga yeyakgab benne' zan, benne' Israel ka', che Xanžo Dios. ¹⁷ Lezka' cheje' zga'ale' ka' Xanžon', na' Be' la'yen', na' yela' waken', da' ka' wnníta'lengaken Lias, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, sóalengaken le'. Ki gaken che Zwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' xa len ži'ngake' ka'. Wzejni'ile' benne' ka' žži'igake' che Dios, nich yeyáǵake' benne' chawe' ka', na'

yesnisle' léǵake' nich gak ban láže'gake', na' gápeǵake' Xanžon' ba la'ne.

¹⁸ Naž Secrian' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':

—Žiže' gak bian' gogkak da' ki? Ba ngola' neda', na' lezka' ba ngol no'le chian'.

¹⁹ Bechebe wbasen', na' wnné':

—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin law Dios. Lezke' bsele'e' neda' nich wcháljljena' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni. ²⁰ Na'a, dan' bi bejli'o da' goža' le', wkwéžo', na' biž gak nnio' kate' gákžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.

²¹ Xak gogkak da' ki, wnníta'gak benne' ka' la' li'ale, želbeze' Secrian', na' žebáǵekle' dan' žžél-le'ele' lo latje la'yen'. ²² Kate' bežój Secrian', bi gok wcháljljene' léǵake', na' gókbe'egekle' blé'e' dáwe'le' to da' blóe'el Dios le' lo latje la'yen'. Dan' bi gok nne Secrian', blóe'ezele' nich bzejni'ile' léǵake' dan' goken.

²³ Kate' bza'a ža ka' žala' gon Secrian' žin law Dios, naž beyeje' liže'. ²⁴ Wdé ža ka' wyó'o bi'do' lo le'e' Xbel, zo'le Secrian', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' laže'e', ²⁵ na' wnné':

—Xanžon' žone' chia' ki. Žonne' to xkwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' lawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' zloe'ele' kan za' galj Jesús

²⁶ Wdé xop byo', bla' law wbasen' che ya'abá, dan' bseła' Dios wbás na'kze', Gabriel, nich cheje' lo yež Nasaret, dan' nbaben Galilea. ²⁷ Dios bsele'e' le' ga na', nich chejcháljljene' to xkwide' no'le lebe' Lia. Lebe' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' to benne' byo lie' Jwsé. Le' nbabe' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e' benách Israel ka' ža ni'te. ²⁸ Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':

—Padiox. Dios že' laže'e' le'. Xanžo Dios zóalene' le'. Lezke' žone' ga gakže chawe' chio' ka' gak chegak yógo'te no'le ka'.

²⁹ Kate' Lian' blé'elbe' wbás che ya'abán', wže' zedlbe' ni'a che dan' bchaljen', na' bebanlbe' kan gože'-be'. ³⁰ Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':

—Lia, bi žebo', dan' Dios žon chawe'e' le'. ³¹ Na'a, cho'o to bi'do' li'o, na' galj to xkwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús. ³² Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Ži'n Dios, Benne' zente. Xanžo Dios gone' ga nna bi'e' kan ben Dabí, xa gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e' ža ni'te. ³³ Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yela' wnná bia' chien' batkle' te chen.

³⁴ Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':

—ŽNakxkze' gak da' ki, dan' bi zóalena' benne' byo?

³⁵ Naž wbasen' gože'-be':

—Dios Be' La'y le'e gan zo', na' gone' ga yela' wak che Dios, Benne' zente, sóalenen le', na' gaken gan zo' ka to zoł da' zgo'o bejw. Che len bi' byodo' na', bi'don' žala' galjbe', cho'obe' lo na' Dios, na' si' labe' Zi'n Dios.
³⁶ Lezka' Xbel, zi'n xa xto'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' li'e la'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': "Nake' no'le wbiž" san ba zej xop byo' yo'o bi'don' li'e. ³⁷ Bi be zoa da' bi gak gon Dios.

³⁸ Naž Lian' wnnabe':

—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che Xanžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.

Naž la' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwiabe' Xbel

³⁹ La' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak law ya'ado' ka', na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea. ⁴⁰ Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' Xbelen': "Padiox."

⁴¹ Kate' benle Xbelen' dan' wnná Lian', la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'e, na' Dios Be' La'y bedjsóalene' le'. ⁴² Naž Xbelen' wnnié' zizže, na' wnné':

—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' lezka' ben chawe'e bi'don' yo'obe' li'o. ⁴³ ĆNozke neda', dan' bla' xna' Xana' ga zoa' ni? ⁴⁴ Katen' benla' dan' gožo' neda', lo yela' žebél chebe' la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'a. ⁴⁵ Ba nez zen naken chio' dan' bejli'o xtiža' wbás che ya'abán', na' gakkze kan gože' le' lo wláz Xanžon'.

⁴⁶ Naž Lian' wnnabe':

Dot laža'a zka'n zena' Xanžon',
⁴⁷ na' žebélenla' Dios, Benne' Weslá chian'.

⁴⁸ Dios na'kze be' laže'e neda'.

Yoa'a lo ne'e Le', na' to chi'ize naka' wen žin chie'.

Na'a so law, nnágake' chia':

"Ba nez zen naken che no'len'."

⁴⁹ Zenle'e nak da' ben Dios, Benne' zente, chia' neda'.

ĵGa'n zen La la'y chie'!

⁵⁰ Le' žeyache' láže'tezle' benne' ka' zžébegake' Le',

na'a ža, na' to chi'ize.

⁵¹ Da' zan yela' wak zen ka' ba bene' Le'.

Bzexjwe' benne' ka' bka'n zéngake' yela' žejni'il chégage'.

⁵² Beké'e yela' wnná bia' chegak benne' blo ka',

na' bene' ga zej nak blo benne' gaxjw laže' ka'.

⁵³ Bwawe' benne' ka' beldone',

na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.

⁵⁴ Góklene' benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka',

dan' be' laže'e légage', na' beyache' láže'e' légage'.

⁵⁵ Bene' da' bchebe laže'e chegak xa xto'žo ka', dan' gone' chežo, dan' bchebe laže'e che Bran, na' chegak za'sóe' ka'.

⁵⁶ Lian' bgán'nenbe' Xbelen' chonne byo', na' wdé na' beyejbe' ližbe'.

Da' gok kate' golj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

⁵⁷ Kate' bžin ža žala' soa xkwide' che Xbelen', golj to bi' byodo'. ⁵⁸ Benne' zjo'o li'a chie' ka' len lježe' ka', béngekle' kan Dios beyache' láže'le' le', na' bebélengekle' le'. ⁵⁹ Kate' ba gok xono' ža zoa xkwiden', bla'gak ljéžgake' ka' ga na' nich chóggake' lo bela' che bi' byodon' da' nak bian' nabbbe' che Dios, na' gónegekle' wzóagake' labe' Secría kan zoa la xabe'. ⁶⁰ Naž beži'i Xbel, xna'be', na' wnné':

—O'o. Zwa si' labe'.

⁶¹ Wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ĵBiž chen'? Bi zoa nitó lježle, benne' lie' Zwa.

⁶² Naž benne' ka' bloé'ezegekle' nich nnábgekle' xabe' bize žénele' si' labe'. ⁶³ Secrían' wnnabe' to blagdo', na' bzoje' lawn da' znan: "Zwa si' labe'." Bebángekle' yógo'tegake'. ⁶⁴ Ka' gaze la' beyáljwte žoa'a Secrían', na' gok bechalje', na' bka'n zene' Dios. ⁶⁵ Naž bebángekle' yógo'te benne' zjo'o li'a chégage', na' wzé diža' kan gok da' ki yógo'te yeždo' zej nmitan' lawgak ya'ado' ka' gan nbab Judea. ⁶⁶ Bza' láže'gak yógo'te benne' ka' katen' béngekle' kan goken, na' wnnágake':

—ĵBižken' gon bi' byodon'? Da' likze Xanžon' zóalene'-be'.

Da' bchalj Secría lo wláz Dios

⁶⁷ Naž Dios Be' La'y bedjsóalene' Secrían', xa Zwan', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': ⁶⁸ ĵGa'n zen Dios, Xangak benne' Israel ka', dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na' beya'we' žo'o!

⁶⁹ Bsele'e Benne' Weslá chežo ga zoažo ni, len yela' wak zen chie'.

Nake' Xkwiden' za' goljbe' ladjwgak za'só Dabí,

bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te.

⁷⁰ Ža ni'te bchebe laže'e gone' da' ki, dan' wnné' lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

⁷¹ Bchebe laže'e yeslé' žo'o

lo na'gak benne' ka' zžá'agake' žo'o, na' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'.

⁷² Bchebe laže'e yeyache' láže'le' Dabín', xa gole wdé chežon',

na' chejsá' laže'e da' bchebe laže'e, dan' naken la'y.

⁷³ Ben choche' xtiže'e, dan' bchebe laže'e gonon',

dan' gože' Bran, xa gole wdé chežon',

dan' naken to da' žala' gone' chežo žo'o.

⁷⁴ Bchebe laže'e yeslé' žo'o

lo' na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe' nich biž žébežo gonžo xchine' Le',

⁷⁵ na' nich gakžo gaxjw laže', na' dot chawe' lawe' Le' yógo'te ža soažo nbanžo.

⁷⁶ Le', zi'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo' wláz Dios, Benne' zente,

dan' chejo' le' zga'alo' ka' Xanžon', na' gon chawo'o nez gan tie'.

⁷⁷ Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak yelágake'

na' kan yenít law Dios dola' da' zej nbage'e.

⁷⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o,

na' gone' ga' la' law Bennen' nakkze' baní' chežo.

⁷⁹ Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak chol yichj lázdo'gake', na' za' gátgake',

nich yego'e žo' to nez gan ga'n cháwe'žo.

⁸⁰ Bgole xkwide' byodon', na' gokbe' wałe. Wzóazebe' gan nak latje dach kate' bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar, bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó nga yéla'gake' le'e yich. ² Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen', wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab Siria. ³ Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che chégake' gan zej nbabe' nich yéla'gake' le'e yichen'. ⁴ Wzá' Jwsé lo' yež Nasaret gan nbab Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na' bžine' lo' yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te. Ki bene' dan' nbablen Jwsén' benne' ka' zej nake' za'só Dabín'. ⁵ Jwsén' wyeje' ga' na' nich yéle'e le'e yichen', tzen len Lia. Lian' nakbe' xkwide' no'len' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'. ⁶ Kate' ne nníta'gake' lo' yež Belén, bžin ža žala' galj bi'do' cheben'. ⁷ Golj to bi' byodo', xkwide' nežw chie'. Bchele'-be' to láže'do', na' bdixjwe'-be' to lo' yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia' ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken dan' bi' bžel latje gan gá'ngake' lo' yo'o gan želžin benne' ka' yó'ogake' nez.

Zla' law wbás che ya'abá gan žape chí'igake' zila' ka'

⁸ Gawze gan že' yež Belén nníta'gak benne' ka' yixe', benne' žape chí'igake' zila' ka' žel.

⁹ La' bla' lawte to wbás che Xanžon' gan nníta'gake'. Wyó'o yela' baní' che Xanžon' gan nníta'gake', na' bžébegake'. ¹⁰ Naž wbás che ya'abán' gože' légake', na' wnné':

—Bi žébele. Na'a zzenla' le'e to da' gonen ga yebélele, na' yebélengeklen yógo'te benách. ¹¹ Na'a ba golj to bi' byodo' lo' yež gan golj Dabí, na' gakkbe' Benne' Weslá chele. Nake'

benne' bseja' Dios, na' nake' Xanžon'. ¹² Da' ni' gak bia'be' nich gónbia'le-be'. Yežel-lele-be', nželbe' láže'do', na' debe' to lo' yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia' ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.

¹³ Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze bla' lawgak wbás zante che ya'abá che Dios, na' zka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

¹⁴ JGa'n zen Dios, Bennen' zoe' ža'te!

Gak da' wká'n chawen' bené' yežlyó nga, benne' ka' Dios žaz laže'e légake'.

¹⁵ Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka' ga' na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape chí'igake' zila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake' zila'

—Le cho'o lo' yež Belén nich le'elžo cha' ba goken kan bzejni'il Xanžon' žo'o.

¹⁶ Taria' taria' la' jaktie' ga' na', na' bejxáka'gake' Lian' len Jwsén', na' xkwide'n, bi'don' debe' to lo' yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia' ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. ¹⁷ Kate' blé'egekle'-be', bžéngkle' légake' dan' wnná wbás che ya'abán', kan nak che xkwide'n.

¹⁸ Bebángkle' yógo'te benne' bžéngkle' dan' wnnagak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka'.

¹⁹ Lian' wlo'oze' da' ki lo' yichj lázda'we', na' blab laže'e kan zej naken. ²⁰ Beyejgak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka', zka'n zéngake', na' žoe' lawgake' Dios ni'a che yógo'te dan' bžéngklen', na' blé'egeklen', da' ka' gókgaken kan gož wbás che ya'abán' légake'.

Zgó'ogake' xkwide' Jesús lo' na' Dios

²¹ Kate' ba gok xono' ža wzóa xkwide' Jesusen', belchoge' lo' beja' chebe' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' bžóagake' labe' Jesús kan ba bzoakze' wbás che ya'abán' labe' zga'ale kate' za' cho'obe' le'e xna'be'.

²² Kate' bza'a ža che da' zpa' kwingak no'le ka' za' bžóatogake' bi'do' chégake' kan zna da' bchi'le' Moisés, belchi'e xkwide' Jesusen' lo' yež Jerusalén nich kó'ogake'-be' lo' na' Xanžo Dios. ²³ Ki bžéngake', dan' nyejw lo' da' bchi'le' Xanžo Dios, dan' znan: "Yógo'te bi' byodo', bi' nežw che xna'be', žala' kwéjgake'-be' cheze che Xanžo Dios." ²⁴ Che len jake' ga' na' nich gótgake' chope sintr gog, o chope plomdo' ka', na' kó'ogake'-ba' law Dios, kan zna xtiža' Xanžo Dios.

²⁵ Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon lo' yež Jerusalén, bennen' nake' chawe', na' žejli'e che Dios. Žbeze' Bennen' seja' Dios, Bennen' gon chawe'e benách Israel ka'. Dios Be' La'y zóalene' Smon na', ²⁶ na' ba bloe'ele' le' bi' gatzie' kate' lé'ežele' Benne' Criston', Bennen' seja' Xanžo Dios. ²⁷ Bžin Smon na' lo' zchil yodo' dan' bche' Dios Be' La'y le' ga' na'. Katen' xa xna' xkwide' Jesusen' belchi'e-be' lo' zchil yodo' nich góngake' chebe' kan zna xtiža' Dios, ²⁸ Smon na' wdele'-be', na' bka'n zene' Dios, na' wnné':

²⁹ Xan, na'a wak gonno' neda' latje gata', na' ga'n ži yichj lǎzda'wa', dan' ba gok dan' gožo' neda', wen žin chio'.

³⁰ Ba bl'e'ela' bi'don' bzoakzo' Le', bi'don' gakbe' Bennen' yeslé' benách ka',
³¹ Bennen' wloe'elo' law lawgak yógo'te benách ka'.

³² Nakbe' baní' dan' wza'nún' chegak benne' zi'to' ka', na' lezka' baní' chegak benách chio', benne' Israel ka'.

³³ Bebanle Jwsén' len Lian', xna' xkwide' Jesusen', kan nak dan' wnná Smon na' kan nak chebe'.
³⁴ Smon na' wnnable' Dios gon chawe'e légake', na' gože' Lian', xna' Jesusen', na' wnné':

–Bwia nga. Dios bzoe' Xkwide' ni nich gakbe' da' gonen ga chix lǎže'gekle benne' zan, na' gonbe' ga yeyagak chawe' benne' zan lǎdijwgak benách Israel. Gakbe' to da' gak bian', na' benách ka' nnégake' chebe'.
³⁵ Gaken ki nich la' law dan' zza' lǎže'gak benne' zan. Da' ki gaken chio' ka' to ya ntoche' da' chazen lǎzdo'o.

³⁶ Lezka' Ana, to no'le zchalje' lo wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake' zi'n Fanuel, to benne' nbabe' za'só bennen' lie' Aser, zi'n Israel. Ana na' wzóalene' benne' byo chie' gaže yiz wdé goke' xkwide' no'le, na' ba ngól-li'e.
³⁷ Got benne' byo che Anan', na' bga'ne' wzebe na' zejte ba zeje' taplaj tapiz. Bi žežoje' gan nak zchil yodon'. Dot že dot yele, zka'n zene' Dios, na' žone' wbás, na' zchǎjljlene' Dios.
³⁸ La' na'ze bl'e'e ga na', na' gože' Dios: “Žóyxkeno'.” Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che xkwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' želbeze' že la' Bennen' seła' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé len Lia zeyéjgake' lo yež Nasaret

³⁹ Wdén ben Jwsén' len Lian' yógo'te dan' zna xtiža' Xanžo' Dios, beyéjgake' lǎžgake', yež Nasaret gan nbab Galilea.
⁴⁰ Bgole xkwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yela' žejní'il chebe', na' zen nak da' wló'o Dios lo yichj lǎzdo'be'.

Žežin xkwide' Jesús zchil yodo'

⁴¹ Twiz twiz žjak xa xna' Jesusen' lo yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate' žejsá' lǎže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' xa wdé chégake' lo yežlyó Egipto.
⁴² Kate' xkwide' Jesusen' ba zejbe' chežimno yiz, jake' lo yež Jerusalén kan žónteze žongake' kate' žak lni na'.
⁴³ Kate' wdé lnin', zezá'gake', na' xkwide' Jesusen' nga'nbe' lo yež Jerusalén, san Jwsén' len Lian', xna' Jesusen', bi gókbe'egeklen'.
⁴⁴ Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'klene' légake', na' che len to že besa'ke'. Naž beyiljgake'-be' gan zej nníta' lǎžgake', na'

gan zej nníta' benne' ka' zej nómbi'e,
⁴⁵ na' bi bežélgekle'-be'. Che len beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' beyiljgake'-be' ga na'.

⁴⁶ Ža chonne že, bežélgekle'-be' gan nak to lo zchil yodo', že'be' lǎdijwgak benne' yodo' wsedle ka', na' zze nagbe' dan' žsédgekle', na' znnablbe' légake' da' zan.
⁴⁷ Bebángekle yógo'te benne' béngekle' dan' bchaljbe' len yela' žejní'il chebe', na' kan nak dan' bechebbe'.
⁴⁸ Kate' xa xna'be' bl'é'egekle'-be', bebángekle'. Xna'be' gože'-be', na' wnné':

–Zi'na', žbiz chen' beno' ki len neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' len xon'.

⁴⁹ Naž Jesusen' gožbe' légake', na' wnnabe':
–žBiz chen' beyiljle neda'? žBi nnézele žon byenen we' laža'a da' naken che Xa'?

⁵⁰ Bi bejni'igekle xa xna'be' dan' gožbe' légake'.

⁵¹ Jesusen' beyéjlenbe' légake', na' bežinbe' lo yež Nasaret. Benbe' kan zna xtiža'gak xa xna'be'. Lia, xna' Jesusen', wló' chawe'ze' yógo'te da' ki lo yichj lǎzda'we'.
⁵² Góta'že yela' žejní'il che xkwide' Jesusen', na' bgolbe'. Bežoje' chawe' law Dios, na' lawgak benách ka'.

3

Da' bchalj Zwa, benne' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ba zej chi yiz zna bia' Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga, zna bia' Ponsio Pilato gan nbab Judea, na' Herodes zna bi'e gan nbab Galilea, na' Lip, biche' Herodes na', zna bi'e gan nbab Iturea, na' gan nbab Trakonite, na' bennen' lie' Lisaniás zna bi'e gan nbab Abilinia.
² Kate' že ka' Anás len Kaifás, zej nake' bžox blo ka', na' la' na'ze Dios bchǎjljlene' Zwa, zi'n Secría, kate' ne zoa Zwan' lo latje dach.
³ Wdá Zwan' do zente žoa'a yego Jordán, na' bchalje' kan žala' yezoagak benách ka' nis, benne' ka' žeyát lǎže'gake' nich yenit law Dios doła' da' zej nbage'e.
⁴ Gok da' ki kan njejw le'e yich la'y, dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios že ni'te, dan' znan:

Benle chi'i to benne' wnnié' zižje lo latje dach, wnné':

“Le wpá' nez nich žin Xanžo' Dios gan zoale. Le yebéj li nez las ka' gan tie'.

⁵ Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj ka'.

Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka', na' ya'ado' ka'.

Le yebéj li nez legw ka', na' le gon chawe' nez yej ka'.

⁶ Yógo'te benách lé'egekle' bennen' seła' Dios, bennen' yeslé' légake'.”

⁷ Kate' bžojgak benne' zan lo yež ka' nich yežogake' nis lo na' Zwan', le' gože' légake', na' wnné':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Biz chen' ženele yezoale nis? ¿Zoa no benne' gože' le'e bi chog Dios chele gatle cha' yezoale nis? ⁸ Na'a, le gon da' gak bian' ba beyát láže'le, na' bi sa' láže'le, bi nnale: “Dios bi choge' cheto' gatto' dan' naktó' za'só Bran” dan' žapa' le'e, gak Dios ke'e yej ki, na' gone' ga yeyákgaken za'só Bran na'. ⁹ Nakle ka yag ka'. Ba zbez ya wage nich chogen yag ka'. Bíte'teze yag da' bi zbian da' zix chen, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'.

¹⁰ Naž benách ka' nníta'gake' ga na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Nakxkze gonto'?

¹¹ Bechebe Zwan', na' gože' légage':

—No benne' de chope ze' žala' wnezjwe' ton che no benne' bi de chie'. No benne' de da' žawe', lezka' žala' chisen' chegak benne' ka' bi de da' gáwgake'.

¹² Lezka' bale benne' wechizjw ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to', bžingake' ga na' nich yežóagake' nis. Wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, ¿biz žala' gonto' neto'?

¹³ Zwan' gože' légage':

—Bi wchízjwžele kan wnná benne' žnna bi'e le'e.

¹⁴ Lezka' bale benne' žjake' lo wdile wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Cheze neto', biz žala' gonto'?

Zwan' gože' légage':

—Biž wcheble nitó benne' nich ka'le bi da' de chie'. Biž nnale chegak benách ka' da' wen láže' nich gonle ga chíjw'gake' le'e, san le chaz láže' ka' da' nájjwle.

¹⁵ Lezka' benne' ka' želbeze' Bennen' seja' Dios, wnníta'gake' ga na', na' žsa' láže'gake' cha' nak Zwan' Benne' Criston'. ¹⁶ Bechebe Zwan', na' gože' yógo'tegake', na' wnné':

—Da' li neda' žezó'a' le'e nis, da' zloe'elen nakle ka' benne' ka' ba gótgake', na' zej nzi'e yela' nban da' yoble, san za' Bennen' wchize' le'e Dios Be' La'y, na' da' naken yi' chie', na' Dios Be' La'y na' gonne' le'e yela' nban da' zejli kanne. Bennen' ze'e napže' yela' wnná bia' ka' neda', na' neda' bi naka' zi kweja' zele'. ¹⁷ Noxe' da' žzen yi' chie', na' wlobe' zoa' scribe chie', dan' zloe'elen kan gaken chegak benách ka'. Wtobe' zoa' sriben', na' ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' lo yi' da' batkle yolen.

¹⁸ Kan zej nak diža' ki, na' yebaje diža' zan bejni'ile' benách ka', na' bzenle' légage' diža' chawen'. ¹⁹ Zwan' bdił diže'e Herodes, benne' wnná bia', dan' zóalene' Herodías, zo'le Lip, benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da' kegle. ²⁰ Naž ben Herodes na' to da' kegle da' zenže, bsejwe' Zwan' liž ya.

²¹ Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Zwan' liž ya, na' žezó'e' benách ka' nis, lezka' bezó'e' Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne zcháljlene' Dios, wyaljw ya'abá, ²² na' bla' law Dios Be' La'y. Žnne'e ka to plomdo', bian' betjba', na' bžinba' gan zoa Jesusen'. Benle' chí' to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Le' nako' Ži'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Kan zej nak xa xna' wdé ka' che Jesús
(Mt. 1:1-17)

²³ Katen' Jesusen' wzó lawe' žone' xchin Dios, zeje' Le' ka chí žoa yiz. Žékgekle benách nake' zi'n Jwsé. Jesusen' nake' za'só Elí.

Bennen' nake' xa Lia, xna' Jesusen'.

²⁴ Elí na' goke' zi'n Matat.

Bennen' goke' zi'n Lebí.

Bennen' goke' zi'n Melki.

Bennen' goke' zi'n Jana.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

²⁵ Jwsé ni goke' zi'n Matatías.

Bennen' goke' zi'n Amós.

Bennen' goke' zi'n Nahum.

Bennen' goke' zi'n Esli.

Bennen' goke' zi'n Nagai.

²⁶ Nagai na' goke' zi'n Maat.

Bennen' goke' zi'n yetó Matatías.

Bennen' goke' zi'n Semei.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Judá.

²⁷ Judá na' goke' zi'n Joana.

Bennen' goke' zi'n Resa.

Bennen' goke' zi'n Sorobabel.

Bennen' goke' zi'n Salatiel.

Bennen' goke' zi'n Neri.

²⁸ Neri na' goke' zi'n yetó Melki.

Bennen' goke' zi'n Adi.

Bennen' goke' zi'n Kosam.

Bennen' goke' zi'n Elmodam.

Bennen' goke' zi'n Er.

²⁹ Er na' goke' zi'n Josué.

Bennen' goke' zi'n Elieser.

Bennen' goke' zi'n Jorim.

Bennen' goke' zi'n yetó Matat.

³⁰ Matat na' goke' zi'n Lebi.

Bennen' goke' zi'n Smon.

Bennen' goke' zi'n Judá.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Jonán.

Bennen' goke' zi'n Eliakim.

³¹ Eliakim na' goke' zi'n Melea.

Bennen' goke' zi'n Mainán.

Bennen' goke' zi'n Matata.

Bennen' goke' zi'n Natán.

³² Natán na' goke' zi'n Dabí.

Bennen' goke' zi'n Isái.

Bennen' goke' zi'n Obed.

Bennen' goke' zi'n Boos.

Bennen' goke' zi'n Salmón.

Bennen' goke' zi'n Naasón.

³³ Naasón na' goke' zi'n Aminadab.

Žezó'a Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

Bennen' goke' zi'n Aram.
 Bennen' goke' zi'n Esrom.
 Bennen' goke' zi'n Fares.
 Bennen' goke' zi'n yetó Judá.
³⁴ Judá na' goke' zi'n Jakob.
 Bennen' goke' zi'n Isaak.
 Bennen' goke' zi'n Bran.
 Bennen' goke' zi'n Taré.
 Bennen' goke' zi'n Nakor.
³⁵ Nakor na' goke' zi'n Serug.
 Bennen' goke' zi'n Ragau.
 Bennen' goke' zi'n Peleg.
 Bennen' goke' zi'n Heber.
 Bennen' goke' zi'n Sala.
³⁶ Sala na' goke' zi'n Kainán.
 Bennen' goke' zi'n Arfaxad.
 Bennen' goke' zi'n Sem.
 Bennen' goke' zi'n Noé.
 Bennen' goke' zi'n Lamek.
³⁷ Lamek na' goke' zi'n Matusalén.
 Bennen' goke' zi'n Enok.
 Bennen' goke' zi'n Jared.
 Bennen' goke' zi'n Mahalalel.
 Bennen' goke' zi'n yetó Kainán.
³⁸ Kainán na' goke' zi'n Enós.
 Bennen' goke' zi'n Set.
 Bennen' goke' zi'n Adán.
 Bennen' goke' ka zi' nkeze Dios.

4

Gónele da' xiwe' gonen ga baga' Jesús dola'
 (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Bezá' Jesusen' žoa'a yego Jordán, zoalen Dios Be' La'y Le', na' de chgi' bchi'e Jesusen' lo latje dach. ² Wzóe' ga na' choplaj' ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga baga' Jesusen' dola'. Bi be bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'. ³ Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, wnná yeyák yej ni yet žtil.

⁴ Bechebe Jesusen', na' gožen':
 —Nyejw le'e yich da' žnnan: “Kégeze len yet žtil zej nban benách ka', san lezka' zej nbánlene' yógo'te žtiža' Dios.”

⁵ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe. To chi'ido'ze blóe'elen Le' yógo'te latje gan žnna bia'gak benne' ka' dot yežlyó nga. ⁶ Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Yógo'te latje chegak benne' wnná bia' ka', na' yela' wnni'a chégake', gonnán' chio', dan' yo'o lo na'a yógo'te da' ki, na' no benne' žénela' wnezjwa' da' ka' chie'. ⁷ Cha' Le' wzóa zibo' lawa', na' wká'n zeno' neda', yógo'te da' ki gaken chio'.

⁸ Naž Jesusen' gožen':

—Kwas na'le, da' xiwe', dan' nyejw le'e yich la'y dan' žen' neto', dan' žnnan: “Xano' Dios wká'n zeno', na' toze Le' gono' xchine'.”

⁹ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' lo yež Jerusalén, na' bžian Le' yichjo'o yodo', na' gožen Le':

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, bežite' ga ni ¹⁰ dan' nyejw le'e yich la'y da' žnnan: Dios seže'e wbás che ya'abá ka', na' gáklengake' Le'.

¹¹ Len ná'gake' góxwgake' Le' nich bi chejchego'o yej, na' bi gak zi' ni'o.

¹² Naž Jesusen' gožen':

—Nyejw le'e yich la'y da' žen' neto': “Bi wkonlo' žin Xano' Dios.”

¹³ Kate' da' xiwen' bi bžel-len yetó da' gonen ga baga' Jesusen' dola', na' bebigan' gan zoe' to chi'ido'.

Zzo law Jesús žone' xchine' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Beyéj Jesusen' gan nbab Galilea, na' nzi' lo ne'e yela' wak che Dios Be' La'y. Wzé diža' kan nak chie', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež dot gawze ga na' béngklen'. ¹⁵ Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' žtiža' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' Le' ba la'ne.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret, dan' naken laže'

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Naž bežin Jesusen' lo yež Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', na' kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' žtiža' Dios, na' wzie' nich gole' to da' nyejw le'e yich la'y. ¹⁷ Bdégake' yichen' lo na' Jesusen' gan nyejw da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Kate' bsaljwe' yichen', bežel-le' gan nyejw da' žnnan:

¹⁸ Zoalen Be' La'y che Xanžon' neda' dan' wleje' neda' cheže' nich wzenla' benách yache' ka' diža' chawe'. Bsele'e neda' nich yeyona' benne' ka' žak zi' láždo'gake',

na' nich wzenla' benne' ka' zej nake' ka' benne' zej nžeje' ni'a che dola' da' nbága'gake', kan gak yelágake',

na' nich yeyona' benne' lo chole' ka', na' nich yeslá' benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake',

¹⁹ na' nich wzia' diža' che ža gáklén Xanžo' Dios benách ka'.

²⁰ Naž Jesusen' betobe' yichen', na' bedien' lo na' bennen' žape chi'e yiche la'y ka', na' bebí'e. Naž yógo'te benne' zej ndobe' lo yo'on', belwíe' Jesusen'. ²¹ Wzó law Jesusen' zchalje', na' gože' légake':

—Na'a ža ni zoale le'e, ba bžinke dan' nyejw le'e yichen'.

²² Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángle' kan nak diža' chawen' da' zchalje', na' wnná'gake':

—¿Kege benne' ni zi'n Jwsé?

²³ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Ye'le neda' da' znan: "Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino'." Lezka' ye'le neda': "Da' ka' benlto' beno' Le' lo yež Kaper-naum, lezka' ben ga ni naken lažo'."

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, benne' wláz chie' ka' bi žápegake' le' ba la'ne. ²⁵ Da' li žapa' le'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín lo yežlyón'. ²⁶ Dios bi bsele'e Líasen' gan zej nníta' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bsele'e le' gan zoa to no'le wzebe lo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'. ²⁷ Lezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Israel, benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' lo yežlyó Siria.

²⁸ Kate' béngikle benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' bžá'agake'. ²⁹ Naž la' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e Le' gan nak le'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wzíjgake' Le' gan nak le'e ya'a yej na'. ³⁰ Wdé Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' la' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' xiwe'
(Mr 1:21-28)

³¹ Naž wyéj Jesusen' lo yež Kaper-naum gan nbab Galilea, gan bsdle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak benne' judío ka'. ³² Bebángle' kan nak dan' žsedle Jesusen' légake', dan' zchalje' ka to benne' de lo ne'e yela' wnná bia'.

³³ Lezka' zoa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' wnnié' zižje, ³⁴ na' wnné':

—Bsan neto'. ¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Žo'o nga nich wžia yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.

³⁵ Naž Jesusen' bdi'e' be' xiwen', na' gožen':

—Žize wzóa, na' bežó'j lo bennen'.

Naž be' xiwen' wžo'nen bennen' lo yo lawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' la' bežojten lo bennen', san biž bi benen len le'. ³⁶ Bebángle' yógo'tegake', na' bchaljen ljéžgake', na' wnná'gake':

—¿Biz diža' ni dan' zchaljen'? Len yela' wnná bia', na' yela' wak zen zdile' be' xiwe' ka', na' la' žežó'jtegaken.

³⁷ Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngikle benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' xna' zo'le Smon, bennen' lezka' lie' Bedw

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Naž Jesusen' la' wzó ža'tie', na' bežoje' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' wyoe'e liž Smon. Zoa xna' zo'le Smon ga na', na' yoe'e da' la. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' le'. ³⁹ Wbīga' Jesusen' gan die', na' bliže' da' la da' yoe'e. La' bežojten. No'len' la' wyastie', na' bsi'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Kate' ba ben wbiž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóalengak benne' yižwé' ka' légake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che ché'gake'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' Le' bžoa ne'e légake', na' beyone' légake'. ⁴¹ Lezka' bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' yo'ogak benách yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' xiwe' ka', na' wnnágaken:

—Le' nako' Zi'n Dios.

Naž Jesusen' bdi'e' be' xiwe' ka', na' bi bi'e latje nné'gaken, dan' nné'zgeklen nake' Le' Benne' Criston'.

Zchalj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Kate' za' ža'ni' yetó ža, bžoj Jesusen' lo yež Kaper-naum, na' wyeye' to latje dach. Benne' za' beyiljgake' Le'. Kate' bžingake' gan zoe', gónegekle' wséjwgake' xneze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'. ⁴³ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Žon byenen cha'a gan zej nníta' yezika' yež ka', nich wchalja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan zna bia' Dios. Che len bsele'e neda' nga.

⁴⁴ Ki goken, bchalje' diža' chawen' lo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak lo yo'o ka' gan želyenle benne' judío ka' xtiža' Dios.

5

Želzene' bel zan

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a nisdó', dan' nzin' Jenesaret, bđobgak benne' zan dot kwite', nich yéngikle' xtiža' Dios. ² Naž Jesusen' bl'e'ele' chope barkw zóagaken láwe' nisdon' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wzén bel ka' zej nžoje' lo barkw ka', na' žeyibgake' yixjw bel ché'gake'. ³ Wžén Jesusen' to lo barkwn', dan' naken che Smon Bedw, na' wnnable' le' kweken yeláte'do' zi'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsdle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'. ⁴ Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':

—Bsa' barkw ni lo nismo' gan že' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.

⁵ Beží'i Smon na', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.

⁶ Kate' bzála'gake' yixjwn', wzéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'. ⁷ Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgage', na' gákléngake' l'égage'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle. ⁸ Kate' Smon Bedw blé'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' doła'.

⁹ Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' žónlengake' le' tzen. ¹⁰ Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' zej nake' ljež Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':

—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedj'ó benách ka' nich gágkake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.

¹¹ Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jákléngake' Jesusen'.

Jesus žeyone' to benne' de'e yizwé leže
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yizwé' leže gan zoe'. Katen' blé'ele' Jesusen', byechwe' lo yote, na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

¹³ Naž Jesusen' bli ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' behižte yizwé' leže da' wdá' bennen'.

¹⁴ Naž Jesusen' gože' le' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' le':

—Wyéj, bejlo'é'el kwino' law bžox, na' be-jnezjw che da' žeyón'le' chawe' che yodo' kan zna xtiža' Moisés, dan' wlo'e'elen l'égage' ba beyako'.

¹⁵ Wzél'e' diža' che yela' wak che Jesusen', na' bdogak benne' zan gan zoe' Le' nich yéngkle' xtiže'e, na' nich yeyone' l'égage', na' yeké'e yizwé' chégage'. ¹⁶ Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljlene' Dios.

Jesus žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nníta' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén. Nak bia' de lo na' Jesusen' yela' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne'

yizwé' ka'. ¹⁸ Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžíngake' ga na', na' wdíljgake' nakže góngake' nich kó'ogake' le' lo yo'o, na' chíxjwgake' le' law Jesusen'. ¹⁹ Kate' bi bžélgekle' nakže góngaken' dan' zej nníta' benách zan ga na', naž wžéngake' yichjo'o yo'on, na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yizwén', na' belyixjwe' le' gachje lawe'lgak benách ka', gan nak law Jesusen'. ²⁰ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yizwén':

—Benne', ba benít lawa' doła' da' nbago'o.

²¹ Naž wzó law zza' láže'gak benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágage':

—Benne' ni zenne' da' zzoan Dios chela'ale. žNozkze benne' gak yenít lawe' doła'? Toze Dios gak yenít lawe' doła'.

²² Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' l'égage':

—žBiz chen' zza' láže'le da' ki? ²³ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: "Ba benít lawa' doła' da' nbago'o" san nak zede gone' ga yeye'a, na' se'e. ²⁴ Wlo'e'ela' le'e nzi' lo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yela' wnná bia' yenít lawa' doła' yežlyó nga.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

²⁵ La' wyaste benne' yizwén' lágwage', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeye' liže', zka'n zene' Dios. ²⁶ Bebángkle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios. Lezka' zžébegake', na' wnnágage':

—Na'a blé'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesus žliže' Lebí, bennen' lezka' lie' Matío
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' blé'ele' to benne' lie' Lebí, ži'e gan zchizjwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

²⁸ La' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjlene' Jesusen'.

²⁹ Wdé na', ben Lebín' to yela' waw che Jesusen' gan nak lo liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechizjw ka' len yebale benne' ka' želbé'lene' l'égage' gan žáwgake'.

³⁰ Naž benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' wnnégage' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágage':

—žBiz chen' že'j žáwlenle tzen benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' doła' ka'?

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' l'égage':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yizwé' ka' žon byenen chjake' law bennen' žeyone' benách ka'. ³² Bla'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka' nich yeyát láže'gake'.

Znnábgekle' Jesús kan nak che yela' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žónteze žóngake' wbás, na' zcháljengake' Dios. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen že'j žáwgake'?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—¿Wak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yela' zchag na', kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'?

³⁵ Žin ža kate' kwas benne' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

³⁶ Naž Jesusen' bsaka' lebe' kan nak da' ki, na' gože' légake':

—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' xtaka' dan' yedé'e le'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen le'e laže' koben' bi gon leben laže' golen'. ³⁷ Lezka', bi zga'a nitó benne' xis uba kobe lo že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, xis uba koben' wlá'an že'e golen' da' naken yid, na' lalj xis uban', na' cwia yi' že'e yid golen'. ³⁸ Che len žala' ka'ažo xis uba kobe to lo že'e yid kobe, na' žopten gak chí'igaken. ³⁹ Cha' zoa no benne' že'je' xis uba gole, bi yénetele' ye'je' xis uba kobe, dan' nne': "Nakže dzi' xis uba golen'."

6

Benne' wsedle ka' che Jesús zká'agake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel zoa' scribe, na' benne' wsedle chie' ka' zká'agake' bisto gan žia zoa' sriben'. Belzoben' lo ná'gake', na' bdáwgaken'. ² Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Biz chen' žonle da' bi žala' gonžo ža la'y?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Bi bel-le kan ben Dabí katen' wdone', na' lezka' beldón benne' ka' wnníta'lengake' le'? ⁴ Wyo'é'e lo yodo' che Dios, na' wzi'e yet xtil dan' zgó'ogake' law Dios, dan' bi žala' gawžon, san de latje chégakze bžoz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' lezka' bnezjwen' chegak benne' ka' bénlengake' le' tzen.

⁵ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' Xane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' bsedle' benne' ka'

nníta'gake' ga na'. Lezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e li ža. ⁷ Benne' yodo' wse-dle ka' len benne' yodo' fariseo ka' zwiágake' Jesusen', nich lé'egekle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich žélgekle' nakle gak yesbága'gake' Le' zia. ⁸ Žákbe'ele Jesusen' dan' zža' láže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža'. Wzé gachje láwe'le nga.

La' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'.

⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Nnabla' le'e to diža'. ¿De latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' zinnj? ¿De latje yeslažo yela' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?

¹⁰ Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:

—Bli no'o.

Naž bennen' bli ne'e, na' la' beyakten.

¹¹ Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' béngake' toze diža' la' légakze' nich žélgekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Kate' ža ka' wyéj Jesusen' gan nak to law ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bliže' Dios, na' dot yele bcháljlene' Le'. ¹³ Kate' za' ža'ni', bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wzíe' chežinnoe' nich gákgake' wbás chie' ka'. ¹⁴ Bliže':

Smon, (bennen' lezka' lie' Bedw),

Ndres, (benne' biche' Bedon'),

Jakob,

Zwa,

Lip,

Bartol,

¹⁵ Matío,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Smon, (benne' že' láže'e yež chie'),

¹⁶ Judas, (zi'n to benne' lie' Jakob),

Judas Iskarjote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Žeyón Jesús benne' zan

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Naž Jesusen' bdínnelene' benne' wbás chie' ka' tzen law ya'adon', na' bžíngake' to gan nak lache', gan zej nnita' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. Lezka' zej nnita' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' lo yež Jerusálén, na' lo yeždo' ka' zej nnitan' žoa'a nisdó' gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžíngake' ga na' nich wzé nággake' xtiža' Jesusen', na' nich yeyákgake' lo yižwé' che chégake'. ¹⁸ Lezka' beyakgak benne' ka' zžáka'gake' dan' yó'ogake' be' xiwe' ka'. ¹⁹ Gónegekle yógo'te benne' zan ka' kángake'

Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' len yela' wak chie'.

Yela' ba nez, na' da' nyáche'le'e

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chele le'e, nak nyache' láže'le na'a, dan' gata' latje chele gan zna bia' Dios.

²¹ Ba nez zen naken chele le'e zdonle na'a, dan' weljle da' naken che Dios.

Ba nez zen naken chele le'e zbéžele na'a, dan' wzíženle neda' tzen.

²² Ba nez zen naken chele le'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi lé'egekle' le'e chawe', yebégake' le'e gan nníta'gake', na' nnégake' chele, na' gon ditjেকে' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' žónlenle neda', Benne' Golje' Benách, tzen. ²³ Le soa lo yela' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak zen da' gata' chele ya'abá che Dios. Ležka' xa xna' golte chégake' ka' bégake' da' zinnj chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁴ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benne' wnni'a ka', dan' ba de da' yebélenlele.

²⁵ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, žéljelele na'a, dan' tonle.

Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, žzízele na'a, dan' gak nyache' láže'le, na' kwež nyáche'le.

²⁶ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, znnagak yógo'te benách ka' chawe' chele. Ležka' bengak xa xna' golte chele ka', dan' wnnágake' chawe' chegak benne' wen laže' ka', benne' wnnázegake' bcháljgake' lo wláz Dios.

Žala' ži'ilžo benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ležka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zoale nga, na' ženlele chia' neda', znnia':

Le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe'. Le nnab da' chawe' chegak benne' ka' zžá'agake' le'e.

²⁸ Le nnable' Dios gon chawe'e benne' ka' žóngake' le'e zia.

Le nnable' Le' gáklene' benne' ka' znnégake' chele.

²⁹ Cha' no benne' kape' chejá'a xago', bze yechelá'a xagon'.

Cha' no benne' ke'e laže' da' zoan xkožo'o, ležka' be' latje ke'e zon'.

³⁰ Cha' no benne' nnable' le' da' de chio', bnezjwn chie'.

Cha' ke'e da' naken chio', bi yennabon'.

³¹ Ka' žénelele gongak benách ka' chele, ležka' le gon chégake'.

³² Cha' nží'izelele benne' ka' zej nží'ile' le'e, žbize da' nakže chawe' žonlen? Ležka' žongak benne' dolá' ka', zej nží'ile' benne' ka'

zej nží'ile' légake'. ³³ Cha' žonle da' naken chawe' chégake' benne' ka' žóngake' chawe' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Ležka' žongak benne' dolá' ka'. ³⁴ Cha' znéjwzele chegak benne' ka' žéklele yebí'igake' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Ležka' žongak benne' dolá' ka', zoa bi da' znéjwzake' chegak benne' ka' žóngake' dolá', dan' zej nnezle' yebí'igake' dan' bnéjwzake'. ³⁵ Neda' žapa' le'e: le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le gon da' naken chawe' chégake'. Le wnezjw chegak benách ka' la'kze bi žéklele yebí'igake' chele. Cha' ki gonle, zen nak da' yebélenlen, na' gake' zi'nke' Dios, Benne' zente, dan' žone' da' naken chawe' chegak benách ka', benne' bi žaz láže'gake', na' benne' ka' žóngake' da' kegle. ³⁶ Žala' yeyache' láže'lele benách ka', kan žon Xale Dios, žeyache' láže'le' yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che lježžo

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Ležka' wnná Jesusen':

Bi nnele che lježle, na' bi nne no benne' chele.

Bi yesbága'le lježle zia, na' bi yesbaga' no benne' le'e zia.

Le yenít law che lježle, na' Dios yenít lawe' chele.

³⁸ Le wnezjw che lježle, na' Dios gonne' chele.

Gónngake' chele da' wžíxgake' len to kak da' zžixen, dan' nak bia' li, dan' nyižen, na' nyiten že'lte, na' zo di'aten. Kan nak da' zžixle le'e, ka'kze wžíx Dios chele.

³⁹ Bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—žWak to benne' lo chole' chi'e yetó benne' lo chole? Bi gake', dan' žoptie' bixgake' to lo bloj. ⁴⁰ Ležka', bi gake' blo to benne' wsedle, ka' benne' žsedle' le', san kate' yeyož wsedle bennen', na' gake' kan nak bennen' žsedle' le'.

⁴¹ žBiz chen' zwio' bébedon' dan' yo'on yej law lježo', na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? ⁴² žWak yi'o lježon': "Bicha'a, benn latje yebeja' bébedon' dan' yo'on yej lawo' na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? Le', benne' žloé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale bebéj da' zen dan' yo'on yej lawo' le'. Naž le'elo' binlo nich gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej law lježon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo

(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

⁴³ Ležka' wnná Jesusen':

—To yag zaka' bi zbian da' bi nak zix, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak zix. ⁴⁴ Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi zchibžo da' zbia yag higo lo yag yeche', na' lo yag yeche' bi zchibžo da' zbia lba uba. ⁴⁵ Benne' chawe' zchalje' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' lo yichj lážda'we', na' benne' bi nake' chawe' zchalje' da' bi nak

chawe' dan' yo'o da' bi nak chawe' lo yichj lázda'we'. Žoa'ažo znnen kan nak da' yo'on lo yichj lázdo'žo.

*Chope kan gak chíxjwžo len yo'o
(Mt. 7:24-27)*

⁴⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—čBiz chen' žližle neda', znnale: “Xanto', Xanto” na' bi žonle kan žapa' le'e? ⁴⁷ Wloe'ela' le'e kan nak bennen' ze'e gan zoa', na' ženle' xtiža'a, na' žone' kan znnan. ⁴⁸ Benne' ni nake' ka to benne', kate' bene' liže', gže' bche'ne', na' bđixjwe' len yo'o gan nak lo yej xe. Kate' wdé nis wbá'a zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchinnjen yo'on', dan' žian lo yej xe. ⁴⁹ Na'a, no benne' ženle' xtiža'a, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi bđixjwe' lenen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit yo'on', la' wžia' yi'ten belate ža.

7

*Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' yež
Roma*

(Mt. 8:5-13)

¹ Kate' Jesusen' beyož bcháljlene' benne' ka' ki, wyeje' lo yež Kapernaum. ² Lo yežen' zoa to benne' yež Roma, benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zoa to bi' wen žin chie' nži'ile'ele'-be'. Yo'o yižwé xkwiden', na' ba žekte gatbe'. ³ Kate' benle bennen' da' zchaljgak benne' ka' kan nak che Jesusen', la' bse'la'tie' ba'le benne' gole, benne' judio ka', gan zoa Jesusen', nich chjéta'yoegekle' Le' yide' yedjyene' bi' wen žin chien', xkwiden' yo'obe' yižwé'. ⁴ Bžingak benne' gole ka' gan zoa Jesusen', na' dot láže'gake' góta'yoegekle' Le', na' wnnágake':

—Nak zi bennen' gono' da' ni chie', ⁵ dan' žape' ba la'ne benne' wlaš chežo ka', na' benne' to yo'o chežo gan ženlžo xtiža' Dios.

⁶ Naž Jesusen' wyéjlene' légake'. Kate' za' žintegake' liž bennen', le' bsele'e ba'le lježe' gan za' Jesusen', na' góžgake' Le':

—Xan, wnná bennen': “Bi gek zedlo', dan' bi naka' zi cho'o liža'. ⁷ Lezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che len bi bežogla' la'a gan zo'. To wnnaze, na' yeyakte bi' wen žin chian'. ⁸ Lezka' neda', zoa benne' zna bi'e neda', na' lezka' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zchi'a neda' légake'. Kate' žapa' toe': Wyéj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da ko' ni, ze'e. Lezka' kate' žapa' benne' wen žin chia': Ben žin ni, žonen'!”

⁹ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán láže'le' che bennen', na' byechje', na' gože' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, bi na' chejxaka'a nitó benne' Israel, benne' žejli'e chia' neda' kan žejlé' benne' ni chia'.

¹⁰ Kate' bežingak benne' ka' gan zoa bennen' bsele'e légake', bennen' zchi'e benne'

ka' žjake' lo wdile, na' belyoe'e liže', na' blé'egekle' ba beyák bi' wen žin na'.

*Jesús žesbane' xkwide' byo che to no'le
wzebe*

¹¹ Wdé gok da' ni, zej Jesusen' lo yež Naín len benne' wsdle chie' ka', na' benne' zan žjáklene' Le' tzen. ¹² Kate' bžine' žoa'a yežen', blé'ele' benne' ka' zej noe'e to xkwide' byo, bi' gat, nich chejkáche'gake'-be'. Bi'do' gaten' nakbe' xkwide' tliča' che to no'le wzebe. Benne' zan, benne' wlaš che no'len', nníta'lengake' le'. ¹³ Kate' Xanžon' blé'ele' no'len', beyache' láže'le' le', na' gože' le':

—Biž kwežo'.

¹⁴ Naž Jesusen' wbig'e ga na', na' wdane' dan' del bi'do' gaten'. Wlezkak benne' ka' zej noe'e-be', na' Jesusen' wnné':

—Xkwide' byo, žapa' le', beyase.

¹⁵ Naž bi'do' gaten' bebanbe', na' wže'be', na' wzó la'wbe' zchaljbe'. Jesusen' benezjwe'-be' lo na' xna'be'. ¹⁶ Kate' blé'egekle' benne' ka' da' ni, bžébegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Blá' to benne' zaka' ga zoažo ni, benne' zchalje' lo wlaš Dios. Dios na'kze žezá' laže'e chežo, benne' chie' ka'.

¹⁷ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež gan nbab Judea, na' yógo'te yež zej žen' gawze ga na'.

*Da' wnnáb Zwa, bennen' bezóe' benách ka'
nis*

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen bzéngekle' le' yógo'te da' ki, da' ka' žon Jesusen'. Zwan' bliže' chope benne' ka', ¹⁹ na' bsele'e légake' gan zoa Jesusen' nich nnábgekle' Le', na' nnágake': žNako' le' Benne' Criston', bennen' se'la' Dios, o žala' kwetzto' benne' yoble? ²⁰ Kate' benne' ka' bse'la' Zwan' bžingake' gan zoa Jesusen', góžgake' Le':

—Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis bsele'e neto', nich nnablto' Le', na' nnato': žNako' le' Benne' Criston', bennen' se'la' Dios, o žala' kwetzto' benne' yoble?

²¹ La' na'ze žeyón Jesusen' benne' zan, benne' yižwé' ka', len benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' lezka' benne' zan, benne' lo cho'le ka', bsaljwe' yej lágwage'. ²² Bechebe Jesusen', na' gože' chope benne' ka' bse'la' Zwan', na' wnné':

—Le chej, chejénlele Zwan' kan nak da' blé'elele, na' da' bnélele. Želé'egekle' benne' ka' gókgake' lo cho'le. Žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Beyakgak benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngekle' benne' ka' bkwéžwage'. Bebangak benne' gat ka'. Benne' yache' ka' žéngekle' diža' chawen'. ²³ Ba nez zen gaken che bennen' bi gak

chope laže'e, na' gónlene' neda' tzen la'kze bi žona' kan žekle' žala' gona'.

²⁴ Kate' benne' ka' bseła' Zwan' bezá'gake' ga na', wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' kan nak che Zwan', na' wnné':

—¿No' benne' bejwiale' lo latje dachen'? ¿Bejwiale to benne' nake' ka to ya xtil dan' zta be'? ²⁵ ¿Nozke benne' bejwiale? ¿Bejwiale to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' de yela' wnni'a chégake' nniíta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ²⁶ ¿Nozke benne' bejwiale? ¿Bejwiale to benne' zchalje' lo wláž Dios? O', žapa' le'e. Zwan' nakže' blo ka to benne' zchalje' lo wláž Dios. ²⁷ Nak Zwan' bennen' nyejw le'e yich la'y kan nak chie' da' znnan: Bwia nga, žseła'a benne' wbás chia'.

Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez gan tio'. ²⁸ Neda' žapa' le'e: gan zej nniíta' benách ka', cha' zoa no benne' zchalje' lo wláž Dios, bi nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' nexjw gan znná bia' Dios, bennen' nakže' blo ka Zwan'.

²⁹ Kate' benne' gaxjw ka' len benne' wechizjw ka', béngekle' da' bchalj Zwan', gókbe'egekle' da' naken chawe' law Dios, na' bezóagake' nis lo na' Zwan', ³⁰ san benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsdle ka', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bchi'le Moisés, bi bezóagake' nis lo na' Zwan', na' ki goken, belka'ne' ka'ze da' chawe' da' gónele Dios gone' chégake'.

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

—¿Nakx' wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nniíta'gake' ža ni zoažo na'a? ¿Nakxkze zej nake'? ³² Zej nake' ka' xkwide' ka' želyitjbe'. Želbe'be' lawe' ya'a, na' želbéžeya'abe'. Želye'be' ljěžgakbe': "Žkwežto' bhezjw lawle, na' bi žia'le. Žol nyáche'to', na' bi zbéžele." ³³ Ki nakle dan' bla' Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bi bdawe' yet xtil, na' bi we'je' xis uba, na' wnnéle chie', na' wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen." ³⁴ Kate' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', znnéle chia': "Bennen' nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka' len yezika' benne' doła' ka'." ³⁵ Neda' žapa' le'e: zej nak bia' benne' ka' zej nape' yela' žejni'il che Dios ni'a che da' žongake'.

Da' ben Jesús lo liž to benne' yodo' fariseo

³⁶ To benne' yodo' fariseo bliže' Jesusen' nich gáwlene' le' tzen. Wyó'o Jesusen' liž bennen', na' wži'e, na' wzó lawe' žawe'. ³⁷ Zoa to no'le le'e lo yežen', na' katen' benle' že'j žaw Jesusen' liž benne' yodo' fariseon', naž ble'e ga na', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' yožen to da' zla' zix. ³⁸ Katen' bžine' zaka' xkóže'le Jesusen', wži'e xni'e Le', zbeže'. Naž wzó lawe' žesbise' ni'a Jesusen' len nis zbeže', na' bezie' ni'e len yicha' yichje'. Bnope'e

ni'e, na' wloé'e dan' zla' zix lo ni'e. ³⁹ Kate' benne' yodo' fariseon', bennen' bliže' Jesusen', ble'ele' da' ni, wzá' laže'e, na' wnné': "Chela' nak benne' ni benne' zchalje' lo wláž Dios, gákbe'ele' da' nak no'le ni žgane' Le', na' da' žone', dan' nake' no'le le'e." ⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' fariseon', na' wnné':

—Smon, de to da' žénela' yapa' le'.

Beží'i bennen', na' wnné':

—Wnná, benne' wsdle.

⁴¹ Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wnniíta'gak chope benne' zej nbage'e mežw chie'. To bennen' nbage'e chie' lazjwe' che chopiz, na' yetóen' nbage'e chie' lazjwe' che chop byo'. ⁴² Dan' bi de mežw chégake' nich chížjwgake' dan' zej nbage'e chie', che len benit lawe' che žoptie' dan' zej nbage'e chie'. Wnná na'a. ¿Nozle benne' chope' ki ži'izele' bennen' benit lawe' chégake'?

⁴³ Beží'i Smon na', na' wnné':

—Žekla' neda', bennen' wbága'že' mežw chie', dan' benit lawe'.

Jesusen' gože' le':

—Da' likze zno'.

⁴⁴ Naž beyéčj Jesusen', na' bwie' no'len', na' gože' Smon na':

—¿Zle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo', na' bi benno' nis da' chibla' ni'a, san no'le ni besbise' ni'a len nis zbeže', na' bezie' ni'a len yicha' yichje'. ⁴⁵ Bi bzechw lawo' neda', san kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži no'le ni, znopé'e ni'a. ⁴⁶ Bi wló'o set yichja', san no'le ni wloé'e dan' zla' zix ni'a. ⁴⁷ Che len žapa' le', doła' žen dan' wbaga' no'le ni, ba benit lawa' chie', na' nži'ile'ele' neda'. No benne' ženit law Dios chie' láte'do'ze, láte'do'ze nži'ile' Dios.

⁴⁸ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Doła' wbag'o' ba benit lawa' chio'.

⁴⁹ Naž benne' ka' želbé'lene' Jesusen' tzen gan žáwgake' wzó láwgake' želyi'e ljěžgake', na' wnnágake':

—¿Nozke benne' ni, ženit lawe' doła'?

⁵⁰ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Dan' žežli'o' chia' neda', ba beló'. Binlo beyéj ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsdle chie' ka'

¹ Wdé gogkak da' ki, wdé Jesusen' gan zej že' yež zan, yež žen ka', na' yeždo' ka', gan bchalje' diža' chawen' kan znná bia' Dios, na' benne' chežinnote benne' wsdle chie' ka' zjáklene' Le' tzen. ² Lezka' ba'e no'le ka' zjáklene' Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake' kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake', na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia, no'len' lezka' lie' Madlen, zoe' ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' wyoé'e. ³ Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne' žape chie' da' de

liž Herodes, benne' z'na bi'e, zoe' ladjwgake', na' lezka' zozalen Susana lęgake'. No'le ki želsi'ni'e da' žaw Jesusen' len benne' wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le ka' tzen len yezika' no'le ka', na' zněžwgake' da' de chęgake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Lezka' benne' zan bžójgake' lo yež ka', na' bžingake' gan zoa Jesusen'. Katen' bdóbgake' gan zoe', Le' bsaka' lebe', na' gože' lęgake':

⁵ —Bžoj to benne' žaz ža'ne' zjeze' binnedo' ka'. Kate' ne zjeze', bėjxwgak baļe binnedo' ka' gan nak nez las, na' wdegak benách ka' ga na', na' blėjgaken'. Lezka' bžingak byinnedo' ka', na' bdáwgakban'. ⁶ Bėjxwgak yebaļe binnedo' ka' lo yo gan že' yej. Kate' bla'gak binnedo' ka', la' belbižten dan' bi ngopa' yon'.

⁷ Bėjxwgak yebaļe binnedo' ka' gan beļa'gak lba yeche' ka'. Tzen belgole lba yeche' ka' len yagdo' ka'. Lba yeche' ka' beldóbgaken yagdo' ka' kate' bla'gaken, na' bžia yí'gaken yagdo' ka'. ⁸ Bėjxwgak yebaļe binnedo' ka' gan nak lo yo beb. Katen' ba bgólgaken, bněžwgaken. To ton bnezjwn yetó gaywá' binnedo' ka'.

Kate' Jesusen' beyož wnné' ki, zižje wnnié':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Z'na Jesús biz chen' žsaka' lebe'

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žBiz žsedle dan' bsaka' lebo'?

¹⁰ Jesusen' gože' lęgake':

—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache' kan z'na bi'e Le', san yezika' benách ki, zcháljlena' lęgake' da' žsaka' leba' nich kate' wíagake', bi lé'egekle', na' kate' yéngkle', bi chejni'igekle'.

Z'loe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Ki nak da' žsedle dan' bsaka' leba': Binnedo' ka' zej naken xtiža' Dios. ¹² Binnedo' ka' bėjxwgaken lo nez las zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' la' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on lo yichj láždo'gak benne' ka', nich bi chejlé'gaken', na' nich bi yelágake'.

¹³ Binnedo' ka' bėjxwgaken lo yo gan že' yej zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' len yela' žebél želzi'en, san zej nake' ka' binnedo' ka' bi bėngaken lwen. To chí'ido'ze žejlé'gaken', dan' nža' láždogake' da' žak chęgake', na' la' žsántegake' dižan'. ¹⁴ Binnedo' ka' bėjxwgaken gan beļa'gak lba yeche' ka' zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' kate' ba bėngaklen', na' da' ka' žákagaken chęgake'

yežlyó nga žóngaken lęgake' lo'e, da' ka' zej naken yela' wnni'a chen, na' da' ka' zdan láže'gake' da' žákagaken ga ni, na' dižan' bi žonen žin lo yichj láždo'gake'. ¹⁵ Binnedo' ka' bėjxwgaken gan nak lo yo beb zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot láže'gake' žéngkle' dižan', na' zgo'o chóchgaken' lo yichj láždo'gake', na' lo yela' zbez zen laže' chęgake' žóngake' kan z'na dižan'.

Žsaka' lebe Jesús che da' žsa'ni' ližžo

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Xtiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' zgale' yi', bi zdosen' kak, na' bi žgo'en zanle gan žate'e, san zzoen' sibe lo yo'o, na' yin' žsa'nin' benne' ka' žó'ogake' ga na'. ¹⁷ La' ļaw yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj lawle yógo'te da' žaken ži žize.

¹⁸ 'Che len, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' zzoa choche' da' ženle' lo yichj lážda'we', na' si'že' xtiža' Dios, san benne' bi zzoa choche' da' ženle' lo yichj lážda'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben xna' Jesús tzen len benne' biche'e ka'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Naž bžin xna' Jesusen' tzen len benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žingake' ļawe' Le' dan' zej nni'a' benne' zan ga na'. ²⁰ To benne' zoe' ga na' bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xno'o len benne' bicho'o ka' nni'a'gake' lí'ale, na' žénegekle' wcháljļengake' Le'.

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' lęgake':

—Benne' ki, benne' žyelenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan z'nan zej nake' ka' xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús zbek žie' be' wale

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² To za' wžen Jesusen' to lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' Le' gože' lęgake':

—Le cho'o yechelá'a nisdó nga.

Naž la' zjaktie'. ²³ Kate' ne želdié' lo nisdon', ztas Jesusen'. Naž wzó ļaw žak to be' wale lo nisdon', na' ba žek yetj barkwn' zan nisle, na' de zož chęgake'. ²⁴ Naž wbiğa'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' Le', na' wnnágake':

—jBenne' wsedle! jBenne' wsedle! Ba žek lo'ojžo zan nisle.

Kate' bebán Jesusen', bliže' ben' žaken, na' nisen' da' zgo'nen, na' wzóa ži ben' goken, na' wzé' ži nisdon'. ²⁵ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—žBi na' chejle'le che Dios?

Bžėbėgake' lęgake', na' bebėngekle'. Gož lježgake' toe' yetóe':

—žNozkze benne' ni? Zdiļe' be' dan' žaken, na' nisdó', na' žóngaken dan' z'ne'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' xiwe' (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Naž bžin Jesusen' tzen len benne' ws-edle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da' žen' yecheł'a'ale nisdō' gan nbab Galilea. ²⁷ Kate' Jesusen' bežoje' lo barkwn' gan nak lo yon', bedjchág to benne' yežen' Le'. Ba gok schale'e yoe'e be' xiwe', na' biž žakwe' laže', na' biž zzo'e lo yo'o, san zoaze' lo bloj gan zkáche'gake' benne' gat ka'. ²⁸ Kate' bennen' wye'e be' xiwe' bl'e'ele' Jesusen', wnnié' zizje. Bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—¿Biž nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o neda'.

²⁹ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen' yežojen lo bennen'. Zan chi'i be' xiwen' ba bchix' blol-le'en bennen'. Benne' ka' che yežen' bchéjgake' le' do ya, na' bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoge' do ya ka', na' be' xiwen' da' yoe'e bchen' le' lo latje dach. ³⁰ Naž Jesusen' wnnable' be' xiwen', na' wnné':

—¿Bi lio'?

Be' xiwen' gožen Le':

—Be' Zan lia'.

Ki wnnán dan' yoe'e be' xiwe' zan. ³¹ Naž be' xiwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi sełe'e légaken latje chol' chegak benne' gat ka'. ³² Lezka' wzóa to kwe' koch zan ga na', želdaba' žáwgakba' law ya'adon', na' be' xiwe' ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e légaken latje chežó'ogaken lo koch zan ka'. Jesusen' bi'e légaken latje. ³³ Bežojgak be' xiwe' ka' lo bennen', na' bežó'ogaken lo koch zan ka', na' jak koch ka' gan nak to le'e ya'a yej zen. Bejbixjgakba' lo nisdō', gan belyepba' nis.

³⁴ Kate' benne' ka' žape chi'igake' koch ka', blé'egekle' kan gok chégakba', bžébegake', na' bebángekle'. Bezónnjgake' ga na', zeyéjgake' lážgake', na' bežéngekle' benne' ka' nníta'gake' yežen', na' lezka' benne' nníta'gake' yixen'. ³⁵ Naž bžojgak benne' ka' nníta'gake' yežen', na' bejwiagake' dan' goken. Katen' bžingake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' wyo'e be' xiwe' ka', ži'e xni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezóe' cháwe'do', na' bžébegake'. ³⁶ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belzenle' légake' kan goken, na' blé'egekle' ba beyák bennen' wyo'e be' xiwe' ka'. ³⁷ Naž yo'go'te benne' zan ka', benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež Gadara na', góta'yoegekle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégake'. Ki béngake' dan' zžébegake'. Beběn Jesusen' lo barkwn', na' bezé'e ga na'. ³⁸ Bennen' bežojgak be' xiwe' ka' le' góta'yoele' Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. Jesusen' gože' le' ga'ne' ga na', na' wnné':

³⁹ —Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio' ka' ka nak da' zen da' ben Dios len le'.

Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot lo yež ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' len le'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' laže' che Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Kate' bežin Jesusen' yecheł'a' nisdōn', benne' zan, benne' nníta'gake' ga na', bebégekle' ni'a chie' Le' dan' želbeze' yógo'tegake' Le'. ⁴¹ Naž bžin to benne' lie' Jairo gan zoa Jesusen'. Nake' benne' blo che to yo'o gan žéngekle benne' judio ka' xtiža' Dios. Bzoa zibe' law Jesusen', na' góta'yoele' Le' cheje' liže'. ⁴² Ki bene' dan' zoa to xkwide' no'le chie', na' ba žek gatbe'. Nakbe' bi' tliča'kze chie', na' zejbe' ka chežimno yiz. Kate' ne zej Jesusen' tzen len benne' zan ka', zchígake' Le'.

⁴³ Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba gok chežimno yiz zžáka'li'e, dan' bi zbez žen chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba bdie' bika' da' de chie', dan' wdizjwe' benne' ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne' bi gok yeyone' le'. ⁴⁴ Wbige'e zaka' xkože'l' Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe', na' la' wbižte yižwé' žen chien'.

⁴⁵ Naž Jesusen' wnnable' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—¿Nož benne' wdane' neda'?

Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw len benne' ka' nníta'leŋgake' le', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, zej nníta' benne' zan ga ni, benne' zchígake' Le', na' zžiga'gake' Le', na' zžno': "¿Nož benne' wdane' neda'?"

⁴⁶ Naž Jesusen' wnné':

—Zoa no benne' wdane' neda', dan' gókb'e'ela' bžoj yeł'a' wak neda', dan' žeyonen benách ka'.

⁴⁷ Kate' gokbe'el no'len' nnezle Jesusen' dan' bene', lo yeł'a' zžebe wzize'. Bzoa zibe' law Jesusen', na' gože' Le' lawgak benne' zan ka' biž chen' wdane' laže' da' nakwe' Le', na' kan goken, la' beyaktie'. ⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le': —Zi'na'do', dan' žejli'o chia' ba beyako'. Binlo beyéj ližo'.

⁴⁹ Kate' ne zžna Jesusen' da' ni, bžin to benne' wzé'e liž benne' blon', na' gože' bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž gon lelo' benne' wsedle.

⁵⁰ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bechebe', na' gože' benne' blon':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios, na' yeyák xkwide' no'le chion'.

⁵¹ Kate' Jesusen' wyo'e yo'on', bi bi'e latje no benne' chó'olene' Le' san légakze Bedw len Jakob, na' Žwa, na' lezka' xa xna' xkwide' no'len'. ⁵² Želbeže benne' ka' nníta'gake' ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che xkwide' no'len', na' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Biž kwézele. Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁵³ Ben dítjgекle' Le' dan' nnézgекle' ba natbe'. ⁵⁴ Naž Jesusen' beḅwe' na'be', na' wnnié' zižje, na' wnné':

—Xkwide' no'le, beyase.

⁵⁵ Naž be' nakkzbe' beyó'on lebe', na' bebanbe', na' la' wyástebe'. Jesusen' gože' légake' wnézjwgake' da' gawbe'. ⁵⁶ Bebángекle' xa xna'be', san Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngекle' nitó benne' kan goken.

9

Jesús žsele'e benne' wsedle chie' ka' nich chejségake' xtíže'e

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Naž Jesusen' betobe' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wak, na' yela' wnná bia', nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ² Bsele'e légake' nich chejzéngекle' benách ka' kan zнна bia' Dios, na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ³ Jesusen' gože' légake':

—Bi be wa'le che lo nez, kege bardo', na' kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw, na' bi xoa yenle chope laže'. ⁴ Bite'teze yo'o gan cho'ole, le soa ga na' kate' yezá'žele lo yežen'. ⁵ Gáte'teze gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, le yežó' lo yežen', na' le kwib biḅte da' dan' lable, dan' wlo'e'elen légake' zej nbage'e zia.

⁶ Naž zjak benne' wsedle chie' ka'. Wdégake' yógo'te yeždo' ka', na' bcháljgake' diža' chawen', na' beyóngake' benne' yižwé' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Kan got Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Benle Herodes, bennen' zнна bi'e, kan nak yógo'te da' žon Jesusen', na' wžé' zedle', dan' znnagak benách ka':

—Bebán Zwa lo yela' got.

⁸ Yebale' znnágake':

—Belá' Lias, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te.

Yebale' znnágake':

—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios ža ni'te.

⁹ Herodes na' wnné':

—Žwan' bhoga' yene'. žNožkze bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?

Herodes na' žak láže'li'e le'e'le' Jesusen'.

Zwaw Jesús gayo' mil benne' ka'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bsele'e chejségake' xtíže'e, na' bzéngекle' Le' yógo'te da' béngake'. Naž Jesusen' bchi'e légake' cheze. Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida. ¹¹ Kate' wnnézgекle' benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Le' wdape' légake' ba la'ne, na'

bcháljlene' légake' kan zнна bia' Dios, na' beyone' benne' yižwé' ka'.

¹² Kate' za' žale ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che Jesusen', gan zoe', na' góžgake' Le':

—Besela' benách ki nich chjake' gan zej že' yeždo' ka', na' gan zej že' yo'odo' ka' dot gawze, nich chejtíljgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje dach ga zoažo ni.

¹³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le waw-gake' le'e.

Góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtildo' de, na' chopze bel cheton' de. žChejto' chjé'wto' da' gawgak benne' zan ki?

¹⁴ Zej nníta' ka' gayo' mil benne' ka' ga na'. Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.

¹⁵ Ki béngake', na' wže'gak yógo'te benne' ka'. ¹⁶ Naž Jesusen' beḅwe' gayo' yet xtil ka', na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale, na' gože' Dios: “žÓxkeno'.” Naž bzožje' yet xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle chie' ka' nich chšigaken' lawgak benne' zan ka'. ¹⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljgекle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Zнна Bedw Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan zcháljlene' Dios, na' žónlengak benne' wsedle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na' wnné':

—žNožen' znnagak benách ka' naka' neda'?

¹⁹ Bechebégake', na' wnnágake':

—Bale' znnágake' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Yebale' znnágake' nako' Lias, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te, na' yebale' znnágake' nako' to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.

²⁰ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—Cheze le'e, žnožkze znnale naka'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Nako' Benne' Criston', bennen' bseła' Dios.

Zнна Jesús kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Naž Jesusen' besnisle' légake', na' bchi'le' légake' bi wzéngекle' nitó benne' No nake' Le'. ²² Naž gože' légake':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'. Benne' gole ka' len bxož wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda' ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

²³ Ležka' gože' yógo'tegake':

—Ča' no benne' žénele' gónlena' neda' tzen, žon byenen wzóe' cheła'ale da' naken

chie', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze nich chejt'e le'en. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁴ No benne' ži'e wnné yoe che yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'. ²⁵ Bi be da' chawe' gata' che to benne' cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san wnite' to chi'ize yela' nban chie'. ²⁶ No benne' žedoe'ele' neda', na' žedoe'ele' xtiža'a, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' len yela' baní' chegak wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a. ²⁷ Da' li žapa' le'e, zej nnita' bale benne' nga, benne' bi na' gátgake' kate' lé'egekle' ža yed-jná bia' Dios.

*Zcha' kan znná' law Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

²⁸ Kate' ba wdegak xono' ža wdé bchalj Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw len Zwa, na' Jakob, na' wžene' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios. ²⁹ Kate' ne zcháljlene' Dios, bža' kan znná' lawe', na' laže' da' nakwe' beyaken žila'do'ze, na' wyepen yes baní'. ³⁰ Naž bla' lawgak chope benne' ka' gan zoa Jesusen', na' zcháljengake' Le'. Zej nake' Moisés len Lías, benne' ka' wnnita'gake' ža ni'te. ³¹ Žoptie' belyepe' yes baní', na' zcháljengake' Jesusen' kan za' gate' lo yež Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga. ³² La'kze znnale'en tas Bedon', len benne' ka' nnita'langake' le', na' ben byéngake' lé'egekle' yela' baní' che Jesusen', na' chegak benne' chope' ka' nnita'langake' Le'. ³³ Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan zoa Jesusen', naž Bedon' gože' Le'.

—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga. Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

Bi nnezle Bedon' dan' znné'. ³⁴ Kate' ne zchalje' da' ni, la' wže'te to bejw ga na', dan' bkachen' légake', na' bžébegake' dan' nnita'gake' lo bejwn'. ³⁵ Naž benle chi'i benne' zchalje' lo bejwn', na' wnné'.

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag da' yi'e le'e.

³⁶ Kate' beyož benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nlene' légake'. Benne' wsedle chie' ka' wnnita'gake' žize, na' ža na' bi góžgake' nitó benne' kan nak da' blé'egekle'.

Žeyón Jesús to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Kate' za' ža'ni' yetó ža, Jesusen' len benne' ka' nnita'langake' Le', bedinnegake' law ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zedjchágake' Jesusen'. ³⁸ To benne' ladjw benne' zan ka' wnnié' zizje. Bliže' Jesusen', na' wnné'.

—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwio' xkwide' byo chia', dan' nakbe' tliča'tekze bi' chia'. ³⁹ Yo'obe' be' xiwe' da' zkwéžya'an

lebe', na' žzizle'en lebe', na' zbia zene' zide' žoa'abe'. Žchix žlól-le'en lebe', na' batkle žsanen lebe'. ⁴⁰ Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókgake'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' wnné'.

—Le'e, benne' bi žejle'le chia', na' nyal yichjle. ŽGáka'tega žala' sóalena' le'e, na' gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá' xkwide' byo chion' ga ni.

⁴² Kate' ne za'be' zbiga'be' gan zoa Jesusen', be' xiwen' bchix blól-le'en lebe'. Jesusen' bdiile' be' xiwen', na' beyone' xkwide' byon'. Naž benežwe'-be' lo na' xabe'. ⁴³ Bebánglekle yógo'te benne' ka' ni'a che yela' wak zen che Dios.

*Jesús znné' da' yoble kan za' gótgake' Le'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Kate' ne žebánglekle yógo'te benne' ka' kan nak da' zen da' žon Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka', ⁴⁴ na' wnné'.

—Le kwek yichjle da' ni, dan' za' wdégage' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.

⁴⁵ Bi bejni'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, dan' bi na' wnezjw Dios légake' latje chejni'igeklen', san bi bežógekle' nnábgekle' Jesusen' kan nak da' ni.

*No benne' nake' blo
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

⁴⁶ Naž wzó lawgak benne' wsedle ka' che Jesusen' zdil díža'gake'. Želnnable ljéžgake' toe' yetóe' nole' gake' benne' blo. ⁴⁷ Žákbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', na' wdele' to xkwide'do', na' bzoe'-be' kwite'. ⁴⁸ Naž gože' légake'.

—No benne' gape' to xkwide'do' ki ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan' gape' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xa', Bennen' bsele'e neda'. Che len, bennen' zoe' ladjwle, na' nakže' gaxjw laže', benne' ni nake' blo.

*No benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o
(Mr. 9:38-40)*

⁴⁹ Naž Zwa bliže' Jesusen', na' wnné'.

—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' zkonle' žin lo' žebeje' be' xiwe' ka', na' bžonto' biž gonon' dan' bi žónlene' žo'o tzen.

⁵⁰ Jesusen' gože' le'.

—Bi wžonle gonon', dan' no benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o.

Jesús zdile' Jakob len Zwa

⁵¹ Kate' za' bawze ža žala' gat Jesusen', na' yeyepe' ya'abá che Dios, ben byene' cheje' lo yež Jerusalén. ⁵² Bsele'e benne' wbás chie' ka' nich chjake' žgá'alegake' ka' Le', na' jake' to yeždo' gan nban Samaria, nich chejtílgake' gan ga'ne' dot yele. ⁵³ Benne' ka' che yežen' bi wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan' zeje' lo yež Jerusalén. ⁵⁴ Kate' Jakob

len Zwa, benne' wsedle ka' che Jesusen', blé'egekle' da' ni, góžgake' Le':

—Xan, žnablto' dinne yi' da' zan' ya'abá che Dios nich wžia yin' légake', gonto' kan ben Lías?

⁵⁵ Byechj Jesusen', na' bdile' légake', na' wwné':

—Bi nnézlele biz be' yo'ole. ⁵⁶ Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich wžia yi'a yela' nban chegak benách ka', san nich yeslá' légake'.

Naž jake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegek'le' chjénlengake' Jesús tzen

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Kate' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ne yó'ogake' nez, bžin to benne' ga na', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lena' Le' gáte'teze gan chejo'.

⁵⁸ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka', zej že' bloj chégakba', na' byinnedo' ka', žiagak xó'ngakba' ka', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de chia' gan gata'a nich yezi' laža'a.

⁵⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yoble, na' wwné':

—Benlen neda' tzen.

Bennen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a zga'ale liža', kate' wkáche'ža' xa'.

⁶⁰ Jesusen' gože' le':

—Be' latje benne' ka' za' gátgake' wkáche'gake' benne' gat ka' chégake', san le', wyéj, bejzenle benách kan zžna bia' Dios.

⁶¹ Naž bžin yetó benne', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lena' Le', san benn latje cha'a zga'ale nich chejzela' diža' lježa' ka'.

⁶² Jesusen' gože' le':

—No benne' že' laže'e da' de yežlyó nga, nake' ka to benne' zga'ne' beže, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' zžna bia' Dios.

10

Jesús žsel'e chonnłaj chi benne' nich chejšégake' xtiže'e

¹ Wdé gok da' ki, Xanžon' wžie' yechonnłaj chi benne' wsedle chie' ka', na' bsele'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka Le' yógo'te yež zen ka', na' yeždo' ka', gan za' tie' Le'. ² Gože' légake':

—Da' li, dele'e žin chia', da' naken ka to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', sele'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'. ³ Le chej na'a. Le wia, neda' žsel'a'a le'e, na' nakle ka zila' ka' zjakba' ládjwgak beko' yix'e snia ka'. ⁴ Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele,

na' bi žélele lo nez nich wchájlenle benách ka'. ⁵ Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: “Da' zka'n chawe' yichj láždo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni.”

⁶ Cha' zoa no benne' ga na', benne' zga'n chawe'e,

da' zka'n chawe' yichj láždo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e.

⁷ Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' žélkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o.

⁸ Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bite'teze da' gónngake' le'e.

⁹ Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežen', na' le ye'-gake': “Ba bla' da' zžna bia' Dios gan zoale.”

¹⁰ Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežoj ga na', na' le chejž lo nez che yežen', na' nnale: ¹¹ “Bižte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton', na' naken da' žloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba bla' da' zžna bia' Dios ga zoale ni.”

¹² Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che yežen' ka sáka'gak benách ka' wwníta'gake' lo yež Sodoma, yežen' bchinnj Dios.

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'

(Mt. 11:20-24)

¹³ Lezka' wwná Jesusen':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e,

benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela' wak zen ka' ka da' ka' bena' gan zoale le'e, ža ni'te yeyát láže'gak benne' yež ka', na' wak kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yichjgake', da' wloe'elen ba beyát láže'gake'.

¹⁴ Che len, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele le'e ka sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'. ¹⁵ Le'e, benách ka' zoale lo yež Kapernaum. Gok chele kan wyep'le gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje choł chegak benne' gat ka'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wwné':

—No benne' zze nage' chele le'e, lezka' zze nage' chia' neda', na' bennen' zka'ne' le'e ka'ze, lezka' zka'ne' neda' ka'ze, na' bennen' zka'ne' neda' ka'ze, lezka' zka'ne' ka'ze Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejšégake' xtiža' Jesús

¹⁷ Kate' chonnłaj chi benne' ka' bsel'a' Jesusen' nich chejžéngakle' benách diža' chawen' bežingake' gan zoe', na' wwnágake':

—Xan, be' xiwe' ka' žžongaken kan zžnato' kate' zkonlto' žin lo'.

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Neda' blé'ela' da' xiwe', na' wbižen zan ya'abá kan žon yi' wzioł, dan' žazen lo yo.

¹⁹ Le wia nga, neda' bdia' lo na'le yela' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjní' ka', len na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnjle yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' bi zle'elen zo' o chawe'. ²⁰ Na'a, na' znnale, kégeze dan' žongak be' xiwe' ka' kan znnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ La' na'ze bebél Jesusen', zoalen Dios Be' La'y Le', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki lawgak benne' ka' zákgake' da' zenle'e, na' lawgak benne' sina' ka', san bløe'elo' xkwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, Xe, dan' ki žaz lažo'o Le'.

²² Naž wnné':

—Ba bde Xa' yógo'te lo na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'ne', nnezlan', na' lezka' nnéžgekle benne' ka' ženela' neda', Zi'ne', wlo'e'ela' légake' Xa'.

²³ Naž Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chegak benne' ka' zlé'egekle' da' zlé'elele le'e, ²⁴ dan' žapa' le'e: benne' zan, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios len benne' wnná bia' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yéngkle' da' ženlele le'e, san bi béngklen'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

²⁵ Naž la' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zeljí kanne chia'?

²⁶ Jesusen' gože' le':

—Žejni'ilo' da' nyejw le'e yich, dan' bchi'le Moisés? ŽNakx xbab žono' le' dan' žolo'?

²⁷ Beži'i' bennen', na' wnné':

—Ki znnan: “Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lažo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejni'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.”

²⁸ Jesusen' gože' le':

—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.

²⁹ Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':

—ŽNož benne' nake' lježa'?

³⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' béxwgak benne' wbán ka' le'. Btinnegake' ze', na' béngake' le' we'. Naž bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'. ³¹ Naž wdé to bxož lo nezen'. Kate' ble'ele' bennen' zie' we',

chela'ale wdíe'. ³² Lezka' to benne' nbabe' za'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' ble'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale. ³³ Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de ben-nen' žie' we'. Kate' ble'ele' le', beyache' láže'le' le'. ³⁴ Wbige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wal lo we' chie', na' bchelen' laže'. Naž bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžin benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'. ³⁵ Yetó ža kate' ba ža'ní', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on', na' gože' le': “Wdape chi'i benne' ni, na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a.” ³⁶ Na'a, žnakx xbab žono' le'? ŽNole benne' chonne ki goke' ljež bennen' bengak benne' wbán ka' le' žia?

³⁷ Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':

—Bennen' beyache' láže'le' le'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta len Lia

³⁸ Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to yeždo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len' bchi'e Le' liže'. ³⁹ Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian' wži'e xni'a Jesusen', na' bze nage' xtiže'e. ⁴⁰ Martan' wže' zedle' dan' žónli'e žin. Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Xan, žbi žeyache' láže'lo' neda' dan' bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin? Gož-be' gáklenbe' neda'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da' že' lažo'o žonon'. ⁴² Toze da' žon byenen gonžon, na' Lia ni wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe' bi yegá'n.

11

Kan žala' wcháljlenžo Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ To ža na' Jesusen' zcháljlene' Dios. Katen' beyož bcháljlene' Le', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Xan, bsedle neto' wcháljleno' Dios, kan ben Zwa, bsedle' benne' ka' žónlengake' le' tzen.

² Naž Jesusen' gože' légake':

—Kate' wcháljlenle Dios, žala' nnale ki:

Xato', zo' ya'abá, ga'n zen lo'.

Da, nna bi'o nga.

Ženelto' gak yežlyó nga kan žaz lažo'o Le', kan žaken ya'abá chio'.

³ Benn da' gawto' na'a ža.

⁴ Benit law cheto' dolan' nbága'to'

kan neto' ženit lawto' che no benne' bi da' žone' cheto'.

Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' doła', san beslá neto' lo da' žonen.

⁵ Łezka' Jesusen' gože' lėgake':

—Cha' zoa no benne' lądjwle, benne' zoa lježe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele, naž cheje' gan zoa lježen', na' wliže' le', na' nne': "Bicha'a, benngaž neda' chonne yet xtil, ⁶ dan' to benne' ze'e zi'to' ba bļe'e liža', na' bi be de da' wa'a-ne' gawe'." ⁷ Ķechebe bennen' yoe'e lo yo'on', na' yi'e le' ki? "Bi gon lėlo' neda'. Ba nyejw yo'o, na' bi' chia' ka' ba dėlengakbe' neda'. Bi gak chasa' nich bi da' gonka' chio'." ⁸ Neda' žapa' le'e: la'kze bi chase' nich bi da' wnezjwe' chie' dan' nake' lježe', san chase', na' wnezjwe' chie' ka' da' žiážjele' nich bi gon lėlže' le'. ⁹ Che len žapa' le'e:

Le nnab, na' Dios gonne' chele.

Le čilj, na' žel chele.

Le wliž ža yo'o, na' yaljwn chele.

¹⁰ No benne' bi da' znnabe', zzi'en, na' bennen' bi da' žilje', zžel-len', na' bennen' žliže' ža yo'o, žaljwn chie'.

¹¹ Cha' zoa no benne' lądjwle, benne' nake' xa xkwide', na' cha' nnablbe' le' yet xtil, Ķwnezjwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' le' to bel, Ķwnezjwe'-be' bele? ¹² Cha' nnablbe' le' to xčhit bežjw, Ķwnezjwe'-be' goxjni'? ¹³ Ki naken, cha' le'e bi nakle chawe', san nnėzele wnėzjwle chegak zi'nle ka' da' naken chawe', wak wxėn lāže'zele Xale zoe' ya'abā gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le nnāblele Le'.

Znnāgake' Jesús žone' žin len yela' wak che da' xiwe'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ To ža Jesusen' bebeje' be' xiwe' da' yo'o to benne', dan' žonen ga bi žak nnie'. Kate' bežoj be' xiwen', bchalj bennen' bi gok nnie', na' bebāngikle benāch ka' wnni'ta'gake' ga na'. ¹⁵ Baļe benne' ka' wnnāgake':

—Žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú da' xiwe', xangak be' xiwe' ka'.

¹⁶ Gónegikle yebale benne' ka' si' biā'gake' Jesusen', na' belnnable' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abā che Dios. ¹⁷ Gókbe'ele Jesusen' da' žėnegekle' góngake', na' gože' lėgake':

—Gāte'teze gan zej nnita' benne' wnnā bia' ka', cha' žoj čhóplegak benne' ka', kwia' yi'gake'. Cha' žoj čhóplegak benāch ka' nnita'gake' to yo'o, yeyož čhėgake'. ¹⁸ Łezka' žak che da' xiwe', dan' nzin' Belzebú. Cha' žoj čhóplegak benne' ka' yó'ogake' lo nan', Ķnakx gak dia' yela' wnnā bia' chen? ĶNa'a nnale žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú? ¹⁹ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú, Ķnozke benne' žonne' yela' wak chegak benne' ka' žónlengake' le'e tzen, nich žebėjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žongak benne' ka' nak bian' nchixe'le le'e. ²⁰ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Dios, da' li ba bļa' da' znnā bia' Dios gan zoale.

²¹ 'Kate' to benne' wale nzi' lo ne'e da' zdil-lene', na' žape čhi'e liže', da' ka' nape' zej ngan'en chawe'. ²² Na'a, cha' za' yetó benne', bennen' nakže' wale ka' le', wlėj wchochje' le', na' yekė'e yógo'te da' zdil-lene', dan' žxen laže'en, na' chise' da' gota' che bennen'.

²³ 'Cha' zoa no benne' bi žónlene' neda' tzen, nake' benne' zži'e chia' neda'. Cha' zoa no benne' bi ztóblene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' xiwe', da' žėžinen latje chen

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Łezka' wnnā Jesusen':

—Kate' žėžoj to be' xiwe' lo benne', zdan gan nbize, žiljen gan yezi' lažen'. Cha' bi žel chen, naž nnan: "Yeyá'a gan bžoja'." ²⁵ Kate' žėžinen ga na', žejxakan' bennen', nake' ka' to yo'o da' ba nloan, na' ba nba'an nich no benne' chejsóe' ga na'. ²⁶ Naž chejen, na' chejxin' yegāž be' xiwe' ka', da' ka' zej nakžen xiwe', na' chó'ogaken bennen'. Na'a, da' gaken che bennen' gakžen zi' ka' dan' goken chie' zga'ale.

Yela' ba nez zen da' naken dot li laže'

²⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, to no'le zoe' ladjw benne' zan ka' wnni'e' zižje, na' wnnė':

—Ba nez zen naken che no'len' bi'e Le' lo li'e, na' łezka' naken che lcho' no'len' gan gožo'o.

²⁸ Bechebe Jesusen', na' wnnė':

—Ba nez ženže naken chegak benne' ka' želyenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan znnan.

Znnābgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Kate' ne želžingak benne' zan gan zoa Jesusen', wzó lawe' zchalje', na' wnnė':

—Benne' wen da' kegle ki želnnable' neda' gona' to da' gak bian' gan za' yela' wak chia'. San bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze da' gak bian' kan gok che Jonās lé'egeken'. ³⁰ Dan' goken che Jonasen' gok to da' nak bian' lawgak benne' ka' wnni'ta'gake' lo yež Nini'be. Łezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benāch. Gaka' to da' nak bian' lawgak benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a. ³¹ Kate' žin ža chog Dios chegak benāch ka' da' sáka'gake', katen' wchi'a laže'e benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a, Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len' wnnā bi'e benāch ka' che yežjón' da' žen' chelā'a gan zde wbíž byo' zag ka'. Da' ben no'len' wlo'e'len zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich wzė nage' diža' che yela' žejni'il da' bchalj Salomón, benne' wnnā bi'e benne' Israel ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka' gok Salomón na'. ³² Łezka', Dios yechise' benne' ka' wnni'ta'gake' lo yež Nini'be kate' žin ža

choge' chegak benách ka', katen' wchi'a laže'e benne' ka' nńíta'gake' ža ni zoažo na'a. Da' bengak benne' Nńíbe ka' wlo'e'elen zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' beyát láže'gak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nńíbe katen' béngkle' da' bchalj Jonasen'. Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Jonasen'.

*Da' žsa'ní lo yichj lázdo'žo
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' no benne' zzalje' yi', bi zgo'en gan ngache', na' bi zdosen' zan kak, san zzoen' sibe gan la'ten, nich wza'nín' chegak benne' ka' želyoé'e lo yo'on'. ³⁴ Zej nak yej lawžo ka to da' zgo'on baní' lo yichj lázdo'žo. Cha' yej lawo' zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San cha' yej lawo' bi zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken chol. ³⁵ Wdape chi'i kwino' cha', nich dan' zgo'on baní' lo yichj lázdo'o bi yeyaken chol. ³⁶ Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken baní', bi be da' naken chol zóalenen le', na' le'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' zza'ní' yi' gan zo'.

*Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' zia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)*

³⁷ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, to benne' yodo' fariseo bliže' Le' nich chejtáwlene' le'. Kate' Jesusen' wyoé'e liž benne' yodon', wži'e, na' wzó lawe' žej žawe'. ³⁸ Kate' benne' yodo' fariseon' ble'ele' Le', bebanle' dan' bi wdíb Jesusen' ne'e kate' za' gawe'. ³⁹ Naž Xanžon' gože' le':

—Le'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwınle kan žible lawle da' žej žáwlene, san lo yichj lázdo'le nža'le da' kegle ka', na' zza' láže'le da' bi naken chawe'. ⁴⁰ Le'e bi žejní'ile. ĆBi nnézele, Dios, Bennen' žle'ele' da' zoa lawle lezka' žle'ele' da' yo'o lo yichj lázdo'le? ⁴¹ Na'a, le wnezjw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.

⁴² Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žíjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yix'e weje, na' che yix'e rod, na' chegak yix'e kwando', san to zdézele da' naken chawe', na' yeł'a nzi'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da ka' žonle.

⁴³ Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo lo yo'o gan žol-le xtiža' Dios. Lezka' žénelele gápegak benne' ka' le'e ba la'ne lawgak benách ka'.

⁴⁴ Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsdle ka', na' le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' žloé'ezele chawe' kwınle, dan' nakle kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nla' lawn, na' želdá benách ka' lówlegaken, na' bi žákbe'egklen'.

⁴⁵ Naž beží'i to benne' yodo' wsdle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsdle, kate' zmo' ki, lezka' neto' žon zi'o.

⁴⁶ Jesusen' gože' le':

—Lezka' da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsdle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa' zi'i da' bi gak no benne' we'en, san le'e ni láte'ze bi zdalen' len ni'a na'le.

⁴⁷ Da' nyáche'le'e naken chele le'e, dan' zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' betgak ža wdé chele ka' légake'. ⁴⁸ Ki naken, zzoa lile žónlenle tzen da' bengak ža wdé chele ka', dan' betgak ža wdé chele ka' légake', na' le'e zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache'e.

⁴⁹ Che len, lo yeł'a žejní'il chie', Dios wnné' ki: "Sela'a benne' ka' wcháljgake' lo wlaza' neda', na' benne' wbás chia' ka', gan zoale, na' benne' ki, gotle bale', na' kwia láže'le yebale'." ⁵⁰ Ki gon Dios dan' choge' chegak benách ka' nńíta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. Ža wdé chele ka' bétgake' benne' ka' kate' wzó law žata' yežlyó nga, ⁵¹ kate' wzó law wzóa benen' bete' Abel, zi'n Adán, na' zejte bétgake' Secria. Bétgake' le' gachje láwe'le gan de bkog la'y gan zžéygake' bia beždo' ka' law Dios, na' gan zoa latje la'y. Che len, žapa' le'e, Dios choge' chegak benne' ka' nńíta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka', dan' ža wdé chele ka' bétgake' légake'.

⁵² Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsdle ka', žakle da' bchi'le Moisés. La' lé'ezele nzi' lo na'le zi'n ya che latje gan zžel-lžo yeł'a žejní'il. Le'e bi žo'ole, na' žséjwle xnezgak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.

⁵³ Kate' beyož bchaljlen Jesusen' légake' da' ni, benne' yodo' wsdle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bžá'ale'egake' Le', na' wzó lówgake' želnable' Le' kan nak da' zan da' žákgaken, ⁵⁴ nich kwéjgake' Le' diža' nich gak yeshbága'gake' Le' zia ni'a che da' yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yeł'a žloé'ezele chawe' kwın

¹ La' ža na'ze bdoggak zan gaywá' benách gan zoa Jesusen', na' zejte wléj lžéjgake'. Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—Le gape chi'i kwınle che da' naken ka' kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', dan' naken yeł'a žloé'ezele chawe' kwın chégage'. ² Bi be de da' žaken

ži žize dan' bi la' lawlen, na' bi be de da' ngachen' dan' bi' gak bian'.³ Che len, yógo'te da' ba wnnale gan nak choł, yéngkle benách ka' gan nak lo baní, na' da' bchaljle ngáche'ze gan wzóa lo yo'o nyejwn, gaken da' wchaljgak benách ka' lawgak yógo'te benách.

No Benne' žála' žébežo
(Mt. 10:28-31)

⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zí'na'do' ka': bi žébele benne' ka' žótgake' benách ka', san te na' biž bi' gak góngake' chégake'.⁵ Włoe'ela' le'e no benne' žála' žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e yela' nban chele, na' te na' nape' yela' wnná bia' cho'ne' le'e lo yi' gabíl. O', žapa' le'e, le žebe Bennen'.

⁶ Žóte'gake' gayo' byínnedo' ka' len chope mežw lasdo', san Dios bi žal laže'e nitoba'.⁷ Lézka'kzen, yógo'te yicha' yichjle zej nbaben law Dios. Che len, bi žébele. Záka'žele le'e ka' byínnedo' zan.

Benne' ka' znnágake' zej nake' che Jesús
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e: yógo'te benne' ka' znnágake' zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.⁹ Benne' ka' znnágake' bi zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda' nnia' bi zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.

¹⁰ Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít law Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít law Dios che bennen'.

¹¹ 'Kate' wché'gake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lawgak benne' ka' wchí'a láže'gake' le'e, na' lawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žála' nnale.¹² La' ža na'ze włoe'el Dios Be' La'y le'e da' žála' nnale.

Yela' wnni'a chežo wak gonen ga gal láže'zo Dios

¹³ To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyála' chia' che da' gota' che xato'.

¹⁴ Jesusen' gože' le':

—Benne'. Žzoa no benne' bzoe' neda' nich wchí'a laža'a le'e, o wozozja' da' de chele?

¹⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chí'i kwínle nich bi tonle yela' gape. Kégeze da' náple'ele wzóan le'e lo yela' žebele.

¹⁶ Naž Jesusen' bchaljlene' légake' da' bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápele'e yela' wnni'a, na' bnéjwle'e yežlyó chie'.¹⁷ Naž wzá' laže'e, na' wnné': "¿Nakxkze gona? Bi nžo'o ga gape chí'a da' žonn yežlyó chia'." ¹⁸ Naž wnné': "Ki gona'. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chí'a da' žata' chia', na' gona' yo'o zenže ka', gan gape chí'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'.¹⁹ Naž yapa' kwina': ba náple'a da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezi' laža'a. Ye'j gawa', na' yebela'." ²⁰ Naž Dios gože' le': "Le' bi be nnezlo'. Na'a ye'le gato'. Na'a, žnoze benne' gak chie' dan' ba btobon'?" ²¹ Ki žaken che bennen' ztobe' chekze' yela' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka' yela' wnni'a law Dios.

Dios žape chí'e benách chie' ka'
(Mt. 6:25-34)

²² Wdé na' Jesusen' gože' benne' wsedle chí'e ka', na' wnné':

—Che len žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwe. ²³ Záka'že yela' nban chele ka' da' žawlen, na' záka'že bela' žen chele ka' laže' da' žákwen. ²⁴ Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žázgakba', na' bi žel-łappa', na' bi zej nníta' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios zwawe' légakba'. ¿Bi záka'žele le'e ka' byínnedo' ka'? ²⁵ ¿Noz benne' ladjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' chen? ²⁶ Che len, cha' bi' gak gonle da' naken láte'do'ze, ¿biz chen' že' zédlele ni'a che da' naken da' zenle'e?

²⁷ 'Le wia kan zgólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do' laže', na' bi žábgaken laže', san žapa' le'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a che Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen da' gokwe' bi gokžen xtan ka' zej nak yéjedo' ki. ²⁸ Cha' Dios žone' xtan yeje yix'e'do' ka' da' žé'gaken na'a le'e yix'e', na' wxé wižj chéygaken lo yi', ¿bi gone' da' zenže chele le'e, le'e na' bi žejle' le che Dios dot láže'le? ²⁹ Che len, bi we' láže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen. ³⁰ Yógo'te da' ki žiljgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba nnézkzele Xale Dios da' ka' žiážjele. ³¹ Le we' laže' gonle kan znná xtiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne' chele.

Yela' wnni'a da' ztobžo ya'abá che Dios
(Mt. 6:19-21)

³² Lezka' wnná Jesusen':

—Bi žébele le'e, nakle zíla'do' chia' ka'. Bi nakle benne' zan, san Xale Dios žaz laže'e gonne' le'e latje chejsoale gan znná bi'e le'e.

³³ Le gote' da' naple, na' le wnezjw da' si'le chegak benách yache' ka'. Ki gaken, gonle bzod mežw chele da' bi kwia yin', na' wtohle yela' wnni'a da' bi te chen ya'abá che Dios, gan bi'gak žin benne' wbán, na' bi galj béledo' chen. ³⁴ Gan že' yela' wnni'a chele, we' láže'le žinle ga na'.

Žala' gakžo ban laže'

³⁵ Lezka' wnná Jesusen':

–Le gak ban laže', na' le wzálj yi' da' wza'nin' chele. ³⁶ Le gak ka benne' wen žin ka', benne' želbeze' ža yelá' xángake', bennen' wyeje' ini che yelá' zchag na', nich kate' yežine', wliže', na' la' wsáljwtegage' nich yeyoé'e. ³⁷ Ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka', benne' gak ban láže'gake' kwéžgake' kate' yelá'že xángake'. Da' li žapa' le'e, xángaken' wpá' kwine', na' kweke' légage' gan ye'j gágwage', na' wsi'ni'e dan' gágwage'. ³⁸ La'kze yelé'e kate' ba žak chol' o gachje yele, cha' yedjxake'e légage' nníta'gake' želbeze' le', ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka'. ³⁹ Žala' nnézele da' ni. Chela' nnezle xan yo'o biz ža žin benne' wbán, gak ban laže'e, na' bi we'e latje bennen' wže' yežw liže', nich bi kwane' da' de liže'. ⁴⁰ Che len, le gak ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža katen' bi kwezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Naž Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

–Xan, ži'o néto'ze da' ni da' žsaka' lebo', o ži'o yógo'te benách da' ni?

⁴² Xanžon' gože' le', na' wnné':

–žNozkzen' benne' wen žin chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' lo ne'e lo wláz xane'? Benne' ni, xane' wdíe' lo ne'e liže', nich kate' gała' gawgak benne' ka' nníta'gake' liže', na' wnezjwe' légage' da' gágwage'. ⁴³ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' kate' yelá' xane', cha' yedjxake'e le' žone' žin na' da' bdien' lo ne'e. ⁴⁴ Da' li žapa' le'e, xane' wdíe' lo na' benne' wen žin chawen' yógo'te da' de chie'. ⁴⁵ Cha' no benne' wen žin gekle' bi yelá' ze xane', na' so lawe' wsaka' zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo ka', na' no'le ka', na' so lawe' ye'j gawe', na' sožle', ⁴⁶ naž yelá' xan benne' wen žin na' kate' bi kweze' le', o kate' bi gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne' wen žin na', benne' bi nake' chawe', na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog chegak benne' ka' bi žejl'é'gake' che Dios.

⁴⁷ 'Benne' wen žin na', benne' nnezle' da' žénele xane', na' bi zoe' zbeze', na' bi žone' kan wnná xane', benne' ni, wsaka' zi'le'e xane' le'. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin bi nnezle' da' žénele xane', na' cha' gone' da' gonen ga bage'e da' gonen ga wsaka' zi' xane' le', wsaka' zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze. No benne' nzi' lo ne'e da' zenle'e, da' zenle'e yennáb xane' lo ne'e, na' bennen' xane' bxen laže'e le' da' zenže, lezka' da' zenže yennáb xanen' lo ne'e.

Da' nak Jesús gon choplén benách ka'
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Lezka' wnná Jesusen':

–Bla'a neda' nich wzena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich zen yin'. ⁵⁰ Na'a, de to da' žala' saka'a neda' da' naken ka to da' yezó'a nis, na' že' zedla' kate' gakžen chia'. ⁵¹ žŽéklele le'e bla'a neda' nich wzó'a žize da' žaken yežlyó nga? Žapa' le'e: O'o. Bla'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁵² Na'a so law gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gágwage' chope la'a. Chonne' tíl-lengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíl-lengake' chonne' ka'. ⁵³ No benne' zoa xkwide' byo chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' byon' tíl-lenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' no'len' tíl-lenbe' xna'ben'. No'len' zoa zoa' liže' tíl-lene' zoa' ližen', na' zoa' ližen' tíl-lene' to' zi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴⁻⁵⁶ Lezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

–Nnézkzele dan' znnagak benách ka', znnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan znnágake'. Le'e, benne' bi nnezle ka'. Žak znnéya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzele.

Žala' yegá'nlenžo chawe' no benne' zže'e žo'o

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Lezka' wnná Jesusen':

–žBiz chen' bi žchi'a láže'kzle le'e kan nak da' naken chawe'? ⁵⁸ Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' laže' yegá'nleno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yesbage'le' zia law benne' žchi'a laže'e le'e, na' bennen' žchi'a laže'e wdíe' le' lo na' benne' zsejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'. ⁵⁹ Žapa' le', bi yežojo' ga na' kate' chíjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

¹ La' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bžéngkle' Jesusen' kan ben Pilato. Bete' bale benne' Galilea, na' wzí'e žen chégake', na' bchagen' len xchengak bia beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wzíagake' xchéngakba' law Dios. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

–žŽéklele le'e wbága'žegak benne' Galilea ka' dola' ka yezika' benne' Galilea ka', dan' belzake'e kí? ³ Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele. ⁴ Lezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na', da' nzin' Siloé, légage', na' gótgake'. žŽéklele le'e belbága'že benne' ka' zia ka yezika' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén? ⁵ Žapa' le'e:

O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' lebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

⁶ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légage':
—Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Twiz twiz be-
jwíe' cha' zbia yagen', san bi be bžeł-le'. ⁷ Naž
gože' benne' žone' žin lo yežlyó chien', na'
wnné': "Ba gok chonniz žida' žeyilja' da' kwia
yag higo ni, san bi be žežel-lan'. Bchogen.
¿Biz chen' kon lanen yežlyó nga?" ⁸ Naž
bechebe benne' wen žin na', na' gože' le':
"Xan, bka'nen yetó yízteze, na' wzacha' yo
kwe'j kožen, na' wža'n bebe. ⁹ Cha' kwia yag
ni, na' yega'nen wen, san cha' bi be kwian,
naž chogon'."

Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate' nak ža la'y

¹⁰ To ža žsedle Jesusen' benách ka'
nníta'gake' lo yo'o gan zdogak benne' judío
ka' nich yénekle' xtiža' Dios kate' nak ža la'y
chégake'. ¹¹ Zoa to no'le ga na' ba gok chino'
chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e be' xiwe'
da' žonen ga bi zej nníta' benách ka' chawe',
na' nyéchweteze' zde', na' bi žak yelí kwine'.
¹² Katen' Jesusen' blé'ele' no'len', bliže' le',
na' wnné':

—Nó'ledo', ba beyako'.

¹³ Naž Jesusen' bxo'a ne'e le', na' la' blite
kwín no'len', na' bka'n zene' Dios. ¹⁴ Naž
bža'a benne' blo che yo'o gan žyenyenle' xtiža'
Dios. Zže'e dan' beyón Jesusen' no'len' kate'
nak ža la'y. Benne' blon' gože' benne' ka'
nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Xop ža de gonžo žin. De latje lo ža ka'
yidle nich no benne' yeyone' le'e, na' kege ža
la'y.

¹⁵ Naž beží'i Xanžon', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' žlóé'ezele chawe' kwínle,
žbi žejsežle bia beže ka' che chele gan
dá'gakba' kate' nak ža la'y, na' chjwá'le-ba'
we'j nis? ¹⁶ No'le ni nake' za'só Bran, na'
chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi' da' xiwe'
le'. ¿Bi žala' no benne' yeslé' le' lo nan' la'kze
nak ža la'y?

¹⁷ Kate' wnná Jesusen' da' ni, bedo'éegkle
yógo'te benne' yodo' ka' nníta'gake' ga na',
na' belžé'e le', san bebéegkle yezika' benách
ka' nníta'gake' ga na'. Ki béngake' dan'
blé'egkle' da' zen ka' da' žon Jesusen'.

Žsaka' lebe Jesús che bínnedo' mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Naž wnná Jesusen':

—¿Nakxkze žak žgole da' žnna bia' Dios, o
bize wsaka' ležžon? ¹⁹ Žaken kan žak che to
bínnedo' mostasa, dan' wzí' to benne', na'
gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Bgole yag
mostasan', na' goken to yag zen, na' bžingak

byínnedo' ka', na' béngakba' xó'ngakba' lo ni'a
nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil
(Mt. 13:33)

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Bizkze wsaka' leba' da' žnna bia' Dios?
²¹ Naken ka kwa zichj che yet xtil, dan' wzí'
to no'le, na' bchixen' chonne kwe' kwa yet
xtil, na' bgole dot kwan'.

To gan žala' težo da' naken to lchido'
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje' Jerusalén,
wdíe' lo yež zen ka', na' yeždo' ka', na' žsedle'
benách ka' nníta'gake' latje ka'. ²³ To benne'
wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, žbabwe benne' ka' yelá'gake'?

Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
²⁴ na' wnné':

—Le we' laže' cho'ole zaka' gan žo'ogak
benách ka', da' naken to lchido', dan' žapa'
le'e: yénekle benne' zan cho'ogake' ga na',
san bi sáke'gekle'. ²⁵ Te chas xan yo'o, na'
wsejwe' yo'o, le'e na' soale la' lí'ale, so lawle
włiže ža yo'on', na' ye'le-ne': "Xan, xan,
bsaljw cho'oto'. Naž yeží'i bennen', na' yi'e
le'e: "Bi nnezla' noz benne' le'e." ²⁶ Naž so
lawle nnale: "We'j bdáwłento' Le', na' bšedlo'
gan nak lawe' ya'a cheto'." ²⁷ Naž yi'e le'e:
"Žapa' le'e, bi nnezla' ga benne' le'e. Le
kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' kegle."
²⁸ Naž kwež nyáche'le, na' wxéj láye'le kate'
lé'elele Bran, len Isaak, na' Jakob, na' yógo'te
benne' ka' bcháljgake' lo włáz Dios, benne'
ka' chejnníta'gake' gan žnna bia' Dios, san le'e
ga'nle la' lí'ale. ²⁹ Žingak benne' ka' žó'jgake'
zaka' gan žla' wbiž, na' zaka' gan ženen, na'
zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan zde wbiž
byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáw'gake' gan
žnna bia' Dios. ³⁰ Naž bałe benne' ka' gá'gake'
benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a,
na' bałe benne' ka', benne' zej nake' benne'
blo na'a, gá'ngake' ka'ze.

Zbež nyache' Jesús ni'a chegak benách
Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ La' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo
ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' le':

—jBežój! jBezónnj nga, dan' žénele Herodes
gote' le'!

³² Jesusen' gože' légage':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka
to beza', da' žnnia': Bwia nga, žebeja' be'
xiwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na'
wxé, na' wižj, na' yeyož gona' žin chia'. ³³ Žon
byenen yá'alena' xneza' na'a, na' wxé, na'
wižj, na' žina' lo yež Jerusalén, dan' žótgake'
benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' lo włáz
Dios.

³⁴ Le'e, zoale Jerusalén. Žotle benne'
ka' zcháljgake' lo włáz Dios, na' zže'ele yej

benne' wbás ka' źsela' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia' kan žon žkoko', ztobba' brise'do' ka' zan xilba', san bi gónelele.
³⁵ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' le'e, biž lé'elele neda' na' zejte nnale: "Ba nez zen gaken che bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios."

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

¹ Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná' bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e žej' žawe', na' benne' yodo' fariseo ka' nníta'gake' ga na' zwíagake' Le'. ² Ležka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' law Jesusen'. ³ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wsedle ka' tzen len benne' yodo' fariseo ka', benne' ka' źsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':

—Že latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

⁴ Lé'gake' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' bežwe' benne' yižwén', na' beyone' le', na' la' beséla'tie' le'. ⁵ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ládjawle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bixeba' toba' to lo yežw, žbi chejeje'-ba', la'kze nak ža la'y?

⁶ Bi be gok yeži'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

⁷ Kate' Jesusen' blé'ele' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje blo ka' gan žej' žáw'gake', naž bsaka' lebe', na' gože' lé'gake':

⁸ —Kate' no benne' wliže' le' nich chejo' ga žak lni che yela' zchag na', bi kwi'o latje blo. Cha' bliže' to benne' nakže' blo ka le', ⁹ naž bennen' bliže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': "Bnezjw latje kwe' benne' ni gan ži'o" na' lo yela' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte. ¹⁰ Kate' no benne' wliže' le', bejžé' že'lte, nich kate' la' bennen' bliže' le', na' yi'e le': "Bicha'a, wdé yelate' kile." Naž gakžo' le' blo lawgak benne' ka' želbé'lene' le' tzen. ¹¹ No benne' zka'n zen kwine', góngake' ga yeyexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', góngake' ga gakže' blo.

¹² Ležka' Jesusen' gože' bennen' bliže' Le', na' wnné':

—Kate' gono' to yela' waw, o lni'do, bi wližo' lježo' ka', na' benne' bicho'o ka', na' biche' lježo' ka', na' benne' zjo'o li'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yela' wnni'a. Ki žala' gono' dan' ležka' wližgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebi'igake' chio'. ¹³ Kate' gono' to yela' waw, bliž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole' ka'. ¹⁴ Naž ba nez zen gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio', san yebi'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to lni zen

¹⁵ Zoa to benne' žej' žáw'lene' Jesusen' tzen ga na', na' katen' benle' da' ni, gože' Le':

—Ba nez zen gaken che no benne' ye'j gawe' gan zna' bia' Dios.

¹⁶ Jesusen' gože' le':

—Wžoa to benne' bene' to lni zen, na' bliže' benne' zan. ¹⁷ Kate' ba wzí'ni'a yela' waw, bsele'e benne' wen žin chie' nich chejyeže' benne' ka' ba bliže', na' wnné': "Le da, dan' ba de yógo'te." ¹⁸ Wžo law yógo'tegake' znná'gake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': "Za' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwian'. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'." ¹⁹ Yetóen' wnné': "Za' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwía' cha' žongakba' žin. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'." ²⁰ Yetóen' wnné': "Za' bchag na'a, na' bi gak yida'."

²¹ Kate' beyej' benne' wen žin na', bejyeže' xane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' xan yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj na'atge gan nak lawe' ya'a, na' gan zej nak lo nez che yež nga, na' bejxi' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole' ka'." ²² Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': "Xan, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje." ²³ Naž xane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj gan nak lo nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga. ²⁴ Žapa' le'e: nitó benne' bliža' zga'ale bi ye'j gawe' yela' waw chia'."

Da' sáka'žo' cha' gónlenžo' Benne' Cristo tzen

²⁵ Lo ža ka' benne' zan žják'lene' Jesusen', na' Le' beyechje', na' gože' lé'gake':

²⁶ —Cha' no benne' yé'nele' gónlene' neda' tzen, na' cha' bi ži'izele' neda' ka' nži'ile' xa xne'e, na' zo'le', na' zi'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yela' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁷ No benne' bi gónlene' neda' tzen la'kze gon byenen chejté'e le'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁸ Cha' zoa no benne' ládjawle le'e, benne' žé'nele' gone' to yo'o sibe, žbi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x mežw žala' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žala' chizjwe' nich yeyóž gone' yo'on'? ²⁹ Cha' bi gone' ki, na' cha' so lawe' kweke' len yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so lawgak yógo'te benne' gon dítjgekle' le', benne' ka' lé'egeken', ³⁰ na' nná'gake': "Bennen' wžo lawe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonon'." ³¹ Ležka', cha' zoa no benne' wnná' bia', na' cha' žon byenen cheje' lo wdile' chejtíl'lene' yetó benne' wnná' bia', žbi kwi'e zga'ale, na' gone' xbab cha' wak chejtíl'lene' bennen' zchi'e galje mil benne' chie', na' le' chi milze benne' zchi'e? ³² Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná' bian'

ne zoe' zi'to, se'le'e to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx žala' gone' nich gá'njengake' chawe' toe' yetóe'. ³³ Ki naken, cha' zoa no benne' ládjiwle' le'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' zniten yela' sna'a chen
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Nak chawe' zede', san cha' nit yela' sna'a chen, žnakx gak yeyonžon sna'a? ³⁵ Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

15

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to zila', bia wnitlba'

(Mt. 18:10-14)

¹ Bdogak yógo'te benne' wechizjw ka' len benne' nexjw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'. ² Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Bennen' žape' benne' do'la' ka' ba la'ne, na' že'j žáwlene' légake'.

³ Naž bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

4—Cha' zoa no benne' ládjiwle' le'e, zej nni'ta' to gaywá' zila' chie', na' cha' nitlba' toba', žbi wka'ne' bia taplaj to galje ka' gan nak lo latje dachen', na' cheje' chejdilje' zilan', bia wnitlba', kate' yežélžele'-ba'? ⁵ Katen' ba bežel-le'-ba', lo yela' žebél chie' yexóe'-ba' ža'a yene', ⁶ na' kate' yežine' liže', wtobe' lježe' ka' len benne' zjo'o' li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' zila' chia', bian' wnitlba'." ⁷ Žapa' le'e: lezka' gáta'že yela' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' dola', benne' yeyát laže'e, ka' gata' ni'a chegak taplaj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát láže'gake'.

Žsaka' lebe Jesús che to mežw da' wnitlen

⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitl to mežw plat na', žbi wzalje' yi', na' wlóe' lo yo'o' chien', na' yeyiljen' binlo kate' yežélželen'? ⁹ Katen' yežel-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' len no'le zjo'o' li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' mežw plat na' dan' wnitlen." ¹⁰ Neda' žapa' le'e: lezka' yebéle'gekle' wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' do'la', benne' yeyát laže'e.

Žsaka' lebe Jesús che to xkwide' wnitlbe'

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. ¹² Xkwide' nyache' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Xe, benn da' žeyala' chia' che da' den chio'." Naž xaben' wdise'

chégakbe' da' nape'. ¹³ Wdé na', xkwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wz'i'be', na' wyejbe' to yež zi'to, gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle. ¹⁴ Katen' beyóž bdach dot dan' wz'i'be', na' gok wbín lo yež gan zoabe', na' byážjelbe'. ¹⁵ Naž wyejbe' wen žin che to benne' lo yežen', na' bennen' bsele'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe' koch chie' ka'. ¹⁶ Gok láže'be' gawbe' yiže' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bnezjwen' gawbe'. ¹⁷ Naž beyát láže'be', na' wnnabe': "Benne' zan nni'ta'gake' wen žin liž xa', na' dele'e da' že'j žawgake', san neda' žatka' lo yela' zdon nga. ¹⁸ Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa xa', na' yapa'-ne': Xe, bena' dola' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. ¹⁹ Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'." ²⁰ Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa xabe'.

'Kate' ne zeza'be' zi'to, xabe' ble'ele'-be', na' beyache' láže'le'-be'. Tariáze bejchág xabe' lebe', na' beyele'e yenbe', na' bnop'e-be'. ²¹ Naž zi'ne' na' gožbe'-ne': "Xe, bena' do'la' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'." ²² Naž xabe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': "Le chejléj to laže' da' zaka'le'en, na' le wakw-be'. Le ko'o' to da' zaka'le'e xben na'be', na' le wléj-be' zelbe'. ²³ Le chejxi' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni. ²⁴ Ki gonžo dan' gok xkwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba be'la'be' na'a." Naž wzó lágwake' žebégekle'.

²⁵ 'Kate' ne žak da' ki, xkwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yiže'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawze ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a lo yo'on'. ²⁶ Naž bljžbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' le' bižen' žaken. ²⁷ Benne' wen žin na' gože'-be': "Bežin bi' bicho'on', na' xo' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo lo ne'e." ²⁸ Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' lo yo'on'. Naž bežój xaben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'. ²⁹ Beží'i bi' waken', na' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Nnéžkzelo' ba bena' xchino' zan yiz, na' nitó chi'i bi na' wz'i'a che xtižo'o, na' nitó chi'i bi na' gonno' to zila'do', bia gáwlena' lježa' ka'. ³⁰ Na'a, kate' be'la' xkwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdálenbe' no'le le'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a chebe'." ³¹ Naž xabe' gože'-be', na' wnné': "Zi'na', le' zóalentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen. ³² Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba be'la'be'."

16

Žsaka' lebe Jesús che to benne' wen žin bi

nake' chawe'

¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' zónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' lo ne'e da' nape xane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' zia law xane'. Wnnégake' chie' zžia yi'ze' da' nape xanen'. ² Naž xan yo'on' bliže' benne' wen žin chien', na' gože' le': "Žiže da' ni ženla' kan žono'? Bloe'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n lo no'o da' naken chia'." ³ Naž bezá' laže' benne' wen žin na', na' wnné': "ŽNakxkze gona? Žebéj xana' neda' ga ni žona' žin. Bi gak gona' žin yixe', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi da' gonnze' chia'. ⁴ Na'a nnezla' da' gona' nich kate' yebéj xana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' lížgake'."

⁵ Naž benne' wen žin na' bliže' benne' ka' zoa da' zbága'gake' che xane', na' gože' benne' nežw: "ŽGáka'ze žbago'o che xana'?" ⁶ Le' wnné': "To gaywá' že'e ži'a set žbaga'a." Benne' wen žin blon' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' žbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó le'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a žbago'o." ⁷ Wdé na' wnnable' yetóe', na' wnné': "Cheze le', žgáka'ze žbago'o?" Le' wnné': "To gaywá' da'a zoa' stribe." Naž benne' wen žin na' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' žbago'o. Bzoj yetó le'e yich da' nnan taplalj da'a žbago'o." ⁸ Gokbe'el xane' bsíne'le benne' wen žin chien', ben-nen' bi nake' chawe'. Ki naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' lo da' ka' žóngake' la' légakze', ka zej nak benne' ka' želdálene' Dios tzen lo baní' chie'.

⁹ 'Neda' žapa' le'e: le ga'nlen benách ka' chawe', wkónlele žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'ne da' ki, gápegake' le'e ba la'ne lo latjen' da' zejlí kanne.

¹⁰ 'No benne' žkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' wkónle' binlo žin to da' žen da' gata' lo ne'e. No benne' bi žkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' bi wkónle' binlo žin to da' žen da' gata' lo ne'e. ¹¹ Che len, cha' bi žkónlele binlo žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, žnozke benne' wdíe' lo na'le yela' wnni'a da' naken li laže'? ¹² Cha' bi žkónlele binlo žin da' nzi' lo na'le da' naken che benne' yoble, žnozke benne' wdíe' lo na'le da' žala' gaken chekzle?

¹³ 'Nitó benne' wen žin bi gak gone' xchingak chope xane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' che'la'ale yetóen'. Bi gak gonle xchin Dios, na' lezka' gonle žin nich gata' yela' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.

¹⁴ Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' ždan láže'gake' yela' gape, che len

ben díjtjekle' Jesusen'. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e žlóe'ezele chawe' kwínle lawgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o lo yichj láždo'le, dan' bi žle'el Dios chawe' da' ždan láže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' zejte ža wzóa Žwa. Naž katen' bla' Žwan', wzó law zze díža' kan gak cho'ogak benách ka' gan žnna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách chó'ogake' ga na'.

¹⁷ 'La'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to díža'ze da' nyejwn le'e yich da' žnna Dios.

Da' žla' a laz benne' ka' nžag ná'gake'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' cha' wechág ná'lene' no'le yoble, gone' do'la' da' žka'n díjtjen yela' žchag na', na' cha' no benne' byo wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', lezka' gone' do'la' da' žka'n díjtjen yela' žchag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

¹⁹ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' záka'le'en, na' tža tža žónteze' lni, na' žej žáwgake' da' dzi'le'e. ²⁰ Lezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' žnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', na' do zentie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'. ²¹ Žak láže' benne' yáche'don' gawe' da' bizjw ka' da' žéxjwgaken žan gan žej žaw benne' wnni'a na'. Lezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-le'eba' lo we' ka' che benne' yáche'don'. ²² Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e le' nich chejžóalene' Bran gan nak latje xtan che Dios. Lezka' got benne' wnni'a na', na' bkáche'gake' le' lo yežw ba. ²³ Kate' ne zžaka'le'e bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', gan zoe' latje chegak benne' gat ka', na' bchis lawe', na' ble'ele' Bran, gan zoe' zí'to'le, na' zoalen Lásaron' le'. ²⁴ Naž wnnié' zižje, na' wnné': "Xe, Bran, beyache' laže'l neda'. Bse'la' Lásaro ga zoa' ni nich yes-bise' xben ne'e, na' yedjsbise' loža'a, dan' zžaka'li'a lo yi' nga." ²⁵ Bran na' gože' le', na' wnné': "Ži'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan góta'le'e yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na' na'a, žebél Lásaro nga, na' le' žzako'o ga na'. ²⁶ Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na' ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nnita'gake' nga, cha' yénegek'le' tégake' gan zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nnita'gake'

ga na' bi gak yídgage' kile." ²⁷ Naž benen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na' wnné: "Xe, Bran, žáta'yoela' le' yeselo' Lásaron' liž xa", ²⁸ dan' zej nni'a gayo' benne' bicha'a ga na'. Besele'e nich chejzenle' légake' ka nak da' žaken nga, nich bi yídgage' latje ga zžáka'li'a ni." ²⁹ Naž Bran na' gože' le', na' wnné: "Zej de da' bzoj Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, da' nzi' lo ná'gake'. Žála' wzé nággake' diža' ka'." ³⁰ Beží'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', na' wnné: "Xe, Bran, bi gonen ki, san cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje' gan nni'a'gake', na' yeyát láže'gake'." ³¹ Bran na' gože' le', na' wnné: "Cha' bi zze nággake' da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, bi chejlé'gake' la'kze no benne' yebane' lo yela' got."

17

Žála' gon byenžo bi gonžo ga baga' no benne' dola'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné:

—Nni'a'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' ga no benne' bage'e dola'. ² Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha' wgála' yene' to yej da' žot, na' chejžó'n kwine' lo niso', nich bi gone' ga baga' no benne' chia' dola'. ³ Le wia binlo da' žone. Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'ile', na' cha' yeyát láže'e, benit law chie'. ⁴ La'kze gaže chi'i to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan zo', na' yi'e le': "Žeyát láža'a" žála' yenit lawo' chie'.

Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che Benne' Cristo

⁵ Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake' Le', na' wnnággake':

—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.

⁶ Xanžon' gože' légake', na' wnné:

—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios, na' nakzen ka to binnedo' mostasa, gak ye'le yag zen ni: "Kwas ga ni, na' bejsóa lo niso'" na' gonen kan že'len.

Kan žála' gon no benne' nake' wen žin

⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' zoa to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže o złape', na' kate' yeyož gone' xchin xane', žžéklele ye' xane' le', na' nne': "Da, wžé' ye'j gawo'?" ⁸ O'o. Ki yi'e le': "Bí'ni'a da' gawa' neda'. Wzóa kwezo' wžio' da' ye'j gawa'. Teže na' gak ye'j gawo' le'." ⁹ Žyi'e benne' ndo'w chie' na': "Žóžkeno'" dan' bene' kan gože' le'? Žekla' neda', bi gone' ki. ¹⁰ Lezka' gaken chele le'e. Kate' ba benle yógo'te da' bchi'le Dios le'e gonle, žála' nnale: "Nakto'

wen žin bi be záka'to', dan' bénzeto' da' žon byenen gonto'."

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

¹¹ Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' lo yež Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab Galilea. ¹² Kate' bžine' to yeždo', bžojgak chi benne' zej de'e yižwé' leže zedjchágake' Le', na' bgá'ngake' zí'to'le. ¹³ Žižje bližgake' Le', na' wnnággake':

—Jesus, benne' wsedle, beyache' laže'l neto'.

¹⁴ Kate' blé'el Jesusen' légake', gože' légake':

—Le chej, chejlo'é'el kwine' lawgak bžox ka'.

Kate' ne zjake', beyággake' chawe'. ¹⁵ Naž to benne' ládjwgake', katen' gókbe'ele' ba beyake' chawe', beyeye' gan zoa Jesusen'. Wnnié' žižje, na' bka'n zene' Dios. ¹⁶ Byechwé', na' bzechw lawe' lo yo law Jesusen', na' gože' Le': "Žóžkeno'."

Bennen' nbabe' Samaria. ¹⁷ Naž Jesusen' gože' le':

—Ži bni'a' chi benne' beyággake' chawe'? ŽGaze zej nni'a' yezika' benne' ka'? ¹⁸ ŽBi zoa no benne' yedjka'n zene' Dios, san tože benne' zito' ni?

¹⁹ Naž Jesusen' gože' bennen', na' wnné:

—Beyase, na' beyej ližo'. Ba beyako' chawe' dan' žejli'o chia'.

Kan la' dan' zma bia' Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka' wnnábgakle' Jesusen' batze la' dan' zma bia' Dios, Le' bechebe', na' gože' légake':

—Kan la' dan' zma bia' Dios, bi naken to da' lé'e'lelen. ²¹ Bi gak no benne' nne': "Blan' nga" o nne': "Bžinen ga na'." Le wia nga. Zma bia' Dios lo yich' láždo'gak benách ka'.

²² Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné:

—Žin ža kate' yénelele lé'e'lele ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, san bi lé'e'lelen. ²³ La'gak benne' yé'gake' le'e: "Zoe' ga ni" o nnággake': "Zoe' ga na'." Bi chejle ga na', na' bi gónlenle légake' tzen. ²⁴ Kan žak kate' žep yes, na' zza'nin' dot ya'abá, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁵ Zga'ale kate' gak da' ni, žon byenen saka'a neda', na' benne' ka' nni'a'gake' ža ni zoažo na'a wzóagake' neda' chela'ale. ²⁶ Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁷ Ža ni'te na' we'j bdáwgake'. Bchag ná'gake', na' bdégake' zí'ngake' ka' lo yela' zchag na', na' zejte wyó'o Noé na' lo barkw zen na' da' nzin' arka, na' la' gokte yejw da' bchinjnen yežlyó nga, na' bžia yin' yógo'tegake'. ²⁸ Lezka' goken ža na' katen' wzóa Lot. We'j bdáwgake'. Gó'wgake', na' béte'gake'. Góžgake' yežlyó che chégake', na' béngake' yo'o che chégake'.

²⁹ Kate' bžin ža na' katen' bežój Lot na' lo yež Sodoma, ka to nis yejw bejw da' zzalji', na' bžia yin' yógo'tegake'. ³⁰ Lezka' gaken kate' žin ža la' lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

³¹ 'Kate' žin ža na', cha' zoa to benne' yichjo'o, na' da' de chie' yo'on lo yo'on', bi žala' yetje' nich chejxi'e dan' den chie'. Lezka' no benne' zoe' yiže' bi žala' yeyeje' liže'. ³² Le yesá' laže' kan gok che zo'le Lot na', bwie' xkóže'le', na' beyake' yej zede'. ³³ No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wnitén', san bennen' wsane' yela' nban chie' ni'a chia' neda', gape chi'en'.

³⁴ 'Žapa' le'e: kate' žin yelen', cha' ztasgak chope benne' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁵ Cha' chope no'le yelgote' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁶ Cha' chope benne' góngake' žin yiže', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

³⁷ Kate' béngkle benne' wsdle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, žgaz gak da' ki?

Jesusen' gože' légake':

—Gan de to da' gat, dóbgakke lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a laže'

¹ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake' kan žon byenen wližtežo Dios, na' bi gak chope láže'žo. ² Wnné':

—To yež wzóa to benne' wechi'a laže', na' bi zžebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne. ³ La' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a lažen', na' wnné': "Bchi'a laže' che da' žon to benne', žone' chia' da' zia." ⁴ Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdé na' wzá' laže'e, na' wnné': "La'kze bi zžebe' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne, ⁵ san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon lele' neda', che len wchi'a laža'a da' žaken chie', nich bi yidteze' ga ni, na' nich bi tetle gon lele' neda'."

⁶ Naž Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a lažen', bennen' bi nake' chawe'. ⁷ Bi wchi'a laže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žližgake' Le' dot ža dot yele? žWže'le' gáklene' légake'? ⁸ Žapa' le'e: la' wchi'a láže'tie' légake'. Kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, žwežel-la' benne' ka' žejlé'gake' chia' yežlyó nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechizjw

⁹ Bzaka' lebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' zloé'ezegkele' chawe' kwíngake', na' zká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'. ¹⁰ Ki wnné':

—Bžingak chope benne' gan nak lo zchil yodo' nich wližgake' Dios. To bennen'

nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' zchizjwe' benách ka' lo wláz yež ži'to'.

¹¹ Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bliže' Dios, na' wnné': "Dios, žapa' Le': žóžkeno', dan' bi naka' ka' zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' zka'n ditjgake' yela' zchag na'. Lezka' bi naka' ka' benne' wechizjwn'. ¹² Neda' žona' wbás chope chi'i žak žono' ža weje, na' znezjwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'." ¹³ Benne' wechizjwn' wzie' ži'to'te, na' bi bežogle' wchís lawe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': "Dios, beyache' laže'l neda', benne' doła'."

¹⁴ Naž wnná Jesusen':

—Neda' žapa' le'e: beyéj benne' wechizjwn' liže', na' ba beyake' chawe' law Dios, kege ka' benne' fariseon'. No benne' zka'n zen kwine', gon Dios ga yexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús žliž chawe'e xkwíde'do' ka'

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Naž bžingak benne' byo ka' len no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e xkwíde'do' ka' chégake' nich xoa na' Jesusen' légakbe'. Kate' benne' wsdle ka' che Jesusen' blé'egeklen', bdílegake' légake'. ¹⁶ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le we' xkwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' gata' latje chegak benne' ka' zej nake' ka' xkwíde'do' ki gan zna' bia' Dios. ¹⁷ Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' zna' bia' Dios, kan žon to xkwíde'do', bi cho'o bennen' gan zna' bi'e.

To benne' dele'e yela' wnni'a chie'

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsdle dot chawe'. žBize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne' chia'?

¹⁹ Jesusen' gože' le':

—žBiz chen' ži'o neda': "Dot chawe'?" Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. ²⁰ Nnéžkelo' da' ka' bchi'le Dios le'e:

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Wdape' xa xno'o ba la'ne.

²¹ Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwíde'.

²² Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' le':

—Yetó da' žiažje gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnezjwn chegak benách

yache' ka, na' gata' yela' wnni'a chio' ya' abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

²³ Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' laže'e, dan' dele'e yela' wnni'a chie'. ²⁴ Kate' bl'e'l Jesusen' kan gok bennen' nyache' laže'e, wnné':

—Zédele'e gaken cho'ogak benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' gan zna bia' Dios. ²⁵ Gakže zede cho'o to benne' dele'e yela' wnni'a chie' gan zna bia' Dios, ka te to bia zbiagak benne' ka' to lo nag yeche'.

²⁶ Naž benne' ka' béngkle' da' ni wnnágake':

—¿Nozke benne' gak yel'é, cha'?

²⁷ Jesusen' gože' légake':

—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.

²⁸ Naž Bedw gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' bka'nto' yogo'te da' den cheto', na' zónlento' Le' tzen.

²⁹ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o xa xne'e, o biche' lježe' ka', o zo'le', o zi'ne' ka', dan' že' laže'e nna bia' Dios gáte'teze, ³⁰ si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'.

Jesús zne' da' yoble za' gótgake' Le'

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsdle chie' ka', cheze, na' gože' légake':

—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yogo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnagak benne' ka' bcháljake' lo wláz Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách.

³² Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon ditjgekle' neda', na' wliž zí'gake' neda', na' wžé'egake' neda' zene'. ³³ Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

³⁴ Bi wyejní'igekle benne' wsdle chie' ka' da' ni, na' bi wnnéžgkle' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnežjwe' chie'. ³⁶ Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bizen' žaken. ³⁷ Benne' ka' góžgake' le':

—Jesús, benne' Nasaret, ždie' nga.

³⁸ Naž benne' lo cholen' wnnié' zižje, na' wnné':

—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

³⁹ Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnnié' zižježe, na' wnné':

—Za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

⁴⁰ Naž wže Jesusen' žize, zbeze', na' bsele'e to benne' chejlize' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le', ⁴¹ na' wnné':

—¿Bize žénelo' gona' chio'?

Benne' lo cholen' wnné':

—Žénela' yeyaljw yej lawa'.

⁴² Jesusen' gože' le':

—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

⁴³ La' belé'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lezka' yogo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

¹ Naž wyo'e' Jesusen' lo yež Jerikó, ždie' lo yežen'. ² Wžoa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ladjwgak benne' wechizjw ka', na' dele'e yela' wnni'a chie'. ³ Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wžake'le' dan' zejnníta' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'. ⁴ Naž taría taría wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'. ⁵ Kate' bžin Jesusen' ga na', bhis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon, na' gože' le':

—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenne chejga'na' ližo' na'a.

⁶ Naž la' bedinnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'. ⁷ Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, wžó lawgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':

—Wyo'e'e nich gá'nlene' benne' doła'.

⁸ Naž wže Sakeon', na' gože' Xanžon':

—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnežjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdete bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.

⁹ Jesusen' gože' le':

—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran. ¹⁰ Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjdiłja, na' yeslá' benne' ka' zej nntle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

¹¹ Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žingake' lo yež Jerusalén, na' žékgekke' za' la' dan' zna bia' Dios. ¹² Ki wnná Jesusen':

—Wžoa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná bia', na' te na' yel'é'e laže'. ¹³ Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': "Le chiljlen mežw ni kate' yela'ža'." ¹⁴ Benne' wláz ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', bséla'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake':

“Bi źénelto' nna bia' benne' neto'.” ¹⁵ Naź benne' blon' wzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' beźine' laże'. Naź bsele'e to benne' chejłiže' benne' wen źin ka', benne' ka' bdie' lo ná'gake' meźw ka', nich nnezle' balze meźw wdljłenen' to toe'. ¹⁶ Kate' bźin benne' neźw ga na', wnné': “Xan, to kwe' meźw chion' ba ben yichjen yechí kwe' ka'.” ¹⁷ Xanen' gože' le': “Chawe' beno'. Nako' benne' wen źin chawe'. Dan' binlo bkonlo' źin láte'ze da' gota' lo no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yeź ka'.” ¹⁸ Naź yetó benne' wen źin bźine' ga na', na' wnné': “Xan, to kwe' meźw chion' ba ben yichjen yegayo' kwe' ka'.” ¹⁹ Xanen' gože' le': “Nna bi'o gayo' yeź ka'.” ²⁰ Naź yetóe' bźine' ga na', na' wnné': “Xan, ni de to kwe' meźw chion'. Btoban' laže', na' wdape chí'an. ²¹ Ki bena' dan' bźeba' le', dan' nako' benne' snia. Žono' kan znnagak benách ka': žezi'o da' bi bđixjo', na' zlapo' gan bi gozo'.” ²² Naź xanen' gože' le': “Nako' benne' wen źin bi nake' chawe'. Ni'a che da' wnnó' wchí'a laža'a le'. Žakbe'elo' naka' benne' snia, na' žezi'a da' bi bđixjwa', na' zlapa' gan bi goza'.” ²³ Na'a, źbiz chen' bi bejłó'o meźw chian' gan gon yichjen, nich kate' yela'a, yezi'an len yichjen?” ²⁴ Naź gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a meźwn' lo ne'e, na' le wnezjwn che benne' bezi'e chi kwe' meźwn'.” ²⁵ Naź góžgake' le': “Xan, ba yo'o lo ne'e chi kwe' meźw.” ²⁶ Naź bechebe xángake', na' wnné': “Žapa' le'e: no benne' wkonle' binlo źin da' do' yo'on lo ne'e, wxén láže'gake' le' yelate', san no benne' bi źkonle' binlo źin da' do' yo'on lo ne'e, yennáb'gake' dan' wyó'on lo ne'e. ²⁷ Kan nak chegak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi gónegek'le' nna bi'a lé'gake', le chejxi'-gake', na' le got-gake' lawa' neda' nga.”

*Žo'o Jesús lo yeź Jerusalén len yela' zen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Kate' beyóź bchalj' Jesusen', beyoé'e nez zeje' zaka' yeź Jerusalén. ²⁹ Kate' bźingake' gawze gan že' yeź Betfagé, na' yeź Betania, gan nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo, bseła' Jesusen' chope benne' wsedle chie' ka', ³⁰ na' gože' lé'gake':

—Le chej yeźdon' da' žen' yeláte'do' wneźw gan zoažo, na' katen' źinle lo yežen', chejxáka'le to búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne' bi na' kwie'-ba'. Le seź-ba', na' le yedjwá'-ba' nga. ³¹ Cha' no benne' nnable' le'e, na' nne': “¿Biz chen' źseźle-ba'?” ye'lene': “Xanžon' žiáźjele'-ba'.”

³² Jak benne' wsedle chie' ka', benne' ka' bsele'e, na' bejxáka'gake'-ba' kan ba goź Jesusen' lé'gake'. ³³ Katen' beséžgake' búrrodon', benne' xanba' ka' góžgake' lé'gake':

—¿Biz chen' źseźle búrrodon'?

³⁴ Beží'igake', na' wnná'gake':

—Xanžon' žiáźjele'-ba'.

³⁵ Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'. Kate' ba bxoágake' laže' chelá'a ka' ché'gake' xkože' búrrodon', bźiagake' Jesusen' xkóže'ba' law laže' ka'. ³⁶ Belchiljwe' laže' ché'gake' lo nez gan žala' te Jesusen'. ³⁷ Kate' ba bźingake' gawze gan zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, lo yela' žebél ché'gake', wzó lágwage' znné'gake' ziźje, na' bka'n zéngake' Dios ni'a che yela' wak zen ka' da' blé'egekle', da' ka' ben Jesusen'. ³⁸ Wnná'gake':

—jGa'n zen benne' wnná bia' ni, benne' ze'e lo włáz Xanžon' Dios! jza' ya'abá che Dios da' zbek ži yichj lázdo'žo! jGa'n zen Dios!

³⁹ Naź benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách zan ka', góžgake' Jesusen', na' wnná'gake':

—Benne' wsedle, bđile benne' wsedle chio' ka'.

⁴⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—Žapa' le'e: cha' yelnníta' benne' ka' žize, yej ki nné'gaken ziźje.

⁴¹ Katen' bźin Jesusen' gawze gan že' yeź Jerusalén, na' blé'elen', wžeže' chen. ⁴² Wnné':

—Žak laža'a nnézele na'a ža da' gak gonen ga ga'n ži yichj lázdo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'e'elelen. ⁴³ Žingak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', kwé'gake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wséjwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdlje. ⁴⁴ Wchinnjgake' ze'e da' žape chí'in yeź chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yeź nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókb'e'elele ža blá' Dios bedjwíe' le'e.

Jesús źwe' lbie' li'a yodo'

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Naź Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' li'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'. ⁴⁶ Gože' lé'gake':

—Nyejw le'e yich la'y da' znan: “Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios” san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.

⁴⁷ Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxož wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yeź gónegek'le' gótgake' le'. ⁴⁸ Bi bźélgek'le' nakle gótgake' le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxož wnná bia' ka', len benne'

yodo' wsdle ka', na' benne' gole ka',
bžingake' gan zoe',² na' góžgake' Le':

—Wnná neto'. ¿Bize yeła' wnná bia'
žónleno' da' ki? ¿Nozke benne' bdie' lo no'o
yela' wnná bian'?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nna'bla' le'e to. Le yeží'i, na'
nnale. ⁴ ¿Noz benne' bsele'e Zwa nich bezóe'
benách ka' nis? ¿Dios, cha' to benne'?

⁵ Benne' yodo' ka' bcháljgake' la' légake',
na' wnnágake':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o:
“¿Biz chen' bi wyejle'le chie'?” ⁶ Cha' ye'žone':
To benne' bsele'e le', benne' yež ki
wžé'egake' žo'o yej, dan' žé'gekle' Zwan'
bchalje' lo wláž Dios.

⁷ Naž beží'igake', na' wnnágake':

—Bi nnezlto' no benne' bsele'e Zwan'.

⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná
bia' žónlena' da' ki.

*Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake'
chawe'*

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Naž la' wžo lawte Jesusen' zcháljlene'
benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na'
wnné':

—Wžóa to benne' beyaze' lba uba ka' lo
yežlyó chie', na' bdie' yežlyón' lo na'gak
benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len
le' da' si'gake', na' wyeje' ži'to' gan bga'ne'
scha. ¹⁰ Kate' bžin ža chúbgake' da' zžia lba
uba ka', bsele'e to benne' wbás chie' gan
zej nníta' benne' wen žin ka' nich si'e da'
žeyala' chie', san benne' wen žin ka' béngake'
le' ži', na' beséla'gake' le' ka'ze. ¹¹ Da' yoble
bsele'e yetó wbás chie', na' lezka' béngake'
chie' da' žia, na' beséla'gake' le' ka'ze. ¹² Da'
yoble bsele'e benne' beyonne' wbás chie'
gan nníta'gake', na' lezka' bžíagake' le' we', na'
bebéjgake' le' na'le lo yežlyón'.

¹³ Naž žan yežlyón' wzá' laže'e, na'
wnné': “¿Nakžke gona? Sela'a ži'nkza',
bi' byodon' nži'ila', gan nníta'gake'. Katen'
lé'egake'-be', gápegake'-be' ba la'ne.” ¹⁴ San
katen' benne' wen žin ka' blé'egake'-
be', bcháljgake' la' légake', na' wnnágake':
“Žkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o,
gotžo-be', nich da' yeyala' chebe' gaken
chežo.” ¹⁵ Bebéjgake'-be' na'le lo yežlyón', na'
bé'gake'-be'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Na'a, žnakžke gon žan yežlyón'
ché'gake'? ¹⁶ Yide', na' gote' benne' wen žin
ka', na' wdíe' yežlyó chien' lo na'gak benne'
yoble ka'.

Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' bé'gekle'
da' ni, wnnágake':

—Dios bi nne' gaken ki.

¹⁷ Naž Jesusen' bwie' légake', na' wnné':

—¿Bize žsedle dan' nyejw le'e yich la'y?
Žnna:

Yej da' belka'n benne' wen yo'o ka' ka'ze,
na'a naken yej blo skin ze'e.

¹⁸ No benne' bixe' law yej na', chichjw
kwine', na' no benne' chejbaga' yej na' le',
wzozjen le'.

*Kan nak da' zchízjwgake' lo wláž benne'
Sésar*

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ La' ža na'ze, bžoz wnná bia' ka'
len benne' yodo' wsdle ka', gónegekle'
góxwgake' Jesusen', dan' žákbe'egekle' wnné'
dan' bsaka' lebe' kan nak ché'gake', san
bžé'ebegake' benne' zan ka' nníta'gake' ga
na'. ²⁰ Bwiatezgage' Jesusen', na' bséla'gake'
benne' ka' nich kwéjgake' Le' diža', benne'
ka' wloé'el kwíngake' ka' benne' chawe' ka',
nich góngake' ga bi da' nna Jesusen', nich gak
wdé'gake' Le' lo na' bennen' žna bi'e légake'.
²¹ Nich góngake' ki, wnnábgekle' Jesusen', na'
wnnágake':

—Benne' wsdle, nnezlto' žnno' da' li, na'
žsedlo' da' li, na' bi zchi'a lažo'o kan nak
da' žloé'ezele kwíngak benne' ka', san kan
žsedlo' dan' wnnakze Dios naken dot li laže'.
²² Błoe'el neto'. ¿Žon byenen' chízjwto' lažto'
che benne' Sésar, benne' Roma bi'e, o bi
chízjwton'?

²³ Žákbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake'
chie', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zbejle neda' diža'? ²⁴ Le wloé'el
neda' to mežw da' ždate. ¿Noz benne' da' lawe'
le'e da' ni, na' noz benne' žia le' nga?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wnezjw benne' Sésar da' naken che
benne' Sésar, na' Dios da' naken che Dios.

²⁶ Bi gok góngake' ga bi da' nna Jesusen'
nich gak yesbá'gake' Le' žia lawgak benne'
zan ka', na' bebá'gekle' kan nak da'
bechebe', na' wnníta'gake' žize.

*Kan gak chegak benne' ka' yebá'ngake' lo
yela' got*

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Naž bla'gak benne' yodo' saduseo ka',
benne' ka' žnnágake' bi yebangak benne'
gat ka', na' wnnábgekle' Jesusen', ²⁸ na'
wnnágake':

—Benne' wsdle, Moisés bzoje' chežo da'
žnna: “Cha' gat to benne' byo, na' ga'n
zo'le', na' cha' bi zoa nitó žkwide' chie',
naž bi' biche'e žala' wchág ná'lenbe' no'le
wzeben', nich gata' za'só benne' bíche'be',
bennen' ba gote'.” ²⁹ Wnníta'gak gaže
žkwide' byo zej nakbe' bíche'be'. Žkwide'
nežwn' bchag ná'lenbe' to žkwide' no'le, na'
gotbe', bi wžóa žkwide' chebe'. ³⁰ Naž
žkwide' bežope bchag ná'lenbe' no'len', na'
lezka' got žkwiden', bi wžóa žkwide' chebe'.

31 Naž xkwide' beyonne bchag ná'lenbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gógakbe', bi wzóa xkwide' chégakbe'. 32 Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. 33 Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ĩnolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' len no'len'?

34 Naž bechebe' Jesusen', na' gože' légage':

—Zchag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' znéjwgake' zí'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'. 35 Na'a, benne' ka' nággake' zi yebággake' lo yela' got, na' chejnníta'gake' yežlyó da' gatan', bi góngake' yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake'. 36 Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebággake' lo yela' got, san gágkake' kan zej nak wbás che ya'abá ka', na' gágkake' zí'nkze Dios. 37 Cha' yebangak benne' gat ka', blo'ékzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyejen, gan bchalj Xanžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob. 38 Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nággake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbággake', dan' zej nníta' nbangak yógo'te benách ka' lawe' Le', la'kze gógkake' yežlyó nga.

39 Naž bałe benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnággake':

—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.

40 Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' Le'.

ĭNož benne' nak Benne' Cristo zí'ne'?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Naž Jesusen' gože' légage':

—ĭBiž chen' znnággake': "Benne' Criston' nake' zí'n Dabí'?" 42 Dabí' na'kze bchalje' da' nyejw le'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' Znan:

Xanžo Dios gože' Xana':

"Wžé' kwita' li ža,

43 kate' gonža' ga wzóa zibgak benne' ka' lawo', benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'."

44 Dabí' na'kze wnné' nak Benne' Criston' Xane'. ĩNakxkze naken, znnale le'e nake' zí'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)

45 Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne zze nággake' che Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka':

46 —Le gape chi'i kwinline chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz láže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wliž zengak benách ka' légage' gan nak lawe' ya'a, na' lezka' žaz láže'gake' želbi'e latje blo gan zdóggake' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan žej žáwgake' tzen. 47 Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake' žližgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zí'že' légage'.

21

Mežw da' bde to no'le yache' law Dios

(Mr. 12:41-44)

1 Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bwie', na' ble'ele' benne' ka' de yela' wnni'a chégake', zgó'ogake' mežw lo kak che yodo'. 2 Lezka' ble'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze. 3 Naž wnná' Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, da' zenže wlo'o no'le yache' wzebe ni ka' da' wlo'ogak yeziika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw lo kaken'. 4 Yógo'tegake', ka' da' nga'nze chégake', wlo'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, lo yela' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žala' gawlen'.

Zna Jesús wchínnigake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Zej nníta' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' kan nak che yodo' na', kan naken xtando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken zenle'e, na' yeziika' da' ka' zej naken xtan. Naž Jesusen' gože' légage', na' wnné':

6 —Žlé'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki law lježen, dan' wchínnigak benách ka' yodo' nga.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža ze lawte ža ka'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnággake': —Benne' wsedle, žbatze gak da' ki? ĭBize gak bian' katen' za' gaken ki?

8 Bechebe' Jesusen', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinline, nich bi gon laže'l no benne' le'e, dan' la'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lággake' kan lia' neda'. Nnággake' zej nake' Benne' Criston', na' nnággake': "Ba zoažo ža ze lawte ža ka'." Neda' žapa' le'e: bi gónlenle légage' tzen. 9 Kate' yénlele žak wdile, na' želží'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gágkak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

10 Lezka' gože' légage':

—Tiłe to yež len yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' zna bi'e tił-lengake' benách ka' gan zoa yetó benne' zna bi'e.

11 Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbin, na' gata'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.

12 'Zga'ale kate' za' gak da' ki, góxwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóggake' nich yéngkle' xtiža' Dios. Ki góngake' nich wžia yí'gake' le'e, na' wséjwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná' bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen. 13 Ki gaken chele nich gata' latje wchalje ka' nak chia' neda'. 14 Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichje zga'ale nakx' nnale cheze,

15 dan' gonna' neda' chele diža' da' wži'ile, na' lezka' yela' žejní'il, nich bi gak benne' ka', benne' bi lé'egekle' le'e chawe', wżégake' le'e žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtiža'le. 16 Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak benne' ka', na' gótgake' bájele. 17 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, 18 san bi niti nitó yicha' yichje. 19 Cha' soale choch, gata' yela' nban da' zejli kanne chele.

20 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile zej ngo'e le'je yež Jerusalem, nnézele ba bžin ža kwia yi' yežen'. 21 Naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' lawgak ya'a ka'. Benne' ka' nníta'gake' lo yežen' žala' žóygake' ga na', na' benne' ka' nníta'gake' wen yiže', bi žala' yeyéjgake' yežen'. 22 Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen', na' gak yógo'te da' njejwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'. 23 Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken chégak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake', na' lezka' chégak no'le ka' zgáže'gake' bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka' nníta'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že' benne' ka'. 24 Gatgak benne' zan lo wdilen', na' wché'gake' báje' zej nžeje' gan žingake' dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna biá'gake' lo yež Jerusalem nga na' zejte za'a ža chégake'.

*Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbiž, na' lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake', dan' yéngkele' chi'i zizje che niso', dan' tale'e nisen'. 26 Yedó láže'gake' lo yela' zžebe chégake' dan' sa' láže'gake' chégak da' žala' gágkaken yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla' ya'abá. 27 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, la'a lo bejw ya'abá, nzi' lo na'a yela' wnná bia', na' la' law yela' baní' chia'. 28 Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch kwinkle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda', nich yechi'a le'e.

29 Jesusen' gože' lé'gake' to da' bzaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che bite'teze yag yoble. 30 Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo', na' nnézkzelele ba žžin byo' wbá ka'. 31 Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki, nnézelele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga.

32 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže yógo'te da' ki. 33 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan žnman.

34 'Le gape chi'i kwinkle nich bi we'le latje da' wžia yin' le'e chazen lo yichj lázdo'le, dan' naken yela' wawle'e, na' yela' zzožle, na' yela' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi yedó láže'le, 35 na' nich bi gaken chele ka to da' wžia yin' benách ka', da' gaken chégak yógo'te benách nníta'gake' dot yežlyó nga. 36 Che len, le soa ban láže', na' le wcháljenteze Dios, nich gak yelale lo da' žala' gaken, na' nich bi yedo'é'elele katen' la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

37 Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan bsedle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje' ga na', na' wyeye' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo. 38 Yógo'te benách ka' bžingake' zzile gan zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake' xtiže'e.

22

*Benne' yodo' ka' žon xtiža'gake' nakze
gótgake' Jesús*

*(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11;
Jn. 11:45-53)*

1 Kate' za' gak lni katen' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, lnin' nzin' Pasko', 2 naž bdobgak bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka'. Ben xtiža'gake' nakze gótgake' Jesusen', san bi wzáke'gek'le', dan' zžébe'gake' da' gongak benách yež ka'.

3 Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tzen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bse'la' Jesusen', 4 Wyé' Judas na', na' bejcháljlene' bžoz wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakze gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. 5 Bebégek'le benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnéžjwgake' le' mežw. 6 Bchebe láže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

*Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got
Xanžo*

*(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30;
1 Kor. 11:23-26)*

7 Bžin ža katen' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' zila'do' ka', bia ka' žawgake' xche' Lni Pasko'. 8 Jesusen' bse'le'e Bedw len Žwa, na' wnné':

—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.

9 Góžgake' le':

—žGaz žénelo' chejkwezton'?

10 Jesusen' gože' lé'gake', na' wnné':

—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žintele' yo'o gan choe'e. 11 Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': žGaze zoa yo'o zen na' gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' Lni Pasko'?" 12 Naž wlo'e'le' le'e to yo'o zen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsi'ni'a dan' gawžon ga na'.

¹³ Naž jake', na' bejxáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsi'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.

¹⁴ Kate' gole' ža na', wžé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wžé'lengake' Le' tzen. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

–Gok láže'li'a gáwlena' le'e tzen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'. ¹⁶ Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zlóé'ezele xche' ni, da' gaken gan zna bia' Dios.

¹⁷ Beẁw Jesusen' to žiga'do', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž gože' légake':

–Le sin', na' le ye'j late' wejen, ¹⁸ dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.

¹⁹ Naž beẁwe' to yet xtil, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Wdé na' bzozjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':

–Da' ni naken beļa' žen chia' da' zdian' lo wlasle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.

²⁰ Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che žiga'don', na' wnné':

–Žiga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.

²¹ 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' žej' žáwlene' neda' tzen. ²² Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.

²³ Naž wzó lágake' znnábgakle' Le' to weje to weje', na' wnnágage':

–¿Nolton'?

Znnábgake' nólgage' gake' benne' blo

²⁴ Naž wnnábgake' la' légakze' nólgage' gake' benne' blo. ²⁵ Jesusen' gože' légake':

–Benne' ka' zna biá'gake' yežlyó nga znnágage' žon cháwe'gake' benách ka', san zkgóngakle' žin yeļa' wnná bia' chégake' nich gak chégakze' da' chawe', ²⁶ san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' zna bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'. ²⁷ ¿Nož benne' nakže' blo, bennen' žej' žawe', o bennen' zžie' yeļa' waw? ¿Kege bennen' žej' žawe' nakže' blo? Neda' zóalena' le'e ka to benne' zžie' yeļa' waw.

²⁸ 'Le'e wzóalenkeze neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'. ²⁹ Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'. ³⁰ Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwlenle neda' tzen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' za'só Israel.

Zna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

–Smon, smon. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchix lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' scribe, ³² san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gáklene' le', nich bi yeyóž yedó yeļa' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.

³³ Bedon' gože' Le':

–Xan, ba zoa' sá'lena' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' le':

–Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi' bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

³⁵ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

–Kate' bseļa'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod meẁw, na' kege chope kwe' zel-le, žbize byážjelele?

Légake' wnnágage':

–Bi be byážjelto'.

³⁶ Naž gože' légake':

–Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod meẁw chie', na' no benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxo'a yene', na' ga'we' to ya ntoche'. ³⁷ Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' znan: “Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'.” Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.

³⁸ Naž légake' wnnágage':

–Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.

Le' gože' légake':

–Ná'teze.

Jesús zchájlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsdle chie' ka' bēnlengake' Le' tzen. ⁴⁰ Katen' bžingake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':

–Le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le doļa'.

⁴¹ Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bchájlene' Dios. ⁴² Wnné':

–Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.

⁴³ Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'. ⁴⁴ Naž Jesusen', lo yeļa' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.

⁴⁵ Kate' beyóž bchájlene' Dios, bezó ž'e'e, na' beyeje' gan zej nnita' benne' wsdle chie' ka', na' bedjgake'e légake' ztásgake' lo yeļa' nyache' laže' chégake'. ⁴⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Ztasle? Le chas, na' le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bąga'le dola'.

Żelzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bžintegak benne' zan ga na', na' Judas žonłene' lęgake' tzen. Judas na' nbąblene' benne' chežinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne' zan ka'. Whige'e gan zoa Jesusen' nich wchąg lawe' Le'. ⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le'.

—Judas, ¿zchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdio' neda'?

⁴⁹ Kate' benne' ka' nnita' lęgake' Jesusen' blę'egekle' kan žak chie', góžgake' Le':

—Xan, ¿wyįngakto'-ne' ya ntoche'?

⁵⁰ To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen žin che bżoz blo. Bžixę' nage' li ža. ⁵¹ Jesusen' wnnę'.

—Ną'teze.

Wdąn Jesusen' nag benne' wen žin na', na' beyonen'. ⁵² Naž gože' bżoz wnną bia' ka', na' benne' ka' yo' o lo ną'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi złę'egekle' Le' chawe', na' wnnę'.

—¿Za'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle kate' zzenle benne' wbán ka'? ⁵³ Tža tža wzóalenkza' le'e lo zchil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wząke'le dan' nak ža nzi' lo na' bennen' zoe' latje chol.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72;

Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Naž benne' ka' bęxwgake' Jesusen', na' belchi'e Le' liž bżoz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zi'to' zi'to'le. ⁵⁵ Kate' ni'a na' bżoz blon' ba bžęngake' yi' la' li' ale liž bżoz blon', wżę'gake' kwit yin'. Naž Bedon' wżę'lene' lęgake' tzen. ⁵⁶ Kate' to xkwide' no'le wen žin blę'elbe' Bedon', že'ze' žoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':

—Benne' ni žonłene' Jesusen' tzen.

⁵⁷ Beží'i Bedon', na' wnnę':

—No'le, bi nónbi'a bennen'.

⁵⁸ Yextido' yetó benne' blę'e'le' Bedon', na' wnnę':

—Le' žonłeno' benne' ka' tzen.

Bedon' wnnę':

—Benne', kege neda'.

⁵⁹ Yextido' wnną yetó benne':

—Da' li benne' ni žonłene' Jesusen' tzen, dan' nake' benne' Galilea.

⁶⁰ Naž Bedon' wnnę':

—Benne', bi nnezla' biz chen zchaljo'.

Kate' ne zchalje' da' ni, la' wżęžete leko'.

⁶¹ Naž byechj Xanžon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' laže' Bedon' da' wnną Xanžon', kan gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'."

⁶² Naž Bedon' bežoje' na'le, na' wżęžtekze' gže'te.

Žon dítjgекle' Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Benne' ka', benne' wżęngake' Jesusen', ben dítjgекle' Le', na' bdįngake' Le'. ⁶⁴ Naž bsęjwgake' law Jesusen', na' belgape'e lawe'. Wnnąbgekle' Le', na' wnnągake':

—Wnnęya'a. ¿Noz bennen' wdape'e Le'?

⁶⁵ Da' zan da' wnnągake' chie', na' belsaka' zi'e Le'.

Zžin Jesús lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Kate' za' ža'ni' ža na', bdobgak benne' gole ka' len bżoz wnną bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnnąbgekle' Le', ⁶⁷ na' wnnągake':

—Wnną neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?

Jesusen' gože' lęgake':

—Cha' yapa' le'e naka' Benne' Criston', bi chejle'le chia', ⁶⁸ na' cha' bi da' nnabla' le'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'. ⁶⁹ Na'a so lawa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' nape' dot yela' wnną bia'.

⁷⁰ Wnnąbgekle' Le' yógo'tegake', na' wnnągake':

—¿Nakkzo' le' Zi'n Dios?

Le' gože' lęgake':

—Da' likze znnale.

⁷¹ Naž wnnągake':

—¿Nožže žiáželžo benne' włoe'ele' žia da' nbage'e Le'? La' žo'oze ba benłžo wnnię' che Dios.

23

Zžin Jesús law Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5;

Jn. 18:28-18)

¹ Naž belzó ža' yógo'te benne' zan ka', na' belchi'e Jesusen' law Pilato. ² Naž wzó ląwgake' žesbąga'gake' Le' žia, na' wnnągake':

—Benne' ni, blę'elto' da' žia da' žone'. Žone' ga zži'igak benách włáž cheto' ka' chegak benne' yolawe' ka', na' žsejwe' xnezgak benne' ka' žįzjwgake' da' zchizjw benne' Sęsar, na' znnę' lekze' nake' Benne' Criston', benne' žąla' nna bi'e.

³ Naž Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnnę':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnnę':

—Da' likze znno'.

⁴ Naž Pilaton' gože' bżoz wnną bia' ka', len benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnnę':

—Bi be zžel-la' da' žia da' nbaga' benne' ni.

⁵ Naž ben chóchgake' xtiža'gake', na' wnnągake':

—Žone' ga žongak benách ka' zo'osbé, na' žsedle' benách ka' do zente gan nbab Judea. Wzó ławe' bene' ki gan nbab Galilea, na' lezka' žonen' nga.

Zžin Jesús law Herodes

⁶ Kate' benle Pilato da' ni, zchálgake' che gan nbab Galilea, wnnable' légake' cha' nbab Jesusen' Galilea. ⁷ Katen' wnezele' nbab Jesusen' gan znná bia' Herodes, bsele'e Le' law Herodes na', dan' lezka' zoe' le' lo yež Jerusalén za ka'. ⁸ Kate' Herodes na' ble'ele' Jesusen', bebele', dan' ba gok scha žénele' le'ele' Le', dan' ba benle' da' zan kan nak che Jesusen', na' žak laže'e le'ele' to yela' wak da' gone'. ⁹ Herodes na' wnnable' Jesusen' da' zan, san Le' bi be bechebe'. ¹⁰ Lezka' zej nnita' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle' ka' ga na', na' besbága'gake' Jesusen' zia. ¹¹ Naž Herodes na' len benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich gon dítjgkele' Le', bwákwgake' Le' laže' da' zaka', ka dan' žakw to benne' wnná bia', na' da' yoble belchi'e Le' law Pilaton'. ¹² Kate' ža na' Pilaton', na' Herodes na' bennita'gake' chawe', dan' zga'ale bi blé'egkele' ljéžgake' chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Naž Pilato btobe' bžoz wnná bia' ka' len benne' blo ka', na' benne' yež ka', ¹⁴ na' gože' légake':

—Bedjwa'le benne' ni ława' neda', na' znnale žone' ga žongak benách ka' zo'osbé, san kate' wnnabla'-ne' binlo, na' wnnita'kzele le'e ga ni, bi be bžel-la' da' zia da' nbage'e, da' ka' žesbága'le-ne'. ¹⁵ Kate' bsele'a-ne' law Herodes, bi be zia bžel-le' da' nbaga' benne' ni nich chožož chie' gate'. ¹⁶ Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

¹⁷ Zoa to da' žon byenen gon Pilaton' kate' žak lni na', da' žónteze žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya lo na'gak benách ka'. ¹⁸ Naž yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Bet bennen', na' bsan Barrabás.

¹⁹ Barrabás na' nyejwe' liž ya dan' bdil-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne'. ²⁰ Pilaton' bchájljlene' légake' da' yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen'. ²¹ san da' yoble wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—jBde'e le'e yag kroze! jBde'e le'e yag kroze!

²² Naž Pilaton' gože' légake' da' chonne chi'i, na' wnné':

—žBizkze da' zinnj ben bennen'? Bi be bžel-la' da' bene' da' žonen ga nbage'e zia gate'. Wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

²³ Zižježe wnnégake', na' wnnábgake' ta' Jesusen' le'e yag kroze. Dan' wžéžeya'agak

benne' ka' len bžoz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'. ²⁴ Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan znnábgake'. ²⁵ Bsane' bennen' wnnábgake' lo ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdil-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Kate' ne' želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze, béžwgake' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yiže, na' belžóe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' xkóže'le Jesusen'.

²⁷ Benne' zan, benne' byo ka' len no'le ka', zejnáwgake' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'. ²⁸ Naž byechj Jesusen', na' bwie' légake', na' gože' légake':

—Le'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak zi'nle ka', ²⁹ dan' žin ža nnágake': "Ba nez zen naken chegak no'le wbíz ka', na' chegak no'le ka' bi zež noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi zžáže'gake' bi' že'n ka'." ³⁰ Naž benách ka' so lágake' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': "Le yedjbagá' neto'" na' lezka' yé'gake' ya'ado' ka': "Le wkache' neto'."

³¹ Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, žnakxkze góngake' chele le'e, nakle ka yag biž ka'?

³² Lezka' belchi'e chope benne' wen da' zinnj ka', nich wdá'gake' légake' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen'. ³³ Kate' bžingake' law Ya'a Kalabera, da' znnan len diža' xžža': "Ya'a Žit Yichžžo' bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze. Lezka' bdá'gake' chope benne' ka' le'egak yag kroze ka', benne' wen da' zinnj ka'. Toe' bdá'gake' kwit li ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle. ³⁴ Naž Jesusen' wnné':

—Xe, benit law chégake', dan' bi nnéžgkele' da' žóngake'.

Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' nnita'gake' ga na', belé'egkele' laže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' lawlen. ³⁵ Benne' ka' nnita'gake' ga na', na' zwiágakze, ben dítjgkele' Jesusen', na' lezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žala' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsele'a Dios.

³⁶ Lezka' benne' ka' žjake' lo wdile ben dítjgkele' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' Le' nop zichj, ³⁷ na' wnnágake':

—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka', beslá kwino'.

³⁸ Lezka' zoa to da' dan' le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn len diža' griego, na' len diža' latín, na' len diža' hebreo, dan' znnan: "Benne' znná bi'e benách judío ka'."

39 To benne' wen da' zinnj na', benne' de'e le'e yag kroze, bliž ditje' Jesusen', na' wnné':

—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' lezka' neto'.

40 Beží' yetó benne' wen da' zinnj na', na' wdíle' lježen', na' wnné':

—¿Bi zžebo' Dios? Lezka' le' nžog chio' gato'. 41 Da' li žo'o, da' žála'kze gaken chežo zžaka'žo, kan žala' chog che no benne' wen da' zinnj, san benne' ni, bi be da' zinnj bene'.

42 Naž bennen' gože' Jesusen':

—Bejsá' laže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.

43 Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a ža sóajeno' neda' latje xtan chia'.

Žat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Kate' bžin wawbiž, bechól' dot yežlyó nga ga bžinte žedá chonne. 45 Bechól' lo wbíž, na' laže' da' zen lo yodo' wžezan' chope chogle. 46 Naž Jesusen' wnnié' zizje, na' wnné':

—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.

Kate' beyóž wnné' ki, la' bežojte be' nakkze', na' gote'.

47 Kate' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle' blé'ele' kan goken, bka'n zene' Dios, na' wnné':

—Da' likze bennen' goke' benne' chawe'.

48 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwiagakze', katen' blé'egekle' dan' goken, beyéjgake' lo yež, želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'. 49 Zi'to'le' bga'ngak yógo'te benne' ka', benne' zej nónbi'e Jesusen', len no'le' ka' bénlengake' Le' tzen katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Lezka' to benne' yež Arimatea, yežen' nbaben Judea, zoe' ga na'. Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot li laže', na' nbáblene' benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ka'.

51 Bi bénlene' tzen benne' ka' belchoge' che Jesusen' gate', dan' zbezke' jwsén' ža na' nna bia' Dios. 52 Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na' wnnabe' latje yeyo'é'e Jesusen'. 53 Kate' ba betinne' Le', bchele' Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo yežw ba, da' ba bché'ngake' le'e ya'a yej, na' lo yežw ba na', nitó benne' gat bi na' wkáche'gake'. 54 Ža na' nak ža zkwéžgake' che ža la'y chegak benne' judío ka', dan' za' žin ža la'y na'.

55 Lezka' jak no'le' ka' ga na', no'le' ka' wdálengake' Jesusen' tzen, katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' yežw ba na', na' kan bkáche'gake' Le' ga na'. 56 Kate' beyéjgake' lo yo'o, bkwéžgake' nežw da' zla' žix, na' set da' zla' žix. Naž bezi' láže'gake' ža la'y chegak benne' judío ka', kan zna' xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Kate' bžin ža nežw, na' ne nak zildo', bžingak no'le' ka' žoa'a yežw ba che Jesusen'. Zej noe'e da' ka' zla' žix, da' ka' bkwéžgaken', na' yebale' no'le' ka' žónlengake' lé'gake' tzen.

2 Katen' bžingake' ga na', bejxáka'gake' ba nga'a yej na' dan' bžíagake' gan žó'ogake' lo yežw ba chien'. 3 Kate' belyo'é'e lo yežw ban', bi blé'egekle' Xanžo Jesusen' ga na'.

4 Kate' ne zžébgake' ni'a che da' žaken, la' blá'tegak chope benne' zej nakwe' laže' da' žepen yes baní', na' wzé'gake' gan nníta'gak no'le' ka'. 5 Naž bžéžgake', na' bzexjw yíchjgake' zwiagake' lo yole. Wbás che ya'abá ka' góžgake' lé'gake', na' wnná'gake':

—¿Biz chen' žeyilje to benne' zoe' nbane' ga nak latje chegak benne' gat ka'? 6 Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'. Le yesá' laže' dan' gožkze' le'e katen' wzóe' gan nbab Galilea. 7 Wnné': "Žon byenen soa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' doła' ka'. Wdá'gake' neda' le'e yag kroze, na' yebana' kate' gak chonne ža."

8 Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná' Jesusen', 9 na' bežá'gake' žoa'a yežw ban', na' bejzéngake' benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', len yezika' benne' ka', kan nak dan' goken. 10 No'le' ka' bejzéngake' benne' wbás ka' da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na' Lia, xna' Jakob, na' yebale' no'le' ka', no'le' bénlengake' lé'gake' tzen. 11 Benne' wbás ka' gókgekle' nžix xtiža'gake', na' bi bejlé'gake' ché'gake'.

12 Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo yežw ban', blé'ele' láže'ze zej nnitan' ga na', na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan' goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús

(Mr. 16:12-13)

13 La' ža na'ze zjak chope benne' ka' yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da' žen' ka' chope hora žezá'gake' yež Jerusalén. 14 Lo nezen' zcháljgake' che dan' goken. 15 Kate' ne zcháljgake' la' lé'gake', bžinkze Jesusen' ga na', na' zéjlene' lé'gake' tzen. 16 Bi beyónbia'gake' Le' dan' gok to da' zchožen yej láw'gake'. 17 Naž Jesusen' wnnable' lé'gake', na' wnné':

—¿Biz chen' zchalje la' lé'ezele yo'ole nez? ¿Biz chen' žak nyache' láže'le?

18 Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' Le':

—¿Nako' benne' zi'to' lo yež Jerusalén, na' tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga na'?

19 Naž Jesusen' gože' lé'gake':

—¿Bizen' goken?

Góžgake' Le':

—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret na'. Goke' benne' bchalje' lo wláz Dios, na'

len yela' wak zen bene' žin, na' bchalje' law Dios, na' lawgak yogo'te benách. ²⁰ Bxoz wnná bia' ka' len benne' wnná bia' cheto' ka' bdégake' Le', na' bchóggake' chie' gate', na' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ²¹ Neto' gok láže'to' gake' bennen' žala' yeslé' benách Israel ka' lo na'gak benne' Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate' gokgak da' ka'. ²² Lezka', baže no'le ka', no'le wnníta'gake' ladjwto', bégake' ga wže' zedlto'. Jake' žoa'a yežw ba chien' kate' bla' wbíž na'a ža, ²³ na' katen' bi blé'egekle' Le', na' beyégake', na' góžgake' neto' blé'egekle' wbás che ya'abá ka', wbás ka' góžgake' légake' zoa Jesusen' nbane'. ²⁴ Naž baže benne' lježto' ka' jake' žoa'a yežw ban', na' bejžáka'gaken' kan wnnagak no'le ka', san bi blé'egekle' Jesusen'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e, benne' bi žejni'il ka'. Nzižje yichj lázdo'le nich bi gak chejle'le yogo'te da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ²⁶ žBi ben byenen saka' Benne' Criston' da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?

²⁷ Naž wzó law Jesusen' zloe'ele' légake' yogo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nyejwn le'e yich la'y, kate' wzó law da' bchalj Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yogo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

²⁸ Katen' bžingake' lo yeždo' gan zjake', na' ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'. ²⁹ Ben byéngake' gá'nlene' légake', na' wnnágake':

—Bga'nlen neto', dan' za' gaže na'a, na' ba žaže.

Naž wyó'o Jesusen' lo yo'o, na' bgá'nlene' légake'. ³⁰ Kate' Jesusen' ne žej žáwlene' légake', bežwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzožjen', na' bnezjwen' chégake'. ³¹ La' na'ze bnitle dan' bchožen yej lágwage', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' Le' benitle' lágwage'. ³² Naž góžgake' ljéžgake' toe' yetóe':

—Beyála'tekze lázdo'žo katen' bcháljlene' žo'o lo nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da' nyejwn le'e yich la'y.

³³ La' na'ze belzó že'e, na' beyégake' lo yež Jerusalén, na' bejžáka'gake' zej ndobe benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tzen len benne' ka' nníta'lengake' légake'. ³⁴ Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' chope' ka', na' wnnágake':

—jBa bebankze žanžon! jBla' lawe', na' Smon blé'ele' Le'!

³⁵ Naž benne' chope' ka' bzéngkele' légake' dan' goken chégake' lo nezen', na' kan beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzožje' yet xtilen'.

³⁶ Kate' ne zcháljgake' kan zej nak da' ki, Jesusen' la' bedjsoatie' gachje lawe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Le ga'n ži yichj lázdo'le.

³⁷ Naž bžébgake' dan' žékgekle' zlé'egekle' to bxin. ³⁸ Jesusen' gože' légake':

—žBiz chen' že' zédlele? žBiz chen' zza' láže'le da' ki? ³⁹ Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan' bela', na' bi yo'on žit kan zlé'ekzelele naken chia' neda'.

⁴⁰ Kate' ne zchalje' da' ni, bloe'ele' légake' ni'a ne'e. ⁴¹ Lo yela' žebél chégake' bi bejlé'gake', na' bebángkele'. Che len Jesusen' gože' légake':

—žDe da' gawa'?

⁴² Naž bnéžjwage' Le' láte'do' bel, bia weye', na' china' bezdo'. ⁴³ Jesusen' wzí'en, na' bdawen' lágwage'. ⁴⁴ Naž gože' légake':

—Dan' goken chia' goken kan gožkza' le'e katen' wzóalena' le'e, na' wnníta': "Žon byenen gak yogo'te da' nyejw le'e yich, da' bsedle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' da' nyejw le'e yich da' nzin' Salmo Ka', da' ka' zcháljgaken kan žala' gaken chia' neda'."

⁴⁵ Naž bzejni'ile' légake' da' ka' zej nyejwn le'e yich la'y, ⁴⁶ na' gože' légake':

—Ki nyejw le'e yich kan žon byenen gaken che Benne' Criston', zman sáka'li'e, na' yebane' lo yela' got kate' gak chonne ža, ⁴⁷ na' dot yežlyó nga žala' wzégake' diža' kan nak chia' neda' nich yeyát láže'gak benách ka', na' yenít law Dios dola' da' zej nbage'e. Lo yež Jerusalén so lawle wchalje chia', ⁴⁸ dan' le'ekze blé'elele da' ki, na' žala' wzele diža' dan' goken. ⁴⁹ Le wia nga, neda' seła'a chele da' bchebe laže' ža'gonne' chele. Che len le ga'nze lo yež Jerusalén kate' sížele yela' wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

⁵⁰ Naž Jesusen' bchi'e benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' jake' lo yež Betania, gan bchis ne'e, na' bliž chawe'e légake'. ⁵¹ Kate' ne žliž cháwe'ze' légake', la' beža'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá che Dios. ⁵² Wdé bka'n zéngake' Le', lo yela' žebél chégake' beyégake' Jerusalén. ⁵³ Wnníta'gakze' lo zchil yodo' žka'n zéngake' Dios, na' žoe lágwage' Le'. Ka'kze naken.

Benne' wsedle ka' che Jesús žel'é'egekle' Le' (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ZWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

¹ Kate' wzó law, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios. ² Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios katen' wzó law žata' yežlyó nga. ³ Lo na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' lo na' Bennen'. ⁴ Napkze Bennen' yela' nban, na' yela' nban na' naken ka to baní' da' zza'nín' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ⁵ Baní' na' wza'nín' gan nak chol' che yela' got, san bi gok da' chol' na' wsołen baní' na'.

⁶ Dios bsele'e to benne' lie' Zwa ga ni. ⁷ Benne' ni ble'e nga nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní', nich chejle'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchalje'. ⁸ Zwan' bi nake' banín', san bla'ze' nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní'. ⁹ Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken li láže' ba ze'e yežlyó nga, na' zza'ni'e lo yichj lázdo'gak yógo'te benách ka'.

¹⁰ Bennen' nake' baní' ble'e yežlyó nga, na' lo ne'e Le' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' Le'. ¹¹ Ble'e gan nak chie', san benne' ka' nbáblene' bi wzí' lo ná'gake' Le'. ¹² Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wzí' lo ná'gake' Le', na' yógo'te benne' ki, Le' bene' ga wzí' lo ná'gake' gákgake' zi'nkze Dios. ¹³ Benne' ki zej nake' zi'n Dios, kege dan' zej nake' zi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' náljgake' ni'a che da' zdan láže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.

¹⁴ Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdálene' žo'o, na' yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóalengaken Le'. Ble'elto' yela' zen chie', na' yela' zen chien' naken da' bnezjw Xe' chie' dan' nake' bi' byo tlich'a' chie'. ¹⁵ Zwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Benne' ni nake' Bennen' bchalja' chie' katen' wnnía': "Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' Le' zga'ale' ka neda'."

¹⁶ Yógo'težo zzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' zenže chežo. ¹⁷ Da' bchi'le Dios blán' chežo lo na' Moisés, san yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li blá'gaken chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁸ Nitó benne' bi na' le'ele' Dios, san bi' byo tlich'a' che Dios, Bennen' nži'il Xažo Dios Le', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

¹⁹ Da' ni naken da' bzoa li Zwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bséla'gake' bžoz ka' gan zoa Zwan', tzen len benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bžoz ka', nich nnábgekle' Zwan', na' wnnágage':

—žNozkze benne' le'?

²⁰ Kwáselo bchalj Zwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchalje' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe láže' Dios seje'e chežo.

²¹ Naž wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágage':

—žNozkze le'? žCha' len' Lías, bennen' bchalje' lo włáz Dios ža ni'te?

Zwan' wnné':

—Kege nedan'.

Naž wnnábgekle' le':

—žCha' len' bennen' žala' yide' nich wchalje' lo włáz Dios?

Bechebe Zwan', na' wnné':

—Kege nedan'.

²² Naž wnnábgekle' le':

—žNozkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bséla'gake' neto'. žBiz zno' le' non' nako'?

²³ Bechebe Zwan', na' gože' légage':

—Neda' naka' bennen', nyejw le'e yiche la'y ka nak chie', dan' znnan: "Ženle chí'i to benne' žliže' lo latje dach, zenne: Le' yeyón chawe' yichj lázdo'le dan' za' la' Xanžon' gan zoale." Ki wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo włáz Dios.

²⁴ Benne' ka' bséla'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'.

²⁵ Wnnábgekle' Zwan', na' belyi'e le':

—žBiz chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žala' yedjchalje' lo włáz Dios?

²⁶ Bechebe Zwan', na' gože' légage':

—Neda' žezó'a' benách ka' nis lo nis, san zoa to benne' gachje láwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'. ²⁷ Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' zele'.

²⁸ Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yechelá'a yego Jordán, zaka' gan žla' wbiž, gan bezóa Zwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka žila'do', bia žótgage'-ba' law Dios

²⁹ Ža chope ža Zwa ble'ele' za' Jesusen', na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' nake' žila'do' che Dios, na' žeké'e doła' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ³⁰ Le' nake' Bennen'

wnní'a' chie': "Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakže' zga'ale' ka neda'." ³¹ Bi bēnbi'a-ne' zga'ale, san bla'a, na' žezó'a' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Le'.

³² Zwan' bzoa lie' chie', na' wnné':
 —Ble'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan zna' to plomdo'. Ble'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nlene' Le'. ³³ Bi bēnbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsele'e neda' nich yezó'a' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' le'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóalene' to Benne', na' gá'nlene' Le', Bennen' gone' da' zlo'ézele yela' žezó'a nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y." ³⁴ Na'a, ba ble'elan', na' zzoa lia' che Bennen', znnia' nake' Zi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bēnlengake' Jesús tzen

³⁵ Yetó ža na', da' yoble wzó'a Zwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónlengake' le' tzen, wnníta'lengake' le'. ³⁶ Kate' Zwan' ble'ele' Jesusen', zde' ga na', gože' benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' žila'do' che Dios.

³⁷ Chope benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, béngkle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'. ³⁸ Naž beyéčj Jesusen', na' ble'ele' chope benne' ki zej nawe' Le', na' gože' légake':

—čBizen' žiljle?

Bely'e Le':

—Benne' wsdle, čgaze' zo'?

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le da, na' lé'elelen.

Naž jáklene' Le', na' blé'egekle' gan zoe', na' bgá'nlene' Le' ža na', dan' ba žale.

⁴⁰ Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngkle' da' bchalj Zwan', na' bejnáwgake' Jesusen'. ⁴¹ Ndreszen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' le':

—Ba bla' Benne' Mesías.

Mesías naken to diža' hebreo da' znnan len diža' griego: "Benne' Criston" na' len diža' xiža': "Benne' bséla'kze Dios."

⁴² Naž Ndreszen' la' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' ble'ele' le', gože' le':

—Le' nako' Smon, zi'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.

Sefas naken to diža' hebreo da' znnan: "Pedro" len diža' xtil, na' len diža' xiža': "Bedw" da' znnan: "Yej."

Jesús žliže' Lip, na' Natanael

⁴³ Kate' za' ža'ni' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejxake'e Lip, na' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

⁴⁴ Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' naken lažgak Ndres, na' Bedon'. ⁴⁵ Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' le':

—Ba bžel-lto' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le Dios, na' lezka' benne' ka' bchaljgake' lo wláz Dios bzójgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, zi'n Jwsé, benne' yež Nasaret.

⁴⁶ Natanael na' gože' le':

—čLa' to da' naken chawe' lo yež Nasaret? Lipen' gože' le':

—Da, na' le'elon'.

⁴⁷ Kate' Jesusen' ble'ele' za' Natanael na' gan zoe', wnné':

—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáseło zchalje'.

⁴⁸ Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—čNakzkzen' nónbi'o neda'?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kate' ne žliž Lipen' le', katen' wzó' žan yag higon', ble'ela' le'.

⁴⁹ Naž bechebe Natanael, na' gože' Le':

—čBenne' wsdle, Le' nako' Zi'n Dios! čLe' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!

⁵⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—čŽejli'o chia', dan' goža' le': "Ble'ela' le' žan yag higon'?" Le'elo' da' zénle'eže' ka' ka da' ni.

⁵¹ Lezka' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, lé'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yela' zchag na' da' goken lo yež Kaná

¹ Wdé chonne ža, gok lni che yela' zchag na' lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa xna' Jesusen' ga na'. ² Lezka' wzó'a no benne' bliže' Jesusen' len benne' wsdle chie' ka', nich yidgake' lni na'. ³ Kate' bebíž xis uba, dan' yé'jgake', xna' Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Biž de xis uban' da' žé'jgaken'.

⁴ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. čBiž chen' znnio' neda'? Bi na' žin ža wloe'ela' law yela' wak chia'.

⁵ Naž xna' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' zkwá'gake' da' žej' žáwgake', na' wnné':

—Le gon yógo'te da' yi'e le'e.

⁶ Wnníta'gak xope yeso' yej ga na', da' ka' zcóngekle benne' judío ka' žin kate' žibgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonne že'e nis to to yeso' ka'. ⁷ Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':

—Le yescha'te yeso' ki nis.

Naž beschá'gake' yeso' ka' nis. ⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le gachen' na'a, na' le chjwan' law benne' znnabe' bi da' ziažjen.

Yjwá'gaken' ga na'. ⁹ Bennen' znnabe' bi da' ziažjen bwien' cha' nak dzi' nisen' da' ba beyaken xis uba, san bi nezle' gan zan'. Nnézgekle benne' wen žin ka', benne' bel-gache'e nisen'. Naž bennen' znnabe' bi da' ziažjen bliže' bennen' zchag ne'e, ¹⁰ na' gože' le':

—Yógo'te benne' znéjwgake' zga'ale xis uba dan' nakžen dzi', na' kate' ba né'jgake', naž znéjwgake' da' bi naken dzi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o xis uba da' nakžen dzi'.

¹¹ Ben Jesusen' yela' wak ni, da' gok bian', lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yela' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bløe'ele' law yela' wak žen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejlé'gake' chie'.

¹² Wdé na' Jesusen' wyeje' lo yež Kapernaum, tzen len xne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' lo yež Kapernaum na' zan' ža.

Jesus žebeje' benne' ka' li'a yodo'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³ Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' lo yež Jerusalén. ¹⁴ Bejxake'e benách ka' lo yežen', benne' ka' nníta'gake' li'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' zila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' law Dios. Lezka' že'gak benne' ka' ga na', benne' zchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga. ¹⁵ Katen' ble'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do las ka' nich chinne' benne' ka', na' behache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak li'a yodo', na' lezka' blage' na'le zila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' xmežw benne' ka' zchá'gake' mežwn', na' bžix'e' blag ka' ché'gake'. ¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné':

—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž Xa' ka to lawe' ya'a.

¹⁷ Naž bejsá' láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Dan' žéke'le'ela' che ližo', na' žeye zla lážda'wa'."

¹⁸ Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':

—žBiz yela' wak wlo'e'elo' neto' da' gak bian' nzi' lo no'o žono' da' ki?

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—Le wžia yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.

²⁰ Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnná'gake':

—Xope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', žchonne žaze yechison'?

²¹ Yodon', dan' bchalj Jesusen' chen, naken la' kwinkze'. ²² Che len, katen' bebán Jesusen' lo yela' got, bejsá' láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejlé'gake' da' nyejw le'e yiche la'y, na' lezka' da' bchalj Jesusen'.

Jesus nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

²³ Kate' ne zoa Jesusen' lo yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejlé'gake' chie' Le', dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' žone'. ²⁴ Jesusen' bi bxen laže'e lé'gake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'. ²⁵ Bi žon byenen no benne' wlo'e'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o lo yichj láždo'gak benách ka'.

3

Jesus zchájljlene' Nikodemo

¹ Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbáblene' benne' judío wnná bia' ka'. ² Benne' ni bløe' gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' Le':

—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsele'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yela' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoalen Dios le'.

³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak le'ele' latjen' gan znná bia' Dios.

⁴ Nikodemon' wnnable' Le', na' wnné':

—žNakxkze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? žWak yeyoe'e le'e xne'e, na' galje' yetó?

⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak chøe'e gan znná bia' Dios. ⁶ Bennen' nalje' lo ni'a lo na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánlene'. ⁷ Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble. ⁸ Gáte'teze žak be', na' ženlo' zne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. Lezka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.

⁹ Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—žNakxkzen' gak da' ni, cha'?

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—žŽsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki? ¹¹ Da' li žapa' le', da' nnezlito' zchaljto' chen, na' da' blø'elto' zlo'e'elto' le'e, san bi zzi' lo na'le dan' žsedlo'. ¹² Cha' bi žejle'le chia' kate' zchájljlena' le'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, žnakxkze gak chejle'le chia' cha' wchájljlena' le'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?

¹³ Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios. ¹⁴ Kan ben Moisés

lo latje dach, bchise' ža'le to bele ya, bian' bde'e-ba' le'e yag, lezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchisgake' neda' to le'e yag. ¹⁵ Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chia', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'ile'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':

¹⁶ –Dan' nží'ile'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tliča'tekze Zi'ne' lo yela' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chie', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'. ¹⁷ Dios bsele'e Zi'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yi'gake', san nich yelá'gake' ni'a chie' Le'.

¹⁸ Nóte'teze benne' žejli'e che Bennen' nake' Zi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejli'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejli'e che Bennen' nake' tliča'tekze Zi'n Dios. ¹⁹ Che len ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bla' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz láže'gake' da' nak chol, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'. ²⁰ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' zinnj, bi žaz láže'gake' baní', na' bi žlá'gake' lo baní', nich bi nna' da' žóngake'. ²¹ Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, žlá'gake' lo baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Zwa, benne' žezóe' benách ka' nis, zchalje' che Jesús

²² Wdé na', Jesusen' wyéjlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžingake' gan nbab Judea, na' wzóalene' lé'gake' gan žezóagake' benách ka' nis. ²³ Lezka' Zwa žezóe' benách ka' nis lo latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yežóagake' nis. ²⁴ Ki goken kate' Zwan' bi na' yejwe' liž ya.

²⁵ Naž bałe benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, wzó lágwage' zdíl díža'gake' len benne' judío ka' kan nak che yela' žeyón' kwin chawe' chegak benne' yodo' ka'. ²⁶ Bžingake' gan zoa Zwan', na' belyi'e le'.

–Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóalene' le' yechelá'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.

²⁷ Naž bechebe Zwan', na' gože' lé'gake':

–Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' lo ne'e, naken da' ba bde Dios lo ne'e. ²⁸ Bénkzelele dan' bchalja' katen' wnná': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsele'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e Le'. ²⁹ Benne' byo, bennen' zzi'e xkwide' no'le zchag na'be', nake' benne' zchag ne'e, san ljež bennen' zchag ne'e, na' žónlene' le' tzen, zze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' zchalj bennen' zchag ne'e. Lezka' žebéle'ela' neda' dan' žaken

chie' ki. ³⁰ Žon byenen gákže blo Benne' Criston', san žon byenen yežjwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

³¹ Lezka' wnná Zwan':

–Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakže', na' zchalje' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'. ³² Benne' ni zchalje' che da' ble'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje'. ³³ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje', žloe'ele' law žejli'e nak dot da' li da' zna Dios. ³⁴ Bennen' bseła' Dios, zchalje' díža' che Dios, dan' Dios na'kze dot láže'e bsele'e Dios Be' La'y len Bennen'. ³⁵ Xažo Dios nží'ile' Zi'ne', na' ba bdie' lo na' Zi'nen' yógo'te da' de. ³⁶ Nóte'teze benne' žejli'e che Zi'n Dios, ba de yela' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejli'e che Zi'nen', bi gata' yela' nban na' chie', san nbage'e zia law Dios.

4

Jesús zchájlene' to no'le nbabe' Samaria

¹ Béngkle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen zej nyanže' ka' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' lezka' žezóa Jesusen' zanže benách nis ka' benách ka' žezóa Zwan' nis. ² Jesús na'kze bi žezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezóagake' benách ka' nis. ³ Kate' wnezele Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejđe' da' yoble gan nbab Galilea.

⁴ Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria. ⁵ Ka' goken, bla' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, dan' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnezjw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te. ⁶ Lo latjen' Jakoben' bche'ne' to yež na' nis gže'. Kate' bla' Jesusen' ga na', wži'e le' zoa'a yežw nisen' dan' bejxáke'le' yoe'e nez, ne naken wawbž. ⁷ Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' le', na' wnné':

–Benn da' ye'ja'.

⁸ Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' lo yežen' nich chejxi'gake' bi da' gágwage'. ⁹ Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':

–žznnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.

Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

–Chela' nónbio' da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' Le', na' Le' gonne' chio' nis da' gonnem yela' nban.

¹¹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

–Benne', bi no'o da' kwéjlene' nis, na' že'lte žia nis ni. žGaz za' nisen' dan' žonnen

yela' nban? ¹² ¿Nakžo' Le' zen ka Jakob, xa wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wzi'e nis da' we'je', na' da' we'jgak zi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?

¹³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen', ¹⁴ san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnezjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnezjwa' chie' nisen' da' gaken lo yichj lázda'we' ka to gan žal nis, da' gonnen yela' nban da' zejli kanne chie'.

¹⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjxi'a nis nga.

¹⁶ Jesusen' wnné':

—Wyéj, bejlíž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.

¹⁷ Beží'i no'len', na' gože' Le':

—Bi zoa benne' byo chia'.

Naž Jesusen' wnné':

—Da' likze znoo': "Bi zoa benne' byo chia'"

¹⁸ dan' ba wzóaleno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóaleno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni znoo', da' likze znoo'.

¹⁹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', žekla' neda' nako' benne' zchalje' lo wláž Dios. ²⁰ Xa xto'to' ka' bka'n zéngake' Dios law ya'a nga, san znnale le'e yež Jerusalén naken ga žala' wká'n zengak benách ka' Dios.

²¹ Jesusen' wnné':

—No'le, bejlé' da' znnia'. Za' ža katen' wká'n zenle Xažo Dios la'kze bi yedjsoale law ya'ado' ni, na' ležka' bi chejsoale lo yež Jerusalén. ²² Le'e zka'n zenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' zka'n zento', dan' ben Dios chie' gata' yela' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'. ²³ Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n zéngake' Dios, wká'n zéngake' Le', zoažen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake', dan' žénele Xažo Dios wká'n zengak benne' ka' Le' ki. ²⁴ Dios nake' Be', na' benne' ka' zka'n zéngake' Le', žon byenen wká'n zéngake' Le', zoažen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake'.

²⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Nnezla' žala' la' Benne' Mesías, (da' znnan: "Benne' Criston"). Kate' le'e Le', wlo'e'le' žo'o yógo'te.

²⁶ Jesusen' wnné':

—Lekze' zcháljlene' le'.

²⁷ La' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán láže'gekle' dan' zcháljlene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': "¿Biz znnablo' le'?" o "¿Biz da' zcháljlene' le'?" ²⁸ Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' lo yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', ²⁹ na' wnné':

—Le da, lé'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' Le' Benne' Criston'?

³⁰ Naž bžojgak benne' ka' lo yežen', na' bžingake' gan zoa Jesusen'.

³¹ Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e Le':

—Benne' Wsedle, bdaw.

³² Jesusen' gože' légake':

—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—¿Nož benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?

³⁴ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' nbánlena' naken gona' da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', na' yeyóž gona' xchine'. ³⁵ Ki znnale le'e: "Yetáp byo' žin ža lapžo." Neda' žapa' le'e: le wía na'le, na' wiale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbížen nich chejlapžon. ³⁶ Bennen' zlappe' zzi'e lažjwe', na' dan' zlapen', naken nich gata' yela' nban da' zejli kanne chegak benách ka', nich gak yebégekle tzen benne' žazen', na' benne' zlapen'. ³⁷ Nak dot da' li da' znnan: "To benne' žaze', na' yetóe' zlappe'." ³⁸ Neda' bsele'a le'e chejlappe' gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.

³⁹ Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Gože' neda' yógo'te da' ba bena'." ⁴⁰ Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta' yoegekle' Le' gá'nlene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'. ⁴¹ Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljke' Le'. ⁴² Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnná'gake':

—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san ležka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesús xkwide' byo che to benne' wnná'bia'

⁴³ Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab Galilea. ⁴⁴ Ki bene', dan' bchaljke' Jesusen', na' wnné': "Benne' wláž ka' che to benne' zchalje' lo wláž Dios bi žapégage' le' ba la'ne." ⁴⁵ Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' ležka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'gekle' da' ka' ben Jesusen' ga na'.

⁴⁶ Naž beyej' Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa to benne' wnná'bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná'bia' lo wláž benne' znnabi'e, na' xkwide' byo chie' da'be' yižwé'. ⁴⁷ Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan

nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le' yide' liže', nich yey-one' xkwide' byo chion', dan' ba žek gatbe'.
 48 Naž Jesusen' gože' le':

–Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.

49 Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz benne' zına bi'e gože' Jesusen', na' wnné':

–Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.

50 Naž Jesusen' gože' le':

–Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'. 51 Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bale benne' wen žin chie' bedjchágake' le', na' bzéngkle' le', na' wnnágake':

–Nban xkwide' byo chion'.

52 Wnnable' légake' batx wzó law žeyakbe'. Bely'e le':

–Bache', ka gachje ža bežój-be' da' lan'.

53 Naž wnezle xa xkwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne zcháljlene' le', na' gože' le': “Nban xkwide' byo chion'.” Che len bejli'e che Jesusen', na' lezka' benách ka' nni'ta'gake' liže' bejle'gake' chie'.

54 Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

1 Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'. 2 Lo yežen', gawze gan žo'ogak zila' ka', že' to bej nis zen, da' nzin' Betesda len diža' hebreo, na' zej nni'ta' gayo' zchil zen chen. 3 Lo zchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' lo chole' ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'. 4 Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' lo nisen', na' zte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejcho'é'e lo nisen' kate' zdan, yeyaktie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e. 5 Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'. 6 Katen' Jesusen' hle'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnezle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' le', na' wnné':

–žžénelo' yeyako'?

7 Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':

–Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' lo nisen' kate' zdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka' neda'.

8 Jesusen' gože' le':

–Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.

9 La' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'. 10 Naž benne' judío wnná bia' ka' bely'e bennen' beyake', na' wnnágake':

–Ža la'y naken na'a. Bi žala' go'o da' žáte'lon'.

11 Bechebe bennen', na' gože' légake':

–Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na' wnné': “Beywá' dan' delon', na' beyéj.”

12 Naž wnnábgkle' le', na' wnnágake':

–žNoz bennen' gože' le': “Beywá' da' delon', na' beyéj?”

13 Bennen' beyake' bi nnezle' nozen', dan' ba bezá' Jesusen' lo latjen' dan' zej nni'ta' benne' zan ga na'. 14 Wdé gok da' ni, Jesusen' bejxake'e bennen' gan nak lo zchil yodo', na' gože' le':

–Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' doła', nich bi gak chio' to da' nakže zi' ka' dan' goken chio'.

15 Wyéj bennen', na' bejenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' le'.

16 Che len bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' le', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'.

17 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Xa' žónteze' žin, na' lezka' neda' žona' žin.

18 Che len gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san lezka' dan' wnné' nak Dios Xakze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Zi'n Dios

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Da' li žapa' le'e. Bi be gak gona' neda', Zi'n Dios, žakze chia', san toze dan' zle'ela' žon Xažo Dios. Yógo'te da' žon Xažo Dios, lezka' žona' neda', Zi'ne'. 20 Xažo Dios nži'ile' neda', Zi'ne', na' zloe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' zénle'eže' ka' ka' da' ni wlo'e'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán láže'le' le'e. 21 Kan žon Xažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yela' nban chégake', lezka' žona' neda', Zi'ne', znezjwa' yela' nban chégake' kan žénekezela'. 22 Xažo Dios bi zchi'a' láže'le' nitó benne', san ba bdie' lo na'a neda', Zi'ne', yógo'te yela' wnná bia' nich wchi'a' láža'a benách ka'. 23 Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Zi'ne', ba la'ne, kan žápegake' Xažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Zi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', Zi'nen'.

24 'Da' li žapa' le'e. Nóte'teze benne' ženle' da' zchalja', na' žejli'e che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', benne' ni de yela' nban da' zejli' kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka' to benne' ba bebane' lo yela' got dan' ba de yela' nban da' zejli' kanne chie'. 25 Da' li žapa' le'e, za' ža, na' ba žžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngkle' chi'a' neda', Zi'n Dios, na' benne' ka' yéngkle' xtiža'a, na' góngake' kan znnan, gata' yela' nban chégake'. 26 Kan yo'o lo na' Xažo Dios wnezjwa' yela' nban chegak benách ka', lezka' bdie' lo na'a neda', Zi'ne', wnezjwa' yela' nban chegak

benách ka'. ²⁷ Lezka' bdie' lo na'a yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách. ²⁸ Bi yebán láže'le kan nak da' ni, dan' za' za kate' yógo'te benne' gat ka' yéngkele' chi'a, ²⁹ na' yežójkake' lo yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' béngake' da' nak chawe', na' gata' yela' nban chégake', san benne' ka' béngake' da' zinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' zchalj Xa', ki zchi'a laža'a, na' kan zchi'a laža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekezele Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³¹ Cha' neda' zchalja' chia' kwinza', bi zaka' dan' zchalja'. ³² Zoa Benne' yoble, Benne' zzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' Xa', na' nnezla' zaka' da' zzoa lie' kan nak chia'. ³³ Le'e bsele'e benne' ka' bejnnábgekle' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li. ³⁴ Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san znnia' da' ki nich yelale le'e. ³⁵ Da' bchalj Zwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín, na' le'e, to chí'ido'ze wyáz láže'le si'le baní' chien'. ³⁶ Na'a, zoa da' zzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Zwan' kan nak chia'. Da' ka' bde Xažo Dios lo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' zzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' Xažo Dios bsele'e neda'. ³⁷ Lezka' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda' zzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele chí'e, na' batkle blé'elele lawe', ³⁸ na' bi nzi' lo na'le tixi'e, dan' bi žejle'le chia' neda', Bennen' bsele'e Lekze'. ³⁹ Žsédtezle le'e da' nyejw le'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yela' nban da' zejli kanne chele ni'a che dan' nyejwn le'e yiche la'y, na' dan' nyejwn le'e yiche la'y na' zzoa lin kan nak chia' neda'. ⁴⁰ Bi žénelele gónlenle neda' tzen nich gata' yela' nban chele.

⁴¹ Bi žilja' yela' ba la'ne da' gape no benne' neda'. ⁴² Neda' nónbí'a le'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios. ⁴³ Blá'a nga lo wláz Xažo Dios, na' le'e bi zzi' lo na'le neda', san cha' la' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' lo na'le bennen'. ⁴⁴ ŽNakxkze gak chejle'le che Dios cha' zzi'le yela' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žilje yela' ba la'ne da' gape Dios tlich'a le'e? ⁴⁵ Bi wzóa yichjle yesbaga'a le'e zia law Xa'. Bennen' yesbage'e le'e zia nake' lekze Moisés, bennen' žxen láže'le-ne', la'kze gote' ža ni'te. ⁴⁶ Chela' žejle'le che Moisés na', lezka' chejle'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'. ⁴⁷ Na'a, žnakxkze gak chejle'le da' zchalja' neda' cha' bi žejle'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús zwawe' gayo' mil benne' ka'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

¹ Wdė gok da' ni, wyėj Jesusen' yechelá'a nisdó' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdó' Che Tiberias, benne' Sésar. ² Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'. ³ Naž Jesusen' wžene' to law ya'ado', gan wžé'lene' benne' wsdle chie' ka'. ⁴ Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto. ⁵ Kate' Jesusen' bchis lawe', blé'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:

—žGaz žel-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?

⁶ Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Le' da' gone'. ⁷ Bechebe Lipen', na' wnné':

—Chela' si'žo yet xtil len lazjw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.

⁸ Naž to benne' wsdle che Jesusen', bennen' lie' Nđres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Le', na' wnné':

⁹ —Zoa to xkwidė' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken zoa' sebada, na' chope bel ka'. žWak wawžo benne' zan ki len da' láte'do'ze ni?

¹⁰ Naž Jesusen' gože' lé'gake':

—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' lo yo.

Lo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'. ¹¹ Naž Jesusen' bejxwe' yet xtil ka'. Kate' beyóž gože' Dios “Žóxkeno” bdisen' chegak benne' wsdle chie' ka', na' lé'gake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Lezka' béngake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'. ¹² Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.

¹³ Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken zoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka' bdáwgaken'. ¹⁴ Kate' benne' ka' blé'egekle' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnná'gake':

—Da' li benne' ni nake' Bennen' zchalje' lo wláz Dios, Bennen' žála' yide' yežlyó nga.

¹⁵ Dan' nnezle' Jesusen' žénegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga nna bi'e lé'gake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús zze'e lo nisdó'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Kate' ba žále, jak benne' wsdle ka' che Jesusen', na' bžingake' žoa'a nisdó'. ¹⁷ Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nisdon',

nich žingake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak chol, Jesusen' bi na' žine' gan nnita'gake'.¹⁸ Wzól law žak be' wale' lo nisdon', na' nisen' zgó'anen.¹⁹ Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka to ga zza'žo to hora, naž blé'egekle' Jesusen' zze'e lo nisdon', na' ze'e zbig'e gan zej barkwn', na' bžébegake'.²⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

–Nedkzan'. Bi žébele.

²¹ Naž len yela' žebél wží'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeylǰgake' Jesús

²² Ža chope ža, gókb'e'egekle benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechejá'a nisdon', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wžénlene' benne' wsedle chie' ka' lo barkwn', san légakze' jake'.²³ Naž bžojgak yebale barkw ka' lo yež Tiberias, na' bžingaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet xtil, katen' Xanžo Jesusen' gože' Dios: “Žóžkeno” chen.²⁴ Dan' blé'egekle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nnita' benne' wsedle chie' ka' ga na', che len belbene' law barkw ka', na' bžingake' lo yež Kapernaum, gan bejdǰlgake' Jesusen'.

Jesús nake' yet xtil da' znezjwn yela' nban li laže'

²⁵ Kate' bžingak benne' zan ka' yechejá'a nisdon', bejxáka'gake' Jesusen', na' belyi'e Le':

–Benne' wsedle, žbatx beló'o nga?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Da' li žapa' le'e: žeyilje neda', kege dan' blé'elele yela' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen', na' béljelele.²⁷ Le gon žin, kege nich si'le yela' waw da' zde chen, san nich si'le yela' waw da' gáta'tezen, na' gonnem yela' nban da' zejli kanne chele. Yela' waw ki naken da' wnezjwa' neda', Benne' Golje' Benách, chele, dan' Xažo Dios bló'e'ele' law naka' Zi'ne'.

²⁸ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

–žBiz da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz laže' Dios?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Da' žaz laže' Dios naken chejl'e chia' neda', naka' Bennen' bsele'e Le'.

³⁰ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

–žBiz da' nak bia' gono', da' le'elton' nich chejl'e'to' chio' Le'? žBiz yela' wak gono'?³¹ Xa gole chežo ka' bdáwgake' yet xtil da' nzin' maná lo latje dach, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Moisés benne' chégake' yet xtil che ya'abá, dan' bdáwgaken'.”

³² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Da' li žapa' le'e: kege Moisés na' benne' chele yet xtil che ya'abá, san Xažo Dios žonne' chele yet xtilen'.³³ Yet xtil dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', dan'

bžojen ya'abá, na' znezjwn yela' nban chegak benách ka', benne' nnita'gake' yežlyó nga.

³⁴ Naž belyi'e Le':

–Xan, bénnteze yet xtilen' cheto'.

³⁵ Jesusen' gože' légake':

–Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónlene' neda' tzen, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios.³⁶ Naken kan ba gožkza' le'e, la'kze žlé'elele neda', bi žejle'le chia'.³⁷ Yógo'te benne' ka' žonn Xa' chia', gónlengake' neda' tzen, na' benne' ka' gónlengake' neda' tzen, bi yesbí'igaka'-ne'.³⁸ Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.³⁹ Da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', naken bi kwia yi' nitó benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze lawte ža.⁴⁰ Da' žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', naken gata' yela' nban chegak yógo'te benne' ka' lé'egekle' neda', Zi'ne', na' chejlé'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁴¹ Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': “Neda' naka' yet xtilen' da' zan' ya'abá.”⁴² Che len wnnágake':

–žKege benne' ni Jesusen', zi'n Jwsé? Nónbia'žo xa xne'e. žNakx chen', zna benne' ni: “Bžoja' ya'abá che Dios?”

⁴³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

–Bi nnele chia' la' le'tezen.⁴⁴ Bi gak nitó benne' gónlene' neda' tzen, cha' Xa', Bennen' bsele'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'.⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bchǰlgake' lo wláz Dios, da' znnan ki: “Dios wsedle yógo'te benách.” Che len, yógo'te benne' ka', benne' žyelenle' chi'i Xa', na' nsédgekle' lo ne'e Le', gónlengake' neda' tzen.

⁴⁶ Bi zoa no benne' blé'ele' Xažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' zle'ekzle' Xažo Dios.⁴⁷ Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' žejli'e chia' neda' de yela' nban da' zejli kanne chie'.⁴⁸ Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize.⁴⁹ Xa xto'le ka' bdáwgake' yet xtilen' dan' nzin' maná lo latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'.⁵⁰ Neda' naka' yet xtil da' zžojen ya'abá che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi gate' to chi'ize.⁵¹ Nedkza' naka' yet xtilen' da' zej nbanlen benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet xtilen' da' znezjwa' neda' naken xpela'a, da' znezjwan' nich gata' yela' nban chegak benách ka' nnita'gake' yežlyó nga.

⁵² Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nakx' gak gonn benne' ni xpele'e nich gawžon?

⁵³ Che len Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: cha' bi gawle xpela'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi ye'jle xčena', bi de yela' nban na' chele.

⁵⁴ Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xčena', de yela' nban da' zejli kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁵⁵ Ki naken dan' nak xpela'a yela' waw da' li, na' xčena' naken to da' li da' ye'jen no benne'.

⁵⁶ Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xčena', sóalenteze' neda', na' neda' sóalenteza' le'. ⁵⁷ Kan zoa nban Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' neda' nbánlena' Le', lezka' nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánlene' neda'. ⁵⁸ Da' ni naken yet xtil da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet xtilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak xa xto'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze benne' gawe' yet xtil ni gak bane' to chi'ize.

⁵⁹ Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to lo yo' o gan zóobgak benne' judío ka' nich yéobgke' xtiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' lo yež Kapernaum.

Da' žonnen yela' nban da' zejli kanne chežo

⁶⁰ Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' béngkele' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':

—Zédele'e nak diža' ni. ¿Nožkze benne' gak si' lo ne'en?

⁶¹ Wnnezle Jesusen' znnegak benne' wse-dle chie' ka' che xtiže'e, na' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žon diža' ni le'e zede? ⁶² ¿Nakxkze gaken cha' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzó'a' zga'ale? ⁶³ Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yela' nban chele. Da' nakze bela' žen bi gak gon chawen' le'e. Diža' da' bcháljléna' le'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yela' nban chégak benách ka'. ⁶⁴ Na'a, bájele le'e bi žejle'le chia'.

Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ⁶⁵ Che len wnné':

—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.

⁶⁶ Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen. ⁶⁷ Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Lezka' le'e yekwasle?

⁶⁸ Bechebe Bedw, na' gože' Le':

—Xan, ¿nož benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejli kanne

cheto'. ⁶⁹ Neto' žejle'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bsele'a Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.

⁷⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wžekza' neda' le'e chežinnole ki, san to benne' ládjwle le'e žonlen da' xiwe' le' tzen.

⁷¹ Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskari-ote, zi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le', na' nbáblene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejle'gak benne' biche' Jesús chie' Le'

¹ Wdė gok da' ni, wdė Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' Le'. ² Ža na' za' žin lni chégak benne' judío ka' kate' žesjá' láže'gake' ka xa wdė chégake' wnníta'gake' gan besbingake' zan yo'o lága'do'. ³ Che len benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Bžoj ga ni, na' wyėj gan nbab Judea nich lé'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yela' wak ka' da' žono'. ⁴ Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' le', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yela' wak zen ki, bløe'el kwino' lawgak yógo'te benách ka' nich lé'egekle' da' žono'.

⁵ Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi na' žin ža chia' nich wlo'e'ela' dan' naka' lawgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle le'e. ⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zžóagake' le'e che'la'ale, san zžóagake' neda' che'la'ale dan' žlo'e'ela' law kan zej nake', na' da' znnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'. ⁸ Le chej le'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na' dan' bi na' žin ža chia'.

⁹ Kate' beyóž gože' légake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chégak benne' judío ka'

¹⁰ Wdė jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', lezka' wyeje' Le', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'. ¹¹ Gan žak lni na', wdilj-gak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa bennen'?

¹² Benne' zan bcháljgake' da' zanle'e kan nak che Jesusen'. Bałe' wnnágake':

—Nake' chawe'.

Yebałe' wnnágake':

—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.

¹³ Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.

¹⁴ Kate' ba bžin gachje lni na, bla' Jesusen' li'a yodo', na' bseidle' benách ka' nníta'gake' ga na'. ¹⁵ Bebán láže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':

—¿Nakx chen', žakle'e bennen', na' bi nseidle' che yodo'?

¹⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ¹⁷ Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' zchalja'. ¹⁸ Nóte'teze benne' zchalje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' le' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak benách ka' ba la'ne bennen' bsele'e le', benne' ni zchalje' da' naken dot da' li, na' bi žon laže'e.

¹⁹ 'Moisés bdie' lo na'le da' bchi'le Dios, san nitole le'e bi žonle kan zna xtiže'e. ¿Biz chen' žénelele gotle neda'?

²⁰ Beži'igak benne' zan ka', na' belyi'e Le':

—Da' xiwe' žónlenen le' tzen. ¿Nožke benne' žénele' gotle' le'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—To yela' wak bena', na' žebán láže'le yogo'tele. ²² Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen lo bela' chele dan' nak bian' nzi'le xtiža' Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele, san wzi'en lo na'gak xa xta'we' ka'. Na'a, la'kze nak ža la'y, zchogle lo bela' chegak xkwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej nbabbe' che Dios. ²³ Cha' želzi'be' lo bela' chégakbe' dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle ca'ze da' zna da' bchi'le Moisés, žžža'le neda' dan' beyona' to benne', nich beyake' cháwe'do' kate' nak ža la'y? ²⁴ Bi žala' kon wchi'a láže'le, san le wchi'a laže' kan nak da' li.

Jesús žloe'ele' gan bžoje'

²⁵ Naž bchaljgak bałe benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka' nich gótgake' Le'?

²⁶ Le wia nga. Kwáselo zchalje', na' bi be žé'gake' Le'. ¿Žákbe'egekle benne' ka', benne' zna biá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake' Benne' Criston', Bennen' žala' nna bi'e žo'o? ²⁷ Benne' ni, nnezlžo ga benne' Le'. Kate' yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne' ga benne' Le'.

²⁸ Wžoa Jesusen' zsedle' benách ka' lo zchil yodo', na' katen' benle' da' ni, wnnié' zižje, na' wnné':

—¿Nónbia'le neda', na' nnézele ga benne' neda'? Bla'a yežlyó nga, kege žakze chia', san Dios na'kze bsele'e neda', na' Le', bi nónbia'le-ne'. ²⁹ Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a lo wlaze' Le', na' Lekze' bsele'e neda'.

³⁰ Naž ben byéngake' séngake' Le', san nitó benne' bi bežwe' Le', dan' bi na' žin ža chie'

nich choe'e lo ná'gake'. ³¹ Benne' zan be-žlé'gake' chie', na' wnnágake':

—Kate' la' Benne' Criston', ¿gone' da' zanže yela' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želsele' benne' ka' nich séngake' Jesús

³² Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', na' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', bséla'gake' ni'a ná'gake' nich chejxéngake' Le'. ³³ Naž Jesusen' wnné':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naž yeyá'a gan zoa Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³⁴ Yeyižle neda', san bi yežél-lele neda'. Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e.

³⁵ Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Gaz chej benne' ni, gan bi yežél-lžone'ne'? ¿Cheje' gan zej nníta' benne' judío ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na' wsedle' benne' zi'to' ka'? ³⁶ ¿Biz zejžás dan' wnné': “Yeyižle neda', na' bi yežél-lele neda'” na' lezka: “Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e”?

Nis yego da' žonnen yela' nban chežo

³⁷ Kate' nak ža ze lawte ža che lni na', ža na' naken blo, wzó ža' Jesusen'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Cha' zoa no benne' zbžij yichj lážda'we', žala' yide' gan zoa', na' ye'je'. ³⁸ Nóte'teze benne' žejli'e chia' neda', gak chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znan: “Lo yichj láždo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego” dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yela' nban chégake'.

³⁹ Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žala' yedjsóalene' benne' ka' chejžé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

⁴⁰ Kate' benne' zan ka' béngekle' da' ki, bałe' wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' bennen' zchalje' lo wláz Dios, bennen' bchebe laže' Dios seže'e chežo.

⁴¹ Yebałe' wnnágake':

—Benne' ni nake' Benne' Criston'.

Wnnagak yebałe' benách ka':

—¿Galj Benne' Criston' gan nbad Galilea?

⁴² Nyejw le'e yiche la'y da' znan: “Galj Benne' Criston' ladjw zi'n za'só Dabi' ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabin'.”

⁴³ Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'. ⁴⁴ Gónegekle' bałe' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejlé'gake' che Jesús

⁴⁵ Naž ni'a na'gak bžoz wnná bia' ka' len ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežingake' gan zej nníta' benne' yodo' wnná

bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi žedjwa'le-ne'?

⁴⁶ Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':

—Bi zchalj nitó benne' kan zchalj bennen'.

⁴⁷ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—¿Be'le latje ben láze'le' le'e? ⁴⁸ ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejli'e chie'? ⁴⁹ Benne' ki, benne' bi žákgage' xtiža' Dios, zej nbage'e zia.

⁵⁰ Lezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' ble'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' lé'gake':

⁵¹ —¿Zchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnézežo biz bene'?

⁵² Naž beži'igake' yebale' ka', na' belyi'e le':

—¿Nako' le' benne' Galilea? Beł da' nyejw le'e yich la'y, na' wio' batkłe bžoj nitó benne' zchalje' lo wláz Dios gan nbab Galilea.

⁵³ Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

¹ Jesusen' wyeje' gan nak law Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'

² Kate' za' ža'ní', blá Jesusen' li'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wzí'e ga na', na' bsdle' lé'gake'. ³ Naž benne' yodo' wsdle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le gan zoa Jesusen', no'len' blé'egekle' žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bžé'gake' le' gachje lāwe'le benách ka' zze nággake' che Jesusen', ⁴ na' belyi'e le':

—Benne' wsdle, no'le ni wzentó-ne' žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. ⁵ Lo da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'. ¿Na'a Le', biz zno'?

⁶ Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak yesbá'gake' Le' zia. Naž byechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' bzoje' lo yon' len xben ne'e. ⁷ Kate' wnnáble'egekle' Le', naž beže Jesusen', na' gože' lé'gake':

—Nólele le'e bi naple doła' wak so lawle wže'e'le-ne' yej.

⁸ Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' wzó lawe' zzoje' da' yoble lo yon'. ⁹ Kate' béngake' da' ni, na' lázdo'gake' bcheben lé'gake', na' bežojgak to tógake'. Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na' wdé na' benne' kwide' ka'. Toze Jesusen' bga'ne' len no'len', ga na' zoe' gachje lāwe'le benne' ka' zze nággake' chie' Le'. ¹⁰ Naž Jesusen' bezie' da' yoble, na' bi ble'ele' nitó benne' žesbage'e no'len' zia, san toze no'len', na' gože' le':

—No'le, ¿gaz zej nnita' benne' ka' besbá'gake' le' zia? ¿Bi zoa no benne' zchoge' chio' gato'?

¹¹ No'len' wnné':

—Nitóe'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Lezka' neda', bi zchoga' chio' gato'. Beyéj ližo, na' biž gono' doła'.

Jesús nake' bani' chegak benne' ka'

¹² Da' yoble Jesusen' bcháljlene' lé'gake', na' wnné':

—Neda' naka' bani' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Nóte'teze benne' sá'lene' neda' tzen, bi te' gan nak choł, san soalen bani' le', nich le'ele' kan gata' yela' nban da' zejli kanne chie'.

¹³ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Le' zzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' zzoa lion'. Dáche'ze naken.

¹⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—Lá'kze zzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' zzoa lian' dan' nnezla' gan bžoja', na' gan cha'a, san le'e bi nnézele gan za'a, na' gan yeyá'a. ¹⁵ Le'e zchi'a láze'le kan zej nak da' ka' žákgaben yežlyó nga, san neda', žakze chia' bi zchi'a laža'a nitó benne'. ¹⁶ Lá'kze wchi'a laža'a, ka nak da' li wchi'a laža'a, dan' kege nedza' wchi'a laža'a, san Xa', Bennen' bsele'e neda', gónlene' neda' tzen. ¹⁷ Lezka' da' bsdle Moisés nyejw le'e yich la'y, na' znan: “Da' zzoa ligak chope benne', naken dot da' li.” ¹⁸ Neda' zzoa lia' chia' kwinza', na' Xa', Bennen' bsele'e neda', lezka' zzoa lie' chia' neda'.

¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa Xó'?

Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le Xa'. Chela' nónbia'le neda', lezka' Xa' gónbia'le-ne'.

²⁰ Bchalj Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle' benách ka' lo zchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan zgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi bežwe' Le', dan' bi na' žin ža chie' choe'le ná'gake'.

Znna Jesús: “Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e”

²¹ Da' yoble Jesusen' gože' lé'gake', na' wnné':

—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyilje no benne' yeslé' le'e, san ga'n doła' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e.

²² Naž bchaljgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Got kwine'? Wnné': “Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e.”

²³ Jesusen' gože' lé'gake':

—Nakle le'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle le'e benách che yežlyó nga, san neda'

bi naka' benne' che yežlyó nga. ²⁴ Che len goža' le'e: "Ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi chejle'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle.

²⁵ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nožke benne' nako'?

Jesusen' gože' légage':

—Naka' kan ba goža' le'e ža ni'te. ²⁶ Da' zan da' žala' yapa' le'e, na' wchi'a laža'a da' nak chele. Diža' dot da' li zchalj Xa', Bennen' bsele'e neda', na' da' ženla' zchalje' Le', zcháljlenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁷ Bi bejni'igekle' zcháljlene' légage' kan nak che Dios, Xe'. ²⁸ Che len Jesusen' gože' légage':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žake chia', san da' bļoe'el Xa' neda' zchaljan'. ²⁹ Xa', Bennen' bsele'e neda', zóalene' neda'. Xa' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz laže'e Le'.

³⁰ Kate' bchalj Jesusen' da' ni, benne' zan bejlé'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen laže'

³¹ Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejlé'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan zna xtiža'a, da' li gakle benne' wsdle chia' ka'. ³² Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán le'e.

³³ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Za'só Bran naktó', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biz chen' zno': "Yeslán le'e"?

³⁴ Jesusen' gože' légage':

—Da' li žapa' le'e: Yógo'te benne' wen dola' ka', yó'ogake' lo na' dola'. ³⁵ To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž xan yo'a, san bennen' nake' zi'n xan yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' xan yo'on'. ³⁶ Ki naken, cha' Bennen' nake' Zi'n Dios yeslé' le'e, da' li yelale. ³⁷ Nnezla' nakle za'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' lo na'le xtiža'a. ³⁸ Neda' zchalja' che da' bļe'ela' gan zoa Xa', san le'e žonle da' benl-le gan zoa xakzle.

³⁹ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Bran nake' xa gole wdé cheto'.

Naž Jesusen' gože' légage':

—Chela' da' li nakle za'só Bran, gonle kan ben Bran na'. ⁴⁰ Na'a, žénelele gotle neda', la'kze zcháljlēna' le'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchalj Dios. Bi ben Bran na' ki. ⁴¹ Le'e žonle kan žon xakzle.

Naž belyi'e Le':

—Neto' bi naktó' zi'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légage':

—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bļa'a

yežlyó nga. Kege žakze chia' bļa'a, san Dios na'kze bsele'e neda'. ⁴³ ¿Bi mnézele biz chen' bi gak chejni'ilele da' znnia'? Naken dan' bi žénelele wzé nagle xtiža'a. ⁴⁴ Xakzle naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' žénelele gonle da' žaz laže' xalen'. Ža ni'te da' xiwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da' nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken benne' wen laže', na' naken ka xágakzke benne' wen laže' ka'. ⁴⁵ Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le chia'. ⁴⁶ ¿Nózele le'e gak yesbága'le neda' dola'? Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'? ⁴⁷ No benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e, dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

⁴⁸ Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.

⁴⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale. ⁵⁰ Bi zka'n zen kwina'. Zoa No Benne' zka'n zene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o. ⁵¹ Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.

⁵² Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' lezka' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, san Le' zno': "Nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'." ⁵³ ¿Nakžo' Le' zen ka xžo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ¿Nožken' žon kwino'?

⁵⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—Cha' neda' wká'n zen kwina', yela' zen na' bi be zakan'. Xa' zka'n zene' neda', na' le'e znnale nake' Dios chele. ⁵⁵ Bi nónbia'le Xažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' ka' nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e. ⁵⁶ Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, bļe'elen', na' bebéle'ele'.

⁵⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Bļe'elo' Bran na'?

⁵⁸ Jesusen' gože' légage':

—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

⁵⁹ Naž béxwgake' yej ka' nich wzé'egaken' Jesusen', san Le' bkache' kwine' lāwgake', na' bežoje' la' li'a yodon'. Wdīe' gachje lāwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žyzone' to benne' golje' lo chole

¹ Kate' ne zda Jesusen' to latje, ble'ele' to benne' golje' lo chole. ² Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, ζnoz ben doła', dan' golje' lo chole? ζBenne' ni, cha' xa xne'e'?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi naken dan' ben benne' ni doła', na' kege dan' bengak xa xne'e' doła', san naken nich la' law yela' wak zen che Dios ni'a che benne' ni. ⁴ Žon byenen gonžo xchin Xa', Bennen' bsele'e neda', kate' ne nak ka te ža. Zin ža gak chol che yela' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin. ⁵ Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' bani' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

⁶ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, bži'e zene' lo yo, na' bene' góna'do' len zene' na', na' wdeben' yej law benne' lo chol'en'. ⁷ Naž gože' le':

—Wyéj, na' bejtib lawo' lo bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' znnan: nseła'.)

Naž benne' lo chol'en' wyeje' ga na', na' bejtibe' lawe'. Kate' bezé'e ga na', ba zle'ele'. ⁸ Naž bebán láže'gak benne' zjo'o li'a ka', len benne' ka' blé'egekle' le' zga'ale katen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—ζKege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'?

⁹ Bale' wnnágake':

—Lekze'.

Yebale' wnnágake':

—Kegen', san kan zna' law bennen', lezka' zna' law benne' ni.

Le' wnné':

—Nedan'.

¹⁰ Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ζNakxkze goken, byaljw yej lawo'?

¹¹ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej lawa', na' gože' neda': “Wyéj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtib lawo'.” Wyá'a ga na', na' bejtiba' lawa', na' la' byájlwte yej lawa'.

¹² Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ζGaz zoa bennen'?

Le' gože' légake':

—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' znnábgekle' binlo bennen' byaljw yej lawe'

¹³ Naž bché'gake' bennen' goke' lo chole, na' bežégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'. ¹⁴ Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej law bennen' goke' lo chole, ¹⁵ che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakx goken byaljw yej lawe'. Le' gože' légake':

—Bdebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na' zle'ela'.

¹⁶ Naž bchaljgak bale benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža la'y.

Yebale' wnnágake':

—ζWak to benne' doła' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?

Ka' goken, bžoj chóplegake'. ¹⁷ Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—ζBiz znoo' le' che bennen', znoo' bsaljwe' yej lawo'?

Le' wnné':

—Nake' benne' zchalje' lo wláz Dios.

¹⁸ Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo chole katen' golje', na' byaljw yej lawe'. Che len bližgake' xa xna' bennen' byaljw yej lawe'. ¹⁹ Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—ζNak benne' ni zi'nle, znnale golje' lo chole? ζNakxkze naken zle'ele' na'a?

²⁰ Bechébegak xa xne'e' ka', na' belyi'e légake':

—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo chole, ²¹ san nakx goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' noz bennen' bsaljwe' yej lawe', bi nnezlto'. Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.

²² Ki wnnagak xa xna' bennen' goke' lo chole, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben xtiža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. ²³ Che len wnnagak xa xne'e': “Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak.”

²⁴ Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble bližgake' bennen' goke' lo chole, na' belyi'e le':

—Ni'a che Xanžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' doła'.

²⁵ Naž bechebe bennen' goke' lo chole, na' wnné':

—Cha' nake' benne' doła' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo chole, na' na'a zle'ela'.

²⁶ Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—ζBiz bene' chio'? ζNakx bene' nich bsaljwe' yej lawo'?

²⁷ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le xtiža'a. ζBiz chen' žénelele yénlele da' yoble? ζŽénelele gónlenle Le' tzen?

²⁸ Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':

—Le' žónleno' bennen' tzen, san neto' žónleno' Moisés tzen. ²⁹ Neto' nnezlto' Dios bcháljlene' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' noz benne' bsele'e Le'.

³⁰ Naž bechebe bennen', na' gože' légake':

—Da' ni žonen ga žebán laža'a. Le'e bi nnézlele noz benne' bsele'e bennen', na' Le' bsaljwe' yej lawa'. ³¹ Nnezlžo Dios bi ženle'

chegak benne' doġa' ka', san ženle' che no benne' zka'n zene' Le', benne' žone' ka žénele' Le'.³² Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle cha' no benne' bsaljwe' yej law to benne' golje' lo choġe. ³³ Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.

³⁴ Naž beži'igak benne' yodo' ka', na' be-lyi'e le'.

—Kan goljo' nak bian' nbago'o doġa'.
 žŽénezklo' le' wsedlo' neto'?

Naž bebéjgake' le' na'le.

No benne' ka' zej nchóġgekle'

³⁵ Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebéjgake' bennen' goke' lo choġe. Kate' bežage' le', gože' le':

—žŽejli'o che Zi'n Dios?

³⁶ Bechebe' le', na' gože' Jesusen':

—žNožen', nič chejli'a chie'?

³⁷ Jesusen' gože' le':

—Ba bġe'elo' le', na' neda' nga zcháljlēna' le', naka' Zi'n Dios.

³⁸ Naž bennen' byaljw yej lawe', bka'n zene' Jesusen', na' gože' Le':

—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.

³⁹ Jesusen' wnné':

—Nič wchi'a laža'a benáč ka', bġa'a yežlyó nga, nič l'égekle benne' ka' zej nchóġgekle', na' gágak ka benne' lo chole benne' ka' žékgekle' zlé'gekle'.

⁴⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nni'a'gake' gan zoa Jesusen', béngekle' da' ni, naž belyi'e Le':

—žNakto' benne' nchóġgekle'?

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Chela' nchoġze yej lawe, bi nbága' le doġa'.
 Na'a znnale: “Zlé'elto'.” Che len nbága' le doġa'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak zila' ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak zila' ka' lo le'je chégakba', san zoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' zbankze'.² Bennen' zoe'e gan žo'ogak zila' ka' nake' benne' žape chi'ikze' légakba'.³ Nič cho'o benne' ni, žsaljw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak zila' ka', na' légakba' žéngelba' chi'e, na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žližgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'.⁴ Kate' ba wleje' yógo'te zila' ka', bia zej nakba' chie', znežwe' lágakba', na' légakba' žejnágakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e.⁵ Bi chejnágakba' benne' yoble, san wzónnjeklba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.

⁶ Jesusen' bcháljlēne' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejni'igekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e zila' ka'

⁷ Naž Jesusen' bcháljlēne' légake' da' yoble, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak zila' ka'.⁸ Ba bla'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake' zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžingake' zgá'alegake' ka neda', zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak zila' ka' chégake'.⁹ Neda' naka' ka to gan žo'ogak benáč ka'. Nóte'teze benne' chó'olēne' neda', yelá bennen', na' gake' ka to zila' žo'oba', na' žežojba', na' žé]-lba' da' žawba'.

¹⁰ 'Za'ze benne' wbán nič kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wzia yi'e-ba'. Neda' bla'a nič gata' yela' nban da' zejli kanne chegak benáč ka' zej nake' ka zila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da' zejli kanne chégake'.

¹¹ Neda' žape chi'a benáč chia' ka' kan žon bennen', lo yela' ži'i laže' chie' žape chi'e zila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e zila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yela' nban chie' ni'a chegak zila' chie' ka'.¹² Benne' nazjwe', benne' žape chi'e zila' ka', zle'ele' za' beko' yiže' snia, na' zka'ne' zila' ka', na' žžonnje', na' beko' yiže' snia na' žejtáwya'aba' zila' ka', na' žeslásba' légakba'. Ki žon benne' nazjwen', benne' žape chi'e zila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape zila' ka', na' zila' ka' bi zej nakba' chekze'.¹³ Žžonnj benne' nazjwen' dan' žape chi'e zila' ka' nič si'ze' mežw, na' bi že' laže'e légakba'.

¹⁴⁻¹⁵ 'Neda', lo yela' ži'i laže' chia' žape chi'a zila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a Xan', lezka' benáč chia' ka', benne' zej nake' ka zila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' zdia' yela' nban chia' ni'a chegak zila' ka', na' zila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'.¹⁶ Lezka' zej nni'a' zila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žala' chejxi'gaka'-ba'. Bia ka' yéngelba' chi'a, na' gágakba' toze len yebale zila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a légakba'.

¹⁷ 'Che len Xan' nži'ile' neda', dan' zdia' yela' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' zejlás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' lo yela' got.¹⁸ Ničo benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' zdia' yela' nban chia', na' gata'. Nzi' lo na'a wdían', na' nzi' lo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' nedi' gona'.

¹⁹ Kate' béngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-lá'a lágake' kan žékgekle' che Jesusen'.²⁰ Benne' zan ládjwgake' wnnágake':

—Yoe'e be' xiwe', na' nyal yichj lázda'we'.
 žBiz chen' zze nagle chie' Le'?

²¹ Yebaġe' wnnágake':

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi zchalje' ki.
 žWak to be' xiwe' wsaljwn yej lawgak benne' lo choġe ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' zžoágake' Jesús cheġa'ale

²² Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni lo yež Jerusalén, kate' žejsá' láže'gake' ka bdégake' yodo' chégake' lo na' Dios.²³ Žda

Jesusen' ʒa yo'o yodo' gan nak lo zchil chen, dan' nzin' Zchil Che Salomón. ²⁴ Benne' judío wnná bia' ka' bel-yéchgake' Jesusen', na' be-lyi'e Le':

—¿Batxkze wsano' ʒono' ga ʒek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bløe'el neto'.

²⁵ Jesusen' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi ʒejle'le chia'. ʒin ka' da' ʒona', da' ka' bde ʒa' lo na'a gona', zej nak bian' no naka'. ²⁶ Le'e bi ʒejle'le chia', dan' bi nbáblenle benne' ka' zej nake' zila' chia' ka', kan ba gožkza' le'e. ²⁷ Zila' chia' ka' ʒéngkba' chi'a, na' ʒeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'leŋgakba' neda' tzen. ²⁸ Neda' znezjwa' ye'la' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia' yí'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' lo na'a neda'. ²⁹ ʒažo Dios bénngake'-ba' chia', na' Le' napže' ye'la' wak ka' yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' lo na' ʒan'. ³⁰ Neda', na' ʒažo Dios, toze naktó'.

³¹ Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wže'égaken' Jesusen'.

³² Jesusen' gože' légake':

—Da' zan da' zej nakan chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che ʒan'. ¿Ni'a che bizle ʒin chawe' ka' wže'ele neda' yej?

³³ Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':

—Ni'a che ʒin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi zchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' ʒon kwino' Dios.

³⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znan: “Neda' znnia: nakle dios ka'.”

³⁵ Nnékzelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwken to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'. ³⁶ Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znele chia': “Le' bi zchaljo' chawe' che Dios” dan' wnná: “Zi'n Dios naka'”? ³⁷ Cha' bi ʒona' ʒin da' bde ʒažo Dios lo na'a gona', bi ʒala' chejle'le chia'. ³⁸ Cha' ʒona' ʒin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi ʒejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' ʒin ka' da' ʒona', nich gákbe'le ʒonlen ʒažo Dios neda' tzen, na' neda' ʒónlena' ʒan' tzen.

³⁹ Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.

⁴⁰ Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'.

⁴¹ Benne' zan bžingake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':

—Da' li bi ben Zwa nitó ye'la' wak zen, san yógo'te da' wnná Zwan' kan ʒala' gak che benne' ni, dot da' li naken.

⁴² Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

¹ Kate' ʒa ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'. ² Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len wloé'e da' zla' zix ni'a ʒanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'. ³ Belse'la' no'le zan Lásaron' to benne' bejlize' Jesusen', na' wnné':

—ʒan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.

⁴ Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nni'a'leŋgake' Le', na' wnné':

—Yižwé' ni bi naken da' goten le' to chi'ize, san naken nich la' law ye'la' zen che Dios, na' ni'a che yižwé' ni lezka' la' law ye'la' zen chia' neda', Zi'n Diosen'.

⁵ Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'. ⁶ La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ʒa ka'. ⁷ Wde' chope ʒa ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.

⁸ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wže'égake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zej de chežinno hora te ʒa. No benne' zde' te ʒa, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zonan' zežlyó nga zóalenen le'. ¹⁰ Cha' bennen' zde' zel, na' chejchegwe', dan' bi zóalen banin' le'.

¹¹ Kate' Jesusen' beyóž bchalje' da' ni, naž gože' légake':

—Ztas Lásaro, benne' lježžon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.

¹² Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—ʒan, cha' ztase', yeyake'.

¹³ Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san légake' ʒékgekle' wnné': “Ztasze Lásaron'.”

¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake' kwáselo, na' wnné':

—Ba got Lásaron'. ¹⁵ ʒebela' dan' bi wzóa' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' le'e, dan' gonen ga chejle'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.

¹⁶ Naž Mas, to benne' ʒónlene' Jesusen' tzen, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o, gátlenžo Le' tzen.

Jesús ʒesbane' benne' gat ka', na' nbánlenžo-ne'

¹⁷⁻¹⁹ Yež Betania na' žen' gawze gan ʒe' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka' zza'žo to hórase. Che len ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nni'a' Marta, na' Lia, nich yeyón

zégake' légake', dan' ba got benne' zángake'.
Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok
tape ža yo'o Lásaron' lo yežw ba. ²⁰ Katen'
benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' lo yo'o,
na' bejchage' Le', san Lian' bga'nze' lo yo'o.
²¹ Martan' gože' Jesusen':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne'
zana'. ²² Lezka' na'a, nnezla' yógo'te da'
nnablo' Dios, Le' gonnem' chio'.

²³ Jesusen' wnné':

—Yebán benne' zano'.

²⁴ Martan' gože' Le':

—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze lawte ža
na' katen' yebangk benne' gat ka'.

²⁵ Naž Jesusen' wnné':

—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne'
gat ka', na' lezka' naka' Benne' zej nbanlen
benách ka'. Nóte'teze benne' chejli'e
chia' neda', la'kze gate', yebankze', ²⁶ na'
yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na'
žejlé'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. žžejli'o
da' ni?

²⁷ Martan' gože' Le':

—O', Xan. Žejli'a nako' Le' Benne' Criston',
Zi'n Dios, Bennen' bchebe laže' Dios sele'e
yežlyó nga.

*Zbeže Jesús dan' žeyache' láže'le' no'le zan
Lásaro ka'*

²⁸ Kate' Marta beyož bchalje' da' ni,
beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži
žize gože' le':

—Benne' Wsedle zoe' nga, na' zninie' le'.

²⁹ Kate' benle Lian' da' ni, la' wzó ža'tie',
na' wyeje' gan zoa Jesusen'. ³⁰ Bi na' cho'o
Jesusen' yeždon', san zoaze' gan bejchág
Martan' Le'. ³¹ Kate' benne' judio ka', benne'
nníta'gake' lo yo'on', na' žeyón zégake' no'le
ka', blé'egekle' wzó ža' Lian', na' tariaze
bžoje', naž bejnáwgake' le' na' wnnágage':

—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga
na'.

³² Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate'
blé'ele' Le', byechwe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne'
zana'.

³³ Kate' blé'el Jesusen' zbeže', na' lezka'
zbéžegak benne' judio ka' zej nníta'lengake'
le', naž gok nyache' laže'e, na' bka' chi'e,
³⁴ na' wnné':

—žGaz bkáche'le-ne'?

Belyi'e Le':

—Da wio'.

³⁵ Wžeže Jesusen'. ³⁶ Naž bchaljgak benne'
judio ka', na' wnnágage':

—Le wia nga kan nži'ile'ele' le'.

³⁷ Ba'le' wnnágage':

—Ben Benne' ni ga zle'el bennen' goke' lo
chole. žGok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro lo yela' got

³⁸ Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine'
gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj le'e

ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej
blag da' nsejwn gan žo'o no benne' lo blojen'.
³⁹ Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' wnné':

—Le yeká'a yej blagen'.

Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože'
Le':

—Xan, ba zle'e zgot dan' ba gok tap ža
nate'.

⁴⁰ Jesusen' wnné':

—žKege gožkza' le' cha' žejli'o, le'elo' yela'
wak zen che Dios?

⁴¹ Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn
gan žo'o no benne' lo blojen' gan yo'o benne'
gaten'. Bwia Jesusen' ya' abale, na' wnné':

—Xe, žapa' Le': “žÓxkeno” dan' ženlo'
chia' neda'. ⁴² Neda' nnezla' žéntezelo' chia'
neda', san zchalja' ki nich gak da' chawe'
chegak benne' zan ki, na' nich chejlé'gake'
Le' bséla'kzo' neda'.

⁴³ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni,
wnnie' zižje, na' wnné':

—Lásaro, bežój kile.

⁴⁴ Bežój benne' gaten' lo yežw ban', zej nžej
ni'a ne'e len láže'do' ka', na' ngache' lawe' len
yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Le yeséž laže' ka' lo ni'a ne'e, na' le we'
latje yezé'e.

*Žon xtíža'gak benne' wnná bia' ka' nich
gótgake' Jesús*

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Benne' zan, benne' judio ka', jáklene' Lia
tzen, na' blé'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž
bejlé'gake' chie'. ⁴⁶ Ba'le' jake' gan zej nnita'
benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngekle'
légake' kan ben Jesusen'. ⁴⁷ Naž bdoggak
tzen benne' yodo' wchi'a laže' ka' len benne'
yodo' fariseo ka', na' bžoz wnná bia' ka', na'
wnnágage':

—žNakžke gonžo? Žon bennen' da' zan
yela' wak zen. ⁴⁸ Cha' wnéžjwžo Le' latje
gonže' kan žone', yógo'te benách chejlé'gake'
chie', na' yidegak benne' Roma ka' nga, na'
wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo
nga.

⁴⁹ Naž bchalj Kaifás, bennen' nake' bžoz
blo yizen', na' žónlene' légake' tzen, na' gože'
légake':

—Le'e bi be nnéžle, ⁵⁰ na' bi žákbe'elele žon
byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka',
nich bi kwia yi'gak yógo'te benne' judio ka'.

⁵¹ Kege žake' chie' bchalje' da' ni, san dan'
nake' bžoz blo yizen', che len bchalje' lo
wláz Dios kan žala' gat Jesusen' ni'a chegak
benne' yežen'. ⁵² Gat Jesusen', kégeze ni'a
che yežen', san lezka' gate' nich wtobe' ži'n
Dios ka', benne' zej náslase', nich gágake'
toze. ⁵³ Ka' goken, la' ža na'ze ben xtíža'gake'
gótgake' Jesusen'. ⁵⁴ Che len biž wdá Jesusen'
kwáselo gan zej nnita' benne' judio ka', san
bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan

nak latje dach, na' bl'e lo yež Efraín, gan bga'ne' tzen len benne' wsedle chie' ka'.

⁵⁵ Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejśá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Bžojgak benne' zan lo yež ka', na' jake' lo yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpa' kwíngake' kan nak che yodo'.
⁵⁶ Benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén beyiljgake' Jesusen', na' katen' wnníta'gake' lo žchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biz znnale le'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?

⁵⁷ Ba wnnagak bžox wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nne-zle' gan zoa Jesusen', žala' yedjzenle' légake' nich gak chejžéngake' Le'.

12

To no'le lie' Lia zgo'e da' zla' žix ni'a Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Kate' ne zej nga'n yexóp ža žin Lni Pasko' kate' žejśá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got. ² Naž bsi'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wloé'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'ngake' Jesusen' tzen, gan žej žáwgake'. ³ Naž Lian' bežwe' ka to ya da' zla' žix che yeje susén las, da' záka'le'en, na' wloé'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wže' be' žixen'. ⁴ Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, ži'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', na' wnné':

⁵ —¿Biz chen' bi wdó'w da' zla' žixen', da' zakan' lázjwžo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'? ⁶ (Wnné' ki, kege dan' že' laže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze' noe'e bzod mežw chégage', na' žká'lane' mežwn' da' žgó'ogake' lo bzoden.)

⁷ Naž Jesusen' gože' le':

—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' žpe'en che ža gacha'a lo yežw ba. ⁸ Benne' yache' ka' zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

⁹ Kate' béngikle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egikle' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got. ¹⁰ Naž bžox wnná bia' ka' ben xtiža'gake' lezka' gótgake' Lásaron'. ¹¹ Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejl'é'gake' che Jesusen', na'

ba wléj yichjgake' bžox wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Zka'n zéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Bžingak benne' zan lo yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža béngikle' za' Jesusen' lo yežen'. ¹³ Naž wdichjwgake' zin ka', na' bžóžgake' nich chejchágake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' žižje, na' wnnágake':

—jGa'n zen Dios! jGa'n zen Benne' ni ze'e lo wláz žanžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!

¹⁴ Jesusen' bžel-le' to búrrodo', na' wžie'-ba' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁵ Bi žébele le'e, zoale yež Sión.

Le wia nga, za' Benne' nna bi'e le'e.

Žie' to búrrodo'.

¹⁶ Kate' gok da' ni, bi bejni'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' Le' lo yela' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' láže'gake' da' ni da' nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie', na' ki goken chie'.

¹⁷ Lezka' benne' ka' wnníta'ngake' Jesusen' katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e lo yežw ba, na' besbane' le' lo yela' got, bzoa ligake' che da' bene'. ¹⁸ Lezka' che len bžojgak benne' ka', na' bejchágake' Jesusen', dan' béngikle' kan nak yela' wak zen na' da' bene' Le'. ¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':

—Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan žónlengak yógo'te benách Le' tzen.

Benne' zi'to' ka' žiljgake' Jesús

²⁰ Ba le benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka' bžingake' lo yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n zéngake' Dios. ²¹ Benne' zi'to' ka' bejchágake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' le', na' wnnágake':

—Benne', žénelto' le'elto' Bennen' lie' Jesús.

²² Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndrés da' ni. Naž Ndrezen' len Lipen' bejžéngeken' Jesusen'. ²³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios. ²⁴ Da' li žapa' le'e: ga'n toze to bínnedo' cha' bi gachen' lo yo, na' te chen. Cha' te che bínnedon', lan', na' wnezjwn bínnedo' zánle'eže. ²⁵ No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wnitén', dan' gat to chí'ize bennen'. No benne' bi že' láže'ze' yela' nban da' nape' yežlyó nga gape chi'en, na' gata' yela' nban da' zejli'kanné chie'. ²⁶ Cha' žénele no benne' gone' žchina', žala' gónlene' neda' tzen, na' gan chejsó'a' neda', chejsó'a' bennen' žone' žchina'. Cha' žon to benne' žchina', žažo Dios gape' le' ba la'ne.

Jesús žloe'le' kan za' gótgake' Le'

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Na'a žek zédle'ela'. ěBĩzke nnia'? ěNnia': Xe, beslá neda' lo da' žala' gaken chia' na'a? Che len bla'a, nich soela' da' žala' gaken chia' na'a. ²⁸ Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.

Naž benle chi' to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' law.

²⁹ Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnnágake':

—jWzió' wnnén!

Yebale benne' ka' wnnágake':

—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.

³⁰ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e. ³¹ Ba bžin ža wchi'a laže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' zna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ³² Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchisgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.

³³ Len da' ni da' bchalj Jesusen' bļoe'ele' law kan gate'. ³⁴ Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bélgake' xtiža' Dios, da' znnan: "Sóateze Benne' Criston'." ěBiz chen' zno' Le': "Žon byenen wchisgake' Benne' Golje' Benách?" ěNozken' Benne' Golje' Benách?

³⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi gak choļ ntle. Nóte'teze benne' zde' gan nak choļ bi nnezle' gan zeje'. ³⁶ Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle ži'n Bennen' nake' banín' da' naken li laže'.

Kate' beyož bchalj Jesusen', beyeje', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žejle'gak benne' judío ka' che Jesús

³⁷ La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen lawgak benne' judío ka', bi bejlé'gake' chie'.

³⁸ Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaiás, bennen' bchalje' lo wĺáz Dios ža ni'te, katen' wnné': Xan, ěnozke benne' bejlí'e da' bchaljito'? ěNozke benne' bļoe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?

³⁹ Ka' goken, bi gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaiásen' katen' wnné':

⁴⁰ Dios bene' ga gok choļ yichj lázdo'gake', na' gok choch lázdo'gake'

nich bi lé'egekle' len yej lágwage', na' nich bi chejni'igekle' lo yichj lázdo'gake'.

Na' wnná Dios:

Bi yeyákgake' chia' nich yeyona' légake'.

⁴¹ Bchalj Isaiásen' da' ni dan' bļe'ele' yela' zen che Benne' Criston', na' bchalje' kan gak chie' Le'.

⁴² La'kze goken ki, bejlé'gak benne' zan che Jesusen'. Lezka' bejlé'gak bale benne' wnná bia' ka' chie', san dan' zžébegake' benne' yodo' fariseo ka', bi bzoa lígake' chie' kwáselo. Ki béngake' nich bi kwéjgake' légake' to chi'ize gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. ⁴³ Lezka' béngake' ki dan' že' láže'gakže' gápegak benách ka' légake' ba la'ne, ka' že' láže'gake' gape Dios légake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi žejlé'gake' da' bchalj Jesús

⁴⁴ Jesusen' wnnié' žižje, na' wnné':

—No benne' žejlí'e chia' neda', kege chia' nedza' žejlí'e, san lezka' žejlí'e che Xa', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁵ Lezka', no benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁶ Neda' naka' baní', na' bla'a yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne' ka' lo choļe, yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chia' neda'. ⁴⁷ Cha' ženle no benne' xtiža'a, na' bi žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yí'e, dan' bla'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki. ⁴⁸ No benne' zzoe' neda' che la'ale, na' bi zzi' lo ne'e xtiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yí'e. Dižan' dan' bcháljlena' le'e naken da' chogen che bennen' kwia yí'e ža ze lawte ža na'. ⁴⁹ Ki naken dan' bchalja', kege žakze chia', san Xa', Bennen' bsele'e neda', gože' neda' da' žala' nnia', na' lezka' kan žala' wchalja'. ⁵⁰ Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka'. Ki naken, zchalja' kan ba gožkze Xan' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

¹ Bžin ža za' žin Lni Pasko' kate' žežsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin ža chie' gate', katen' wzé'e yežlyó nga, na' yeyeje' gan zoa Xe'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'a nži'ile' légake' na' zejte gate' lo wĺáz légake'.

² Da' xiwe' ba ngo'o yelan' Judas Iskariote, ži'n to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ³ Jesusen' nnézkzele' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, Xe', ba bdie' lo ne'e Le' dot yela' wnná bia' chie'. ⁴ Che len, kate' ne žej' žáwgake', wzó ža' Jesusen', na' beké'e lažen' žxoa xkože'e. Bežwe' to laže' da' žesbížlenžon na'žo, da' bde'en li'e. ⁵ Naž wdé'e nis to lo žiga' ya, na' wzó lawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' len lažen' da' dan' li'e.

⁶ Kate bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Le':

—Xan, bi žala' chibo' Le' ni'a.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.

⁸ Naž Bedon' gože' Le':

—Bi chibkzo' Le' ni'a.

Jesusen' gože' le':

—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónleno' neda' tzen.

⁹ Naž Smon Bedon' gože' Le':

—Xan, kégeze ni'a chibo', san lezka' chibo' na'a, na' yichja'.

¹⁰ Jesusen' gože' le':

—No benne' nyaže', ní'aze' žon byenen chažen, dan' ba nakkze' chawe' dotie', na' le'e nakle chawe', san kege yógo'tele.

¹¹ Ki wnná Jesusen': "Kege yógo'tele nakle chawe'" dan' nnézkzele' no benne' ládjwgake' wdíe' Le'.

¹² Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' lažen' bxoá xkože'e. Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože' lé'gake':

—žejní'ilele dan' za' bena' chele? ¹³ Le'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "Xan." Da' li nak da' znnale, dan' ki naka'. ¹⁴ Na'a, cha' neda' naka' Xanle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdíba' ní'ale, lezka' žala' gonle le'e, chible ni'a lježle tole yetole. ¹⁵ To da' bloe'elan' le'e nich gonle le'e kan bena' neda'. ¹⁶ Da' li žapa' le'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka Xane', na' to benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bsele'e le'. ¹⁷ Cha' žejni'ilele yógo'te da' ki, ba nez zen gaken chele le'e cha' gonle ki. ¹⁸ Da' ni da' znnia' bi žapa' yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san žon byenen gak dan' nyejwn le'e yiche la'y, dan' znnan: "To benne' že'j žáwlene' neda' tzen wži'e chia' neda'." ¹⁹ Na'a zloe'ela' le'e zga'ale kan gaken, nich katen' gaken ki, na' chejle'le zoakza' neda'. ²⁰ Da' li žapa' le'e: no benne' gape' to benne' wbás ba la'ne, benne' se'la'a neda', lezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' Xa' ba la'ne, Bennen' bsele'e neda'.

Jesus znné' wdé Judas Le' lo na'gak benách ka'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gok nyache' laže'e, na' kwáselo wnné':

—Da' li žapa' le'e: to benne' zoe' ládjwle le'e nga wdíe' neda'.

²² Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake' law ljéžgake' toe' yetóe', na' gok zédgekle', na' wzá' láže'gake' nólegake' bchalj Jesusen' chie'. ²³ To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' le', zoe' kwite'. ²⁴ Smon

Bedw bloé'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake' bchalje' chie'. ²⁵ Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože' Le':

—Xan, žnožen' bchaljo' chie'?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bennen' wa'a-ne' yet xtil da' nbisen.

Naž besbise' yet xtilen', na' bi'en che Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon. ²⁷ Beyóž bdaw Judas na' yet xtilen', wyáz da' xiwe' lo yichj lázda'we'. Naž Jesusen' gože' le':

—Dan' yo'o lažo'o gono', bentgan na'a.

²⁸ Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen', benne' že'gake' ga na', na' že'j žáwgake', bi žejni'igekle' biz chen' gože' le' ki. ²⁹ Dan' nwa' Judas na' bzod mežw chégake', che len gókgekle' ba'le' Jesusen' gože' le': "Bejxi' da' gawžo" o wnné': "Bia' late' chegak benne' yache' ka'." ³⁰ Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet xtilen', na' la' bžojtie', ne nak žel.

Jesus zchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

³¹ Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':

—Na'a za' la' law yela' zen chia' neda', Benne' Golje' Benách, na' lezka' la' law yela' zen che Dios. ³² Cha' la' law yela' zen che Dios ni'a chia' neda', Zi'ne', lezka' gonkze Dios ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'ne', na' la' gontie' ki. ³³ Le'e, zi'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóalena' le'e. Yeyilje neda', na' kan ba goža' benne' judío ka', lezka' žapa' le'e na'e: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele. ³⁴ To da' kobe zchi'la' le'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' le'e, lezka' žala' ži'ilele lježle tole yetole. ³⁵ Cha' ži'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónlenle neda' tzen.

Jesus znné' nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, žgazkzen' chejo'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Gan cha'a neda', bi gak sá'leno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.

³⁷ Bedon' gože' Le':

—Xan, žbiz chen' bi gak sá'lena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yela' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.

³⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—žwdío' yela' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže leko', wži'o chia' chonne chí'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

14

Jesus nake' nez da' chéjlenžo nich žinžo gan zoa Xažo Dios

¹ Wnná Jesusen':

—Bi gek zédlele. Le chejlé' che Dios, na' le chejlé' chia' neda'. ² Latje zan zej den liž

Ḫa'. Chela' bi naken ki, neda' ba gožkza' le'e. Cha'a neda' na'a, chejkweza' latje chele gan chejsoale. ³ Cha' chejkweza' latje chele gan chejsoale, na' yelá'a da' yoble, nich yechi'a le'e latje chian', nich gan chejsó'a neda', lezka' le'e chejsoale ga na'. ⁴ Nnézkzelele gan cha'a, na' lezka' nónbia'le nez.

⁵ Mas gože' Le':

—Ḫan, bi nnezlto' gan chejo'. ḪNakḫkze gak gónbia'to' nezen'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Neda' nakkza' nez li, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak la' no benne' gan zoa Ḫažo Dios. ⁷ Chela' nónbia'le neda', lezka' nónbia'le Ḫan'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba blé'elele-ne'.

⁸ Naž Lip gože' Le':

—Ḫan, blóe'el neto' Ḫon', ná'teze.

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Lip, scha ba goken zóalena' le'e. ḪBi nónbio' neda'? No benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Ḫan'. ḪNa'a nno': "Blóe'el neto' Ḫon'?" ¹⁰ ḪBi žejli'io zóalenzka' Ḫa', na' Ḫan' zóalenzke' neda'? Da' ki da' zcháljlena' le'e, kege žakze chia' zchaljan', san Ḫa' zóalenzke' neda', na' Lekze' žone' žin ki. ¹¹ Le chejlé' chia', zóalenzka' Ḫa', na' Ḫan' zóalenzke' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejlé' chia' neda' ni'a che žin da' žona'. ¹² Da' li žapa' le'e: da' ka' žona' neda', lezka' gon bennen' žejli'e chia' neda', na' da' zenže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa Ḫažo Dios. ¹³ Yógo'te da' nnáble Ḫažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wlo'e'ela' law neda', Zi'n Dios, yelá' bani' zen che Ḫažo Dios. ¹⁴ Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesus sele'e Dios Be' La'y yedjsóalene' benách chie' ka'

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nží'ilele neda', le gon da' žapa' le'e, ¹⁶ na' neda' gáta'yoela' Ḫažo Dios, na' Le' sele'e Benne' yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne' gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e. Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne' znnakze' da' li. ¹⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' lo ná'gake' Le', dan' bi gak lé'egekle' Le', na' bi gak gónbia'gake' Le', san zóalenzke' le'e, na' soe' lo yichj lázdo'le. ¹⁸ Bi wka'na' le'e ka' ḫkwide' wzéb ka'. Yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. ¹⁹ Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž lé'egekle' neda', san le'e yelé'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', lezka' le'e, to' chí'ize soale nbanle. ²⁰ Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóalene' le'e, nnézkzelele zóalenzka' Ḫažo Dios, na' le'e zóalene' neda', na' neda' zóalenzka' le'e. ²¹ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e ḫtiža'a, na' žone' kan znnan, nak bia' nží'ile' neda'. Ḫažo

Dios ži'ile' bennen' nží'ile' neda', na' neda' ži'ila' bennen', na' wlo'é'e lawa' lawe' le'.

²² Judas gože' Le', (kege Judas Iskariote), na' wnné':

—Ḫan, Ḫnakḫkze gak wlo'é'e lawo' lawto' neto', na' bi wlo'é'e lawo' lawgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Nóte'teze benne' nží'ile' neda' gone' kan zna ḫtiža'a, na' Ḫažo Dios ži'ile' le', na' yedjsóalento' le' lo yichj lázda'we'. ²⁴ Nóte'teze benne' bi nží'ile' neda' bi žone' kan zna ḫtiža'a. Da' bėnlele, da' bchalja' neda', kege chia' nedzan', san naken che Ḫažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²⁵ Žapka' le'e da' ki kate' ne zóalena' le'e, ²⁶ san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Ḫažo Dios chele, gáklene' le'e, na' gon choche' le'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' le'e yógo'te, na' wsé'e láže'le kan nak yógo'te da' ba goža' le'e.

²⁷ 'Wka'na' da' wká'n ži yichj lázdo'le. Dan' wká'n ži yichj lázdo'le da' gonná' chele, bi naken ka da' znéžjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele. ²⁸ Ba bėnlele da' ba goža' le'e, wnnía': yeyá'a, na' yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. Chela' nží'ile' neda', na' yebėlele katen' goža' le'e yeyá'a gan zoa Ḫažo Dios, dan' nakže blo Ḫažo Dios ka naka' neda'. ²⁹ Na'a, ba goža' le'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejl'e'le chia' neda'.

³⁰⁻³¹ 'Biž wcháljlena' le'e da' zan, dan' za' da' xiwe', dan' zna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. La'kze bi de lo nan' bi da' gonen chia' neda', ki žala' gaken nich nnéžgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nží'ila' Ḫažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

¹ Lezka' Jesusen' gože' lé'gake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken li laže', na' Ḫa' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chí'e lban'. ² Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbian, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbian, nich gákgaken chawe', na' kwíagaken yelate'. ³ Le'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bcháljlena' le'e. ⁴ Le gónlenteze neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónlentezen lban' tzen, lezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónlentezle neda' tzen.

⁵ 'Naka' neda' ka lban', na' le'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónlenteze' neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le' tzen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' žbian da'

zenle'e, dan' cha' yekwasle len neda', bi be gak gonle. ⁶No benne' bi gónlenteze' neda' tzen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Zchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' lo yi', na' chéygaken.

⁷'Cha' gónlentezele neda' tzen, na' cha' gonle kan z'na xtiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'. ⁸Gaple le'e Xažo Dios ba la'ne katen' gonle xchine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónlengake' neda' tzen. ⁹Kan Xažo Dios nži'ile' neda', lezka' nži'ila' le'e. Le gónteze kan žala' gon no benne' nži'ila'-ne'. ¹⁰Cha' gonle kan žapa' le'e, gonle kan žala' gon no benne' nži'ila'-ne', kan neda' žona' kan Xažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz laže' Dios, Bennen' nži'ile' neda'.

¹¹'Da' ki žapa' le'e nich yebélele tzen len neda', na' gaken dot li laže' kan yebélele. ¹²Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ila' le'e. ¹³Bi gak no benne' ži'izele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yeļa' nban chie', na' gate' nich gáklene' lježe' ka' dan' nži'ile' légake'. ¹⁴Le'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' le'e gonle. ¹⁵Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon xane'. Neda' wnnia' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézele yógo'te da' gož Xa' neda' gona'. ¹⁶Kege le'e wzele neda', san neda' wžekza' le'e, na' nbnita'a le'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' zenle'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, Xažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkonlele žin la' neda'. ¹⁷Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

¹⁸Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zžóagake' le'e chela'ale, nnézele ba bzóagake' neda' chela'ale zga'ale kan zžóagake' le'e chela'ale na'a. ¹⁹Chela' nakle toze len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ži'igekle' le'e kan zej nži'ile' ljéžgake' ka', san zžóagake' le'e chela'ale dan' bi nakle toze len légake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' le'e, na' wleja' le'e ládjwag benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁰Le chejsá' laže' dižan' da' goža' le'e, katen' wnnia': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka xane'." Cha' wžia' láže'gak benách ka' neda', lezka' kwia' láže'gake' le'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan z'na xtiža'a, lezka' góngake' kan z'na xtiža'le le'e. ²¹Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónlenle neda' tzen, na' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²²'Chela' bi bla'a, na' chela' bi bcháljlena' légake', bi bága'gake' dola', san na'a dan' bla'a nga, bi be zoa da' gak nnágage' che dola' da' zej nbage'e nich yebéj chawe' kwíngake'. ²³No benne' zžoe' neda' chela'ale, lezka' zžoe' Xažo Dios chela'ale. ²⁴Chela' bi bena' yeļa' wak zen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dola'. Na'a, blé'egekle' da' ka' bena', na' zžóagake' neda' chela'ale, na' lezka' zžóagake' Xa' chela'ale. ²⁵Ki goken, bžin da' z'na xtiža' Dios, dan' wzi' lo ná'gake', dan' z'nan: "Zžóagake' neda' chela'ale na' bi zoa biz chen'."

²⁶'Kate' yedjsóalen Dios Be' La'y le'e, Ben' zchalje' da' li, Len' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj' láždo'le. Nake' Ben' seļa'a chele lo wláž Xažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'. ²⁷Lezka' le'e wzóa lile chia', dan' wzóalenkzle neda' tzen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

¹'Da' ki goža' le'e, nich bi gak chope láže'le.

²Žin ža kate' kwéjgake' le'e to chi'ize gan zdobgak benne' judio ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' le'e góngake' xchin Dios. ³Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'. ⁴Žapa' le'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' láže'le da' ni da' žapzka' le'e, na' bi gak chope láže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

Lezka' wnná Jesusen':

—Da' ki bi goža' le'e ža ni'te, dan' zóalenkza' le'e. ⁵Na'a yeyá'a, na' chejsóalena' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' bi nnáblele nitole le'e neda', bi nnale: "žGaz chejo'?" ⁶Na'a, dan' žapa' le'e da' ni, žak nyache' láže'le. ⁷Neda' žapa' le'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, na' yedjsóalen Dios Be' La'y le'e. Cha' yeyá'a, na' seļa'a-ne', na' yedjsóalene' le'e. Le' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj' láždo'le. ⁸Kate' yide' Le', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dola', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia' yí'gake'. ⁹Zej nbage'e dola' dan' bi žéjlé'gake' chia' neda'. ¹⁰Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa Xažo Dios, Benne' chawe', na' biž'le'egekle' neda'. ¹¹Dios choge' chégake' kwia' yí'gake' dan' ba bchoge' che da' xiwe' kwia' yin', dan' z'na bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

¹²'Da' zanze' žénela' wcháljlena' le'e, san bi gak chejni'ilelen na'a. ¹³Zchalj Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' le'e Le', ws-edle' le'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchalje' žakze chie', san wchalje' yógo'te da' yenle' dan' nna Xa', na' wzejni'ile' le'e yógo'te da' žala' gaken. ¹⁴Le' gape' neda' ba la'ne,

dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.
¹⁵ Yógo'te da' naken che Xažo Dios zej naken chia'. Che len wnní'a' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.

Yela' nyache' laže' yeyaken yela' žebele

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Yetó chí'ido'ze, biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

¹⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetó'e, na' wnnágake':

—ŽBiz zejłás dan' gože' žo'o? Wnné': "Yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios."

¹⁸ Naž wnnágake':

—ŽBizke zejłás da' ni, dan' wnné': "Yetó chí'ido'ze"? Bi žejni'ildo' dan' wnné'.

¹⁹ Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' Le', na' gože' légake':

—Žnnábele lježle kan nak che dan' wnná': yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda'? ²⁰ Da' li žapa' le'e: kwéžele, na' gak nyache' láže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž la'kze gak nyache' láže'le, yela' nyache' laže' chelen' yeyaken yela' žebél katen' yel'é'elele neda'. ²¹ To no'le kate' za' galj bi'do' chie', zžáka'li'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to xkwide' byodo' chie', biž žejśá' laže'e dan' wzake'e, san žebele' dan' ba golj to xkwide' byodo' yežlyó nga. ²² Lezka' žaken chele. Nak nyache' láže'le na'a, san yelá'a neda', na' yedjwí'a' le'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yela' žebél chelen'.

²³ Ža na' bi be nnábele neda'. Da' li žapa' le'e: yógo'te da' nnábele Xažo Dios, na' wkonlele žin la' neda', Le' gonnen' chele. ²⁴ Na' zejte na'a ža bi žkonlele žin la' neda' kate' bi da' znnábele Xažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnábele-ne', nich gak dot li laže' yela' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' lo da' gok chie'

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' leba' katen' bchájlena' le'e. Žin ža kate' biž wchájlena' le'e da' wsaka' leba', san kwáselo wchájlena' le'e kan nak che Xažo Dios. ²⁶⁻²⁷ Ža na' nnábele Dios, na' wkonlele žin la' neda', na' žapa' le'e, bi gon byenen gáta'yoela' Xažo Dios lo wlazle le'e, dan' Xažo Dios nži'ile' le'e. Nži'ile' le'e dan' nži'ilele neda', na' žejle'le bžoja' gan zoe' Le'. ²⁸ Bžoja' gan zoa Xažo Dios, na' bla'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' Le'.

²⁹ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo zchaljo', na' biž žsaka' lebo'. ³⁰ Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' zloe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che len žejle'to' bžoja' gan zoa Dios.

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žžejle'le chia' neda' na'a? ³² Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' Xažo Dios zóalenkze' neda'. ³³ Da' ki goža' le'e nich ga'n ži yichj lázdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' le'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' lo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús znnable' Dios gáklene' benách chie' ka'

¹ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ki, bchis lawe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':

—Dios, Xe, ba bžin ža. Ben ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'no', nich gak gona' ga la' law yela' zen chio' Le'. ² Ben ki dan' ba bdio' lo na'a yela' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách ka', na' wa'a yela' nban da' zejli kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'. ³ Ki gata' yela' nban da' zejli kanne chégage', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios tlichá', na' lezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnéžgekle' Le' bseło'lo neda'.

⁴ "Neda' ba bena' ga nla' law yela' zen chio' yežlyó nga, na' ba beyož bena' žin da' bdio' lo na'a gona'. ⁵ Na'a, Xe, ben ga la' law yela' zen da' napa' tzen len Le', na' gata' chia' yela' zen' da' gata' chia' tzen len Le' ža ni'te zga'ale kate' gata' yežlyó nga.

⁶ "Ba bløe'ela' da' nako' Le' lawgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' ladjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bėnngako'-ne' chia', na' žóngake' kan znaa xtižo'o'. ⁷ Na'a nnéžgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken lo no'o Le', ⁸ dan' ba bdia' lo ná'gake' dižan' da' bdio' Le' lo na'a neda', na' légake' nzi' lo ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejlé'gake' bseło'lo Le' neda'.

⁹ "Neda' žáta'yoela' Le' gáklengako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákleno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákleno' benne' ki benno' chia', dan' zej nake' chio' Le'. ¹⁰ Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', lezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' lezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' zloe'e lawn yela' zen chia'.

¹¹ "Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóalena' Le'. Znnabla' Le', Xe la'y, len yela' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ¹² Katen' wzóalengaka'-ne' lo yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yela'

wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka' z'i'n da' xiwe', bennen' wnitle' to chí'ize. Ki goken, gok da' nyejw le'e yiche la'y.

¹³ Na'a yedjsóalena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, zchalja' ki nich gata' yela' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yela' žebél. ¹⁴ Neda' ba bdiá' lo ná'gake' xtižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zzóagake' benne' ki chela'ale dan' bi žónlengake' lé'gake' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách yežlyó ka' tzen. ¹⁵ Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' lo na' da' xiwe'. ¹⁶ Bi žónlengake' benách yežlyó ka' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách ka' tzen. ¹⁷ Beběj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken ladižo'o. ¹⁸ Kan beno' Le', bselo'o neda' ladjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, lezka' žona' neda', žsěla'gaka'-ne' ladjwgak benách ka'. ¹⁹ Dan' nži'igekla'-ne' zde kwina' lo no'o, nich gágkake' cheze chio' dan' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li.

²⁰ Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san lezka' chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' ni'a che da' wchaljgak benne' ki. ²¹ Žáta'yoela' Le' gono' ga gágkake' toze yógo'tegake', na' lezka' gágkake' toze len žo'o, kan nako' Le', Xe, nako' toze len neda', na' neda' naka' toze len Le'. Ki žala' gágkake' nich chejlé'gak benách yežlyó ka', bsěla'kzo' Le' neda'. ²² Yela' ži'i' lažen' da' benno' chia', neda' bnezjwan' chégake', nich gágkake' toze, kan nakžo žo'o toze. ²³ Le' nako' toze len neda', na' neda' gaka' toze len lé'gake', nich gak dot li laže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bsěla'kzo' Le' neda', na' nži'ilo' benne' ki kan nži'ilo' neda'.

²⁴ Xe, ženela' yedjsóalengak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsóa', nich lé'egekle' yela' zen na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga. ²⁵ Xe chawe', benách yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnéžgekle' bsěla'kzo' Le' neda'. ²⁶ Bena' ga nnéžgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnéžgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', lezka' ži'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze len lé'gake'.

18

Želgoxe' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjlengake' Le' tzen. Wdie' yechelá'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'olene' benne' wsedle chie' ka' latjen'.

² Lezka' Judas, bennen' zdie' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chí'i. ³ Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ni'a na'gak bžox wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'. ⁴ Dan' nnéžkzele Jesusen' yógo'te da' žala' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' lé'gake':

—žNoz benne' žeyilje?

⁵ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljo'-ne'.

Jesusen' gože' lé'gake':

—Nedkzan'.

(Lezka' Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake', žónlene' benne' ka' tzen.) ⁶ Kate' Jesusen' gože' lé'gake': "Nedkzan'" naž bebíga'gake', na' wbíxgake' lo yo. ⁷ Jesusen' wnnable' lé'gake' da' yoble, na' wnné':

—žNoz benne' žeyilje?

Belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljo'-ne'.

⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba goža' le'e, nedkzan'. Cha' žeyilje neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

⁹ Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchalje', katen' wnné': "Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'." ¹⁰ Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' la' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bžox blo, na' bchoge' yid nage' li ža. ¹¹ Naž Jesusen' gože' Bedon':

—Bego'ó ya ntoche' chio' ližen. žBi žala' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Žžin Jesús law bžox blo

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹² Benne' ka' žjake' lo wdile len bennen' zchi'e lé'gake', na' benne' ni'a na'gak benne' judio wnná bia' ka', bėxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le'. ¹³ Naž bché'gake' Le' law Anás, dan' nake' xto' zi'n Kaifás, bennen' nake' bžox blo yizen'. ¹⁴ Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judio wnná bia' ka', na' bløe'ele' lé'gake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia' yi' dot yež chégake'.

Žzna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Smon Bedw len yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' xkóže'lgak benne' ka' zché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' Le'. Benne' wsedle ni wyó'olene' Jesusen' la' li'a liž bžox blo, dan' nonbia' bžox blon' le'. ¹⁶ Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' la' li'a na'. Che len bežoj benne' wsedlen' nonbia' bžox blon' le', na' bcháljlene' no'len' žape chí'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'. ¹⁷ Naž no'len' žape chí'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na' gože' Bedon', na' wnné':

—¿Lezka' le' žónlěno' Bennen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

¹⁸ Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bžéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Lezka' Bedon' zéłene' légake' tzen, na' žeché'l kwine'.

Bxoz blo zbeje' Jesús diža'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk.

22:66-71)

¹⁹ Naž bxoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónlěngake' Le' tzen, na' bi da' zsedle Jesusen' benách ka'. ²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kwáselo bcháljlena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' lezka' lo žchil yodo', gan zdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchalja' ngáche'ze. ²¹ ¿Biz chen' zbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngkele' da' bcháljengaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bcháljengaka'-ne'.

²² Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a law Jesusen', na' wnné':

—¿Ki žebi'o law bxoz blon'?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Cha' bi wnnía' chawe', bløe'el biz da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', žbiz chen' wdapo'o neda'?

²⁴ Naž Anás na' besele'e Jesusen' nžeje', na' bejžégake' Le' law Kaifás, bennen' nake' bxoz blo.

Da' yoble zna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk.

22:58-62)

²⁵ Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e le', na' wnnágake':

—¿Lezka' le' žónlěno' Jesusen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

²⁶ Zoa to benne' wen žin che bxoz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':

—Blē'ela' le' lo yežlyón', žónlěno' Jesusen' tzen.

²⁷ Da' yoble beží'i Bedon', na' la' wžéžete leko'.

Zché'gake' Jesús law Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' zia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi

gak gáwgake' xche' Lni Pasko', lnin' žesjá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' lo yežlyó Egipto. ²⁹ Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' blē'e gan nníta'gake', na' gože' légake':

—¿Biz zia žesbága'le benne' ni?

³⁰ Beží'igake', na' belyi'e le':

—Chela' bi nbaga' benne' ni zia, bi wdeto'-ne' lawo'.

³¹ Naž Pilaton' gože' légake', na' wnné':

—Le'ekze le' chi'e, na' le' wchi'a laže'e Le' kan zna da' zšédele le'e.

Benne' judío ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Bi nzi' lo na'to' gotto' no benne'.

³² Ka' goken, bžin xtiža' Jesusen', da' wnnié' kan gate'. ³³ Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bliže' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

³⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žakze chio' zno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

³⁵ Pilaton' gože' Le':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wlaš chio' ka', na' bxoz wnná bia' ka', bdégake' Le' lo na'a. ¿Bizkze beno'?

³⁶ Naž bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zna bi'a neda', san kege kan zna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' zna bi'a kan zna bia'gak benách ka', na' tilgak benne' ka' žónlěngake' neda' tzen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' lo na'gak benne' judío ka'. Kan zna bi'a neda' bi naken kan zna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

³⁷ Naž Pilaton' gože' Le':

—¿Nako' benne' zna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Naka' kan zno'. Che len golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' naken dot da' li, zze nággake' da' znnia'.

³⁸ Pilaton' gože' Le':

—¿Bižen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyož wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' blē'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' légake':

—Bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.

³⁹ Le'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, znnáblele neda' wsana' lo na'le to benne' nyejwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' lo na'le benne' zna bi'e benne' judío ka'?

⁴⁰ Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' lo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' zinnj.

19

¹ Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' lo wdīle chingake' Le'.
² Benne' ka' žjake' lo wdīle béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžiagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' tonn xna kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'.³ Naž wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—jGa'n zeno' le', benne' zna bi'e benne' judío ka'!

Naž wdápa'gake' žoa'a lawe'.

⁴ Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' lawle le'e nich mnézele bi bžel-la' nitó da' žia da' nbage'e.

⁵ Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn xna na'. Pilaton' gože' légake':

—Nga zoa bennen'.

⁶ Kate' bžoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' blé'egekle' Jesusen', žižje wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnná'gake':

—jBde'e le'e yag kroze! jBde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—Le'ekze le chi'e, na' le chejdé'e le'e yag kroze. Neda' bi be da' žia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.

⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e le':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' znnan žála' gat benne' ni dan' wnné' nake' Zi'n Dios.

⁸ Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'.⁹ Da' yoble beyoé'e lo yolawen', na' gože' Jesusen':

—žGazke benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

¹⁰ Naž Pilaton' gože' Le':

—žBi žechebo', na' bi wlóe'elo' neda' da' žono'? žBi nnezlo' nzi' lo na'a wdá'a Le' le'e yag kroze, na' nzi' lo na'a wsana' Le'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bi be nzi' lo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios lo no'o yela' wnná bia' na'. Che len, bennen' bdie' neda' lo no'o nbága'že' žia ka le'.

¹² La' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' zna bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', žži'e che benne' Sésar na'.

¹³ Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejxi'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e, latjen' nzin' Li'a Ga Zoagak Jey Blag Ka', na' ka nak diža' hebreo nzin' Gabata.¹⁴ Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko',

na' nak wawbíz. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Nga zoa bennen' zna bi'e le'e.

¹⁵ Wžéžeya'agake' žižje, na' wnná'gake':

—jBete'! jBete'! jBde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—žZnnáblele neda' wdá'a bennen' zna bi'e le'e le'e yag kroze?

Beži'igak bžoz wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Bi zoa yetó benne' zna bi'e neto'. Toze benne' Sésar zna bi'e neto'.

¹⁶ Che len Pilaton' bdie' Jesusen' lo ná'gake', nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze. Naž béxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' na'le.

Ždá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

¹⁷ Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichžjo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota.¹⁸ Lo latjen' bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' le'e yag kroze ka' ga na'. Chelá'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje lawe'le gan da'gak chope benne' ka'.¹⁹ Pilaton' bsele'e to benne' bzoje' to da' bde'e le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' znnan ki: "Jesús, benne' Nasaret, benne' zna bi'e benne' judío ka'."²⁰ Benne' zan, benne' judío ka', belgake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' dižan' njejwv len diža' hebreo, na' len diža' griego, na' len diža' latin.²¹ Bžoz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnná'gake':

—Bi wzojo': "Benne' zna bi'e benne' judío ka'." Bžoj ki: "Le' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."

²² Beži'i Pilaton', na' gože' légake':

—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.

²³ Kate' benne' ka' žjake' lo wdīle, beyóž bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' béxwgake' laže' da' gokwe'. Wlégaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chégake'. Lezka' béxwgake' lažen' da' bžoa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wlize.²⁴ Naž benne' ka' žjake' lo wdīle, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian, nich nnezlžo nolžo gaken chežo.

Ka' goken, bžin dan' njejwv le'e yiche la'y, da' znnan:

Wdísagake' laže' nakwa' che chégake', na' che laže' chia' wlégake' da' nak bian'.

Ki bengak benne' ka' žjake' lo wdīle.

²⁵ Gawze gan da' Jesusen' le'e yag krozen' wnnita'gak no'le ka'. Zej nake' xne'e, na' no'le bile xne'e, na' Lia, zo'le Kleofas, na' Lia Madlen.²⁶ Kate' Jesusen' blé'ele' xne'e, na'

lezka' bl'e'ele' benne' wsedle chie', bennen' n'zi'ile', zoe' ga na', gože' xne'e:

—Nó'ledo', bwia zi'no' zoe' kwito' le'.

²⁷ Naž gože' benne' wsedle chie' na':

—Bwia, xno'o zoe' kwito' le'.

La' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e le' nich chejsóe' liže'.

²⁸ Wd'e na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, wnné':

—Zb'ila' nis.

²⁹ De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' lo wd'ile besbise' to da' blol len nop zichjen', na' bzoen' law to ya xtil, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich xopen'. ³⁰ Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':

—Ba nakten.

Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' lo wd'ile žadwe' yag ntoche' le'el sina' Jesús

³¹ Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žala' ga'ngak benne' gat ka' le'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y zente, che len benne' judío ka' góta'yoegekle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' lo wd'ile, chejtichjwgake' xkachjgak benne' ka' dá'gake' le'e yag kroze ka', na' wetingake' lé'gake' le'e yag kroze ka'. ³² Che len benne' ka' žjake' lo wd'ile wb'iga'gake' ga na', na' bd'ichjwgake' xkachje benne' nežw, na' lezka' bégake' che yetó bennen' dá'lene' Jesusen' le'e yag kroze. ³³ Kate' bžingake' gan da' Jesusen', bl'é'egekle' ba gote', na' bi bd'ichjwgake' xkachje'.

³⁴ Naž to benne' žeje' lo wd'ile godwe' yag ntoche' chie' le'el sina' Jesusen', na' la' bžojte žen, na' nis. ³⁵ Neda', Zwa, bl'e'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' znnia' naken dot da' li. Nnézkzela' zchalja' da' naken dot da' li, nich lezka' le'e chejle'le che Jesusen'. ³⁶ Ki goken, bžin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Bi gachjw nitó žit yoe'e." ³⁷ Yetó da' nyejw le'e yiche znnan ki: "W'ia'gake' bennen' godwe' Le' yag ntoche'."

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸ Wd'e gogkak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónlene' Jesusen' tzen, san ngáche'ze dan' zžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e le' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e le' latje. Naž bl'a' Jwsén' gan da' Jesusen' le'e yag krozen', na' beké'e Le'. ³⁹ Lezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, bl'e'e ga na', na' noe'e to nežw sla' che yag mirra, da' nchixen to da' zla' zix, da' naken ka to gaywá' ya. ⁴⁰ Naž Jwsén' len Nikodemon' betíngake' Jesusen', na' bchél'gake' Le' láže'do' ka', na' bd'ébgake' lawn nežw slan' che

mirra, da' nchixen da' zla' zix. B'éngake' kan žónteze žongak benne' judío ka' kate' zkáche'gake' benne' gat ka'. ⁴¹ Gawze gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje l'áwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' le'e ya'a yej, na' lo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'. ⁴² Wl'ó'ogake' Jesusen' lo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža zkwéwgak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

¹ Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak chol, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' bl'e'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' lo yežw ban'. ² Naž taría taría beyéj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoalen yetó benne' wsedle le', bennen' Jesusen' n'zi'ile' le', na' gože' lé'gake':

—jBebé'gake' Xanžon' lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wl'ó'ogake' Le'!

³ Naž bžoj Bedon' len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'. ⁴ Tzen wzá'le'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' le' bžine' žoa'a yežw ban'. ⁵ Byechwe', na' bwie' lo yežw ban', na' bl'e'ele' láže'do' ka' da' bchél'gaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyo'é'e lo yežw ban'. ⁶ Wd'e na' bl'a' Smon Bedon' xkóže'le benne' wsedlen', na' wyo'é'e le' lo yežw ban', na' bl'e'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'. ⁷ Lezka' bl'e'ele' láže'don' da' bchél'gaken' yichj Jesusen', na' bi žé'lenen' yezika' láže'do' ka', san che'la'ale ndoben'. ⁸ Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' bl'e'ele' kan naken, na' bejli'e da' wnná Jesusen'. ⁹ Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw le'e yiche la'y kan žon byenen gaken' che Jesusen', da' znnan yebane' lo yela' got. ¹⁰ Naž žopte benne' wsedle ka' beyé'gake' lížgake'.

Zloe' law Jesús law Lia Madlen

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' zbeže'. Kate' ne zbeže', byechwe', na' bwie' lo yežw ban'. ¹² Bl'e'ele' chope wbás che ya'abá che Dios n'ita'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichje yežw ban', na' yetóe' xni'ale yežw ban' gan wl'ó'ogake' Jesusen'. ¹³ Wbás che ya'abá ka' bely'e le', na' wnná'gake':

—Nó'ledo', žbiz chen' zbežo'?

Lian' gože' lé'gake':

—Dan' beká'agake' Xana', na' bi nnezla' gan wl'ó'ogake' Le'.

¹⁴ Kate' beyóž wnné' ki, bwie' xkóže'le', na' bl'e'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo', ¿biz chen' zbežo'? ¿Noz benne' žeyiljo'?

Dan' žekle Lian' nake' Le' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Le':

—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bløe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyo'a-ne'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' le':

—Lia.

Naž byechj Lian', na' len diža' hebreo gože' Le':

—Raboní.

Diža' hebreo ni znan: "Benne' Wsedle chia'."

¹⁷ Jesusen' gože' le':

—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa Xa'. Na'a, wyéj gan zej nníta' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': "Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa Xa', na' lezka' nake' Xale. Nake' Dios chia', na' Dios chele."

¹⁸ Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsdle ka' che Jesusen' ba be'le'ele' Xanžon', na' kan nak dan' wnné'.

Zlòe' law Jesús lawgak benne' wsdle chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹ Kate' ba gole' ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsdle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nníta'gake' dan' žžébegake' benne' judio wnná bia' ka'. Naž bløe' law Jesusen' gachje lówe'le gan nníta'gake', na' gože' légage':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

²⁰ Kate' beyož gože' légage' da' ni, bløe'ele' légage' ne'e, na' le'el sine'e. Naž bebéegkle benne' wsdle chie' ka' dan' žel'éegkle' Xanžon'. ²¹ Naž Jesusen' gože' légage' da' yoble, na' wnné':

—Ga'n ži yichj lázdo'le. Kan ben Xa', bsele'e neda', lezka' žsela'a le'e chjenle xchina'.

²² Kate' beyož wnné' da' ni, blobe' lówgake', na' gože' légage':

—Le si' lo na'le Dios Be' La'y. ²³ No benne' yenít lawle, bennen' ben dola', ba yo'o yela' ženít law chie', na' no benne' bi yenít lawle le', ga'n dola' da' nbaga' benne' wen dolan'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

²⁴ Mas bi wzóalene' légage' katen' Jesusen' bedjwie' légage'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' lezka' lie' Benne' Kwach. ²⁵ Wdé na' yezika' benne' wsdle ka' bely'e Masen', na' wnnágake':

—Ba blø'elto' Xanžon'.

Masen' gože' légage':

—Cha' bi le'ela' ne'e gan bđin bđidjwn', na' wdía' xben na'a gan bđin bđidjwn', na' wdía' na'a le'el sine'e gan bđin yag ntochen', bi chejli'a.

²⁶ Kate' ba gok yexono' ža, benne' wsdle chie' ka' zej ndobe' da' yoble lo yo'on', na' zoalen Masen' légage'. La'kze nyejw yo'o gan

nníta'gake', bløe' law Jesusen' gachje lówe'le gan nníta'gake', na' gože' légage':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

²⁷ Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':

—Bde xben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o le'el sina'a nga, na' biž gak chope lažo'o, san bejlé' chia'.

²⁸ Naž bechebe Masen', na' gože' Le':

—Xána'do', na' Dios chia'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Mas, dan' blø'elo' neda', žejli'o. Ba nez zen gaken chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' la'kze bi lé'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw le'e yiche ni

³⁰ Ben Jesusen' da' zanže yela' wak zen ka' lawgak benne' wsdle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn le'e yiche ni. ³¹ Da' ki bzoja' le'e yiche nich chejle'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsele' Dios, na' nake' Zi'нке Dios, na' kate' chejle'le chie', gata' yela' nban da' zejli' kanne chele dan' žejle'le chie' Le'.

21

Zlòe' law Jesús lawgak gaže benne' wsdle chie' ka'

¹ Wdé gok da' ki, bløe' law Jesusen' da' yoble lawgak benne' wsdle chie' ka' gan nak žoa'a nisdó' da' nzin' Nisdó' Che Tiberias, na' ki goken kan bløe' lawe' lówgake'. ² Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nban Galilea, na' lezka' zi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsdle ka' che Jesusen'. ³ Smon Bedwn' gože' légage':

—Cha'a chejxena' bel ka'.

Yezika' benne' ka' bely'e le', na' wnnágake':

—Sá'lento' le'.

Naž jake', na' wzéngake' to lo barkw, na' yelen' nitó bel bi wzéngake'. ⁴ Kate' za' ža'ni', bejsé Jesusen' žoa'a nisdón, na' benne' wsdle chie' ka' bi gókbe'egkle' cha' Jesusen'. ⁵ Naž Jesusen' gože' légage':

—Zi'na'do' ka', ži de bel chele?

Beži'igake', na' bely'e Le':

—Nitoba'.

⁶ Naž Jesusen' gože' légage':

—Le wsé yixjw bel chele che'lá'a li ža barkwn', na' senle-ba'.

Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yixjw na' bel ka'. ⁷ Naž benne' wsdle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':

—jXanžon'!

Kate' benle Smon Bedon', "Xanžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' lo nis. ⁸ Yezika' benne' wsdle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbgage' yixjwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka' to gaywá' lka' ni'ážo. ⁹ Katen' bžingake' lo yo bižen', na' blé'egkle'

že' to yi' balje ga na', na' zoa to bel lawen', na' lezka' de yet ga na'. ¹⁰ Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwá' bel ka' ba wzéngakle-ba' ga zoa' ni.

¹¹ Behén Bedon' lo barkwn', na' wzobe' yixjwn' zaka' lo yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. La'kze zej nak bel zan'le'e, bi bžeza' yixjwn'. ¹² Naž Jesusen' gože' légake':

—Le da gawle.

Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': “¿Nož Le'?” Nnézkegekle' nake' Xanžon'. ¹³ Naž wbiga' Jesusen', na' bežwe' yet ka', na' lezka' bel na', na' bi'en chégake'.

¹⁴ Da' ni naken da' chonne chi'i bloe'e law Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' lo yela' got.

Jesús zchájljlene' Smon Bedw

¹⁵ Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:

—Smon, zi'n Jonás, ¿nži'iželo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' do' chia' ka'.

¹⁶ Jesusen' gože' le' da' chope chi'i, na' wnné':

—Smon, zi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot lažo'o?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' chia' ka'.

¹⁷ Jesusen' gože' le' da' chonne chi'i:

—Smon, zi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?

Gok nyache' laže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' le', na' wnné': “¿Nži'ilo' neda'?” na' bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' chia' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan zmnazen chio' wdó'. Kate' golo', wlio' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.

¹⁹ Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e le'e yag kroze, nich ga'n zen Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Zchalj Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

²⁰ Byechj Bedon', na' ble'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' le', zedjnawe' légake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': “Xan, ¿nož bennen' wdíe' Le'?” ²¹ Kate' Bedon' ble'ele' le', gože' Jesusen':

—Xan, ¿biz gon benne' ni?

²² Jesusen' gože' le':

—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'. Benlen neda' tzen le'.

²³ Wzé diža' ni gan zej nniita' lježžo ka', benne' ka' žejló'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' le' bi gate', san ki wnné': “Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'.”

²⁴ Benne' wsedlen' naka' neda', Zwa. Zzoa lia' da' ki, na' bzoja' le'e yiche da' ki, na' nnézele da' znnia' naken dot da' li.

²⁵ Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' légaken le'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žala' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e Dios Be' La'y

¹ Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle', ² na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'. ³ Wdė wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Błoe'ele' légage' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' lawgak' dot choplalj ža, na' bcháljlene' légage' kan zrna bia' Dios.

⁴ Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légage' bi yekwásgake' lo yež Jerusalén, na' wnné':

—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' se'le'e chele, kan ba bzenla' le'e.

⁵ Lezka' wnné':

—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gok chele da' zloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

⁶ Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, žgono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?

⁷ Jesusen' gože' légage':

—Bi nak chele nmežele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'. ⁸ Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchaljle kan nak chía' neda' lo yež Jerusalén, na' dot gan nab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žíntele dot yežlyó nga.

⁹ Kate' beyož bcháljlene' légage' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egekle' Le'. ¹⁰ Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' zila'do'ze. ¹¹ Zoptie' góžgake' légage', na' wnnágake':

—Benne' Galílea ka', žbiz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'ele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégage' Matías nich chaze' latje che Judas

¹² Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusalén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'. ¹³ Kate' bežingake' lo yežen', belbene' gan nak da' chope kwia

lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, zi'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'. ¹⁴ Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yeba'le no'le ka', bénlengake' légage' tzen.

¹⁵ La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka' xopolalj benne' ka' zej ndobe' ga na'. ¹⁶ Bedon' gože' légage', na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen' bchi'e benne' ka' wzéngake' Jesusen'. ¹⁷ Judas na' wbáblene' žo'o, na' bénlene' žo'o tzen žin ni. ¹⁸ Wzi'gake' to yežlyó len lazjw che da' žia da' ben bennen'. Judas na' wbiže', na' wžeza' li'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' li'e. ¹⁹ Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén béngekle' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' znan len diža' žiža': "Yežlyó Che Žen." ²⁰ Ka' goken che Judas na', kan nyejw le'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' znan: Bga'n liže' ka'ze,

na' bi bžel no benne' zoe' lo yo'on'.

Lezka' znan:

Benne' yoble yedie' lo wlaze'.

²¹⁻²² Na'a žon byenen kwežo to benne' gónlene' žo'o tzen nich wzóalie' che Jesusen', kan bebane' lo yela' got. Žala' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bénlengake' žo'o tzen ža ni'te katen' Xanžo Jesusen' wdálene' žo'o, benne' ka' wnníta'gake' žo'o katen' Zwa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.

²³ Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' lezka' lie' Sabás, na' zoa yetó le' Justo. ²⁴ Naž bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':

—Xanto' Dios, nónbia'kzo' yichj lázdo'gak yógo'te benách. Błoe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le', ²⁵ nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dola', na' wyeje' latje chekze' lo latje choj.

²⁶ Naž bžojgake' lágake' le'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíegake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbáblene' yechinėj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' ka' che Benne' Cristo

¹ Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tzen yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne'

Criston'.² Chólze benle žak žaxto' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wale, na' benlen dot lo yo'o gan žé'gake'.³ Bla' lawgak yi'do' ka' lo be'ze lawgake', na' wdísgaken che ché'gake', na' bejsóalengaken lédgake'.⁴ Dios Be' La'y bedjsóalene' yógo'tegake', na' wzó lawgake' zcháljgake' diža' yoble ka', kan nak da' bnezjw Dios Be' la'y che ché'gake'.

⁵ Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' zej nžoje' yógo'te yež dot yežlyó nga.⁶ Kate' benne' zan ka' béngkele' žak žaxton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' béngkele' zchaljgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' len diža' che ché'gake'.⁷ Yógo'tegake' béngklen', na' bebángkele', na' wnná'gake':

—Le wia nga. ¿Kege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki zcháljgake'?⁸ ¿Nakxkzen' ženlžo zcháljgake' xtiža'žo da' zchalžšo to tožo?⁹ Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje':

Gan nbab Partia, na' gan nbab Media.

Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.

Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapadosia.

Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.

¹⁰ Gan nbab Frijia, na' gan nbab Panfilia.

Gan nbab lo yežlyó Ejipto.

Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.

Ležka' zej nnita' benne' yež Roma ka' nga. Bałe' zej nake' benne' judío ka', na' yebale' nzi' lo ná'gake' da' žejlé'gak benne' judío ka' che Dios.¹¹ Ležka' zej nnita' benne' ka' nga, benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na' gan nbab Arabia. Ženlžo zcháljgake' diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da' zen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga žebán láže'žo.

¹² Ka' goken, bebángkele' yógo'tegake', na' benne' zanle'e ka' gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—¿Bizkzen' da' žaken?

¹³ Bałe' ben dítgekle' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' wnná'gake':

—Želžózele'.

Da' bchalj Bedw lawgak benách ka'

¹⁴ Naž Bedw wzé'lene' yechinéj benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' na' wzó lawe' znnie' zižje, na' gože' lé'gake':

—Le'e, benne' ka' che gan nbab Judea, na' yógo'tele zoale lo yež Jerusalén nga. Da' ni žala' nnézele. Le wzé nag da' yapa' le'e.

¹⁵ Neto' bi zžóžleto' kan žéklele le'e, dan' ne zoaže xsile, na' bi zžóžle nitó benne' ka' na'a.

¹⁶ Da' ni da' žaken naken dan' wnná Joel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁷ Ki wnná Dios:

Da' ni gaken ža ze lawte ža ka'.

Seļa'a Be' La'y chia'.

Chejsóalene' yógo'te benách ka'.

Zi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka', wcháljgake' lo wlaza' neda'.

Le'e dáwe'gekle xkwide' ka' da' wlo'e'ela' law, na' benne' gole ka' nné'gekle' yele.

¹⁸ Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia', na' chejsóalene' wen žin chia' ka', benne' byo ka', na' no'le ka',

na' wcháljgake' lo wlaza' neda'.

¹⁹ Wlo'e'ela' law ya'abá ža'le da' ka' góngaken ga yebángkele benách ka',

na' lo yežlyó že'le wlo'e'ela' law da' ka' zej nak bian',

da' ka' zej naken žen che we', na' yi', na' žen che yin'.

²⁰ Choj wbiž, na' gak byo' xna kan nak žen.

Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba blóe'elen'. Gak ža na' ka' da' batkle bje'el-len.

²¹ Yelagak yógo'te benne' ka' wližgake' La Xanžon'

cha' chejlé'gake' chie' Le'.

²² Le wzé nag da' ni da' žapa' le'e, benne' Israel ka'. Dios na'kze wdape' Jesús, benne' Nasaret, ba la'ne, lawle le'e. Dios bi'e Le' latje

bene' da' ka' žóngaken ga žebán láže'žo, da' zej naken yela' wak ka', na' da' ka' zej nak bian'.

Yógo'te da' ki ben Dios lo na' Jesusen', kan ba nnézkzelele le'e.

²³ Ležka', Dios bi'e to benne' latje bdie' Jesusen' lo na'le. Ka' goken, kan gónekzele Dios gaken, na' kan

nak da' bkweze' ža ni'te. Le'ekze wzenle Jesusen', na' bdele-ne' lo na'gak benne' wen

da' zinnj ka', benne' ka' bétgake' Le' katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.

²⁴ Naž Dios na'kze besbane' Jesusen', na' beslé' Le' lo yela' got, dan' bi gok ga'ne' to chi'ize lo yela' goten'.

²⁵ Kan nak da' ni, Dabí bchalje' lo wláz Dios ža ni'te kan nak che Jesusen', na' wnné':

Blé'etezela' Xanžon', na' wzóe' lawa'.

Le' zoe' kwita' li ža, na' noxe' neda',

nich bi gak no benne' bi da' gone' chia'.

²⁶ Che len bebéle'ela',

na' lo yela' žebél chia' be'la'.

Che len wxén laža'a Le'

na' zejte ža gata'.

²⁷ Xana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda' latje chol' chegak benne' gat ka'.

Bi go'o latje kwia' yi' be'la' žen chia'.

Naka' benne' nž'ikzelo' Le'.

²⁸ Bzejni'ilo' neda' kan žala' gona'

nich gata' yela' nban da' zejli' kanne chia'.

Gono' ga yebela' dan' zóalenzko' neda'.

²⁹ Na'a, ljéža'do' ka'. Nak bia' got x'a gole chežo Dabín', na' bgache'e lo yežw ba, na' ba chien' žen' ga zoaže na' zejte na'a ža.

³⁰ Dabín' bchalje' lo wláz Dios, na' wnnézele' ben choch Dios da' bchebe laže'e gone' chie',

gone' ga galj Benne' Criston' ladjw za'sóe' ka', na' Le' nna bi'e latje che Dabín'.

³¹ Bje'el Dabín' da' ni zga'ale, na' bchalje' kan bebán Benne' Criston', na' kan goken, bi bga'ne'

latje choj chegak benne' gat ka', na' bi wřía yi' bela' žen chie'. ³² Dios besbane' Jesusen' lo yela' got, na' kan gok da' ni yógo'teto' zzoa lito' chen. ³³ Ka' goken, Dios, len yela' wak chie', bchise' Le' za'le gan nápel'i'e yela' wnná bia'. Na'a, Jesusen', Benne' Criston', ba bsele'e Dios Be' La'y ga ni, na' žaken kan bchebe laže' Dios gone' lo na' Benne' Criston', na' Dios Be' La'y na' žone' da' ki da' zlé'elele, na' ženlele. ³⁴ Bi beyepe Dabín' ya'abá che Dios, san Dabí na'kzen' wnné': Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwita' li ža gan nak blo

³⁵ kate' gonža' ga benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' wzóa žibgake' lawo' Le'.”

³⁶ Na'a, benne' Israel ka', žala' nnézele da' nakkzen. Jesús nikze, Bennen' bda'le-ne' le'e yag kroze, Dios bene' ga nake' Xanžo, na' Benne' Weslá chežo.

³⁷ Kate' benne' ka' béngekle' da' ni, gok zédgekle', na' bely'e Bedon', na' yezika' benne' wbás ka' che Jesús, Benne' Criston', na' wnnágake':

—Lježto' ka', žnakxken' gonto'?

³⁸ Naž Bedon' gože' légake':

—Le yeyát laže', na' le yezóa nis to tole lo la Jesús, Benne' Criston', nich yenít law Dios doła' da' nbága'le, na' Dios Be' La'y, Bennen' sela' Dios chele, yedjsóalene' le'e. ³⁹ Da' bchebe laže' Dios naken chele le'e, na' chegak zi'nle ka', na' lezka' chegak yógo'te benách zi'to' ka', yógo'te benne' ka' wljž Xanžo Dios légake'.

⁴⁰ Da' ki, na' da' zan da' ki bchalj Bedon', da' bzejni'ile' légake' kwáselo, na' wnné':

—Le gon da' gon ga yelale, na' le kwas gan zej nníta' benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

⁴¹ Ka' goken, benne' ka', benne' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Bedon', bezóagake' nis. Kate' ža na' ka' chonn mil benne' ka' wzó lágwage' žónlengake' légake' tzen. ⁴² Yógo'tegake' béngake' dot da' bsédgekle benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston'. Gógake' toze to'e len yetóe', na' wej bdáwgake' tzen da' žesá' láže'žo kan got Jesusen', na' tzen bcháljlengake' Dios.

Kan bengak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

⁴³ Benne' wbás ka' che Benne' Criston' béngake' da' zan da' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' zan da' zej nak bian', san bžébegak yezika' benách ka'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', gógake' toze, na' beyóngake' toze yógo'te da' zej nape'. ⁴⁵ Kate' blé'egekle' zej nníta' benne' ka' zoa bi da' želyážjele', benne' ka' žónlengake' légake' tzen, naž benne' ka' zoa bi da' nápegake', bête'gaken', na' belyise' mežwn' da' wzí'gake' che chegak benne' ka' želyážjele'. ⁴⁶ Tža tža bdóbgake' tzen lo zchil

yodo', na' gan nak lo lížgake' ka' gan wej bdáwgake' da' žesá' láže'žo kan got Xanžon'. Wej bdáwgake' tzen, na' bebégekle', na' gógake' dot li laže'. ⁴⁷ Bka'n zéngake' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' légake' ba la'ne. Tža tža Xanžon' bzane' benne' ka' zdóbgake' chie', benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

¹ Kate' ža na' Bedw len Zwa jake' tzen lo zchil yodo', katen' zdbogak benách ka' ga na', nich wcháljlengake' Dios, ne naken žedá chonne. ² Gan želdié' zoa to benne' bi žak se'e kate' wzó law ža ni'te katen' nake' žkwide'. Tža tža žjwa'gak benne' ka' le' ga na', na' želbeke' le' žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo. Ki béngake' chie' nich nnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', bennen' zoe' ladjw benne' ka' želyoé'le lo zchil yodon'. ³ Benne' ni, katen' blé'ele' Bedon' len Zwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách ka' lo zchil yodon', na' góta'yoele' légake' bi da' wnéžjwage' chie'. ⁴ Naž Bedon' len Zwan' bwíagake' le', na' Bedon' gože' le':

—Bwia neto'.

⁵ Naž bennen' bze nage' chégake' dan' žxen laže'e bi da' wnéžjwage' chie'. ⁶ Bedon' gože' le':

—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san da' dezen chia' gonna' chio'. Ni'a che yela' wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret, wzó ža', na' wzá'.

⁷ Naž Bedon' bežwe' ne'e li ža, na' bchise' le', na' la' beyakte' ni'e, na' beyitjte bechj ni'e. ⁸ Naž wzá' bennen', na' wxíte', na' wzíe'. Wyázlene' Bedon' na' Zwan' tzen lo zchil yodo', na' zze'e, na' žxíte', na' zka'n zene' Dios. ⁹ Yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle' le' zze'e, na' zka'n zene' Dios. ¹⁰ Ka' goken, bžébegake', na' bebángekle' kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' le', nake' bennen' zbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo, na' znnabe' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.

Da' bchalj Bedw lo zchil yodo'

¹¹ Bennen' bi gok se'e, na' beyake', bežwe' na' Bedw len na' Zwa. Naž ddbogak yógo'te benách ka' gan nníta'gake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón, na' žebángekle'.

¹² Kate' blé'el Bedon' da' ni, gože' benne' ka':

—Le'e, benne' Israel ka', žbiz chen' žebánlele che da' ni? žBiz chen' zwiále neto', na' žéklele len yela' wak chežto', o ni'a che da' žejle'to' che Dios, néto'ze beyonto' benne' ni, na' bento' ga zze'e? ¹³ Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake' Dios chegak ža wdé chežo ka', Bran, na' Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápel'i'e Zi'ne', Jesusen', ba la'ne. Jesusen', le'ekze bdele-ne' lo na'gak benne' ka' zna' biá'gake' le'e. Kate' gónele

Pilato wsane' Jesusen', bžonle-ne'. ¹⁴ Bzoale cheļa'ale Benne' Chawen', Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane' chele to benne' wetw benách ka'. ¹⁵ Ka' goken, bétkzele Bennen' žonnkze' yeļa' nban da' zejli kanne chežo. Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, na' kan nak da' ni zzoa lito' chen lawle le'e. ¹⁶ Dan' bejlé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' zlé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejli'e che Jesusen', Le' kate' gabí beyone' benne' ni, na' zlé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.

¹⁷ Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejni'ilele, na' bi bejni'igekle benne' ka' zřna biá'gake' le'e. ¹⁸ Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' kan žala' saka' Benne' Criston'. ¹⁹ Che len, le yeyát laže', na' le yeyák che Dios, nich yeké'e dola' da' nbága'le, na' gone' ga yeyák láže'le. ²⁰ Naž se'e Jesusen' da' yoble, Bennen' ža ni'te bzo'e' chie' gake' Benne' Criston', Bennen' nna bi'e le'e. ²¹ Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá che Dios kate' žinže ža yeyone' chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' ža ni'te. ²² Lezka' Moisés gože' řa řto'žo ka', na' wnné': "Řanžo Dios sele'e chele to benne' galje' ládjwgak biche' lježle ka'. Gake' benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Žon byenen wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da' yi'e le'e. ²³ Yógo'te benne' ka', benne' bi wzé nággake' che Bennen' wchalje' lo wláz Dios, kwia yí'gake', na' kwás'engake' benách ka' che Dios."

²⁴ Kan nak ža ni zoažo na'a, bło'e'egekle yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios kate' wzólaw zoa Samuel, na' wdé na'. ²⁵ Le'e nakle za'sógak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' diža' zka'n chawe', da' bchebe laže' Dios chegak řa řto'žo ka', naken chele. Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a che da' gon za'só' gon chawa'a yógo'te benách ka' nřita'gake' dot zeřlyo nga." ²⁶ Katen' Dios besbane' Zi'ne' lo yela' got, na' bsele'e Le' nežw chele le'e nich gak gon chawe'e le'e, na' nich gone' ga wsanle da' kegle da' žonle.

4

Želžin Bedw len Zwa lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'

¹ Kate' Bedw len Zwa ne zcháljengake' benách ka', břoz judío ka' len benne' yodo' saduseo ka', na' benne' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', la' bžintegake' gan nřita'gake'. ² Bža'agak benne' ki dan' zšédgekle Bedon' len Zwan' benách ka', na' zžéngekle' légage' yebangak benne' gat ka' dan' ba bebán Jesusen'. ³ Naž béřwgake' Bedon' len Zwan', na' bšéjwgake' légage' liž

ya kate' žinže ža yoble dan' ba za' žale ža na'. ⁴ Benne' zan bejlé'gake' che Benne' Criston' dan' béngekle' da' bchaljgak Bedon' len Zwan'. Na'a, légakze benne' byo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' zej nake' ka gayo' mile'.

⁵ Ža chope ža benne' wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', bdóbgake' lo yež Jerusalem. ⁶ Lezka' Anás, břoz blo, na' Kaifás, na' Zwa, na' Kanř, na' yógo'te ljež břoz blon', bdóbgake' ga na'. ⁷ Naž bché'gake' Bedon' len Zwan', na' bžégake' légage' gachje láwe'le gan nřita'gake'. Wnnábgekle' légage', na' wnnágake'.

—žBíž yeļa' wnná bia' nzi' lo na'le žonle da' ki? žNož benne' bdie' lo na'le yeļa' wnná bian'?

⁸ Naž Bedon' gože' légage', zoa len Dios Be' La'y le', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zřna bia'le neto', benách Israel ka', na' le'e, benne' gole ka'. ⁹ žZřnnáblele neto' na'a kan nak da' chawe' da' bento' che benne' yižwé' ni, na' naxx beyake' chawe'? ¹⁰ Zzejni'ilton' le'e nich nnéžgeklen yógo'te benách Israel ka'. Beyák benne' ni zoe' lawle dan' ben žin yeļa' wak che Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret. Le'e bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios besbane' Le' lo yela' got. ¹¹ Dios bchalje' che Jesusen', katen' wnné': "Yej na' da' bzoale le'e cheļa'ale, le'e, benne' wen ze'e ka', na'a naken yej da' wžekza' neda' nich gaken yej blo che ze'e." ¹² Bi zoa no benne' yoble, benne' gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa nitó benne' yoble yeřlyo nga, bennen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.

¹³ Kate' blé'egekle' zej nak Bedon', na' Zwan', benne' wechóg laže' ka', gókb'e'egekle' bi nsédgekle' che yodo', na' zej nake' benne' gazjw ka', na' bebángekle', na' besá' láže'gake' Bedon' len Zwan' wnnřita'engake' Jesusen'. ¹⁴ Lezka' blé'egekle' zoa bennen' ga na', bennen' beyake', na' zie' láwgake', na' biž bgo' gok nnégake' chégake'. ¹⁵ Naž góžgake' benne' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' len Zwan' lí'ale che yo'o gan zej ndobe', na' ben řřřř'gake' la' légakze'. ¹⁶ Wnnágake':

—žNakřkzen' gonžo chegak benne' ki? Da' li béngake' to da' žonen ga žebángekle' benách ka', na' yógo'te benách ka', benne' nřita'gake' Jerusalem, nnéžgekle' da' ki. Bi gak wži'ižo che da' ki. ¹⁷ Na'a, nich bi seže diža' ni, na' nich bi yéngklen benne' zanže, na'a žala' wchi'lžo benne' ki nich biž wcháljengake' benách ka' kan nak che Jesusen'.

¹⁸ Naž blížgake' Bedon' len Zwan', na' bchí'igekle' légage' nich biž wcháljengake' benách ka', na' biž wsédgekle' légage' kan nak che Jesusen'. ¹⁹ Naž beži'i Bedon' len Zwan', na' belyi'e légage':

—Le wchi'a laže' le'e cha' nak chawe' law Dios wzé nágžeto' xtiža'le le'e ka xtiža' Dios.
 20 Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen wzóa lito' che da' bl'e'elto', na' da' ben'to'.

21 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bch'i'igekle' légake', na' naž bsane' légake' dan' bi bžélgakle' nakle wsaka' z'i'gake' légake'. Ki bégake' dan' bžébegake' benne' wláž ka', dan' yógo'tegake' zka'n zéngake' Dios ni'a che dan' goken. 22 Bennen' beyake', na' gok chie' da' žonen ga žebán'láže'žo, ba zeje' ka choplaj yiz.

Zmnábgekle' Dios gone' ga gágkake' wechóg laže'

23 Kate' bsángake' Bedon' len Zwan', na' benne' ki bežingake' gan zej nnita' ljéžgake' ka', na' bzéngakle' légake' yógo'te da' wnna-gak bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka'. 24 Kate' bégakle' da' ni, tzen bcháljengake' Dios, na' wnnágake':

—jXanto' Dios, ga'n zen Lo'! Le' nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno' yežlyó nga. Beno' nisdó'. Beno' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'. 25 Ło wlazo' Le' bchálj Dabí, benne' wen žin chion', na' wzóalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

žBiz chen' žongak benách ka' žo'osbé, na' zza' láže'gake' da' bi zej naken chawe'?

26 Bengak benne' wnná bia' ka' žo'osbé ło yežlyó nga,

na' gogkak toze benne' blo ka'.

Bž'i'igake' chio' Le', Xanto' Dios, na' ležka' che Benne' Criston', Bennen' wžekzo' Le'.

27 'Da' li Herodes len Ponsio Pilato, na' benne' z'i'to' ka', na' benne' Israel ka', gógkake' toze ło yež nga. Bžóagake' Jesús, Zi'no' la'y, cheła'ale, Bennen' bžoakzo' cheto'.

28 Bégake' yógo'te da' wnnó' Le' zga'ale kan góngake', na' goken kan ben chocho' xtižo'o kan žala' gaken. 29 Na'a, Xanto', bwia da' zch'i'igekle' neto', na' ben ga gakto' wechóg laže', nich wchaljto' xtižo'o, neto' benne' wen žin chio' ka'. 30 Ben ga gak yeyonto' benne' yižwé' ka', na' ben ga soalen yela' wak zen chio' neto', na' ben ga gak gonto' da' ka' góngaken ga yebán' láže'to', na' da' ka' gak biá'gaken. Ki gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene' neto'. Ka'kze gaken.

31 Kate' beyož bcháljengake' Dios, wzj latjen' gan wnni'agake', na' Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake', na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljigake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

32 Benne' zan, benne' žejl'égake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj'ládžo'gake', na' toze kan bégake'. Nitó benne' ládžwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'. 33 Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bseła' Xanžo' Jesusen', bžoa lígake' kan bebane'

Le', na' yela' ži'i laže' che Dios wzóalene' yógo'tegake'. 34 Nitó benne' bi be hyážjele', benne' zoe' ládžwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', béte'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken', 35 na' bdégaken' ło na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažžen chégake'. 36 Jwsé, bennen' bžoagak wbás ka' bseła' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' žnnan len diža' xiža', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebí ka', na' golje' ło yežlyó Chipre, da' žen' gachje lawe'le nisdó'. 37 Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' ło na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston'.

5

Doła' da' ben Ananias tzen len Safira, zo'le'

1 Zoa to benne' yoble lie' Ananias, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bénlene' le' tzen. 2 Bkache' Ananiasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bga'nzen yjwen', na' wloé'en ło na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' wnné':

—Kíte'ze wz'i'a.

3 Bedw gože' le':

—Ananias, žwyó'o da' xiwe' ło yichj' lazdo'o, na' benen ga žénelo' gon láže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'?

4 Katen' bga'n yežlyón' lo no'o, žbi goken chekzo'? Kate' beyož beto'on, žbi wyó'o mežwn' ło na'kzo'? žBiz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon láže'lo', kege bénné'ze.

5-6 Kate' benle Ananiasen' da' ni, la' wbižtie' lo yo ba nate'. Naž belbígá'te xkwide' ka', na' bchélgakbe' le' laže', na' bebéjgakbe' le', na' bejkáche'gakbe' le'. Bžébegak yógo'te benne' ka' bégekle' kan gok da' ni.

7 Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le Ananiasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'. 8 Naž Bedon' gože' le':

—Wnná neda'. žKíte'ze wz'i'le che yežlyó chelen'?

No'len' wnné':

—O', kíte'ze wz'i'to'.

9 Naž Bedon' gože' le':

—žBiz chen' ben toze xtiža'le, na' gónelele gon láže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Ná'tege yela'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' ležka' yebéjgakbe' le'.

10 Naž no'len' la' wbižtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egekle'ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'ne', na' bejkáche'gakbe'ne' kwit benne' byo chien'. 11 Che len yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' ležka' bžébegak yógo'te benne' ka' bégakle' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' zóngake' yela' wak zan

¹² Benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' béngake' da' zan da' zej nak bian', na' yela' wak zen ka' lawgak benne' ka'. Bđóbgake' tzen yógo'tegake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón. ¹³ Ladjw benne' ka', benne' bi żejlé'gake' che Benne' Criston', bi bežogle nitó benne' gónlene' légake' toze, na' benne' wláž ka' wdápegake' légake' ba la'ne. ¹⁴ Naž yebale benne' zan, benne' byo ka', na' no'le ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' blé'egekle benách ka' da' ka' žongak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belxóe' benne' yižwé' ka' lo blag ka', na' yebale' lo da'aze ka', na' jywá'gake' légake' gan nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga na', zolže chie' chelen bale benne' yižwé' ka', nich yeyákgake'. ¹⁶ Lezka' bžojgak benách yež gawze ka', na' bžingake' lo yež Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé' ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej yoe'e be' xiwe' ka', na' beyákgake' yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake' benne' wbás ka'

¹⁷ Che len bžoz blo len benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žónlengake' bžoz blon' tzen, béxwgake' Bedw. ¹⁸ Naž bžoz blon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen, lezka' béxwgake' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' bséjwgake' légake' liž ya. ¹⁹ Naž la' yel na'ze bla' to wbás che ya'abá che Xanžon', na' bsaljwe' liž yan', na' bebeje' légake'. ²⁰ Wbasen' gože' légake', na' wnné':

–Le chej, na' le chejsé lo zchil yodo', na' le wchajlen benách ka' nníta'gake' ga na', na' le wzenle légake' kan nak che yela' nban da' zejlí kanne, na' kan gak sí'gaken'.

²¹ Kate' béngake' da' wnná wbasen', na' kate' za' ža'ni' zildo', belyoe'e lo zchil yodo', na' bsédekle' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

La' na'ze bžoz blon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen bđóbgake'. Btóbgame' benne' gole ka' len benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bséla'gake' ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan', nich chejxi'gake' benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', dan' žékgake' ne nníta'gake' ga na'. ²² Kate' bžingak ni'a na'gak benne' yodo' ka' ga na', bi bejxáka'gake' légake' lo liž yan', na' naž beyéjgake', na' bžéngake' benne' yodo' ka' da' žaken. ²³ Belyi'e benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnná'gake':

–Da' li bejxáka'to' nyéjwte liž yan', na' benne' ka' žape chí'igaken' wnníta'gake' ga na', san kate' bsaljwton', bi bejxáka'to' nitó benne' lo yo'on'.

²⁴ Naž bžoz blon' len bžoz wnná bia' ka', na' bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', kate' béngake' da' ni, gok zédekle' dan' bi nnéžgake' gate žin da' žaken. ²⁵ Naž bla' to benne' ga na'. Bzenle' légake', na' wnné':

–Le wia nga. Benne' ka' bséjwle liž ya nníta'gake' lo zchil yodo', na' žsédgekle' benách ka'.

²⁶ Naž wyéj bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka' tzen len ni'a ná'gake' ka', na' béxwgake' benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', san bi be da' zia béngake' ché'gake', dan' bžébegake' benách ka' nníta'gake' ga na' wžé'egake' légake' yej. ²⁷ Kate' ba bed-jché'gake' benne' wbás ka', bžé'gake' légake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bžoz blon' wnnable' légake', ²⁸ na' wnné':

–žBi bchi'leto' le'e biž wsédelele benách ka' kan nak che bennen'? Na'a, ba wdisle da' žsédlele dot lo yež Jerusalén, na' žénelele yesbága'le neto' zia ni'a che yela' got che bennen'.

²⁹ Naž Bedon' len yezika' benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', bechébegake', na' wnná'gake':

–Žon byenen wzé nágžeto' xtiža' Dios ka' xtiža'gak benách ka'. ³⁰ Le'e betle Jesusen' katen' bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios chegak xa xto'žo ka' beshane' Le'. ³¹ Jesusen', Dios bzoakze' Le' gan nak blo kwitkze' li ža, nich gake' Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na' nich gone' ga yeyát láže'gak benne' Israel ka', nich gak yenit lawe' doła' da' zej nbage'e. ³² Kan nak da' ni, neto' zzoa liton', na' lezka' Dios Be' La'y zzoa lien'. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' žsela' Dios nich sóalene' benne' ka' zóngake' kan žnna xtiže'e.

³³ Kate' béngake' benne' yodo' wchi'a laže' ka' da' ni, bžá'gake', na' gónegekle' gótgake' benne' wbás ka'. ³⁴ Naž Gamaliel, to benne' yodo' fariseo, wzíe' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Benne' ni žáklj'e da' bchi'le Moisés, na' yógo'te benách ka' žápegake' le' ba la'ne. Gože' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' lí'ale to chí'ido'. ³⁵ Naž gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':

–Le'e, benne' Israel ka', le gape chí'i kwínle kan nak da' žénelele gonle chegak benne' ki. ³⁶ Žála' chejsá' láže'le kan gok zgá'atele kate' bžin ža ni zoažo. Bla' Teudas, na' ben kwine' ka' to benne' blo. Benne' ka' bėnlengake' le' tzen wbábgame' ka' tape gaywá' benne' byo ka'. Benne' ka' žjake' lo wdíle bėtgake' le', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bėnlengake' le' tzen, na' wzia yi' yógo'te da' ben bennen'. ³⁷ Wdė gok dan', bla' Judas, benne' Galilea. Ki bene' katen' gok ža byéla'gak yógo'te benách ka' le'e yiche nich chíjzwgake' lázgake', na' bėnlengak benne' zan le' tzen. Lezka' bėtgake' bennen', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bėnlengake' le' tzen. ³⁸ Che len žapa' le'e: le wsán benne' ki, na' bi be gonle ché'gake'. Cha' dan' žnná'gake' o dan' zóngake' naken ché'gake' benách ka', na' kwia

yin', ³⁹ san cha' zej naken che Dios, bi gak wchinnjlen. ¡Le gape chi'i kwindle bi tíl-lenle Dios!

⁴⁰ Naž bégake' toze diža' len le'. Blížgake' benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' bdingake' légake'. Bchí'igekle' légake' lenle bi wzénžegekle' benách ka' kan nak che Jesusen'. Naž bsángake' légake'. ⁴¹ Benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' bžójkake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' žebéle'egekle' dan' be' Dios légake' latje wzáka'gake' dan' zej nake' che Jesusen'. ⁴² Tža tža bsédtežegekle' benách ka', na' bzoa lígake' che Jesús. Benne' Criston', gan nak lo zchil yodo', na' gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbégake' gaže benne' nich gáklengake' benách yache' ka'

¹ Kate' ža ka', belyán benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljgake' diža' griego, wnnégake' chegak benne' judío ka' zcháljgake' diža' hebreo. Ka' goken dan' bi be bnezjw no benne' chegak no'le wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža' griego, katen' bdísgake' da' gawgak no'le wzebe ka'. ² Naž benne' gawžinno wbás ka' bseła' Benne' Criston' btóbgake' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie', na' belyi'e légake':

—Bi nak chawe' soato' žize, na' bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich gonto' žin wawto' benách ka'. ³ Che len, lježto' ka', žala' kwele gaže benne' byo ka' ládjwle le'e nich ko'ožo lo ná'gake' žin ní. Benne' byo ka', žon byenen gágkake' benne' ka' žápegak yógo'te benách ka' légake' ba la'ne. Žala' gágkake' benne' žejní'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y zóalene' légake'. ⁴ Neto' wcháljlenitezto' Dios, na' wsedito' benách ka' xtiže'e.

⁵ Wyáz láže'gak yógo'tegake' da' ni, na' wžégake' Esteban, to benne' dot láže'e žejlí'e che Benne' Criston', na' zoalen Dios Be' La'y le'. Lezka' wžégake' Lip, na' Prógoro, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiokía, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n zene' Dios kan žongak benne' judío ka'. ⁶ Naž bzégake' benne' ka' wžégake' lawgak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bžoa ná'gake' légake', na' wnnábgekle' Dios gáklene' légake'.

⁷ Wzeže xtiža' Xanžon', na' belyanle'e benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Lezka' benne' zan, bžoz judío ka', wzí' lo ná'gake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

⁸ Naž Esteban, zoalen yeła' wak che Dios le', dan' bde Dios lo ne'e, bene' da' ka' žongaken ga žebán láže'žo, na' da' ka' zej nak

bian, da' ka' bene' lawgak benne' wláž ka'. ⁹ Naž bžojgak bałe benne' ka' zej nbabe' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. Lezka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandría, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, bégake' benne' ka' tzen. Benne' ki wdíl diža'gake' len Esteban na'. ¹⁰ Bi bzoele xtiža'gake', dan' bchalj Esteban na' len yeła' žejní'il dan' bnezjw Dios Be' La'y le'. ¹¹ Naž bdíjzwgake' benne' wen láže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' zrna Esteban na', znnie' che Moisés, na' che Dios." ¹² Ka' goken, benne' ki bégake' ga bža'agak benne' wláž ka'. Lezka' bégake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Běxwgage' le', na' bch'é'gake' le' lawgak benne' yodo' wchi'a láže' ka'. ¹³ Lezka' bnníta'gake' lawgake' bałe benne' ka' nich nnágake' da' wen láže', na' wnnágake':

—Bi zoa ži benne' ni znnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o. ¹⁴ Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.

¹⁵ Naž benne' yodo' wchi'a láže' ka' len yógo'te benne' ka' žé'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' bl'é'egekle' lawe', da' znnan' kan zrna' law to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchalj Esteban lawgak benne' yodo' ka'

¹ Naž bžoz blo wnnable' Esteban, na' wnné':

—¿Nakkze ki?

² Bechebe Esteban, na' wnné':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wže nag da' yapa' le'e. Dios, Benne' zente, baten' lawe' gan wzóa Bran, žazo wdé na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate' bejsóe' lo yež Harán. ³ Dios gože' le': "Bžoj lažo, na' bkwaslen biche' lježo' ka', na' wyéj lo yežlyo da' wloe'elan le'."

⁴ Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežlyo chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' lo yež Harán. Lo yežen' got xa Bran na', na' le' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e le' lo yežlyo nga, gan zoažo na'a. ⁵ Dios bi bi'e le' latje gak yežlyo nga chie'. Bi bnezjwe' Le' ni láte'ze gan soe' lo yežlyo nga, san Dios bchebe láže'e wnezjwe' Le' yežlyo nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak za'sóe' ka', la'kze bi na' soa nitó xkwide' chie'. ⁶ Lezka' Dios gože' Bran na': "Chjak za'só' ka' gan nak lo yežlyo chegak benne' zi'to' ka', na' za'só' ka' gágkake' ka' benne' zi'to' ka' ga na'. Benne' yežlyón' ka' góngake' za'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka' zí'gake' légake' tape gaywá' yiz." ⁷ Lezka' Dios gože' le':

“Neda' wsaka' zi'a benne' yežlyón' ka' gan za'só' ka' gágake' benne' ndo'w ka', na' te na' žójgake' ga na', na' wká'n zéngake' neda' lo yežlyó nga.”⁸ Dios bénlene' Bran na' to diža' da' zka'n chawen', na' gože' le' choge' lo beła' chegak benne' byo ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian' nzi' lo ná'gake' dižan' da' zka'n chawen'. Wdé na' gok Bran na' xa' Isaaq, xkwide' byo chien', na' katen' ba zejbe' xono' ža, bchoge' lo beła' chebe' dan' nak bian'. Isaaq na', lezka' bene' che Jakob, xkwide' byo chie', na' lezka' ben Jakob chegak chežinnote xkwide' byo chie', benne' ka' gógake' xa wdé chegak chežinno kwe' lježgak benne' Israel ka'.

⁹ Xa wdé chežo ka', lo yela' zge'el chégake', béte'gake' xkwide' Jwsé, bi' biche'gake', lo na'gak benne' ka' bejché'gake'-be' lo yežlyó Ejipto. Dios wzóalene' xkwide' Jwsén,¹⁰ na' beslé'-be' lo da' goken chebe'. Dios bnezjwe' yela' žejní'il chebe', da' benen ga wyáz laže' benne' Faraón lebe'. Benne' Faraón wnná bi'e lo yežlyó Ejipto, na' le' bdie' lo na' xkwide' Jwsén' yela' wnná bia', nich nna bia'be' benách Ejipto ka' len yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ližžke Benne' Faraón na'.

¹¹ Naž gokle'e wbín dot lo yežlyó Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga, na' wzáka'gak yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ža na'. Bi bžel da' gawgak xa wdé chežo ka'.¹² Kate' benle Jakob de zoa' scribe lo yežlyó Ejipton', bsele'e zi'ne' byo ka' ga na', benne' ka' zej nake' xa wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw chi'i jake' ga na'.¹³ Kate' da' chope chi'i jake' lo yežlyó Ejipton', ben Jwsé na' ga beyónbia'gak benne' biche'e ka' le'. Ka' goken, wnnezle benne' Faraón no benne' ka' zej nake' biche' Jwsén'.¹⁴ Naž Jwsén' bsele'e diža', na' bene' ga bla' Jakob, benne' nake' xe', ga na', tzen len biche' lježe' ka', benne' ka' gógake' chonnlalj chi benne' ka'.¹⁵ Ka' goken, wzóa Jakob lo yežlyó Ejipto, gan gote' le', na' lezka' gotgak xa wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a ža chégake'.¹⁶ Katen' got to to xa wdé chežo ka', na' za'sógake' ka' jywá'gake' légage' lo yežlyó che bennen' lie' Sikem, na' bkáche'gake' légage' lo yežw ba ka' lo blojen' da' go'w Bran lo na'gak zi'n Hemor, benne' nake' zi'n Sikem na'.

¹⁷ Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin ža žala' gak da' bchebe laže' Dios, dan' ben choche' xtiže'e gone' che Bran na'. Belyán benne' ka' zej nbabe' chežinno kwe' za'só Israel, na' gógake' benne' zanle'e katen' wnníta'gake' lo yežlyó Ejipton'.¹⁸ Naž bla' benne' yoble, benne' wnná bi'e lo yežlyó Ejipton', na' batkle benle' kan nak da' ben Jwsé, bennen' góklene' benne' Ejipto ka'.¹⁹ Benne' wnná bian' ben láže'le' xa xto'žo ka'. Bsaka' zi'e légage', na' bene' ga bsángake' xkwide' byodo' ka' chégake', nich gátgakbe'.²⁰ La' ža na'že golj xkwide' Moisés, na' wyáz laže' Dios

lebe'. Dot chonne byo' xa xna'be' besgole'-be' lo yo'o ližgake'.²¹ Kate' bžin ža žala' wsangak xa xna' xkwide' Moisés na' lebe' nich gatbe', na' bla' bi' no'le che benne' Faraón gan belka'ne'-be', na' bejxi'e-be', na' besgole'-be' ka' xkwide' chekze'.²² Ka' goken, bsele xkwide' Moisés na' yógo'te da' žakgak benne' Ejipto ka', na' gókle'ebe' zen lo da' wnnabe', na' lo da' benbe'.

²³ Kate' ba zej xkwide' Moisés na' choplalj yiz, wnná láže'be' chejwiabe' benne' wláž chebe' ka', benne' Israel ka'.²⁴ Kate' bžinbe' gan nníta'gake', ble'elbe' to benne' Ejipto, žsaka' zi'e to benne' wláž chebe'. Naž góklene' benne' wláž cheben', na' betbe' benne' Ejipton'. Ka' goken, xkwide' Moisés na' bezi'be' wzón bennen' lo wláž benne' wláž cheben'.²⁵ Gokle Moisés na' chejní'igekle benne' lježbe' ka' gon Dios ga yeslabe' lekzbe' légage', san légage' bi bejní'igekle'.²⁶ Ža chope ža na' bejxáka'be' yechope benne' Israel ka', na' želdile', na' gónelbe' wzóa žibe' légage', na' gožbe' légage': “Le'e nak biche' lježle. ŽBiz chen' žsaka' zi'le biche' lježle?”²⁷ Naž bennen' žone' lježe' da' žia bžige'e xkwide' Moisés na', na' wnné': “ŽNožke benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto?”²⁸ Žžénelo' goto' neda' kan beno' neje, beto' benne' Ejipton’?”²⁹ Kate' benle xkwide' Moisés na' da' ni, naž bzonnjbe' ga na', na' bejsoabe' lo yežlyó Madián gan wzoabe' ka' to benne' zi'to'. Lo yežlyó Madián na' bchag ná'lenbe' to xkwide' no'le lo yežen', na' goljgak chope xkwide' byo chie'.

³⁰ Kate' ba wdé choplalj yiz wzóe' ga na', na' kate' zoe' gan nak lo latje dach, da' zoan law ya'a da' nzin' Sinai, na' bloe'e law to wbás che ya'abá lo yi' che yag yéche'do' da' žeyen.³¹ Kate' Moisés na' ble'ele' yin', bebanle', na' wbigwe'e gawze nich le'elen' binlo, na' benle' chi'i Xanžon'.³² Xanžon' gože' le': “Neda' naka' Dios chegak xa wdé chio' ka'. Naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaaq, na' Dios che Jakob.” Naž Moisés na', lo yela' zžebe chie' wzizeli'e, na' biž bežogle' wien'.³³ Xanžon' gože' le': “Wléj zelo' ni'o, na' kan lak la'y gan zo' dan' zoakza' neda', Dios, nga.³⁴ Da' li ba ble'ela' da' želzaka' benách chia' ka', benne' Israel ka' nníta'gake' lo yežlyó Ejipto, na' ba benla' želžeže nyáche'gake'. Betja, na' zoa' nga nich yeslá' légage'. Da na'a, seła'a le' lo yežlyó Ejipton'.”

³⁵ La'kze benne' wláž ka' che Moisés na' bzóagake' le' chela'ale, na' wnnágake': “ŽNožke benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto’?” san Dios bsele'e le' nich gake' benne' wnná bia', na' benne' weslá, kan wbás che ya'abán' gože' Moisés na' gan wzóe', katen' bloe'e lawe' lo yag yéche'don' da' žeyen.³⁶ Moisés nikze bebeje'

benne' wláz chežo ka' lo yežlyó Ejiptón'. Ka' goken, bene' da' ka' bėngaken ga bebán láže'gekle benách ka', na' lezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka' bene' lo yežlyón'. Lezka' bene' lo nisdó da' nzin' Nisdó Xna, na' lezka' bene' lágake' chopalj yiz gan nak lo latje dach. ³⁷ Moisés na'kze gože' benne' Israel ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e to Benne' chele, Benne' galje' ladjw biche' lježle ka', na' gake' Benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Lekze' žon byenen wné nagle-ne'." ³⁸ Lezka' Moisés na'kze wzóalene' benne' ka' bdóbgake' che Dios lo latje dach, na' benlen wbás che ya'abán' le' tzen, wbasen' bcháljlene' le' law Ya'a Sinaí na'. Moisés na' wzóalene' xa xto'žo ka', na' Dios bdie' lo ne'e diža' la'y chie', da' zloe'elen kan gak gata' yela' nban chegak benách ka', na' bde Moisés na' dižan' lo na'gak za'sógake' ka' na' zejte za zoažo na'a.

³⁹ Bi' gónegekle xa xto'žo ka' góngake' da' bchi'le Moisés na' légake', san bzóagake' le' chela'ale, na' gónegekle' yeyéjgake' lo yežlyó Ejiptón'. ⁴⁰ Katen' wzóa Moisés na' law Ya'a Sinaí na', légake' belyi'e Aarón, benne' biche' Moisés na', na' wnnágake': "Ženelto' gono' dios ka' cheto', lo'a ka', nich chjaken lawto'. Bi nnezlto' bi gok che Moisés, bennen' bebeje' neto' lo yežlyó Ejipto." ⁴¹ Naž bėngake' to beždo' da' naken ya oro, na' bėtgake' to zila'do', na' bdėgake'-ba' law beže oron', na' bėngake' lni law bežen' dan' bėngake'. ⁴² Che len Dios bsane' légake', na' wlėj yichje' légake'. Naž bka'n zėngake' yi' ka' da' zej nnitán' ya'abá. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan:

Le'e, benne' Israel ka',
 žwlo'ole lawa' neda' bia beže ka',
 bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
 dan' benle lo latje dach chopalj yiz?

⁴³ Bi wlo'ole-ba' lawa' neda',
 san bia'le Molok, lo'a chelen'.
 Lezka' bia'le to da' naken ka belj ya'abá da'
 nzin' Dios Refán,

dan' bzoale ka dios chele.
 Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.
 Le'ekze bėngaklen nich bka'n zenle légaken.
 Che len, yebeja' le'e lo yežlyó chele,
 na' wchi'a le'e zí'to'že gan že' yežlyó Babilo-
 nia.

⁴⁴ Katen' wnníta'gak xa xto'žo ka' lo latje dach, na' gota' to yo'o laže' chėgake' gan wdape chí'gake' da' bchi'le Dios, dan' gok bian' Dios wzóalene' légake'. Bėngake' yo'o lažen' kan Dios gože' Moisés gonon', katen' gože' le' gonon' kan nak dan' ble'ele', da' bløe'el Dios le' law ya'a na'. ⁴⁵ Lezka' bdėgake' yo'o lažen' lo na'gak zí'ngake' ka' na' zejte za na' xa xto'žo ka' bedjwá'gaken' lo yežlyó nga, katen' wzóalen Josué légake', na' beká'agake'

yežlyón' lo na'gak benách zi'to' ka', benne' ka' blag Dios lawgak xa xto'žo ka'. Ki bėngake' yiz zan kate' bžinte za wzóa Dabí. ⁴⁶ Dios wyáz laže'e Dabín', na' le' wnnable' Diosen' we'e le' latje gone' to yo'o gan soa Dios che Jakob. ⁴⁷ Diosen' bi bi'e le' latje, san Salomón, zi'n Dabín', bene' to yo'o che Diosen'. ⁴⁸ Ki bene', la'kze bi zoa Dios, Benne' wak zenle'e, to lo yodo' da' bengak benách ka'. Kan nak da' ni wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁴⁹ Ya'abá chia' naken ga ži'a zna bi'a
 na' yežlyó naken ga zzoa' ni'a.

Ki wnná Xanžon': žKonzle le'e to liža'?

žZoakze to latje gan žon byenen yezi' laža'a?

⁵⁰ žKege len na'kza' bena' yógo'te da' ki?

⁵¹ Naž Esteban na' gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, benne' choch laže' ka', bi be žazen lo yichj lázdo'le. Nak zižje yichj lázdo'le kan žak chegak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Žží'titezle che Dios Be' La'y. Kan bengak xa xto'le ka', lezka' žonle le'e. ⁵² Xa xto'le ka' wžia láže'gake' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' bėtgake' benne' ka' wnnágake' zga'ale kan žala' la' Benne' Criston', Benne' Chawe', na' na'a, katen' bla' Benne' Chawen', le'ekze betle-ne' len na'gak benne' ka' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁵³ Le'ekze nzi' lo na'le da' bsedle Dios, dan' bdegak wbás che ya'abá ka' lo na'gak xa xto'le ka', san bi žonle kan znnan.

Žótgake' Esteban

⁵⁴ Kate' benne' yodo' wchi'a laže' ka' bėngekle' da' ki, naž bžá'ale'egake' Esteban, na' lo yela' zža'a chėgake' le' bxej láygake'. ⁵⁵ Naž Esteban na' bwie' ya'abale, na' zoalen Dios Be' La'y le', ble'ele' latje bani' gan zoa Dios, na' lezka' Jesusen', zie' kwit li ža che Dios gan nak blo. ⁵⁶ Naž wnné':

—Le wia nga. Žle'ela' nyaljw ya'abá, na' ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.

⁵⁷ Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bsėjwgake' nággake', na' wžėyza'agake' zižje, na' tzen belbága'gake' le'. ⁵⁸ Wlėjgake' le' na'le žoa'a yežen', na' bžė'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake' Esteban na' zia bsėgake' laže' želžóa yėngake' gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen' bžė'egake' Esteban na' yej. ⁵⁹ Kate' ne zžė'egake' Esteban na' yej, le' bliže' Dios, na' wnné':

—Xana' Jesús. Wzí' be' nakkza'.

⁶⁰ Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Xan. Bi yesbago'o légake' doła' ni.

Kate' beyož bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo zbia laže'e benách ka' che Benne' Cristo

¹⁻³ Saulo bénlene' tzen benne' ka' bétgake' Esteban.

La' na'ze benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' zéjlé'gake' che Jesusen', biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' le'. Belbéželi'e chie'.

Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi zéjlé'gake' che Jesusen', belbia láže'li'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e lo yež Jerusalén. Lezka' Saulo wžia láže'e benne' ka' zéjlé'gake' chie' Le'. Wyoé'e lížgake' ka', na' bežwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' légake' liž ya.

Naž yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' zéjlé'gake' che Benne' Criston', belgáselase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' légakze benne' wbás ka' bselá' Benne' Criston' bgá'ngake' lo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

⁴ Benne' ka' belgáselase' jake' yógo'te latje, na' bzégage' diža' chawen'. ⁵ Naž Lip, to benne' žónlene' tzen benne' ka' belgáselase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'. ⁶ Bdogak benách Samaria ka', na' dot láže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' béngkele' xtiže'e, na' blé'egkele' da' zej nak bia' ka' da' žone'. ⁷ Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbéžeya'an žižje, na' beyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'. ⁸ Ka' goken, bebégekke benne' ka' nníta'gake' lo yežen'.

⁹ Wzóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžia' wnné' ya'a lo yežen', na' ben láže'le' benne' Samaria ka', na' lekze' wnné' nake' benne' wak zente. ¹⁰ Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo law benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' lo ne'e yela' wak zen che Dios." ¹¹ Ka' goken, wdápegake' le' ba la'ne, dan' scha ba ben láže'le' légake' len yela' wžia' wnné' ya'a chie'.

¹² Kate' bejlé'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan žnna bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na' no'le ka'. ¹³ Lezka' Smon na' bejli'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen len Lipen'. Kate' ble'ele' yela' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.

¹⁴ Kate' benne' wbás ka' bselá' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngkele' kan goken, benne' ka' zej nbabe' Samaria ba nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, naž bséla'gake' Bedw len Zwa ga na'. ¹⁵ Kate' Bedon' len Zwan' bžingake' ga na', naž góta'yoegekke' Dios lo wláž benne' ka' zéjlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjsoalen Dios Be' La'y légake'. ¹⁶ Kate' bžinte ža na', bi na' yedjsoalen Dios Be'

La'y légake'. Bezóazegake' nis nich gákgake' toze len Xanžo Jesusen'. ¹⁷ Naž Bedon' len Zwan' belxóa ná'gake' benne' Samaria ka'. Góta'yoegekke' Dios, na' bedjsoalen Dios Be' La'y légake'.

¹⁸ Kate' ble'el Smon, bennen' goke' wžia', dan' goken katen' benne' wbás ka' bselá' Benne' Criston' belxóa ná'gake' benách ka', bedjsoalen Dios Be' La'y légake', na' gónole' chizjwe' légake' mežw, ¹⁹ na' gože' légake':

—Benn yela' wak ni chia, nich kate' xoa na'a nóte'teze benne', yedjsoalen Dios Be' La'y le'.

²⁰ Naž Bedon' gože' le', na' wnné':

—Kwia yi' mežw chion' tzen len le', dan' žeklo' len mežw si'o yela' wak che Dios. ²¹ Bi nako' zi gónleno' da' ni tzen, dan' yichj laždo'o bi naken chawe' law Dios. ²² Beyát laže' che da' kegle' da' žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít lawe' chio' da' ni da' zza' lažo'o. ²³ Žle'ela' nbago'o zia, na' nžejo' lo yelj che da' xiwe'.

²⁴ Naž beži'i Smon na', na' gože' légake':

—Le wliž Dios, na' le gáta'yoele Xanžon' ni'a chia' neda' nich bi gak chia' nitó da' ba wnnale.

²⁵ Kate' Bedon' len Zwan' beyóž bzoa lígake' che Benne' Criston', na' bsédgekke' xtiža' Dios lo yežen', naž lezka' bcháljgake' che diža' chawen' gan zej nnita' da' zan lažgak benne' Samaria ka', na' wdé na' beyéjgake' lo yež Jerusalén.

Lip zcháljlene' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía

²⁶ Naž to wbás che ya'abá bcháljlene' Lip, na' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj zaka' gan zde wbiž byo' zag ka'. Žino' gan zla' nez da' zejen Jerusalén, na' zejten yež Gasa, nezen' zden latje dach.

²⁷ Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje' lo nezen', na' bejchage' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía, benne' wbiž. Lo yežlyó Etiopía na' nake' benne' blo law Kandase, no'len' žnna bi'e benách Etiopía ka', na' žape chi'i benne' ni yógo'te yela' wnni'a che no'len', dan' žen' liže'. Wyéj benne' ni lo yež Jerusalén nich bka'n zene' Dios. ²⁸ Na'a, zeyeje' laže', na' ži'e lo karret chie', na' žole' da' nyejw le'e yiche kan wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te. ²⁹ Naž Dios Be' La'y gože' Lipen', na' wnné':

—Wbiga' gan zej karreten', na' wyéjlenen.

³⁰ Kate' ba wbiga' Lipen' ga na', benle' che benne' wbižen'. Žole' da' nyejw le'e yiche dan' wnná Isaiasen'. Lipen' gože' le':

—žŽejni'ilo' dan' žolo'?

³¹ Beži'i benne' Etiopía na', na' wnné':

—žNax' gak chejni'ilan' cha' bi zoa no benne' wzejni'ile' neda'?

Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na' kwé'lene' le' tzen lo karreten'.

³² Dan' nyejw le'e yiche dan' žole', žnnan ki:

Ka to zıla'do',
 bché'gake' Le' nich gótgake' Le',
 na' ka zıla'do',
 bia bi zbéžeba' kate' zchóggake' yícha'ba',
 lezka' ben Le', bi bsaljw žoe'e, na' bi be wnné'.
³³ Bzógake' Le' cheł'a'ale,
 na' bi biá'gake' latje no benne' wchi'a laže'e
 Le'.

¿Nozke benne' gak włoe'ele' zia da' zej
 nbaga' benne' włáz chie' ka?
 Léggakke' bétgake' Le'.

³⁴ Naž benne' wbižen' wnnable' Lipen',
 na' gože' le':

—Žata'yoela' le' wzejni'ilo' neda'. ¿Noz
 benne' wnná bennen' bchalje' lo włáz Dios
 da' ni kan nak chie'? ¿Bchalje' chekze', o che
 benne' yoble?

³⁵ Naž len la' diža' nize wzó law Lipen',
 na' bzejni'ile' le' diža' chawen' kan nak che
 Jesusen'. ³⁶ Katen' zej yoe'e nez zjake',
 bžingake' gan de nis. Naž benne' wbižen'
 gože' Lipen', na' wnné':

—Bwia nga. Že' nis nga. ¿Wakkze yezó'a
 nis?

³⁷ Lipen' gože' le':

—Ča' žejli'o dot lažo'o, gak yezó' nis.

Le' beži'e, na' wnné':

—Žejli'a che Jesús, Benne' Criston', nake'
 Zi'n Dios.

³⁸ Naž wleke' karret chien' žize, na' žoptie'
 bétgake', na' wyážgake' lo nisen'. Naž Lipen'
 bezóe' benne' wbižen' nis. ³⁹ Kate' bežóggake'
 lo nisen', Dios Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž
 ble'el benne' wbižen' le'. Naž beyoé'e nezen',
 zeyeje', na' žebele'. ⁴⁰ Kate' ba žakbe'el Lipen',
 ba zoe' lo yež Asoto. Wdie' yógo'te yež ka' zej
 nnitan' ga na', na' bchalje' diža' chawen' ga
 bžintie' lo yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

¹ Xakte na' bi bsan Saulo zbia laže'e benne'
 ka' žejlé'gake' che Xanžon', na' gónele' gote'
 légake'. Nich gone' ki wyeje' law bžoz
 blo, ² na' wnnable' le' gone' to yiche wnná
 bia' da' chjo'e lawgak benne' wnná bia'
 ka' chegak yo'o ka' gan zdobgak benne'
 judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, benne'
 ka' nniťa'gake' lo yež Damasko, na' ča'
 chejxake'e benne' byo ka', o no'le ka' ga
 na', benne' žejlé'gake' che Jesusen', na' gak
 yechi'e légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén.
³ Kate' Saulon' len benne' ka' žónlengake'
 le' tzen, ne zej yoe'e nezen' zjake', na'
 kate' za' žingake' lo yež Damaskon', ka' gaze
 wza'ni'le'e to baní' da' zan' ya'abá, dan'
 wza'nín' gan zjake'. ⁴ Naž Saulon' bgo'ne' lo
 yo, na' benle' chi'i to benne' ži'e le':

—Saulo, Saulo, žbiz chen' zbia lažo'o neda'?

⁵ Saulo wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nož Le', Xanž?

Le' wnné':

—Naka' Jesús na'kze, Bennen' zbia lažo'o.
 Žsaka' zi' kwino', dan' zži'o chia'. Žak chio'
 kan žak che beže, bia žsaka' zi' kwimba' kate'
 žlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'.

⁶ Naž Saulon' wzizli'e, na' bžebe'. Wnné':

—Xan, žbiz žénelo' gona'?

Xanžon' gože' le':

—Wyase, na' wyáz lo yežen', na' seła'a to
 benne' gan so', benne' wzenle' le' da' žala'
 gono'.

⁷ Bžébegak benne' ka' zjálene' Saulon'
 tzen, dan' béngkele' chi'in', la'kze bi blé'egkele'
 nitó benne'. ⁸ Naž beyás Saulon', na'
 kate' bxá' yej lawe', bi be zle'ele'. Che len
 béxwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo yež
 Damaskon'. ⁹ Saulon' wzóe' ga na' chonne ža
 nchoł yej lawe', na' bi be we'j bdawe'.

¹⁰ Lezka' Ananías, to benne' žejli'e che
 Benne' Criston', zoe' lo yež Damaskon', na'
 Xanžon' blo'e lawe' gan zoe' lo da' ble'e
 dáwe'le', na' gože' le':

—Ananías.

Le' bechebe', na' wnné':

—Zoa' nga, Xan.

¹¹ Xanžon' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj gan nak nezen' nzin'
 Nez Li, na' lo liž Judas wnnáb ča' zoa Saulo,
 benne' Tarso, ga na'. Žata'yoele' Dios lo
 yo'on'. ¹² Ba ble'e dáwe'le' za' to benne' lie'
 Ananías, na' choe'e gan zoe', na' xoa ne'e le'
 nich yeyaljw yej lawe'.

¹³ Naž beži'i Ananías na', na' gože' Le':

—Xan, benne' zan ba bžéngkele' neda' kan
 žon bennen', dan' benle'e da' zia chegak
 benne' ka' žejlé'gake' chio', benne' ka'
 nniťa'gake' Jerusalén. ¹⁴ Lezka' ze'e nga,
 na' lo włáz bžoz wnná bia' ka' nzi' lo ne'e
 yela' wnná bia' goxwe' yógo'te benne' ka'
 zčáljengake' Dios ni'a che Lo'.

¹⁵ Naž Xanžon' gože' Ananíasen', na'
 wnné':

—Wyéj, dan' wžekza' neda' bennen' nich
 wzóla lie' chia' neda' lawgak benách zi'to' ka',
 na' lawgak benne' ka' z'na biá'gake' légake',
 na' lezka' lawgak benách Israel ka'. ¹⁶ Włoe'ela'
 le' da' zan da' sáka'li'e lo wlaza' neda', katen'
 gone' xchina'.

¹⁷ Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e
 yo'on'. Bžoa ne'e Saulon', na' gože' le':

—Bicha'a Saulo, Xanžo Jesús, Bennen'
 blo'e lawe' lo nez gan zo'o, bsele'e neda' nich
 yeyaljw yej lawo', na' nich jedjsoalén Dios
 Be' La'y le'.

¹⁸ La' na'ze da' zej naken ka zeza' bel ka'
 béxjwgaken lo yej lawe', na' la' beyáljwte yej
 lawe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis.
¹⁹ Wdé na' we'j bdawe', na' beyák laže'e.
 Ka chope chonne ža wzóalene' benne' ka'
 žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka'
 nniťa'gake' lo yež Damasko.

Saulo zzoa lie' che Benne' Cristo lo yež Damasko

²⁰ La' wzó lawte Saulo zzoa lie' che Benne' Criston' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' x̄tíža' Dios, na' wnné':

—Jesús na'kze nake' Zi'n Dios.

²¹ Bebán láže'gak yógo'te benne' ka', benne' žylenle' chie', na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, benne' ka' zcháljengake' Dios lo la Jesusen'? Nich gone' ki ble'e ga ni, nich wchi'e légage' zej nžeje' lawgak b̄xog wnná bia' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.

²² Saulon' gok chochže', na' bene' ga wzé' zédgekle benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damasko, dan' b̄loe'ele' légage' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gake' yedjnná bi'e légage'.

Želá Saulo lo na'gak benne' judío ka'

²³ Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' bégake' toze diža' gótgake' Saulon'. ²⁴ Dot ža dot yele benne' judío ka' wzé' náwgage' le' gan zdégake' lo ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' le', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'. ²⁵ Naž benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e le' to lo xkwit zen da' nžejen do, na' btinnegake' le' na'le lo ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežin Saulo lo yež Jerusalén

²⁶ Kate' bežin Saulo lo yež Jerusalén, gónele' gónlene' tzen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' le', dan' bi žejlé'gake' žejlé' Saulon' che Benne' Criston'. ²⁷ Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nníta' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Bzenle' légage' kan gok che Saulon', na' kan b̄le'ele' Xanžon' lo nez, na' Xanžo na'kze bcháljlene' le', na' kan ben Saulon' lo yež Damasko, len yela' wechóg laže' bzoa lie' che Jesusen'. ²⁸ Naž Saulon' wzóalene' légage' lo yež Jerusalén, na' bēnlene' légage' tzen. ²⁹ Len yela' wechóg laže' Saulon' bzoa lie' che Xanžon', na' bdil diže'e len benne' judío ka', benne' ka' zcháljigake' diža' griego, na' légage' gónegekle' gótgake' le'. ³⁰ Kate' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' gókbe'egkle' da' ni, na' bché'gake' Saulon' lo yež Sesarea, na' bséla'gake' le' lo yež Tarso, da' naken laž Saulon'.

³¹ Naž gok chawe' chegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Galilea, na' gan nbab Samaria, na' gok chóchgage'. Bžébegake' Xanžon', na' belyane' dan' goklen Dios Be' La'y légage'.

Bedw žeyone' Eneas

³² Yetó da' goken, kate' Bedw ne žejwíe' lježžo ka', ble'e gan zej nníta' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' lo yež Lida. ³³ Bejxake'e to benne' lie' Eneas ga na', na' ba gok xono' yiz die' lo da'a dan' de'e yizwé', na' bi žak se'e. ³⁴ Bedon' gože' le':

—Eneas, Jesús, Benne' Criston', žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a chion'.

La' wyaste Enéasen'. ³⁵ Yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Lida, na' lo yež Sarón, blé'egkle' le', na' bejlé'gake' che Xanžon', na' beyágake' chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

³⁶ Yetó da' goken, lo yež Jope wzóa to no'le žejli'e che Benne' Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan nak diža' griego lie' Dorkas. No'len' bene' zan da' zej naken chawe', na' da' žáklengaken benne' yache' ka'. ³⁷ Da' goken ža na', wdá' Dorkasen' yizwé', na' gote'. Wdé' bdišbage' le', bdišjwgake' le' to lo yo'o gan nak da' chope kwia. ³⁸ Dan' že' yež Jopen' gawze gan že' yež Lida gan zoa Bedon', benne' Jope ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bēngkle' zoa Bedon' ga na'. Che len bséla'gake' chope benne' gan zoe'. Góta'yoegkle' le', na' belyi'e le':

—Bi želo' sá'leno' neto'.

³⁹ Naž la' wzó ža'te Bedon', na' wyéjlene' légage'. Katen' bžine' ga na', la' belche'tie' le' gan nak lo yo'o gan de no'le gat na'. Naž no'le wzebe ka' bdóbgake' dot kwite', na' želbeže'. Błóé'egkle' le' laže' ka' chegak benne' byo ka', na' laže' chegak no'le ka', da' ka' ben Dorkasen' kate' ne wzóalene' légage'. ⁴⁰ Naž Bedon' bebeje' yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le. Naž bzoa žibe', na' bcháljlene' Dios. Byechje' gan de Dorkasen', na' wnné':

—Tabita, wyase.

La' b̄xa'te wy law Dorkasen'. Kate' b̄le'ele' Bedon', la' wyastie', na' wži'e. ⁴¹ Bedon' bejwe' ne'e, na' bchise' le'. Naž bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' lezka' no'le wzebe ka', na' bejzie' Dorkasen' láwgage', ba bebane'. ⁴² Kan gok da' ni wzé diža' chen dot lo yež Jope, na' bejle'gak benne' zan che Xanžon'. ⁴³ Zan ža bga'n Bedon' lo yež Jopen' lo liž Smon, to benne' žon chawe'e yid ža beže.

10

Da' ben Bedw lo liž Kornelio

¹ Wzóa to benne' yež Roma lie' Kornelio lo yež Sesarea, na' zchi'e to gaywá' benne' žjake' lo wdile, benne' ka' légage' Benne' Italia žjake' Lo Wdile. ² Kornelion' zka'n zene' Dios, na' zžebe' Le'. Yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže' zónlengake' le' tzen. Kornelion' znezjwe' mežw zan da' žáklenen benne' yache' ka', na' zcháljlenteze' Dios. ³ Žedá chonne Kornelion' b̄le'e dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá gan zoe'. Wbasen' gože' le':

—Kornelio.

⁴ Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás che ya'abán', na' gože' le':

—¿Biz yi'o neda' Xan?

Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Dios ženle' da' zchájleno'-ne', na' nnézkzele' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ⁵ Na'a, žala' seło'o benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejlížgake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ⁶ Bennen' zoe' liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon, na' zoa liže' žoa'a nido'. Bedon' wzenle' le' da' žala' gono'.

⁷ Kate' ba bezá' wbás che ya'abán', wbasen' bchájlene' le', naž Kornelion' bliže' chope bi' wen žin chie' ka', na' to benne' žeje' lo wdile, benne' zka'n zene' Dios, na' žónlene' tzen benne' ka' nnita'gake' liž Kornelion'. ⁸ Kate' beyóž bzenle' légake' yógo'te dan' goken, bsele'e légake' lo yež Jopen'.

⁹ Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez, na' za žingake' gan že' yež Jopen', la' na'ze wžén Bedon' yichjo'ole nich wchájlene' Dios, ne nak wawbiž. ¹⁰ La' na'ze wdón Bedon', na' gónele' gawe'. Xak žsi'ní'agake' da' gawe', ble'e dáwe'le'. ¹¹ Bje'ele' nyaljw ya'abá, na' to da' naken ka to laže' žeje zen žetjen gan zoe', na' nžejen dap kwe'te. ¹² Žiagak bia yiže' ka' law lažen', na' zan kan zej nakba', bia ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka' želzobe kwingakba' lo yo, na' bia ka' zoa xilgakba'. ¹³ Naž benle' chi'i to benne' ži'e le':

—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.

¹⁴ Beží'i Bedon', na' wnné':

—O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto' o da' bi naken chawe'.

¹⁵ Da' bežope chi'i benle' chi'i bennen', na' gože' le':

—Da' ben chawe' Dios, bi nnio' chen: “Bi naken chawe'.”

¹⁶ Chonne chi'i gok da' ki, na' naž laže' zen na' la' beyepten ya'abá. ¹⁷ Kate' ne žek zedle Bedon', na' žezá' laže'e biz zejlas dan' ble'e dáwe'le', benne' ka' bseła' Kornelion' bžingake' ga na', na' wnnábgake' gan zoa liž Smon na'. ¹⁸ Kate' bžingake' ža yo'on', bližgake' benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnnábgake' légake' cha' zoa to benne' lie' Smon ga na', bennen' lezka' lie' Bedw. ¹⁹ Kate' ne žezá' laže' Bedon' kan nak dan' ble'e dáwe'le', Dios Be' La'y gože' le', na' wnné':

—Bwia nga. Ba bžingak chonne benne' ka' nga, na' žilgake' le'. ²⁰ Wzó ža' na'a. Betj zan yo'o. Bi gak chope lažo'o chéjleno' légake', dan' bseła'a nedkza' légake'.

²¹ Naž betj Bedon' zan yo'o gan zej nnita' benne' ka' bseła' Kornelion', na' gože' légake':

—Neda' bennen' žiljle. ¿Biz chen' za'le nga?

²² Bechébegake', na' belyi'e le':

—Kornelio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bsele'e neto'. Nake' benne' chawe', na' zžebe' Dios. Yógo'te benne' judío ka' žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej nži'ile' le'. Yetó da' goken, to wbás che ya'abá bchájlene' le', na' gože' le' sele'e benne' ka' yedjližgake' le' yido' liže' nich yenle' da' nno'.

²³ Naž Bedon' wloé'e légake' lo yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate' za' ža'ni' yetó ža, wyase Bedon', na' wyéjlene' légake'. Baže lježžo ka' bēnlengake' le' tzen, benne' ka' nnita'gake' lo yež Jopen'.

²⁴ Ža chonne ža, bžingake' lo yež Sesarea. Ba zoa Kornelion' zbeze' légake', na' ba btobe' biche'e ka', na' lježe' ka', benne' ka' nži'iže'e, gan nak liže'. ²⁵ Kate' wyáz Bedon' li'a, bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'. Bzoo žibe' xni'a Bedon', na' bka'n zene' le' kan žonžo che Dios na'kze. ²⁶ Bedon' besó že'e le', na' gože' le':

—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó nga naka' kan nako' le'.

²⁷ Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote Bedon' lo yo'on', na' bejžake'e zej ndobe benne' zan ga na'. ²⁸ Naž Bedon' gože' légake', na' wnné':

—Le'e nnézkzelele da' bchi'le Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen to benne' judío tzen o chó'olene' to benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bl'oe'ele' neda' bi žala' nnia' che nitó benne' nake' ka'ze o bi nake' chawe'. ²⁹ Che len, kate' bliže' neda', la' bidtia', na' bi gok chope laža'a. Na'a znnaba', ¿biz chen' wnele neda'?

³⁰ Naž bechebe Kornelion', na' wnné':

—Ba gok tape ža ka zoažo na'a, žedá chonne, kate' ne žona' wbás, na' žliža' Dios lo liža' nga, ble'ela' to xkwide' byo. Bl'oe'e lawbe' lawa' neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten. ³¹ Gožbe' neda', na' wnnabe: “Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-ne', na' nnezle' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ³² Na'a, bseła' benne' ka' lo yež Jope nich chejnné'gake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Bennen' zoe' gan nak liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon. Zoa liž bennen' žoa'a nido'. Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le' diža' chawen'.” ³³ Ka' goken, la' bseła'tia' benne' ka' chejližgake' le', na' chawe' beno' bido' gan zoato' ni. Che len zoato' yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios nich wže nagto' yógo'te da' ye' Dios le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

³⁴ Naž wzó law Bedw zchalje', na' wnné':

—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwie' yela' zneze chegak benách ka', san tlebe kan zle'ele' žo'o. ³⁵ Žaz laže' Dios benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zžébegake' Le', na' žóngake' da' naken chawe'. ³⁶ Dios bdie' xtiže'e lo na'gak benne' Israel ka', na' bsele'e to benne' bzoo lie' che diža' chawen' chie', da' žonen ga zga'n

chawe' benách ka', na' bžinen chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake' Xanžo yógo'težo. ³⁷ Le'e nnézkzelele da' goken gan nbab Judea, dan' wzó law goken gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa nich yezóagak benách ka' nis. ³⁸ Nnézkzelele kan ben Dios che Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e Dios Be' La'y len yela' wak zen chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen. Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene' da' naken chawe', na' beyone' yógo'te benne' ka' belzake'e lo na' da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen Dios Le'. ³⁹ Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te da' ben Jesusen' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalem, na' kan goken, bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁴⁰ Naž Dios besbane' Le' kate' gok chonne ža nate', na' bene' ga blóe'e lawe' gan wzoato' neto'. ⁴¹ Bi blóe'e lawe' lawgak yógo'te benách ka', san lówzeto' neto' blóe'e lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te nich wzóa lito' che Jesusen', na' we'j bdáwleno' Le' tzen wdé bebane' lo yela' got. ⁴² Dios gože' neto' wzóa lito' chie' Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito' che Benne' Criston', na' znnato' nake' Bennen' bzoakze Dios nich wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'. ⁴³ Lezka' yógo'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, bzóa lígake' che Jesusen', na' wnnágake': "Yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le', Dios yenit lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che da' bene' Le'."

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' zi'to' ka'

⁴⁴ Kate' ne zchalj Bedw da' ni, la' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóalene' légake', yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchalj Bedon'. ⁴⁵ Bebán láže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bžínkake' ga na' tzen len Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bseła' Xažo Dios, bedjsóalene' benne' ka' bi zej nake' judío. ⁴⁶ Ki béngake' dan' béngkele' zchaljgak benne' zi'to' ka' díža' yoble, na' zka'n zéngake' Dios. ⁴⁷ Naž bchalj Bedon', na' wnné':

—ŽWak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', kan bedjsóalene' žo'o, benne' judío ka'.

⁴⁸ Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' lo ná'gake' Xanžo Jesús. Naž benne' ka' góta'yeogekle' Bedon' gá'nlene' légake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw lawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús lo yež Jerusalem

¹ Béngkele benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' len lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wží' lo ná'gake' xtiža' Dios. ² Kate' bežín Bedw lo yež Jerusalén, na' lježžo judío ka', benne'

žejlé'gake' che Benne' Criston', bdíl díža'gake' len le'. ³ Bely'e Bedon':

—ŽBiz chen' wyó'oleno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdáwleno' légake' tzen?

⁴ Naž wzó law Bedon' zzejni'ile' légake' kan nak dot dan' goken, ⁵ na' wnné':

—Wzóa' lo yež Joje, na' kate' ne zcháljljená' Dios, blé'e dáwe'la' to da' blóe'el Dios neda'. Blé'ela' to da' naken ka to laže' žeje zen, dan' nžejen dap kwe'te. Betjen zan ya'abá, na' bžinen gan zoa'. ⁶ Katen' bwian', nich le'ela' da' žian lawlen, blé'ela' bia yiže' ka' zej nníta' tape ni'a ná'gakba', bia yiže' snia ka', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba'. ⁷ Benla' chi'i to benne' gože' neda': "Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'." ⁸ Naž goža'-ne': "O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto', o da' bi naken chawe'." ⁹ Naž da' bežope chi'i bliž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': "Da' ben chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'." ¹⁰ Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' blé'ela' la' beyepten ya'abá. ¹¹ La' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' lo yež Sesarea. Bseła' to benne' lie' Kornelio légake', na' bedjdljgake' neda'. ¹² Dios Be' La'y gože' neda': "Wyejlen légake', na' bi gak chope lažo'o." Lezka' wzá' lengak žopte lježžo ki neda' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea gan wyo'oto' liž to benne' zoe' ga na'. ¹³ Bennen' bzenle' neto' da' blé'ele' kate' bla' to wbás che ya'abá lo liže'. Wzíe' lawe', na' gože' le': "Na'a bseła' benne' ka' chjake' lo yež Joje, nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ¹⁴ Bennen' wzenle' le' díža' chawen' kan gak yeló' le', na' lezka' yelagak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'." ¹⁵ Katen' wzó'lawa' zcháljljená' légake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake' kan bedjsóalene' žo'o zga'ale. ¹⁶ Naž bejsá' laža'a da' wnná Xanžon', katen' wnné': "Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, san le'e, gak chele da' žlóe'ezele yela' žezóa nisen', dan' Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e." ¹⁷ Che len, cha' Dios bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' légake', tlebe kan bene' chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žnozke neda' wží'a che Dios?

¹⁸ Naž, kate' béngkele' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n zéngake' Dios. Wnnágake':

—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát láže'gake' nich gata' yela' nban da' zejli kanne chéngake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

¹⁹ Katen' benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bétgake' Esteban, na' belbia láže'gake' yezika' benne' ka' žejlé'gake' chie', naž bzonnjgak benne' ki, na' góslagake'. Bejnníta'gake' yež zan gan nbab Fenisia, na' lo yežlyó Chipre, na' lo yež

Antiokía, gan bzoa lágake' che xtiža' Dios, san lágakze benne' judío ka'. ²⁰ Lezka' yezika' benne' ka' bñlengake' lógake' tzen, benne' ka' zej nbabe' yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžingake' lo yež Antiokía, lezka' bcháljengake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lágake' che diža' chawen' kan nak che Xanžo Jesús. ²¹ Yela' wak che Xanžon' wzóalenen lógake', na' benne' zan bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie' Le'.

²² Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngelen', na' bséla'gake' Bernabé nich cheje' lo yež Antiokía na'. ²³ Kate' Bernabén' blé'e lo yež Antiokía, blé'ele' da' žonn Dios chégake', na' bebele'. Goze' lógake' žala' chejlé'tezgake' che Xanžon' dot láže'gake'. ²⁴ Bernabén' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóalene' le', na' dot láže'e žejli'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabén', benne' zan lo yežen' bejlé'gake' che Xanžon'.

²⁵ Wdé na', wyéj Bernabén' lo yež Tarso, na' bejdilje' Saulo. Kate' beže'le'-ne', bchi'e le' lo yež Antiokían'. ²⁶ Dot to yiz wnníta'gake' ga na', na' bñlengake' tzen benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' benne' zan ka'. Lo yež Antiokían', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' wzí lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejlás Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.

²⁷ Kate' ža ka' ba'le benne' ka', benne' zcháljgake' lo wláž Dios, bžóžgake' lo yež Jerusalén, na' bžingake' lo yež Antiokían'. ²⁸ Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláž Dios Be' La'y bzejni'ile' lógake', na' wnné':

—Za' gak wbín dot yežlyó nga.

Gok wbín na' katen' žnna bia' Klaudio, benne' Roma. ²⁹ Naž bchebe láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Antiokía, séla'gake' ka' da' nápegake', da' gáklenen lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea. ³⁰ Ki bégake', na' dan' bnéžwgake', bdégaken' lo na'gak Bernabén', na' Saulon' nich chjwá'gaken' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' gan nbab Judea.

12

Žótgake' Jakob, na' žsėjwgake' Bedw liž ya

¹ Kate' ža ka' Herodes, benne' žnna bi'e, bene' ga béxwgake' bale benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zí'gake' lógake'. ² Herodes na' bsele'e benne' ka', na' bétgake' Jakob, benne' biche' Zwa. Bé'gake' le' ya ntoche'. ³ Kate' gókbe'ele Herodes na' wyáz láže'gak benne' judío ka' da' ni, na' bene' ga béxwgake' Bedw. Gok da' ni ža ka' kate' žak

lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj chen. ⁴ Wdé béxwgake' Bedon', na' bséjwgake' le' liž ya, na' bdégake' le' lo na'gak tape kwe' benne' žjake' lo wdile Wnníta'gake' tape' to to kwe' ka'. Ka' bégake' nich gape chí'igake' le'. Bžia láže' Herodes na' yebeje' Bedon' lawgak benách ka' te Lni Pasko', lni na' žejdínnegekle' kan ben Dios katen' bebeje' benách judío ka' lo yežlyó Ejipto. ⁵ Ka' goken, wdape chí'igake' Bedon' lo liž ya na', san benne' ka' che Benne' Criston' bcháljlentezgake' Dios, na' wnnábgekle' Le' gáklene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

⁶ Kate' za' žin ža žia láže' Herodes yebeje' Bedw liž ya na' nich gote' le', la' že' na'ze de Bedon' žtase', na' zej nnita' chope benne' žjake' lo wdile kwit Bedon', na' nžeje' len chope do ya. Wnníta'gak yeba'le benne' ka' žjake' lo wdile ža yo'o liž ya na', na' žape chí'igaken'. ⁷ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo Dios blóe'e lawe' ga na', na' wza'ni'le'e baní liž ya na'. Wbás che ya'abán' wdane' le'el sina' Bedon', na' besbane' le', na' gože' le':

—Wyase.

Naž beyéž do yan' dan' nžejen na' Bedon'.

⁸ Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Bchej lí'o, na' blej zelo'.

La' bente Bedon' da' ni. Naž wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Bžoa láže' yeno', na' da' len neda'.

⁹ Bežój Bedon', na' wyéjlene' wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele' cha' da' žon wbasen' nake' da' li. Gokle' ye'le žnnele'. ¹⁰ Katen' ba wdégake' gan zej nnita' benne' nežw ka', na' benne' bežope' ka', benne' žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake', na' bžingake' gan zoa da' nake' ya, da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya na', gan žežójgake' lo nez che yež. Gan žó'ogake', žakze chen wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e gan bžingake' yetó nez, na' wbás che ya'abán' la' bezá'alentie' Bedon'. ¹¹ Naž gókbe'ele Bedon', na' lo yichj láždo'ze' wnné':

—Na'a nnezla' da' li bse'la' Xanžo Dios to wbás che ya'abá chie', na' beslé' neda' lo na' Herodes, na' lo yógo'te da' gónnegekle benne' judío ka' góngake' chia'.

¹² Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá' láže'e kan nak da' goken, na' blé'e ža yo'o liž Lia, xna' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos. Lo yo'on' zej ndobe benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljlengake' Dios. ¹³ Katen' bliž Bedon' gan žó'ogake' li'a, bžoj to xkwide' no'le lebe' Rode nich nnezlbe' nožen'. ¹⁴ Katen' beyónbia'be' chi'i Bedon', lo yela' žebél chebe' bi bsáljwben', san tariáze beyejbe' lo yo'on', na' bejenlbe' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Zoa Bedon' ža yo'o.

¹⁵ Naž belyi'e-be':

—Nak yał yichjo'.

Lebe' chochže ben xtiža'be' naken ki. Naž wnnágake':

—Kege le'. Bxin chelgen'.

¹⁶ Xak na' bi wzóa ži Bedon', žljiže' benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'. Kate' bsáljwgake' yo'o, to belnítzele' katen' blé'egekle' le'. ¹⁷ Naž Bedon' bchis ne'e nich nníta'gake' žize, na' bzenle' légage' kan ben Xanžon', bebeje' le' liž yan'. Gože' légage':

—Le chejzenle Jakob, na' lježžo ka' kan goken.

Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga yoble.

¹⁸ Kate' za' ža'ní' ža na', wžé' zédgekle benne' ka' žjake' lo wdíle kan goken, dan' biž yo'o Bedon' liž yan'. ¹⁹ Naž bseła' Herodes benne' ka' chejxi'gake' Bedon'. Katen' bi bžélgekle' le', wnnable' benne' ka' žjake' lo wdíle, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon', dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože' ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' lo wdíle. Naž bezá' Herodes na' gan nbad Judea, na' wyeje' lo yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

²⁰ Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka' zdíl diža'gake' len Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' lo yežlyó che Herodes na' belsele'e da' žiažje chegak benne' ka' nníta'gake' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón, san dan' zža'a Herodes na' légage', biž bi želsele'e chégage'. Naž benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gókgake' toze, na' béngake' ga bchálj Blasto lo wláž légage' law Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo law Herodes na'. Benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gónegekle' žíngake' law Herodes na', nich nnábgekle' le' ga'n chawe' diža' bizjw chégage'. ²¹ Naž Herodes na' bžia bi'e to ža yenle' chégage', na' ža na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e bi da' žaken, nakwe' to laže' da' zakan', na' bchalje' lágwage'. ²² Naž wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':

—jKege déenne'ze nga! jDios na'kze zchalje'!

²³ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo la' be'tie' le' dan' lekze' wži'e yela' zka'n zen da' žala' gaken che Dios. Naž golj bzoga' le'e Herodes na', na' gote' dan' žawgakba' le'.

²⁴ Naž wzé diža' kan nak che Xanžon', na' belyán benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Bernabé len Saulo žejcháljgake' diža' chawe' da' nežw chi'i

²⁵ Kate' Bernabé len Saulo ba bdégage' mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne' Criston' lo na'gak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na'

bezá'gake' ga na', na' beyéjgake' lo yež Antiokía. Lezka' bché'gake' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos.

13

¹ La' ža na'ze wnníta'gak benne' ka' zcháljgake' lo wláž Dios, na' benne' wsedle ka', lo yež Antiokía, benne' ka' zej nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yežen'. Ki lágake':

Bernabé,

Smon, (lezka' lie' Benne' Gasj),

Lusio, (benne' yež Sirene),

Saulo,

Manaén, (benne' bgól'lene' tzen Herodes, benne' z'na bi'e gan nbad Galilea).

² Katen' zej ndobe benne' ki law Xanžon', na' žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' légage', na' wnné':

—Le kwej Bernabé len Saulo cheze chia' nich chjéngake' žin na' dan' bliža' légage' góngaken'.

³ Katen' beyož béngake' wbás, na' bcháljengake' Dios, naž bžoa ná'gake' chope' ki, na' bséla'gake' légage'.

Wbás ka' zcháljgake' diža' chawe' lo yežlyó Chipre

⁴ Naž Bernabé len Saulo jake' lo yež Seleusia dan' bseła' Dios Be' La'y légage' ga na', na' belbene' to lo barkw da' bchen' légage' gan nak to yežlyó lo nisdó' da' nzin' Chipre.

⁵ Kate' bžíngake' lo yež Salamina, bcháljgake' xtiža' Dios ga nak lo yo'o ka' gan zdoggak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Zej nchi'e xkwide' Zwa nich gákl'enbe' légage'.

⁶ Kate' beyož wdégage' yógo'te yeždo' ka' zej nntan' lo yežlyó Chipren', da' zonan lo nisdó', naž bžíngake' lo yež Pafos gan bejxáka'gake' to benne' judío lie' Barjesús. Nake' benne' wžá' wen laže', na' z'ne' zchalje' lo wláž Dios.

⁷ Benne' ni zóalene' Serjio Paulo, to benne' wnná bia', benne' žejni'ile'. Benne' wnná bian' bliže' Bernabén' len Saulon', dan' gónele' yenle' xtiža' Dios. ⁸ Naž benne' wžán' beži'e chegak Bernabén', na' Saulon', dan' gónele' gone' ga bi chejlé' benne' wnná bian' che Dios. Benne' wžán' lezka' lie' Elimas len xtiža'gak benne' zi'to' ka'. ⁹ Naž Saulon', bennen' lezka' lie' Pablo, bzóa choch lawe', na' zoalen Dios Be' La'y le', bwie' Elimasen', ¹⁰ na' gože' le':

—Le', benne' wen laže', na' benne' wen da' kegle. Nako' ka' zi'нке da' xiwe', na' bi zle'elo' chawe' yógo'te da' naken chawe'. jBi wsano' da' žono', zži'o che diža' chawen' che Xanžon', na' žsejo' xnez no benne' žénele' chejli'e chie' Le'? ¹¹ Na'a, Xanžo na'kze wsaka' zi'e le', na' choł jej lawo', na' bi le'elo' wbíž bałe ža ka'.

La' wchołte jej law Elimasen', na' wdé' nile na'le, žilje' no benne' goxwe' ne'e, nich

wchi'e le'. ¹² Katen' benne' wnná bian' bl'e'le' da' goken, na' bebanle' kan nak x̄tiža' Xanžon', na' bejli'e che Benne' Criston'.

Da' ben Pablo len Bernabé lo yež Antiokía gan nbab Pisidia

¹³ Naž Pablo len benne' ka' zónlengake' le' tzen wzéngake' to lo barkw, na' bezá'gake' lo yež Pafos, na' bžingake' lo yež Perje gan nbab Panfilia. Lo yežen' x̄kwide' Zwa blá'alenbe' légake', na' beyejbe' lo yež Jerusalén. ¹⁴ Wdé na' bezá'gake' lo yež Perjen', na' jake' lo yež Antiokía gan nbab Pisidia. Lo yežen', katen' nak ža la'y chegak benne' judío ka', belyoé'e lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' x̄tiža' Dios, na' lo yo'on' wžé'gake'. ¹⁵ Naž to benne' zoe' ga na' beľe' to da' bseďle Moisés, na' ľezka' to da' wnná to benne' bchalje' lo wĺáz Dios. Wdé na' benne' wnná bia' che yo'on' bseľe'e to benne', na' bcháljlene' Saulon', na' Bernabén', na' wnné':

—Le'e, ľježto' ka'. Cha' nche'le to da' nnale da' wzejni'ilen neto', le nnan.

¹⁶ Naž wzó ža' Pablon', na' bchis ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, benne' Israel ka', na' le'e, nole zžébele Dios. ¹⁷ Xanžo Dios, Bennen' zka'n žengak benne' Israel ka', wžekze' x̄a x̄to'žo ka', na' bene' ga belyánli'e katen' gókgake' benne' zi'to' ka' lo yežlyó Ejipto. Wdé na' len yela' wak zen chie' bebeje' légake' lo yežlyón'. ¹⁸ Choplaj yiz Dios goke' zen laže' len légake' katen' wdágake' dot lo yo biž lo latje dach. ¹⁹ Kate' beyož bchinnje' gaže kwe' yež ka' wnníta'gaken lo yežlyó Kanaán, na' bnežjwe' x̄a x̄to'žo ka' yežlyó chegak benne' ka'. ²⁰ Wdé na', da' goken tape gaywá' chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka' nich wchi'a laže'e légake' na' zejte wzóa Samuel, bennen' bchalje' lo wĺáz Dios. ²¹ Naž belnnable' Dios wzóe' to benne' nich nna bi'e légake', na' Dios bzoe' Saúl, zi'n Sis, to benne' nbáblene' za'só Benjamín ka' nich nna bi'e légake', na' ki ben Saúl na' choplaj yiz. ²² Wdé na' Dios beké'e Saúl na', na' bzoe' Dabí nich nna bi'e légake'. Dios bløe'ele' kan nak Dabín', katen' wnné': “Nnezla' Dabí, zi'n Isai, žone' da' žaz laža'a neda', na' gone' yógo'te da' žénela' gone'.” ²³ Ladjw za'só Dabín', Dios bene' ga gólj Jesusen' nich yeslé' benne' Israel ka', kan zga'ale bchebe laže' Dios gone'. ²⁴ Zga'ale kate' bla' Jesusen', bchalj Zwa ľawgak yógo'te benne' Israel ka' nich yeyát ľáže'gake', na' yežóagake' nis. ²⁵ Katen' za' yeyož wchálj Zwan', na' wnné': “¿Nožkze žékele naka' neda'? Bi naka' Benne' Criston', Bennen' žala' yide'. Le wia nga. Za' la' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi naka' zi kweja' zele' da' žleje'.”

²⁶ Le'e, ľježa'do' ka', le'ekzle nakle za'só Bran len nole le'e zoale nga, na' zžébele Dios. Dios na'kze bseľe'e diža' ni chele

nich yelale. ²⁷ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Jerusalén len benne' ka' wnná biá'gake' légake', bi gókb'e'egkle' Jesusen' nake' Benne' Criston', na' bi bejni'igekle' da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wĺáz Dios, žsedlen kan nak che Jesusen', la'kze žólgaken' ža la'y ka', san lo yela' bi žejni'il chégake' béngake' da' benen ga bžin dan' zna dižan' katen' belchoge' che Jesusen' gate'. ²⁸ La'kze bi bžélgekle' bi da' nbaga' Jesusen' nich chóggake' chie' gate', san belnnable' Pilato yi'e benne' ka' gótgake' Le'. ²⁹ Kate' beyož béngake' yógo'te da' nyejw le'e yiche kan žala' gaken chie', beľéjgake' Le' le'e yag kroze, na' belkache'e Le' lo yežw ba. ³⁰ Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, ³¹ na' zan ža bløe' ľaw Jesusen' ľawgak benne' ka' wdáľengake' Le' tzen katen' wdé' gan nbab Galilea, na' ble'e lo yež Jerusalén. Na'a, zzoa ľigak benne' ka' chie' Le' ľawgak benách ka'.

³² Ka' naken, ľezka' neto' zcháljľento' le'e diža' chawen' kan nak dan' bchebe laže' Dios gone' chegak x̄a x̄to'žo ka'. ³³ Dan' bchebe laže' Dios gone' chégake', Le'ke' bene' ga goken ľawžo žo'o, nakžo za'sógage' ka'. Ki bene' katen' besbane' Jesusen', na' goken kan nyejw le'e yiche gan zoa salmo da' chopen', dan' znnan ki: “Le' nako' Zi'na. Neda' bzoakza' Le'.” ³⁴ Ka naken, Dios besbane' Le' lo yela' got nich bi kwia yi' beľa' žen chie', Dios na'kze wnné' ki: “Wnezjwa' chio' da' ba nez zen da' bchebe laža'a che Dabí.” ³⁵ Che len ľezka' nyejw le'e yiche, gan zoa yetó salmo, da' znnan ki: “Bi go'o latje ga'n benne' la'y chio' gan kwia yi' beľa' žen chie'.” ³⁶ Da' goken che Dabín' nak bian'. Wdé bene' žin ľawgak benne' wĺáz chie' ka', kan Dios gože' le' gone', naž gote', na' wló'ogake' le' lo yežw ba gan wnníta'gak x̄a x̄ta'we' ka', na' wzía yi' beľa' žen chie'. ³⁷ Na'a, kan nak che Jesusen', Dios besbane' Le', na' bi kwia yi' beľa' žen chie' lo yežw ba. ³⁸ Le'e, ľježa'do' ka', žala' nnézlele da' ni da' zzenla' le'e. Ni'a che da' ben Jesusen' Dios ženit ľawe' chele le'e doľa' da' nbága'le. ³⁹ Na'a, Dios žeyón chawe'e yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' žeké'e doľa' ka' da' bi gok yeká'a da' wnná x̄tiža' Dios, dan' bde Moisés chežo. ⁴⁰ Le gape chi'i kwinline na'a nich bi gak chele da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wĺáz Dios, da' znnan ki:

⁴¹ Le wia nga, le'e, benne' ka' bi žaple neda' ba la'ne.

Yebán ľáže'le, san lo yela' bi žejlé' chele gatle. Neda' gona' to žin ža ni zoale le'e, na' la'kze no benne' wløe'ele' le'e da' zejľás žin na', bi chejle'le chie'.

⁴² Kate' Pablon' len benne' ka' zónlengake' le' tzen bežókgake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' x̄tiža' Dios, naž góta'yoegkle' benne' ka' légake' wzéngkle' légake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'.

⁴³ Kate' benne' ka' zej ndobe' lo yo'on', bežógake' ga na', benne' zan, benne' judío ka', len benne' ka' beyágake' judío, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, bénlengake' Pablon' len Bernabén' tzen. Chope' ki bcháljengake' légake', na' ben chócgake' légake' nich gá'nteze chócgake', na' nich wxén láže'gake' da' gonnze Dios chégake'.

⁴⁴ Yexono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdogak yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' che yežen' nich yéngkle' xtiža' Dios. ⁴⁵ Naž bgé'egkle benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', kate' blé'egkle' benne' zan ka', na' che len wnnégake' che da' zna Pablon', na' beží'igake' chen. ⁴⁶ Naž Pablon' len Bernabén', len yela' wechóg láže' chégake', belye' benne' judío ka', na' wnnágake':

–Ben byenen wzenlto' le'e nézwe xtiža' Dios, san dan' zzoale chela'ale diža' ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yela' nban da' zejli kanne ni chele, che len, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'. ⁴⁷ Lezka' gož Xanžo Dios neto' gonto' ki, na' wchaljto' che Benne' Criston' lawgak benne' zi'to' ka'. Ki zna da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston', katen' wnné':

Bzoa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka',

na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.

⁴⁸ Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nnita'gake' ga na', béngkle' da' ni, na' bebéegkle', na' bka'n zéngake' Xanžon' ni'a che xtiže'e. Yógo'te benne' ka' ba ben Dios chégake' gata' yela' nban da' zejli kanne chégake', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴⁹ Ka' goken, wzé xtiža' Xanžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', béngklen'. ⁵⁰ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', belkó'o yele'e benne' blo ka' che yežen' nich bi lé'egkle' Pablon', na' Bernabén' chawe'. Lezka' belkó'o yele'e no'le blo ka', no'le zka'n zéngake' Dios. Ka' goken, bégake' ga belbia láže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le lo yežlyó chégake'. ⁵¹ Naž Pablon' len Bernabén', bechúnigake' bixte yo da' dan' lábgake', dan' zloe'elen nga'n zia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' lo yež Ikonio. ⁵² Bebéegkle' benne' ka' che yež Antiókia, benne' žejlé'gake' che Xanžon', na' Dios Be' La'y wzóalene' légake'.

14

Da' ben Pablo tzen len Bernabé lo yež Ikonio

¹ Kate' bžin Pablo len Bernabé lo yež Ikonio, belyo'é'e tzen lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios,

na' bcháljgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ² Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie', belkó'o yele'e baže benne' zi'to' ka' nich bi chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich bi lé'egkle' chawe' lježžo ka', benne' žejlé'gake' chie' Le'. ³ Dan' bejle'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' len Bernabén' wnnita'gake' ga na' zan ža, na' lo yela' wechóg láže' bcháljgake' xtiža' Dios, dan' žxen láže'gake' Xanžon'. Xanžo na'kze blo'e'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e légake' latje bégake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebáegkle' benách ka'. ⁴ Naž benne' ka' nnita'gake' lo yežen' gok chópelegake'. Baže' bénlengake' benne' judío ka' tzen, benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', na' yebale' bénlengake' Bernabén' len Pablon', benne' wbás ka' bse'la' Benne' Criston', tzen. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie' len benne' zi'to' ka', bénlengake' tzen benne' ka' zna biá'gake' légake', na' bdogake' nich góngake' benne' wbás ka' bse'la' Benne' Criston' zia, na' nich wzé'egake' légake' yej. ⁶ Kate' Pablon' len Bernabén' gókb'e'egkle' da' ni, bzónnigake' ga na', na' jake' lo yež Listra, na' lo yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yeždo' ka', da' zej nnitan' gawze. ⁷ Lo yež ka' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Zžé'egake' Pablo yej lo yež Listra

⁸ Lo yež Listra wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi zza'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e. ⁹ Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' le', na' gókb'e'ele' žejli'e che Benne' Criston' nich yeyake'. ¹⁰ Naž wnné' zizje Pablon', na' gože' le':

–Wzé.

La' bžite'te bennen', na' wzé'e ni'e. ¹¹ Kate' benne' Listra ka' blé'egkle' dan' ben Pablon', wzó lawgake' znnégake' zizje len xtiža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

–jDios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' zloe'el kwíngake' kan zna'gak benne' ka'.

¹² Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' kan znnágake' žon Merkurion'. ¹³ Gan nnita'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. Bžoz che Júpiter na' la' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' lezka' noe'e yeje ka', na' žónlengak benne' zan le' tzen. Gónegekle' gótgake' beže ka' lawgak Pablon' len Bernabén' nich wká'n zéngake' légake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'. ¹⁴ Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás

ka' bseła' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e laže' da' zej nakwe'. Gok nyache' láže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žala' góngake', na' belxite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje láwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' zijže, ¹⁵ na' gózgake' légake':

—Le'e, benne' ka'. ¿Biz chen' žone da' ki? Lezka' bénne'ze nakt'o kan nakle le'e, na' zzenlo' le'e da' nikze žala' wsanle žone, dan' bi be zakan', nich gakle che Dios ban. Dios ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nismo', na' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'. ¹⁶ Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' znnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' xnézgake', ¹⁷ san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsele'e nis yejw gan zoaž, na' žone' ga želgole da' žazzon. Zwawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.

¹⁸ La'kze Bernabén' len Pablon' gózgake' légake' da' ki, kánneze bzóegekle' bséjwgake' xnezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' lágwage'.

¹⁹ Naž bałe benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bžíngake' ga na', benne' ka' zej nžoje' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' belk'o ye'le benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bzóbgake' le' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'. ²⁰ Naž kate' benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' lo yežen'. Kate' za' ža'ni' yetó ža, Pablon' bežóžlene' Bernabén', na' jake' lo yež Derbe.

²¹ Lo yežen' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejlé'gake' chie' Le'. Wdé na' beyéjgake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Antiokía. ²² Kate' Bernabén' len Pablon' wdégake' lo yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' besá'gake' láže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejlé'gake' chie' Le'. Belyi'e légake':

—Cho'ožo žo'o gan zna bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.

²³ Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' len Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bcháljngake' Dios, na' bégake' wbás, naž bdégake' légake' lo na' Xanžo, Bennen' žejlé'gake' chie'.

Pablo len Bernabé žežingake' lo yež Antiokía gan nbab Siria

²⁴ Naž Pablo len Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžíngake' gan nbab Panfilia. ²⁵ Kate' beyož bcháljgake' xtíža' Benne' Criston' lo yež Perje, na' jake' lo yež Atalia. ²⁶ Bezá'gake' ga na', na' belbene' to lo barkw, na' bežingake' lo yež Antiokía, gan zej nníta' benne' ka' che Benne' Criston', benne'

ka' bséla'gake' légake' nich chejžégake' xtíža' Dios, katen' wló'ogake' légake' lo na' Dios, Bennen' žon chawe'e légake' nich góngake' xchine', žin na' da' ba beyož bégake'. ²⁷ Katen' bežingake' lo yež Antiokía, na' bdbogak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' len Bernabén' bzéngakle' légake' kan zej nak da' zen ka' da' ben Dios lo ná'gake', na' lezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁸ Zan ža Pablon' len Bernabén' bgá'ngake' benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' lo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon xtíža'gake' lo yež Jerusalén

¹ Naž bałe benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžíngake' lo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':

—Le'e, benne' byo ka', cha' bi chog lo beła' chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.

² Naž Pablo len Bernabé beldíl diže'e len légake', na' gokle'e žo'osbé. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' len Bernabén', na' yebałe lježžo ka', nich chjake' lo yež Jerusalén, nich lá'gake' lágwak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' lezka' lágwak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljngake' légake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yažze da' žsédgekle benne' ka'.

³ Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' légake' nez. Wdégake' gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzéngakle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebégekle yógo'te lježžo ka'.

⁴ Pablon' len Bernabén' bžíngake' lo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' len benne' wbás ka' bsele'e Le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' légake' ba la'ne. Pablon' len Bernabén' bzéngakle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ná'gake'. ⁵ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', belžo ži'e, na' wnnágake':

—Žon byenen chog lo beła' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo légake' góngake' kan zna da' bchi'le Moisés žo'o.

⁶ Naž benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a láže'gake' da' ni da' žaken. ⁷ Wdé bcháljgake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' légake':

—Ljéža'do' ka'. Nnékzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wžekze' neda' nich wchalja' xtiže'e lawgak benách zi'to' ka' nich yéngkle' diža' chawen', na' chejlé'gake' che Benne' Criston'.⁸ Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', bzo'e' da' nak bia' žape' légake' ba la'ne, dan' bsele'e Dios Be' La'y chégake', kan bsele'e Le' chežo žo'o.⁹ Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' lezka' beyón chawe'e yichj lázdo'gake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston'.¹⁰ Na'a, žbiz chen' zži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak lježžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken xa xto'žo ka'.¹¹ Žejle'žo yelažo ni'a cheze da' ben Xanžo Jesús lo wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, lezka' yelágake' légake'.

¹² Katen' beyož bchalj Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnnita'gake' žize, na' bze nággake' da' bchaljgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bžéngkle' légake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángkle benách ka', da' ka' ben Dios lo ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.¹³ Katen' beyož wnnagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e.¹⁴ Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, blóe'ele' law yela' wak chie' da' nežw chi'i lawgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che Leze', benne' ka' nnita'gake' ladjwgake'.¹⁵ Kan nak da' ni naken tlebe len xtiža'gak benne' ka' bchaljgake' lo wláz Dios, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znan:

¹⁶ Kate' ža ka' te ža ki yelá'a, na' wchisa' to Benne' nna bi'e, Bennen' chaze' latje che Dabí, bennen' wnná bi'e. Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o nyinnj. Lezka' yechisa' benne' za'sóe' ka', benne' ka' zej nga'ne'.

Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole. Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',¹⁷ na' nich chiljgak yezika' benách ka' Xanžon'.

Benách zi'to' ka' chiljgake' Le', na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.

¹⁸ Ki wnnakze Xanžo, Bennen' ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.

¹⁹ 'Che len žekla' neda' bi žala' wséjwžo xnezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyággake' che Dios.²⁰ Žala' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žala' gáwgake', da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba', na' bi gáwgake' xchen nóte'teze bia yixe'.²¹ Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' zcháljgake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios yógo'te

yež ka', na' zcháljgake' che da' bzoj Moisés. Žólgakkzen' ža la'y ka'.

²² Naž benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz láže'gake' wžégake' bałe benne' ka' ladjwgake' nich séla'gake' légake' lo yež Antiokía, tzen len Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas len Silas. Judas na' lezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ladjwgak lježžo ka'.²³ Bžóggake' to le'e yiche da' bdégake' lo ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' znan ki: "Neto', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' lježžo ka', žapto' le'e: "Padiog" lježto' ka', nakle benách zi'to' ka', na' zoale lo yež Antiokía, na' lo yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia.²⁴ Benlo' kan žongak bałe benne' ka', benne' bžóggake' ga ni zoato', san bi bséla'to' légake'. Žedjchá'gake' le'e len da' ka' znnágake', na' zchixgake' yichj lázdo'le, dan' znnágake' žon byenen chog lo belá' chele, benne' byo ka', na' žala' gonle kan zna da' bchi'le Moisés.²⁵ Che len wyáz láže'to' katen' ba ben toze xtiža'to', wžeto' chope benne', na' séla'to' légake' nich yedjwíagake' le'e. Yídlengake' tzen Bernabé len Pablo, benne' ka' nži'ilžo.²⁶ Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben zož gátgake' dan' zej nži'ile Xanžo Jesús, Benne' Criston'.²⁷ Ki naken, žsélá'to' Judas len Silas gan zoale. Chope' ki wzejni'igekle' le'e da' ni da' zzojto' chele le'e yiche ni.²⁸ Dios Be' La'y blóe'ele' neto' da' žaz laže'e, na' lezka' žaz láže'to' neto', bi yeshbága'žeto' le'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon byenen gonlen.

²⁹ Bi gawle da' wdé lawgak lo'a ka'.

Bi gawle žen.

Bi gawle belá' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi gonle da' sban ka'.

Cha' gape chi'i kwínle, nich gonle kan znnagak da' ki, na' gonle da' naken chawe'."

³⁰ Ka' goken, benne' ka' bséla'gake' bžingake' lo yež Antiokía. Katen' blá'gake' ga na', btóbgake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wló'ogake' yichen' lo ná'gake'.³¹ Katen' beyož bélgaken', bebégekke' ni'a che da' nyejw le'e yichen', da' žeyón zenen légake'.³² Judas na' len Sílasen' lezka' zej nake' benne' zcháljgake' lo wláz Dios. Che len bkóngekke' žin diža' zan, da' ka' bchaljlengake' lježžo ka', nich beyón zéngake' légake', na' ben chóchgake' légake'.³³ Wdé bžégekke' chope' ka' ga na' bałe ža, naž lježžo ka' bžégake' légake' diža' nich yeyéjgake' lo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bséla'gake' légake'.³⁴ Wyáz laže' Sílasen' bga'ne' lo yež Antiokían'.³⁵ Lezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' lo yežen',

na' bsédgekle' benách ka', na' bzóa lígake' che x̄tíža' X̄anžon'. Lezka' bengak benách zanže ka'.

Zzo law Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

³⁶ Kate' ba wdé bałe ža Pablo gože' Bernabé:

—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíażo lježžo ka' nníta'gake' yógo'te yež ka' gan ba bchalžjo x̄tíža' X̄anžon', nich le'elžo kan žak chégake'.

³⁷ Gónele Bernabén' wché'gake' x̄kwide' Zwa Markos, nich chéjlenbe' légake', ³⁸ san bi wyáz laže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjlenbe' légake' dan' blá'alenbe' légake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénlenbe' légake' žin che X̄anžon'. ³⁹ Bi gok tože x̄tíža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte blá'a lázgake' toe' yetóe'. Bernabén' bchi'e x̄kwide' Markos, na' belbene' to lo barkw, na' jake' lo yežlyó Chipre. ⁴⁰ Pablon' wže' Silas nich chéjlene' le' tzen. Naž lježžo ka' wló'ogake' légake' lo na' X̄anžon', na' wnnábgekle' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Silasen' wyó'ogake' nez. ⁴¹ Wdégake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake' benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

X̄kwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

¹ Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Lистра. Wzóa to x̄kwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' žin to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san x̄abe' bi nake' judío. ² Lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Lистра, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'. ³ Gónele Pablon' chejlen x̄kwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo beła' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnéžgekle' yógo'tegake' bi nak x̄abe' benne' judío. ⁴ Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan zej nníta' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' lo na'gák lježžo ka' nníta'gake' ga na' da' bzójgak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Bdégake' yichen' lo ná'gake' nich góngake' kan znnan. ⁵ Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žižje' Pablo lo da' ble'e dáwe'le'

⁶ Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki béngake' dan' bsejw Dios Be' La'y x̄néžgake', nich bi chejcháljgake' x̄tíža'

X̄anžon' gan nbab Asia. ⁷ Kate' bžingake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žseła' Jesusen' chežo, bi bi'e légake' latje. ⁸ Naž wdégake' chela'ale gan nbab Misia, na' jake' lo yež Troas. Neda', Lukas, zzoja' chio' da' ni, wzóa' lo yež Troasen', gan wzó lawa' žónlena' Pablon' tzen. ⁹ Lo yežen' Dios blóe'ele' Pablon' to da' ble'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, blóe' lawe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': "Da lažto', gan nbab Masedonia, na' goklen neto'." ¹⁰ Kate' Pablon' ble'ele' da' ni, dan' ble'e dáwe'le', la' be' láže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba blíže' neto' nich chejcháljto' diža' chawen' chie' lawgak benách ka' nníta'gake' lo yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas lo yež Filipos

¹¹ Naž wzénto' to lo barkw, na' wza'to' lo yež Troas. Wdeto' ga bžinteto' lo yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' lo yež Neápolis. ¹² Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Filipos, yežen' nakžen blo ka' yógo'te yež ka' zej nbaben chela'a na' che gan nbab Masedonia. Lo yežen' zej nníta' benách wláž ka' chegak benne' Roma ka'. Wzoato' lo yežen' bałe ža. ¹³ Kate' bžin to ža la'y, bžojto' lo yež, na' wyejto' žoa'a yego gan zdóbgakkze benne' ka' che yežen' nich wcháljlengake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bcháljlento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak x̄tíža' X̄anžon'. ¹⁴ Zoa Lidia ládjwgage', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e laže' x̄na da' záka'le'en. No'le ni žka'n zene' Dios, na' bze nage' da' bchalj Pablon', na' X̄anžon' góklene' no'len' nich wzí' lo ne'dan' wnná Pablon'. ¹⁵ Naž bezóe' le' nis, na' lezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake' liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejli'a che X̄anžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'.

Ben byene' bga'nto' ga na'.

¹⁶ Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan zcháljlento' Dios, bedjchág to x̄kwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga znnéya'abe'. Len yela' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' x̄anbe' ka' belzí'li'e mežw. ¹⁷ X̄kwide' no'len' bejnowbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' žiže, na' wnnabe':

—Benne' ki žóngake' x̄chin Dios, Benne' wak zente. Žlóe'egekle' le'e kan gak yelale.

¹⁸ Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz laže' Pablon', byechje', na' bliže' ben' yo'obe', na' wnné':

—Ni'a che X̄anžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój lo yichj lázdo'w x̄kwide' no'le ni.

Lá' na'ze bežojte ben'.

¹⁹ Kate' x̄anbe' ka' gókbe'egekle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che len béxwgage'

Pablon' len Silas, na' bché'gake' lé'gake' lawgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak lawe' ya'a. ²⁰ Bzégake' lé'gake' lawgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':

—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' zóngake' ga zóngak benne' wláž chežo ka' žo'osbé. ²¹ Žsédgekle' da' bi žala' si' lo na'žo, na' da' bi žala' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.

²² Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' len Silasen'. Naž benne' yolawe' ka' góžgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Sílasen', na' chingake' lé'gake' yid. ²³ Wdé belyínli'e lé'gake', na' bsejwgake' lé'gake' liž ya. Góžgake' benne' žsejwe' liž yan' gape chi'e lé'gake'. ²⁴ Benne' ni, kate' ba góžgake' le' ki, bsejwe' lé'gake' lo liž yan' ni'te, na' wloé'e ni'agake' lo bloj yag ka'.

²⁵ Gachje yeje Pablon' len Sílasen' zchájlengake' Dios, na' žól'gake' da' žoe lawgake' Le'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'. ²⁶ Naž wzó'le'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wzize len ze'e liž yan', na' la' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e lo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'. ²⁷ Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' blé'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bzonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'. ²⁸ Naž wnné' zižje Pablon', na' bliže' le', na' wnné':

—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.

²⁹ Naž bennen' wnnabe' yi', na' la' wyo'otie' liž yan'. Wzizli'e lo yela' zzebe chie', na' bzoa zibe' xní'agak Pablon', na' Sílasen'. ³⁰ Kate' ba bebeje' lé'gake' lo liž yan', gože' lé'gake':

—Le'e, benne' ka', žbiz žala' gona' nich yelá'?

³¹ Lé'gake' belyi'e le':

—Bejlé' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' lezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.

³² Bchájlengake' le' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che xtiža' Xanžon'. ³³ La' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' la' bche'tie' lé'gake', na' bejtibe' lé'gake' gan zíagake' we'. Wdé na', la' bezoatie' nis, na' lezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'. ³⁴ Naž bchi'e lé'gake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejlé'gake' che Dios.

³⁵ Kate' za' ža'ní' ža na', benne' yolawe' ka' bsé'la'gake' ni'a ná'gake', na' belyi'e bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':

—Bsan benne' ka'.

³⁶ Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':

—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' le'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj gan zoale.

³⁷ Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':

—Ba wdíngake' neto' lawgak benách ka' la'kze bi bchi'a láže'gake' neto' kan zña benne' Roma, benne' wnná' bia'. Bsejwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto' yež Roma na'. ŽNa'a wsángake' neto' ži žize? jBi gaken ki! Žala' yedjsángake' lé'gakkze' neto'.

³⁸ Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngake' lé'gake' da' ni, na' lé'gake' bžébegake' kate' béngekle' zej nbab Pablon', na' Sílasen' yež Roma. ³⁹ Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegle' Pablon' len Sílasen' bi yeshága'gake' lé'gake' žia. Naž belbeje' lé'gake' liž yan', na' góta'yoegle' lé'gake' žójgake' lo yežen'. ⁴⁰ Naž Pablon' len Sílasen' bžójgake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen' ba blé'egle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón zéngake' lé'gake', na' la' bezá' tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' zóngake' žo'osbé

¹ Wdé Pablo len Silas lo yež Anfípolis, na' lo yež Apolonia, na' bžíngake' lo yež Tesalónika, gan zoa to yo'g gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. ² Bga'n Pablon' lo yežen' galj ža, na' ka zónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', na' bchájljlene' lé'gake' xtiža' Dios. ³ Bzejni'ile' lé'gake', na' bloe'ele' lé'gake' žsedle da' nyejw le'e yiche la'y žon byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide', na' gate' nich yeslé' lé'gake', na' te gate', na' yebane' lo yela' got. Naž Pablon' gože' lé'gake', na' wnné':

—Ka' goken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' zzenla' le'e kan nak chie'. Benne' ni nake' Benne' Criston'.

⁴ Naž ba'le' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' len Sílasen' tzen. Lezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios, bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka' no'le zan, no'le blo ka', bejlé'gake' chie' Le'. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', lo yela' zge'el chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze' ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', béngake' žo'osbé dot lo yežen', na' de chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' len Sílasen' lawgak benách ka', benne' ka' zóngake' žo'osbé. ⁶ Kate' bi bžélgekle' Pablon' len Sílasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' lé'gake' lawgak benne' yolawe' ka'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' zchíngake' benách ka' dot yežlyó nga. ⁷ Jasón ni wloé'e légake' liže'. Zží'igake' che da' zma benne' Sésar, bennen' zma bi'e žo'o, na' zmnágake' zoa yetó benne' zma bi'e, bennen' lie' Jesús.

⁸ Kate' benne' wláz ka', na' benne' yolawe' ka', béngkle' da' ni, wžé' zédgekle'. ⁹ Naž, benne' yolawe' ka' wzí'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légake'.

Da' bengak Pablo len Silas lo yež Berea

¹⁰ Naž lježžo ka', benne' Tesalónika ka', la' belsela'tie' Pablo len Silas kate' ne nak žel, na' jake' lo yež Berea. Katen' bžingake' ga na', belyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' che yežen' nich yéngkle' xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki gógakže' chawe' ka' zej nak benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, dan' wzí' lo ná'gake' xtiža' Xanžon' dot láže'gake'. Tža tža bélgake' da' nyejw le'e yiche la'y, nich nnéžgekle' cha' nak dot da' li dan' zma Pablon'. ¹² Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejlé'gake' chie' Le'. ¹³ Naž kate' gókbe'egkle benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, lezka' zchalj Pablon' xtiža' Dios lo yež Berea, naž jake' ga na', na' béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'. ¹⁴ Naž lježžo ka' la' belsela'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisd'o, san Sílasen', na' xkwide' Timoteo, bgá'ngakže' lo yež Berea na'. ¹⁵ Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' lo yež Atenas. Naž la' beyéjtageka' lo yež Berea na', na' biá'gake' xtiža' Pablon', nich yé'gake' Sílasen' len xkwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo lo yež Atenas

¹⁶ Kate' ne zoa Pablo zbeze' Silas len xkwide' Timoteo, lo yež Atenas, gok nyache' laže'e dan' ble'ele' kan žongak yógo'te benne' ka' che yežen', zka'n zéngake' lo'a ka'. ¹⁷ Che len bchájlene' benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios. Ki bene' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios. Lezka' tža tža bchájlene' benne' ka' zdágake' lawe' ya'a kan nak xtiža' Benne' Criston'. ¹⁸ Pablon' bchájlene' bałe benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Bałe' wnnágake'.

—žBiz chen zchalj benne' wnné'le'e ni?

Yebałe' wnnágake'.

—Žeklto' zchalje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' lágwage' diža' chawen' che Jesusen', na' che yela' yebán. ¹⁹ Naž bexwage' na' Pablon', na' bché'gake' le' law Ya'a Areópago, gan zdóbgake' nich wchájlgake', na' wnnágake'.

—žWak yenlto' da' kobe ni da' zchaljo' chen? ²⁰ Zzenlo' neto' da' ka' žongaken ga žebán láže'to'. Na'a, žénelto' nnezlto' bizen' dan' zchaljo' chen.

²¹ Biž bi žaz láže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san žénzegekle', na' zcháljzegake' che to da' kobe.

²² Naž wzé Pablon' gachje lāwe'le li'a Areópagon', na' wnné'.

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' zle'ela' zej nak bian' zka'n zénle'ele dios ka' chele. ²³ Katen' wdía' lo yež nga ble'ela' da' zan da' zka'n zenle, na' lezka' bejxaka'a to nichw gan nyejw da' znan ki: "To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' Le'." Dios na' zka'n zenle-ne' la'kze bi nónbia'le-ne', Dios na' zchalja' lawle kan nak chie'.

²⁴ Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, na' bi zoe' to lo yodo' da' zej non benách ka'. ²⁵ Bi be žiážjele' da' gak wnéžjwgak benne' ka' chie', dan' Lekze' znezjwe' chegak yógo'te benách yela' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.

²⁶ Le' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na' blōe'ele' ža žala' nníta'gake', na' gan žala' nníta'gake'. ²⁷ Dios bzoakže' chégake' nich chílgake' Le', cha' nákteze wžélgekle' Le' la'kze kángakže'. Ki žaken la'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo. ²⁸ Lekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bałe benne' ka' wnníta'gake' ládjwle le'e, benne' ka' bžójgake' da' ka' žol-le, na' wnnágake': "Ljež Dios nakžo." ²⁹ Na'a, cha' nakžo ljež Dios, bi žala' nnažo nak Dios ka' to lo'a da' naken ya' oro, o ya' plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen lo yichj lázdo'gake'. ³⁰ Dios bzoe' chela'ale da' ka' béngake' lo yela' bi žejni'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ³¹ Dios ba blōe'ele' to ža kate' wchí'a laže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchí'a laže'e légake' lo na' Jesús, Bennen' bzoakže' Le', na' lawgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' Le' lo yela' got.

³² Katen' béngkle' da' ni dan' wnná Pablon' kan goken, wzóa to benne' bebane' lo yela' got, na' bałe' ben díjtgekle' Le', na' yebałe' wnnágake'.

—Wak yenlto' da' zchaljo' chen ža yoble.

³³ Naž bežój Pablon' gachje lāwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'. ³⁴ Bałe' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' tzen. Zoa Dionisio ládjwage'. Nake' benne' bénlene' tzen benne' ka' zdóbgake' law ya'a Areópago. Lezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebałe' benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo lo yež Korinto

¹ Wdé gok da' ni, bezá' Pablo lo yež Atenas, na' wyeje' lo yež Korinto. ² Bejxake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' lo yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tzen len zo'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná' bia', žojgak benne' judío ka' lo yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' len Prisilan'. ³ Dan' lébeze nak zin da' žongak Akilan', na' Pablon', che len bgá'n'lene' légake', na' tzen béngake' žin, žongake' yo'o láže'do' ka'. ⁴ Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios, gan bchálj'lene' légake' diža' chawen'. Gónele' wlo'e'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' zzenle' légake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.

⁵ Silas len xkwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' blá'gake' gan zchalj'kze Pablon' xtiža' Dios lawgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':

—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' légake'.

⁶ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beži'gake' che xtiže'e, na' wnnégake' chie', naž wžib Pablon' laže' da' nakwe', dan' zloe'elen zbej yichje' légake' dan' zži'gake' che xtiža' Dios, na' gože' légake':

—La' kwínzele nbága'le zia che yela' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nníta' benách zi'to' ka'.

⁷ Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' zka'n zene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. ⁸ Crispo nake' benne' blo che yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús, na' bėn'engak le' tzen yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan, benne' Korinto ka', bejlé'gake' che Benne' Criston', katen' béngkle' xtiža' Dios, na' bezóagake' nis. ⁹ Naž Xanžon' na'kze gože' Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na' wnné':

—Bi žebo', na' bi wsano' zchaljo' xtiža'a, ¹⁰ dan' zóalenkza' neda' le', na' bi wlapa' na' nitó benne' le' nich bi da' gone' chio', dan' benne' zan lo yež nga zej nake' chia'.

¹¹ To yiz yo'o gachje bga'n Pablon' ga na', na' bsdle' légake' xtiža' Dios.

¹² Kate' bžin ža zna' bia' Galión gan nbab Akaya, benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', ben toze xtiža'gake', na' bėxwgake' Pablon', na' bché'gake' le' gan zchi'a laže' Galión na'. ¹³ Belyi'e Galión na':

—Benne' ni zko'o yeje'e benách ka' nich wká'n zėngake' Dios, kan bi nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.

¹⁴ Kate' za' wchálj Pablon', Galión na'kze gože' benne' judío ka', na' wnné':

—Le'e, benne' judío ka', chela' gak to da' bi nak tlebe len da' zna' benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene', soela' wzé naga' xtiža'le kan žala' gona', ¹⁵ san dan' nak diža' bizjw che diža'ze, na' che lagak benách ka', na' kan nak da' žsédlele lé'ezele, le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi žénela' wchi'a laža'a da' ki.

¹⁶ Naž Galión na' bchache' légake' lo yolawe'. ¹⁷ Naž yógo'te benne' wláž ka' bėxwgake' Sóstenes, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' belyine' le' yid la' li'a yolawe', san Galión na' bzoe' chela'ale da' žongake'.

¹⁸ Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan, na' wdé bzele' diža' lježžo ka', na' wyeje' lo yež Senkrea, gan bene' yidze yichje', dan' de to da' bchebe laže'e law Dios gone'. Naž wzene' to lo barkw, nich cheje' gan nbab Siria, na' wyéj'engak Prisila len Akila le'. ¹⁹ Kate' bžingake' lo yež Éfeso, wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bchálj'lene' benne' ka' nníta'gake' ga na'. ²⁰ Benne' ka' góta'yoegkle' Pablon' gá'n'lene' légake' yelate' scha, san le' bi gónele'. ²¹ Bzele' diža' légake', na' wnné':

—Žon byenen soa' lena' lni da' za' gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da' yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios nne'.

Naž wžén Pablon' to lo barkw, na' bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne' chi'i

²² Wdé blá' Pablo lo yež Sesarea, na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan bejwi'e' benách ka' che Benne' Criston', na' naž bezé'e ga na', na' wyeje' lo yež Antiokia. ²³ Wdé wzóe' ga na' bałe ža, na' bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež ka' zej nnitan' gan nbab Galasia, na' gan nbab Frijia. Ben choche' lježžo ka' nníta'gake' ga na', lo da' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

²⁴ To ža na' blá' Apolo lo yež Éfeso. Nake' benne' judío, na' golje' lo yež Alejandria lo yežlyó Ejipto. Žákl'i'e zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e yiche la'y. ²⁵ Lėzka' nsedle' kan nak da' žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e bchalje', na' kwáselo bsdle' benách ka' kan nak che Jesusen', la'kze nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis kan ben Zwa. ²⁶ Wzó law Apolon' zchalje' dot laže'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Kate' béngkle' Prisila len Akila da' zchalj Apolon', na' bché'gake' le' cheze, na' bzejn'igekle' le' kwáselo kan nak xtiža' Dios. ²⁷ Kate' Apolon' gónele' cheje' gan nbab Akaya, na' lježžo ka', benne' nníta'gake'

lo yež Ēfeso, ben chóchgake' le'. Bzójgake' to le'e yiche da' chjwe'e lo na'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' gan nbab Akaya na', nich gápegake' Apolon' ba la'ne. Kate' blá' Apolon' lo yežlyón', da' bchalje' gókl'e'elenen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', dan' wzoaĵen Dios légake'. ²⁸ Ki goken dan' Apolon' bzoa žie' benne' judío ka' lawgak yógo'te benách ka', bkonle' žin da' nyejw le'e yiche la'y, na' bloe'ele' légake' Bennen' lie' Jesús nake' Benne' Criston'.

19

Da' ben Pablo lo yež Ēfeso

¹ Katen' wzóa Apolo lo yež Korinto, wdé Pablo gan zej nnita' yež ka' zej žen' yelate' ža'le, na' bl'e'e lo yež Ēfeso. Lo yežen' bejxake'e baĵe benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ² Pablon' wnnable' légake', na' wnné':

—žBedjsoaĵen Dios Be' La'y le'e katen' bejle'le che Benne' Criston'?

Belyi'e le':

—Bi na' yenlto' cha' zoa Dios Be' La'y.

³ Naž Pablon' wnnable' légake', na' wnné':

—žNakx gok da' bezoale nis?

Na' wnnágake':

—Kan bezóa Zwa benách ka' nis.

⁴ Pablon' wnné':

—Zwan' bezóe' benách ka' nis, benne' ka' beyát láže'gake', na' Zwa na'kzen' gože' légake' žala' chejlé'gake' che Bennen' za' ze'e ka' le', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Le' Benne' Criston'.

⁵ Kate' benne' ka' béngekle' da' ni dan' zrna Pablon', bezóagake' nis dan' ba žejlé'gake' che Xanžo Jesús. ⁶ Kate' Pablon' bxoa ne'e légake', na' wnnable' Dios lo wlázgake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', na' bcháljgake' diža' yoble, na' bcháljgake' lo wláz Dios. ⁷ Gokgak benne' ki chežinnoe'.

⁸ Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo', na' zó'oteze' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lo yela' wechóg láže' bchalje' lawgak'. Bcháljlene' légake', na' gónele' wloe'ele' légake' nak da' li da' zme' kan zrna bia' Dios. ⁹ Baĵe' ben chóchgake' yichj lázdo'gake', na' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', na' wnnégake' che xtiža' Xanžon' gan zej nnita' benne' zan ka'. Naž Pablon' bekwase' len benne' judío ka', na' bebeje' benne' ka' na'le, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Tža tža bcháljlene' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' gan zđóbgake' lo yo'o gan žsedle Tiranno benách ka'. ¹⁰ Ki bénteze Pablon' ka chopiz, na' ka' goken, yógo'te benách ka' nnita'gake' lo yež ka' gan nbab Asia, benne' judío ka', na' benách zi'to' ka', béngekle' kan nak che Xanžo Jesusen'. ¹¹ Dios bene' da' zan yela' wak žen lo na' Pablon'. ¹² Ka' goken, baĵe

benne' ka' béxwgage' láže'do' ka' da' bchej Pablon' yichje', na' laže' chelá'a ka' da' bde'e li'e, na' yjwá'gake' légaken gan zej nnita' benne' yižwé' ka'. Beyákgake' kan zej nak yižwé' ka' che chékgake', na' bežojgak be' xiwe' ka' zej yo'o benne' ka'.

¹³ Naž baĵe benne' judío, benne' wdá žag ka', benne' zbéjgake' be' xiwe' ka', gónekle' wkóngekle' žin la Xanžo Jesusen' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':

—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.

¹⁴ Ki bengak gaže benne' byo zi'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ládjwgak bxož wnná bia' ka'. ¹⁵ Beží'i be' xiwen', na' wnnán:

—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, žnoz benne' le'e?

¹⁶ Naž bxite' Bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka' légake'. Ka' goken bžonjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yídžegake', na' wé'zegake'. ¹⁷ Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nnita'gake' lo yež Ēfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', béngeklen', na' yógo'tegake' bžébegake' Dios. Che len bka'n zéngake' la Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bežóalapakage' doĵa' da' zej nbage'e, na' bloé'egkle' da' kegle ka' da' ba béngake'. ¹⁹ Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale béngake' yela' wžá'. Bžingake' zej noe'e yiche wžá' chékgake' ka', na' bzéygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábgage' kan zaka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat. ²⁰ Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

²¹ Wdé gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':

—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.

²² Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' baĵe ža gan nbab Asia na'.

Benne' Ēfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

²³ Kate' ža ka' bengak benne' Ēfeso ka' žo'osbé, na' beží'igake' che xtiža' Xanžon'. ²⁴ Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga béngake' žo'osbé na'. Demetrimon' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chékgake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzi'gake' mežw zan. ²⁵ Demetrimon' btobe'

yezika' benne' ka' zóngake' la' žin nize, na' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo. ²⁶ Zlé'elele, na' žénlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyagak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan zóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios. ²⁷ Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

²⁸ Kate' béngikle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'gake' zizje, na' wnnágake':

—jGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

²⁹ Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' tariaze la' li'a yolawe'. Bžóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen. ³⁰ Gónele Pablon' choe'e gan zej nníta' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi bé'gake' le' latje. ³¹ Lezka' bengak ba'le benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zlé'egekle' Pablon' chawe'. Bséla'gake' benne' ka' góta'yoegekle' le' bi choe'e la' li'a yolawen'. ³² Gan zóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'gake', to da' znnágake' ba'le, na' yetó da' znnágake' yebale'. Ka' goken dan' zej nchixe benne' zan ka' zóngake' žo'osbé, na' yelá'te'ze ka' ndachgak benne' ka' bi nnéžgake' biz chen' zej ndobe' ga na'. ³³ Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bžégake' le' lágwage'. Bloe'el Kantren' len ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gáklenen benne' judío ka' lawgak yógo'te benne' ka'. ³⁴ Katen' gókbe'gekle' nake' benne' judío, na' tzen wžéžeya'gake' zizje yógo'tegake' ka' chope hora, na' wnnágake':

—jGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

³⁵ Naž benne' wžój che yolawe' bene' ga wže'gak benne' zan ka' žize, na' wnné':

—Benne' Éfeso ka', nnéžgikle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'žo yodon', na' lezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'ábá, na' bejxjw ga zaožo ni. ³⁶ Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che len žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele. ³⁷ Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné ži'gake' che dios no'le chele. ³⁸ Che len, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetron', na' chegak benne' wen da' zej naken ya' plat, benne' ka' nníta'lengake' le', len nóte'teze benne', de latje gan wže nagto'

chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a laže'e légake', ga na' gak yeshága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'. ³⁹ Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan zñna yolawe' che yež Roma. ⁴⁰ Wak no benne' yeshage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'žo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.

⁴¹ Kate' beyož bchalje' da' ni, besele'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

¹ Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken lo yež Éfeso, naž Pablo bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' légake'. Wdé na' bzele' diža' légake', na' la' bkwestie' len légake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia. ² Wdie' lo yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia. ³ Wžoa Pablon' ga na' ka' chonne byo'. Kate' za' kwene' to lo barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' góxwgake' le'. Che len wyo'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' lo yež Filipos. ⁴ Sópater, ži'n Pirro, benne' Berea, len Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' lezka' xkwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Tróximo, benne' Asia ka', bénlengake' le' tzen. ⁵ Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka' Pablon', na' bžingake' lo yež Troas, gan belbeze' le'. ⁶ Lo yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé llin' kate' žawgak benne' judío ka' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to lo barkw' to lo bazar'to lo yež Filipos na'. Wdé gayo' ža bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake' ka' Pablon', na' zbéžgake' le' lo yež Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo lo yež Troas

⁷ Ža nežw bdobgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' nich yej gágwage' da' žsa' láže'žo kan got Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle Pablo légake', na' dan' žala' yezé'e ga na' kate' za' ža'ni' ža na', che len scha bchalje', ga bžinte wdé gachje yele. ⁸ Gan zej ndobe' naken lo yo'o ža'le, na' zej nníta' da' zan da' zgó'ogaken baní' ga na'. ⁹ Wžoa xkwide' Eutiko ga na', na' že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na' zñnale'en tasbe' dan' ztonn Pablon' da' zchalje'. Gan že' ztas xkwiden' naken da' chonne kwia lo yo'on', na' ztászebe' wbištebe', na' bžintebe' lo yo že'le. Náttebe' bechísgake'-be'. ¹⁰ Betj Pablon' zan yo'on', na' bejxóe' lebe', na' beyele'e-be'.

Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Bi žébele. Nbanbe'.

¹¹ Kate' ba bebén Pablon' ža'le, beḡwe' yet x̄til, na' bdawen'. Naž Pablon' bcháljlene' lé'gake' ga bžinte chbal-le. Wdė na' bežoje' ga na'. ¹² X̄kwide' byon', bin' wbix̄be', nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák zénle'egake'.

Kan gok bžinto' lo yež Mileto

¹³ Bejchento' lo barkw, na' wdeto' ga bžinto' lo yež Asón nich chejchagto' Pablo ga na', kan ba ben x̄tíza'to', dan' gónele Pablon' cheje' ga na' sa'ze ni'e. ¹⁴ Kate' ba bžagto'ne' lo yež Asón na', wžene' lo barkwn' gan yo'oto', na' wyejto' gan že' yež Mitilene. ¹⁵ Bezá' barkwn' ga na', na' ža chope ža bžinto' to li gan zoa to yežlyo lo nisdon' da' nzin' Chio, na' yetó ža wdeto' to li gan de yetó yežlyo da' nzin' Samos, na' bžinto' lo yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i. Yetó ža bžinto' lo yež Mileto. ¹⁶ Ki bento' dan' Pablon' ba ben choche' teze' yež Ēfeso, nich bi žele' gan nbab Asia, dan' žak láže'li'e soe' lo yež Jerusalén kate' žin ža Pentecostés cha' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo lawgak benne' Ēfeso ka' lo yež Mileto

¹⁷ Kate' ne zoa Pablo lo yež Mileto, bsele'e to benne' bejliže' benne' gole ka', benne' žape chi'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Ēfeso. ¹⁸ Kate' bžingake' gan zoa Pablon', le' gože' lé'gake':

—Le'e ba nnézkzelele kan bénteza' gan zoale kate' wzó law blá'a gan nbab Asia. ¹⁹ Tža tža bena' x̄chin X̄anžon' lo yela' gax̄jw laže'. Ki bena' ga bžinte wžeža' ni'a chele, na' da' zan da' goken chia' da' ka' wzí' biá'gaken neda' ni'a che da' zia da' bengak benne' judío ka' chia', benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Bcháljteza' gan zoale yógo'te da' žóngaken ga žak chawe' chele, na' kwáselo bsedla' le'e gan zdóbele che Benne' Criston', na' gan nak lo liže ka'. ²¹ Bzoa lia' lawgak benne' judío ka', na' lawgak benne' zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' nich chejlé'gake' che X̄anžo Jesús, Benne' Criston'. ²² Na'a, Dios Be' La'y ba bene' chia' cha'a lo yež Jerusalén, na' bi nnezla' biz gaken chia' ga na'. ²³ Yógo'te yež gan zda', Dios Be' La'y žlo'e'ele' neda', na' ži'e neda' kan gongak benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', zgne' wséjwgage' neda' liž ya, na' gon zí'gake' neda'. ²⁴ Bi be žekla' neda' ni'a che da' gaken, la'kze gata' o bi gata', san žénezela' yeyóž gona' da' ne žona', nich gona' žin da' bde X̄anžo Jesús lo na'a, da' naken wchalja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' len yela' žebél.

²⁵ Ba bchalja' lawle le'e kan zna' bia' Dios. Na'a, nnezla' biž lé'elele neda'. ²⁶ Che len, žapa' le'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be

nbaga'a neda' che nitole le'e. ²⁷ Bi be zoa da' bi bsedla' le'e, san bzenla' le'e yógo'te da' wn-nakze Dios. ²⁸ Che len, le gape chi'i kwindle, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' le'e nich gáklene, na' gape chi'ile benách ka' che X̄anžo, Bennen' gote' lo wláz lé'gake', na' blálje' x̄chene' da' beyá'wle' lé'gake'. ²⁹ Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchix̄gake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka' zbia yí'gakba' zila' ka'. ³⁰ Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wcháljgake' da' wen laže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónlengake' le'e tzen. ³¹ Che len, le gak ban laže', na' le yesá' laže' kan bena' neda' chon-niz, dan' dot ža dot yeke kwáselo bežjni'ila' le'e to tole na' zejte wžeža' ni'a chele.

³² Na'a, zí'na'do' ka', zgo'a le'e lo na' Dios. Znnabla' Le' gon chawe'e le'e, na' gone' kan zna' x̄tíže'e. Dios gon choche' le'e, na' gone' ga gak gónlenle tzen benne' ka' ba wleje' cheze'. ³³ Batkle wdán laža'a da' naken chegak lježa' ka'. Bi wdán laža'a mežw, o laže' chégake'. ³⁴ Nnézkzelele, len na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' bénlengake' neda' tzen žin. ³⁵ Len yógo'te da' bena', blóe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklenze' benne' ka' želyázele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná X̄anžo Jesús na'kze, katen' wnné': "Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka' da' gaken che bennen' bi da' zzi'e."

³⁶ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzoa zibe', na' bénlene' tzen yógo'tegake', bcháljlengake' Dios. ³⁷ Naž yógo'tegake' bel-beže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag lawgake' le'. ³⁸ Ki bėngake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': "Biž lé'elele neda'." Jáklene' le' tzen, na' bžingake' ga bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

¹ Wdė beza'to' gan wnníta'gak benne' Ēfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara. ² Lo yežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez. ³ Wdeto' gan zla' yežlyo Čipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' lat-jen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'. ⁴ Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nłento' lé'gake' gaže

ža. Dan' ba bl̥oe'el Dios Be' La'y l̥égake' da' žala' gak che Pablon', belyi'e le' bi cheje' lo yež Jerusalén. ⁵ Wd̥e' na' katen' za' yežojo' ga na', yogo'tegake' wzá' lengake' neto' tzen len no'le ka' ch̥égake', na' x̥kwide' ka' ch̥égake', na' bžinto' na'le žoa'a yežen'. Naž bzoa zibto' žoa'a nisdó', na' bchálj̥lento' Dios. ⁶ Beyóž wd̥éla'to' l̥ježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' l̥égake' beyéjgake' l̥ížgake'.

⁷ Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo yežen' bežojo' lo barkwn'. Wdaptó' "Padiox̥" benne' l̥ježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'n̥lento' l̥égake' to ža. ⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' b̥énlento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'n̥lento' le'. Lipen' zchalje' diža' chawen', na' b̥énlene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža ni'te nich gákl̥engake' benách ka' che Benne' Criston'. ⁹ Zej nníta' tape x̥kwide' no'le che Lipen'. ¹⁰ Wd̥é zcháljgake' lo wláz Dios. ¹¹ Wd̥é wzoato' ga na' chope chonne ža, naž bl̥a' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios. ¹² Benne' ni bedjwíe' neto', na' bexwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':

—Ki žzna Dios Be' La'y: "Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Wch̥éjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wd̥égake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'."

¹² Kate' benlto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalén. ¹³ Beží'i Pablon', na' wnné':

—žBiz da' ni žonle, zb̥ézele, na' žonle ga žak nyache' laža'a? Neda' ba zoakza', kégeze wch̥éjgake' neda', san lezka' gata' lo yež Jerusalén ni'a che X̥anžo Jesús.

¹⁴ Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':

—Gak kan nna X̥anžon'.

¹⁵ Kate' ba wd̥egak ža ka', bkwežto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalén. ¹⁶ Bałe benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejl̥é'gake' che Benne' Criston', wzá' lengake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, b̥énlene' l̥égake' tzen. Žejli'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

¹⁷ Katen' bžinto' lo yež Jerusalén, benne' l̥ježžo ka', benne' žejl̥é'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél ch̥égake' wd̥ápegake' neto' ba la'ne. ¹⁸ Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwiátó' Jakob, na' zej ndobe yogo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. ¹⁹ Kate' Pablon' ba wdape' l̥égake' "Padiox̥" bzenle' l̥égake' yogo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nníta' benách zi'to' ka'.

²⁰ Kate' b̥éngkle' da' ni, bka'n žéngake' Dios. Naž belyi'e Pablon', na' wnnágake':

—Žl̥é'ekzelo', l̥ježto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejl̥é'gake' che Benne' Criston', na' yogo'tegake' žápele'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²¹ Ba b̥éngkle' da' ka' žnnagak benách ka' kan naken chio', žnnágake' zzejni'ilo' yogo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o l̥égake' bi chóggake' lo beła' chegak x̥kwide' byo ch̥égake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'. ²² žNakž gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yéngkle' ba bełó'o nga. ²³ Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'lengak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe l̥áže'gake' law Dios to da' góngake'. ²⁴ Bche' benne' ki len le', na' benlen l̥égake' tzen nich gon chawe' kwinele kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chížjwgake' nich góngake' yidze yichjgake', nich nnéžgkele yogo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' žnnégake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²⁵ Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejl̥é'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:

Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.

Bi gáwgake' žen.

Bi gáwgake' beła' chegak bia yiže' ka' len x̥ch̥éngakba'.

Bi góngake' da' šban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

²⁶ Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len l̥égake' kan nak che yodo'. Naž wyaze' la' li'a yodo', nich gak bia' biž ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwینگake', ža na' žala' chjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'. ²⁷ Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bałe benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, bl̥é'egkele' Pablon' la' li'a yodo'. B̥éngake' ga bengak benne' zan žo'osb̥e, na' b̥éxwgake' Pablon'. ²⁸ Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yogo'te benách yogo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wloé'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', zka'n ditjle' latje la'y nga.

²⁹ Ki wnnágake' dan' zga'ale bl̥é'egkele' Pablon' lo yež tzen len Trófimo, benne' Efeso, na' žékgekle' bchi'e bennen' lo yodon'.

³⁰ Ka' goken, b̥dobgak yogo'te benne' ka' che yežen', na' bžingake' ga na'. Naž wžéngake' Pablon', na' wžóbgake' le', na'

bebégake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwtegake' gan žó'ogake' la' li'a yodon'.³¹ Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbé.³² Naž benne' blon' len btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' tariaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbé. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'.³³ Wbiga' benne' blon' ga na', na' beḡwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wchéjgake' le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nozke benne' ni, na' biz bene'?

³⁴ Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che ché'gake' kan wnná'gake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile, dan žongak benne' ka' žo'osbé. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdób'gake'.³⁵ Katen' bžingake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan žiadi'gak benne' zan ka' légake'.³⁶ Za'gak benne' ka' žkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' zmná'gake':

—!Le gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

³⁷ Kate' wzó lágwage' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':

—¿Gonno' neda' latje yapa' le' to diža'?

Benne' blon' gože' Pablon':

—¿Žako' diža' griego? ³⁸ !Kege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?

³⁹ Naž Pablon' gože' le', na' wnné':

—Da' li naka' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchalja' lawgak benách ki.

⁴⁰ Benne' blon' bi'e le' latje, na' Pablon' wzie' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwé'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bcháljlene' légake' len diža' hebreo.

22

¹ Ki wnná Pablon':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wte nag da' yapa' le'e kan nak da' žona'.

² Kate' béngekle' zchalje' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' légake', na' wnné':

³ —Nakkza' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso gan nbab Silisia, san bgola' lo yež nga, na' bsdle Gamaliel neda' dot kan nak da' bsédgekle' ža žto'žo ka'. Be' láže'teza' bka'n zena' Dios kan žonle le'e na'a.⁴ Zga'ale wzía laža'a benne' ka' nzi' lo ná'gake'

žtiža' Benne' Criston', na' bchi'a légake' gan gátgake'. Wžéngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo ka' len no'le ka'.⁵ Lezka' wak wzóa ligak bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' da' bégake'. Bžó'jgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' lježžo judío ka' lo yež Damasko. Wyá'a ga na' nich chejžena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yed-jchi'a légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén nga, nich gonto' légake' žia.

Zloe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

⁶ Naž wnná Pablo:

—Katen' zeyá'a lo nez, na' za' žina' lo yež Damaskon', katen' goken wawbiž, ka' gaze wyép yes bani' da' zan' ya'abá, na' bsa'nin' gan zeyá'a.⁷ La' bgo'ntia' lo yo, na' benla' chi'i to Benne' gože' neda': "Saulo, Saulo, žbiz chen' zbia lažo'o neda'?"⁸ Naž wnnabla' Le', na' wnná: "¿Nož Le', Žan?" Le' gože' neda': "Neda' Jesús, benne' Nasaret. Ned-kza' zbia lažo'o."⁹ Benne' ka' wnníta'lgake' neda' blé'egekle' banin', na' bžébegake', san bi béngekle' chi'i Bennen' bcháljlene' neda'.¹⁰ Naž goža'-ne': "¿Biz žala' gona', Žan?" Žanžon' gože' neda': "Beyás, na' wyéj lo yež Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te da' žala' gono'."¹¹ Dan' biž bi blé'ela' dan' bdi'i yes bani' na' yej lawa', che len benne' ka' žéjlengake' neda' tzen béžwage' na'a, na' bché'gake' neda' gan bžintia' lo yež Damaskon'.

¹² Lo yežen' zoa Ananías, to benne' žone' dot kan žna da' bchi'le Dios, na' benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damaskon' žápegake' le' ba la'ne.¹³ Ananíasen' blé'e gan wzóa, na' gože' neda': "Saulo, bicha'a, yeyalw yej lawo'." La' na'ze beyalw yej lawa', na' blé'ela' le'.¹⁴ Le' gože' neda': "Dios chegak ža žto'žo ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo da' žénekeze' Le', na' nich le'elo' Benne' Chawe', Bennen' nake' Zi'nkze', na' nich yenlo' da' ye'kze' le'.¹⁵ Ki naken dan' žala' wzóa li'o' chie' Le' lawgak yógo'te benách ka', na' wzenlo' légake' da' ba blé'elo', na' da' ba benlo'.¹⁶ Na'a, žbiz chen' želo'? Wzó ža, na' bezóa nis. Wnnable' Žanžon' yeyone' le' chawe', na' yeké'e doja' da' nbago'o."

Jesús bsele'e Pablo nich wzóa lie' chie' Le'

¹⁷ Lezka' wnná Pablo:

—Wdé na', katen' belá'a lo yež Jerusalén nga, na' kate' ne zcháljlena' Dios lo zchil yodo', na' blé'e dáwe'la'.¹⁸ Blé'ela' Žanžon', na' gože' neda': "Tariaze wyéj. Bežojte lo yež Jerusalén nga, dan' benne' ki bi gápegake' ba la'ne da' wchaljo' chia'."¹⁹ Neda' goža'-ne': "Žan, nnéžgekle' kan bena' neda'. Wyoá'a gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' žtiža' Dios. Wdina' benne' ka' žejlé'gake' chio' Le', na' bséjwgaka'-ne' liž ya.

²⁰ Katen' bétgake' Esteban, bennen' bzoa lie' chio', lezka' neda' wzó'a' ga na', na' bénlena' tzen benne' ka' bétgake' le', na' ben chi'a laže' da' b̄xoa yengak benne' ka' bžé'egake' le' yej." ²¹ Naž Xanžon' gože' neda': "Wyéj, dan' zela'a le' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zchájljlene' benne' blo, benne' žeje' lo wdíle

²² Nize ze law bze naggak benne' judío ka' che Pablo, na' naž wžéžeya'agake'. Wnnégage' zižje, na' wnnágage':

—Le got bennen'. Bi žala' soe' nbane'.

²³ Naž, dan' belbéžeyi'e, na' lo yela' zža'a chégake', bchéžgake' laže' da' zej nakwe', na' belgo'ne' goxo', ²⁴ che len benne' blon', bennen' žeje' lo wdíle, gože' benne' ka' žjake' lo wdíle wché'gake' Pablon' lo yo'o zen na'. Lezka' gože' légage' chingake' Pablon' nich nne' da' nakkzen, nich nnezle' biz chen' želbéžeya'a ki benne' judío ka' che Pablon'. ²⁵ Kate' ne zchéjgake' ni'a na' Pablon' len yid ka' nich chingake' le', Pablon' gože' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle, benne' zoe' ga na', na' wnné':

—¿De latje chinle neda'? Neda' nbaba' Roma, na' bi bchi'a laže' nitó benne' neda' cha' nbaga'a zia.

²⁶ Kate' benle bennen' da' ni, wyeje', na' bejzenle' benne' blon', bennen' žeje' lo wdíle. Gože' le':

—¿Bizkze žonžo? Benne' ni nbabe' Roma.

²⁷ Naž benne' blon' hle'e gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Wnná cha' nbabkzo' Roma.

Pablon' gože' le':

—O', nbabkza'.

²⁸ Beží'i benne' blon', na' wnné':

—Neda' wdíjwka' mežw zan nich baba' Roma.

Naž Pablon' gože' le':

—Neda' wbaba' Roma katen' golja' dan' zej nbab xa xna'a Roma.

²⁹ Kate' béngkle benne' ka' da' ni, benne' ka' za' chingake' Pablon', naž bebíga'gake' gan zoe'. Lezka' bžebe benne' blon' katen' wnnézle' nbab Pablon' Roma, dan' ba wnné' wchéjgake' le'.

Zla' Pablo lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'

³⁰ Ža chope ža, gónele benne' blon' nnezle' kwáselo bizen' da' žesbága'gake' benne' judío ka' Pablo zia. Wnné' beseže' do yan' da' nžejen Pablon', na' wnné' dobgak b̄xoz wnná bia', b̄xoz judío ka' len yógo'te benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'. Naž bebeje' Pablon' gan bséjwgake' le', na' bzie' le' lawgake'.

23

¹ Naž Pablon' bwie' lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a žonkza' da' chaw'e. Ki naken, bi zoa da' žesbaga' lážda'wa' neda' zia law Dios.

² Naž Ananías, b̄xoz blo, gože' benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon' kápa'gake' žoe'e. ³ Pablon' gože' le':

—Lezka' Dios yebi'e chio' le', benne' zlo'é'ezele chaw'e kwino'. ¿Že'kzo' zchi'a lažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san zdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', zno' kápa'gake' neda'?

⁴ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':

—¿Žlžž' zi'o b̄xoz blo che Dios?

⁵ Pablon' gože' légage':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi wlíž' zi'o benne' zna bi'e benách wláž' chio' ka'" san neda' bi gókbe'ela' nake' b̄xoz blo.

⁶ Naž gókbe'ele Pablon' ba'e zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezika'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnné' zižje lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' zi'n to benne' fariseo. Na'a zchi'a laže'le neda' dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.

⁷ Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíl diže'e la' légakze'.

⁸ Ki béngake' dan' znnagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nníta' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nníta' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejlé'gake' zej nníta' yógo'te da' ki. ⁹ Che len wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíl diže'e, na' wnnágage':

—Žeklto' neto' bi be da' zia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaljlen to be' nakkze no benne' le', o cha' bchaljlen to wbás che ya'abá le', bi žala' wži'ižo che Dios.

¹⁰ Kate' ba beldíl diža'le'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' lo wdíle, dan' žekle' wzóž' tíle' Pablon'. Naž wnné' chjak benne' ka' žjake' lo wdíle, nich chejbéjgake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' le' lo yo'o zen gan zdobgak benne' ka' žjake' lo wdíle.

¹¹ Kate' ba nak žel ža na'ze, b̄lo'e law Xanžon' gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, Pablo. Kan ba bchaljo' chia' neda' lo yež Jerusalén nga, lezka' žon byenen wchaljo' chia' lo yež Roma.

Žóngake' toze diža' gótgake' Pablo

¹² Kate' za' ža'ni' yetó ža, ba'e benne' judío ka' béngake' toze diža', na' ben choch xtíža'gake', na' wnnágage' Dios wsaka' zi'e légage' cha' bi góngake' dan' bchebe láže'gake'. Wnnágage' bi be yej' gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'. ¹³ Nníta'gakže

ka choplaj benne' ka', benne' ben choch x̄tíza'gake' ki. ¹⁴ Jak benne' ki gan zej nniita' b̄xoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch x̄tíza'to', na' znnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'. ¹⁵ Na'a, le'e len benne' yodo' wchi'a laže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' lo wdile, nich yedjwá'gake' Pablon' wxé, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnáblele Pablon' to diža' gaze lo de. Neto' kwe' nawto'-ne' la' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

¹⁶ Benle x̄kwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' nágake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o zen na', na' bejzenlben' Pablon'. ¹⁷ Pablon' bliže' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' gože' le':

—Bche' x̄kwide' ni law benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

¹⁸ Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' le':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bliže' neda', na' góta'yoel'e' neda' yedjwá'a x̄kwide' ni lawo', dan' žénelbe' wchájlenbe' le'.

¹⁹ Benne' blon' bejwe' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—¿Bizen' žénelo' yi'o neda'?

²⁰ Lebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze x̄tíza'gake' gáta'yoegle' le' chi'o Pablo wxé, nich žine' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Yé'gake' le' žénegekle' nnábgekle' le' to diža' gaze lo de, ²¹ san le', bi chejli'o dan' nnágake', dan' nniita'gakže ka' chóplajgake' kwe' nágake' Pablon'. Ba ben choch x̄tíza'gak benne' ka', na' wnnágake' wsaka' Dios légage' zi' cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' le'. Na'a, ba nniita'gake' ban laže', na' želbeze' wchebe lažo'o gono' dan' nnábgekle' le'.

²² Naž benne' blon', benne' žeje' lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó benne' dan' ba gožbe' le', na' naž besele'e x̄kwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

²³ Naž benne' blon' bliže' chope benne' zché'gake' to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile to toe', na' gože' légage' wkwéžgake' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', na' chonnajlaj chi benne' ka' žjake' lo wdile, benne' žiagake' bia ka', na' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej noe'e yag ntoche' ka', nich chjake' lo yež Sesarea te x̄che'. ²⁴ Lezka' gože' légage' wkwéžgake' to bia, da' kwia Pablon', na' ché'gake' le' binlo, nich bi be gaken chie', nich žine' law Féliks, benne' blo wnná bia'.

²⁵ Lezka' bsele'e to yiche da' znnan ki: ²⁶ "Neda', Klaudio Lisias, žapa' le': Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'. ²⁷ Benne' ni žsela'a-ne' lawo', wzengak benne' judío

ka' le', na' gónegekle' gótgake' le'. Kate' gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a benne' ka' žjake' lo wdile, na' beslá'-ne' lo na'gak benne' judío ka'. ²⁸ Gónela' nnezla' biz bene', dan' žesbága'gak benne' judío ka' le' zia, na' bchi'a-ne' lawgak benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ché'gake' ka'. ²⁹ Kate' bchi'a laža'a dižan' kwáselo, wnnezla' žesbága'gake' le' zia kan nak da' znná da' žsédgekle', na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich no benne' gote' le', o wsejwe' le' liž ya. ³⁰ Naž bla' to benne' bzenle' neda' že' nawgak benne' judío ka' le' nich gótgake' le', na' che len žsela'a le' gan zo', na' goža' benne' ka', benne' žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le', nich wloé'egekle' le' bi diža' zej nape' le'. Dios gon chawe'e le'."

³¹ Naž benne' ka' žjake' lo wdile béxw'gake' Pablon', na' bché'gake' le' lo yež Antipatris, ne nak žel. ³² Kate' za' ža'ní' yetó ža benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', beyé'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žiagake' bia ka', beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'. ³³ Kate' benne' ka' zché'gake' Pablon' bžingake' lo yež Sesarea, bdégake' yichen' lo na' benne' blo wnná bian', na' bzégake' Pablon' lawe'. ³⁴ Kate' beyož bel benne' blo wnná bian' yichen', na' wnnable' Pablon' gaz benne' le'. Kate' gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia, ³⁵ gože' le':

—Yenla' da' nno' kate' benne' ka' žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.

Naž gože' benne' ka' gape chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a laže' Herodes, benne' znná bi'e ga na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

¹ Wdé gayo' ža, bla' Ananías, b̄xoz blo, ga na', tzen len bale benne' gole, benne' judío ka', na' lezka' len Tértolo, to benne' žákli'e diža'. Blá'gake' law benne' blo wnná bian', na' besbága'gake' Pablo zia. ² Katen' ba bližgake' Pablon', na' ble'e ga na', wzó law Tértolon' žesbage'e le' zia, na' wnné':

—Benne' blo wnná bia', Féliks. Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan' lo yela' žejni'il chio' chawe'do' znná bi'o benách wláž cheto' ka'. ³ Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot láže'to' že'to' le': "Žóžkeno'."

⁴ Na'a, nich bi gon lelto' le', žata'yoela' le' gon zen lažo'o, na' yenlo' cheto' to chí'do'.

⁵ Gókbe'elto' benne' ni zko'o ye'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nniita'gake' dot yežlyo' zzi'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsdle benne' Nasaret na'. ⁶ Lezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che len wzento'-ne', na' gónelto' wchi'a laže'to' le' kan znná da' žsedlto'. ⁷ Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje'

lo wdile, ble'e gan zoato, na' len yela' snia zen beke'e benne' ni lo na'to'. ⁸ Naž gož Lisias na' benne' ka' žesbága'gake' le' zia, yíd'gake' lawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnabolo' Pablo ni binlo, gok nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbága'to'-ne' zia.

⁹ Lezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'. ¹⁰ Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' le' bechebe', na' wnné':

—Dot laža'a zchalja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan zchi'a lažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'. ¹¹ Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a lo yež Jerusalén nich wká'n zena' Dios. ¹² Bi bejxák'a'gake' neda' zdił diža'a len no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak lo zchil yodo', o lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngke' xtiža' Dios, o lo yež. ¹³ Lezka' bi gak kwej lígake' da' ki da' žesbága'gake' neda' zia. ¹⁴ Da' nize žexóalapa' lawo'. Kan žona' xchin Dios chegak xa xto'to' ka' naken tlebe len da' žsédgekle benne' ki, san légake' znnágake' naken da' zži'in che Dios, dan' žejli'a yógo'te da' z'na xtiža' Dios, na' lezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' le'. ¹⁵ Kan légake' žxen lážda' Dios, lezka' neda' žxen laža'a le', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'. ¹⁶ Che len žon byena' bi бага'a da' gonen ga yesbaga' lážda'wa' neda' zia law Dios o lawgak benách ka'.

¹⁷ Wdé wzóa' ga yoble chope chonne yiz, na' beljá'a gan zej nnita' benách wláz chia' ka' nich wnezjwa' mežw da' gáklenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' law Dios. ¹⁸ Kate' ne žona' da' ki, bałe benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjxák'a'gake' neda'. Wzóa' la' lí'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé. ¹⁹ Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žala' lá'gake' lawo' le', na' yesbága'gake' neda' zia cha' zej nape' diža' bizjw len neda'. ²⁰ Žala' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' zinnj da' bena' katen' bla'a lawgak benne' yodo' ka', benne' zchi'a láže'gake' légake'. ²¹ Toze katen' wzóa' lawgake', zižje wžežia', wnnía': “Zchi'a láže'le neda' na'a dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.”

²² Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' chela'ale diža' bizjw ni, na' wnné':

—Kate' la' Lisias, benne' blon', benne' žeje' lo wdile, na' yeyož yenla' kan nak diža' bizjw chele.

²³ Naž Féliks na' gože' benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e le' latje te' la' lí'ale, na'

bi wsejwe' xnezgaklježe' ka' yedjwíagake' le', nich bi da' góngake' chie'.

²⁴ Chope chonne žaze wdé na', da' yoble bla' Féliks na' ga na' tzen len Drusila, zo'le'. No'len nake' judío. Féliks na' bliže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'. ²⁵ Kate' bchalj Pablon' kan žala' gakžo chawe', na' nna bia' kwínžo, na' la'žo law Dios gan wchi'a láže'e žo'o ža da' za' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':

—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wliža' le' yetó.

²⁶ Lezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wnezjw Pablon' nich wsane' le', na' che len, zan chi'i bliže' Pablon', na' bcháljlene' le'. ²⁷ Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nzejwe' liž ya.

25

Zla' Pablo law Festo

¹ Bla' Festo lo yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e lo yežen', na' wyeje' lo yež Jerusalén. ² Naž bla'gak bxož wnná bia' ka' len benne' blo ka' chegak benne' judío ka' law Feston', nich yesbága'gake' Pablo zia. Góta'yoegekle' Feston' ³ gone' da' žénegekke', na' sele'e benne' ka' chejxi'gake' Pablon', nich yežine' lo yež Jerusalén. Gónegekke' kwe' náwgake' le' lo nez nich gótgake' le'. ⁴ Beži'i Feston', na' gože' légake':

—Nžej Pablon' lo yež Sesarea, na' žala' cha'a neda' ga na' wxé wižj nize. ⁵ Che len, nóte'tezlele le'e nzi' lo na'le, žala' sá'lenle neda', na' cha' nbaga' bennen' zia, na' gak yesbága'le-ne' zia.

⁶ Bga'n Feston' lo yež Jerusalén xono' ža. Naž beyeje' lo yež Sesarea. Kate' za' ža'ni' yetó ža, wži'e gan zchi'a láže'e, na' gože' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ⁷ Kate' bla' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, wbíga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbága'gake' le' zia, san bi gok kwej lígake' da' ka' wnnégake' chie'. ⁸ Naž wnná Pablon' lo wlaze', na' wnné':

—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' z'na bi'e žo'o.

⁹ Gónele Feston' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':

—žénelo' chejo' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a láže'e le' kan zej nak da' ki da' znnégake' chio'?

¹⁰ Beži'i Pablon', na' gože' le':

—Zoakza' gan že' benne' zchi'a láže'e lo wláz benne' Sésar, gan žala' wchi'a láže'e

neda'. Bi be da' zinnj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkzelo' da' ni. ¹¹ Chela' bena' to da' zinnj, o bíte'teze da' gonen ga бага'a zia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan znnegak benne' ki chia', bi nzi' lo na' no benne' wdíe' neda' lo ná'gake'. Znnaba' cha'a law benne' Sésar gan wchi'a laže'e neda'.

¹² Kate' Feston' ba bcháljlene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':

—Ba wnnabo' chejo' law benne' Sésar. Law Sésar na' chejo'.

Zchalj Pablo law Agripa, benne' zna bi'e

¹³ Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' zna bi'e, bl'e lo yež Sesarea, tzen len Berenise, zo'le'. Bedjwiágake' Festo. ¹⁴ Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripa', benne' zna bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' le':

—Zoa to benne' nga, bka'n Féliks le' liž ya. ¹⁵ Kate' wzóa' lo yež Jerusalén, bla'gak bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' lawa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'. ¹⁶ Neda' becheba', na' goža' légake' bi zchoggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' znnégake' chie' lawe', benne' ka' žesbága'gake' le' zia, nich gak yechebe' chen. ¹⁷ Che len, kate' bžingake' légake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan zchi'a laža'a, na' bseła'a benne' ka' bejxi'gake' Pablon'. ¹⁸ Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbága'gake' le' zia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'. ¹⁹ Wnnégake' chie' baže diža' bizjw kan nak da' žejlé'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch xtiže'e zne' zoe' nbane' da' yoble. ²⁰ Dan' bnitla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki. ²¹ Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', na' goža' benne' ka' žjake' lo wdíle gape chí'igake' le' na' zejte seła'a-ne' law benne' Sésar.

²² Naž Agripa' gože' Feston':

—Lezka' neda' ženela' yenla' da' nna ben-nen'.

Feston' gože' le':

—Wxé yenlo' da' nne'.

²³ Kate' za' ža'ni' yetó ža, len yela' zen belá' Agripa' len Berenise ga na'. Belyaze' gan žala' wcháljgake', tzen len benne' wnná bia' ka'. Naž bséla'gake' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ²⁴ Naž Feston' gože' Agripa', ben-nen' zna bi'e, na' wnné':

—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'te le'e zoale nga tzen len neto'. Na'a zoa ben-nen' lawle le'e, na' zlé'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' lo yež nga, znnégake' chie'. Žé'gake' neda'

žala' gate'. ²⁵ Žekla' neda' bi be bene' da' nbage'e zia gate', san dan' wnnable' lekze' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', che len ba bena' chia' seła'a-ne' law Auguston'. ²⁶ Dan' bi nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' seła'a lo na' Xana', benne' Sésar, che len zchi'a-ne' lawle le'e, na' da' nakže blo, zchi'a-ne' lawo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž znnabla'-ne', nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche kan nak che benne' ni. ²⁷ Žekla' neda' bi nak chawe' seła'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi gak wlo'e'ela' zia da' nbage'e.

26

Da' bchalj Pablo law Agripa

¹ Naž Agripa' gože' Pablon':

—De latje wchaljo'.

Bli na' Pablon' law Agripa', na' wzó lawe' zchalje', na' wnné':

² —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz laža'a dan' de latje na'a wchalja' lo wlaza' neda' lawo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. ³ Žaz láže'ža' dan' nómbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' lezka' da' ki da' ždil diža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

⁴ Lezka' wnná Pablon':

—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia' gan zej nnita' benách wláž chia' ka', na' lezka' lo yež Jerusalén. ⁵ Lezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne' fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' zka'n zéngakže' Dios ka' žongak yezika' benne' judío ka'. ⁶ Na'a, zoa' nga lawle le'e nich no benne' wchi'a laže'e neda' dan' žxen laža'a Dios, na' dan' žejli'a chie' yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe laže'e lawgak xa xto'to' ka'. ⁷ Žxen láže'gak benne' chežinno kwe' lježto' ka' si'gake' dan' bchebe laže' Dios chégake'. Che len zka'n zéngake' Dios, na' žóngake' xchine' te ža, na' žel. Dan' žxen laža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. Ki naken, benne' wnná bia', Agripa. ⁸ Na'a, žžékle le'e bi nak da' chejle'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wži'a laže'e benách ka' che Benne' Cristo

⁹ Lezka' wnná Pablon':

—Lezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žala' gona' nich wži'a che Jesús, benne' Nasaret. ¹⁰ Ki bena' lo yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', dan' bdegak bžoz wnná bia' ka' yela' wnná bia' lo na'a. Katen' bétgake' benne' ka', bénlengaka'-ne' tzen. ¹¹ Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Ki bena' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngake' xtiža'

Dios. Bžá'ale'egaka'-ne', na' wžía láže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej nnita' yež zi'to' ka' nich bejžéngaka'-ne'.

Pablo zloe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

¹² Lezka' wnná Pablo:

—Ních gona' ki wyá'a lo yež Damasko, na' bžoz wnná bia' ka', benne' ka' bséla'gake' neda', bdégake' yeła' wnná bia' lo na'a. ¹³ Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a lo nez, ne nak wawbíz, blé'ela' to baní' ya'abá da' wza'ni'žen ka wbiž. Wza'nín' gan zeyá'a, na' gan zjak benne' ka' zá'leŋgake' neda' tzen. ¹⁴ Naž yógo'teto' bgo'nto' lo yo, na' benla' chi'i to benne' bliže' neda'. Bchalje' diža' hebreo, na' wnné': "Saulo, Saulo, žbiz chen' zbia lažo'o neda'? Žon zi' kwino', zži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon zi' kwimba', kate' zlibba' yag ntoche' da' žongkle'-ba' zi'." ¹⁵ Naž goža'-ne': "Nož le', Xan?" Xanžon' gože' neda': "Neda' Jesús, Bennen' zbia lažo'o. ¹⁶ Na'a, beyás, na' wzé, dan' blóe'e lawa' na'a, nich wzó'a le' gono' xchina', na' wzó'a lio' kan nak che da' ni da' ba blé'elo', na' chegak da' ka' wlo'e'ela' le', katen' wlo'e'e lawa' gan zo'. ¹⁷ Yeslá' le' lo na'gak benne' wláž chio' ka', na' lo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a žsela'a le' lawgak benne' ka'. ¹⁸ Žsela'a le' gan nnita'gake' nich gono' ga yeyaljw yej lágwage', na' yeyákgake' che Dios, na' kwásgake' len da' zej nak che da' chol, na' tágake' lo baní'. Yežógage' lo na' da' xiwe', na' chážgake' lo na' Dios. Cha' chejlé'gake' chia' neda', Dios yenit lawe' chégake', na' yeké'e doła' da' zej nbage'e, na' gata' chégake' latje bálleŋgake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' blóe'el Xanžo le'

¹⁹ Lezka' wnná Pablon':

—Che len, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' blóe'el Dios, Bennen' zoe' ya'abá, neda'. ²⁰ Bzejni'ila' benne' ka' nnita'gake' lo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka' nnita'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' nnita'gake' gan nbab Judea, na' benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' góngake' da' gak bia' ba beyát láže'gake'. ²¹ Dan' bena' ki, wzengak benne' judío ka' neda' katen' wzó'a' la' li'a yodo', na' gónegekle' gótgake' neda'. ²² Naž Dios góklene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot laža'a zchalja' lawgak benne' gaxjw ka', na' lawgak benne' blo ka'. Bi zchalja' che da' yoble, san toze kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, na' lezka' kan wnná Moisés kan žala' gaken. ²³ Wnnágake': "Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw yebane' lo yeła' got, nich wlo'e'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake' lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzó'a lie' che da' ki lawgak benne'

wláž cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

²⁴ Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnnié' zizže, na' wnné':

—Žak yał yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yał yichjo'.

²⁵ Naž Pablon' gože' le':

—Bi nak yał yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken da' zakan'.

²⁶ Agrípkaze', benne' ni znná bi'e, nnéžkele' da' ni, na' che len, dot laža'a zchalja' lawe' le'. Nnéžkele' da' ni, dan' bi goken bagáche'ze.

²⁷ Benne' wnná bia', Agripa. Čžejli'o da' wnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

²⁸ Naž Agripan' gože' Pablon':

—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.

²⁹ Pablon' gože' le':

—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' želyenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.

³⁰ Kate' beyož bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znná bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'leŋgake' légage' tzen. ³¹ Katen' bžóžgake' cheze, na' ben chawe' xtiža'gake', na' wnnágake':

—Bi be ben benne' ni da' gonon ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.

³² Agripan' gože' Feston':

—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a láže'e le'.

27

Želsele'e Pablo lo yež Roma

¹ Katen' ba ben toze xtiža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, béxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légage' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin': Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar. ² Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lezka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia. ³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yeła' ži'i láže' chie', bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' lježžo ka' nich wnéžwgage' le' bi da' žiážjele'. ⁴ Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to'

ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki béngake' dan' ben' da' žaken lo nisdó', zan' zaka' lawto'. ⁵ Naž wdeto' lo nisdón' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.

⁶ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejxake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandria, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'.

⁷ Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na' dan' ben' da' žaken bžiga' neto', na' wdeto' chelá'a yežlyó da' nzin' Creta gan že' ži ben' da' žaken, na' wdeto' gan nla' yež Salmón. ⁸ Len yela' zzáka'le'e wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Cretan', na' bžinto' to latje gan želžin barkw ka', da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen' gawze gan zoa yež Lasea.

⁹ Dan' ba wžél-le'eto', ba bžin ža žon zož gak ditje bite'teze barkw cha' zzan' lo nisdó' lo ža ka', dan' ba wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na' ža' žin byo' zag ka' kate' žakle'e be'. Che len Pablon' bzejni'ile' légake', ¹⁰ na' wnné':

—Le'e, benne' ka', žakbe'ela' gan chej barkw ni, gon zož kwia yin', tzen len da' ka' nwan', na' lezka' gon zož gatžo žo'o.

¹¹ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile bejle'že' da' wnnagak bennen' nzi' lo ne'e barkwn', na' benne' xankzen, ka dan' wnná Pablon'. ¹² Dan' latjen' gan želžin barkw ka', dan' nzin' Buenos Puertos, bi naken ga gá'ngake' byo' zag ka', che len yelá'te ze ka' bdachgak benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' ben toze xtiž'a'gake' yekwás'gake' ga na', cha' wak žingake' gan želžin barkw ka' lo yež Fenise, to yež lezka' žen' lo yežlyón' da' nzin' Creta, na' zoon chelá'ale gan žen wbiž, na' gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag ka'.

Žak to be' wale lo nisdó'

¹³ Dan' žaken to be'do' da' za' zaka' chelá'ale gan zde wbiž byo' zag ka', gókgekle' wak góngake' kan žénegekle', na' bechísgake' ya zi'i da' nžejen do ya da' zzoan žize barkwn', na' wdé barkwn' gawze kwit yežlyón' nzin' Creta. ¹⁴ Yetó chí'ido'ze, gok to be' wale da' zan' lawto', dan' nzin' Euroklidón. ¹⁵ Dan' ben' da' žaken zzejen chelá'ale barkwn', na' dan' bi gok chej barkwn' gan za' ben', naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁶ Kate' wdé barkwn' ga bžinten chelá'ale to yežlyodo' nzin' Kauda, bžinen chelá'ale gan bi žakle'e ben', na' len yela' zzáka'le'e bchísgake' bárkwdon', da' žzoben barkw zen na', na' bzóagaken' lawle barkwn' gan yo'oto'. ¹⁷ Wdé bžéngaken' lo barkw zen na', naž bchej chóchgake' barkw zen na'. Bđégage' do ka' zanle barkwn', nich bi kwia yin' lo nisdó'. Dan' bžébegake' te barkwn', na' chejche'ten lo yož da' žen' zan nisen', che len btingake' laže' chen, da' ztoben be' nich

wsán' barkwn'. Naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be' wale da' žaken zche'le'en barkwn', bžó'ngake' bale ywa' da' nwa' barkwn' lo nisdó'. ¹⁹ Ža chonne' ža, len na' kwinto' bžó'nto' da' z'kóngekle' žin lo barkwn' lo nisdón'. ²⁰ Kate' ba gok zan ža bi zle'elto' wbiž o belj ka', na' dan' žakle'e ben' da' zchen' barkwn' gan yo'oto', biž bxen láže'to' yelato'.

²¹ Kate' ba gok zan ža bi be bdawto', wzé Pablon' gachje láwe'legake', na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka', gokžen chawe' chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo lo yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo da' ni da' zzáka'žo, na' da' žaken che barkw ni. ²² Na'a, žapa' le'e: le gon choch láže'le, dan' bi gatle nitole le'e zoale nga, la'kze kwia yi' barkw ni. ²³ Ki gaken dan' wdé yele bla' to wbás che ya'abá che Dios lawa' neda'. Diosen' naka' chie', na' žona' xchine'. ²⁴ Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Pablo, bi žebo'. Žon byenen žino' law benne' Sésar. Dan' nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách ka' nníta'langake' le' lo barkw ni." ²⁵ Che len, le gon choch láže'le, dan' žxen laža'a Dios, gone' kan ba gož wbás che ya'abá chie' neda'. ²⁶ Ki gaken la'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to lo yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.

²⁷ Kate' ba wdé xda' ža, ben' da' žaken zchen' barkwn' lo nisdó' da' nzin' Adriático, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó. ²⁸ Belžo'ne' to do lo nisdón', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten zante nisen'. Kate' wdé barkwn' yelá'te'do', na' belžo'ne' don' da' yoble lo nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes. ²⁹ Dan' bžébegake' chejže' barkwn' lo yej ka', che len, zaka' chelá'a xkóže'le che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i lo nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' zžóagaken žize barkw. Len yela' žek zedle chégage' belbeze' cha'ní'. ³⁰ Naž benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' gónegekle' wzónnjgake' lo barkwn'. Blétjgake' bárkwdon' da' žian lo barkw zen na' lo nisdó'. Béngake' ka' žénegekle' kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' zzoan žize barkwn', dan' zoon zaka' chelá'a lawle. ³¹ Naž Pablon' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile tzen len benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':

—Cha' bi gá'ngak benne' ki lo barkw nga, bi gak yelale.

³² Naž benne' ka' žjake' lo wdile belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na' bé'gake' latje wbixen lo nisdó'.

³³ Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' légake' gáwgake' late'. Gože' légake':

—Na'a ba gok xda' ža zna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle. ³⁴ Che len, žáta'yoele' le'e gawle late' nich yeyák láže'le, dan' bi gatle nitole le'e.

³⁵ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, beḡwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Ki bene' lawgak yógo'tegake'. Naž bzožje' yet xtilen', na' wzó lawe' žawe'. ³⁶ Naž yógo'tegake' gok choch láže'gake', na' bdáwgake'. ³⁷ Ka wyo'oto' lo barkwn', wbabto' chope gaywá' chonnalj chino' toto'. ³⁸ Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' zoa' scribe da' nwa' barkwn' lo nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Zbia yi' barkw lo nisdó'

³⁹ Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' bi bėnbia'gake' yežlyón'. Blé'egekle' to gan zžin nisdon' yelate' gachje lawe'le yežlyón', na' de gan nak lache' zoa'a nisdó' lo latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga na'. ⁴⁰ Naž beséžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya ži'i ka' da' zžógaken barkwn' žize, na' bsángake' légaken, na' belbixen lo nisdó'. Lezka' beséžgake' do da' nžejen ne'e yag da' zzechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechúsgake' láže' che barkwn', da' žtoben be', dan' zoan chelá'a lawle che barkwn', na' wzó law žde barkwn' zaka' gan zžin nisdó' yelate' gachje lawe'le yežlyodon'. ⁴¹ Kate' bžin barkwn' to latje gan zchaggak chope nis, na' bejché' chelá'a lawle che barkwn' lo yož zan nisdon', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na' chelá'a xkóže'le che barkwn', wzó law nisdon' zchinjnjen len yela' zza' chen. ⁴² Naž gónegekle' benne' ka' žjake' lo wdile gótgake' benne' ka' zej nžeje', nich bi xógake' lo nis, na' bi wzónnjgake'. ⁴³ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile gónele' yelá' Pablon', na' gože' légake' bi góngake' kan žénegekle'. Naž gože' benne' ka' žak xógake' lo nis, zgá'alegake' cházgake' lo nis nich žíngake' lo yo biž. ⁴⁴ Lezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' xógake' lo blag ka', na' yezika'gake' lawgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžingake' lo yo bižen'.

28

Da' ben Pablo lo yežlyó da' nžin' Malta

¹ Kate' ba bžinto' yógo'teto' lo yo biže, na' wnnelzto' yežlyón' gan zoato' nžin' Malta. ² Benne' xiža' ka', benne' nnita'gake' lo yežlyón', lo yela' ži'i láže' chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bžéngake' yi', na' bližgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakle'e zag. ³ Naž Pablo beḡwe' chelén žis wage biždo', na' katen' wloé'en lo yin', bžoj to bele snia ladjw žis wagen', bia žzonnjba' da' la che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'. ⁴ Kate' benne' xiža' ka' blé'egekle' belen', bia nála'ba' yen na' Pablon', naž be-lyi'e ljéžgake':

—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. La'kze belé' lo nisdó', diosen' lie' Chawe' bi we'e le' latje soe' nbane'.

⁵ Pablon' bžibesise' ne'e, na' beyexjw bele snia na'. Bejxóateba' lo yin', na' le' bi be gokle'. ⁶ Benne' xiža' ka' nnita'gake' ga na' bwiagake' Pablon'. Bžéngake' batze kwi'e yi, o bixe' gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' blé'egekle' bi be gokle', gókgekle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.

⁷ Lo latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' lo yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. Lo yela' ži'i láže' chie' bn-nite' neto' liže' chonne ža. ⁸ Kate' ža ka' xa Publio na' de'e yižwé'. Yoe'e da' la, na' de'e yižwé' žen. Wyáz Pablon', zejwíe' le', na' wdé bcháljene' Dios, bxo'a ne'e benne' yižwén', na' beyake'. ⁹ Dan' ben Pablon' da' ni, lezka' benne' yižwé' ka', benne' nnita'gake' lo yežlyón', bžingake' gan zoe', na' beyákgake'. ¹⁰ Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' bėngake' da' zan da' góklengaken neto'. Kate' za' yeza'to' lo yežlyón', bėngake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Zžin Pablo lo yež Roma

¹¹ Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wžento' to lo barkw che yež Alejandria, da' bga'nen lo yežlyón' byo' zag ka'. Chelá'a lawle che barkwn' zej da'gak lo'a ka' zej nžin' Kástor len Póluku, dios kwach ka' chegak benne' Alejandria ka'. ¹² Bezá' barkwn' ga na', na' bžinen lo yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža. ¹³ Beza'to' ga na', na' wdeto' chelá'ale yežlyón', na' bžinto' lo yež Rejio. Kate' za' ža'ni' yetó ža, na' žak be' da' zan' zaka' gan žde wbiž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža la' bžinteto' lo yež Puteoli. ¹⁴ Lo yežen' bejxáka'to' bale benne' lježžo' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gánlento' légake' xono' ža. Kate' wdé ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' lo yež Roma, na' bezá' ní'ato'. ¹⁵ Benne' lježžo' ka' nnita'gake' lo yež Roma ba bėngekle' za' žinto' ga na', na' bžójkake' bedjchágake' neto'. Bžingake' to yeždo' nžin' Ga Ždo'w Apio. Yebale' bžingake' to latje nžin' Chonne Yo'o Gan Zga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' blé'ele' légake', bdpip láže'e, na' gože' Dios: "Žóxkeno'."

¹⁶ Kate' bžinto' lo yež Roma, na' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bchi'e benne' ka' zej nžeje', na' bdie' légake' lo na' to benne' blo žeje' lo wdile. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheže', san to benne' žeje' lo wdile wzóalene' le', bennen' žape chi'e le'.

Da' bchalj Pablo lo yež Roma

¹⁷ Ža chonne ža, Pablon' bliže' benne' blo ka' chegak benne' judio ka', benne' nnita'gake' lo yež Roma. Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon', le' gože' légake':

—Le'e, ljéza'do' ka', la'kze bi be bena' chegak benne' wláž chežo ka', na' kege chegak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka', benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén bdégake' neda' lo na'gak benne' Roma ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, nich wséjwgake' neda' liž ya.¹⁸ Naž kate' ba wnnábgekle benne' Roma ka' neda', gónegekle' wsángake' neda', dan' gókb'egekle' bi nbaga'a zia gata'.¹⁹ Benne' judío ka' bséjwgake' xnezgak benne' ka' gónegekle' wsángake' neda', na' ben byenen wnnaba' cha'a law benne' Sésar nich wchi'a laže'e neda', na' kege nich yesbaga'a benne' wláž chežo ka' zia.²⁰ Che len bliža' le'e nich le'ela' le'e, na' wcháljléna' le'e, dan' nžeja' do ya ni dan' žxen laža'a da' žxen láže'žo žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da' bchebe laže'e gonne' chežo.

²¹ Naž légake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan' gan nbab Judea kan nak che da' žaken chio', na' bi na' la' nitó benne' lježžo nga, benne' judío, nich wloe'ele' neto' cha' zoa no benne' bi da' znnie' chio'.²² Na'a, žénelto' yenlto' da' nno', da' žejl'i'o, dan' nnezlto' yógo'te latje znnegak benách ka' chegak benne' ka' zej nzi' lo ná'gake' diža' koben'.

²³ Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to ža, na' ža na' benne' zan bdóbgake' gan zoe'. Wzó law Pablo zildo', na' góltele', bzejni'ile' légake', na' bzenle' légake' kwáselo kan zna bia' Dios. Gónele' wloe'ele' légake' nak dot da' li da' zchalje' kan nak che Jesusen'. Nich gone' ki bkonle' žin da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios.²⁴ Baže' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Pablon', san yezíka'gake' bi bejlé'gaken'.²⁵ Dan' gok chóplegake', wzó láwgake' žezá'gake' ga na', na' Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Nakkze da' li da' wnná Dios Be' La'y lo na' Isaiás, bennen' bchalje' lo wláž Dios, dan' bzejni'ile' xa xto'žo ka', katen' wnné':

²⁶ Wyéj lawgak benne' ka', na' yé'gako'-ne':

Wzé nagle, san bi chejni'ilele.

Wiale, san bi lé'elele.

²⁷ Benne' ki nak zide yichj lázdo'gake'

na' bi be žazen lo yichj lázdo'gake'.

Žóngake' kan žongak benne' lo chole ka'.

Bi zlé'egekle' len yej láwgake'

na' bi žénegekle' nággake',

na' bi žejni'il yichj lázdo'gake'

na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios

nich gak yeyóngaka'-ne'.

²⁸ Na'a, žala' nnézele da' ni. Dios žsele'e neto' lawgak benách zi'to' ka' nich yelágake', katen' yénegekle' xtiže'e.

²⁹ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ki, naž bežojgak benne' judío ka', na' želdíj díža'gake' la' légakze'.

³⁰ Pablon' bga'ne' ga na' chopiz, na' wzóe' to lo yo'o gan žizjwe', na' wdape' ba la'ne yógo'te benne' ka' bedjwiágake' le'.³¹ Len yela' wechógláže' bchalje' kan zna bia' Dios. Bsedle' benách ka' kan nak che Xanžo Jesús, Benne' Cristón', na' bi wzóa no benne' wsejwe' xneze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO LO YEŽ ROMA

Pablo žape' "Padioχ" benách ka' che Jesús lo yež Roma

¹ Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bliž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchalja' diža' chawe' chien'.

² Ebebe laže' Dios ža ni'te sele'e diža' chawen' chežo. Bene' ki lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', na' légake' bzóygake' xtiže'e le'e yiche la'y che Dios. ³ Bzóygake' yógo'te da' žala' gon zínkze Dios, Bennen' nake' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Lo yela' benách chie' nake' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka', ⁴ san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Zi'n Dios, na' nape' dot yela' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' lo yela' got. ⁵ Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', zzi'žo da' žonn Dios chežo lo yela' ži'i laže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich lo wlaze' Le' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejlé'gake' chie' Le', na' góngake' kan žnna xtiže'e. ⁶ Benle le'e da' zinnj tzen len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bliž Dios le'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.

⁷ Dios nži'ile' le'e, na' bliže' le'e nich gakle che Leze'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che Jesús lo yež Roma

⁸ Zzo lawa' zzoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóχkeno'" kan nak chele yógo'tele, dan' zchaljgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejle'le chie' Le'. ⁹ Dot laža'a žona' xchin Dios, na' zchalja' diža' chawen' kan nak che Zi'ne'. Nnézkele Dios zcháljenteza'-ne', na' znnabla'-ne' gon chawe'e le'e. ¹⁰ Znnábtzela' Dios, cha' naken da' žénele' Le', gonne' neda' latje yedjwía' le'e. ¹¹ Ki znnabla'-ne' dan' žak laža'a le'ela' le'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wnezjw Dios Be' La'y chele, da' gonen ga gólele lo da' nak che Xanžon'. ¹² Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejle'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.

¹³ Zí'na'do' ka', žénela' nnézele da' ni. Gok laža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnem chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebélenlele da' zchalja', kan žebélengeklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁴ Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka'

nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'. ¹⁵ Che len, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchalja' diža' chawen' gan zoale le'e lo yež Roma.

Yela' wak zen che diža' chawen'

¹⁶ Bi žedoe'ela' zchalja' diža' chawen', dan' napen yela' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejlé'gaken'. Gan zzo law, žénele Dios yéngklen benne' judío ka', na' te na' yéngklen benách zi'to' ka'. ¹⁷ Diža' chawen' zloe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le', cha' chejle'žo chie' Le', na' bi gak chope láže'žo. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan: "No benne' nake' chawe' dan' žejli'e che Dios, gata' yela' nban chie'."

Zia' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga

¹⁸ Dios, Bennen' zoe' ya'abá, blóe'ele' law bi zle'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e légake', benne' ka', lo yela' bi nak chawe' chégake' zžoagake' chela'ale da' naken dot da' li. ¹⁹ Ki naken chégake' dan' bla' da' nak bian' zoakze Dios lawgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze blóe'elen' law gan nníta'gake'. ²⁰ Ža ni'te katen' wžo law gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak bian' da' bi gak le'elžo che Dios, kan zej nak yela' wak zen chie', na' da' nakkze' Le'. Che len, bi gak nnágake' bi zej nbage'e zia. ²¹ Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n zéngake' le' kan žala' wká'n ženžo-ne', na' bi bely'e Le': "Žóχkeno'." Che len dáche'ze beyák da' zza' láže'gake', na' bchol' yichj láždo'gake' dan' béngake' zide yichj láždo'gake'. ²² La'kze gókgekle' žejni'ile'egekle', beyákgake' benne' bi nnezle ka', ²³ dan' bká'ngake' yela' zen che Dios, Benne' žoateze', na' bka'n zéngake' lo'a ka', da' ka' zej naken ka benne' ka' žátgakkze', na' ka' bia ka' zoa xilgakba', na' ka' bia yiže' ka' želdaba' lo yo, na' ka' bele ka' žžob kwíngakba' lo yo.

²⁴ Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' kegle ka' da' zze láže'gake', na' ki goken, bka'n sto' kwíngake' toe' len yetóe'. ²⁵ Goken ki dan' bká'ngake' xtiža' Dios, da' naken dot da' li, na' wzí' lo ná'gake' to da' wen laže'. Wdápegake' ba la'ne, na' bka'n zéngake' da' ka' ben Dios, na' kege Dios na'kze, Bennen' žala' wká'n žéntežžo. Ka'kze gaken.

²⁶ Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' ka' zze láže'gake' da' žóngaken ga žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yela' zzoalen benne' byo, nich góngake' da' zej naken sban. ²⁷ Lezka' bengak benne' byo ka', bká'ngake' yela' zzoalen no'le, na' wzé láže'gake' da' zej nak sban da' žóngake'

toe' len yetóe', na' bégake' da' žóngaken ga žedoe'elžo, dan' wnníta'lengake' la' ljež benne' byógake'. Benne' ka' bégake' ki zžáka'gake' lo beļa' žen chégake' dan' bebí'i Dios chégake' da' naken tlebe len doľan' da' bégake' dan' bká'ngake' Dios.

²⁸ Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba la'ne, che len bebéj yichje' légake' nich sa' láže'gake' da' wen laže', na' góngake' da' bi zakan'.

²⁹ Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'.

Žóngake' yela' sto' ka'.

Žóngake' da' kegle.

Zdan láže'gake' yela' gape.

Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe'.

Zgé'egekle' ljéžgake' ka'.

Žótgake' ljéžgake' ka'.

Zdíl-lengake' ljéžgake' ka'.

Žon láže'gekke' benách ka'.

Žónle'egake' da' zinnj.

Znnégage' che ljéžgake' ka'.

³⁰ Znnágake' da' wen laže' che ljéžgake' ka'.

Bi zlé'egekle' Dios chawe'.

Zej nake' benne' bizjw ka'.

Žon kwíngake' benne' blo ka'.

Zka'n zen kwíngake'.

Žíljgake' da' zinnj da' góngake'.

Žeží'igake' che xa xná'gake'.

³¹ Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.

Bi žóngake' da' bchebe láže'gake' góngake'.

Bi zej nake' ži'i láže' kan žala' gákgake'.

Bi ženit lágwage' che ljéžgake' ka'.

Bi žeyache' láže'gekke' ljéžgake' ka'.

³² Nnézkegekle' da' bzoa Dios to chi'ize kan žala' gak chegak benne' ka' žóngake' da' ki, gátgake' to chi'ize. La'kze nnézkelen', kégeze žóngake' ki, san žaz láže'gake' benne' ka' žóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

¹ Che len, bi gak gon kwino' chawe', no benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen' znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan' znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'.

² Nnézkelžo kan zchi'a láže' Dios. Lo da' naken dot da' li zchi'a láže' benne' wen da' zinnj ka'.

³ Le' znnio' chegak benne' ka' žóngake' da' kegle, na' lezka' žono' le'.

Žeklo' wdé gónzele Dios kate' wchi'a láže'e le'? ⁴ Žzka'no' ka'ze yela' ži'i láže' che Dios, na' yela' žbez zen laže' chie', na' kan žone', žžele' nich že'e le'? žBi nnézkelo' Dios žónlene' le' lo yela' ži'i láže' chie' nich gata' chio' latje yeyát lažo'o? ⁵ Lo yela' laždo' zizje chio' bi beyát lažo'o. Che len ztobo' yela' zžaka' da' yebí'i Dios chio' kate' wchi'a láže'e benne' ka', na' gak bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge' chegak benne' wen da' zinnj ka'

gátgake'. ⁶ La' ža na'ze yebi'ikze Dios che to to benne' kan zej nak da' bégake' to toe'.

⁷ Wnezjw' yela' nban da' zejli' kanne chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe' da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežóygake' chawe' lawe' le', nich sóagake' nbángake' to chi'ize.

⁸ Dios, lo yela' zža'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zží'igake' che xtiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan znna da' naken dot da' li, san žóngake' da' bi naken chawe'.

⁹ Sáka'gak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gak nyache' láže'gake'. Ga zzo law gaken ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gaken chegak benách zi'to' ka'.

¹⁰ Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe', na' gape' légake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj láždo'gake'. Ga zzo law gone' ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.

¹¹ Ki wchi'a láže' Dios benách ka', na' le' zle'ele' yógo'te benách ka' ka' zej nakkze'.

¹² Gatgak yógo'te benách ka' žóngake' doľa', la'kze bi žákbe'egekle' zží'igake' che xtiža' Dios dan' bi na' yéngkle' xtiže'e. Lezka', ka' nak da' znna xtiža' Dios, Le' wchi'a láže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e xtiže'e, san žóngakkze' doľa'.

¹³ Ki gaken dan' benne' ka' žénzegekle' xtiža' Dios bi zej nake' chawe' lawe' le', san yeyakgak chawe' benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e na'.

¹⁴ Ka' nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san žóngakkze' kan znna xtiža' Dios la'kze bi na' yéngklen', zoa to da' bzoa Dios lo yichj láždo'gake' da' žsedlen légake'.

¹⁵ Benne' ki zloé'egekle' law žon žin xtiže'e da' yo'on lo yichj láždo'gake'. Da' žon da' yo'on lo yichj láždo'gake' nak bian' naken ki. Kan zza' láže'gake', žesbaga'gake' ljéžgake' ka' zia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'.

¹⁶ Ki yebí'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a láže'e yógo'tegake' lo na' Jesús, Benne' Criston', kan zej nak da' bégake', na' kan nak da' wzá' láže'gake'. Ki žsedle diža' chawen' da' zchaljan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnakze Dios

¹⁷ Le'e znnale nakle benne' judío ka', na' žxen láže'le yelale dan' žonle kan znna xtiža' Dios, na' zka'n zen kwínle dan' žéklele nónbia'le le', ¹⁸ na' nnézkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' le', da' žsédlele le'e, na' žákbe'elele da' naken dot chawe'.

¹⁹ Zej nnita' benne' ka' zdágake' ga yoble, kan žongak benne' lo choľe ka'. Žéklele wak wzejní'ilele benne' ka' zej nchoľ yichj láždo'gake'.

²⁰ Žéklele wak wsédlele benne' ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka' žejní'igekle' láte'do'ze, dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' žsedlen benách ka' kan nak yela' žejní'il da' naken dot li láže', na' da' naken dot da' li.

²¹ Na'a, le'e žsédlele yezika' benách ka'. žBi

žala' wsédł kwínlé? Le'e znnale: "Bi kwano". ĵZbanle le'e? ²² Lezka' znnale: "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na". ĵZonle le'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na? Le'e bi zlé'elele chawe' lo'a ka'. ĵZbanle le'e da' zej že' lo yodo' chégaké? ²³ Zka'n zen kwínlé dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios. ĵZka' nle le'e Dios ka'ze, dan' zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale? ²⁴ Nyejw le'e yiche la'y kan žonle, dan' znnan: "Ni'a che da' žonle le'e, benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' zne zí'gake' che Dios." ²⁵ Wak yebélenlele da' nžogen lo bela' chele, benne' byo ka', dan' nak bian' nzi' lo na'le xtiža' Dios, cha' žonle kan znnaxtiže'e, san cha' zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale, ba beyakle ka' zej nak benne' ka' bi zej nake' che Dios. ²⁶ Che len, benne' byon', benne' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot kan znnaxtiže'e, benne' ni nake' law Dios ka' to benne' byo nžog lo xpele'e dan' nak bian', la'kze bi nžogen lo bela' chekze? ²⁷ Benne' byon' bi nžog lo xpele'e da' nak bian' no benne' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot da' znnaxtiže'e, ka' žon benne' ni žloe'elen nbága'le le'e zia, la'kze nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' nžog lo bela' chele dan' nak bian' naken ki, san bi žonle kan znnaxtiže'e na'. ²⁸ Cha' to benne' judío nakzen' lo belá' žen chie', bi nakkze' benne' judío, na' da' nak bian' da' nžogzen lo belá' chie' bi naken li laže'. ²⁹ Bennen' nake' ki lo yichj lážda'we' nake' da' li benne' judío, benne' nake' che Dios, na' da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken li laže' naken to da' yo'on lo yichj lážda'we'. Da' nak bian' da' naken li laže' naken che be' nakkzžo, na' kege che yela' benachze chežo. Bennen' nake' che Dios ki, bi žápegak benách ka' le' ba la'ne, san Dios na'kze žape' le' ba la'ne.

3

¹ Cha' ki naken, ĵbiz da' chawe' žaken che to benne' dan' nake' benne' judío? ĵBiz da' chawe' žaken che benne' byo, benne' judío, dan' nžog da' nak bian' lo xpele'e? ² Da' cháwe'le'e naken chie', na' da' zan kan zej naken. Da' naken blo, Dios bdie' diža' la'y chie' lo na'gak benne' judío ka'. ³ Ba'e' bi žejlé'gake' che Dios. ĵžeklo' bi gon Dios kan znnaxtiže'e dan' bi žejlé'gake' chie' le'e? ⁴ Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo žónteze Dios kan znnaxtiže'e, la'kze žon láže'gak yógo'te benách ka'. Kan nak chie' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Gak bia' nako' chawe' dan' žono' kan znnó', na' yežojo' chawe' cha' no benne' wchi'a laže'e le'.

⁵ Kate' žonžo da' kegle, Dios zne' bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak bian' Dios nake' chawe'. Zej nnita' benne' ka' znnágake': "Da' kegle da' žonžo nak bian' Dios nake' chawe', na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o." ⁶ Bi

naken ki. Chela' ga'n zen Dios ni'a che da' kegle da' žonžo, ĵnakýkze gak wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga? ⁷ Kate' no benne' žon láže'e, Dios zne' bi zchalj bennen' da' naken dot da' li kan žone' le'. Da' ni nak bian' nak dot da' li da' znnakze Dios. Zej nnita' benne' ka' znnágake' da' žon láže'gake' légake' žonen ga' ga'n zen Dios, na' bi žala' choge' chégake', bi nne' zej nbage'e dolá'. Ki znnágake'. ⁸ ĵNnažo: "Gonžo da' kegle nich gak da' nak chawe'?" Benne' ka' zne zí'gake' chežo znnágake' žsedžo da' ki, na' naken chawe' chog Dios chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo dolá'

⁹ ĵBižkze nnažo na'a? Kan nak cheto' neto', benne' judío ka', ĵnákžeto' chawe' ka' yezika' benách ka'? Bi naktó', dan' ba bløe'elto' nga, zej nbaga' benách judío ka' dolá', na' lezka' zej nbaga' benách zi'to' ka' dolá'. Yógo'težo nbága'žo dolá'. ¹⁰ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Bi zoa nitó benne' nake' chawe', nitóe'.

¹¹ Nitó benne' žejni'ile'.

Nitó benne' žilje' Dios.

¹² Yógo'tegake' zdágake' ga' yoble; yógo'tie' zej nntile'.

Nitó benne' žone' da' nak chawe', nitóe'.

¹³ Lbá'gake' zej naken ka' yežw ba ka' da' zej nyaljwn.

Len da' znnágake' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'. Diža' da' žežojen žoa'gake' naken ka' da' yožen laye' bele snia ka'.

¹⁴ Len da' znnágake', zne zí'gake' chegak benne' ka'.

¹⁵ Nníta'gake' zbéžgake' nich gótgake' benách ka'.

¹⁶ Zbía' yí'tezgake', na' žsaka' zi'tezgake' ljéžgake' ka'.

¹⁷ Bi gak gá'nlegake' ljéžgake' ka' cháwe'do'.

¹⁸ Bi zžébegake' Dios.

¹⁹ Nnezlžo bchalj Dios yógo'te da' ki, da' ži'e benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Che len bi gak nitó benne' nne' bi nbage'e dolá', na' yógo'te benách, benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, Dios wchi'a laže'e légake'. ²⁰ Že' láže'gak benne' judío ka' góngake' da' znnaxtiža' Dios nich yeyákgake' chawe', san bi gak nitó benne' yeyake' chawe' ki, dan' zboza Dios da' wnnakze' nich gákbe'elžo nbága'žo dolá', dan' bi žonžo dot da' wnnakze' le'.

Yelažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Cristo

²¹ Na'a, ba blá' law kan gak yeyakžo chawe' law Dios. Bi gak yeyakžo chawe' lawe' le' cha' žónzežo kan znnaxtiže'e, la'kze nyejw le'e yiche la'y da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' žloe'elen kan gak yeyakžo chawe' lawe' le'. ²² Dios žonkze' ga žeyakžo chawe' lawe' le' dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' gone' ga yeyakgak chawe' yógo'te benne' ka' chejlé'gake'

chie' Le'. Tlebe zej nak yógo'te benách, ²³ dan' yógo'tie' béngake' dola', na' bi zej nake' chawe' kan nak Dios dot chawe'. ²⁴ Dios, lo yela' ži'i laže' chie', žonze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le', na' beyone' žo'o chawe' dan' Jesús, Benne' Criston', beya'we' žo'o. ²⁵ Ki goken dan' Dios bdie' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got lo wlazžo žo'o. Le' blajle' xchene', da' žekán dola', dan' žaken chežo cha' žejle'žo chie' Le'. Ki ben Dios nich gak bia' Le' nake' chawe', la'kze lo yela' zbez zen laže' chie' bzoe' chela'ale dola' ka' da' benžo ža ni'te. ²⁶ Ki ben Dios, na' bløe'el kwine' chawe' ža ni zoažo na'a, na' zga'ne' chawe' la'kze žeké'e dola' da' zej nbaga' benách ka', na' žone' ga žeyákake' chawe' cha' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston'.

²⁷ ¿Wak wkán zen kwinžo dan' nakžo chawe' law Dios? Bi gakžo. ¿Biž chen? Naken dan' belažo, kege dan' žonžo kan zma xtiža' Dios, san dan' žejlé'zežo che Jesús, Benne' Criston'. ²⁸ Na'a, nnezlžo žeyák chawe' to benne' law Dios dan' žejli'e che Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone' kan zma xtiža' Dios.

²⁹ ¿Nak Dios chégakze benne' judío ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách zi'to' ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách zi'to' ka', ³⁰ dan' zoa toze Benne' nake' Dios. Dios na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka' lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone' Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston', na' lezka' gone' ga yeyakgak chawe' benne' zi'to' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo belá' chégake' dan' nak bian'. ³¹ Na'a, cha' belážo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', ¿wak nnažo biž zaka' da' bchi'le Dios žo'o? Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo zloe'elen nak choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

¹ ¿Bižkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran, xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law Dios? ² Chela' beyák Bran chawe' law Dios dan' wzóda da' benkze' le', wak wkán zen kwine', san kege law Dios. ³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' che len Dios bl'e'ele' le' ka benne' chawe' lawe' Le'." ⁴ Cha' zoa no benne' žone' xchinžo, da' žizjwo-ne' bi naken to da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo chie'. ⁵ Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios, la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne' ka' bi zej nake' chawe', zne' nake' chawe' lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'. ⁶ Lezka' bchalj Dabi kan žaken da' chawe' che no benne', Dios zne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be žin bene'. ⁷ Ki wnná Dabín':

Ba nez zen naken che bennen' Dios ženit lawe' chie' ka nak da' kegle da' bene'.

Na' žeké'e dola' da' nbage'e.

⁸ Ba nez zen naken che bennen', Dios bi žesbage'e le' zia ni'a che dola' da' bene'.

⁹ ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, o lezka' žaken chegak benne' byo ka' bi nžog ki lo belá' chégake'? Ba wnnákzežo beyák chawe' Bran na' law Dios dan' bejli'e chie' Le'. ¹⁰ ¿Batx beyák chawe' Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog lo xpele'e dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken kate' ba nžogen lo xpele'e, san zga'ale goken. ¹¹ Bran na' bejli'e che Dios katen' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog lo xpele'e dan' nak bian', dan' zloe'elen ba beyake' chawe' law Dios. Goken ki nich gak Bran na' ka xagak benne' ka' chejlé'gake' che Dios, la'kze bi nžog lo xpéla'gake' dan' nak bian'. Dan' žejlé'gake' che Dios, gak nna Dios zej nake' chawe' lawe' Le'. ¹² Nak Bran na' xa wdé chegak benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Dios. Kégeze nake' xagak benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' dan' nak bian', san lezka' nake' xagak benne' ka' žongake' kan ben Bran na', dan' žejlé'gake' che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'.

Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejle'žo chie' Le'

¹³ Bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na', na' chegak za'sóe' ka', gata' chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege dan' žongake' kan zma xtiža' Dios, san dan' beyákake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'. ¹⁴ Chela' yežlyó nga gata' chégakze benne' ka' žongake' kan zma xtiža' Dios, bi gon byenen chejle'žo chie', na' gak da' bchebe laže' Dios to da' bi zaka'. ¹⁵ Xtiža' Dios zloe'elen žo'o nbága'žo zia, da' žonen ga chog Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin da' wnnakze Dios, bi gak bága'gak benách ka' zia dan' bi béngake' kan wnnakze' Le'.

¹⁶ Che len žebelžo dan' žala' si'žo dan' bchebe laže' Dios dan' žejle'žo chie' Le', dan' nak bian' naken to da' žonnze' chežo. Ki naken nich gak bia' gata' dan' bchebe laže' Dios gonne' chegak yógo'te za'só Bran na', kégeze chegak benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' wnnakze Dios, san lezka' chegak benne' ka' žejlé'gake' che Dios kan bejle' Bran na' che Dios. Bran na' nake' ka xazo yógo'težo žo'o, nolžo žejle'žo che Dios. ¹⁷ Ki naken kan nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Bran na', dan' znnan: "Bzoa' le' ka xagak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó."

Ki naken, law Dios, Bennen' bejle' Bran na' chie', nak Bran na' ka xazo yógo'težo. Dios na' žesbane' benne' gat ka', na' zchalje' che to

benne' bi na' soe' kan ba zoakze bennen' bi na' soe'.

¹⁸ Ki naken dan' Dios gože' Bran na': "Benne' zante gaggak za'só' ka'." Bran na' bejli'e che Dios, na' bxen laže'e Dios gone' dan' bchebe laže'e wnezjwe' chie', la'kze bi gok le'ele' dan' žxen laže'e si'e, na' ka' goken, wyó'o lo ne'e gake' xagak benách ka' nńita'gake' dot yežlyó nga. ¹⁹ Bran na' bi gok chop laže'e kan žejli'e che Dios, la'kze ba zeje' ka to gaywá' yiz, na' bejsá' laže'e kan nak che beła' žen chie', da' ba natkzen dan' ba ngóleli'e, na' lezka' kan nak che Sara, zo'le', nake' no'le wbiž. ²⁰ Bi gok chop laže'e, na' bi goke' benne' bi žejli'e kan nak da' bchebe laže' Dios gone' chie', san gokže' choch dan' bejli'e che Dios, na' bka'n zene' Dios. ²¹ Dot laže'e bxen laže'e Dios, nape' yela' wak gone' dot dan' bchebe laže'e gone'. ²² Che len, Dios bzoe' che Bran na' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie' Le'.

²³ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe' Le'." Ki nyejwn le'e yichen', kégeze nich yebélenlen Bran na', ²⁴ san nich yebélenlzon lezka' zo'o. Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane' Xanžo Jesusen' lo yela' got. ²⁵ Jesusen', Dios bđie' Le' nich gote' ni'a che dolá' da' nbága'žo zo'o, na' besbane' Le' lo yela' got, nich gag gone' ga yeyakžo zo'o chawe' lawe' Le'.

5

Da' zata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

¹ Na'a, zńna Dios ba beyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha' žejle'žo chie' Le', na' che len ba begá'nlenžo Le' cháwe'do'. ² Dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', žebélenlžo da' žonn Dios chežo, dan' žon chochen lázdo'žo. Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo yela' baní' che Dios. ³ Kégeze ki žebelžo, san lezka' žebelžo kate' zžáka'žo, dan' nnezlžo da' zžáka'žo žsedlen žo'o kwezžo zen laže'. ⁴ Kate' zbezžo zen laže' žežojžo chawe' law Dios, na' kate' ba bežojžo chawe' lawe' Le' žxen láže'žo Lekze' gáklene' žo'o. ⁵ Kate' žxen láže'žo Le', bi žak chop laže'žo. Ki naken dan' yela' nzi'il che Dios len žo'o yo'on yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen' bseła' Dios chežo, žone' ga žaken chežo ki.

⁶ Katen' bi gok yelažo žakze chežo, kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo wlazžo žo'o, kate' ne gokžo benne' dola' ka'. ⁷ Bi yénele no benne' gate' lo wláž to benne' chawe'. Wak no benne' wechóg laže'e gate' lo wláž to benne' nake' dot chawe'. ⁸ Dios žloe'ele' žo'o kan nži'ile'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o kate' ne gokžo benne' dola' ka'. ⁹ Ba beyakžo chawe' law Dios dan' got

Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, katen' bláje' xchene'. Che len žxen láže'žežo Le' yeslé' žo'o lo ža chog Dios chegak benne' dolá' ka' gátgake' to chi'ize. ¹⁰ Katen' bi ble'elžo Dios chawe', Zi'ńkze Dios gote' lo wlazžo žo'o nich gag yeyakžo toze len Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen' bene' ga ba beyakžo toze len Diosen', žxen láže'žežo yelažo to chi'ize. ¹¹ Lezka' žebelžo law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze len Diosen' ni'a che da' bene' Le'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

¹² Blá' dolá' lo yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' dolá', lezka' wyó'o yela' got. Che len gatgak yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' žiz nbage'e dolá'. ¹³ Zga'ale kate' blá' da' bchi'le Dios lo yežlyó nga, bengak benách ka' dolá', benne' ka' wńńita'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' zia dan' bi béngake' ka' zńna xtiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le Le' gan wńńita'gake'. ¹⁴ Kate' wzó law zoa Adán, na' zejte ža wzó Moisés gotgak yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' dolá', la'kze bi bzóagake' cheła'ale to da' wnakze Dios kan ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze len Adán na' dan' zej nake' za'só'e ka'. Da' ni žloe'elen žo'o kan gaggak yógo'te benách ka' toze len Benne' Criston', benne' ka' chejle'gake' chie' Le'.

¹⁵ Da' žonnze Dios chežo bi naken ka' da' goken chežo ni'a che dolán' da' ben Adán na'. Ni'a che dolán' da' ben toze bennen', gatgak yógo'te benách ka'. Da' zénle'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yela' nban da' zejli kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Da' žonnze Dios chežo bi naken tlebe ka da' goken chežo ni'a che dolán' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che dolán' da' bene', lezka' bchog Dios chegak yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gag yeyakžo chawe' lawe' Le' la'kze nbága'žo dola' zan. ¹⁷ Wyó'o yela' got yežlyó nga ni'a che dolán' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yela' nban da' zejli kanne chegak benne' ka' yeyákgake' chawe' law Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.

¹⁸ Dios bchoge' chegak yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che dolán' da' ben toze bennen'. Lezka' yógo'te benách ka' gag yeyákgake' chawe' lawe' Le' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yela' nban da' zejli kanne chégage'. ¹⁹ Beyákgak benne' zan wen dolá' ka' dan' bi ben toze bennen' kan zńna xtiža' Dios. Lezka' benne' zan yeyákgake' chawe' law Dios dan' ben yetoze Bennen' kan zńna xtiža' Dios.

²⁰ Wyó'o da' wnnakze Dios lo yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' dola'. Dan' gok bia' zej nbage'e dola', lezka' gok bia' zénle'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'. ²¹ Gota' yela' wak che doła' goten žo'o. Lezka' da' žonn Dios chežo napen yela' wak gonen ga yeyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yela' nban da' zejli kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne' Cristo

¹ ¿Bizkze nnažo na'a? ¿žala' gonžo doła' nich lo yela' nži'il che Dios Le' yenit lawe'e chežo da' zanže? ² ¿Bi gónkžežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dola'. ¿Nakxkze gak gónžežo doła'? ³ ¿Bi nnézele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze len Benne' Criston', dan' bezoažo nis žloe'elen žo'o ba wdežo lo yela' got tzen len Le'. ⁴ Kan goken, gótlenžo-ne' tzen, lezka' bgáche'lenžo-ne' tzen lo yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, len yela' wak žen chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, lezka' bene' ga bebánlenžo tzen Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.

⁵ Cha' bénlenžo tzen Benne' Criston', na' gotžo kan gote' Le', lezka' gónlenžo-ne' tzen, yebanžo lo yela' got kan bebane' Le'. ⁶ Ba nnézkzežo da' ni: yela' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdálenen Le' tzen le'e yag kroze nich kwia yi' yela' benách chežo da' bénlenžon doła', nich biž nna bia' da' nak doła' žo'o. ⁷ Cha' nakžo toze len Bennen' gote' ni'a che doła', na' ba beyakžo chawe' law Dios, biž nbága'žo dolan', na' biž yo'ožo lo na' doła'. ⁸ Na'a, cha' nátlenžo tzen Benne' Criston', žejle'žo yebánlenžo-ne' tzen, ⁹ dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' biž gate'. Che len biž bi gak gon yela' got na' chie' Le'. ¹⁰ Kan goken, gote' Le', toze chi'i gote' ni'a che doła' da' wbága'žo žo'o, san kan naken, zoe' nbane', nbánlene' Dios. ¹¹ Lezka' žála' géklele le'e naken chele ka ba nátkzele nich biž gonle doła', san zoale nbanle nich gonle kan žnna xtiža' Dios, dan' nakle toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹² Che len, bi we'le latje da' naken doła', nich bi gonen ga gonle doła' lo beła' žen chele da' gatkzen. Biž gonle kan nak da' zze láže'le da' kegle lo beła' žen chele. ¹³ Bi wdé kwinle lo na' da' naken doła', na' bi gonle da' kegle, san le wdé kwinle lo na' Dios dan' ba bebánle lo yela' got, na' le wdé beła' žen chele lo ne'e nich gónlenen' da' naken chawe'. ¹⁴ Bi we'le latje da' naken doła', nich bi gonen ga gonle doła', dan' bzoa Dios le'e nich gonle kan žnna da' chawe' chie' Le', na' kege gónžele kan žnna da' bchi'le' benách doła' ka'.

Da' žsaka' lebe kan nak che benne' ndo'w

¹⁵ ¿Bizkze nnažo na'a? ¿žala' gonžo doła' dan' biž yo'ožo lo na' da' bchi'le Dios benách doła' ka', san žonžo kan žnna da' chawe' che Dios? ¿Bi gonžon! ¹⁶ Ba nnézkzelele cha' wdé kwinle lo na' to benne' nich gakle benne' ndo'w chie' ka', na' nich gonle kan žnna xtiže'e, to chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che bennen' žonle kan žnna xtiže'e. Lezka' gaken cha' wdé kwinle nich gonle doła' da' gonen ga gatle, o cha' wdé kwinle nich gonle kan žnna xtiža' Dios, Bennen' gone' ga yeyakle chawe' lawe' Le'. ¹⁷ Na'a, žoxken Dios. La'kze zga'ale gote' benne' ndo'w ka' lo na' doła', na'a dot láže'le žonle kan žnna xtiža' Dios, dan' bde kwinle lo nan'. ¹⁸ Dan' ba belale lo na' doła', ba beyakle ka benne' ndo'w ka' lo na' da' naken chawe'. ¹⁹ Zcháljlana' le'e kan žak chegak benách ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo lo yela' benachze chele. Zga'ale bde kwinle tzen len beła' žen chele lo na' da' naken chawe'. ²⁰ Na' gogle ka benne' ndo'w ka' chen, na' benle xchin da' bi naken chawe'. Na'a, le wdé beła' žen chele lo na' da' naken chawe', nich gakle ka benne' ndo'w ka' chen, na' gonle xchin da' naken chawe' nich gakle benne' ka' zej nake' che Dios.

²⁰ Katen' gogle ka benne' ndo'w ka' lo na' doła', bi benle xchin da' naken chawe'. ²¹ Na'a, žgok chawe' chele ni'a che da' benle zga'ale? Na'a dan' benle žonen ga žedo'e'elele, na' žonen ga gat to chi'ize no benne' žonen'. ²² Na'a ba belale lo na' doła', na' nakle ka benne' ndo'w ka' che Dios, dan' žonen ga žak da' chawe' chele dan' žonen ga nakle che Dios, na' žonen ga naple yela' nban da' zejli kanne. ²³ Lazjw no benne' žone' doła' naken yela' got, san da' žonnze Dios chežo naken yela' nban da' zejli kanne, dan' napžo dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' lebe yela' zchag na'

¹ Ži'na'do' ka', nólele le'e nzi' lo na'le da' bchi'le Dios benách judío ka'. Nnézkzelele yo'o lo na' xtiže'e na' no benne' kate' ne zoe' nbane'. ² Lezka' to no'le nžag ná'lene' to benne' byo yoe'e lo na' benne' byo chien' kate' ne zoa nban benne' byo chien', dan' ki žnna da' bsdle Dios kan nak che yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios dan' bchagen légake'. ³ Ki naken, kate' ne zoa nban benne' byo chien', cha' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo yoble, gone' doła' da' wká'n dit-jen yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios na', na' na'a, cha' wchág ná'lene' to benne' byo yoble, bi gone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

⁴ Lezka' žaken chele, zí'na'do' ka'. Dan' nžagle Benne' Criston', naken ka ba nátkzele le'e, na' biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés žo'o, nich gak gakle che Benne' yoblen'. Na'a nakle che Benne' Criston', Bennen' bebane' lo yela' got. Ki naken nich gak gonžo da' žaz laže' Dios. ⁵ Katen' wyo'ožo lo na' yela' benachze chežo, da' zŋna xtiža' Dios benen ga gok bia'gak da' ka' wzé láže'žo da' bi zej naken chawe', da' ka' béngaken žin lo beľa' žen chežo nich góngaken ga gatžo. ⁶ Na'a ba belážo lo na' da' bchi'le Moisés žo'o dan' nátkzežo kan nak da' zŋna xtiže'e, dan' bchi'len žo'o zga'ale. Ki naken nich gak gonžo xchin Dios lo yela' nban kobe da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege gonžon lo da' ba wdé chen, dan' naken dan' bchi'le Moisés žo'o.

Zoaľen neda' da' naken doľa'

⁷ ĽBizkze nnažo na'a? Ľžon da' wnnakze Dios ga žona' doľa'? Bi žonen ki, san chela' bi bzejní'il neda' da' zŋna xtiže'e, bi wnezla' nak doľa' da' žona'. Chela' bi zoa lo da' wnnakze' Le' da' zŋnan: "Bi se lažo'o da' de che lježo'" bi nnezla' nak doľa' yela' zze laže' da' de che lježa'. ⁸ Kate' benen' xtiže'e, na' gókbe'ela' da' nak doľa' žonen žin lo beľa' žen chia', na' benen ga gókbe'ela' zze laža'a yógo'te da' kegle. Gan bi na' la' xtiže'e, bi nak bia' da' naken doľa'. ⁹ Ža ni'te, kate' bi na' yenla' xtiža' Dios, gokla' zoa' nbana', san kate' benla' xtiže'e, gókbe'ela' nbaga'a doľa', na' goka' ka to benne' gat law Dios. ¹⁰ Dios bdi'xjwe' da' zŋna xtiže'e nich gonen ga gata' yela' nban chežo, san benen ga gókbe'ela' ba natkza'. ¹¹ Gok bia' nchixela' kan nak doľa', dan' ben xtiže'e ga gókbe'ela' nbaga'a doľa', na' žala' gata'.

¹² Che len, la'y nak xtiža' Dios, na' la'y, na' chawe', na' xtan nak da' bchi'le žo'o. ¹³ ĽBen da' naken chawe' ga goka' ka to benne' gat? Bi naken ki, san da' nak doľa' gok bian' ni'a che da' naken chawe', na' benen ga gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia' nak doľa' da' žona'. Ki goken nich gak bia' ni'a che xtiža' Dios yógo'te da' zej naken doľa' zej nakle'en da' zinnj.

¹⁴ Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo xtiža' Dios, san neda' naka' benachze, na' yoa'a lo na' doľa' ka to benne' ndo'w chen. ¹⁵ Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona' kan zŋna xtiža' Dios, san bi žona' dan' žénela' gona'. Da' žona' naken doľa' da' bi zle'ela' chawe'. ¹⁶ Žona' doľa' la'kze bi žénela' gona' dolan'. Ki naken dan' xtiža' Dios žsedlen neda' bi naken chawe' da' žona'. Che len nak bia' nak chawe' da' zŋna xtiže'e. ¹⁷ Ki naken, kege nedza' žona' dolan', san doľa' da' zoaľen neda' žonen ga žona' dolan'. ¹⁸ Nnezla' da' nak chawe' bi zoaľenen neda', o žala' nnia', dan' naken chawe' bi zoaľenen da' nak yela'

benachze chia'. Žénela' gona' dan' naken chawe', san la' nedza' bi gak gonan'. ¹⁹ Bi žona' da' naken chawe' da' žénela' gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela' gona'. ²⁰ Che len, cha' žona' doľa' da' bi žénela' gona', kege nedkza' žonan', san doľa' da' zoaľenen neda' žonen ga žona' dolan'.

²¹ Ki nak da' žaken chežo yógo'težo. Kate' žénelžo gonžo da' naken chawe', zoaľen žo'o da' žonen ga žonžo da' kegle. ²² Lo yichj lázda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios, ²³ san žákbe'ela' zoa da' zŋna bia' neda' da' zoaľen beľa' žen chia', na' to da' zži'i che xtiža' Dios yo'on lo yichj lázda'wa'. Dan' zoaľenen beľa' žen chia' žonen ga žona' doľa'.

²⁴ ĽDa' nyáche'le'e naken chia' neda'! ĽNozke benne' gak yeslé' neda' lo yela' benachze chia' da' žonen ga žona' doľa'? ²⁵ Ľžoxken Dios, ba belážo na'a ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che len, kan nak da' yo'on lo yichj lázda'wa' žona' kan zŋna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze chia' žonen ga žénela' gona' doľa'.

8

Da' gak gonžo dan' zoaľen Dios Be' La'y žo'o

¹ Che len, benne' ka' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e, benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', san žóngake' kan žénele Dios Be' La'y. ² Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be' La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'. Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' doľa', na' lezka' lo yela' got. ³ Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le žo'o. Bi be gok gonen da' gáklenen žo'o dan' nakžo benachze. Che len Dios bsele'e Zi'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo žo'o, nakžo benách doľa' ka', san Le' bi be doľa' bene'. Beshaga' kwine' doľa' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che doľa' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dolan'. ⁴ Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.

⁵ Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y. ⁶ Cha' že' láže'zežo da' naken che yela' benachze chežo, gatžo to chi'ize, san cha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejli' kanne, na' zga'n ži yichj lázdo'žo. ⁷ No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze chie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan zŋna xtiža' Dios, na' bi gak gonan'. ⁸ Che len, benne' ka'

žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', bi gak góngake' da' žaz laže' Dios.

⁹ Na'a, le'e biž žonle kan žénele yela' benachze chele, san žonle kan žénele Dios Be' La'y dan' zóalénke' Le' le'e. Benne' Criston' bsele'e Dios Be' La'y chežo. No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi nake' toze len Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' Benne' Criston' zóalene' le'e, la'kze gat yela' benachze chele ni'a che dola', soale nbanen ni'a che Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle chawe' lawe' Le'. ¹¹ Be' La'y che Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, zóalene' le'e. Dios, Bennen' besbankze' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got, gone' ga yebanle le'e lo bel'a' žen chele da' žatkzen. Ki gone' dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

¹² Che len, zi'na'do' ka', zoa to da' nbága'žo, san kege che yela' benachze chežo, nich bi gonžo kan žénele yela' benachze chežo na'. ¹³ Cha' žonle kan žénele yela' benachze chele, gatle to chi'ize, san cha', len yela' wak che Dios Be' La'y, žonle ga kwia yi' da' žonle lo yela' benachze chele, na' gaple yela' nban da' zejli kanne.

¹⁴ Zej nak zi'nkze Dios yógo'te benne' ka' žóngake' ka' žénele Dios Be' La'y. ¹⁵ Dios Be' La'y na', Bennen' zóalene' le'e, bi bnnite'e le'e da' yoble ka' benne' ndo'w ka' nich žébele, san ba bene' le'e zi'nkze Dios, na' Lekze' žone' ga žližžo Dios, na' znnažo: "Xe." ¹⁶ Dios Be' La'y na' zzejni'kzele' be' nakkžo, na' žone' ga nnezlžo nakžo zi'n Dios. ¹⁷ Cha' ba nakžo zi'n Dios, lezka' da' zej naken che Ūažo Dios gata' chežo tzen len Benne' Criston'. Ki gaken chežo cha' sáka'lenžo tzen Benne' Criston' nich tzen len Le' soažo lo yela' baní' chie'.

¹⁸ Žekla' neda', da' zzáka'žo na'a bi be naken kan nak yela' baní' da' gata' chežo ža da' ba za'. ¹⁹ Zbezgak yógo'te da' ben Dios, na' žak láže'gaken žinte ža na' katen' Dios wlo'e'ele' law zej nak zi'nkze' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. ²⁰ Yógo'te da' ben Dios wdégaken lo na' da' žonen ga kwia yi'gaken, kege dan' gónegeklen gaken ki, san ki goken dan' ben Dios ga naken ki. Lezka' bene' ga gak wxén láže'gak Le' da' ka' bene', ²¹ na' yelagak yógo'te da' ka' ben Dios lo da' žonen ga zbia yi'gaken. Ki naken, lezka' yebégeklen lo yela' žeslá da' záka'le'en da' yebé'engekle benne' ka' zej nake' zi'n Dios. ²² Nnezlžo yógo'te da' ben Dios zzáka'gaken na' zejte na'a ža, kan zzaka' to no'le za' galj bi'do' chie'. ²³ Kégeze yežlyó nga zzakan', san lezka' zzáka'žo žo'o, la'kze Dios Be' La'y zóalene' žo'o. Le' nake' chežo da' zlo'e'elen žo'o kan gákkžežo. Zzáka'žo kate' ne zbezžo ža na' katen' Dios wlo'e'ele' law nakžo zi'nkze' ka', ža na' lezka' yeskobe' bel'a' žen chežo. ²⁴ Dan' žxen láže'žo gone' da' ni, bel'ažo žo'o, san cha' gak le'elžo dan' žxen láže'žo, bi naken to

da' zbez láže'žon. Bi zbezžo da' ba zle'elžon. ²⁵ Na'a, cha' žxen láže'žo to da' bi zle'elžo, na' lo yela' zbez zen láže' zbezžon.

²⁶ Lezka' Dios Be' La'y záklene' žo'o kate' žedó láže'žo, dan' bi nnezlžo bi žala' nnažžo Dios, san Dios Be' La'y zdekze' xtíža'žo law Dios, na' lo yela' znnab chie' zbeže láže'li'e, kan bi gak no benne' nne'. ²⁷ Dios zwie' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', na' nnezle' da' žénele nna Dios Be' La'y na', na' Le', kan žénekeze Dios, zdie' xtíža'gak benne' ka' law Dios, benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.

Ba bel'ažo dan' yo'ožo Benne' Cristo

²⁸ Nnezlžo yógo'te da' žak chegak benne' ka' zej nži'ile' Dios žon cháwe'gaken lé'gake', benne' ka' bliž Dios lé'gake' kan wnnakze' gone'. ²⁹ Benne' ka' wžekze Dios zga'ale, lezka' bzoe' chégake' zga'ale gákgake' tlebe kan nak Zi'nkze', nich gak blo Zi'nen' ladjw benne' zan, benne' lježe ka'. ³⁰ Benne' ka' bzoa Dios chégake' zga'ale kan žala' gákgake', lezka' bliže' lé'gake', na' benne' ka' bliže', bene' lé'gake' chawe' lawe' Le', na' benne' ka' bene' lé'gake' chawe', lezka' ba bzoe' chégake' sí'gake' yela' baní' chie'.

³¹ ŽBžkze nnažo na'a kan zej nak da' ki? Cha' Dios žáklene' žo'o, bi žala' žébežo la'kze soa da' gongak benách ka' chežo. ³² Dios, dot láže'e benne' chežo Zi'nkzen'. Bdie' Le' nich gote' lo wlazžo žo'o. Cha' ki ben Dios, žbi gonnli'e chežo tzen len Zi'nen' yógo'te da' žiážjelžo? ³³ ŽNozkze benne' gak yesbage'e benne' ka' žia, benne' ka' wžekze Dios? Bi gak nitó benne' dan' benkeze Dios ga ba beyakžo chawe' lawe' Le'. ³⁴ ŽNozkze benne' gak choge' chežo gatžo to chi'ize? Bi gak nitó benne' dan' gotkze Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, na' da' nakže zen, bebane' lo yela' got, na' na'a zoe' kwit li ža che Dios gan nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' zgne chawe'e lo wlazžo žo'o law Dios. ³⁵ La'kze zoa bi da' žaken chežo, nnežkelžo Benne' Criston' nži'ile' žo'o. Nnezlžo nži'ile' žo'o la'kze zzáka'žo, o la'kze nak nyache' láže'žo, la'kze zbia láže'gak benách ka' žo'o, o la'kze zdonžo,

o la'kze žiažje da' gákwžo, o la'kze žon zož chežo,

o la'kze gotgak benách ka' žo'o.

³⁶ Kan zej nak da' ki nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Dan' nakžo chio' Le',

žóntezgak benách ka' ga gatžo.

Nakžo ka žila' ka',

bia ka' ndégakba' lo na' benne' gote' lé'gakba'.

³⁷ Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o zóalene' žo'o, žxen láže'žo soelžo lo da' žaken chežo.

³⁸⁻³⁹ Che len žekla' neda':

Bi be sáke'le gonen ga biž ži'il Dios žo'o.

Nzi'ile' žo'o dan' nakžo toze len Xanžo Jesús,
Benne' Criston'.
Bi sáke'le gon yela' got o yela' nban ga biž
ži'ile' žo'o,
na' kege wbás che ya'abá ka',
o benne' wnná bia' ka', o yela' wak che da'
xiwe',
o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da' zan',
o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,
o bíte'teze da' ben Dios.

9

Dios wžekze' benne' Israel ka' nich gágake' chie'

¹ Zchalja' da' naken dot da' li dan' naka' che Benne' Criston', na' da' znnia' naken tlebe len da' znnakze Dios Be' La'y lo yichj lážda'wa'. Bi žon laža'a. ² Žakle'e nyache' laža'a, na' žéktezela', ³ dan' žak laža'a gona' ga yelagak lježa' ka', benne' wláž chia' ka'. Chela' galken légake', yénekezela' yeběj yichj Dios neda', na' kwáslena' Benne' Criston'. ⁴ Benne' wláž chia' ka' zej nake' za'só Israel, na' Dios bi'e légake' latje gágake' zi'nkze' ka'. Yela' bani' ke Dios wzóalenen légake', na' Dios bdie' lo ná'gake' diža' chie' da' zka'n chawen', na' lezka' da' bchi'le' žo'o. Bliže' légake' nich wká'n zéngake' Le', na' bchebe laže'e gon chawe'e yógo'te benách zi'to' ka' ni'a chégake'. ⁵ Zej nake' za'sógak xa wdé cheto', Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw ljéžake' ka', kan nak yela' benách chie', golj Benne' Criston', Bennen' nakkze' Dios, na' zna bi'e yógo'te. ¡Ga'n zénteze' Le'! Ka'kze gaken.

⁶ La'kze yógo'te benne' wláž chia' ka' bi nzi' lo ná'gake' Benne' Criston', bi žala' nnažo: "Beyák xtiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te za'só Israel zej nake' da' li benne' Israel ka', benne' ka' zej nake' che Dios. ⁷ La'kze goljgak benne' zan za'só Bran, kege yógo'tegake' gógake' da' li za'só Bran na', san naken kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Za'só Isaak ka' gágakze' da' li za'só ka'." ⁸ Ki naken, benne' ka' zej nake' zi'n to benne', bennen' nake' che Dios, kege yógo'tegake' zej nake' zi'nkze Dios. Na'a, benne' ka' náljgake' ni'a che da' bchebe laže' Dios zej nakze' da' li za'só Bran na'. ⁹ Dan' bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na' znnan ki: "Yetó yiz na'a ža yelá'a, na' Sara, zo'lo', galje to bi' byodo' chie'."

¹⁰ Kégeze da' ni goken ki, san lezka' katen' Rebeka ne noe'e bi' byodo' ka' che Isaak, xa wdé cheto', lo li'e, ¹¹⁻¹³ katen' bi na' gáljgakbe', na' bi na' góngakbe' da' nak chawe' o da' kegle, Dios gože' Rebeka na', na' wnné: "Xkwide' nežw chio' gonbe' xchin xkwide' bežopen'." Da' ni naken tlebe len da' nyejw le'e yiche kan wnná Dios, dan' znnan: "Bži'ila' Jakob, na' kege Esaú." Ka' goken, bga'n

choch da' bzoa Dios to chi'ize kan nak chegak benne' ka' ba wžekze' Le'. Che len bi žaken ki ni'a che to da' gak gongak benách ka', san naken ki dan' zbkzke Dios no benne' žliže'.

¹⁴ ŽBizkze nnažo na'a? žŽon Dios da' kegle? Bi žonen'. ¹⁵ Dios gože' Moisés, na' wnné: "Yeyache' láže'la' no benne' žénela' yeyache' láže'la'-ne', na' we' laža'a no benne' žénela' we' laža'a-ne'." ¹⁶ Che len, bi žaken ki ni'a che da' žénegekle benách ka', o dan' žon byene to benne', san naken dan' žénekeze Dios, Bennen' žeyache' láže'le' benách ka'. ¹⁷ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Benne' Faraón, katen' wnné: "Che len bzoa' le' gan zna bi'o nich wloe'ela' law yela' wak zen chia' ni'a chio' le', na' gona' ga gónbia'gak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó da' nakkza' neda'." ¹⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' no benne' žénekezele', na' lezka' žone' zižje yichj láždo'w no benne' žénele' gone' zižje yichj lážda'we', kan bene' che Benne' Faraón na'.

¹⁹ Na'a ye'le neda': "Cha' ki naken, žbiz chen' žesbaga' Dios benách ka' zia? žNožkze benne' gak wsejwe' xnez Dios nich bi gone' da' žénekezele' Le'?" ²⁰ Bi naken ki, žNožkze le' znnio' che Dios? žWak to yeso' da' naken yo yen' benne' wen že'e, na' nnan: "žBiz chen' beno' neda' ki?" ²¹ žBi nzi' lo na' benne' wen že'e gone' che gona' na' to yeso' da' wkonlžon žin ga nla' law, na' che la' gona' na'ze gone' yetó yeso' da' wkonlžon žin ga bi nla' law?

²² Gónekezele Dios wloe'ele' law kan wsaka' zi'e no benne' wen da' kegle, na' gone' ga gak bia' yela' wak zen chie', san lo yela' zbez zen laže' chie' bzoele' benne' ka' žala' choge' chégake' gátgake', benne' ka' zej nbage'e zia, da' žon byenen wžia yi'e légake'. ²³ Ki ben Dios nich gak bia' záka'le'e yela' bani' chie', dan' žloe'ele' law lawgak benne' ka' žeyache' láže'le', benne' ka' bzoe' chégake' zga'ale sóagake' lo yela' bani' chien'. ²⁴ Dios bliže' benách ki. Kégeze bliže' neto', benne' judío ka', san lezka' bliže' benách zi'to' ka'. ²⁵ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' bchalj Oseas lo wlaž Dios, katen' wnné: Benne' ka' bi zej nake' benách chia' ka', go'a lágake': "Benách chia' ka'." Na' benne' ka' bi bži'ila', go'a lágake': "Benne' ka' nži'ila'."

²⁶ La' na'ze gan wnnía' kan nak chégake': "Bi nakle benách chia' ka'"" go'a lágake': "Zi'nkze Dios ban."

²⁷ Na'a, kan nak chegak za'só Israel ka', Isaías wnné:

La'kze yangak za'só Israel ka', na' nníta'gake' kan že' yox žoa'a to yego zen, nbábzegake' yelágake'.

²⁸ Xanžo Dios la' gontie' ga la' lawte da' bchoge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁹ Lezka' Isaías na' bchalje' zga'ale, na' wnné:

Ḫanžo Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia',
chela' bi bka'ne' chežo za'sóžo ka',
ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na' yež Go-
morra,
yež ka' bhinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

³⁰ ¿Bizkze nnažo na'a? Benne' ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi be' láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios, ba beyákgake' chawe' lawe' Le', san beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'. ³¹ Na'a, la'kze be' láže'gak benne' Israel ka' góngake' kan zna xtiža' Dios, da' žala' gonen ga gákgake' chawe' lawe' Le', bi gota' chégake' da' žala' gata' chégake' dan' žóngake' kan zna xtiže'e. ³² ¿Biz chen' goken ki? Ki goken dan' bi béngaken' lo yela' žejlé' chégake' che Dios, san žakze chégake' gónegake' góngake' kan zna xtiže'e, na' che len bchíxgekle', o wak nnažo: bejchégwake' lo da' nzin': Yej Gan Žejchégo'gak Benách Ka'. ³³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Le wia nga, wdixjwa' lo yež Sión to benne' byo,

bennen' gake' ka to yej gan chejchégo'gak benách ka',

yej na' gonen ga wchíxgekle'.

No benne' chejli'e chie' Le', bi yedoe'ele'.

10

¹ Zí'na'do' ka', da' žak laža'a, na' da' znnabla' Dios gone' chegak benách Israel ka', naken gone' ga yelágake'. ² Zzoa lia' chégake', dot láže'gake' že' láže'gake' Dios, san kege len yela' žejní'il li laže'. ³ Bi nnéžgekle' kan žon Dios, žone' ga nakžo chawe' lawe' Le', san žénegekle' gon kwíngake' chawe' law Dios žakze chégake', na' bi nníta'gake' gaxjw laže' law Dios nich gak gone' Le' légage' chawe' lawe' Le'. ⁴ Beyóž ben Benne' Criston' da' žénele gon da' bchi'le Moisés gonžo. Ben benne' Criston' ga gak yeyakgak yógo'te benách ka' chawe' law Dios, benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'.

⁵ Kan nak che no benne' cha' yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan zna xtiža' Dios, bzoj Moisés da' znnan ki: "Bennen' gone' dot kan zna xtiže'e, soe' nbane' dan' žone' ki." ⁶ Na'a, kan nak che no benne' yeyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le', znnan ki: "Bi nno' lo yichj jazdo'o, bi nno': ¿Nožkze benne' kwene' ya'abá che Dios? (dan' naken: nich gone' ga yetj Benne' Criston'), ⁷ na' bi nno': ¿Nožkze benne' yetje' gan de latje che benne' gat ka'? (dan' naken, nich gone' ga kwen Benne' Criston', na' yežože' lo yela' got)." ⁸ Na'a, ¿bizkze znnan? Ki znnan: "Gawze gan zo' zoakze xtiža' Dios. Lo žo'o, na' lo yichj jazdo'o zoa xtiže'e na'." Da' ni naken diža' che da' žejle'žo che Dios dan'

zchaljton', na' znnato': ⁹ "Cha' da' zno' nak bian' Jesusen' nake' Ḫano', na' cha' žejli'o dot lažo'o Dios besbane' Le' lo yela' got, yeló' le'." ¹⁰ Lo yichj lázdo'žo žejle'žo che Jesusen' nich yeyakžo chawe', na' ni'a che da' zchaljžo, žloe'elžo dan' nak Jesusen', Benne' Criston', chežo nich yelažo.

¹¹ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi yedoe'egikle yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'." ¹² Dios, tlebe kan že' laže'e benne' žudio ka', na' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, dan' Ḫanžo na'kze nake' Ḫangak yógo'tegake', na' nápli'e bi da' wnezjwe' chegak yógo'te benne' ka' znnábgikle' Le'. ¹³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La Ḫanžon'." ¹⁴ ¿Nakž gak wlížgake' Le' cha' bi žejlé'gake' chie' Le'? ¿Nakž gak chejlé'gake' chie' Le' cha' batkle béngekle' kan nak chie'? ¿Nakž gak yéngkle' chie' cha' bi zoa no benne' wzenle' légage' xtiže'e? ¹⁵ ¿Nakžkze gak wzéngkle' xtiže'e cha' bi sela' no benne' légage'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche da' znnan: "Ba nez zen gaken chegak benne' ka' žingak benne' ka' gan nníta'gake', benne' ka' zchaljgake' da' zka'n ži yichj lázdo'žo." Ki zna diža' chawe' che Benne' Criston'.

¹⁶ Na'a, kege yógo'tegake' wzí' lo ná'gake' diža' chawen'. Kan nak da' ni, Isaiás wnné': "Ḫan, ¿nozke benne' bejli'e da' bchaljton'?" ¹⁷ Ki naken, benne' ka' yéngkle' chejlé'gake' chie' Le', na' dan' žala' yéngklen' naken xtiža' Benne' Criston'.

¹⁸ Na'a znnia': "¿Bi béngklen'?" Da' li béngklen', kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Benle chí'igake' dot yežlyó nga.

Yógo'te latje bžingak xtiža'gake'.

¹⁹ Lezka' znnaba': "¿Bi gókbe'egikle benne' Israel ka' da' ni?" Da' li gókbe'egklen'. Gan wzó law, bchalj Moisés lo wláz Dios, na' wnné':

Gonkza' ga gé'elele le'e,

dan' ži'il'a' benách ka' bi zej nbáblene' le'e.

Ni'a chegak benách ka' bi žejní'igekle' gona' ga ža'ale.

²⁰ Wde' na' Isaiás na' góqli'e benne' wechóg laže', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':

Benne' ka', benne' bi bdíljgake' neda', bžélgekle' neda'.

Bloe'e lawa' lawgak benne' ka' bi be wnnábgekle' neda'.

²¹ Na'a, kan nak chegak benne' Israel ka', bchalj Isaiás na' lo wláz Dios, na' wnné': "Tža tža bli na'a, na' bliža' benách ka' bi žóngake' kan zna xtiža'a, na' zžoagake' neda' cheła'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

¹ Na'a znnaba': ¿Bebéj yichj Dios benách Israel ka' to chi'ize? Bi naken ki. Nedkza' naka' benne' Israel. Naka' za'só Bran, na' nbaba' ljež Benjamín ka', zi'nkze Israel na'. ² Dios bi bebéj yichje' benách chie' ka', benne' ka' wžekze' Le' ža ni'te nich gágkake' che Leze'. ¿Bi nnézele dan' njejw le'e yiche la'y kan ben Lías, bennen' bchalje' lo wláž Dios? Bliže' Dios, na' besbage'e benách Israel ka' zia, na' wnné': ³ "Xan, ba bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', na' bchínnjgake' bkog la'y chio' ka' gan bzeyto' bia beždo' ka' lawo' Le'. Toza' neda' nga'na' chio', na' žénegekle' gótgake' neda'." ⁴ Na'a, ¿biz bechebe Dios? Ki wnné': "Žape chi'a chonnlaj chi gaywá' benne' chia' ka', benne' ka' bi zzoa žibgake' lawgak lo'a ka' zej nzir' Baal." ⁵ Lezka' naken ža ni zoažo na'a, zej nga'n bale benne' Israel ka', benne' ka' wžekze Dios nich gágkake' chie' Le'. Le' žape chi'íkze' légake'. ⁶ Cha' naken da' žonze' Le' ni'a chégake', bi naken ni'a che to da' gak góngake'. Chela' goken ni'a che to da' gak gonžo, dan' žonze Dios ni'a chežo biž gaken to da' žonze' ni'a chežo.

⁷ ¿Bizkze nnažo na'a? Bi wzi'gak benne' Israel ka' dan' bdíljgake', san ba wzi'gaken benne' ka' wžekze Dios nich gágkake' chie' Le', na' yezika'že' ka', Dios bene' žižje yichj láždo'gake'. ⁸ Kan nak da' ni njejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bene' ga zej nake' chol laže!" Ki bene', na' la'kze gak lé'egekle' da' žone' Le', na' yéngekle' xtiže'e, bi žejni'igekle'. Ki naken chégake' na' zejte ža ni zoažo na'a. ⁹ Kan nak da' ni lezka' bchalj Dabi, katen' wnné':

Lni ka' chégake' yeyákgaken da' séngaken légake',

na' ka' to do yelj gan chéjgake'.

Lezka' góngaken ga chéjgekle',

na' Dios wsaka' zi'e légake'.

¹⁰ Cholgak yej lágwage', nich bi lé'egekle',

na' to chi'ize yéchwage' nich wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

¹¹ Na'a znnia': ¿Bchíxgekle benne' judío ka' ga bžinte wnitgekle' to chi'ize? Bi goken ki, san bzóagake' xtiža' Dios cheła'ale, na' na'a Dios žoe'e latje yelagak benne' ka' bi zej nake' benne' judío nich gone' ga gé'egekle benne' judío ka' légake'. ¹² Dan' bengak benne' judío ka', bchíxgekle', benen ga bžin da' naken ka' to yela' wnni'a zen chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' ki goken, gota' to yela' wnni'a zen chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío dan' wnitgekle benne' judío ka', na' da' zenle'eže gata' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó

nga kate' yeyákgak benne' judío ka' che Dios.

¹³ Na'a žapa' le'e, benne' ka' bi nakle benne' judío, znnia': dan' naka' wbás bsela' Dios nich wzenla' benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' xtiže'e, žkónle'ela' žin dan' nzi' lo na'a, ¹⁴ nich gak gona' ga gé'egekle benne' wláž chia' ka' le'e, na' nich gona' ga yelágake' bale'. ¹⁵ Cha' gota' latje chegak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga yeyákgake' che Dios dan' wnitgekle benne' judío ka' latje chégake', na' da' zénle'eže gata' chegak benách ka', kate' benne' judío ka' yeyákgake' lo latje chégakke' na'. Gaken kan žak kate' žebangk benne' gat ka'. ¹⁶ Cha' znéžzyó che Dios kwa nildo' da' žebejžon néžwle, lezka' kwa dan' nga'nen naken che Leze', na' cha' nnažo nak che Dios lwe yag, lezka' ni'a nen zej naken che Leze'.

¹⁷ Zej nak bale benne' judío ka' ka' ni'a na' to yag olibo chawe' da' ka' zej nžogen, na' le'e, ka' ni'a na' to yag olibo yiže', bejda'le yag olibo chawen', na' bezayle lo latje chegak benne' ka' wžóggake', na' zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo chawen'. ¹⁸ Che len, bi wká'n zen kwinkle, bi wzoale cheła'ale benne' ka' zej nake' ka' ni'a nen ka', da' zej nžogen. Cha' zka'n zen kwinkle, žala' nnézele keje le'e zwawle lwe yagen', san lwe yagen' zwawn le'e.

¹⁹ Wak nno': "Wžoggak ni'a na' yagen' nich gak chaza' neda' lo latje chégaken." ²⁰ Da' zno' naken dot da' li, san wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che Dios, na' bejdo' o le' yagen' dan' žejli' o che Dios. Che len, bi žala' wká'n zen kwino', san žala' žebo' Dios. ²¹ Cha' bsaka' ži'i Dios benne' ka', benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag chawen', lezka' wsaka' zi'e le'. ²² Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i laže', na' lezka' kan žsaka' ži'li' e no benne'. Da' li žsaka' ži'li' e benne' ka' bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len le'. Che len, žala' góntezo' da' naken tlebe len yela' ži'i laže' chie' na', nich bi choge' lezka' le' lo yag chien'. ²³ Lezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' lo yela' bi žejlé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble lo yagen', dan' nap Dios yela' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble. ²⁴ Nako' le' ka' ni'a na' yag olibo yiže' da' bhogen', na' bejto' o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yiže'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka' ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble lo yag chégakzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

²⁵ Ži'na'do' ka', žénela' nnézele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n zen kwinkle ni'a che yela' žejni'li' chele. Bale benne' Israel ka' beyákgake' žižje laže', na' ki gágkake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žala' yelágake', ba zej nbabe' gan zna bia' Dios. ²⁶ Te na' gata'

latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan nneyw le'e yiche la'y, da' znnan:

Žoj Benne' Weslá lo yež Sión, na' yeké'e da' kegle da' bengak za'só Jakob ka'.

²⁷ Da' ni naken diža' žag da' gón'lena' légage' katen' yeká'a dolá' da' zej nbage'e.

²⁸ Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios cheła'ale, na' Dios wléj yichje' légage' nich gak yelale le'e, san lezka' nži'il Dios légage', dan' wžekze' Le' xa xtó'gake' ka'. ²⁹ To chi'ize znezjw Dios da' znezjwe', na' to chi'ize zbie' benách ka'. ³⁰ Kan nak chele, zga'ale bi benle kan zna xtiža' Dios, na' na'a Dios žeyache' láže'le' le'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Le'. ³¹ Lezka' žaken chégage' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' láže'le' légage', kan žeyache' láže'le' le'e na'a. ³² Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtiže' cheła'ale, nich gak yeyache' láže'le' yógo'tegake'.

³³ Zenle'e nak yela' wnni'a che Dios, dan' naken yela' wak zen chie', na' yela' žejni'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzoa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios. ³⁴ ¿Nozke benne' žejni'ile' da' zza' laže' Xanžon'? ¿Nozke benne' gak wzejni'ile' Le'? ³⁵ ¿Nozke benne' zoa da' bnezjwe' che Dios nich gon byenen bi da' yebi'i Dios chie'? ³⁶ Yógo'te da' zej den zej nžojen lo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Le', na' zej nnitan' nich yebélenle' Le' légaken. iGa'n zen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žala' wdé kwinžo lo na' Dios

¹ Zí'na'do' ka'. Dios žeyache' láže'le' žo'o. Che len Záta'yoela' le'e wdé kwinle lo na' Dios, na' gake ka' to da' nak ban da' zdežo law Dios, nich gake che Leze', dan' naken to da' žaz laže' Dios. Da' ni žala' gonle, da' naken tlebe len da' zka'n zenžo Dios. ² Biž gonle tlebe kan žongak benách ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj láždo'le. Le gon ki nich gak nnézele da' chawe' da' žénele Dios gonle, dan' žaz laže'le' Le', na' da' naken dot li laže'.

³ Na'a, dan' zoa da' bde Dios lo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n zen kwinle, da' bi žala' gonle, san žala' gake gaxjw laže' kan zza' láže'le, na' kan nak yela' žejlé' chele da' benn Dios che chele. ⁴ Kan nak toze beła' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege toze žin žon to to da' ka', ⁵ lezka' naken chežo. La'kze benne' zan nakžo, nakžo ka toze beła' žen dan' nžagžo žo'o Benne' Criston', na' che len yógo'težo nakžo toze tožo len yetožo.

⁶ To tožo nzi' lo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.

No benne' Dios bnezjwe' chie' wchálje' lo wlaze' Le', len yela' žejlé' chie', žala' wchálje'.

⁷ No benne' Dios bnezjwe' chie' gone' xchine', cháwe'do' žala' gonen'.

No benne' Dios bnezjwe' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žala' wsedle' légage'.

⁸ No benne' Dios bnezjwe' chie' wzejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žala' wzejni'ile' légage'.

No benne' bi da' wnezjwe' che no benne' yoble, dot láže'e žala' wnezjwen'.

No benne' zna bi'e benách ka', lo yela' gaxjw laže' žala' gonen'.

No benne' žáklene' lježe' ka', len yela' žebél žala' gonen'.

Kan žala' gon no benne' nake' toze len Jesús

⁹ Žala' ži'ilele lježe ka' dot láže'le.

Le wzóa da' kegle cheła'ale.

Le we' laže' gonle da' naken chawe'.

¹⁰ Le ži'íl lježe ka' kan nži'íl kwinkzle.

Kan žaple ba la'ne lježe žala' gonle ga gakže' benne' blo.

¹¹ Le gon chóchteze láže'le, na' bi wedle.

Le gon xchin Xanžon' dot láže'le.

¹² Le yebél dan' zoa da' žxen láže'le.

Le kwez zen laže' kate' bi zzáka'le.

Le wcháljenteze Dios.

¹³ Le wnezjw benách ka' che Jesusen' da' žiážjegekle'.

Le we' gan chejnnita'gak benne' ka' zlá'gake' liže.

¹⁴ Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbia láže'gake' le'e.

Le nnab gak chawe' chégage', na' bi wžiale légage' zia.

¹⁵ Le yebél tzen len benne' ka' žebégekle'.

Le kwéželen benne' ka' zbéžegake'.

¹⁶ Le gak toze len lježe ka'.

Bi wká'n zen kwinle, san le gonlen tzen benne' gaxjw laže' ka'.

Bi gekle ba naple dot yela' žejni'íl.

¹⁷ Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chele da' zia.

Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.

¹⁸ Cha' sáke'le, le kwez chawe' len yógo'te benách.

¹⁹ Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' la' le'eze, san le we' latje yebi'i Dios chegak benne' ka', dan' nneyw le'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios.

²⁰ Lezka' znnan: "Ča' zoa no benne' bi zle'ele' le' chawe', na' ča' zdone', bnezjw da' gawe'. Ča' žbil'e' nis, bnezjw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'. ²¹ Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

¹ Yógo'tele žala' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' lo ná'gake' yela' wnná' bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnníta'kze' Le' benne' ka' lo latje chégake'. ² Che len, no benne' zzo'e' no benne' yolawe' chela'ale, zzo'e' chela'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' žóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'. ³ Zej nnita' benne' yolawe' ka', kege nich wchébake' no benne' žone' da' naken chawe', san nich wchébake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébake' le', ben da' naken chawe', na' yežojo' chawe' gan zchi'a láže'gake'. ⁴ Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios nich gáklene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žala' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a na' Dios nich yebi'e da' žeyala' no benne' žone' da' zinnj. ⁵ Che len žon byenen gonle kan znnabennen' nzi' lo ne'e yela' wnná' bia', kégeze dan' bde Dios lo ne'e wsaka' zi'e le'e, san lezka' nich kwe' ži yichj lázdo'le law Dios. ⁶ Che len žizjwle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' žóngake' da' bdie' Le' lo ná'gake'.

⁷ Le chizjw yógo'te benne' ka' da' nbága'le chégake'. Le chizjw lazle lo na' no benne' žala' wchizjwle' lazle. Le chizjw mežw no benne' žala' chizjwlen. Le žebe no benne' žala' žébele, na' le gape ba la'ne no benne' žala' gapple le' ba la'ne. ⁸ Bi be žala' bága'le che nitó benne', san toze žala' ží'ilele lježe' ka', da' nbága'le chegak yógo'te benách' ka', dan' no benne' nži'ile' lježe' ba bene' dot da' znnaxtiža' Dios. ⁹ Ki znnaxtiže'e: Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách' ka'. Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen láže'. Bi dan' lažo'o da' de che lježo'. Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da' wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan znná da' znnan ki: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'." ¹⁰ Bennen' nži'ile' lježe' bi be žone' che lježe' da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' lježe' žone' dot da' znnaxtiža' Dios.

¹¹ Le gon ki dan' nnézele kan žak ža ni zoažo na'a, na' lezka' nnézele ba bžin ža žala' gagle ban láže' kan žebán no benne' žtase', dan' ba zoaže gawze ža yelažo lo da' kegle ka goken katen' wzó lawžo žejle'žo che Benne' Criston'. ¹² Gan zoažo na'a naken ka yele, na' za' te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken ka te ža, na' za' chejsoažo ga na'. Che len žala' kwáslenžo da' žongak benách' ka' gan nak choł. Kan žon to benne' žeje' lo wdíle, zwakw kwine' da' žape chi'in le' lo wdíle, lezka' žala' tažo lo baní' che Dios, dan' gape chi'in žo'o nich bi cho'ožo lo na' da' xiwe'. ¹³ Nich gonžo ki žala' gonžo da' chawe' kan žala' gon no benne' zde' te ža.

Bi žala' sožlžo, na' bi gáwle'ežo.

Bi žala' gonžo da' kegle, na' kege da' gon ditjen žo'o.

Bi žala' tíl-lenžo lježo ka', na' bi gé'elžo légake'.

¹⁴ Na'a, žala' yeyón kwínle lo yichj lázdo'le kan nak žanžo Jesús, Benne' Criston', na' bi we' láže'le gonle da' zdan láže'le lo yela' benachze chele.

14

Bi žala' nnežo chegak lježo ka'

¹ Le we' latje no benne' gónlene' le'e tzen, benne' žejli'e che Benne' Criston', la'kze bi nak dot li láže' kan žejli'e chie' Le'. Bi tíl-lenle-ne' kan nak da' žékkele le'e žala' gone'. ² Kan nak da' ni, zej nnita' benne' ka' žékkele' wak gáwgake' bíte'teze da' žawgak benách' ka', san yebałe benne', benne' ka' bi nak dot li láže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', žáwgake' toze da' žazžo. ³ Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi žala' wzó'e' chela'ale no benne' bi žawe' yógo'te, na' lezka', bennen' bi žawe' yógo'te bi žala' nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi' lo na' Dios bežope benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴ žNozkze le', znnio' che benne' wen žin che benne' yoble? Law žankze yežój chawe' o bi yežój chawe' no bennen' nake' wen žin che Dios. Yežoje' chawe' law Dios, dan' gonkze žanžo Dios ga yežoje' chawe'.

⁵ Zoałja to benne' zka'n zenže' to ža ka zka'n zene' yezika' ža ka', na' benne' yoble, toze kan zka'n zene' yógo'te ža. To tožo žala' wiažo cha' nak chawe' da' žonžo. ⁶ Bennen' zka'n zene' to ža, zka'n zenen' nich wká'n zene' žanžon', na' bennen' bi zka'n zene' ža na', nich wká'n zene' žanžon' bi zka'n zenen'. Lezka', bennen' žawe' yógo'te, žawe' ki nich wká'n zene' žanžon', dan' ži'e Dios: "žÓxkeno'" na' bennen' bi žawe' yógo'te, bi žawen' nich wká'n zene' žanžon', na' lezka' ži'e Dios: "žÓxkeno'."

⁷ Nitó benne' ládjwžo žo'o bi nak bane' cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'. ⁸ Cha' zoažo nbanžo, nich ga'n zen žanžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, nich ga'n zen žanžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo nbanžo o cha' gatžo, nakžo che žanžon'. ⁹ Lezka' che len got Benne' Criston', na' bebane', nich gake' žangak benne' gat ka', na' žangak benne' ban ka'.

¹⁰ Na'a le', žbiz chen' znnio' che lježo'? žBiz chen' zzo' lježon' chela'ale? žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan wchi'a láže'e žo'o. ¹¹ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Znna žanžo: "Ni'a chia' nedkza', wzóa žibgak yógo'te benách' ka' lawa' neda'. Nnágake' kwáselo naka' Dios."

¹² Ki naken, Dios wchi'a láže'e yógo'težo.

Bi žala' gonžo da' gonen ga chíxgekle lježžo ka'

¹³ Che len, biž žala' nnežo che lježžo ka', san žala' we' láže'žo bi gonžo bi da' gonen ga chíxgekle', o bi da' gonen ga góngake' dola'. ¹⁴ Nnézkzela' bi be zoa da' žawžon da' gak gonen ga biž nakžo chawe' law Dios, na' da' bchalj Xanžo Jesusen' naken tlebe len da' ni. Cha' žekle no benne' zoa bi da' gak gonen ga biž nake' chawe' law Dios, che bennen', naken ki. ¹⁵ Cha' žono' le' ga gak lježo' nyache' laže'e, dan' žawo' le' da' žekle' le' bi žala' gawžon, bi žono' kan žala' gon no benne' nži'ile' lježe'. Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope laže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'. ¹⁶ Che len, bi be gonle da' gonen ga nne zi'gak benách ka' che da' žéklele le'e nzi'le latje gonlen. ¹⁷ Kate' z'na bia' Dios žo'o, bi že' láže'žo da' ye'j gawžo, san že' láže'žo gakžo chawe' lawe' Le', na' ga'n ži yichj lázdo'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o. ¹⁸ No benne' žone' xchin Benne' Criston' kan zej nak da' ki, žone' da' žaz laže' Dios, na' yežoje' chawe' lawgak benách ka'.

¹⁹ Che len žala' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži yichj lázdo'žo, na' da' gon chochen lázdo'žo kan žejle'žo che Benne' Criston'. ²⁰ Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope laže' bennen' bzoa Dios le'. Nak dot da' li dan' z'nnagak benách ka': "Yógo'te de latje gawžon" san gonžo da' kegle cha' gonžo ga chíxle lježžo ni'a che da' žawžo. ²¹ Gakže chawe' cha' bi gawo' beja', na' bi ye'jo' xis uba, na' bi be gon'o da' wchixen lježo', o da' gonen ga gak chope laže'e, o da' gonen ga biž žejli'e che Benne' Criston' dot laže'e. ²² Cha' žejli'o de latje bi da' gono', žala' gonon' law Dios gan zo' tozo'. Ba nez zen gaken che bennen' bi zchebe lázda'we' le' ni'a che da' žekle' de latje gone', ²³ san bennen' žak chope laže'e ni'a che da' žawe', nbage'e zia, dan' žone' da' bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žekližo bi žala' gonžon, zbága'žo dola'.

15

Žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka'

¹ Che len, cha' nakžo choch kan žejle'žo che Benne' Criston', žala' soelžo benne' ka' bi žejle'gake' chie' Le' dot láže'gake'. Bi žala' gonžo da' žaz láže'zežo žo'o. ² Yógo'težo žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka' nich gak chawe' chégage', na' gak choch láže'gake' kan žejle'gake' che Benne' Criston'. ³ Ki žala' gonžo, dan' bi ben Benne' Criston' da' wyáz láže'ze', san gok chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' z'nnan: "Bedjba'gak neda' diža' zi' ka' da' wnnegak benne' ka', da' wnné zi'gake' chio' Le', Dios." ⁴ Yógo'te da' bzógage' le'e yiche la'y ža ni'te, bzógaken' nich wsedlen

žo'o. Dan' nyejw le'e yiche la'y žonen ga zbežžo zen láže', na' žeyón zenen žo'o. Che len zoa da' žxen láže'žo. ⁵ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga zbežžo zen láže', na' žeyón zene' žo'o, gone' ga gakte toze kan žonle le'e, na' gakte kan Jesús, Benne' Criston', žénele' gakte. ⁶ Ki žala' gonle nich gakte toze, na' t'zen wká'n zenle Dios, Xa Xanžo Jesusen'. ⁷ Che len, nich ga'n zen Dios, le' si' lo na'le tole yetole kan Benne' Criston' wzí' lo ne'e žo'o. ⁸ Ki žala' gonle, dan' žapa' le'e: bla' Jesús, Benne' Criston', na' góklene' benne' judío ka' nich bløe'ele' law nak dot da' li da' zchalj Dios, na' bene' ga bžin da' bchebe laže'e wnezejwe' chegak xa wdé che'to' ka'.

Benách zi'to' ka'yéngkle' diža' chawe'

⁹ Lezka' bla' Benne' Criston' nich bene' ga benne' ka' bi zej nake' benne' judío yéngkle' xtiža' Dios dan' žeyache' láže'le' légage'. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' z'nnan: Che len, wká'n zena' da' nako' Le', lawgak benách ka' nni'a'gake' dot yežlyó nga, na' gola' da' we' lawa' Le'.

¹⁰ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' z'nnan: Le'e, benách ka' zoale dot yežlyó nga, le yebél tzen len benách ka' che Dios.

¹¹ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' z'nnan:

iLe wká'n zen Xanžon',
yógo'tele bi nakle benne' judío ka'

iLe gole da' we' lawn Le',

yógo'tele zoale dot yežlyó nga!

¹² Lezka' bzoj Isaías da' z'nnan:

La' law Benne' nbáblene' benne' ka' zej nake' za'só Isai, xa Dabí.

Gak blo Bennen' nich nna bi'e benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

Benne' ki wxén láže'gake' Le'.

¹³ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga žxen láže'žo Le', gone' ga yebéle'elele, na' ga'n ži yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le', na' gone' ga gak dot li láže' kan žxen láže'le Le', dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y le'e.

¹⁴ Zi'na'do' ka', ba nnézkzela' žóntezle da' ka' naken chawe', na' nápl'e'ele yela' žejni'il nich gak wzejni'ilele lježle ka'. ¹⁵ Na'a naka' wechóg laže', na' zzoja' chele le'e le'e yiche ni, zi'na'do' ka', na' žsa'a láže'le dan' zoa da' besbaga' Dios neda' gona' dan' nži'ile' le'e. ¹⁶ Che len žona' xchin Jesús, Benne' Criston', lawgak benách ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' zchalja' diža' chawe' che Dios, nich gak wdía' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka' lo na' Dios, benne' ka' wžekze Dios Be' La'y nich gágake' che Leze'. Gágake' ka to da' wdekza' lo na' Dios, da' chaz laže'e Le'.

¹⁷ Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús, Benne' Criston', žin, nzi' lo na'a chaz laža'a kan nak da' bena' lo xchin Dios. ¹⁸ Lezka' naka' wechóg laže' wchalja' kan nak da' ben Benne' Criston' lo na'a neda', na' kege da' bena' nedza'. Bene' ga žongak benách ka'

bi zej nake' benne' judío ka' kan z'na x'tiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na' bkonle' žin da' bchalja' neda', na' žin da' bena' neda'.¹⁹ Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian' da' b'loe'ele' law Le' lo na'a neda', na' yela' wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios Be' La'y da' wzóalenen neda'. Ka' goken, wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot gawze na' zejte gan nbab Iliriko, ba bchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.²⁰ Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi na' yéngkle benách ka' kan nak che Benne' Criston'. Chela' wchalja' ga ba béngkle benách ka', na' gona' neda' ka' žon to benne' žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdxjw benne' yoble.²¹ Ka' bena' neda' naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' z'nnan: Lé'egkle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle nitó benne' kan nak chie' Le', na' chejni'igekle benne' ka' batkle béngkle' kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

²² Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan zoale, bi na' gak yida'.²³ Na'a, dan' ba beyož bena' žin che Dios latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida' gan zoale,²⁴ che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia' gan zoale le'e, dan' žxen laža'a yedjwía' le'e, na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda' nez.²⁵ Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich chjwa'a to da' gáklenen benne' ka' che Benne' Criston' nníta'gake' ga na'.²⁶ Ki gona' dan' wyáz láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da' znéjw'gake' chegak benách yache' ka' zej nbabe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.²⁷ Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', béngake' da' ni. Da' li naken to da' zej nbage'e chegak benne' judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a che da' bengak benne' judío ka', na' žala' gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'.²⁸ Che len, kate' yeyož wdía' dan' brnéjw'gak benne' ki lo na'gak benne' judío ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo yežlyó España.²⁹ Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žinlena' yógo'te da' žebélenžo ni'a che diža' chawe' che Benne' Criston'.

³⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios Be' La'y lo yichj láždo'žo, neda' žáta'yoe'la' le'e, ži'na'do' ka', nich wchájlenle Dios tzen len neda', na' nnábele-ne' gáklene' neda'.³¹ Le nnable' gone' ga yela' neda' lo na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' gone' ga chaz láže'gak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'.

³² Lezka' le nnable', cha' nak da' z'na Dios, wnežjwe' neda' latje la'a gan zoale lo yela' žebél chia', nich yeží' láže'lena' le'e tzen.³³ Na'a z'nnabla' Dios, Bennen' zka'n žie' yichj láždo'žo, sóalene' yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús zápegake' "Padiox" lježgake' ka'

¹ Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze len Xanžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yež Sencrea.² Lo wláz Xanžon' le si' lo na'le no'len, kan žala' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gáklene', na' le gonn chie' bíte'teze da' žiážjelen'. Ležke' góklene' benne' zan, na' lezka' góklene' neda'.

³ Le gape "Padiox" Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bém'engake' neda' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'.⁴ Zopte benne' ki wdégake' gan ben zož gátgake' nich bégake' ga bi gata' neda', na' zápegaka'-ne': "Žóxkenle" na' kege nedza', san lezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nníta' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' lé'gake': "Žóxkenle."⁵ Le gape "Padiox" benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape "Padiox" Epeneto, bennen' nži'ila'. Le' bejli'e che Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya.⁶ Le gape "Padiox" Lia, no'len' bene' žin zen che Benne' Criston' gan zdoble le'e.⁷ Le gape "Padiox" Andróniko len junias, benne' wláz chia' ka'. Benne' ki byéjw'engake' neda' tzen liž ya, na' benne' wbás ka' bse'la' Benne' Criston' zápegake' lé'gake' ba la'ne. Lezka' bejlé'gake' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka' neda'.

⁸ Le gape "Padiox" Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che Xanžon'.⁹ Le gape "Padiox" Urbano, bennen' bém'lene' neto' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' le gape "Padiox" Estakis, bennen' nži'ila'.¹⁰ Le gape "Padiox" Apeles, bennen' nak bia' žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulu.¹¹ Le gape "Padiox" Herodión, benne' wláz chia'. Lezka' le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejlé'gake' che Xanžon'.¹² Le gape "Padiox" Trifena len Trifosa, no'le ka' zóngake' žin che Xanžon'. Lezka' le gape "Padiox" Pérsida, no'len' bene' žin zen che Xanžon', na' nži'ilžo-ne'.¹³ Le gape "Padiox" Rufo, benne' wžekze Xanžon'. Lezka' le gape "Padiox" xna' Rufo na', no'len' nake' ka' xna'kza' neda'.¹⁴ Lezka' le gape "Padiox" Asíncrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' lezka' lježžo ka' zej nake' toze len Xanžon', na' nníta'engake' benne' ka'.¹⁵ Lezka' le gape "Padiox" Filólogo

len Julia, na' Nereo len no'le zane', na' lezka' Olimpás, na' yógo'te lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'lengake' benne' ka'.

¹⁶ Le gape “Padiox” lježle ka', na' le chela' lježle ka' lo yela' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' le'e “Padiox”.

¹⁷ Na'a, žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' zchíxgake' le'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tlebe len da' nsedle le'e. Le kwas gan zej nníta' benách ki, ¹⁸ dan' bi žóngake' xchin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yela' wnni'a chégage', na' žon láže'gekle' benne' gaxjw laže' ka', zcóngekle' žin diža' gaxjw laže' ka', na' diža' chejle'žo da' wen laže'. ¹⁹ Zze diža' žonle kan zna xtiža' Xanžon', na' žéngkele yógo'te benách ka' da' ni. Che len žebela' ni'a che da' žonle le'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle. ²⁰ Dios, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' xiwe'. Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.

²¹ Xkwide' Timoteo, xkwiden' žónlenbe' neda' tzen žin, žápebe' le'e “Padiox.” Lezka' Lusio len Jasón, na' Sosípater, benne' wláž chia' ka', žápegake' le'e “Padiox.”

²² Neda', Tersio, zzoja' da' zna Pablo le'e yiche ni, lezka' žapa' le'e “Padiox” na' zoalen Xanžon' neda'.

²³ Lezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' le'e “Padiox.” Lezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' zdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o lo ne'e mežw che yež nga žape' le'e “Padiox.” Lezka' Cuarto, benne' lježžo, žape' le'e “Padiox.”

²⁴ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

¡Ga'n zen Dios!

²⁵ Na'a, įzka'n zento' Dios, Bennen' gak gone' le'e choch ni'a che diža' chawe' da' zchaljan', na' ni'a che da' zchalja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bloe'e law Dios che da' bgache' chie', dan' bkache' le' ža ni'te ga bžinte na'a ža! ²⁶ Na'a ba bla' da' ni le'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' le'. Na'a zej nníta' benne' ka' zcháljgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan zna xtiže'e.

²⁷ ¡Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n zen to chi'ize Dios tícha'kze, Bennen' napkze' dot yela' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Dios bliže' neda', Pablo, kan žénekezele' Le'e, nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lježžo Sóstenes žónlene' neda' tzen. ² Žapa' le'e "Padiox" zí'na'do' ka', zdoble che Dios lo yež Corinto, na' nakle che Leze' dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bliže' le'e nich gake che Leze' tzen len yógo'te benne' ka' nńíta'gake' gáte'teze, na' zchájlengake' Dios, zkingekle' žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', Xángake', na' lezka' Xanžo. ³ Žáta'yoela' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' napžo dan' nakžo toze len Jesús

⁴ Žápeteza' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. ⁵ Dan' nakle toze len Benne' Criston', Dios ba bėnńli'e chele da' zej naken chie'. Žáklene' le'e lo yógo'te da' znnale, na' žone' ga žejni'ile'e'ele. ⁶ Ki naken dan' dot láže'le wzí' lo na'le da' zchaljto' kan nak che Benne' Criston'. ⁷ Che len, bi be žiážjelele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne zbezle ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁸ Lekze' gon choche' le'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze lawte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nńie' chele ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Dios žone' kan zńne', na' Lekze' bliže' le'e nich gake toze len ži'ne', Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Žej nžoj chople benách Corinto ka'

¹⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich gonle toze xtíža'le yógo'te. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan zza' láže'le, na' kan žonle le'e. ¹¹ Ki žapa' le'e, zí'na'do' ka', dan' benne' ka' nńíta'gake' liž Kloé bžėngekle' neda' kan žonle, na' wnnágake' zdil diža'le. ¹² Zńnia' da' ni: zej nža' da' znnale to tole. Bájele znnale žónlene' Pabło tzen. Yebájele znnale žónlene' Apolo tzen. Yebájele znnale žónlene' Sefas tzen, na' yebájele znnale žónlene' Benne' Criston' tzen. ¹³ ĆBžoj chople Benne' Criston'? ĆWdá' neda', Pabło, le'e yag kroze lo wlasle le'e? ĆBezoale le'e nis nich gake toze len neda'? ¹⁴ Žapa' Dios: "Žóxkeno" dan' bi bezóa' nis nitóžele le'e, san chopze Crispo len Gayo. ¹⁵ Che len bi gak nńale bezoale nis nich gake toze len neda'. ¹⁶ Lezka' bezóa' nis Estėfanas len benne' ka' nńíta'gake' liže'. Bi žejśá' laža'a cha' bezóa' nis

no benne' yoble ga na'. ¹⁷ Benne' Criston' bsele'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Zchaljan', san kege len yela' žejni'il chekza', nich bi wka'na' ka'ze yela' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' le'e yag kroze.

Jesús napkze' yela' wak, na' yela' žejni'il che Dios

¹⁸ Žėkgekle benne' ka', benne' zej nchol yichj lázdo'gake', da' zchalžo kan nak che Jesús, kan gote' le'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' zchalžon napen yela' wak che Dios nich yeslán benách ka'. ¹⁹ Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' zńnan:

Włoe'ela' law nak dáche'ze yela' žejni'il chegak benne' ka' zej nnezle' da' zenle'e.

Wzóa' chela'ale yela' žejni'il chegak benne' ka' žejni'igekle' da' zenle'e.

²⁰ ĆBizkze yebėlele no benne' žejni'ile' da' zenle'e?

ĆBizkze yebėlele no benne' nśėdli'e?

ĆBizkze yebėlele no benne' žákl'i'e zchalje'?

Dios ba bløe'ele' law nak yela' žejni'il chegak benách ka', benne' nńíta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze. ²¹ Dios, lo yela' žejni'il chie', bi bi'e latje benne' ka' nńíta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' Le' ni'a che yela' žejni'il chėgakkze'. Dios wyáz laže'e beslé' benne' ka' žejlė'gake' chie' Le' ni'a che dan' zchalžon, la'kze žėkgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.

²² Žėnegekle benne' judío ka' lé'egekle' yela' wak ka' da' zej nak bian', na' benne' zi'to' ka' žėnegekle' yėngekle' da' wzejni'ilen lėgake'.

²³ Žo'o zchalžo che Benne' Criston', kan gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchalžon kan got Benne' Criston', žonen ga zchixekle benne' judío ka', na' yezika' benách ka' žėkgekle' naken to da' dáche'ze. ²⁴ Benne' ka' bliž Dios lėgake', la'kze zej nake' benne' judío ka', o benne' zi'to' ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che Dios, na' dot yela' žejni'il chie'.

²⁵ Žėkgekle benne' ka' nńíta'gake' yežlyó nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejni'il ka' da' zej nape benách ka'. Žėkgekle' da' ben Dios nak bian' bi nake' wałe, san dan' bene' nápežen yela' wak ka' da' zej nape benách ka'. ²⁶ Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle benne' ka' žejni'igekle' lo yela' benachze chėgake', na' bi gokle zanle benne' wnná' bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'.

²⁷ Benne' ka' nńíta'gake' yežlyó nga žėkgekle' benne' ka' wžėkze Dios zej nake' benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone' ga yedo'e'egekle benne' yežlyó ka', benne' žejni'igekle'. Lezka' wžė Dios benne'

ka' bi zej nake' wale' yežlyó nga nich gone' ga yedoé'egkele benne' wale' ka'. ²⁸ Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' ka'ze, na' bi be zaka'gake', na' bi zej nake' wale'. Ki ben Dios nich gone' ga ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁹ Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' law Dios. ³⁰ Dios na'kze bene' ga nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston' toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo che Dios na'kze, na' be-lažo. ³¹ Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Cha' zoa no benne' žénele' bi da' wká'n zene', žala' wká'n zene' Xanžo Dios."

2

Zchalžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

¹ Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela' wak chekza'. ² Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi wchalja' da' yoble, san toze kan nak che Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag kroze. ³ Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale' chie', na' lo yela' zžebe wzizeli'a. ⁴ Bcháljlina' le'e xtiža' Dios, kege kan zchaljgak benách ka' lo yela' žejní'il chégakkze', san goklen Dios Be' La'y neda', na' yela' wak che Dios wzóalenen neda', da' gok bian' nak dot da' li da' wnnía'. ⁵ Ki bena' nich gak chejle'le che Dios, kege dan' bènele yela' žejní'il chegak benách ka', san dan' blé'elele yela' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

⁶ Zcháljlento' benne' ka' ba nakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios len yela' žejní'il cheto'. Yela' žejní'il ni bi naken ka' da' zej nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bi naken ka' da' zej nape benne' ka' zna' biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia yí'gake'. ⁷ Zchaljto' len yela' žejní'il da' bi gak no benne' žej-len', dan' znezjw Dios, dan' bgache' yela' žejní'il ni da' bzoa Dios ža ni'te nich yebélenžon. ⁸ Benne' ka' zna' biá'gake' ža ni zoažo na'a bi bénbia'gake' yela' žejní'il ni. Chela' bénbia'gaken', bi bdá'gake' Xanžon', Benne' ze'e ya'abá, le'e yag kroze. ⁹ Naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej nži'ile' Le', da' ka' bi blé'el nitó benne', na' bi benle' chégaken, na' bi wzá' láže'gak benách ka' kan zej naken. ¹⁰ Na'a, Dios ba bzejni'ile' žo'o da' ki lo na' Dios Be' La'y, dan' zwiakze Dios Be' La'y yógo'te, na' lezka' da' yo'o lo yichj láždo'w Dios na'kze.

¹¹ žNnezle no benne' da' yo'o lo yichj láždo'w yetó benne'? Toze be' nakkze benen' nnezlen. Lezka', bi nnezle nitó benne'

da' yo'o lo yichj láždo'w Dios. Toze Dios Be' La'y nnezlen'. ¹² Bi yo'ožo to be' da' zdazen yežlyó nga, san zoalen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' zchiz Dios yichj láždo'žo nich gak gónbia'žo da' ka' bennkze' Le' chežo. ¹³ Zchalžo ka' zej nak da' ka' benn Dios chežo, kege len diža' da' žsédgekle benne' ka' žo'o len yela' žejní'il chégakkze', san len diža' ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken, zzejni'ilžo benne' ka' zoalen Dios Be' La'y légage' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.

¹⁴ No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi zzi' lo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan' žekle' naken to da' yalže. Bi gak chejní'il bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zaka' da' ni. ¹⁵ No benne' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak nitó benne' yoble gákbe'ele' da' zaka'kze bennen'. ¹⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

žNožkze benne' nnezle' da' zza' laže' Xanžo?
žNožkze benne' gak wzejni'ile' Le'?
San da' zza' laže' Benne' Criston' yo'on lo yichj láždo'žo žo'o.

3

Nakžo wen žin tzen len Dios

¹ Che len, zí'na'do' ka', bi gok wcháljlina' le'e kan zcháljlina' to benne' zoalen Dios Be' La'y le', san bcháljlina' le'e kan zcháljlina' no benne' nake' benachze, na' bi zoalen Dios Be' La'y le'. Nakle ka' bi' že'n ka', dan' bi nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Bsedla' le'e da' bi naken zede, da' naken ka' niže' da' we'jle. Bi bsedla' le'e da' naken zede ka' bela' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele da' naken ka' bela' da' gawlen, na' bi na' gakle na'a. ³ Ki naken dan' nakle ka' no benne' nake' benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne zgé'elele lježle ka', na' zdiže diža'le, na' žežój chóplele, nakle ka' no benne' nake' benachze, na' žonle tlebe kan žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴ Kate' ne zoalen to benne' le'e, benne' znné' žónlene' Pablo tzen, na' yetó benne' znné' žónlene' Apolo tzen, ne nakle ka' no benne' nake' benachze.

⁵ žBizkze naka' neda', Pablo? žBizkzen' Apolo? Naktó' wen žin che Dios, na' ni'a che da' bento' neto' bejle'le che Benne' Criston'. To toto' žonto' žin da' benn Xanžon' che cheto'. ⁶ Žin da' bento' lo yichj láždo'le naken ka' žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda' goza' binnedo' ka', na' Apolo bxoen' nis, san Dios bene' ga bla', na' ga bgole binnedon' da' wyazen lo yichj láždo'le. ⁷ Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na' láte'ze zaka' benne' žxoen' nis, san zaka'le'e Dios, Bennen' žone' ga zla', na' ga zgole binnedon'. ⁸ Tlebe kan zej nak bennen' žazen', na' bennen' žxoen' nis. Dios yebi'e che chégake' kan nak žin da' žongake'. ⁹ Naktó' neto' wen žin tzen len Dios,

na' le'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto' žin.

Lezka' nakle le'e ka to yo'o da' žon Dios. ¹⁰ Lo da' benn Dios chia', naka' ka to benne' blo wen ze'e. Neda' bdičjwa' len ze'e, na' benne' yoble zchise' ze'en'. To tožo žala' wiažo kan zchisžo ze'e law len ze'en'. ¹¹ Dios ba bdičjwe' to len ze'e da' naken Jesús, Benne' Cristo na'kze, na' bi gak no benne' wdixjwe' yetó len ze'e. ¹² Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken ka zchisžo ze'e law len ze'en'. Law len ze'en' wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da' naken jej zaka' ka', o wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken yag, o da' naken yix, o da' naken yixe' ka'ze. ¹³ Gak bia' kan nak žin da' žon to to benne'. Kate' žin ža wchi'a laže' Dios benách ka', na' la' law kan nak žin da' benžo to tožo, dan' te žin na' lo yi', na' yin' si' bian' žin da' ben to to benne'. ¹⁴ Cha' žin da' ben no benne', da' naken ka to ze'e da' bchise', yežožen chawe' lo yin', na' Dios yebi'e chie' kan nak tlebe len žin da' bene'. ¹⁵ Cha' chey žin da' ben no benne' da' naken ka to ze'e da' bchise', na' write' da' gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' le', da' gaken chie' kan žak che to benne' želé' to lo yi' zen.

¹⁶ Žbi nnézele nákkzele le'e yodo' che Dios, na' zoa Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le? ¹⁷ Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che Dios, na' Dios wžia' yi'e le', dan' nak la'y yodo' che Dios, na' le'ekze nakle yodon'.

¹⁸ Bi gon laže'l kwinkle. Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' žejni'ile'ele' kan žejni'igekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, žala' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yela' žejni'il chie' da' naken dot li laže'. ¹⁹ No benne' napze' yela' žejni'il che yežlyó nga nake' law Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios žone' ga zchičgekke benne' sina' ka', zkonle' žin yela' žejni'il chégake'." ²⁰ Lezka' znnan: "Xanžo nnezle' da' zza' láže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze." ²¹ Che len, bi žala' wká'n zenle no benne' ni'a che da' wsedle' le'e. Yógo'te yo'on lo na'le. ²² Yo'ogak lo na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yela' nban, na' yela' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken lo na'le, ²³ na' le'e yo'ole lo na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e lo na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsełá' Benne' Cristo

¹ Che len, žala' géklele le'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' lo na'to' da' naken dot da' li, da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.

² Benne' ka', Dios bdie' lo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' zóngake'. ³ Bi že' zedla' cha' wchi'a láže'le neda', o cha' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga wchi'a láže'gake' neda'. Bi zchi'a laža'a kwina'. ⁴ Bi zchebe lázda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a žia. Xanžon' nake' Benne' zchi'a laže'e neda'. ⁵ Che len, bi žala' wchi'a láže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yelá' Xanžon', na' Le' wlo'e'ele' law dan' ngache' gan nak chol, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'. Naž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen le' ba la'ne kan žala' gone' chie'.

⁶ Na'a, ži'na'do' ka', kan nak da' ni, bchalja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wiale le'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze le'e yiche la'y, na' bi wká'n zenle to benne', na' bi wzoale cheł'a'ale yetó'e'. ⁷ ŽBen no benne' ga nako' le' benne' blo? ŽNzi' lo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Le' bennze' chio' dan' nzi' lo no'o, žbiz chen' zka'n zen kwino', na' žeklo' žakze chio' wzí' lo no'on?

⁸ Žžéklele le'e nákkzele benne' blo ka'? Žžéklele naple yela' wnni'a chezele? Žžéklele zna bia'le, la'kze bi zna bia'to' neto'? Ni'a che Xanžo Dios žak laža'a nna bia'le le'e nich gak nna biá'lento' le'e tzen. ⁹ Žekla' neda' nak cheto', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' zante ka' čak žegak benne' ka' bi nžog chégake' gátgake' lawgak benách ka'. Nakto' ka to da' zwiagak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lezka' ka to da' zwiagak wbás che ya'abá ka'. ¹⁰ Dan' žénelto' gonto' xchin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekke' nakto' benne' bi nnezle ka', san le'e žéklele žakle da' zenle'e dan' nakle che Benne' Criston'. Le'e žéklele ba nakle benne' wale ka', san žékgekke benách neto' bi nakto' benne' wale ka'. Zzoagak benách ka' neto' cheł'a'ale, san žápegake' le'e ba la'ne. ¹¹ Na' zejte na'a ža, ždonto', na' žbiłto'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon ži'gak benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'. ¹² Žsaka' ži' kwinto', la' néto'ze žonto' žin. Žliž ži'gak benách ka' neto', san neto' znnablto' Dios gon chawe'e légake'. Žbia láže'gak benách ka' neto', san zzoelton'. ¹³ Znnégake' cheto', san lo yela' gaxjw laže' zcháljento' légake'. Na' zejte na'a ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' zžo'ngak yógo'te benách ka' na'le.

¹⁴ Zzoja' chele da' ki, kege dan' žénela' gona' ga yedo'e'elele, san žénela' wzejni'ila' le'e, žona' kan žon to benne' zzejni'ile' ži'nkze' ka', xkwide' ka' nži'ile'. ¹⁵ La'kze gak nníta'gak zan gaywá' benne' ka' wsédgekke' le'e kan nak che Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka' xakzle, bennen' bene' ga nakle che Benne' Criston'. Lo yela' nban kobe da' naple dan' nakle toze len

Benne' Criston', nedkza' naka' ka xale dan' zga'ala' neda' bzenla' le'e diža' chawe' da' wzí' lo na'le. ¹⁶ Che len, žáta'yoela' le'e we' láže'le gonle kan žona' neda'.

¹⁷ Che len žsela'a xkwide' Timoteo gan zoale. Dan' scha bēnlenbe' neda' tzen žin che Xanžon' nakbe' ka zi'nkza', na' nakbe' dot li laže', na' nzi'ila'-be'. Gon xkwide' Timoteon' ga chejsá' láže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne' Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan ža'a. ¹⁸ Bálele le'e zka'n zen kwínle dan' žéklele biž yelá'a gan zoale. ¹⁹ Na'a, la' yelá'tia' gan zoale cha' gonn Xanžon' neda' latje. Naž gákbe'ela', kege da' znnágakze benne' ka' zka'n zen kwíngake', san gákbe'ela' cha' zoalen yelá' wak che Dios légake'. ²⁰ Cha' nzi' lo na'le nna bia' Dios le'e, bi nak bia' naken ki dan' znnázelen. Nak bia' naken ki cha' zoalen yelá' wak che Dios le'e. ²¹ ĽBízle žénelehe? ĽŽénelele yelá'a gan zoale len to bar nich sela' snia le'e, o len yelá' nzi'il, na' lo yelá' gaxjw laže'?

5

Pablo zchi'a laže'e to benne' žone' da' kegle

¹ Žze diža' zoalen to benne' le'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóalene' zo'le xe'. Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. ² Le'e zka'n zen kwínle, san žala' gak nyache' láže'le, na' yekwasle bennen' žone' dolan' gan zoale. ³ La'kze bi zóalena' le'e lo be'la' žen chia', da' li zóalena' le'e lo be' nakkza'. Kan zóalenkza' le'e ba bchi'a laža'a bennen' žone' dolan'. ⁴ Kate' doble che Xanžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' le'e tzen lo be' nakkza'. Naž, len yelá' wak che Xanžo Jesusen', ⁵ le wdé bennen' lo na' da' xiwe' nich kwia yi' da' žénele be'la' žen chie', san yelá' be' nakkze' ža na' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi žala' wká'n zen kwínle kan nak da' žonle. ĽBi nnézele da' znan: "Láte'do'ze kwa zichj che yet xtil gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen?" ⁷ Na'a, le yekwás dolan' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle. Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, na' ba bétgake' lo wlažžo žo'o zila' che Lni Paskon', zilan' nakkze Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gonžo lni na', kege zoalen kwa gole žo'o, da' žloe'elen da' kegle da' bi zakan', san žala' wkonlžo žin yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, yet xtilen' da' žloe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.

⁹ Katen' bzoja' chele le'e yiche nežwn', gožkza' le'e bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' kegle. ¹⁰ Goža' le'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake'

da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga. ¹¹ Da' zčna da' bzoja' chele, le'e yichen', naken nich bi gónlenle tzen no benne' zenne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o zze laže'e da' de che lježe', o zka'n zene' lo'a ka', o zenne zi'e, o zzožle', o zbane'. Bi gáwlenle tzen benne' ki. ¹²⁻¹³ Bi nak chia' neda' wchi'a laža'a benne' ka' bi zej nake' toze len žo'o. Dios wchi'a laže'e légake'. Le'ekze žala' wchi'a láže'le benne' ka' zej nake' toze len le'e. Che len, le yekwás bennen' žone' da' keglen' gan zoale.

6

Bi žala' che'žo no lježžo law benne' zchi'a laže'e

¹ Kate' zdi'le diža'le tole len yetole, Ľnakxkze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' le'e? Gakže chawe' chejle lawgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a láže'gake' le'e. ² ĽBi nnézele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a láže'gake' yógo'te benách ka' nnita'gake' yežlyó nga. Ča' le'ekze wchi'a láže'le benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, Ľbi naple yelá' žejni'il nich wchi'a láže'le diža' bizjw ki? ³ ĽBi nnézele wchi'a láže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a láže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo na'a. ⁴ Na'a, ča' žak to da' žon byenen no benne' wchi'a laže'en, dan' žaken yežlyó nga, Ľbiz čen' žejle lawgak benne' ka' wchi'a láže'gaken', benne' ka' bi be nzi' lo na'gake' ladjwgak benne' ka' che Benne' Criston'? ⁵ Zčalja' ki nich gona' ga yedo'élele. ĽBi zoalen no benne' le'e, benne' žake' late' nich gak wchi'a laže'e da' žak čegak lježe ka'? ⁶ ĽNakxkze gak to benne' nake' che Benne' Criston' čie' lježe' yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' légake'?

⁷ Da' li zchi'lele le'e kate' zdi'le diža'le. ĽBiz čen' bi sóelele kate' no benne' žone' chele da' kegle? ĽBiz čen' bi sóelele kate' no benne' zbéjlane' da' den chele? ⁸ Le'e žonle da' kegle, na' zbéjlanle, na' žonle ki čegak lježe ka', benne' zej nake' toze len Benne' Criston'.

⁹⁻¹⁰ ĽBi nnézele bi čazgak benách ka' bi zej nake' chawe' gan zčna bia' Dios? Bi gon laže'l kwínle.

Bi čaz nitó benne' wen da' žinnj gan zčna bia' Dios,

na' nitó benne' zka'n zene' lo'a ka',
na' nitó benne' zka'n ditje' yelá' zčag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon kwine' ka to no'le,

na' nitó benne' byo zóalene' la' ljež benne' byoze',

na' nitó benne' wbán,

na' nitó benne' zdan laže'e yela' gape,

na' nitó benne' že'je',

na' nitó benne' wnné le'e,

na' nitó benne' zbjéjlane'.

Nitó benne' žone' da' ki bi chaze' gan zrna bia' Dios.

¹¹ Ki benle bálele le'e, san na'a ba bekwasle kan zej nak dola' da' wbága'le, na' ba nakle che Dios na'kze, na' ba beyakle chawe' law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesusen'. Be' la'y che Dios žone' ga žaken ki chele.

Bela' žen chežo naken che Dios

¹² Znnagak benách ka': "Yo' o lo na'žo gonžo yógo'te." La'kze da' ni naken dot da' li, bi žala' gonžo yógo'ten. La'kze de latje gona' yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian' neda'. ¹³ Lezka' znnagak benách ka': "Yela' waw nakzen da' chazen le'žo, na' le'žo nakzen da' zzin' yela' waw." Da' ni naken dot da' li, san žin ža wžia' yi' Dios yela' waw, na' lezka' le'žo. Dios bene' bela' žen chežo, kege nich wkonlžon žin nich gonžo da' kegle. Naken nich yebélenlen Xanžon', na' Xanžon' nake' nich yebélenlen bela' žen chežo Le'. ¹⁴ Dios besbane' Xanžon' lo yela' got. Lezka', len yela' wak žen chie' yesbane' žo'o.

¹⁵ žBi nnézlele, lo bela' žen chele nakle toze len da' nakkze Benne' Criston'? žNakxkze gak yekwasle to da' naken toze len Benne' Criston' nich gonle ga gaken toze len to no'le le'e? Bi žala' gonle ki. ¹⁶ žBi nnézlele cha' to benne' byo zóalene' to no'le le'e, nake' toze len le'? Kan nak da' ni nzejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Chope' gágakke' ka' toze benne'." ¹⁷ Na'a, no benne' nake' toze len Xanžon', nake' toze len Le' lo be' nakkze'.

¹⁸ Che len, bi gonle dola' da' naken da' sban. Bíte'teze dola' yoble da' žon no benne', na'le lo da' nakkze' žone' dolan'. San no benne' žone' dola' da' naken da' sban, žone' dola' da' nžagen lekze'. ¹⁹ žBi nnézlele bela' žen chele naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios na'kze bchize' le'e Dios Be' La'y na', na' Le' zoe' lo yichj lázdo'le. Che len bela' žen chele bi naken chezle. Na'a, naken che Dios. ²⁰ Dios beya'we' le'e, na' to da' žen wdžjwe'. Le wkonle žin bela' žen chele, na' lezka' be' nákkzele nich wká'n ženle Dios, dan' zej nak bela' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

7

Pablo žsedle' kan nak che yela' zchag na'

¹ Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' le'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sóalene' no'le. ² Dan' žónle'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbáblene' le'e žala' nníta'lengake' no'le

che chégake', na' yógo'te no'le ka' žala' nníta'lengake' benne' byo che chégake'. ³ No benne' byo, benne' zoa zo'le', žala' gone' che zo'le' kan nak yela' žon che yela' zchag na', na' tlebe kan žala' gon no'len' len benne' byo chien'. ⁴ Bela' žen che no no'le bi yo'on lo na'ze', san benne' byo chien' nzi' lo ne'en. Lezka', bi yo'o lo na'ze no benne' byo bela' žen chie', san zo'le' nzi' lo ne'en. ⁵ No benne' byo len no no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žala' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chággage' to chí'ido'ze nich gak wcháljlengake' Dios dot láže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žala' sóalene' zo'le', nich bi sáke'le da' xiwe' gonen ga chó'ogake' nez dola' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

⁶ Da' ni da' žapa' le'e naken to da' žonn Xanžon' le'e latje. Bi naken to da' zchi'le' le'e. ⁷ Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' lo ne'e ka' da' bnezjw Dios chie' gone'. Toe' nzi' e to da' bnezjwen', na' yetóe' nzi' e yetó da' bnezjwen'.

⁸ Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' lezka' no'le wzebe ka', znnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'. ⁹ Cha' bi gak nna bia' kwíngake', wak wchág ná'gake', dan' gakže chawe' wchág ná'gake', na' bi se láže'gake' da' kegle.

¹⁰ Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege nedza' znnia' da' ni, san Xanžon' znnakzen', na' xtiže'e znnan: "To no'le bi žala' kwáslene' benne' byo chie'." ¹¹ Cha' no no'le kwáslene' benne' byo chie', žala' ga'ne' toze', o yeyake' toze len benne' byo chien'. Lezka' benne' byo bi žala' wka'ne' zo'le'.

¹² Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege Xanžon' wnné' ki, na' znnia': cha' zoa no lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' zo'le' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' zo'le' žénele' gá'nlene' le', bi žala' kwáslene' zo'len'. ¹³ Lezka' znnia': cha' zoa no no'le zanzho, no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nlene' le', na' no'len' bi žala' kwáslene' le'. ¹⁴ Ki žala' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka' to benne' nake' che Leze' dan' nake' toze len zo'le', no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' no no'le bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka' to no'le nake' che Leze' dan' nake' toze len benne' byo chie', bennen' nake' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gaggak zi'nle ka' ka' zi'n zi' ka' law Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios. ¹⁵ No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejli'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwáslene' bennen' nžag ná'lene', waken. Benne' lježžo na', o no'le zanzho na',

bennen' žejl'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nlene' bennen' bi žejl'e chien', dan' bliž Dios žo'o nich gá'nlenžo lježžo cháwe'do'. ¹⁶ Ki žala' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chien', na' le', benne' byo, wak gono' ga yelá no'le chien'.

¹⁷ Žala' gonžo to tožo kan nak da' bnezjw Xanžon' che chežo, na' lezka' ga'nžo kan gokžo katen' bliž Dios žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' da' ni. ¹⁸ Cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' nžog lo xpele'e da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, žala' ga'ne' ki, zoa lo xpele'e dan' nak bian'. Lezka', cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi žala' chogen' lo xpele'e. ¹⁹ Bi be zaka' dan' nžog lo xpele'a' no benne' byo, na' cha' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi be zakan'. Da' záka'le'en naken gonžo kan zma xtiža' Dios. ²⁰ To benne' žala' ga'ne' kan goke' katen' bliž Dios le'. ²¹ Cha' bliže' le' katen' nako' benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan' nako' ki, san cha' gata' chio' latje žojo' lo na' xano', žala' si'o latjen' da' gatan' chio' žojo'. ²² Cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ndo'e, law Xanžon' nake' ka to benne' bžoje' lo na' xane' na', nich gone' xchin Xanžon'. Lezka', cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ba nžoje' lo na' xane' na', benne' ni nake' ka to benne' ndo'w che Benne' Criston'. ²³ Da' zenle'e naken da' wdizjw Dios, nich beya'we' le'e. Che len bi žala' gote' kwinle lo na'gak benách ka'. ²⁴ Che len, zí'na'do' ka', žala' soale law Dios kan gokle to tole katen' bliže' le'e.

²⁵ Kan nak chegak benne' ka' bi nžag ná'gake', bi be bchi'le Xanžon' neda'. Ki žekla' neda', na' gak wxen láže'le neda' dan' beyache' laže'l Xanžon' neda'. ²⁶ Dan' žakgak da' zan da' žaken chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda' gak chawe' cha' yógo'te benne' ka' gá'ngake' kan zej nake' na'a. ²⁷ Le', benne' byo, cha' nžag ná'leno' to no'le, bi žala' kwásleno'-ne'. Lezka', cha' zo' tozo', bi žala' wchág ná'leno' to no'le. ²⁸ Na'a, cha' wchág ná'leno' to no'le, bi gono' doła', na' cha' to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' to benne' byo, bi gonbe' doła', san benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' lo yežlyó nga, na' žénela' yelale lo yela' zžaka' na'.

²⁹ Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e da' ni: za' žin ža ze lawte ža na'. Che len, benne' byo ka', benne' ka' nžag ná'lengake' no'le ka', žala' we' láže'gake' Dios kan žon no benne' byo bi nžag ná'lene' to no'le. ³⁰ Lezka', benne' ka' zbeže nyáche'gake' žala' yebégekle' len Dios kan žon to benne' bi zbeže', na' benne' ka' žebégekle' žala' nníta'gake' gaxjw laže' law Dios kan žon no benne' bi žebele', na' benne' wete' ka' žala' gákgake' ka to benne' bi be de chie'. ³¹ Benne' ka' žkóngekle' žin da' de yežlyó nga

žala' gákgake' ka to benne' bi že' laže'e da' ka', dan' te chegak da' ka' zle'elžo yežlyó nga.

³² Žénela' bi kwe' zédele. To benne' bi zoa zo'le', že' laže'e da' nak che Xanžon', ka gak gone' da' žaz laže' Xanžon'. ³³ Benne' byon', benne' nžag ná'lene' to no'le, že' laže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz laže' zo'le'. ³⁴ Lezka' žaken che to no'le nžag ná'lene' to benne' byo, na' che to no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze' že' laže'e da' nak che Xanžon', ka gak soe' che Dios lo belá' zen chie', na' lo be' nakkze'. No'len' nžag ná'lene' to benne' byo že' laže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz laže' benne' byo chien'.

³⁵ Žapa' le'e da' ki nich yebélenelen, na' kege nich wsejwa' xnezle. Žénela' gonle da' žala' gonle, nich gonle xchin Xanžon' dot láže'le.

³⁶ Cha' zoa no benne' žekle' bi nak chawe' ga'n toze xkwide' no'le chie', na' ba zoa yiz chebe', na' žénele'elbe' wchág ná'lenbe' to benne' byo, wak wchág ná'lenbe'-ne'. Bi gonbe' doła'. ³⁷ Cha' bennen' ba ben choche' xtiže'e, na' bi žon byenen gone' ki, na' yo'o lo ne'e ka gone', na' ba ben choche' xtiže'e ga'nbe' tozbe', gone' da' naken chawe'. ³⁸ Ki naken, no benne' žoe'e latje xkwide' no'le chie' wchág ná'lenbe' to benne' byo, žone' da' naken chawe', san no benne' žone' ga ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže chawe'.

³⁹ To no'le nžag ná'lene' to benne' byo, yoe'e lo na' da' nak che yela' zchag na' kate' ne zoa nban benne' byo chien'. Cha' gat benne' byo chien', na' gata' lo na' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo žénele', cha' benne' byon' žejl'e che Xanžon'. ⁴⁰ Žekla' neda' gákke chawe' che no'len' cha' ga'ne' toze', na' žekla' žon Be' La'y che Dios neda' tzen.

8

Da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka'

¹ Na'a, wchajja' kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. Znnagak benách ka': "Yógo'težo napžo yela' žejni'il." Da' ni naken dot da' li. Yela' žejni'il kí žonen ga zka'n zen kwinžo, san yela' nži'il chežo len lježžo žonen ga žáklenžo lježžon'. ² Cha' zoa no benne' žekle' ba žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile' kan žala' chejni'ile', ³ san no benne' nži'ile' Dios, Dios na'kze zóalene' bennen'.

⁴ Na'a, kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', nnezlžo bi be záka'gak lo'a ka' da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa yetó benne' nake' Dios. ⁵ La'kze zej nnita' da' ka' žékgekle' benách ka' zej naken dios ka', da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan da' žližgak benách ka', na' znnágake' zej naken

dios chégake', na' lezka' xángake', ⁶ san chežo žo'o:

Toze Benne' nake' Dios, Bennen' nake' Xažo. Le' bene' yógo'te da' zle'elžo,

na' zoažo nbanžo nich wká'n zenžo Le'.

Toze Benne' nake' Xanžo, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston'.

Lo ne'e Le', Dios bene' yógo'te da' ka' zej nnitan',

na' nbanženžo Le'.

⁷ Kege yógo'te lježžo ka' žejni'igekle' da' ni. Ba'le', benne' ka' zga'ale bka'n zéngake' lo'a ka', na' zejte na'a ža že'j žáwgake' da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' žékgekle' da' že'j žáwgake' napen ye'la' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', che len nbága'gake' zia dan' že'j žáwgaken'. ⁸ Da' že'j žawžo bi gonen ga gape Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon, bi gákžežo chawe', na' cha' bi gawžon, bi gánžežo ka'ze. ⁹ Yo'o lo na'le ye'j gawle bite'teže. Le gape chi'i kwintle nich bi gonle ga chíxgekle benne' ka' wak chegak lo'a ka', na' ye'j gawo' da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' cha' lježo', benne' bi nak dot li laže'e kan žejli'e che Benne' Criston', le'ele' le', kate' ne že'j žawo' ga na', na' wak gono' ga ye'j gawe' dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. ¹¹ Cha' gono' ki, gono' ga chíxle lježo', bennen' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston'. Ki gaken dan' žeklo' napo' ye'la' žejni'il. ¿Gono' ki che lježo', na' got Benne' Criston' ni'a che bennen'? ¹² Cha' ki gono', gono' dolá' da' yesbagan' lježo' zia, na' gono' ga chíxle' dan' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston', na' lezka' gono' dolá' da' zzoan Benne' Criston' chela'ale. ¹³ Che len, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chíxle to lježa', biž gawa' be'la' na', nich bi gona' ga gon lježan' dolá'.

9

Da' yo'o lo na' to benne' wbás bse'la' Jesús

¹ Neda' naka' benne' wbás bse'la' Benne' Criston'. Le' beslakze' neda'. Neda' ble'ekzla' Xanžo Jesusen'. Nakkzle le'e toze len Benne' Criston' ni'a che žin da' bena' neda' lo wláz Xanžon'. ² Yezika' benách ka' gak gékgekle' bi naka' benne' wbás bse'la' Benne' Criston', san le'e žon byenen géklele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bse'la' Xanžon'.

³⁻⁴ Zej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni. ⁵ Lezka' de lo na'a wchág ná'lena' to xkwide' zanzžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston',

nich gónjenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bse'la' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'. ⁶ ¿Žéklele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da' gawto'? ⁷ Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chizjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'. ⁸ Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' z'na da' nyejw le'e yiche lo da' bsdlele Moisés. ⁹ Lo dan' bsdlele Moisés na' nyejw le'e yiche da' z'nnan: "Bi ko'o do yixjw zoa'a beže kate' zlejba' zoa' s'ribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e beže ka', ¹⁰ san nich yebélenžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' beže, na' lezka' benne' žone' ga zlej beže zoa' s'riben', žoptie' žala' wxén láže'gake' si'gake' che da' zla' lo yežlyón'. ¹¹ Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka' žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, ¿žéklele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' z'lape'? ¹² Yezika' benne' ka', benne' zzejni'igekle' le'e, žebélengekle' da' den chele. ¿Bi žala'že neto' yebélenlton'?

Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzoelto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'. ¹³ Nnézkzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengekle' da' ka' znéžjwgak benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia beže ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' be'la' chegak bia beže ka'. ¹⁴ Lezka' bdi'xjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengekle' da' zcháljgake' žala' wáwgake' l'égake'. ¹⁵ Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wnezjwe' chia'. Zka'n žen kwina' dan' bi be zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.

¹⁶ Bi yo'o lo na'a wká'n žen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja' diža' chawen'. ¹⁷ Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénékzela', gak nnaba' lajzwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'. ¹⁸ ¿Bizke yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.

¹⁹ Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak ba'le benách ka'. ²⁰ Kate' zcháljlena' benne'

judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan zrna da' bsdle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan zrna xtiže'e na', la'kze bi yoa'a lo na' xtiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan zrna xtiže'e na'.²¹ Kate' zcháljljena' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' lo na' da' bsdle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelágake'. Bi zka'na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan zrna xtiža' Benne' Criston'.²² Žon kwina' ka to benne' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejl'é'gake' chie' Le'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bałe benne' ka'.²³ Lo yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngkle benách ka' diža' chawen', nich gak yebélenla' légake' tzen diža' chawen'.

²⁴ Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje. Žxíte'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebélenle' latje blo. Lezka' žála' gonle le'e xchin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje, nich gak yebélenlele da' yebi'i Dios chele.²⁵ Yógo'te benne' ka', kate' zpa' kwíngake' nich gak chítjgake' lo witje, zrna bia' kwíngake' lo yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich si'gake' to da' naken zin da' nitlen, san si'žo žo'o to da' yebélenlezžon.²⁶ Che len, naka' neda' ka to benne' dot laže'e žxíti'e. Lezka' naka' ka to benne', dot laže'e ždiže', na' bi ždi'a da' nitze.²⁷ Kan žon to benne' žlize' benne' ka' nich chejtítjgake' lo witje, lezka' žona' neda', na' zchajja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' lo witje žone' ga gak bela' žen chie' wałe, na' zrna bi'en. Lezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' lo žin che Dios.

10

Bi žála' wká'n zenžo lo'a ka'

¹ Žénela' wzejni'ila' le'e, zi'na'do' ka', kan gok chegak xa wdé cheto' ka'. Dios bzo'e to bejw da' wló'on zoł yógo'tie' katen' Moisés bchi'e légake' nich žójgake' lo yežlyó Ejipto. Lezka', yógo'tie' wdégake' gachje láwe'le nisdo' tzen len Moisés na'.² Lo bejw na', na' lo nison', gok chégake' kan žak che to benne' žezó'e nis. Dan' goken chégake' gok bian' gókgake' toze len Moisés na'.³ Lezka' yógo'tie' bdáwgake' yet xtildon', dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake' lo latje dach.⁴ Yógo'tie' wéjgake' nisen' dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake', dan' wéjgake' nisen' dan' bžojen le'e yej na' da' bloe'e law Dios Be' La'y, yej na' wbánlengake' légake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbánlenžo Le'.⁵ La'kze goken ki, bi wyáz laže' Dios yógo'tie'. Che len gótgake' lo latje dach na'.

⁶ Yógo'te da' ki naken to da' zsedlen žo'o, nich bi se láže'žo da' kegle, kan wzé láže'gaken' légake'.⁷ Bi žála' wká'n zenžo lo'a ka', kan bengak bałe benne' ka'. Nyejw le'e yiche la'y dan' znan: "Wže'gak benne' ka' nich wej' bdáwgake', na' bezó žá'gake', na' bégake' lni che lo'a na'."⁸ Bi žála' gonžo da' kegle, kan bengak bałe benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žoa mile'.⁹ Bi žála' si' bia'žo Xanžon', kan wzí' bia'gak bałe benne' ka' Le', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' légake'.¹⁰ Lezka', bi žála' nnežo che Dios kan wnnegak bałe benne' ka' chie' Le', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e légake'.

¹¹ Yógo'te da' ki da' gókgaken chegak xa wdé cheto' ka', žsédgeklen žo'o, na' zej nyejwn le'e yiche la'y nich wchébegaken žo'o, dan' ba zoazžo za kate' za yesyóž Dios che yežlyó nga.¹² Che len, no benne' žekle' nake' benne' wale, žála' gape chi'i kwine', nich bi chixle'.¹³ Kan nak da' zzi' bia' le'e, lezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan zgne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' le'e da' bi gak sóeelen, san kate' bi da' si' bian' le'e, na' wlóe'ele' le'e kan žojle lo na' da' xiwe', nich gak sóeelen.

¹⁴ Che len, zi'na'do' ka', bi wká'n zenle lo'a ka'.¹⁵ Zcháljljena' le'e kan zcháljljena' benne' ka' žejni'igekle'. Le wchi'a laže' da' nnia' na'a.¹⁶ Kate' znnablžo Dios gon la'ye' da' žejžo kate' žezá' láže'žo kan got Benne' Criston', dan' žejžon žlōe'elen nakžo toze len Benne' Criston', na' žebélenžo da' bene' katen' blalje' xchene', na' gote' le'e yag kroze. Lezka', yet xtilen' da' zzožžžon, na' žawžon, žlōe'elen žónlenžo Benne' Criston' tzen, dan' žebélenžo da' bene' katen' bdie' bela' žen chie' lo wlazžo žo'o.¹⁷ La'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet xtilen', da' žlōe'elen nakžo toze len toze Bennen', na' che len nakžo ka toze benne'.

¹⁸ Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' law Dios da' zdégake' lo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' žlōe'elen zej nake' toze len Dios.¹⁹ Bižkze žejlá da' znnia' nga? Bi znnia' zej nape lo'a ka' yela' wak, na' da' ždegak benách ka' lo bkog chegak lo'a ka' bi napen yela' wak.²⁰ Ki znnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' zdégake' lawgak lo'a ka', zdégaken' lawgak be' xiwe' ka', na' kege law Dios. Žénela' bi gakle toze len be' xiwe' ka'.²¹ Bi gak ye'jle dan' žlōe'elen nakžo toze len Xanžon', na' lezka' dan' wlōe'elen nakle toze len be' xiwe' ka'. Bi gak gawle dan' žlōe'elen žónlenžo Xanžon' tzen, na' lezka' dan' wlōe'elen žónlenle be' xiwe' ka' tzen.²² Žgonžo ga ge'ele Xanžon' žo'o? Žéklele nápzele yela' wak ka da' nape' Le'?

Da' žála' gonžo dan' nži'ilžo lježžo ka'

²³ Nak dot da' li da' znan: "Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon." Na'a, neda' znnia': kege

yógo'ten žala' gonžon. Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonen ga gakže dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'.²⁴ Žala' we' láže'žo gonžo da' gonen ga gak chawe' chegak lježžo ka', na' kégeze da' gonen ga gak chawe' che la' kwínžezo.

²⁵ Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' lawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žala' nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le. ²⁶ Nyejw le'e yiche da' znan: "Che Xanžon' nak yežlyó nga, na' lezka' yógo'te da' zej nnita' yežlyó nga."

²⁷ Cha' to benne' wliže' le'e, benne' bi žejli'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'elawe, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le. ²⁸ Cha' no benne' yi'e le'e: "Da' ni bdégage' lawgak lo'a ka'" bi gawlen nich gak chawe' che bennen' blóe'elen' le'e, na' nich bi kwe' zede lázda'we'. ²⁹ Znnia: "Nich bi kwe' zede lázdo'w bennen' blóe'elen' le'e" na' kege nich bi kwe' zede lázdo'le le'ekze.

Wak no benne' nnable' neda', na' nne': "¿Biz chen' žala' wzó'a' chela'ale da' nzi' lo na'a gona' dan' zbe' zeden lázdo'w benne' yoble?" ³⁰ Lezka' gak nna bennen': "Cha' yapa' Dios: žóxkeno', ni'a che da' žawa', ¿biz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?" ³¹ Ka' nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n zen Dios. ³² Bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' zej nake' che Dios. ³³ Le gon kan žona' neda', kan že' laža'a gona' da' chaz láže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' laža'a gona' da' yebélenla' nedza', san da' yebéjengekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

¹ Le gon kan žona' neda', kan neda' lezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žala' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

² Žapa' le'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' láže'tezle neda', na' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' bdia' lo na'le. ³ Na'a, ženela' chejni'ilele nak Benne' Criston' Xangak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' xan zo'le', na' Xažo Dios nake' Xan Benne' Criston'. ⁴ Cha' no benne' byo zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' nxoe' zlap'e'e, zka'ne' Benne' Criston' ka'ze. ⁵ Na'a, cha' to no'le zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' bi be nxoe' yichje', zka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le le'e, no'len' nžog yicha' yichje'. ⁶ Cha' bi be nxoa' no'len' yichje', žala' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge'

yicha' yichje', na' žala' bi xoe' yichje'. ⁷ To benne' byo bi be žala' xoe' yichje' kate' zle'e law Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' zloe'e lawn yela' zen che Dios, san da' nak no'len' zloe'e lawn yela' zen che benne' byo chien'. ⁸ Katen' Dios benne' ka', bi wleje' benne' byon' lo no'le. No'len', lo benne' byon' wleje' le'. ⁹ Lezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebélenle no'len' le', san bene' no'len' nich yebélenle benne' byo chie' le'. ¹⁰ Che len, no'len' žala' xoe' yichje' da' zloe'elen zoa no benne' byo nake' xane' dan' zwiágak wbás che ya'abá ka' zo'o. ¹¹ Na'a, law Xanžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' lezka' soa to benne' byo che no'le. ¹² Kan ben Dios, wleje' no'len' lo benne' byon', lezka' na'a, benne' byo náljlene' no'le, na' yógo'te zžójgaken lo na' Dios.

¹³ Le wchi'a laže' la' le'eze. ¿žala' wchaljlen to no'le Dios, na' bi be xoe' yichje'? ¹⁴ ¿Bi žsedle yela' nakze che benách, žala' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'? ¹⁵ Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yela' xtan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'. ¹⁶ Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' lo na'to' žonto', na' tlebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžo

¹⁷ Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' wzejni'ila' le'e na'a. Da' žonle katen' zdohle che Benne' Criston', bi žonen ga žak chawe' chele, san žonen ga žak chele da' zinnj. ¹⁸ Žzo lawa' zzejni'ila' le'e da' ni da' zžéngkele benách ka' neda', na' znnágake' kate' zdohle che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' žejli'a ki naken. ¹⁹ Žon byenen nníta'लगak benne' ka' le'e, benne' ka' žsedgekle' da' wen laže', nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'. ²⁰ Che len, kate' zdohle, dan' že'j žawle tzen bi naken da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžon'. ²¹ Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j žawle tzen, na' che len zdonle bálele, na' yebálele že'j žawle na' zejte zžóžlele. ²² ¿Bi zoa liže' kan gak ye'j gawle? Kan žonle, zka'ne benách ka' che Dios ka'ze, na' žonle ga žedoé'egikle benne' ka' bi be de chégake'. ¿Bizkze yapa' le'e? ¿Gapa' le'e ba la'ne? Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.

²³ Xanžo na'kze bdie' lo na'a dan' bsedla' le'e, kan ben Xanžo Jesusen' yelen' katen' to benne' bdie' le' lo na'gak benne' ka' bétgake' le'. Bežwe' yet xtá, ²⁴ na' wdé gože' Dios: "Žóxkeno'" na' bžozjen', na' wnné': "Le gawn. Da' ni naken xpela'a da' nžozjen lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'." ²⁵ Lezka', wdé bdáwgaken', bežwe' to žigá'do', na' wnné': "Da' yožen

zígá'do' ni naken x̄chena', da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Le gon ki yógo'te chi'i ye'jlen nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'." ²⁶ Ki žála' gonle na' zejte ža yelá' Xanžon'. Yógo'te chi'i gawle yet x̄til ki, na' ye'jle che zígá'do' ki, wloé'elele law kan got Xanžon'.

²⁷ Che len, kate' no benne' gawe' yet x̄til ni, o ye'je' che zígá'do' ni che Xanžon', cha' bi žapen' ba la'ne, nbage'e zia dan' žone' doła', zka'ne' x̄pela', na' x̄chen Xanžon' ka'ze. ²⁸ Che len, žála' wchi'a láže'žo la' kwínzežo to tožo, na' naž gak gawžo yet x̄til ni, na' ye'jžo che zígá'do' ni. ²⁹ No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' žloe'elen da' gok che beła' žen che Xanžon', na' žesbaga' kwine' doła' ni'a che da' že'j žawe'. ³⁰ Che len da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónlengake' le'e tzen, na' zkwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'. ³¹ Chela' wchi'a láže'žo la' kwínzežo, bi gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o. ³² Cha' gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon byenen choge' chežo gatžo katen' choge' chegak benne' ka' gátgake', benne' ka' nnita'gake' yežlyo' nga.

³³ Che len, zí'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' láže'le kan got Xanžon', le kwez tole yetole. ³⁴ Cha' zoa no benne' zdone', žála' gawe' gan nak lo' yo'o liže', nich bi gon byenen wchi'a laže' Dios le'e kate' doble. Zej nnita' yebale' da' ka' žonle, san wká'n chawa'a da' ka' katen' yedjwía' le'e.

12

Yelá' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo

¹ Na'a, zí'na'do' ka', žénela' chejni'ílele kan zej nak yelá' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo.

² Nnézkzelele kan goken katen' bi na' chejle'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' le'e ga yoble. Bka'n zenle lo'a ka', da' ka' bi znnégaken. ³ Che len, zzejni'íla' le'e ki, na' znnia': ladjw yógo'te benne' ka' zcháljgake' lo' wláz Dios Be' La'y, bi gak nitó benne' nne' zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': "Jesús nake' Xanžo" cha' bi zoalen Dios Be' La'y le'.

⁴ Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, san toze nak Be' La'y na'. ⁵ Lezka', nža'gak to to žin ka' da' zde Xanžon' lo' na'žo, san toze nak Xanžon'. ⁶ Lezka' nža'gak to to yelá' wak ka' da' napžo da' žónlenžo x̄chin Dios, san toze nak Xažo Dios, Bennen' žonne' chežo yelá' wak ka' nich gonžo x̄chine'. ⁷ Dios žonne' che chežo to da' nakbian' napžo yelá' wak che Dios Be' La'y, da' žebélenžon yógo'težo. ⁸ Dios Be' La'y znezjwe' yelá' wak che to benne' nich wchalje' len yelá' žejni'il, na' Be' La'y na'kze znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich wchalje' lo' yelá' sina'.

⁹ Lezka', Dios Be' La'y na'kze znezjwe' yelá' žejlé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich yeyone' benne' yižwé' ka'. ¹⁰ Znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich gone' yelá' wak ka' che ya'ábá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchalje' lo' wláz Dios, na' znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' xiwe'. Znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich wchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' znezjwe' yelá' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'. ¹¹ Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' znezjwe' yelá' wak ka' che to to benne' kan žénekzele' le'.

Yógo'težo nakžo ka' toze benne'

¹² Kan nak toze beła' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej žian lo' beła' žen chežo, san da' zan ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo zej naken toze len beła' žen chežo, lezka' naken che Benne' Criston'. ¹³ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežo ka' to da' bezoažo nis, da' nak bian' nakžo ka' toze benne', la'kze nakžo benne' judio ka', na' benne' zi'to' ka', na' lezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težo, Dios bi'e žo'o latje si'žo da' znezjw Dios Be' La'y na'kze chežo.

¹⁴ Na'a, ka' nak beła' žen chežo, da' zan da' zej žian lo' beła' žen chežo, na' kege tozen. ¹⁵ Chela' gak wchálj ní'ažo, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁶ Chela' gak wchálj nagžo, wak nnan: "Dan' bi naka' yej lawe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁷ Chela' nak dot beła' žen chežo yej lawžo, žnakxkze gak yenlžo? Chela' nak doten nagžo, žnakxkze gak le'el zína'žo? ¹⁸ Na'a, Dios bžoe' yógo'te da' ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo kan gónekzele' le'. ¹⁹ Chela' nak toze da' žian lo' beła' žen chežo, na' biž soa beła' žen chežo. ²⁰ Na'a, kan nakžo, da' zan da' zej žian lo' beła' žen chežo, san toze beła' žen nakžo.

²¹ Che len, yej lawžo bi gak yen' na'žo, na' nnan: "Bi žon byenen sóaleno' neda'." Lezka', yichjžo bi gak yen' ní'ažo, na' nnan: "Bi žon byenen sóalene' neda'." ²² Na'a, da' ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nkwide'žen, da' ki žon byénežen kwíagaken lo' beła' žen chežo. ²³ Lezka', da' ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nakžen ka'ze, da' ki zwákwežon chawe', na' da' ka' žeklžo bi žála' la' lágwaken, zwákwežon x̄tan. ²⁴ Bi žon byenen gonžo ki che da' ka' zej nakže x̄tan che da' ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo. Dios bene' beła' žen chežo, na' bene' ga záka'že da' žeklžo žo'o nakžen ka'ze. ²⁵ Ki bene', na' bi nžoj chóplegak da' ka' da' zej žian lo' beła' žen chežo, dan' žape chí'igaken

ljéžgaken ton yetón. ²⁶ Cha' gak zi' to da' žian lo beła' žen chežo, gaggak zi' tzen len dan' yógo'te da' ka' da' zej žian lo beła' žen chežo, na' cha' to da' žian lo beła' žen chežo, zoa bi da' žebélenlen, na' yógo'te da' ka' da' zej žian lo beła' žen chežo žebélengeklen tzen len dan'.

²⁷ Na'a, le'ekze nakle toze len beła' žen che Benne' Criston', na' to tole nakle ka' to da' ka' da' zej žian lo beła' žen chien'. ²⁸ Lezka', ladjw benách ka' che Benne' Criston', Dios bnnite' benne' ka' zóngake' xchine'.

Ga nežw bnnite' benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

Ga bežowe bnnite' benne' ka' zcháljgake' lo wlaze' Le'.

Ga beyonne bnnite' benne' ka' žsédgekle' benne' chie' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' zóngake' yeła' wak che ya'abá ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake' benne' yižwé' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' zákłengake' lježžo ka'. Naž bnnite' benne' ka' zlóe'egekle' zo'o žin da' gonžon.

Naž bnnite' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.

²⁹ Kege yógo'tie' zej nake' benne' wbás ka' che Benne' Criston'. Kege yógo'tie' zcháljgake' lo wláz Dios. Kege yógo'tie' žsédgekle' benne' chie' ka'. Kege yógo'tie' zóngake' yeła' wak che ya'abá ka'. ³⁰ Kege yógo'tie' nzi' lo ná'gake' yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege yógo'tie' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'. Kege yógo'tie' zdégake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.

³¹ Le we' laže' si' lo na'le yeła' wak ka' da' záka'gakžen. Na'a, wlo'e'ela' le'e to da' záka'žen ka' yógo'te da' ki.

13

Žála' ži'ilžo lježžo kan Jesús nži'ile' zo'o

¹ La'kze zchalja' xtíža'gak benách ka' da' bi nsedla', na' lezka' xtíža'gak wbás che ya'abá ka', san cha' bi nži'ila' lježa', dan' zchaljan' bi záka'žen ka' žaxto' da' žon to bžejw da' zkwežžon o da' žon to ya da' ztilžon len lježen.

² La'kze nzi' lo na'a wchalja' lo wláz Dios, na' nich chejni'ila' yógo'te da' dej ngachen', na' yógo'te diža' che yeła' žejni'il, na' la'kze nak dot li laže' kan žejli'a che Dios, na' zejte gak yeká'a ya'a žen ka', san cha' bi nži'ila' lježa', bi be zaka'a neda'. ³ La'kze chisa' dot da' de chia' nich wawa' benách yache' ka', na' la'kze wdía' beła' žen chia' ga wzeygak benách ka' len dan' naka' toze len Benne' Criston', san cha' bi nži'ila' lježa', bi yebélenla' dan' žona'.

⁴ No benne' nži'ile' lježe':

Zbeze' zen laže', na' nake' ži'i laže'.

Bi zge'ele' lježe'.

Bi zka'n žen kwine', na' bi žon kwine' benne' blo.

⁵ Bi žone' da' kegle, na' bi zdan laže'e yeła' gape.

Bi zža'atie', na' bi žejásá' laže'e da' zinnj da' ben no benne' chie'.

⁶ Bi žebele' kate' no benne' žone' da' kegle.

Žebele' kate' no benne' zñne' da' nak dot da' li.

⁷ Zzoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.

Žejlé'teze' che lježe', na' žxen láže'teze' gon lježe' da' nak chawe'.

Zbézteze' zen laže'.

⁸ Yeła' nži'il batkle te chen. Te che da' nzi' lo na'gak benách ka' wcháljgake' lo wláz Dios. Žin ža katen' biž gata' lo na'gak benách ka' wcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', na' te che yeła' žejni'il chegak benách ka'.

⁹ Láte'ze žejni'ilžo na'a, na' láte'ze zchalžo lo wláz Dios. ¹⁰ Kate' žin da' naken dot li laže', naž yeyóž che da' naken láte'ze.

¹¹ Katen' goka' xkwide', bchalja' ka to xkwide', na' wlék yichja' ka to xkwide', na' wzá' laža'a ka to xkwide'. Kate' bgola', na' bka'na' da' zej naken che bi' kwide' chia'.

¹² Na'a da' zle'elžo nakzen ka da' zle'elžo kate' zwia kwinžo to lo yej wan. Bi zle'elžo dot kan naken. Ža da' za' le'elžo yógo'te dot kan zej naken. Na'a nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'. ¹³ Na'a, nníta'tezgak yeła' žejlé' che Dios, na' yeła' žxen laže' Dios, na' yeła' nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da' záka'že naken yeła' nži'il.

14

Yeła' wak da' žonn Dios Be' La'y chežo da' záka'žen

¹ Le gon byene ži'ilele lježe' ka', na' le we' laže' si'le yeła' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' da' naken blo, yeła' wak wchaljle lo wláz Dios. ² No benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', kege benách ka' zcháljlene'. Dios zcháljljenje', dan' bi zoa nitó benne' žejni'ile' da' zñne'. Dios Be' La'y žoe'e bennen' latje zchalje' kan zej nak da' ka' zej ngache' che Dios. ³ Bennen' zchalje' lo wláz Dios, zcháljljene' benách ka' nich gakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žon choche' légake', na' žeyón zene' légake'. ⁴ Bennen' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žon choche' la' kwinze', san no benne' zchalje' lo wláz Dios žon choche' yógo'te benách ka' che Benne' Criston'.

⁵ Žak laža'a wchaljle yógo'te diža' yoble da' bi nsédlele, san da' žénežela' naken wchaljle lo wláz Dios. Žebélenželžo da' zñna to benne' zchalje' lo wláz Dios ka' žebélenlžo da' zñna to benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'. ⁶ Che len, ži'na'do' ka', kate' la'a gan zoale, cha'

wcháljlēna' le'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebélenelen. Yebélenele toze dižan' da' wcháljlēna' le'e da' blōe'el Dios neda', o diža' da' wzejn'ilen žo'o, o diža' da' wchajla' lo wláz Dios, o diža' da' wsedlen žo'o.

⁷ Lezka' žaken che da' ka' žóngaken žaxto', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' žkwežžon, o kan nak gitarra. Cha' bi žólgaken kan žala' gólgaken, žnakžkze gónbia'žo biz da' žólgaken, dan' žol bžejw na', o gitarra na'? ⁸ Cha' bi kwež kan žala' kwež lozban' da' žližen benne' ka' lo wdile, žnožkze benne' wpá' kwine' nich cheje' lo wdilen'? ⁹ Lezka' žaken chele. Cha' len lóže'le žchaljle diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejní'igekle' da' wchajle. Ki gaken, dáche'ze wchajle. ¹⁰ Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' žchaljgak da' zan kwe' benách ži'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejní'igekle' to to diža' yoble ka'. ¹¹ Na'a, cha' bi žejní'ila' diža' da' žchalj to benne', gaka' ka' to benne' ži'to' law bennen' žchalje', na' le' gake' lawa' neda' ka' to benne' ži'to'.

¹² Lezka' naken chele. Že' láže'le'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Che len, le we' láže' si'le da' ka' góngaken ga gágakže choch benách ka' che Benne' Criston'.

¹³ Che len, no benne' žchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žala' nnable' Dios wnezjwe' le' yela' wak wdie' diža' yoble dan' žchalje'.

¹⁴ Kate' žliža' Dios, cha' žchalja' diža' yoble da' bi nsedla', lo be' nakkza' cháwe'do' žliža' Dios, san dan' bi žejní'ila' da' žnnia', lo yela' žejní'il chia' bi žebélenla' dan' žchalja'. ¹⁵ žNakžkze žala' gona' cha'? Wliža' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' wliža'-ne'. Goła' da' we' lawa' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' goła' da' we' lawa'-ne'. ¹⁶ Cha' toze lo be' nakkzo' žliž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejní'ile' dan' žchaljo', žnakžkze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' žchaljo', kate' ži'o' Dios: "Žóžkeno'?"

¹⁷ Wákelja cháwe'do' žchaljo', kate' ži'o' Dios: "Žóžkeno'." Cha' bi žejní'il bennen' ženle' da' žchaljo', bi be yebélenlen'. ¹⁸ Žapa' Dios: "Žóžkeno'" dan' žchalja' diža' yoble da' bi nsedla' ka' yógo'tele. ¹⁹ Lawgak benách ka' che Dios yénežela' wchajla' gáyo'ze diža' da' gak chejní'igekle' benách ka' ka' da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejní'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejní'igekle' dan' wchajla'.

²⁰ Ži'na'do' ka', bi gakle ka' žkwide' ka' kan nak da' zza' láže'le. Le gak ka' žkwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zejngole' kan nak da' zza' láže'le. ²¹ Nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Len diža' yoble, na' len žoa'agak benách ži'to' ka' wcháljlēna' benách ki. La'kze gona' ki, bi wzé nággake'

žtiža'a." Ki žnna žanžon'. ²² Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje žchaljžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' lawgak benách ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege lawgak benne' ka' žejlé'gake' chie' le'. Žoe'e žo'o latje žchaljžo lo wlaze' le' da' žala' si'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejlé'gake' chie'. ²³ Che len, kate' doble tzen, yógo'tele le'e, nole nakle che Benne' Criston', cha' wchajle diža' yoble da' bi nsédlele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejlé'gake' che Benne' Criston', žbi nnágake': "Nyal yichjle'?" ²⁴ San cha' yógo'tele wchajle lo wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejli'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele' nbage'e žia, na' Dios wchi'a láže'le le'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wchajle yógo'tele. ²⁵ Gákbe'ele' kan nak da' zza' láže'le, dan' bgachen', na' wzóa žibe', na' wká'n žene' Dios, na' nne': "Da' li Dios zóalene' le'e."

Kan žala' gonžo gan ždobžo che Jesús

²⁶ Che len, ži'na'do' ka', kate' ždoble che Benne' Criston', to benne' zóalene' le'e žole' to salmo, na' yetóe' žsedle' le'e to da' nsedle', na' yetóe' žloe'ele' le'e to da' blōe'el Dios le', na' yetóe' žchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' ždie' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žala' gaken da' yebélengekle' benne' ka' ždóbgake' che Benne' Criston'. ²⁷ Kate' nnita'gak benne' ka' ga na', benne' ka' žchaljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žala' wchajlgak ki benne' zanže ka' chope chónnzlele. Gak wcháj toze bennen', na' te na' gak wchajle' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdie' diža' yoblen' da' bi nsédlele. ²⁸ Cha' bi gak no benne' wdie' diža' yoblen' da' bi nsédlele, žala' soe' žize gan ndoble, na' gak wcháljlēne' Dios len dižan' lo yichj lážda'we'. ²⁹ Lezka', benne' ka' žchaljgake' lo wláz Dios žala' wcháljgake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' žchaljgake' lo wláz Dios žala' wchi'a láže'gake' da' žchalj bennen'. ³⁰ Cha' Dios wloe'ele' to benne' ži'e ga na' da' žnna žtiže'e dan' žchalj bennen', na' žala' soa žize bennen' žchalje'. ³¹ Yógo'tele gak wchajle lo wláz Dios to tole nich wsédlele yógo'tele, na' gakle choch yógo'tele. ³² Benne' ka' žchaljgake' lo wláz Dios gak nna' bi'ágake' kwíngake', na' kwé'gake' žize. ³³ Kege Dios žone' ga žonžo žo'osbé, dan' žénele' le' gá'nlenžo lježžo ka' cháwe'do', kan žone' gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

³⁴ No'le chele ka' žala' kwé'gake' žize gan ždoble. Bi nzi' lo ná'gake' wcháljgake' ga na'. Žala' kwé'gake' gaxjw láže' kan žnna žtiža' Dios. ³⁵ Cha' žénegekle' chejní'igekle' yelate', žala' nnábgekle' benne' byo che chéggake' kate'

ne nníta'gake' lížgake'. Bi žala' wchaljgak no'le ka' gan zdóbgake' che Dios.

³⁶ ĺžéklele le'e Dios bnezjwe' xtíže'e lo na'le le'eze? ĺžéklele le'e bžim xtíža' Dios chezle le'e? ³⁷ Cha' zoa to benne' ládjwle, benne' žekle' zchalje' lo wláz Dios, o žekle' zoalen Dios Be' La'y le', benne' ni žala' si' lo ne'e nak da' zzoja' chele le'e yiche ni da' bsdle Xanžon'. ³⁸ San cha' bi wzé nage' diža' ni, bi žala' wzé nagle le'e che bennen'.

³⁹ Che len, zí'na'do' ka', le we' laže' wchaljle lo wláz Dios, na' bi wséjwle xnez no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle'. ⁴⁰ Žala' gonžo yógo'te kan nak chawe', na' kan žala' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo lo yela' got

¹ Na'a, zí'na'do' ka', wzenla' le'e kan nak diža' chawen' da' bchalja' gan zoale, dan' wzí' lo na'le, na' žonen ga nakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Ni'a che dižan' yelale, cha' gonle kan zнна diža' chawen' dan' bchaljan' gan zoale, cha' da' bi bejle'le che Benne' Criston'.

³ Kate' bžina' gan zoale da' nežw chi'i bdia' lo na'le da' bde Dios lo na'a neda'. Ki znnan: "Got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o dan' wbága'žo dola'." Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, na' znnan ben byenen benen'. ⁴ Lezka' znnan: "Bgache'e lo yežw ba, na' kate' bza'a chonne ža, na' bebane' lo yela' got" kan lezka' nyejw le'e yiche la'y, na' znnan ben byenen goken chie'. ⁵ Wdé bebane' bløe'e law Benne' Criston', na' Bedon' bløe'ele' Le', na' wdé na', benne' chežimno wbás chie' ka' blé'egekle' Le'. ⁶ Naž Benne' Criston' bløe'e lawe' lawgak benne' zanže ka gayo' gaywá' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' chie' Le', kate' ne zej ndobe' tzen. Yógo'te lježžo ki nníta'gake' nbángake' na'a, la'kze bale' ba gótgake'. ⁷ Naž Jakob bløe'ele' Le', na' wdé na' bløe'e lawe' lawgak yógo'te benne' wbás chie' ka'.

⁸ Kate' ze lawte lezka' bløe'e lawe' lawa' neda'. Kan gok da' ni, naka' ka to xkwide' goližbe' kate' ba wdé ža žala' galjbe'. ⁹ Ki naken dan' nexjwa' neda' ka yógo'te benne' wbás chie' ka', na' bi naka' neda' zi gaka' wbás chie', dan' wžia laža'a benách ka' che Dios. ¹⁰ Na'a, ni'a che da' besbaga' Dios neda', naka' da' naka' na'a, na' kege da' nitze bene' chia' ki. Benža' neda' xchine' ka yezika' wbás chie' ka', la'kze kege žakze chia' bena' žin na'. Dios na'kze, lo yela' ži'i laže' chie', bkonle' neda' žin. ¹¹ Na'a, cha' bchalja' neda' o cha' bchaljgak yebale benne' ka', da' ni naken da' zchaljton', na' da' bejle'le le'e.

Yebanžo lo yela' got

¹² Zzoa lito' che Benne' Criston' kan bebane' lo yela' got. Cha' ki naken, žnakxkze

znnale bálele le'e: "Bi yebangak benne' gat ka'?" ¹³ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁴ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak da' zzoa lito', na' dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le'. ¹⁵ Lezka', chela' bi bebán Benne' Criston', žon láže'to' kate' zzoa lito' kan nak che Dios, na' znnato' besbane' Benne' Criston'. Chela' bi yesbane' benne' gat ka', Dios bi besbane' Benne' Criston'. ¹⁶ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁷ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le', na' zej nga'n dola' da' nbága'le. ¹⁸ Lezka', benne' ka' ba gótgake', na' bejlé'gake' che Benne' Criston', to chi'ize gótgake' cha' bi bebane' Le'. ¹⁹ Cha' toze kate' ne zoažo nbanžo gak yebélenžo Benne' Criston', nakže da' nyache' chežo ka da' nak chegak yógo'te benách ka'.

²⁰ Na'a, da' li bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' nake' Benne' nežw, bennen' bebane' to chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka' yebángake' to chi'ize lo yela' got. ²¹ Kan bla' yela' got ni'a che da' ben to benne', lezka', ni'a che da' ben yetó benne' bla' yela' yebán chegak benne' gat ka'. ²² Kan žatgak yógo'te benách ka' dan' zej nake' za'só Adán, lezka' yebangak yógo'te benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'. ²³ To toe' yebane' kan žala' gaken. Zga'ale bebán Benne' Criston', na' te na'a yebangak benne' ka' zej nake' chie' Le' katen' yelé'e. ²⁴ Naž žin ža ze lawte ža kate' yeká' Benne' Criston' dot da' yo'o lo na' da' xiwe', na' dot yela' wnná bia' chen, na' dot yela' wak chen, na' wdíe' da' zнна bi'e Le' lo na' Xažo Dios. ²⁵ Žon byenen nna bia' Benne' Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios kate' yógo'te benne' ka', benne' zží'igake' chie' Le', wzóa zibgake' lawe' Le'. ²⁶ Da' zdá'baga' Le', da' wchinnje' kate' ze lawte, naken yela' got. ²⁷ Dios ba bdie' yógo'te lo na' Zi'nen' nich nna bi'en. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bdie' yógo'te lo ne'e nich nna bi'en." Na'a, nak bia' bi bde kwine' lo na' Zi'nen', dan' nakkze' Le' Bennen' zdie' yógo'ten lo na' Zi'nen'. ²⁸ Kate' žin ža na' kate' wdé Dios yógo'ten lo na' Benne' Criston' nich nna bi'en, naž Zi'nen' wdé kwine' lo na' Xažo Dios, Bennen' bdie' lo na' Zi'nen' yógo'ten, na' kate' ze lawte, Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.

²⁹ Bálele le'e žezoale nis lo wlazgak benne' gat ka'. Cha' žéklele bi yebangak benne' gat ka', žbiz chen' žezoale nis lo wlazgak benne' gat ka'?

³⁰ Žon zož cheto' gatto' yógo'te ža. ĺBiz chen' žwe'to' latje gaken ki cha' bi yebanžo lo yela' got? ³¹ Yógo'te ža žon zož gata'. Zzenla' le'e da' ni, ljéža'do' ka', dan' žaz laža'a da' bena'. Bena' ga žejle'le che Xanžo Jesús,

Benne' Criston'. ³² Cha' bdíl-łena' bia snia ka' lo yež Ęfeso dan' wnnazen chia', žbizkze yebéłena'? Cha' bi yebangak benne' gat ka', žala' gonžo kan znnagak benách ka': "Ye'j gawžo dan' gatžo wxé wižj."

³³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e. Cha' si' lo na'le late'ze da' wen laže', na' dotle yechólele. ³⁴ Le yeyát laže', na' biž gonle dola' dan' bálele le'e bi nónbia'le Dios. Zchalja' ki nich gona' ga yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo lo yela' got

³⁵ Wákelja no benne' nne': "¿Nakxkze yebangak benne' gat ka'? ¿Nakxkze gak bela' žen chegake' kate' yelá'gake'?" ³⁶ Le', benne' bi nnezle. Da' žazo' lo yo bi lan' cha' bi nitlen. ³⁷ Da' žazo' lo yo naken to binnedo'ze, cha' che zoa' scribe, o che yetó yiže' kwando'. Dan' žazo' bi naken yiže' kwando' da' žala' lan'. ³⁸ Dios žone' ga gak to to yiže' kwando' kan nonkze' chen. Kan nak to to binnedo' ka' žone' ga gak yiže' kwando' chen. ³⁹ Lezka', bi nak toze kan nak bela' che chegak yógo'te bia yiže' ka'. Zoa to bela' chegak benne' ka', na' yetó kan nak bela' chegak bia yiže' ka'. Yetó kan nak bela' chegak byinne ka', na' yetó kan nak bela' chegak bel ka'. ⁴⁰ Lezka' nža' bela' žen chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios ka nak bela' žen chegak benne' ka' zej nnite'e yežlyó nga. Zoa to yela' xtan chegak benne' ka' zej nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó kan nak yela' xtan chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴¹ Zoa to yela' xtan che wbíž, na' yetó che byo', na' yetó chegak belj ya'abá ka'. Yela' xtan che to belj ya'abá nžan' kan nak yela' xtan che yetó belj ya'abá. ⁴² Lezka' gaken kate' yebangak benne' gat ka'. Kate' zgache' to benne' lo yežw ba nake' to bela' žen da' kwia yin'. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize. ⁴³ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to bela' žen ka'ze, na' da' žkwide'len. Kate' yebane', naž gake' to da' xtan, na' da' wałe. ⁴⁴ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to bela' žen che yežlyó nga. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize ya'abá che Dios. Zoa to bela' žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak da' cho'o be' nakkžžo.

⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Benne' neže', benne' wzóe' yežlyó nga, bennen' lie' Adán, Dios bene' le' benne' ban" san Bennen' wyaze' latje che Adán na', Benne' Criston', Dios bene' ga nake' Be' nbánłenžo. ⁴⁶ Bi blá' zga'ale Benne' nake' Be'. Blá' zga'ale bennen' wdape' yela' benachze chežo, na' naž blá' Benne' nake' Be'. ⁴⁷ Bennen' wzóe' zga'ale', goke' yo. Bennen' bežope', Bennen' nake' Xanžon', bžoje' ya'abá che Dios. ⁴⁸ Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nake' kan gok bennen' goke' yo, na' benne' ka' žala' chejnníta'gake' ya'abá che Dios gágkake' kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.

⁴⁹ Kan de chežo na'a to beła' žen da' naken kan gok bela' žen che bennen' goke' yo, lezka' žala' yeyakžo kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.

⁵⁰ Ki znná da' ni da' žapa' le'e, zí'na'do' ka', znnia': da' naken bela' žen bi chazen gan znná bia' Dios, na' lezka', da' kwia yin' bi sin' da' zoan to chi'ize. ⁵¹ Le wia nga, žapa' le'e to da' bgachen': bi gatžo yógo'težo, san Dios wché'e kan nakžo yógo'težo. ⁵² To chi'ido'ze gaken, kan nak to da' zdaze yej lawžo, kate' kwež ložban' da' zze lawten. Kwež ložban', na' yebangak benne' gat ka', na' gágkake' to da' soan to chi'ize, na' Dios wché'e da' nakžo yógo'težo žo'o. ⁵³ Da' nakžo da' kwia yin' žala' yeyaken to da' soan to chi'ize, na' da' nakžo, dan' žala' gaten, yeyaken to da' batkle gaten. ⁵⁴ Katen' dan' kwia yin' ba beyaken to da' soan to chi'ize, na' lezka' dan' žala' gaten ba beyaken to da' batkle gaten, naž gak dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Begá'a to chi'ize yela' got.

Ben Benne' Criston' da' ni.

⁵⁵ Biž bi gak gon yela' got chežo.

Biž gak gon ga gatžo.

⁵⁶ Wak bi gon yela' got chežo dan' nbága'žo doła', na' nbága'žo doła' dan' zži'ižo che xtiža' Dios. ⁵⁷ Žoxken Dios. Le' benkze' ga belažo lo yela' got ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

⁵⁸ Che len, zí'na'do' ka', le soa choch. Le gak dot li laže' nich góntezle xchin Xanžon' dan' nnéžkzelele žin da' žonle che Xanžon' bi naken dáche'ze.

16

Wnéžjwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac lježgake' ka'

¹ Na'a, kan nak che mežwn' da' wnéžjwle dan' gáklēnen lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'gake' lo yež Jerusalén, le gon na'a kan goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Galasia. ² Tža tža nežw, to tole žala' ko'o cháwe'le late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen katen' la'a gan zoale. ³ Katen' la'a gan zoale, seła'a benne' ka' kwele le'e nich chjake' lo yež Jerusalén. Wzoja' le'e yiche da' gonen ga gak biá'gake', na' chjwá'gake' mežwn' da' wnéžjwlen. ⁴ Cha' žala' cha'a neda' ga na', na' wak sá'klēne' neda'.

Da' žénele Pablo gone'

⁵ La'a gan zoale kate' yeyóž tia' lo yež ka' gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia' lo yež ka'. ⁶ Žekla' gá'nlēna' le'e to chi'i, o ga'nlja' ga na' byo' zag ka'. Naž gak gáklēne neda', na' yego'ole neda' nez gáte'teže gan žala' cha'a. ⁷ Kate' la'a yedjwía' le'e bi žénela' teza' ga na'. Žžen laža'a soálena' le'e scha,

cha' Xanžon' we'e neda' latje. ⁸ Ga'na' nga lo yež Éfeso kate' žinže ža Pentecostés, ⁹ dan' de latje gona' to žin zen che Xanžon' nga, la'kze benne' zan žon byéngake' wséjwgake' xneza'.

¹⁰ Cha' xkwide' Timoteo la'be' gan zoale, le we' laže'-be', nich bi gak nyache' láže'be' katen' sóalenbe' le'e. Ki žala' gonle dan' žonbe' xchin Xanžon' kan žona' neda' xchine'.

¹¹ Che len, bi žala' no benne' wzóe'-be' cheła'ale. Le gaklen-be', na' binlo le yegó'o-be' nez, nich yela'be' ga zoa' neda' ni, dan' zbeza'-be', na' lezka' lježžo ka' žónlengake'-be' tzen žin.

¹² Kan nak che lježžo Apolo, góta'yoele'ela'-ne' cheje' chejwie' le'e tzen len lježžo ka'. Bi žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

¹³ Le gak ban laže', na' le gak choch kan žejle'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg laže', na' le gon choch láždo'le. ¹⁴ Len yela' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.

¹⁵ Na'a, zí'na'do' ka', ba nnézkzelele kan nak Estéfanás, na' lezka' kan nágak lježe' ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejlé'gake' che Benne' Criston' ladjw benách ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde kwíngake' nich góngake' xchingak benách ka' che Dios.

¹⁶ Žáta'yoele' le'e, zí'na'do' ka', gaple ba la'ne benne' ka' zej nake' ka' nágak lježžo ki, na' lezka' kan zej nak benne' ka' žónlengake' légake' tzen žin, na' žáklengake' lježžo ka'.

¹⁷ Žebela' dan' bžingak Estéfanás, na' Fortunato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' góklengake' neda' lo wlazle le'e. ¹⁸ Beyón zéngake' neda' kan lezka' beyón zéngake' le'e. Le gape ba la'ne benne' ki.

¹⁹ Yógo'te kwe' benách ka' che Dios, benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga žápegake' le'e "Padiox." Akila len zo'le', Prisila, na' lezka' benne' ka' zdóbgake' che Dios gan nak lo lížgake', žápegake' le'e "Padiox." ²⁰ Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox." Le gape "Padiox" tole yetole, na' le cheła' lježle ka'.

²¹ Neda', Pablo, len na' kwinkza' zzoja' da' ni, na' znnia': žapa' le'e "Padiox."

²² No benne' bi nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e zia.

Da, Xan.

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. ²⁴ Nži'ila' yógo'tele le'e dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e zdoble che Dios lo yež Corinto, na' lezka' yógo'tele nakle che Dios gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' ka' wzaka' Pablo

³ ĵGa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' nake' Xažo, Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, na' žeyón zénteze' žo'o! ⁴ Dios žeyón zene' žo'o kate' bi da' žaken chežo, nich gak yeyón zenžo benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'. Žeyón zenžo légake' kan Dios žeyón zene' žo'o.

⁵ Kan žan da' zžaka'žo kan wzaka' Benne' Criston', lezka' žan da' žeyón zenen žo'o, dan' nakžo toze len Benne' Criston'. ⁶ Che len, cha' zoa bi da' zžaka'to', žaken ki cheto' nich gak yeyón zento' lježto' ka', na' gonto' ga yelale le'e. Cha' Dios žeyón zene' neto', žaken ki nich gak yeyón zento' le'e, na' lo yela' zbez zen laže' chele, gak sóelele da' ka' zžaka'le, kan lezka' žaken cheto'. ⁷ Žxen láže'to' ga'nle choch kan žejle'le che Dios, dan' nnezlto' cha' sáka'le le'e tzen len neto', lezka' yebélele tzen len neto' dan' Dios žeyón zene' žo'o.

⁸ Žénelto' nnézele, zí'na'do' ka', kan nak da' zan da' goken cheto' gan nbab Asia. Wdetlen dan' goken cheto', na' gokžen zí' ka da' gok soelto'. Ki goken, biž bxen láže'to' soato' nbanto'. ⁹ Goklto' goken cheto' kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake'. Goken ki cheto' nich bi wxén láže'to' la' kwínzeto', san wxén láže'to' Dios, Bennen' žesbane' benne' gat ka'. ¹⁰ Dios beslé' neto' lo da' benen ga ben zož gatto', na' žeslé' neto' tža tža. Žxen láže'to' Le' yeslé' neto' ki da' yoble, ¹¹ cha' gáklenle neto', na' wchájlenle Dios, na' nnábele-ne' gáklenle neto'. Dios gone' kan nnábele-ne' tzen len benne' zan, na' gon chaw'e neto', na' légake' yé'gake' Dios: "Žóxkeno" ni'a cheto'.

Biz chen' zžele Pablo nich cheje' yež Corinto

¹² Da' ni žonen ga žebelto'. Be' nakkzto' złoe'elen neto', len yela' li láže' cheto', na' dot láže'to' žonto' da' žonto' yežlyó nga, na' lezka' bento' gan zoale le'e. Ki bento', dan' benn Dios cheto' da' góklenen neto', na' kege len yela' žejní'il chežto' bento' ki. ¹³ Zzojto' chele le'e toze da' gak goł-le, na' da' gak chejní'ilele.

Žak laža'a chejní'ilele dot zen ¹⁴ dan' žejní'ilele late'. Naž kate' žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne kan neto' žapto' le'e ba la'ne na'a.

¹⁵⁻¹⁶ Dan' bxen laža'a da' ni, wzá' laža'a yedjwía' le'e zga'ale katen' wdía' gan nbab Masedonia, na' yedjwía' le'e da' yoble kate' yezá'a nga, nich yebélenlele neda' chope chí'i. Te na' gak gáklenle neda', na' yego'ole neda' nez nich cha'a gan nbab Judea. Ki gónela' gona'. ¹⁷ ĵžéklele ben laža'a dan' bcha'a kan bena'? ĵžéklele lo yela' benachze chia' žona' da' znnaze chia', na' bchaljza' katen' wnniá': ki gona'? ¹⁸ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' žone' dot zen kan zčna xtiže'e, bi bchaljza' katen' bzenla' le'e xtiža' Dios. ¹⁹ Bi zchaljze Jesús, Benne' Criston', Zí'n Dios, Bennen' bzenlto' le'e kan nak chie', neda' len Silbano, na' Timoteo. Jesusen' zchalje' da' naken dot da' li. ²⁰ Benne' Criston' žonkze' ga nakkzen yógo'te da' bchebe laže' Dios, na' ni'a chie' Le' gak nnažo: "Ka'kze gaken" nich ga'n zen Dios. ²¹ Dios na'kze žone' ga žxen láže'to' tzen len le'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' žin chie' da' žonto'. ²² Le' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnezlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.

²³ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zza' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e. ²⁴ Bi žénelto' wchi'ílto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

¹ Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le. ² Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, žnozke benne' gone' ga yebela' neda'? ĵžala' gona' ga gak nyache' laže' bennen' žala' gone' ga yebela' neda'? ³ Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žala' gonle ga yebela' neda'. Dan' Žxen laža'a le'e, nnezla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'. ⁴ Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wžé' zedla', na' gokle'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnézele kan nží'ile'ela' le'e.

Žala' yenit lawžo che no benne' žone' da' kegle

⁵ Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedza', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Znnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' zia. ⁶ Ka'ze da' ba bsáka'le bennen'

yeláte'ze ka bdachle le'e. ⁷ Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' láže'e, na' nich bi yeyále' to chí'ize. ⁸ Che len žáta'yoela' le'e gonle da' gak bia' nží'ile-ne' dot láže'le. ⁹ Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žóntezle kan žnna xtiža'a. ¹⁰ Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne' Criston' nich gak chawe' chele le'e. ¹¹ Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonon chežo, dan' ba nnezlžo da' ženelen gonon chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

¹² Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bénnli'e neda' latje wchalja' ga na'. ¹³ La'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejxaka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che len bkwaslena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' lo na'žo dan' nakžo toze len Jesús

¹⁴ Žoxken Dios, Bennen' zché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios žkonle' žo'o žin nich zloe'ele' law kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' zla' zix, da' žisen gáte'teze. ¹⁵ Nakžo ka to da' zla' zix, da' zzey Benne' Criston' law Dios, na' zchisen' lawgak benne' ka' ba belágake', na' lawgak benne' ka' zej nntile'. ¹⁶ Lawgak benne' ka' zej nntile' nakžo ka to da' zla' zgot da' nak bian' gátgake', san lawgak benne' ka' ba belágake' nakžo ka to da' zla' zix da' nak bian' sóatezžo nbanžo. žNozkze benne' nake' zi gone' ki? ¹⁷ Bi žonto' kan žongak benne' zan, benne' žkóngekle' xtiža' Dios žin ka to da' žóte'gaken', na' žá'wgaken', san dan' bseła' Dios neto', dot láže'to' zchaljto' lawe' Le', dan' naktó' toze len Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze len Dios

¹ žžéklele le'e zka'n zen kwinto' katen' zchaljto' ki? žŽon byenen wloe'elto' le'e to yiche da' nak bian' da' naktó'? žŽon byenen nnablto' le'e gonnle to yiche ki cheto' kan žongak bale benách ka'? ² Le'ekze nakle ka to yiche da' nak bian' da' naktó', dan' nyejwn lo yichj láždo'žo, na' yógo'te benách gak gólgaken', na' chejni'igeklen'. ³ Da' nakle nla' law ka to yiche da' bzoj Benne' Criston', dan' bsele'e lo na'to' neto'. Bi nyejw to le'e yiche, san Be' La'y che Dios ban bzojen', kege to lo yej blag, san lo yichj láždo'le bzojen'.

⁴ Ki zchaljto' dan' žxen láže'to' Dios dan' naktó' toze len Benne' Criston'. ⁵ Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto' néto'ze, san Dios žonne' yela' wak cheto' nich bi da' gonto'. ⁶ Dios bennkze' yela' wak cheto' nich gonto'

xchine' lo diža' koben', da' žeyonen žo'o toze len Dios. Diža' ni bi naken to da' zchi'le žo'o da' nyejwn to le'e yiche, san naken to da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Xtiže'e da' nyejwn le'e yichen' zchogen chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone' ga zoažo nbanžo.

⁷ Da' ka' bchi'le Dios neto' da' zej nyejwn le'e yiche, Dios na'kze bzojen' lo yej blag ka', na' bla' law yela' zen chie' katen' bdien' lo na' Moisés. La'kze wdé chen, wyep'e'e yes banin' law Moisés na'. Ka' goken, bi gok wiagak benách Israel ka' law Moisés na'. Cha' yela' baní' ki wzóalenen xtiža' Dios, na' xtiže'e na' zchogen chegak benách ka' gátgake', ⁸ da' zénle'eže nak yela' baní' da' zóalenen da' ka' žon Dios Be' La'y. ⁹ Wzóa to yela' baní' da' wzóalenen dan' benen ga nžog chegak benách ka' gátgake'. Na' zénle'eže nak yela' baní' che da' žonen ga žnna Dios zej nak benách ka' chawe' lawe' Le'. ¹⁰ Dan' záka'le'e yela' baní' da' nla' law na'na, láte'do'ze nga'n yela' baní' da' bla' lawn katen' Dios bnezjwe' da' bchi'le' benách ka'. ¹¹ Cha' wzóa yela' baní' che da' wzóan to chí'ido'ze, da' zénle'eže nak yela' baní' che da' zoon to chí'ize.

¹² Dan' naptó' da' ni da' žxen láže'to', zchaljto' lo yela' wechóž láže' cheto'. ¹³ Bi žonto' kan ben Moisés, bkache'e lawe' len to láže'do', nich bi lé'egekle benách Israel ka' yela' baní' da' zej znitlen. ¹⁴ Bcholgak yichj láždo'gak benne' ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake' yiche che diža' golen' da' žeyonen benách ka' toze len Dios, naken chégage' kan žkache' láže'don' yej láwgake', da' gak yeká' toze Benne' Criston'. ¹⁵ Na' zejte na'a ža, katen' žólgake' yichen' gan nyejw diža' che Moisés, zoa ka to láže'do' yej láwgake' dan' žonen ga nchol yichj láždo'gake'. ¹⁶ Kate' no benne' žeyake' che Xanžon', žegá'a dan' žonen ga nchol yichj láždo'w bennen'. ¹⁷ Katen' žnnato' "Xanžo" zchaljto' che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y che Xanžon', zoakze yela' weslá ga na'. ¹⁸ Yógo'težo žo'o bi be zoa yej lawžo, san nakžo ka to yej wan gan zla' law yela' baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y, zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žáta'že yela' baní' chie' len žo'o.

4

¹ Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak chope láže'to'. ² Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga žedoe'elžo. Bi žon láže'lto' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto' che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gek'le yógo'te benách ka' zej naken chawe' law Dios. ³ Cha' zej nntita' benne' ka' bi žejni'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze benne' ka' zej nchol yichj láždo'gake' bi žejni'igeklen'.

⁴ Bi žejle'gak benne' ka, dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen ka dios, na' z'na bian' benách ka' zej n'nite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej n'chol yichj lázdo'gake' nich bi lé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' z'ne'e dot kan z'na' Dios na'kze. ⁵ Bi z'chaljto' che la' kwinzeto', san z'chaljto' che Jesús, Benne' Criston', na' zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' naktó' wen žin chele dan' nži'ilito' Jesusen'. ⁶ Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ni'e lo yichj lázdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín' žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

⁷ Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso' da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chéžežo.

⁸ Žsaka' zí'gake' neto', san bi z'kwide' láže'to'.

Že' zedlto', san bi žak chope láže'to'.

⁹ Zbia láže'gake' neto', san bi žebéj yichj Dios neto'.

Zžó'ngake' neto' lo yo, san bi z'bia yí'gake' neto'.

¹⁰ Lo beľa' žen cheto' záttezo' tzen len Jesús, san nak bia' lo beľa' žen cheto' zoato' nbánlento' Le' tzen.

¹¹ Kate' ne zoato' nbantó', zónteze zož gatto' dan' naktó' che Jesusen' nich gak bia' zoato' nbánlento' Le' tzen lo beľa' žen cheto', da' znitlen. ¹² Ki naken, žon zož gatto' neto', san ni'a che da' ni žata' yela' nban chele le'e.

¹³ Nyejw le'e yiche la'y da' z'nan: "Bejli'a che Dios, na' che len b'chalja'." Lezka' žaken cheto', žejle'to' che Dios, na' che len z'chaljto'.

¹⁴ Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' besbane' Xanžo Jesús, lezka' yesbane' neto' tzen len Jesusen', na' chejz'ie' neto' tzen len le'e lawe' Le'.

¹⁵ Yógo'te da' ki žák'gaken ki nich gak chawe' chele le'e, na' cha' da' žonn Dios chežo gatan' chegak benách zanže ka', na' yé'gake' Dios: "žó'xkeno'" na' ga'n žen Dios.

¹⁶ Che len, bi žak chope láže'to'. La'kze zbia yí' beľa' žen cheto', yógo'te ža z'kobe Dios da' naktó' lo yichj lázdo'to'. ¹⁷ Da' láte'do'ze da' zžáka'žo na'a to chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da' yebéle'elenžo da' soan to chí'ize, dan' záka'le'ežen kan gak gónbia'žo. ¹⁸ Bi že' láže'žo da' zle'elžo yežlyó nga, san da' bi gak le'elžo že' láže'žon. Dan' zle'elžo, to chí'ido'ze zoon, san dan' bi gak le'elžo soan to chí'ize.

5

¹ Nnezlžo kate' kwia yí' beľa' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do' yežlyó nga, Dios ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka to yo'o, dan' zoon to chí'ize ya'abá che Dios, na' naken dan' benkze' Le'. ² Che len zbeže láže'žo dan' žénelžo cho'ožo da' koben', dan'

naken ka to ližžo ya'abá che Dios. ³ Cho'ožo da' koben' kan žák'wžo to laže', nich bi soažo gan bi yo'ožo lo beľa' žen chežo. ⁴ Kate' ne zoažo lo beľa' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do', zbeže láže'žo lo yela' nyache' laže' chežo. Bi žonžo ki dan' žénelžo wka'nžo beľa' žen chežo, san žénelžo cho'ožo to chí'ize da' koben'. Ki gaken, wka'nžo beľa' žen chežo da' zbia yin', na' chazžo lo yela' nban da' zejli kanne. ⁵ Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo, na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake' chežo da' nak bian' sí'kežo dan' bkweze' chežo.

⁶ Che len zoažo choch. Kate' ne yo'ožo lo beľa' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa liž Xanžon'. ⁷ Žonžo kan žonžo dan' žejle'žo che Dios, na' kege dan' zoa bi da' zle'elžon. ⁸ Dan' žxen láže'žo da' ni, žénelžo wka'nžo beľa' žen chežo nga nich chejsóalenžo Xanžon'. ⁹ Che len že' láže'žo gonžo da' žaz laže' Xanžon', cha' ga'nžo lo beľa' žen chežo nga, o cha' chejsóalenžo Xanžon' ga na'. ¹⁰ Ki žonžo dan' žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan ži'e zchi'a laže'e. Naž yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate' ne yo'ožo lo beľa' žen chežo nga, cha' benžo da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze len Dios

¹¹ Che len, dan' zžébetó' Dios, že' láže'to' wzejni'ilito' benách ka'. Dios nnézkzele' kan zej nak da' ka' yo'o lo yichj lázdo'to', na' žxen laža'a lezka' le'e nnézele binlo dan' yo'on lo yichj lázdo'to'. ¹² Bi žebéj kwinto' chawe' lawle le'e, san žénelto' gata' latje chele gapple neto' ba la'ne, nich gak yecheble, bi da' ye'le benne' ka' zka'n žen kwíngake' kan žloé'eze law kwíngake', na' kege kan zej nake' lo yichj lázdo'gake'. ¹³ Cha' nyal yichjto', naken nich ga'n žen Dios, na' cha' bi nyal yichjto', naken nich gak da' chawe' chele le'e. ¹⁴ Žon byenen bi da' gonto' dan' nži'il Benne' Criston' žo'o, dan' nnezlžo toze' Le' gote' lo wlag-gak yógo'te benách, na' che len nak chegak yógo'te benách ka' kan nátlengake' Le' tzen. ¹⁵ Le' gote' lo wlaggak yógo'te benách ka' nich biž bi gongak benne' ka' zej nni'a nbane' da' naken chégakze', san da' naken che Bennen' gote' lo wlaggake', na' bebane' lo yela' got. ¹⁶ Che len, biž gónbia'to' benách ka' kan zej nakze' lo beľa' žen chégake', na' la'kze kite'ze b'nbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a. ¹⁷ Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze len Benne' Criston', ba nake' benne' kobe. Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.

¹⁸ Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze len Lekze' lo na' Benne' Criston', na' bdi'e' lo na'to' w'chaljto' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze len Le'. ¹⁹ Da' z'chaljto' z'nan ki: "Dios wzóalene' Benne' Criston'

tzen, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' mńta'gake' yežlyó nga toze len Lekze', na' bi žejsá' laže'e doła' da' wbága'gake'." Bdie' lo na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze len Le'. ²⁰ Na'a, naktó' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žata'yoel'e le'e lo na'to' neto'. Che len žata'yoelto' le'e lo wláz Benne' Criston', le yeyák toze len Dios. ²¹ Benne' Criston' bi be doła' bene', san Dios bdie' Le' ka to benne' doła' lo wlazžo žo'o nich gata' latje chežo gakžo chawe' kan nak Dios na'kze, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6

¹ Dan' žónlento' Dios tzen žin, žata'yoelto' le'e, na' znnato' bi wdele ka'ze da' chawe' da' žénele Dios gone' chele. ² Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: To ža wžé' laža'a le', benla' chio', na' ža bena' ga gak yeló', góklena' le'. Le wia nga. Na'a naken ža že' laže'e žo'o. Na'a naken ža gak yelažo.

³ Bi žénelto' bi da' gonto' da' gonen ga wchixle no benne', nich bi soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da' žonto'. ⁴ Ni'a che yógo'te da' žonto', že' láže'to' gak bia' naktó' wen žin che Dios. Che len, len yela' zbeze zen laže' zzoelto' da' ka' zzáka'to', na' da' ka' žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že' zedlto'. ⁵ Ki bento' la'kze bdingak benne' ka' neto' lo yo, na' bséjwgake' neto' liž ya, na' wžia láže'gake' neto'. Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto' latje tasto' o bi da' gawto'. ⁶ Be' láže'to' gak bia' naktó' wen žin che Dios. Gok bia' da' ni dan' naktó' laždo' yaž, na' dan' naptó' yela' žejni'il, na' dan' zbežto' zen laže', na' dan' naktó' ži'i laže',

na' dan' zoalen Dios Be' La'y neto', na' dan' nak li laže' kan nži'ilito' lježto' ka'.

⁷ Zchaljto' da' naken dot da' li, na' zoalen yela' wak che Dios neto'. Da' nak chawe' naken ka to da' zdíl-lento' lo wdíle,

na' lezka' da' žape chi'in neto' lo wdílen'.

⁸ Žej nnita' benne' ka' žápegake' neto' ba la'ne,

na' lezka' benne' ka' zžogake' neto' chela'ale.

Žej nnita' benne' ka' žliž zí'gake' neto',

na' lezka' benne' ka' žliž cháwe'gake' neto'.

La'kze benách ka' znnágake' žon láže'to', zchaljto' da' naken dot da' li.

⁹ La'kze žej nnita' benách ka' bi žej nónbi'e neto',

lezka' žej nnita' benne' ka' žej nónbi'e neto'.

Zdato' gan žon zož gatto', san ne zoato' nbantó'.

Žóngake' neto' da' zia, san bi žótgake' neto'.

¹⁰ Žóngake' neto' nyache' laže', san žebétezeltó'.

Naktó' benne' yache' ka', san žonnto' yela' wnni'a li laže' chegak benne' zan ka'. La'kze bi be de cheto', yógo'te da' de naken cheto'.

¹¹ Dot láže'to' zcháljento' le'e, zí'na'do' ka', le'e zoale lo yež Corinto. Bloe'elto' le'e kan da' li že' láže'to' le'e. ¹² Cha' bi nakžo toze bi naken dan' bi že' láže'to' le'e, san le'ekze bi že' láže'le neto'. ¹³ Na'a, zcháljlena' le'e kan žon to benne' zcháljlene' zí'nkze' ka', na' znnia': le yebí'i cheto' kan žónlento' le'e. Le we' laže' neto'.

Nakžo ka to yodo' gan yo'o Dios ban

¹⁴ Bi gónlenle tzen benách ka' bi žejlé'gake' che Dios.

Bi gak gak toze da' nak chawe' len da' kegle.

Bi gak gak toze da' nak chol len da' nak baní'.

¹⁵ Bi gak gak toze Benne' Criston' len da' xiwe'.

Bi gak gak toze to benne' žejli'e che Benne' Criston' len to benne' bi žejli'e chie'.

¹⁶ Bi gak gak toze yodo' che Dios len lo'a ka'. Le'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o Dios ban. Kan nak da' ni, Dios na'kze wnné':

Sóalena' légake', na' tálena' légake'.

Gaka' Dios chégake',

na' légake' gágake' benách chia' ka'.

¹⁷ Che len, lezka' wnné' ki:

Le yežój ládjwgake', na' le kwas gan nníta'gake'.

Wnná Xanžo: "Bi gónlenle légake' tzen da' kegle,

na' si' lo na'a le'e.

¹⁸ Neda' gaka' Xakzle,

na' le'e gakle zí'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'."

Ki znná Xanžo, Bennen' napkze' dot yela' wak.

7

¹ Da' ki da' bchebe laže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che len žala' yeyón kwinžo chawe', na' yekwasžo bíte'teze da' zka'n ditjen bela' žen chežo, na' be' nakkžžo. Lo yela' zžebe Dios chežo žala' gakžo che Leze'.

Beyát láže'gak benne' Corinto ka'

² Le si' lo na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle le'e zia. Bi bento' ga chixle no benne'. Bi ben láže'lto' no benne'. ³ Zchalja' ki, kege nich yesbaga'a le'e zia, san naken ka' wnni'a' zga'ale, na' da' yoble znnia': zoa' ban laže' soa' nbánlena' le'e o gátlena' le'e dan' že' laža'a le'e. ⁴ Žxenle'e laža'a le'e, zí'na'do' ka', na' žapa' le'e ba la'ne. La'kze da' zan da' zzáka'to', zóalí'a choch, na' žebéle'ela'.

⁵ Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezi' láže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' zdíl-lengake' neto', na' lo yichj láždo'to' zej yo'o da' ka' zchébegaken neto'. ⁶ Naž Dios, Bennen'

žon choche' no benne' za' gak chope laže'e, ben choche' neto' dan' bežin xkwide' Tito ga zoato' ni. ⁷ Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' lezka' bzenlbe' neto' kan le'e ben chochle lądzo'be'. Bzenlbe' neto' kan žénele'elele yel'é'elele neda', na' kan nak nyache' láže'le ni'a che da' goken ga na', na' lezka' kan že' láže'le neda'. Yógo'te da' ki žóngaken ga žebéle'ela'.

⁸ La'kze da' bzoja' chele le'e le'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' láže'le le'e, bi nak nyache' laža'a na'a. Zga'ale gok nyache' laža'a kate' gókbe'ela' benen ga gok nyache' láže'le le'e to chi'ido', ⁹ san na'a žebela', kege dan' gok nyache' láže'le, san dan' ben yela' nyache' laže' chele na' ga beyát láže'le. Dios bkonle' žin yela' nyache' laže' chele na', nich bi wchíxelele le'e ni'a che da' bento' neto'. ¹⁰ Yela' nyache' laže' da' zkonle Dios žin žonen ga yeyát laže' no benne' nich yel'é, na' che len bi žala' gak nyache' láže'žo ni'a chen, san yela' nyache' laže' da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'. ¹¹ Le wia nga kan bkonle Dios žin yela' nyache' laže' chele na': Benen ga že' láže'le Dios.

Benen ga gónelele yežojle chawe'.

Benen ga bža'ale bennen' bene' dolan'.

Benen ga zžébele Dios.

Benen ga be' láže'le gonle kan zna xtiža' Dios.

Benen ga nží'ilele Dios dot láže'le.

Benen ga gónelele gonle zia bennen' bene' dolan'.

Benle da' nak bia' bi be doła' nbága'le ni'a che dan' goken.

¹² Che len, la'kze bzoja' ki le'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dolan', na' kégeze ni'a che bennen' wzake'e, san lezka' nich gak bia' law Dios da' li že' láže'le neto'.

¹³ Da' ni ben chochen lądzo'to'. Kégeze beyák choch lądzo'to' san žebéle'elto' dan' žebél xkwide' Tito ni'a che da' benle le'e, na' ben chochle lądzo'be'.

¹⁴ Bka'n zena' le'e law xkwide' Titon', na' bi benle ga bedoe'ela'. Bcháljilentzto' le'e da' nak dot da' li, na' lezka' nak dot da' li da' bcháljento' xkwide' Titon' katen' wdapto' le'e ba la'ne. ¹⁵ Zej žakže dot li laže' kan nží'il xkwide' Titon' le'e kate' žejsá' láže'be' kan benle kan zna xtiža'to', na' kan wdaplebe' ba la'ne lo yela' zžebe Dios chele, na' lo yela' gaxjw laže' chele. ¹⁶ Žebéle'ela' dan' gak wxén laža'a le'e dot laža'a.

8

Kan žala' wnéjwžo da' napžo

¹ Na'a, zí'na'do' ka', žénelto' wzenlto' le'e kan nak da' benn Dios chegak kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. ² La'kze da' zenle'e wzáka'gake' lo da' ka' gókgaken

chégake', da' zenle'e bebégek'le, na' dot láže'gake' bnéjwgage' da' zenle'e la'kze zej nake' benách yache' ka'. ³ Neda' zzoa lia' kan nak chégake', dot láže'gake' bnéjwgage' yógo'te da' gok wnéjwgage', na' bnéjwgage' ka' da' gókgake'. ⁴ De chgi' wnnábgek'le' neto', na' góta'yoele'egekle' neto' we'to' légake' latje tzen len neto' gáklengake' lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁵ Bégakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' lo na' Xanžon', na' lezka' lo na'to' neto', na' naken da' žaz laže' Dios. ⁶ Che len wnnablto' xkwide' Titon' yeyóž gonbe' xchinbe' gan zoale le'e, nich wtobbe' mežw da' znéjwle le'e lo yela' ži'i laže' chele, kan wzó lawbe' benbe' zga'ale. ⁷ Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle,

kan žejle'le che Benne' Criston', na'

kan žejní'ilele, na'

kan zzejn'í'ilele benách ka', na'

kan že' láže'le gonle da' naken chawe', na'

kan nží'ilele neto'.

Lezka' žala' gake' benne' blo ka' kan gáklene lježle ka', na' lo yela' ži'i laže' chele soa bi da' wnéjwle chégake'.

⁸ Bi žon byena' gonle le'e ki. Zchalja' kan žongak yebałe benách ka', kan dot láže'gake' bi da' znéjwgage'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot li laže' kan nží'ilele lježle ka'. ⁹ Nnézkzelele da' benn Xanžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yela' wnni'a zen chie', san nich gáklene' le'e beyake' benne' yache' nich gata' yela' wnni'a chele, dan' goke' Le' yache'.

¹⁰ Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyóž gonle da' wzó lawle žonle ba gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnéjwle, san lezka' kan gónelele wnéjwle. ¹¹ Na'a, dot láže'le le yesyóž gonle dan' wzó lawle žonle, na' dot láže'le bnéjwle. Le wnezjw na'a kan sáke'le. ¹² Cha' žénelele bi da' wnéjwle, Dios žape' ba la'ne da' znéjwle kan nak da' deze chele. Bi znanbe' wnéjwžele ka' da' deze chele.

¹³ Bi ženela' gona' ga wnéjwle le'e da' gáklene yezika' benách ka' na' zejte yážjelele le'e. ¹⁴ Žénela' gak tbe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' zenle'e de chele da' gak wnéjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegek'le. Naž kate' yážjelele le'e, légake' gak bi da' wnéjwgage' chele nich ki gak tbe kan de chele, na' chégake'. ¹⁵ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, da' znan: "Bennen' btobe' da' zenle'e, bi be bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážele'."

Kan žongak xkwide' Tito, na' lježbe' ka'

¹⁶ Žoxken Dios, Le' bene' ga že' laže' xkwide' Tito le'e kan že' laža'a neda' le'e. ¹⁷ Kégeze žonbe' kan zna xtiža'a da' wnnabla'-be', san dan' že' láže'kzbe' le'e, žakže chebe' gónelbe' chejwiabe' le'e.

¹⁸ Žsěla'to' to lježžo tzen len lebe', lježžon' žápegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' le' ba la'ne, dan' žone' binlo žin che diža' chawen'. ¹⁹ Lezka' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' wžegak benne' ni nich sá'lene' neto' tzen chwjwa'to' dan' znějwle le'e nich ga'n zen Ūanžon', na' lezka' gak bia' že' láže'žo lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Ki gaken, gónlene' neto' tzen nich bi gak no benne' bi da' nnie' cheto' kan žónlento' mežwn' da' zenle'e da' znějwle le'e, da' gáklenen benách yache' ka'. ²¹ Že' láže'to' gonto' da' naken chawe', kégeze law Ūanžon', san lezka' lawgak benách.

²² Lezka' žsěla'to' yetó lježžo tzen len légake', bennen' bje'elto' zan chi'i kan žone' le', na' nak bia' dot laže'e žénele' gónlene' neto' tzen žin. Lezka', dan' žxen laže'e le'e, žénežele' gáklene' neto' lo žin ni. ²³ Cha' no benne' nnable' kan nak xkwide' Titon', nakbe' lježa', na' žónlenbe' neda' tzen žin nich gákleno' le'e. Cha' no benne' nnable' kan zej nak yezika' lježžo ki, bsěla'gak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' légake', na' zka'n zéngake' Benne' Criston'. ²⁴ Le gon ga gak bia' nži'ilele légake' nich gákb'e'egkle yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' žonle ki, na' nich nnězgekle' nak dot da' li da' chawe' da' znnato' kan nak chele.

9

Mežw da' ztobžo da' gáklenen lježžo ka'

¹ Kan nak da' znějwle da' gáklenen lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bi žon byenen wzoja' chele le'e, le'e yiche ni. ² Ba nnezla' kan žénelele gonle da' ni, na' zchalja' lawgak benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia nga, kan nak da' chawe' da' žonle. Zzenla' légake' kan nak chele le'e, zoale gan nbab Acaya, kan ba gok to yiz ba zoale gonle da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da' ni, ben chochen lázdo'gak ye'láte'ze bdachgak benách ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ³ Na'a, žsěla'a lježžo ki gan zoale nich gak bia' nak dot da' li da' znnato' kan nak chele, na' nak kan ba wnní'a chele, ba zoale gonle dan' gáklenen lježžo ka'. ⁴ Cha' baže benách Masedonia ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', yidlengake' neda' tzen, na' cha' gak bia' bi zoale gonlen, naž yedoe'elto' dan' bxen láže'to' le'e, na' lezka' le'ekze žala' yedoe'elele. ⁵ Che len gokla' žala' sela'a lježžo ki nich žíngake' gan zoale zgá'alegake' kate' la'a neda', na' gákłengake' le'e nich yeyóž wtoble dan' bchebe láže'le wnějwlen. Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn' zga'ale kate' la'a, na' gak bia' znějwlen dan' žénekezele, na' kege dan' žon byéneto' bi da' wnějwle.

⁶ Le chejsá' laže' da' znnan:

No benne' žaze' láte'ze, láte'ze ye'lape'.
No benne' žaze' da' zenle'e, da' zenle'e ye'lape'.

⁷ To tole žala' wnějwle kan ba wnnale lo yichj lázdo'le, na' kege lo ye'la' nyache' laže' chele o dan' zoa no benne' žon byene', dan' nži'il Dios no benne' dot laže'e znějwle'.

⁸ Dios gak yebi'e chele da' zenle'e kan žiážjelele nich gata' chele yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele nich gak gákłenle no benne' zoa da' žiážjele'. ⁹ Lezka' nyejw le'e yiche la'y kan nak che to benne' wzóa bi da' bnezjwe', da' znnan:

Dot laže'e bnezjwe' chegak benách yache' ka'.
Nak bia'teže yela' ži'i laže' chie'.

¹⁰ Dios, Bennen' žonne' chežo bi da' gazžo, na' lezka' bi da' ye'j'gawžo, wnezjwe' chele da' gak wnějwle le'e, dan' naken ka' da' žaz to benne', na' lezka' gone' ga chan da' ye'lape, da' naken da' chawe' da' žonlen. ¹¹ Dios gone' ga gáta'le'eže yela' wnni'a chele nich gak wnějwle da' zenle'e. Ki gaken, dan' wnějwle, dan' chiston' lo wlaže le'e, gonen ga ye'gak benne' zan Dios: "Žóžkeno'."

¹² Da' znějwle dan' gákłenen lježžo ka', kégeze gonnen chégake' da' žiážjegekle', san gonen ga yé'gake' Dios: "Žóžkeno'." ¹³ Kate' gonle ki, na' wká'n zéngake' Dios dan' gak bia' žonle kan znná diža' chawen' che Benne' Criston' kan znnale žonle. Lezka' we' lawgak le'e, dan' nakle le'e ži'i laže', na' znějwle chégake', na' lezka' chegak yezika' benách ka'. ¹⁴ Wchájłengake' Dios, na' nnábgekle' le'e gon chawe'e le'e dan' zej nži'ile' le'e dan' Dios že' láže'le le'e. ¹⁵ Žožkeno' Dios, Bennen' benne' chežo to da' zaka'le'en!

10

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Pablo

¹ Znnagak bálele le'e naka' gaxjw laže' kate' ne zóalena' le'e, san kate' zoa' ži'to' gan zoale žsěla' le'e snia kan zzoja' chele le'e yiche. Dan' nak Benne' Criston' gaxjw laže', na' ži'i laže', neda', Pablo, žáta'yoela' le'e ² nich bi gonle ga gon byenen sela' le'e snia katen' la'a gan zoale. Ba zoa' sela' snia benne' ka' znnágake' žonto' žin ni lo ye'la' benachze cheto'. ³ Da' li naktó' benách, san kege žakze cheto' žonto' xchin Dios. ⁴ Da' ka' zdíl-lento' lo wdíle, bi zej naken ka' da' ka' zdíl-lengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, san da' ka' zdíl-lenton' zej napen ye'la' wak che Dios, dan' žkonlto' žin nich wžia yi'to' da' waže ka' che da' xiwe'. Žžia yi'to' da' wen laže' ka' da' znná da' xiwe' kan nak cheto', ⁵ na' yógo'te da' ka' žkonlen žin nich gonen ga wká'n zen kwínžo, nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios. Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza' láže'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga zží'igake' che Dios, nich gak gonto' kan znná Benne' Criston'. ⁶ Te gonle da' gak bia' dot láže'le žonle kan

znna x̄tiža' Benne' Criston', soato' sełto' snia yogo'te benne' ka' z̄zi'igake' che x̄tiže'e.

⁷ Zwiále da' n̄la' lawze. Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, benne' žekle' nake' che Benne' Criston', lezka' žala' gákb'e'le' da' ni: kan le' nake' che Benne' Criston', lezka' neto' nakto' chie'. ⁸ Bi žedoe'ela' la'kze wdetlen bka'n zen kwina' kan nak yeła' wnná bia' da' bde X̄anžon' lo na'to'. Da' nzi' lo na'to' naken nich gak gónžeto' li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kege nich wzia' yi'to' le'e. ⁹ Bi žénela' géklele žénela' wcheba' le'e len da' zzoja' chele le'e yiche ni. ¹⁰ Žej nni'ta' benne' ka' ga na', benne' ka' nnágake': "Kan zej nak da' ka' zzoj Pablo chežo, žsele' žo'o snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate' zóalene' žo'o žon kwine' gaxjw laže', na' diža' zen laže' zchalje'." ¹¹ Benne' znnie' cheto' ki žala' gákb'e'le' da' ni: kan nakto' kate' zzojto' chele le'e yiche kate' zoato' zi'to' gan zoale, lezka' gakt'o' lo da' gonto' katen' sóalento' le'e.

¹² Da' li bi žezogto' nnato' nakto' tlebe kan zej nak benne' ka' zka'n zen kwíngake'. Benne' bi nnezle ka' zej nak benne' ka'. Lo da' zza' láže'gake' znnágake' kan žala' gakgak benách ka', na' zchi'a láže'gake' la' légakze' kan nak dan' zza' láže'gake'. ¹³ Neto' bi wka'nže zen kwinto' kan žala' gonto', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to', na' lo žin na', žala' gonton' gan zoale le'e. ¹⁴ Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wde'tle benton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bcháljento' le'e diža' chawen'. ¹⁵ Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' zaka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'. ¹⁶ Naž gak wchaljto' diža' chawen' gan zej nni'ta' yež ka' žé'gaken zi'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.

¹⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: No benne' žénele' bi da' wká'n zene', da' benke X̄anžon' žala' wká'n zenen'.

¹⁸ Ba bežój chawe' to benne' kate' znna X̄anžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' zne' ki che la' kwínze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

¹ Žénela' gakle zen laže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'. ² Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' laže'e le'e, dan' nakle kan nak to x̄kwide' no'le nakbe' dot li laže', no'len' bezia'-be' kwit Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'. ³ Žžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan

dot láže'le nzi'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'. ⁴ Ki znnia' dan' dot láže'le žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che x̄tiža' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsełto' le'e, na' zzi' lo ná'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchaljto' neto'. ⁵ Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žéklele le'e zej nákli'e zen, na' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'. ⁶ La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yeła' žejni'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bļoe'elto' le'e kan nak yeła' žejni'il da' napton'.

⁷ ŽBi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalja' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e. ⁸ Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzí'a mežw da' bnéžwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e. ⁹ Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnéžwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'. ¹⁰ Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa' žize, san wká'n zen kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya. ¹¹ Žéklele bi nzi'ila' le'e dan' znnia' ki? Nnézkele Dios nzi'ila' le'e.

¹² Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' ka' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston', na' znnágake' žóngake' xchine' Le' kan žonton' neto'. ¹³ Bi zej nake' wbás ka' bseła' Benne' Criston'. Žon láže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'. ¹⁴ Bi žala' yebánležo kan žongak benne' ka'. Lezka' da' xiwe' na'kze zļoe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' zde' lo baní'. ¹⁵ Che len bi žala' yebánležo cha' wen žin ka' che da' xiwen' zļoe'el kwíngake' ka' benne' ka' žóngake' xchin Bennen' nake' chawe'. Kwia yi'gake' kan nak tlebe len da' žóngake'.

Da' ka' wzaka' Pablo

¹⁶ Da' yoble žapa' le'e: bi žala' no benne' gekle' nyal' yichja'. San cha' žéklele nyal' yichja', le gonn neda' latje wchalja' ka to benne' nyal' yichje', nich wká'n zen kwina' to chi'ido'. ¹⁷ Da' ni da' znnia' bi naken to da' gož X̄anžon' neda' gona', san zchalja' ka to benne' nyal' yichje', na' wká'n zen kwina'. ¹⁸ Žej nni'ta' benne' zan zka'n zen kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žakze chégake'. Che len, lezka' neda' wká'n zen kwina'. ¹⁹ Dan' žéklele žakle da' ženle'e, dot láže'le žwe'le latje wchaljgak benne' ka' nyal' yichjgake'. ²⁰ Lezka' žwe'le no benne' latje gone' le'e benne' ndo'w ka', o

no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e le'e, o no benne' wka'ne' le'e ka'ze, o no benne' kape'e zoa'ale. ²¹ Zedoe'ela' znnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gaxjw laže'.

Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n zen kwine', lezka' neda' yežoglan', na' wchalja' ka to benne' nyal' yichje'.

²² ¿Zej nake' benne' hebreo ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej nake' benne' Israel ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej nake' za'só Bran? Lezka' naka' neda'.

²³ ¿Zej nake' wen žin ka' che Benne' Criston'? Lezka' nakža' neda'.

(Zchalja' ka to benne' nyal' yichje' kate' zchalja' ki.)

Benža' neda' žin ka béngake' légake'.

Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byéjwgake' légake'.

Bdingak benách ka' neda' lo yo da' zanže chi'i kan gok chégake'.

Ben zož gata' da' zanže chi'i ka goken chégake'.

²⁴ Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.

(To to chi'i ka' bdingake' neda' to galje zoa chi'i.)

²⁵ Chonne chi'i bdingake' neda' yag.

To chi'i bžé'egake' neda' yej.

Chonne chi'i wyoá'a to lo barkw da' wzía yin' lo nisdó'.

To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža lo nis lo nisdon'.

²⁶ Zan chi'i katen' wyoá'a nez,

wdía' gan ben zož chia' che lo yego ka', na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wbán ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wláz chia' ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' zi'to' ka',

na' gan ben zož chia' lo yež,

na' gan ben zož chia' lo latje dach,

na' gan ben zož chia' lo nisdó',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' znnázegake' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

²⁷ Žin zen bena', na' bedó laža'a.

Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.

Wdona', na' wbiļa'.

Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o gan wché'l kwina', o laže' da' gakwa'.

²⁸ Yógo'te ža gok zedla' dan' že'le'e laža'a yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

²⁹ Kate' no benne' zkwide' laže'e, lezka' neda' zkwide' laža'a.

Kate' no benne' žone' ga wchixle to lježžo, zža'a bennen' žone' ki.

³⁰ Cha' žon byenen wká'n zen kwina', wká'n zen kwina' kan zej nak da' ka' zej nak bian' zkwide'la'. ³¹ jGa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Le' mnézkzele' zchalja' da' nak dot da' li. ³² Katen' wžoa' lo yež Damasko, benne' lie' Aretas, benne' gota' lo ne'e lo wláz benne' znná bi'e gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka' wžé' nágwage' nich séngake' neda', ³³ san lježžo ka' bdégake' neda' to ga žo'o baní' che yo'o, ne yoa'a to xkwite zen, na' btinnegake' neda' na'le lo ze'e da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá' lo na'gak benne' ka' wžé' nágwage' neda'.

12

Da' ble'e dáwe'le Pablo, na' da' bloe'el Dios le'

¹ Da' li bi žala' wká'n zen kwina'. La'kze ki naken, na'a wchalja' kan zej nak da' ka' ble'e dáwe'la', na' da' ka' bloe'el Xanžon' neda'. ² Nónbia'kza' to benne' žejlí'e che Benne' Criston', na' ba gok xda' yiz wzóa no benne' bchi'e le' ya'abá che Dios. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo beļa' žen chie', o lo be' nakkze'. Toze Dios nnezle'. ³ Nnézkzela' wyaze' latje xtan che Dios, da' nzin' paraiso. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo beļa' žen chie', o bi. Toze Dios nnezle'. ⁴ Katen' wzóe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bi de latje no benne' wchalje' chégaken. ⁵ Gak wká'n zena' bennen', san bi wká'n zen kwina'. Toze wká'n zen kwina' kan nak da' nak bia' zkwide'la'. ⁶ La'kze yénela' wká'n zen kwina', bi gaka' benne' bi nnezle, dan' nnia' da' nak dot da' li. Na'a, bi wká'n zen kwina' dan' bi ženela' gapže no benne' neda' ba la'ne kan zej nak da' ka' ble'ela' neda', o kan nak da' benla' neda'.

⁷ Naž, nich bi tette wká'n zen kwina' dan' ble'ela' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, Dios bzoe' to yižwé' da' žlale'en lo xpela'a kan žla gan zga'a to yeche'. Yižwén' goken ka to da' bkonle žin da' xiwe', nich bsaka' zin' neda'. Ki goken chia' nich bi tette wká'n zen kwina'. ⁸ Chonne chi'i góta'yoela' Xanžon', na' wnnabla' Le' yeké'e xwi'a na'. ⁹ Xanžon' gože' neda': "Nakte chio' da' že' laža'a le'. Yebélenželo' da' že' laža'a le' kate' zkwide'lo'." Che len, žebéle'ela' dan' zkwide'la'. Dan' žaken ki chia', na' žáklenže yela' wak che Benne' Criston' neda'. ¹⁰ Che len, dan' nži'ila' Benne' Criston', žebela' kate' zkwide'la', na' kate' no benne' žliž zi'e neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na' kate' no benne' zbia laže'e neda', na' kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate' zkwide'la', napža' yela' wak chie' Le'.

Pablo že' laže'e benách Corinto ka' zej nake' che Jesús

¹¹ Naka' benne' bi nnezle dan' bchalja' kan zej nak da' chawe' ka' da' bena' neda'. Le'ekze ben byenle bena' ki. Le'e žala' wká'n

zenle neda', na' la'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žékéle le'e zej náklj'e zen, benne' ka' znnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'. ¹² Da' ka' bena' lo yela' zbez zen laže' chia' gan zoale le'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Blé'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yela' wak zen che ya'abá che Dios. ¹³ Toze da' bi bena' gan zoale le'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a le'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' zen chia' dan' bi bena' ki chele.

¹⁴ Za' la'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'. Žénela' gonnle le'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' že'n ka', bi žon byenen wáwgakbe' xa xna'gakbe'. Xa xna'gakbe' ka' žala' wáwgake' zi'ngake' ka'. ¹⁵ Dot laža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich gak da' chawe' chele, la'kze žekla' neda' kate' nzi'izela' le'e, zej žeyache' yela' nzi'il chele len neda'.

¹⁶ Nnézkzelele bi bsaka' zi'a le'e. Na'a, bájele nnale goka' sina', na' len da' wen laže' bebélenla' da de chele. ¹⁷ Žékélele ben láže'la' le'e katen' bse'la'a benne' wbás chia' ka' gan zoale? ¹⁸ Góta'yoela' xkwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bse'la'a lježžon' tzen len lebe'. Žékélele ben láže'le xkwide' Titon' le'e? ĆBi bento' tlebe kan žonto' xkwide' Titon', na' neda', na' lezka' tlebe kan nak dan' bchaljton'?

¹⁹ Žékélele le'e, zi'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto' lo wláz Benne' Criston', na' yógo'te da' žonto' zej naken nich gakže dot li laže' yela' žejlé' chele che Benne' Criston'. ²⁰ Zžeba' bi gagle le'e kan žénela' gagle kate' la'a gan zoale, na' neda' bi gaka' kan žénelele le'e gaka'. Zžeba' zdílele, na' zgé'elele lježle ka', na' zža'le lježle ka', na' žliž ditjele lježle ka', na' znnle che lježle ka', na' zka'n zen kwinle, na' žonle žo'osbé. ²¹ Kate' la'a gan zoale, cha' ki žaken chele, zžeba' gon Dios ga yedoe'ela' kan nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' béngake' dola', na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' béngake', na' da' ka' wzé láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

¹ Da' beyonne chi'i ni la'a neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Žon byenen nnita'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no benne' žesbage'e lježe' zia." ² Ba bchi'la' benne' ka' béngake' dola' katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na' na'a zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógo'te

benne' ka' žóngake' dola', la'kze zoa' zi'to' nga, znnia': cha' la'a gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw láže' katen' tlegaka'-ne'. ³ Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak biá'gaken zchalja' ki. Bi žkwide'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo yela' wak zen chie' žone' bi da' žone' chele. ⁴ Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwide'le', san zoe' nbane' dan' zoalen yela' wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwide'lt'o' tzen len Le', san dan' nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yela' wak che Dios neto' nich bi da' gonto' gan zoale.

⁵ Le wia kwinle cha' žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' bia' la' kwínzele. ĆBi nnézelele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'? ⁶ Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'. ⁷ Žližto' Dios, na' znnablt'o'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', la'kze géklele zchixelto' neto'. ⁸ Bi gak wži'to' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da' naken dot da' li. ⁹ Che len žebelto' kate' zkwide'lt'o', na' le'e žak chochle. Žližtezo' Dios, na' znnablt'o'-ne' gone' ga gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁰ Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' la'a gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'a, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžia' yi'a le'e.

¹¹ Na'a, zi'na'do' ka', le gak choch. Le we' laže' gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' laže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len lježle ka', na' le ga'nlen lježle ka' chawe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nzi'ile' žo'o, na' zka'n žie' yichj lázdo'žo. ¹² Le gape "Padiox" lježle ka', tole yetole, na' le che'la' lježle ka'. ¹³ Yógo'te lježžo ka' nnita'gake' nga žápegake' le'e "Padiox."

¹⁴ Znnabla' Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' ži'ile' le'e, na' gone' ga gagle toze len Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO GAN NBAB GALASIA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús gan nbab Galasia

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lježžo ka' nníta'gake' nga, žónlengake' neda' tzen. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belseła' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bséla'kze' neda', na' Xažo Dios, Bennen' bes-bane' Jesusen' lo yela' got, bénlene' Le' tzen. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xažo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n zie' yichj lázdo'le. ⁴ Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' lo yela' got ni'a che doła' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o lo da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele Xažo Dios. ⁵ Ga'n zénteze Dios! Ka'kze gaken.

Toze nak diža' chawe' kan nak che Jesús, Benne' Cristo

⁶ Žebánle'ela' kan žonle le'e, dan' la' zká'ntele Dios. Le' bliže' le'e nich gakle che Leze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' laže'e žo'o, san na'a žénelele si' lo na'le to diža' chawe' yoble. ⁷ Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san zchalja' ki dan' zej nníta' benne' ka' zchíxgake' lježžo ka', na' žénegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'. ⁸ Cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' bchaljito' neto' lawle le'e, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žála' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e le'. ⁹ Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a znnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' ba wzí' lo na' len, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

¹⁰ ¿Žéklele žénela' gaple neda' ba la'ne kate' zchalja' ki? O'o. Žénela' yežoja' chawe' law Dios. ¿Žéklele žénela' chaz láže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz láže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

Ka beyák Pablo benne' wbás che Benne' Cristo

¹¹ Na'a, žála' nnézele da' ni, zí'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' zchalja' bi zan' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ¹² Kege no benne' bdie' diža' chawen' lo na'a, na' kege no benne' bsdlen' neda'. Jesús, Benne' Criston', bze-jní'kzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'. ¹³ Ba békzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' lo na'a kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios. Nnékzelele kan bena', katen' wžia' láže'li'a benách ka' che Dios, benne'

ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžia' yi'a légake'. ¹⁴ Kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka' yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka' zeyá'a neda', dan' wzí'že lo na'a neda' ka' légake' da' bdegak xa wdé cheto' ka' lo na'to' kan bénteze béngake'. ¹⁵ Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i laže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bliže' neda' nich gona' xchine'. ¹⁶ Naž, katen' gónekzele Dios, bene' ga bénbi'a Zi'ne', Bennen' bsele'e neda' nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' Le'. Katen' bene' da' ni, bi bejtlija' no benne' nake' benachze nich wsedle' neda', ¹⁷ na' bi wyá'a lo yež Jerusalén nich chejwia' benne' ka' gókgake' wbás ka' che Benne' Criston' zga'alegake' ka' neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a lo yež Damasko.

¹⁸ Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a lo yež Jerusalén, na' bejwía' Bedw, na' bgá'nlena' le' xda' ža. ¹⁹ Katen' wzó'a ga na' bi ble'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' Xanžon' ble'ela'-ne'. ²⁰ Da' ni da' zzoja' chele naken dot da' li. Nnékzele Dios bi žon laža'a.

²¹ Wdé na' wyá'a, na' wdía' lo yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej nbaben Silisia. ²² Kate' ža ka' lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bénbi'a'gake' neda'. ²³ Belyenle' toze dan' bchaljgak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': "Bennen' wžia' laže'e žo'o zga'ale, zze diže'e na'a che da' žejle'žo, dan' gónele' wžia' yi'e." ²⁴ Ka' goken, bka'n zéngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús zzi' lo ná'gake' Pablo

¹ Kate' ba gok xda' yiz, wyá'alena' Bernabé, na' belá'a lo yež Jerusalén, na' bchi'a xkwide' Tito, bin' bénlenbe' neda' tzen žin. ² Wyá'a ga na' dan' bløe'el Dios neda' žála' cha'a ga na'. Katen' bla'a ga na', na' chela'ale bchájlena' benne' ka' nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' légake' kan nak diža' chawen' da' zzenla' benách zi'to' ka'. Bi bena' dan' gónela' bi ga'n dáche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a. ³ La'kze xkwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byéngake' chog lo xpéla'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'. ⁴ Da' li, bale benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj laže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byéngake' chog lo belá' che xkwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki zbíga'gake' gan zoažo žo'o, na' zwiagake' kan žonžo nich nnézelele' kan belážo lo na' da' bchi'le Moisés. Belážo dan' nakžo toze

len Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byéngake' yeyakžo da' yoble ka benne' ka' zej ndo'e lo na xtiža' Moisés na'. ⁵ Nitó chí'ido'ze, bi be'to' légake' latje. Ki bento' nich gape chí'ito' da' nak dot da' li che diža' chawen' nich gak yebélenžon.

⁶ Benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' laža'a kan zej nake', dan' bi zchi'a laže' Dios žo'o kan zchi'a láže'gak benách ka' žo'o. ⁷ Bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe, dan' gókbe'egekle' Dios bdie' lo na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tlebe kan bde Dios lo na' Bedon' žin chie', na' zzenle' benne' judío ka' diža' chawen'. ⁸ Dios, len yela' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka', tlebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsedle' le' benne' judío ka'.

⁹ Jakob len Bedon', na' Zwa, benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios lo na'a žin ni. Che len wzí' lo ná'gake' neda' len Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' xchin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' len Bernabé, na' lé'gake' góngake' xchin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'. ¹⁰ Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' láže'to' gáklento' benách yache' ka', na' da' ni že' láže'teža' žona'.

Pablo bdile' Bedw lo yež Antiokía

¹¹ Naž kate' bla' Bedon' lo yež Antiokía, bdila'-ne', dan' bchižle' kan bene'. ¹² Ka' goken dan' zga'ale bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen, na' bene' ki na' zejte bžingak baže benne' ka' zej nake' toze len Jakob. Naž wzó lawe' žebige'e, na' biž bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' lo ná'gake' žóngake' ga chog lo bela' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan žnna da' bchi'le Moisés. ¹³ Naž yebale benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', benlengake' Bedon' tzen kan žone' lo yela' zžebe chie', na' ka' goken ga bžinte ležka' bžebe Bernabé, na' le' bėnlene' lé'gake' tzen. ¹⁴ Naž kate' bļe'ela' bi žóngake' kan žnna da' naken dot da' li da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' lawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnia': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. žBiž chen' žėnelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejlé'gake' che Jesús kan želagak benách zi'to' ka'

¹⁵ Ležka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' xa xna'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. ¹⁶ Nnėzkelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan žnna da' bchi'le Moisés. Toze yeyák

chawe' lawe' Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Ležka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan žnna da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan žnna da' bchi'le Moisés na'. ¹⁷ Na'a, žeklžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' doļa' kan zej nak benách zi'to' ka', žžala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo doļa'? O'o. ¹⁸ Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdė chen, da' ni nak bian' zka'n ditja' da' žznakze Dios."

¹⁹ Dan' bi gok gona' kan žnna da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan žznakze Dios. ²⁰ Nak chia' ka ba gótłena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa nban Benne' Criston' lo yichj lážda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Zi'n Dios, Bennen' bži'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'. ²¹ Bi žėnela' wzóa' cheļa'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gak to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' žnna da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3

Da' žnna da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo

¹ le'e, benne' bi nnezle ka'! jLe'e, benne' Galasia ka'! žWzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan žnna da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze. ² Le wchebe neda' da' ni. žBedj-soalen Dios Be' La'y le'e dan' benle kan žnna da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bėnlele? ³ žNakžkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. žžėklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios? ⁴ žDáche'ze gok chele yógo'te dan' wzáka'le? žBi goken ki! ⁵ Kate' Dios žsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' le'e, na' žonne' le'e latje gonle yela' wak che ya'abá ka', žžone' ki dan' žonle kan žnna da' bchi'le Moisés na' o dan' žejlé'zele diža' chawen' da' bėnlele?

⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie'." ⁷ Che len žala' nnėzlele, benne' ka' žejlé'gake' che Dios, lé'gake' zej nake' da' li za'só Bran na'. ⁸ Nyejw le'e yiche la'y, da' bla' lawn zga'ale kan gon Dios, dan' žnnan, benne' zi'to' ka', benne' chejle'gake' chie' Le', gákgake' chawe' lawe' Le'. Che len Dios bļoe'ele' Bran na' zga'ale kan nak diža' chawen', na'

wnné: “Ło na' Za'só' gon chawa'a benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga.”⁹ Ki naken, Bran na' bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'. Lezka' na'a, Dios žone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹⁰ Zej nbaga' zia benne' ka' žxen láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios dan' žóngake' kan žnna da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: “Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' dot da' žnna xtiže'e.”¹¹ Na'a, nak bia' bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' da' žnna xtiže'e, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: “Soa nban bennen' beyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le'.”¹² Kan žeyák chawe' law Dios no benne' žejli'e che Benne' Criston' nžan' kan nak che benne' žxen láže'e yeyake' chawe' law' Le' dan' žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: “Soa nban no benne' žone' dot da' žnna xtiže'e.”

¹³ Benne' Criston' beslé' žo'o lo na' da' žchogen chežo gatžo da' nyejwn le'e xtiža' Moisés na', dan' bi'e latje wžóg chie' gate' lo wlažžo žo'o. Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: “Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' zej de'e to le'e yag.”¹⁴ Ka' goken che Benne' Criston' nich gak gon Dios kan bchebe láže'e gone' che Bran, katen' wnné' gon chawe'e benách zi'to' ka' lo na' Jesús, Benne' Criston', nich gak gone' ga yedjsoalen Dios Be' La'y žo'o cha' chejle'žo chie' Le', kan bchebe láže' Dios gone'.

Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' bchebe láže' Dios gone'

¹⁵ Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e to da' žsaka' leba', to da' žaken chežo, na' žnnia': Kate' chope benne' ka' ba bėngake' toze xtiža'gake', na' ba ben chóčgake' dižan', naž bi gak nitó benne' wché'en, na' bi gak no benne' wzanen'.¹⁶ Dios bchebe láže'e to da' gone' che Bran, na' che Za'sóe'. Gan nyejw le'e yiche da' ni, bi žnnan: “za'sóe' ka”, da' žchaljen chegak benne' zan, san žnnan: “che Za'sóe'.” Da' ni žchaljen che toze Benne', Benne' Criston'.¹⁷ Da' ni žénela' nnia': Dios bene' toze diža' len Bran na', na' bchebe láže'e gone' kan žnna da' wnné'. Na'a, da' nyejw le'e xtiža' Dios, da' bchi'le Dios benne' judio ka' tape gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože' Bran na' dan', bi gak yeká'an dan' bchebe láže' Dios gonen', na' bi gak wsožen.¹⁸ Na'a, cha' žala' gonžo kan žnna xtiža' Moisés na' nich si'žo da' bchebe láže' Dios gonze', biž naken to da' bchebe láže'e gonze'. Dios žonze' ki dan' bchebe láže'e gone' ki che Bran na'.

¹⁹ Cha' ki naken, žbiz chen' bchi'le Dios benách ka' da' nyejwn lo da' bzoj Moisés na'? Dios bchi'le' benách ka' ki nich gak bia' zia da' zej nbage'e, san goken ki toze kate' bžinte ža na' bla' law Za'só Bran na', Bennen'

bchebe láže' Dios wnezjwe' chie'. Da' nyejwn lo xtiža' Dios bsele'en yežlyó nga lo na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' lawgak benách ka'.²⁰ Kate' toze benne' zoa da' zchebe láže'e gonen', bi žon byenen soa no benne' wché'en' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biž chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw lo da' bzoj Moisés

²¹ Na'a, kan nak da' nyejwn lo xtiža' Dios, žnaken tlebe len dan' bchebe láže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonen ga soažo nbanžo to chi'ize, naž gak yeyakžo chawe' law Dios cha' gonžo kan žnna xtiže'e.²² San da' nyejwn le'e yiche la'y žnnan yógo'težo nbága'žo doła'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe láže' Dios gata' chežo cha' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

²³ Kate' bi na' žin ža gak chejle'žo che Benne' Criston', da' žnna xtiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' žchi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'.²⁴ Ki naken, da' žnna xtiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsedle' žo'o na' zejte ža bløe' law Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'.²⁵ Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo che Benne' Criston', dan' bsedlen žo'o biž žchi'len žo'o.

²⁶ Yógo'tele le'e nakle ži'nkze Dios dan' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze len Le'.²⁷ Yógo'te benne' ka', benne' bežoagake' nis nich yeyákgake' toze len Jesús, Benne' Criston', ba beyákgake' kan nakkze' Le'.²⁸ Biž zej nžoj chople benne' judio ka' len benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chople benne' byo ka' len no'le ka'. Kate' beyakle toze len Jesús, Benne' Criston', yógo'tele lezka' beyakle toze len lježle tole yetole.²⁹ Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', lezka' nakle za'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe láže' Dios wnezjwe' che Bran na'.

4

¹ Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne žbez to xkwide' byo ža wlo'é'e law xabe' ba žeyála'be' si'be' da' žala' wka'ne' chebe', ne nakbe' kio to bi' ndo'w, la'kze da' li yógo'te gaken chebe'.² Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' žchi'igekle' lebe', na' žkóngekle' žin da' žala' gaken chebe' na' zejte ža ba bdižjw xabe' chebe'.³ Lezka' žaken chežo. Katen' gokžo ka xkwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchi'igeklen žo'o.⁴ Naž kate' bza'a ža, Dios bsele'e ži'nkze nga. Goke' ži'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekke benne' judio ka' bchi'igeklen Le'.⁵ Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' žchi'le xtiža' Moisés na' légake', nich gak yeyakžo žo'o ži'nkze Dios.

⁶ Nich gak bia' ba nakle zi'nkze Dios, Le' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le, na' Lekze' zcháljlene' Dios lo w lazle le'e, na' z'ne': "Xe." ⁷ Ki naken, ba nakle zi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a, dan' nakle zi'nkze' Le', Dios na'kze ba bchebe laže'e gonne' chele da' naken chie', dan' nakle toze len Benne' Criston'.

Pablo že' laže'e benne' Galasia ka' žejlé'gake' che Jesús

⁸ Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n zenle lo'a ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'. ⁹ Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios le'e, žbiz chen' žénelele yeyo'ole lo na' xtiža' Moisés na', da' bi žáklenen nitó benne'? žénelele gakle da' yoble benne' ndo'w ka', nich gonle kan z'na xtiže'e? ¹⁰ Zka'n zenle to yetó ža, na' to yetó byo', na' to yetó da' žaken, na' to yetó yiz. ¹¹ Žžeba' da' gak chele. Bena' žin gan zoale le'e nich gónbia'le da' naken dot da' li. žBeyák dáche'ze žin da' bena'? ¹² Žáta'yoela' le'e, zi'na'do' ka', gakle kan naka' neda', dan' ba belá' lo na' dan' wnná Moisés na'. Ki žala' gonle dan' beyaka' neda' kan gokle le'e. Bi be da' žia benle chia' neda'.

¹³ Ba nnézkzelele biz chen' wzó lawa' zchalja' diža' chawen' gan zoale le'e. Bchaljan' ga na' dan' gókl'i'a yižwé'. ¹⁴ Bi bka'nle neda' ka'ze, na' bi bzoale neda' chela'ale la'kze bgótelele ni'a che yižwé' chian'. Wdaple neda' ba la'ne, toze kan gapple ba la'ne to wbás che ya'abá, o kan gapple ba la'ne Jesús na'kze, Benne' Criston'. ¹⁵ Bebél'e'elele ža na'. žBizkze goken chele dan' biž žaken ki chele? Da' ni gak nnia' kan goken chele: Chela' gok to da' sáke'le gonle, na' kwejle yej lawkze, na' gonnlen chia' neda'. ¹⁶ Na'a, žžéklele beyaka' to benne' bi žle'ele' le'e chawe' dan' goža' le'e káteze naken?

¹⁷ Benne' ka' zchíxgake' le'e že' láže'gake' le'e, san kege nich gaken chawe' chele. Žénegekle' góngake' ga kwej yichjle neto', na' we' láže'le lé'gake'. ¹⁸ Na'a, chawe' naken soa no benne' že' laže'e le'e, san toze cha' naken nich gak chawe' chele. Ki že' láže'teza' le'e, na' kégeze kate' ne zóalena' le'e. ¹⁹ Le'e, zi'na'do' ka', kan žak che to no'le za' galj bi' že'n chie', zžáka'li'e, lezka' zžáka'li'a neda' da' yoble ni'a chele le'e kate' žinže ža gakle dot kan nak Benne' Criston'. ²⁰ Žak láže'li'a sóalena' le'e na'a nich gak wcháljlana' le'e to diža' nža', dan' že' zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, zo'le Bran

²¹ Na'a, nólele le'e žénelele wdé kwindle lo na' da' bchi'le Moisés na', le wia da' ni da' nnia'. žBatkle bze nagle da' z'na xtiža' Moisés

na'? ²² Lo xtiže'e z'nan ki: "Wnníta'gak chope xkwide' byo ka' che Bran. Tobe' gokbe' zi'n to no'le ndo'w, na' yetobe' gokbe' zi'n to no'le bi ndo'e. ²³ Zi'n no'le ndo'w na' goljbe' lo ni'a lo na' to benne' kan žaljak yógo'te xkwide' ka', san zi'n no'le bi ndo'e na' goljbe' dan' bchebe laže' Dios gone' ga galjbe'." ²⁴ Da' ni naken to da' žsaka' leben. Kan gok chegak chope no'le ki žsedlen kan zej nak chope diža' nžag, da' ka' Dios bénlene' benách ka'. To diža' nžag na' naken da' ben Dios law ya'a Sinai, na' da' goken che Agar, no'le ndo'w che Sara žloe'elen kan naken. Benne' ka' zej nzi' diža' nžag ni zej nake' ka' zi'n Agar na', na' zej nake' ka' benne' ndo'w ka' lo na' diža' nžag na'. ²⁵ Da' gok Agar na' lezka' žloe'elen kan nak ya'a Sinai, dan' žen' gan n'bab Arabia, na' lezka' žloe'elen kan nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža, dan' naken ka to benne' ndo'w tzen len benne' ka' zej nni'e' lo yežen'. ²⁶ San bi ndo'gak benách ka' che Jerusalén na' da' žen' ya'abá che Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž ka' che yežen'. ²⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' z'nan:

Bebél, no'le wbíž, bi zoa zi'no'.

Lo yeła' žebél chio' wžéžeya'a, la'kze batkle gok chio' da' zžáka'kze to no'le za' galj bi' že'n chie'.

Bebél la'kze nbej yichjgak benách ka' le', dan' Dios gone' ga yánle'eže zi'no' ka' ka' xkwide' ka' che no'len' zóalene' benne' byo chie'.

²⁸ Zi'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan gok Isaak, zi'n Bran. Nakžo ka' za'só Bran na', xkwide' ka' bchebe laže' Dios gáljgakbe' chie'. ²⁹ Kate' ža ka', xkwiden' goljbe' kan žaljak yógo'te xkwide' ka', wžia láže'be' xkwiden', bin' goljbe' ni'a che yeła' wak che Dios Be' La'y. Lezka' žaken chežo na'a, želbia láže'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga žo'o. ³⁰ Na'a, žbizkze z'na da' nyejw le'e yiche la'y? Ki z'nan: "Bebél no'le ndo'w na' na'le tzen len zi'ne', dan' bi gak si' zi'n no'len' tzen len zi'n no'le bi ndo'e da' bchebe laže' Dios gatan' che zi'n no'le bi ndo'e na'." ³¹ Ki naken, zi'na'do' ka', bi nakžo kan gok zi'n no'le ndo'w na'. Žo'o nakžo ka' zi'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwindle, nich ga'nle lo yeła' želá

¹ Ba belážo dan' beslá Benne' Criston' žo'o. Le soa choch cha', na' le ga'n lo yeła' želá na'. Bi wzóa kwindle da' yoble lo na' da' bchi'le Moisés na', nich bi gakle ka' benne' ndo'w ka' chen.

² Le wzé nag da' z'nnia'. Neda', Pablo, žapa' le'e cha' gonnle no benne' latje choge' lo belá' chele kan z'na da' bchi'le Moisés na', bi yebélenlele da' ben Benne' Criston'. ³ Da' yoble žénela' yapa' no benne' byo žwe'e

latje no benne' choge' lo xp̄ele'e da' ni, žon byenen gone' dot da' z̄nna da' bchi'le Moisés na'. ⁴ Nólele le'e žék̄lele yeyakle chawe' law Dios dan' žonle kan z̄nna x̄tiža' Moisés na', ba bk̄was̄lenle Benne' Criston'. Ba banle da' žonn Dios chežo. ⁵ Žo'o ni ž̄xen láže'žo yeyakžo chawe' law Dios ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y dan' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁶ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo bela' chežo kan z̄nna x̄tiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo. Da' záka'že naken chejle'žo che Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo lježžo ka'.

⁷ Cháwe'do' gok kan wzó lawle žonle ža na'. ž̄Nak̄yke goken bka'nle da' naken dot da' li? ⁸ Dios, Bennen' bliže' le'e, bi ben byene' benle ki. ⁹ Bi gaļ láže'le da' z̄nnan: "Láte'ze kwa zichj che yet x̄til žonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'." ¹⁰ Dan' nakžo toze len X̄anžon', ž̄xen laža'a kan nak chele, sa' láže'le t̄bebe kan z̄za' laža'a neda', na' Dios wsaka' zi'e bennen' z̄chixe' le'e, nóte'teze benne' nake'.

¹¹ Na'a, kan nak chia' neda', z̄i'na'do' ka', zej n̄nita' benne' ka' z̄n̄nágake' žseda' benách ka' žala' chog lo bela' chegak benne' byo ka' kan z̄nna da' bchi'le Moisés na'. Cha' žona' ki, ž̄biz chen' želbia láže'gak benne' judio ka' neda'? Chela' žseda' ki, bi ža'a nitó benne' neda' dan' z̄chalja' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze. ¹² Kan nak chegak benne' ka' ž̄chixgake' le'e, benne' ka' žénegekle' chog lo bela' chele, žak laža'a chóggake' to chi'ize kwíngake'.

¹³ Kan nak chele, z̄i'na'do' ka', Dios bliže' le'e nich gakle benách nla ka'. Bi wkónlele žin yela' želá na' nich gonle kan zdan láže'zele, san nich gonle žin che lježle tole yetole, dan' nž'i'ilele lježle ka'. ¹⁴ Yógo'te da' z̄nna x̄tiža' Dios žon bennen' žone' kan z̄nna x̄tiža' Dios da' z̄nnan: "Žala' ži'ilo' lježo' kan nž'i'il kwino'." ¹⁵ Na'a, cha' z̄nnele che lježle tole yetole, da' žonle naken kan žongak beko' yix̄e' snia ka', bia ka' žáwya'agakba', na' žáwgakba' ljéžgakba' ka'. Cha' ki žonle, le gape chi'i kwinele nich bi wz̄ia yi'le lježle tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo

¹⁶ Da' ni žapa' le'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle kan žénelele lo yela' benachze chele. ¹⁷ Da' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo bi naken t̄bebe len da' žénele Dios Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken t̄bebe len da' ka' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken t̄bebe, na' che len bi gak gonle kan žénekezele. ¹⁸ Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés na'.

¹⁹ Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake'.

Zka'n dítjgake' yela' zchag na'.

Žóngake' da' zinnj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.

²⁰ Zka'n žéngake' lo'a ka', na' žóngake' yela' wzá'.

Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe', na' želdilene' légake'.

Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' želžé'e.

Zze láže'gake' da' kegle.

Želžój chóplegake', na' z̄béjgake' chela'ale benách ka'.

²¹ Zdan láže'gake' yela' gape, na' žótgake' benách ka'.

Želzožle', na' žáwle'egake'.

Zdetlen žóngake' da' ka' žóngake'.

Da' zan da' ki žóngake'. Neda' zchi'la' le'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' le'e zga'ale, z̄nna: benne' ka' žóngake' ki bi gak cházgake' gan z̄nna bia' Dios.

²² Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin lo yichj lázdo'žo dan' žonžo ki:

Nž'i'ilžo lježžo ka', na' žebéle'elžo.

Zga'n ži yichj lázdo'žo, na' z̄bežžo zen laže'.

Že' láže'žo lježžo ka', na' nakžo ži'i laže'.

Žonžo kan z̄nnažo.

²³ Nakžo gaxjw laže', na' z̄nna bia'žo kwinžo.

Da' bchi'le Moisés žo'o bi z̄zi'il che da' ki. ²⁴ Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekezegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'. ²⁵ Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žala' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.

²⁶ Bi žala' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo lježžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo lježžo tožo yetožo.

6

Žala' gákl̄enžo lježžo ka'

¹ Na'a, z̄i'na'do' ka', cha' lé'elele žon to lježle doļa', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žala' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwinele nich bi gon da' xiwe' ga bága'le doļa'. ² Le gaklen lježle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan z̄nna da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.

³ Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'. ⁴ To to benne' žala' wie' binlo da' žonke'. Naž cha' yežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki. ⁵ To to benne' žala' we'e da' besbaga' Dios le'.

⁶ Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnézjwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.

⁷ Bi gon laže'l kwınle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yelaple kan nak da' gozle.

⁸ Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yelaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yelaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejli kanne. ⁹ Ki naken, bi žala' wsanžo gonžo da' naken chawe', na' cha' bi yekwasžo, žin ža yelapžon. ¹⁰ Che len, bátteze gata' latje chežo, žala' gonžo da' nak chawe' chegak yógo'te benách ka', na' da' naken blo, žala' gonžo ki chegak lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze lawte

¹¹ Le wia kato da' zen diža' ni da' zzoja' nga chele len na' kwina'. ¹² Benne' ka' žénegekle' góngake' ga chog lo belá' chele kan žnna da' bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich yežóžgake' chawe' lawgak benne' judío ka', nich bi kwia láže'gake' légake' dan' zcháljgake' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze. ¹³ Na'a, benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' kan žnna da' bchi'le Moisés na', bi žóngake' dot kan žnna da' bchi'le. Žénegekle' góngake' ga chog lo belá' chele nich gak wká'n zen kwíngake' dan' gata' latje chégake' nna biá'gake' le'e. ¹⁴ Kan nak chia' neda', wká'n zena' toze da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' gote' le'e yag kroze. Ni'a che da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze, da' žen' yežlyó nga naken chia' neda' ka to da' ba naten, na' bi že' laža'an, na' neda' naka' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ka to benne' gat, na' bi gak yekwásgake' neda'. ¹⁵ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo belá' chežo kan žnna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo belá' chežo. Da' záka'kze naken gakžo benách kobe lo yichj lázdo'žo. ¹⁶ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' kan žnna da' žsedla' nga, na' yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios, žnnabla' Dios wká'n žie' yichj lázdo'gake', na' yeyache' laže'e légake'.

¹⁷ Na'a so law, biž gak no benne' gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej že' lo xpela'a yiž ka' da' zej nak bian' naka' wen žin che Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Na'a, zí'na'do' ka', žnnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO LO YEŽ ĘFESO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Dios, na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Ęfeso. Naka' neda' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston', dan' Dios na'kze gónele' gaka' ki. ² Znnabla' Ęažo Dios len Ęanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žomn Dios chežo dan' nakžo toze len Jesús

³ ja'n zen Dios, Ęa Ęanžo Jesús, Benne' Criston'! Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios ba benne' chežo yógo'te da' naken chawe' che ya'abá chie', dan' bsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' žo'o. ⁴ Zga'ale kate' ben Dios yežlyó nga, wžekze' žo'o nich gakžo che Leze' ni'a che Benne' Criston', na' nich gakžo benách la'y chie' ka', na' nich gakžo chawe' lawe' Le'. ⁵ Dios bkweze' zga'ale si' lo ne'e žo'o ka' zínkze' ka' ni'a che da' gon Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz laže'e Le' gone' ki, na' dan' naken da' gónekzele' gone'. ⁶ Žala' wká'n zéntežžo Dios ni'a che da' benne' chežo, dan' bennze' chežo dan' nakžo toze len Zi'ne', Bennen' nži'ile'. ⁷ Benne' Criston' beya'we' žo'o katen' gote' lo wlazžo žo'o nich gak yenít law Dios žo'o che doła' da' nbága'žo. Ki ben Dios dan' nži'ile'ele' žo'o. ⁸ Błoe'ele' law kan nži'ile' žo'o dan' benne' chežo yela' sina' chie', na' yela' žejni'il chie' ⁹ nich gak gónbia'žo da' bkweze' chežo, na' błoe'ele' žo'o da' bgache', dan' bzoakzen' zga'ale gonen' lo na' Benne' Criston'. ¹⁰ Dan' bzoakze Dios gonen' kate' žinte ža, naken gone' ga gakgak toze, na' chazgak lo na' Benne' Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

¹¹ Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale nich gak chežo da' naken che Ęažo Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak da' gónekzele' Le'. Nake' Le' Bennen' žone' yógo'te kan žénekzele' Le'. ¹² Ki ben Dios nich wká'n zenžo-ne' kan nak yela' zen chie', žo'o ni žxen láže'žo Benne' Criston' zga'aležo ka' yezika' benách ka'. ¹³ Lezka' goken chele le'e. Katen' bénlele diža' da' naken dot da' li, diža' chawen' kan gak yelažo, na' bejle'le che Benne' Criston', na' Dios bzoe' chele da' nak bian' nakle chie', katen' bhchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' bchebe laže' Dios seje'e chežo. ¹⁴ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, nak bia' gak chežo da' naken che Ęažo Dios kate' yeyóž

yeya'we' žo'o, žo'o na' ba nakžo chie' Le'. Ki naken nich ga'n zen yela' bani' chie'.

Pablo znnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

¹⁵ Che len, katen' benla' kan žejle'le che Ęanžo Jesusen', na' kan nži'ilele yógo'te benách ka' che Dios, na' zejte na'a ža ¹⁶ bi žsana' žapa' Dios: "Žóžkeno" ni'a chele. Žejśá' laža'a le'e kate' zcháljena' Dios, ¹⁷ Bennen' nake' Dios che Ęanžo Jesús, Benne' Criston', na' nake' Ęažo, na' nape' dot yela' wak. Znnabla'-ne' seje'e Dios Be' La'y chele, nich gone' ga gónbia'le Dios dot kan nake'. Dios Be' La'y na' žonne' chežo yela' žejni'il, na' žloe'ele' žo'o da' nakkze Dios. ¹⁸ Znnabla' Dios wzejni'ile' le'e lo yichj lázdo'le nich gak nnézele kan nak da' žxen láže'žo, dan' bliže' le'e nich yebélenlenen, na' nich nnézele kan nak yela' wnni'a che ya'abá che Dios da' gaken chegak benne' ka' zej nake' chie' Le', ¹⁹ na' nich nnézele kato da' zen nak yela' wak chie', dan' žáklenen žo'o, nolžo žejle'žo chie' Le'. Yela' wak zen ni naken da' błoe'el law Dios ²⁰ katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' bene' ga wži'e kwit li ža chie' Le' gan nake' blo ya'abá che Dios, ²¹ ga na' zma bi'e benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', na' benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. Benne' Criston' nakže' blo ka' yógo'te benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' yežlyó nga, na' lo yežlyó da' zan'. ²² Dios bdie' lo na' Benne' Criston' yógo'te da' den nich nna bi'en, na' bzoe' Le' chegak benách chie' ka' nich gake' Ęanžo lo yógo'te da' zej naken chežo. ²³ Benách ka' che Benne' Criston' zej nake' ka' beła' žen chekze', na' žake' Le' dot zen lo beła' žen chie' na'. Žonkze' Le' ga zgólegak dot chawe' yógo'te da' den.

2

Belažo dan' nži'il Dios žo'o

¹ Dios ba benne' yela' nban da' zejli kanne chele, la'kze zga'ale gokle ka' benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' ni'a che da' zinnj da' benle. ² Ža na' benle tlebe kan žongak benách ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' benle kan gónele da' xiwe', dan' zma bian' lo be'ze, na' zkonlen žin benne' ka' bi žóngake' kan zma žtiža' Dios. ³ Lezka' gokžo yógo'te žo'o, dan' benžo kan wzeze láže'žo, na' kan wyáz láže'žo lo yela' benachze chežo. Che len wbága'žo doła' law Dios, dan' žonen ga choge' chežo gatžo kan gone' chegak yezika' benách ka'. ⁴⁻⁵ Naž katen' gokžo ka' benne' gat ka' ni'a che dolan' da' wbága'žo, Dios besbane' žo'o lo yela' got tzen len Benne' Criston' dan' beyache' láže'le' žo'o, na' bži'ile'ele' žo'o.

Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e. ⁶ Dios besbane' žo'o tzen len Benne' Criston' nich gone' ga kwe'žo tzen len Le' gan zna bi'e ya'abá chie' Le'. ⁷ Katen' ben Dios ki, bloe'ele' benách ka' zá'gake' kan nak yela' wnni'a che da' bennze' chežo, katen' bsele'e Jesús, Benne' Criston', nich gáklene' žo'o, da' nak bian' kan nží'ile'ele' žo'o. ⁸ Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e dan' že'le'le che Benne' Criston'. Beslé' le'e, kege dan' zoa da' chawe' da' benle le'e, san dan' naken da' žonze Dios. ⁹ Bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' dan' belé', dan' bi belé' ni'a che da' chawe' da' benkze' le'. ¹⁰ Da' nakžo naken da' benkze Dios. Dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bzoe' žo'o nich gonžo da' naken chawe', da' bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' žiyichj láždo'žo law Dios ni'a che da' ben Jesús

¹¹ Le chejsá' laže' kan gokle zga'ale. Gokle benách zi'to' ka', na' che len benne' judio ka', benne' želchoge' lo beła' chegak benne' byo ka' da' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, na' zmnágake' zej nake' benne' nžog lo beła' chégake', zmnágake' nakle le'e benne' bi nžog lo beła' chégake'. ¹² Ža na' wzoale zi'to' gan zoa Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to' ka' lawgak benách Israel ka', na' bi wzí'le da' chawe' che diža' da' ben choch Dios, dan' bchebe laže'e gata' chegak benách chie' ka'. Wzoale yežlyó nga, na' bi wzóa da' žxen láže'le, na' bi bénbia'le Dios. ¹³ Na'a, nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Zga'ale wzoale zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba bnnite' le'e gawze dan' got Benne' Criston' lo wlažžo žo'o. ¹⁴ Benne' Cristo na'kze zka'n žie' yichj láždo'žo law Dios. Le' bene' ga beyakgak benne' judio ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsole' yela' zža'a dan' bebejen légake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe. ¹⁵ Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' lo wlažžo žo'o, na' bsole' da' ka' zchí'igeklen benne' judio ka', da' ka' zej nyejwn lo da' bžoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' légake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze len Lekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yela' zža'a na'. ¹⁶ Dan' got Benne' Criston' le'e yag kroze, bsole' yela' zža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' légake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj láždo'gake' law Dios.

¹⁷ Ka' goken, zí'na'do' ka', blá' law Benne' Criston', na' bchalje' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', le'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' lezka' benne' judio ka', benne' ka' nníta'gake' gawze. ¹⁸ Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo law Xažo Dios, dan' zóalenzke Dios Be' La'y žo'o, la'kze nakžo benne' judio ka' o benách zi'to' ka'. ¹⁹ Che len, le'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka

benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbáblenle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze. ²⁰ Le'e nakle ka to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka jej ka' da' zej zoan law len ze'e, da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' len benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka jej blo che len ze'e na'. ²¹ Dot yo'on' da' nakle le'ekze žasen law len ze'e na', dan' nakkze Benne' Criston', na' jej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che Xanžon' gan zoakze' Le'. ²² Le'ekze nakle toze len Benne' Criston', Bennen' bn-nite' le'e nich gake ka to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoalen Dios Be' la'y le'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchalje' diža' chawe'

¹ Che len, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le le'e da' chawe' chie', le'e, benách zi'to' ka'. ² Žekla' ba nnézkzelele kan ben Dios, bdie' lo na'a žin da' žona' nich yebélenlele da' žonne' chežo. ³ Dios bloe'ele' da' bgache' che da' žone' Le', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bžoja' chele le'e láte'do'ze. ⁴ Kate' goł-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'. ⁵ Ža ni'te bi bzejni'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bloe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wlaže' Le'. ⁶ Ki zna da' bgachen: "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judio ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka toze benách, na' lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judio ka', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'." ⁷ Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'. ⁸ Néxjwža' neda' ka yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nníta'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en. ⁹ Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan nak da' bžoakze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' zle'elžo. ¹⁰ Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' zna biá'gake' len benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná' bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yela' žejni'il che Dios, kate' lé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'. ¹¹ Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bžoakze' Le' ža ni'te, dan' bene' lo na' Xanžo Jesús, Benne'

Criston'. ¹² Dan' nakžo toze len Benne' Criston', ba nzi'žo latje biga'žo dot láže'žo law Dios, dan' žejle'žo chie' Le'. ¹³ Che len žáta'yoela' le'e bi gak chope láže'le ni'a che da' zzaka'a neda' nich gáklena' le'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nak yela' nzi'il che Jesús

¹⁴ Che len zzoa ziba' law Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kan lie' Le' lezka' nzi' lagak yogo'te benách chie' ka', benne' ka' nmita'gake' ya'abá che Dios len benne' ka' nmita'gake' yežlyó nga. ¹⁶ Znnabla' Xažo Dios, lo yela' wnni'a da' zenle'e chie', wnezjwe' chele yela' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele lo yichj lázdo'le. ¹⁷ Znnabla' Benne' Criston' sóateze' lo yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le'. Znnabla' Le' gone' ga soale to chi'ize lo yela' nzi'il chie', na' bi yechá' yichj lázdo'le kan nzi'ilele-ne', ¹⁸ nich gak chejni'ilele tzen len yogo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nzi'ilele'le' žo'o gáte'teze na' to chi'ize. ¹⁹ Znnabla' Dios gone' ga gónbia'le yela' nzi'il na', da' bi gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios len le'e.

²⁰ Na'a, i'ga'n zen Dios, Bennen' gak gónle'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' láže'žo, na' wkonle' žin yela' wak chie' lo yichj lázdo'žo! ²¹ i'ga'n zénteze Dios lawgak benách ka' che Benne' Criston', na' law Jesús na'kze, na'a ža, na' yogo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze len lježžo ka'

¹ Na'a, neda' žáta'yoela' le'e, ne nyejwa' liž ya nga dan' zzoa lia' che Benne' Criston'. Znnabla' le'e gonle dot kan žala' gongak benne' ka' bliž Dios nich gákgake' che Leze', kan lezka' bliže' le'e. ² Le gak gaxjw laže', na' ži'i laže'. Le kwez zen laže', na' le we' laže' lježle tole yetole lo yela' nzi'il chele. ³ Le we' laže' gáktezle toze kan ba ben Dios Be' La'y le'e, na' gonle ki lo yela' zga'n cháwe'do' chele da' zóalene le'e.

⁴ Toze nak bela' žen che Benne' Criston' da' nžagžo žo'o.

Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o. Toze nak da' žxen láže'žo, dan' bliž Dios žo'o nich yebélenžon.

⁵ Toze nak Xanžon', na' toze da' žejle'žo, na' toze da' bezoažo nis.

⁶ Toze nak Dios, Bennen' nake' Xažo yogo'težo.

Le' znná bi'e yogo'težo, na' zkonle' žin yogo'težo,

na' zoakze Le' lo yichj lázdo'žo yogo'težo.

⁷ To tožo nzi'žo to yela' wak che Dios kan nak da' benn Benne' Criston' che chežo.

⁸ Naken ki kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne' zan, benne' ka' beslé' lo na' da' xiwe'. Bdisé' chegak benách ka' da' žonnze' chégage'.

⁹ žBizkze zejlas dan' znnan: "beyepe'?" Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' ble'e že'le lo yežlyó nga. ¹⁰ Bennen' betje' nake' Bennen' beyepe' žá'teže ya'abale nich besché'e yogo'te len da' nakkze' Le'. ¹¹ Benne' Criston' bennkze' che chežo yela' wak chie' ka':

Bi'e bale benne' ka' latje gákgake' wbás chie' ka'.

Bene' ga zchaljgak yebale benne' ka' lo wláz Dios.

Bsele'e yebale benne' ka' chejcháljgake' diža' chawen'.

Bnnite' yebale benne' ka' nich gape chí'igake' benách chie' ka'.

Wžie' yebale' nich wsédgekle' benách chie' ka'.

¹² Benne' Criston' bpa'kze' benách chie' ka' nich gak góngake' xchine', nich góngake' ga gákgak dot li laže' benne' ka' zej nake' ka' bela' žen chekze' Le'. ¹³ Ki gaken na' zejte yeyakžo toze yogo'težo kan žejle'žo che Benne' Criston', Zi'n Dios, na' kan nónbia'žone'. Gakžo wałe, na' yeyakžo dot kan nakkze Benne' Criston'. ¹⁴ Biž gakžo ka' xkwide' ka', kan zej nak benne' ka' la' zchá'tegake' kan žóngake', na' zej nake' ka' to da' zejen law nis yego, o ka' to da' zche' bite'teze be' žaken, na' zzi' lo ná'gake' bite'teze diža' da' žsedle no benne' lé'gake', bennen' žon láže'le' lé'gake' len yela' sina' chie', na' žone' ga zchí'xgekle' benách ka'. ¹⁵ Na'a, dan' nzi'ilžo žo'o lježžo ka', žala' wchaljžo da' naken dot da' li nich gak yeyakžo dot kan nak Benne' Criston', na' gakžo toze len Le', Bennen' nake' Xane dot bela' žen chie', da' nakžo žo'o. ¹⁶ Benne' Criston' žonkze' ga nžag chawe' bela' žen chie', da' nakžo žo'o, na' dot bela' žen chien' nžagen tzen ni'a che da' žon toze bela' žen chien'. Kate' žonžo xchinžo to tožo žo'o, žo'o na' nžagžo bela' žen chien', na' doten zgolen, na' žaken dot li laže', kan zej žakže dot li laže' kan nzi'ilžo lježžo ka'.

Yela' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

¹⁷ Lo wláz Xanžon' žapa' le'e da' ni, na' zdian' lo na'le, znnia': biž gonle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, benne' ka' žóngake' kan želzá' láže'gake', ¹⁸ na' zej nchoj yichj lázdo'gake'. Dan' zej nake' benne' bi nnezle ka', na' zej non zižje lázdo'gake', che len bi zej nzi'e yela' nban da' žonn Dios chežo. ¹⁹ Bi žedo'e'egkle'.

Bde kwíngake' nich góngake' da' zinnj.

Dot láže'gake' žóngake' yogo'te da' kegle.

²⁰ Benne' ka' bsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', bi bsédgekle' le'e gonle kan žongak benách ki. ²¹ Da' naken dot da' li da'

bénlele kan nak che Benne' Criston', na' da' nakle chie' Le', zśédgeklen le'e da' naken dot da' li da' zóalenen Jesusen'. ²² Le nna bia' yela' benachze chele da' gokle zga'ale, dan' znitlen ni'a che yela' zze laže' chele da' kegle dan' ben láže'len le'e. ²³ Le yeyák kobe lo yichj lázdo'le, na' lo be' nákkzele. ²⁴ Le si' yela' benách kobe da' žon Dios kan nakkze' Le', dan' zla' lawn dan' žonen ga žonle da' naken chawe', na' da' naken li laže'.

²⁵ Che len, biž gon láže'le. Yógo'težo žala' wcháljlenžo lježžo ka' da' naken dot da' li, dan' nžagžo yógo'težo beła' žen che Benne' Criston'.

²⁶ Cha' ža'le, bi žala' gonle doła'. Bi ža'le scha. ²⁷ Bi be gonle da' wnné xjon latje da' xiwe' nna bian' le'e.

²⁸ No benne' zbane' žala' wsane' yela' wbán chie', na' cheje' wen žin nich gata' chie' bi da' wnezjwe' chegak benách yache' ka'.

²⁹ Bi nne zi'le, san le nna da' naken chawe', da' gáklenen no benne' yenlen', na' gonen ga gak chawe' che bennen'. ³⁰ Bi gonle nyache' laže' Dios Be' La'y, dan' nak bia' nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y na' le'e, na' žin ža yeyož yeslé' le'e lo na' doła'.

³¹ Le kwas ladjwle le'e:

Yela' zge'el, na' yela' zža'a,
na' yela' zze laže',
na' yela' zdiłe diža', na' yela' wnné zi',
na' yógo'te da' kegle.

³² Žala' gagle ži'i laže', na' yeyache' láže'lele lježle tole yetole, na' yenit lawle che lježle tole yetole, kan ben Dios, benit lawe' chele le'e dan' nakle toze len Benne' Criston'.

5

Kan žala' gaggak benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Dan' nakle zi'nkze Dios, na' Le' nži'ile' le'e, le we' laže' gagle kan nake' Le'. ² Kan nak yógo'te da' žonle, žala' ži'ilele lježle ka', kan Benne' Criston' bži'ile'le' žo'o, na' bde kwine' lo yela' got lo wlažžo žo'o. Ben kwine' ka to biado' žotžo-ba' law Dios ni'a che dola' da' nbága'žo. Lezka' goke' ka to da' zla' zix, da' žaz laže' Dios, dan' zko'žo lo bkog la'y chie'.

³ Dan' nakle che Dios, bi gonle da' sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi dan láže'le yela' gape. Naž bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele. ⁴ Bi nnale da' sban o da' wen laže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žala' gonle, san gakže chawe' ye'le Dios: "Žóžkeno." ⁵ Ba nnékkzelele bi chaz nitó benne' gan zžna bia' Benne' Criston' tžen len Dios, bennen' žone' da' sban, o bennen' žone' da' kegle, o bennen' zdan láže'e yela' gape. Bennen' zdan láže'e yela' gape nake' ka to benne' zka'n zene' lo'a ka'. ⁶ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e len da' bi naken dot da' li. Ni'a che dola'

ki Dios gone' zia benne' ka' bi žóngake' kan zžna xtiže'e. ⁷ Bi gónlenle tžen benách ki.

⁸ Zga'ale wyo'ole le'e da' nak choł, san na'a yo'ole baní' che Dios, dan' nakle toze len Xanžon'. Le gon da' naken che banín', ⁹ dan' žon banín' ga gakžo ži'i laže', na' ga wchálžo da' naken dot da' li, na' ga gakžo chawe'. ¹⁰ Le we' laže' nnézelele da' žaz laže' Xanžon'. ¹¹ Bi gónlenle tžen benne' ka' žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan nak choł, san le yebėj lawe' law dan' žóngake'. ¹² Yedo'ełžo wchálžo kan nak da' žongak benne' ka' ngáche'ze. ¹³ Kate' bi da' yebejžo lawe' law, gak bia' yógo'te kan zej naken, dan' gon da' nak baní' ga gak bia' yógo'ten. ¹⁴ Che len nyejw le'e yiche da' zžnan: Bebán, le' na' zžaso'.

Wyase ladjw benne' gat ka'.

Benne' Criston' wza'ni'e chio'.

¹⁵ Le wia kwínle kan žonle. Bi gagle benne' bi žejní'igekle', san le gak benne' žejní'igekle'. ¹⁶ Le wkonle žin latje da' den chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe' chežo. ¹⁷ Bi gagle benne' bi nnezle ka'. Le we' laže' chejní'ilele da' žénele Xanžon' gonlen. ¹⁸ Bi sóžlele, dan' gon yela' zzožle ga nítile to chi'ze. Le we' latje nna bia' Dios Be' La'y le'e. ¹⁹ Le wcháljen lježle tole yetole, wkonlele žin salmo ka', na' da' ka' žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala' gołžo che Dios da' wká'n zenen Le'. ²⁰ Le wkonle žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' le ye' Xažo Dios: "Žóžkeno" ni'a che yógo'te da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak lježžo ka'

²¹ Le gon kan zžna xtiža' lježle tole yetole nich ki wká'n zenle Dios.

²² Le'e, no'le ka', le gon kan zžna xtiža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle kan zžna xtiža' Xanžon'. ²³ Ki žala' gonle dan' zžna bia' to benne' byo zo'le kan žon Benne' Criston', zžna bi'e benách chie' ka'. Benne' Criston' nake' Benne' žeslé' benách chie' ka', benne' ka' zej nžage' beła' žen chie' Le'. ²⁴ Kan žongak benách ka' che Benne' Criston' kan zžna xtiže'e, lezka' žala' gongak no'le ka' kan zžna xtiža'gak benne' byo che chégake' lo yógo'te da' žaken.

²⁵ Le'e, benne' byo ka', le ži'il no'le che chele kan Benne' Criston' nži'ile' benách chie' ka', na' bde kwine' nich gote' lo wlažgake'. ²⁶ Ki got Benne' Criston' nich wnnite'e benách chie' ka' lo na' Dios, na' zej nyaže' to lo nis da' naken xtiže'e. ²⁷ Got Benne' Criston' lo wlažgake' nich gak wzie' légake' law Dios, zej nake' ka to laže' xtan, da' bi naken sban, na' bi xonjen, na' bi zoa nitó da' zchinnjen, dan' žone' ga gággake' dot chawe', na' ga bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'. ²⁸ Le ži'il no'le che chele kan nži'il kwínle. No benne' byo nži'ile'

zo'le, nzi'il kwine'. ²⁹ Bi zoa no benne' zon zi' kwine', san zwaw kwine', na' žape chi'i kwine', kan zon Benne' Criston' len benách chie' ka', ³⁰ benne' ka' zej nžage' be'la' žen chie', na' zo'o nžagžo be'la' žen chien'. Nakžo zo'o ka xpele'e, na' žit chie' ka'. ³¹ Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Che len benne' byo žala' wka'ne' xa xne'e nich chejsóalene' no'le chie', na' da' chope' yeyákgake' ka toze benne'." ³² Da' ni da' nyejwn le'e yiche zloe'elen law to da' naken dot da' li, na' neda' žekla' lezka' zchaljen kan nak che Benne' Criston', na' chegak benách chie' ka'. ³³ Lezka' zchaljen kan nak chele. Yógo'tele le'e, benne' byo ka', žala' ži'ilele no'le che chele kan nzi'il kwine', na' le'e, no'le ka', žala' gapple ba la'ne benne' byon' che chele.

6

¹ Le'e, xkwide' ka', žala' gonle kan znaa xtiža'gak xa xna'le nich ki gonle kan znaa xtiža' Xanžon'. Žala' gonle da' naken chawe'. ² Da' bchi'le Dios da' naken blo, dan' zchen' to da' bchebe laže'e gone', naken da' znnan: "Wdape ba la'ne xa xno'o, ³ na' gak chawe' chio', na' scha so' nbano' yežlyó nga."

⁴ Le'e, benne' ka' nakle xagak xkwide' ka', bi gonle ga ža'agak zi'nle ka', san le yesgól légakbe', na' le seł-gakbe' snia, na' le wsedle-gakbe' kan žaz laže' Xanžon'.

⁵ Le'e, nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le gon dot láže'le kan znaa xtiža'gak xanle ka', benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, na' le gape-gake' ba la'ne lo yela' zžebe chele, na' le gon xchingake' kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁶ Le gon xchingake', kégeze kate' ne zwagake' le'e, nich yežózele chawe' lágwage', san dot láže'le le gon xchingake' kan žaz laže' Dios, kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁷ Dot láže'le le gon xchingake', na' ki gaken, gonle xchin Xanžon', na' kégeze xchingak benách ka'. ⁸ Nnézkezele kan gon Xanžon'. Yebi'e che chežo kan zej nak da' chawe' da' žonžo cha' nakžo benne' ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.

⁹ Le'e, benne' ka' zej yo'o benne' ndo'w ka' lo na'le, le gon chawe' chegak wen žin chele ka', na' bi wchébele légake'. Le chejsá' laže' kan nak chele, yo'ole lo na' Xanžo, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, tlebe kan nak chégake', na' le' bi zche'e kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

¹⁰ Na'a, zi'na'do' ka', le gak choch dan' nakle toze len Xanžon', na' zoalen yela' wak zen chie' le'e. ¹¹ Le gape chi'i kwine', wkónlele žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chi'igaken žo'o, nich gak soale choch katen' yénele da' xiwe' gonon ga bága'le dola'. ¹² Bi zdíl-lenžežo benách ka', benne' zej nake' be'la', na' žit, san zdíl-lenžo yela' wnná bia'

chegak be' xiwe' ka', be' ka' želdán lo be'ze, na' žónlengaken tzen benne' ka' znaa biá'gake', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', be' ka' zej nmitan' yežlyó nga gan nak choł. ¹³ Che len:

Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chi'igaken žo'o, nich kate' žin ža katen' gak da' bi naken chawe' chežo, na' gak sóeelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na' ga'nle choch.

¹⁴ Le soa choch.

Le si' da' naken dot da' li, da' gaken chele ka to yid da' nžejen le'le.

Le gak chawe', na' da' naken chawe' gape chi'in le'e kan žon to laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to benne' žeje' lo wdile.

¹⁵ Le soa ban laže' nich gak wchalje diža' chawen' da' zka'n žin yichj lázdo'žo law Dios, kan zoa ban laže' to benne' žeje' lo wdile, na' zleje' ze'le ni'e.

¹⁶ Da' naken blo, yela' žejlé' chele che Benne' Criston' gaken chele ka to da' naken choch da' wzele lawle, nich bi gała' da' ka' wsé da' xiwe' le'e, da' ka' zej naken ka yag ntóche'do' ka' da' žia yi' láwe'gaken.

¹⁷ Yela' žeslá gaken chele ka to lo'o ya da' gape chi'in yichjle.

Xtiža' Dios gaken chele ka to ya ntoche' da' žonn Dios Be' la'y chežo, nich wtíl-lenžon da' bi naken chawe'.

¹⁸ Le gon yógo'te da' ki, na' le wchaljen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e.

Le wchaljenteze Dios, zoalen Dios Be' La'y le'e.

Nich gonle da' ki, žala' soale ban laže', na' bi yedó láže'le, na' nnábele Dios gáklene' benne' ka' zej nake' chie' le'. ¹⁹ Lewchaljen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' neda', na' wzejni'ile' neda' da' nnia' katen' žala' wchalja', na' gone' ga gaka' wechóg laže' katen' wchalja', nich gak wzejni'ila' benách ka' kan nak da' ngache' che diža' chawen'.

²⁰ Dios bdie' lo na'a diža' chawen' nich wchaljan', na' dan' bena' ki nyejwa' liž ya nga. Le wchaljen Dios cha', na' le nnable-ne' gone' ga gaka' wechóg laže' nich wchalja' diža' chawen', kan žala' gona'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

²¹ Tíkiko, lježžo na' nzi'ilžo-ne', na' žone' xchin Xanžon' dot laže'e, wlo'e'ele' le'e dot kan žak chia' nga, na' kan žona'. ²² Che len, seła'ane' gan zoale, na' wlo'e'ele' le'e kan žaken cheto', na' gon choche' le'e.

²³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', wká'n žie' yichj lázdo'le, na' gone' ga gata' chele yela' nzi'il da' nžagen yela' žejlé' chele che Benne' Criston', yógo'tele na' nakle chie' le'. ²⁴ Dios gon chawe'e le'e, yógo'tele na' nzi'ilele Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nak li laže' yela' nzi'il chele le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO LO YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' nólele žáklenle benách chie' ka', na' nólele le'e žape chi'ile légake'. Zoale yež Filipos, na' nakle che Dios, na' nakle toze len Jesusen'. Xkwide' Timoteo žónlenbe' neda' tzen, na' naktó wen žin che Jesusen'. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Pablo znnable' Dios gáklene' benách ka' che Jesús

³ Žapa' Dios: "Žóxkeno'" kate' zza' laža'a chele le'e. ⁴ Žebela' kate' zcháljlana' Dios, na' znnabla'-ne' gáklene' le'e ⁵ dan' žejśa' laža'a kan bénlenle neda' tzen žin che diža' chawen'. Wzó lawle žonle žin na' ža na' bénlelen, na' žonlen na' zejte na'a ža. ⁶ Dios wzó lawe' žone' to da' naken chawe' lo yichj láždo'le. Žxen laža'a Le' gónteze ki na' zejte ža yelá' Jesús, Benne' Criston'. ⁷ Kan zza' laža'a chele naken kan žala' gona' dan' nží'ile'ela' le'e. Yógo'tele žebénlelele da' žonn Dios chežo, na' lo be' nakkzle žónlenle neda' tzen kate' ne nyejwa' liž ya nga, na' ki gonle kate' žina' lawgak benne' yolawe' ka' nich wlo'e'ela' law, na' gon chi'a diža' chawen' che Benne' Criston'. ⁸ Nnékzele Dios kan nží'ile'ela' le'e. Naken kan Jesús, Benne' Criston', nží'ile'ekzele' žo'o. ⁹ Znnabla' Dios gone' ga ží'izelele lježle ka', na' gónnli'e yela' sina', na' yela' žejni'il chele, ¹⁰ nich gak kwele da' nákle'eže chawe'. Cha' gaken ki chele, na' gakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Benne' Criston'. ¹¹ Da' nakle nak bian' da' naken chawe' da' žon Benne' Criston' lo yichj láždo'le nich la' law yela' bani' che Dios, na' nich ga'n zene' Le'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

¹² Zí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni: yógo'te da' goken chia' góklenen neda' nich gota' latje chia' bchalja' diža' chawen'. ¹³ Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak benne' yolawe' ka' len yezika' benne' ka', nnézgekile' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Benne' Criston'. ¹⁴ Dan' nyejwa' neda' liž ya nga, yelá'te ze ndachgak lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej nakže' benne' wechóg laže' ka', na' žxen láže'gake' Xanžon', na' biž zžébegake' zcháljgake' xtiža' Dios.

¹⁵ Da' li bale' zcháljgake' che Benne' Criston' dan' zgé'egekle' neda', na' želdíl diže'e, san yebale' zcháljgake' chie' dot li

láže'gake'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' neda' zcháljgake' che Benne' Criston' lo yela' zka'n zen kwíngake', na' kege dot li láže'gake'. Žénegekile' wsaka' zí'gake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya nga. ¹⁷ Benne' dot laže' ka', lo yela' nží'il chégake' zcháljgake' chie' Le', dan' nnézgekile' Dios na'kze hdie' lo na'a žin da' žona', zchalja' diža' chawen'. ¹⁸ Bi žonen ga že' zedla'. Žebela' dan' zcháljgake' che Benne' Criston' nákteze, cha' zcháljgake' dot láže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela' ¹⁹ dan' nnezla' yelá' neda' lo da' žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan' znnáblele le'e Dios gaken ki, na' dan' žaklen Dios Be' La'y neda'. Nake' Le' Bennen' žsela' Jesús, Benne' Criston', chežo. ²⁰ Ki žénela', na' žxen laža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchalja' lo yela' wechóg laže', na' lo na'a neda' gá'nteze zen Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen la' gattia' o cha' soa' nbana'. ²¹ Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'. ²² Cha' gak gona' žin da' gáklenen diža' chawen' che Benne' Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žala' kwian'. ²³ Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóalena' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia', ²⁴ san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gáklena' le'e. ²⁵ Dan' nnezla' naken ki, lezka' nnezla' gá'nlena' le'e nich gáklena' le'e nich gakže li láže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' yebéželele dan' žejle'le chie' Le'. ²⁶ Ki naken, yedjsóalena' le'e da' yoble, da' gonen ga chaz láže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gáklene' neda'.

²⁷ Le we' láže'ze gakle kan naken tlebe len diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' le'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle doch, na' nakle toze kan žonle tzen žin che da' žejle'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'. ²⁸ Bi we'le latje benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe' nich bi wchébegake' le'e. Da' ni wlo'e'len légake' kwia' yí'gake', san yelale le'e, dan' gak bia' Dios žáklenkze' le'e. ²⁹ Dios žonne' le'e latje gone' xchin Benne' Criston', kégeze kan žejle'le chie', san lezka' kan zžáka'le katen' žonle xchinen'. ³⁰ Na'a, gak gónlenle neda' tzen we' láže'žo wchaljšo diža' chawen'. Blé'ekzelele kan wzaka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan lezka' zžaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw laže', na' wzí'e yela' zen

¹ Dan' Benne' Criston' žon choche' le'e, na' lo yela' nží'il chie' žeyache' láže'le' le'e, na' nakle toze len Dios Be' La'y, na' nží'ilele lježle ka', na' žeyache' láže'lele lježle tole yetole, ² le gon ga yebéle'ežela'. Nich gonle ki, žala'

gakle toze len lježle ka', na' gak toze kan nží'ilele lježle tole yetole. Lezka' žala' gakle toze lo be' nákkzele, na' kan zza' láže'le. ³ Kan nak da' žonle, bi be' žala' gonle lo yela' zdan yela' gape chele o nich wká'n zen kwínle, san cháwe'do' žala' gonle yógo'te, na' bi géklele nákkzele le'e blo ka lježle ka'. ⁴ Lezka' le we' láže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele le'eze.

⁵ Žala' gakle gaxjw láže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gaxjw láže'. ⁶ Le' nake' tjebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žala' gon byene' ga'ne' tjebe kan nak Dios. ⁷ Bzoakze' chela'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljak benách ka', na' goke' benách. ⁸ Katen' goke' benne', goke' gaxjw láže', na' bene' kan znna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj. ⁹ Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzo'e' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'. ¹⁰ Ki ben Dios nich wzóa žibgak yógo'te benne' ka', benne' níta'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje choj, katen' yeŋgekle' la Jesusen'. ¹¹ Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xángake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žala' gakžo ka da' ka' zgo'ogaken baní' yežlyó nga

¹² Che len, zí'na'do' ka', kan bėnlele da' wnnía' katen' wzóalena' le'e, na'a žon byenžen gonle kan znńía' kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé' le'e. Le gon ki lo yela' zžebe chele Le', na' lo yela' žjize. ¹³ Dios žonkze' žin lo yichj lázdo'le, na' žone' ga žėnelele gonle da' žaz láže'e Le', na' lezka' žonne' yela' wak chele nich gak gonlen.

¹⁴ Le gon yógo'te da' žala' gonle, na' bi be nnele chen, na' bi tił diža'le. ¹⁵ Ki žala' gonle, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, san nich gakle li láže' zí'n Dios, na' gakle dot chawe' yežlyó nga, gan zoale ladjw benách ka' bi zej nake' chawe', na' zzoágake' Dios chela'ale. Le'e zgo'le baní' ládwjgake' kan zgo'ogak belj ya'abá ka' baní' katen' nak choj nga. ¹⁶ Žonle ki kate' zchalje diža' da' zbánlenžo láwgake'. Cha' ki gonle, na' gak yebéle'ela' ni'a che da' nákkzele le'e ža na' yelá' Benne' Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze wdía' gan ben zož gata', na' bėnlí'a žin. ¹⁷ Yela' žejlé' chele che Benne' Criston' naken to da' žaz láže' Dios. Chela' gon byen gata' neda' nich gak li láže' yela' žejlé' chele chie' Le', yebela', na' gak da' chawe' chia' neda' tzen len yógo'tele le'e. ¹⁸ Lezka' žala' yebélele le'e, lježto' ka', dan' gak da' chawe' chele le'e tzen len neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

¹⁹ Cha' ki žėnele Xanžo Jesusen', žxen láža'a la' séla'tia' xkwide' Timoteo gan zoale, nich gak yebela' katen' yela'be' nga, na' yed- jloé'elbe' neda' kan žaken chele. ²⁰ Tozbe' lebe' zza' láže'be' kan zza' láža'a neda', na' že' láže'le'elbe' le'e. ²¹ Yógo'te benne' yezika' že' láže'gake' da' naken chégakze'. Bi že' láže'gake' xchin Benne' Criston'. ²² Nnėzkzelele kan ben xkwide' Timoteon', bežojbe' chawe'. Bėnlenbe' neda' tzen žin che diža' chawen', na' nakbe' chia' ka to xkwide' byo, žónlenbe' xabe' tzen žin. ²³ Sela'a xkwide' Timoteon' gan zoale katen' nnezla' bi da' gaken chia' nga, ²⁴ la'kze žxen láža'a Xanžon' gone' ga la' yedjwátia' le'e.

²⁵ Lezka' žekla' žon byenen sela'a bi' lježžo Epafrodito gan zoale. Xkwide' ni bėnlenbe' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' wdil- lento' da' xiwe'. Le'e bséla'kzele-be' ga zoa' ni nich gáklēnbe' neda'. ²⁶ Lebe' žėnekzelbe' yedjwiabe' le'e, lježto' ka', dan' že' láže'le'elbe' le'e dan' nnėzlele wda'be' yižwé'. ²⁷ Da' li wda'be' yižwé', na' gok gatbe', san Dios bey- ache' láže'le'-be', na' kégeze lebe', san lezka' beyache' láže'le' neda', nich bi gakže nyache' láža'a ka naka' na'a. ²⁸ Che len, góñezela' sela'a-be' gan zoale nich gak yebélele da' yoble katen' yelé'elele-be', na' biž gak ny- ache' láža'a neda'. ²⁹ Le si' lo na'le-be' lo yela' žebél chele, dan' nakbe' bi' lježžo žejlé'be' che Benne' Criston'. Le gape ba la'ne yógo'te benách ka' zej nake' kan nakbe' lebe', ³⁰ dan' ben zož chebe' gatbe' dan' benbe' xchin Benne' Criston', na' dan' góklēnbe' neda' lo wlazle le'e.

3

Da' naken dot chawe'

¹ Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan' nakle toze len Xanžon'. Bi že' zedla' wzója' chele da' yoble kan nak dan' bzoja' chele zga'ale, dan' gáklēnen le'e. ² Le gape chi'i kwínle chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj. Zej nake' ka bia yiže' snia ka', benne' ka' žon byėngake' chog lo belá' chegak benne' byo ka da' nak bia' nzi'gake' xtiža' Dios. ³ Da' nak bian' nzi'žo xtiža' Dios, dan' naken dot li láže', zóalēnen žo'o. Dan' žejle'žo che Dios, yo'o Dios Be' La'y yichj lázdo'žo, na' žebelžo dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. Bi žxen láže'žo to da' žiazēn lo belá' žen chežo. ⁴ La'kze žxen láže'žo naken ki, lezka' neda' de chia' to da' gak wxėn láža'a. Cha' zoa no benne' žekle' yelé' dan' zoa da' chawe' da' bene', neda' ba benža' ka da' ben bennen':

⁵ Wžóg lo xpela'a dan' nak bian' katen' goka' xono' ža.

Golja' ladjw biche' ljež benne' Israel ka'.

Nbáblēna' za'só Benjamín, zi'nkze Israel na'.

Xa xna'a zej nake' benne' hebreo ka'.

Goka' benne' yodo' fariseo kan bka'n zena' Dios.

⁶ Be' láže'li'a xtiže'e ga bžinte wžia' laža'a benách ka' che Benne' Criston'.

Cha' wak to benne' gake' chawe' law Dios dan' žone' kan zrna xtiža' Dios, bi gok no benne' bi da' nnie' chia'.

⁷ Na'a, da ka' bxen laža'a zga'ale, ba bzooan' cheła'ale dan' naka' che Benne' Criston'.

⁸ Kégeze da' ki, san lezka' bnnita' cheła'ale yógo'te da' zej den, nich gak gónbi'a Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' záka'težen ka yógo'te da' ka'. Nich gónbi'a Le' bnnita' cheła'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej naken ka bebe, nich gata' chia' da' žonn Benne' Criston' chežo, ⁹ na' nich gaka' toze len Le'. Beyaka' chawe', kege dan' žona' kan zrna xtiže'e, san Dios na'ke beyone' neda' chawe' dan' žejli'a che Benne' Criston', kan žeyone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. ¹⁰ Žénezela' gónbi'a Benne' Criston', na' soalen yela' wak che Dios neda', dan' bkonle' žin katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' nich gónlena' Le' tzen, saka'a neda' kan wzake'e Le', na' nich soa' gata' kan gote' Le', ¹¹ dan' žxen laža'a Dios, yesbane' neda' lo yela' got.

Da' žonžo nich la'žo latje chežo

¹² Bi žnnia' ba napa' yógo'te da' ki da' gonn Dios chia', na' bi žekla' ba naka' dot chawe' lawe' Le'. Na'a, žon byena' gata' chia' yógo'te da' ka' dan' ba wzi' lo na' Jesús, Benne' Criston', neda'. ¹³ Le'e, zí'na'do' ka', bi na' gapa' da' ki, san toze da' žon byena'. Zzał laža'a da' ba napa', na' žon byena' gata' chia' da' za'. ¹⁴ Žona' kan žon to benne' taría taría žitje' lo witje nich gata' chie' to da' yebélenle'. Ki žona' nich gata' chia' da' bliž Dios žo'o nich gatan' chežo ya'abá chie' dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Ki žala' gonžo yógo'težo žo'o, nak dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'. Cha' žéklele bálele žala' gonle to da' yoble, žnnabla' Dios wzejni'ile' le'e. ¹⁶ Na'a, kan nak da' ba nzi' lo na'žo, žala' góntežežon.

¹⁷ Le'e, zí'na'do' ka', le gon kan žona' neda'. Ba bsedlto' le'e kan žala' gonle. Le wia kan žongak benne' ka' žóngake' kan bento' neto'.

¹⁸ Ba gožka' le'e zan chi'i, na' žapa' le'e da' yoble len yela' zbeže chia', žnnia': da' žongak benne' zan žonen ga zej nake' ka benne' ka' bi zlé'egekle' Benne' Criston' chawe', dan' zžogake' cheła'ale da' benke' Le' le'e yag kroze. ¹⁹ Chjak benne' ka' žóngake' ki lo yi' gabíl dan' dios chégake' naken da' zžeze láže'gake', na' zka'n zen kwíngake' ni'a che da' žóngake', da' ka' žala' gonen ga yedo'egekle'. Že' láže'zegake' da' de yežlyó nga, ²⁰ san žo'o že' láže'žo da' de ya'abá che Dios gan nbabžo, na' zbežžo ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, katen'

yežoje' ya'abá che Dios. ²¹ Le' wché'e beła' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak beła' žen chekze' Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' len yela' wak žen chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Žala'yebéteželenžo Xanžo

¹ Che len, zí'na'do' ka', le gak choch kan žejle'le che Xanžon'. Nži'ile'ela' le'e, na' žénela' yedjwía' le'e. Žonle le'e ga žebela', na' nakle chia' ka to da' chawe' da' benn Dios chia'.

² Le'e, Ebodia len Síntike, žáta'yoela' le'e gakle toze kan žala' gaggak benne' ka' zej nake' che Xanžon'. ³ Na'a, lježa' li laže', žénela' gákleno' chope' ka', dan' bėnlėngake' neda' tzen žin, bchaljto' diža' chawen', na' bėnlėngak Klemente len yezika' lježa' ka', neto' tzen. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de yela' nban da' zejli' kanne chégake'.

⁴ Le yebéteželenle Xanžon'. Da' yoble, žnnia': Le yebél. ⁵ Le gak ži'i láže' len yógo'te benách ka'. Za' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te dan' žnnable. ⁷ Dios wká'n žie' yichj láždo'le, kan zdetlen ka da' gak čhejni'igeke benách ka'. Dan' zzoa žin yichj láždo'žo gape chi'in yichj láždo'le, na' da' zza' láže'le, dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

Žala' sa' láže'žo da' naken chawe'

⁸ Da' žapa' le'e kate' ze lawte, zí'na'do' ka', le sa' láže'le che:

Da' ka' zej naken chawe'.

Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.

Da' naken dot da' li.

Da' naken li laže'.

Da' žebélenžo.

Da' naken dot láže'.

Da' naken xtan.

Da' žala' gapžon ba la'ne.

⁹ Le gon kan bsedla' le'e, dan' wzi' lo na'le, kan bchájlena' le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' zka'n žin yichj láždo'žo soálene' le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

¹⁰ Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi žnnia' goł láže'le neda', san bi na' gata' latje chele gáklenle neda'.

¹¹ Lezka', bi žnnia' ki dan' zoa bi da' žiažjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da' dezen chia'.

¹² Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla' o žbil zdoná', na' cha' de chia' da' zenle'e o zoa bi da' žiažjela'. ¹³ Yógo'te zžake'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'. ¹⁴ Benle le'e da'

chawe' katen' gókl̥enle neda', na' beyón zenle neda' katen' wzaka'a.

¹⁵ Le'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele kan gok chia' ža na' katen' bezá'a gan nbab Masedonia, nich bejchalja' diža' chawen'. Ládwjgak benách ka' che Benne' Criston', bi wzó'a no benne' gókl̥ene' neda', san lé'ezele gókl̥enle neda'. Bséla'le chia' dan' bnéžjwlen, dan' wzí' lo na'le da' bzenla' le'e. ¹⁶ Katen' wzó'a' lo yež Tesalónika, to chope chi'i bséla'le dan' bnéžjwlen chia' katen' byážjelan'. ¹⁷ Bi že' laža'a bi da' si'an, san žénela' gáta'že chele da' yebélenlelen ya'abá che Dios. ¹⁸ Žapa' le'e: ba wzí'a yógo'te dan' bséla'le chia', na' wdetle ka da' byážjela'. Dan' bséla'le lo na' xkwide' Epafroditon' benen ga goken ki. Dan' bnéžjwlen naken ka to da' zla' zix da' zla'ten law Dios, na' ka to da' zgo'ožon law Dios da' žaz laže'e Le'. ¹⁹ Dios wnezjwe' chele yógo'te da' žiážjelele, kan nak yela' wnni'a da' žen' ya'abá chie', dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. ²⁰ iGa'n zénteze Xažo Dios! Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox"
ljéžgake' ka'

²¹ Lo wlaza' neda', le gape "Padiox" benne' ka' zej nake' che Dios ga na', dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. Lježžo ka' nníta'gake' nga, benne' ka' žónlengake' neda' tzen, žápegake' le'e "Padiox." ²² Lezka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nga, benne' ka' zej nake' che Dios, žápegake' le'e "Padiox." Lezka' benne' wen žin ka' nníta'gake' liž benne' zna bi'e dot gan nbab Roma žápegake' le'e "Padiox."

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO LO YEŽ COLOSAS

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Dios, na' nakle lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', na' zoale lo yež Colosas. Znnabla' Xažo Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le. Naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen.

Pablo zchájljene' Dios, na' ži'e Le': "Žóxkeno"

³ Kate' zchájlento' Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóxkeno" ka' nak chele, na' znnablt'o'-ne' gon chawe'e le'e ⁴ dan' benlto' kan žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilele yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios. ⁵ Ki žonle dan' žxen láže'le da' bchebe laže' Xanžon' gonne' chele, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen katen' bžin chele le'e da' naken dot da' li che diža' chawen'. ⁶ Diža' chawen' bžinen chele kan zžinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' zze diža' chen dot yežlyó nga, tlebe kan žaken gan zoale le'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen, na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon chawe' Dios žo'o. ⁷ Epafras bsedle' le'e da' ni. Nake' benne' nži'ilžo-ne', na' žónlene' neto' tzen žin, na' lezka' nake' wen žin li laže' che Benne' Criston', na' žáklene' le'e. ⁸ Benne' ni bzenle' neto' kan nži'ilele lježle ka', da' gak gonlen dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

⁹ Che len lezka' neto', ža ni'te katen' gókbe'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento' zchájlento' Dios, na' znnablt'o'-ne' gáklene' le'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekzele' Le', na' wnezjwe' chele dot yela' žejní'il, na' yela' sina' da' zgo'o Dios Be' La'y lo yichj láždo'žo. ¹⁰ Ki znnablt'o'-ne' nich gak gonle kan žála' gongak benne' ka' zej nake' che Xanžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz laže'e Le', na' nich gak gonle yógo'te da' naken chawe', na' gákže' li laže' kan nónbia'le Dios. ¹¹ Znnablt'o'-ne' gon choche' le'e, na' wnezjwe' chele yela' wak chawe' chie', nich gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle zen laže', na' yebéle'elele. ¹² Lo yela' žebél chele le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno" dan' bdie' lo na'žo gata' chežo latje lo baní' chie', nich gónlenžo tzen benne' ka' zej nake' che Leze'. ¹³ Xažo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' da' xiwe', dan' žnna bian' latje chol, na' bdie' žo'o gan žnna bia' Zi'nkze', Bennen' nži'ile'. ¹⁴ Zi'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' lo wlašžo žo'o, na' benít lawe' chežo doľa' da' wbága'žo.

Beyakžo toze len Dios dan' got Jesús lo wlašžo žo'o

¹⁵ Benne' Criston' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, Bennen' bi gak le'elžo. Wzoakze Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te da' ben Dios. ¹⁶ Lo na' Benne' Criston' ben Dios yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka' zle'elžon, na' da' ka' bi gak le'elžon, da' ka' zej naken latje blo ka', na' yela' wnná bia', na' da' ka' nzi' lo ná'gaken yela' zen, na' yela' wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga. Ben Dios yógo'te da' ka' lo na' Benne' Criston' nich yebélenle' Le' légaken. ¹⁷ Benne' Criston' wzoakze' zga'ale' ka' yógo'te da' zej den, na' yógo'ten nnita'gaken ni'a che yela' wak chie' Le'. ¹⁸ Benne' Criston' nake' Xangak benách chie' ka', na' nnezjwe' yela' nban chégake'. Lezka' nake' Bennen' nežw bebane' to chi'ize lo yela' got. Zga'ale' Le' bebane' to chi'ize lo yela' got nich gake' blo lawgak yógo'te da' zej den. ¹⁹ Ka' goken dan' wyáz laže' Xažo Dios soa dot da' nakkze' Le' len Benne' Criston'. ²⁰ Ni'a che da' ben Benne' Criston', Dios bene' ga gak gá'nlegak Le' chawe' yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' zej nnitan' ya'abá. Beyone' légaken toze len Lezke' dan' blalj Benne' Criston' xchene' katen' gote' le'e yag kroze.

²¹ Le'e, zga'ale' bkwaslenle Dios, na' gokle ka' benne' ka' bi zlé'egekle' Dios chawe' lo yichj láždo'le ni'a che zia' da' wbága'le, san na'a ba beyone' le'e toze len Lezke'. ²² Ka' goken dan' Benne' Criston' bde kwine', na' gote' lo wlašle le'e nich gak wzíe' le'e law Dios, nakle che Leze', na' nakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele. ²³ Ki gaken cha' ga'nle choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' gakle ka' to yo'o da' že' lenen gže', na' cha' bi cha' láždo'le kan žxen láže'le diža' chawen' dan' bnélele, dan' zze diža' chen dot yežlyó nga dan' ben Dios žan ya'abá. Dios bzoe' neda', Pablo, nich gaka' wen žin che diža' chawen'.

Žin da' bde Dios lo na' Pablo

²⁴ Žebela' na'a ni'a che da' zzaka'a nich gáklene' le'e, na' lo belá' žen chia' zžaka'léna' Benne' Criston' tzen lo wlaš belá' žen chie' Le', da' naken benách chie' ka'. ²⁵ Dios bene' ga naka' neda' wen žin chegak benách ka' che Benne' Criston', na' žona' xchin Dios, dan' bdie' lo na'a gona' nich gáklene' le'e, na' wzenla' le'e dot kan nak žtiža' Dios. ²⁶ Zzejni'ila' benách ka' da' ngache', dan' bgachen' ža ni'te, na' nitó benne' bi gok gónbi'en, san na'a Dios ba bzejni'ile' benách ka' zej nake' che Leze' kan nak chen. ²⁷ Dios gónekzele' gone' ga gónbia'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che dan' bgachen'. Ki žnna dan' bgachen': "Benne' Criston'

nake' toze len le'e, na' nake' da' nak bian' gak chazole le'e lo baní' chie'."

²⁸ Zchaljto' che Benne' Criston', na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách ka', na' žsedlto' légake' len yela' žejní'il che Dios, nich gak wzeto' yógo'te benách ka' law Dios, zej nake' dot chawe' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. ²⁹ Nich gaken ki žona' žin, na' že' laža'a yeyož gona' da' ni, zkonla' žin dot yela' wak, na' yela' wnná bia', da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

¹ Ljéža'do' ka', žénela' nnezlele že' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e len benách ka' nni'a'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' yógo'te benne' ka' bi na' lé'egekle' neda'. ² Žona' ki nich gon chocha' yógo'te le'e nich gakle toze lo yela' nži'il, na' gata' yela' žebél chele, na' gaple dot yela' wnni'a' che yela' žxen laže' da' naken li laže', da' žonn yela' žejní'il chežo. Ki žaken nich gónbia'le da' bgache' che Xažo Dios, dan' nakkzen Benne' Criston'. ³ Lo na' Benne' Criston' žebélenžo dot yela' wnni'a' che yela' žejní'il, na' yela' sina' che Dios. ⁴ Da' ni žapa' le'e nich bi gak no benne' gon láže'le' le'e, bennen' yénele' chejle'žo da' wen laže'. ⁵ La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e lo belá' žen chia', lo be' nakkza' žónlena' le'e toze, na' žebela' dan' ženla' že' cháwe'le, na' nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.

⁶ Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', lezka' žala' gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le' le'e. ⁷ Kan žon to yag, zzoan lwen gže', na' lezka' kan nyas to ze'e lo lenen, le soalen Benne' Criston'. Le soa choch kan žejle'le chie' Le', kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios: "Žoxkeno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze len Jesús

⁸ Le gape chi'i kwínle nich bi we'le no benne' latje gon láže'le' le'e, bennen' wkonle' žin yela' žejní'il chegak benách ka', na' diža' ka' žnnázegake' zej naken dot da' li, kan nak da' žónteze žongak benách ka', na' kan nak da' žsédgekle benách ka', da' naken che yežlyó nga, na' kege da' naken xtiža' Benne' Criston'.

⁹ Dot da' nakkze Dios zóalenen Benne' Criston' la'kze beyake' benách, ¹⁰ na' le'e naple dot da' nak Dios dan' nakle toze len Benne' Criston', Bennen' žna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da' nzi' lo ná'gake'. ¹¹ Nžog lo belá' chegak benne' judío, benne' byo ka', da' žloe'elen nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, san le'e, dan' nakle toze len Benne' Criston', zoalen le'e da' žloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, da' bi naken to da' nonen lo ni'a lo na'gak benách ka'. Benne' judío ka' žchóggake' to yiddo' chegak bi' byodo' ka', san le'e, ba nde che dot yela' benách

chele da' bénlenlen doła'. Ki naken chele dan' bénlenle Benne' Criston' tzen katen' gote' le'e yag kroze. ¹² Katen' bezoale le'e nis bgáche'lenle Benne' Criston' tzen lo yežw ba, na' bebánlenle-ne' tzen dan' bejle'le che Dios, len yela' wak chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got. ¹³ Zga'ale gokle le'e ka benne' gat ka' ni'a che doła' da' wbága'le, na' bi wzoalen le'e da' žloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, san na'a Dios ba bene' ga zoale nbanle tzen len Benne' Criston', na' benít lawe' chele le'e yógo'te doła' ka' da' wbága'le. ¹⁴ Dios bsole' da' ka' wbága'žo, da' ka' zej nyejwn le'e yiche lo da' bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken žo'o žia. Beké'e da' ka' wbága'žo, na' bde'en le'e yag kroze ka to da' wbaga' Benne' Criston'. ¹⁵ Katen' got Benne' Criston' le'e yag krozen', beké'e yela' wnná bia' chegak be' xiwe' wnná bia' ka', na' chegak be' ka' nzi' lo ná'gaken yela' wak che da' xiwe', dan' blóe'ele' dan' zej nakkze be' xiwe' ka', na' beké'e yela' wnná bia' chégaken, katen' gote' le'e yag kroze na'.

Žala' we' láže'žo da' naken che ya'abá che Dios

¹⁶ Che len, bi we'le no benne' latje yebage'e le'e žia ni'a che da' žež žawle, o dan' bi žápele ža lni da' žápegak benne' Israel ka', da' žápegake' kate' zoa byo' že'n ka', na' ža la'y ka' chégake'. ¹⁷ Yógo'te da' ki zej naken ka to bxn che da' žala' gaken, na' žlóe'ezegeklen da' napžo ni'a che Benne' Criston'. ¹⁸ Bi we'le no benne' latje gone' ga wnitte le'e da' žeyala' chele, bennen' žon byéni'e' gaggak benne' ka' gaxjw laže', na' wka'n žéngake' wbás che ya'abá ka'. Žnnágake' blóe'el Dios légake' da' ka' bi blé'egeklen, na' zka'n zen kwíngake' kan nak da' že'ze yichigake' lo yela' benachze chégake'. ¹⁹ No benne' žone' ki bi nake' toze len Benne' Criston', Bennen' nake' Xanžon', na' Le' zzoa choche' belá' žen chie', da' nakžo žo'o. Zwawen, na' žone' ga naken toze ni'a che da' zej lo žit lo bin, na' žgole belá' žen chie' na' kan žénele Dios wzenen'.

²⁰ Le'e ba ná'tlenle Benne' Criston' tzen nich biž wchí'igekle da' wsdle ka' che yežlyó nga le'e. žBiz chen' žone kan ne nakle che yežlyó nga, na' žo'le latje zchí'igekle da' wsdle ka' chen le'e? ²¹ Ki žnnagak da' wsdle ka' che yežlyó nga:

Bi wkonle žin da' ni.

Bi gawo' dan'.

Bi kano' yetó da' den.

²² Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen' ba bkónlžo légaken žin. Ki zej nak da' ka' zchí'igekle benách ka', da' wsdle ka' nzi' lo ná'gake'. ²³ Da' li, da' wsdle ki, žékgekle benách ka' zej napen yela' žejní'il. Žóngaken ga žloe'el kwíngake' ka benne' yodo' ka', na' ka benne' gaxjw laže' ka', na' žsaka' zí'gake' belá' žen chégake', san da' wsdle ki bi

žáklengaken l'égake' nich gak nna biá'gake' da' ka' zze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.

3

¹ Na'a, cha' le'e bebánlenle Benne' Criston' tzen, le we' laže' da' naken che ya'abá che Dios gan že' Benne' Criston' kwit li ža che Dios, gan nake' blo. ² Le sa' laže' da' žaken ža'le, na' kege da' žaken yežlyó ngaze. ³ Naken chele ka ba natle, na' yela' nban chele žape chi'i Benne' Criston' gan zoakze Dios. ⁴ Le'e nbánlenle Benne' Criston' tzen. Kate' la' lawe' Le', naž la' lawle le'e tzen len Le' lo baní' chie'.

Yela' nban gole, na' yela' nban kobe

⁵ Che len, le gon ga kwia yi'gak da' zej zoalen le'e, da ka' zej naken che yežlyó nga, da ka' zej naken:

Da' kegle, na' da' zinnj,

na' da' zze láže'le da' kegle,

na' da' zze láže'le da' naken sban,

na' yela' zdan yela' gape.

Ki žala' gonle dan' no benne' zdan laže'e yela' gape nake' tlebe ka to benne' zka'n zene' lo'a ka', dan' bennen' zdan laže'en bi zdan laže'e Dios, na' bi gak wká'n zene' Le' dot laže'e.

⁶ Dan' žongak benách ka' da' ki, Dios gone' zia yógo'te benne' ka' bi žongake' kan zna xtiže'e. ⁷ Lezka' benle le'e dolá' ki katen' wyo'ole lo ná'gaken. ⁸ Na'a, biž gonle da' ki:

Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.

Biž gonle da' zia che no benne'.

Biž nne xíwe'le, na' biž wchaljle da' kegle.

⁹ Bi gon láže'le lježle tole yetole dan' ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da' ka' benle zga'ale. ¹⁰ Ba nakle le'e benách kobe ka', na' Dios žekobe' yichj láždo'le nich yeyákžele kan nak Bennen' beyone' le'e. Ki žala' gonle nich gónbia'le Le' dot kan nake' Le'. ¹¹ Dan' ba nakžo toze len Benne' Criston':

Biž nakžo benne' zi'to' ka', na' benne' judío ka'.

Biž nakžo benne' ka' nžog lo beła' chégake' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios, na' benne' ka' bi nžog lo beła' chégake' dan' nak bian'.

Biž nakžo benne' ka' žejni'igekle', na' benne' ka' bi žejni'igekle'.

Biž nakžo benne' ndo'w ka', na' benne' bi zej ndo'e.

Na'a, Benne' Criston' nake' dot da' zakan', na' nake' toze len yógo'težo.

¹² Dios nzi'ile' le'e, na' wězke' le'e nich gakle che Leze'. Che len, žala':

We' láže'le lježle ka', na' gakle ži'i laže',

na' gaxjw laže', na' kwide' laže', na' zen laže'.

¹³ Cha' žak diža' bizjw tole len yetole, le soele len lježle tole yetole, na' le yenit law che lježle tole yetole kan ben Benne' Criston', benit lawe' chele le'e. ¹⁴ Da' nakže blo ka yógo'te da' ki, žala' ži'ilele yógo'te benách ka',

dan' nak yela' nzi'il da' žonen žo'o toze, na' li laže'. ¹⁵ Le we' latje da' zka'n ži yichj láždo'žo nna bian' yichj láždo'le. Dan' zka'n žin yichj láždo'žo žonn Dios chežo. Che len bliže' le'e, nich gakle toze lo beła' žen che Benne' Criston'. Le ye' Dios: "Žóxkeno'."

¹⁶ Le si' lo na'le xtiža' Benne' Criston' da' gaken chele ka to yela' wni'a zen. Dan' zoalen yela' žejni'il che Dios le'e, le wsedle, na' le wzejni'ile lježle tole yetole. Dot láže'le le goł che Dios salmo ka', na' da' ka' žoł-le nich we lawle Le', na' da' la'y ka' da' žoł-le, na' le ye' Dios: "Žóxkeno'." ¹⁷ Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken da' zchaljen o žin da' žonle, le gon yógo'ten lo la Xanžo Jesusen', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" dan' nak Benne' Criston' toze len le'e.

Da' žala' gonžo che lježžo ka' dan' nakžo che Jesús

¹⁸ Le'e, no'le ka' nžag ná'lenle benne' byo ka', le gon kan zna xtiža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle, dan' nakle che Xanžon'.

¹⁹ Le'e, benne' byo ka' nžag ná'lenle no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi wchébele-ne'.

²⁰ Le'e, xkwide' ka', le gon kan zna yógo'te xtiža'gak xa xna'le. Da' ni žaz laže' Xanžon'.

²¹ Le'e, nólele nakle xgak xkwide' ka', bi tetle seł-le zi'nle ka' snia, nich bi yexjw láže'gakbe'.

²² Le'e, nólele nakle benne' ndo'w ka', le gon kan zna yógo'te xtiža'gak benne' xanle yežlyó nga. Kégeze gonle ki katen' zwiagake' le'e kan žongak benne' ka' zénezegekke' góngake' ga chaz láže'gak benách ka', san dot láže'le le gon xchingake' kan žala' gongak benne' ka' zžébegake' Dios. ²³ Kan nak yógo'te da' žonle, le gonen dot láže'le, dan' gaken kan žonle xchin Xanžon', na' kege kan žónzele xchingak benách ka'.

²⁴ Ba nnézkzelele yebi' Xanžon' chele, na' wnezjwe' chele da' ba bkwez Dios chegak benne' ka' zej nake' ka' zi'nkze' ka'. Ki gaken dan' žonle xchin Xanžo Jesus, Benne' Criston'. ²⁵ No benne' žone' da' kegle, yebi'i Xanžon' che bennen' kan nak da' kegle da' bene', dan' bi wchá' Dios kan žala' yebi'e che chegak benách ka'.

4

¹ Le'e, nólele nakle xgangak benách ka', le gon da' naken chawe', na' da' naken li laže', kan kžónlele žin benne' wen žin chele ka'. Le chejsá' laže'lezka' zoa Xanle ya'abá che Dios.

² Le'e, yógo'te, le wchaljenteze Dios. Le soáteze wchaljlenle-ne', na' le yi'e: "Žóxkeno'."

³ Kate' ne zchaljlenle Dios, lezka' le nnable' gáklene' neto', nich wnezjwe' neto' latje wchaljto' xtiža' Xanžon', nich gak wzejni'ildo'

benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga. ⁴ Lezka' le nnable Dios wnezjwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žala' gona'.

⁵ Lo yela' žejni'il chele, le gon da' žonle lawgak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle xchine'. ⁶ Žala' wchaljle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan zži'izo beła' zede' nich gaken dzi', na' ki nnézele kan žala' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox"
ljéžgake' ka'

⁷ Tikiko wzenle' le'e da' žaken chia' nga. Nake' lježžo nži'ilžo-ne'. Lezka' nake' wen žin li laže' che Xanžon', na' žónlene' neda' tzen žin chie' Le'. ⁸ Che len žsela'a-ne' gan zoale, nich wzenle' le'e da' žaken chia', na' gon choche' le'e. ⁹ Onésimo, lježžon' nbáblene' le'e chéjlene' le' tzen. Lezka' nake' lježžo nži'ilžo-ne', na' žejli'e che Xanžon'. Chope' ki wzéngkle' le'e yógo'te da' žaken nga.

¹⁰ Aristarko, benne' nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga žape' le'e "Padiox." Lezka' xkwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' le'e "Padiox." Ba goža' le'e da' žala' gonle nich gáklenle xkwide' Markos na'. Cha' la'be' gan zoale, le gape-be' ba la'ne.

¹¹ Lezka' bennen' zoe' nga, bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó le' Justo, žape' le'e "Padiox." Zej nnita' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', san chonnze' ki ladjw benne' judío ka' žónlengake' neda' tzen žin che xtiža' Dios, na' žeyón zénle'egake' neda'. ¹² Epafras, bennen' nbabe' le'e, na' nake' wen žin che Benne' Criston', žape' le'e "Padiox." Dot laže'e zcháljlene' Dios, na' žáta'yoetezle' Le' gon chawe'e le'e nich gakle li laže', na' sóatezle gonle yógo'te da' žénekezele Dios. ¹³ Zzoa lia' kan nak che Epafras na', že' laže'e le'e, na' lezka' benne' ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lo yež Hierápolis. ¹⁴ Demas žape' le'e "Padiox" na' lezka' Lukas, bennen' žeyone' benách ka', žape' le'e "Padiox" na' nži'ilžo-ne'.

¹⁵ Le gape "Padiox" lježžo ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' Ninfas len benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' liže'. ¹⁶ Kate' yeyož goł-le yiche ni gan zoale, le gon ga gólgaken benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež Laodisea. Le goł le'e yichen' séla'gak benách Laodisea ka' chele. ¹⁷ Le ye' Arkipo: "Be' laže' gono' žin da' bde Xanžon' lo no'o."

¹⁸ Neda', Pablo, zzojkza' díža'do' ni le'e yiche, znnia': žapa' le'e "Padiox." Le chejsá' laže' kan žak chia' ga nyejwa' liž ya ni. Žnabla' Dios gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ TESALÓNİKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Benne' Criston', na' zoale lo yež Tesalónika. Nakle toze len Dios, na' lezka' len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano len xkwide' Timoteo žónlengake' neda' tzen. Znnabla' Xažo Dios, na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' nak bia' žejle'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

² Žé'tezto' Dios: "Žóxkeno" kate' žejsá' láže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejsá' láže'tezto' le'e, na' zoa da' znnablt'o' Dios ni'a chele katen' zcháljento'-ne'. ³ Žejsá' láže'tezto' law Xažo Dios kan nak da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žxen láže'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁴ Le'e, lježto' ka', Dios nží'ile' le'e, na' nnezlto' wžekze' Le' le'e. ⁵ Ki naken dan' wzí' lo na'le diža' chawen', da' zchaljton'. Kege len diža'ze, san lezka' len yela' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot láže'le bžen láže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale le'e dan' nží'ilito' le'e.

⁶ Le'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' lezka' kan ben Xanžon', dan' wzí' lo na'le xtiže'e, na' la'kze wzáka'le'e,le,le, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y. ⁷ Ki naken, ba nakle to da' nak bian' lawgak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. ⁸ Ki naken dan' wzé xtiža' Xanžon' lo na'le le'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san lezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejle'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato', ⁹ dan' la' légakze benne' ka' zžéngkle' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle lo'a ka', na' beyakle che Dios nich gonle xchin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios. ¹⁰ Na'a, zbezle ža yelá' Zi'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' Le' lo yela' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o lo doła', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o zia ža da' zan'.

2

Xchin Dios da' ben Pablo lo yež Tesalónika

¹ Le'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóalento' le'e bi goken dáche'ze. ² Nnézlele kan gok cheto' lo yež

Filipos, kan wzáka'to', na' bengak benne' ka' neto' zia. Naž katen' bla'to' gan zoale le'e gokto' wechóg láže' dan' wzóalen Dios chežo neto', na' bzenlto' le'e diža' chawen' da' bde Dios lo na'to'. Ki bento' la'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che xtiža'to'. ³ Katen' bzenlto' le'e xtiža' Dios, bchaljto', kege dan' nchixelto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben láže'lto' le'e. ⁴ Dan' žxen láže' Dios neto', bdie' lo na'to' wchaljto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze zchaljton'. Bi benton' nich chaz láže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz lažen' Dios, Bennen' zchi'a láže'e da' yo'on yichj lázdo'žo. ⁵ Nnézkzelele batkle bcháljento' le'e da' wká'n zenen le'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzelele Dios naken ki. ⁶ Bi wdiljto' yela' zen da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle le'e neto', na' kege da' wka'ngak benách ka' neto'. La'kze nzi' lo na'to' ye'to' le'e bi da' gonle dan' nakt'o' wbás ka' bseła' Benne' Criston', ⁷ wzóalento' le'e lo yela' ži'i láže', na' bento' kan žongak xna'gak bi' že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake' légakbe' lo yela' ži'i láže'. ⁸ Ka' goken, bží'ile'elto' le'e, na' zejje gónelto' wdeto' lo na'le, kégeze diža' chawen' che Dios, san yelá'te'ze bi goken wdéktzo' lo na'le yela' nban cheto', dan' nží'ile'elto' le'e. ⁹ Žejsá' láže'le, lježto' ka', kan goken katen' bzenlto' le'e diža' chawen' che Dios, kan béntezto' žin zede, na' lawe' ža, na' yele bento' žin nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.

¹⁰ Le'e, lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', gak wzóa lile le'e kan bento', na' nnézkzelele Dios kan wdáleno' le'e dot kan žaz láže' Dios, na' dot cháwe'do', na' kan bi gak nitó benne' nnie' chen. ¹¹ Lezka' nnézelele kan bento' kan žon to xá xkwide' ka' chegak zi'ne' ka', bcháljento' le'e, na' ben chochto' le'e to tole. ¹² Bsa'to' láže'le gonle kan žala' gon no benne' nake' che Dios. Lekze' bliže' le'e nich gak chazle gan zna bi'e Le' lo baní' chie'.

¹³ Che len lezka' žé'tezto' Dios: "Žóxkeno." Ki žonto' dan' wzí' lo na'le xtiža' Dios da' bnélele, dan' bzenlto' le'e. Wzí' lo na'len, kege ka' xtiža' benachze, san kan da' li naken, xtiža' Dios naken. Xtiže'e na' žonen žin lo yichj lázdo'le le'e, le'e na' žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁴ Le'e, lježto' ka', žaken chele kan žaken chegak benách ka' che Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', na' nníta'gake' gan nbab Judea. Ki naken dan' ba wzáka'le'e le' lo na'gak benách wláž chele ka', tlebe kan wzáka'gake' légakbe' lo na'gak benách wláž chégake' ka', benne' ka' zej nake' benne' judío ka'. ¹⁵ Benne' judío ka' bétgake' Xanžo Jesusen', na' lezka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios. Lezka' belbía láže'gake', na' blággage' neto'. Bi

žóngake' da' žaz laže' Dios, dan' bi zlé'egekle' chawe' yógo'te benách zi'to' ka'. ¹⁶ Lezka' žséjwgake' xnezto' neto', nich bi wcháljento' benách zi'to' ka', benne' ka' bi zej nbáblene' légake'. Ki žóngake' dan' zcháljento' légake' nich yelágake'. Ki žaken, zžántezgake' dola' ka' da' zej nbage'e, na' ba zej nbage'e zia da' gonen ga chog Dios chégake' kwia yí'gake'.

Pablo žénele' chejwie' lježžo ka' lo yež Tesalónika

¹⁷ Na'a, lježto' ka', žak nyache' láže'to' kan žaken che to benne' wzebe dan' ben byene soato' zi'to' gan zoale le'e to chí'ido', san la'kze bi zle'elto' le'e, bi na' gal láže'to' le'e. Che len, žénezelto' yele'elto' le'e, dan' žak láže'le'eto' gonton'. ¹⁸ Che len lezka' gónelto' yidto' gan zoale, na' neda', Pablo, da' li be' laža'a yida' ga na' chope chonne chí'i, san bsejw da' xiwe' xnezto'. ¹⁹ Ž Bizkze da' žonen ga žxen láže'to', o da' žon ga žebelto', o da' chawe' da' žala' gapto', da' yebélenlto' law Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' yel'é'e? Ž Kege le'ekze na'? ²⁰ Le'ekze nakle da' žonen ga žak cheto' yela' ba nez zen, na' da' žonen ga žebelto'.

3

¹ Che len, kate' biž gok soelton', na' ben xtiža'to' ga'nto' chopto' lo yež Atenas, ² na' bséla'to' bi' lježžo, Timoteo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin che Dios, na' žónlenbe' neda' tzen zchaljto' diža' chawen' che Benne' Criston'. Bséla'to'-be' gan zoale nich gon chochbe' le'e, na' wzejni'ilbe' le'e kan žala' chejle'le che Benne' Criston', ³ nich bi gak chope laže' no benne' ládjwle le'e ni'a che da' žsaka' ži'gak benách ki neto', dan' nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich soelžo da' ki. ⁴ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bzenlto' le'e kan za' gak chežo da' wsaka' zí'gake' žo'o kan ba goken cheto', na' nnézkzelelen. ⁵ Che len, katen' biž gok soelan', na' bselá'a xkwide' Timoteon' gan zoale nich yedžzenlbe' neda' kan nak chele, kan žejle'le che Benne' Criston', na' cha' da' xiwe', ben' žonen ga bága'gak benách ka' dolá', bi bden le'e nez dolá', na' cha' žin da' bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.

⁶ Kate' bezá' xkwide' Timoteon' gan zoale, na' bežinbe' ga zoato' neto' ni, bzenlbe' neto' da' chawe', dan' gožbe' neto' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kan nží'ilele lježžo ka', na' kan lo yela' ži'i laže' chele žesá' láže'tezle neto', na' lezka' kan žak láže'le yel'é'elele neto', kan neto' lezka' žak láže'to' yele'elto' le'e. ⁷ Che len, lježto' ka', katen' wzáka'to' yógo'te da' ka', na' da' zan da' goken cheto', naž gok da' beyón zenen neto' katen' benlto' kan žejle'le le'e che Benne' Criston'. ⁸ Na'a, beyák láže'to' dan' ženlto' zoale choch lo da' žejle'le che Xanžon'. ⁹ Ž Nakxkze gak ye'to' Dios:

“Žóxkeno'” kan žala' gonto' ni'a che yógo'te da' ka' žóngaken ga žebéle'elto' law Dios chežo ni'a che da' nakle le'e? ¹⁰ De chgi' žližto' Dios, znnablto'-ne' lawe' ža, na' yele, nich gak yele'elto' le'e, nich gak wsa'to' da' žiážjelele kan nak da' žejle'le che Benne' Criston'.

¹¹ Na'a znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', ko'e neto' nez nich yidto' gan zoale. ¹² Lezka' znnablto' Xanžon' gone' ga gole, na' gak li laže' kan nží'ilele lježle tole yetole, na' kan nží'ilele yógo'te benách ka', kan neto' lezka' nží'ilito' le'e. ¹³ Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak choch, na' dot chawe' yichj láždo'le law Xažo Dios kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', tzen len benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz laže' Dios

¹ Yetó da' žon byenen, lježto' ka', ni'a che Xanžo Jesusen' záta'yuelto' le'e, na' zchí'let'o' le'e nich gonle kan nak da' ba bsedlto' le'e kan žala' gonle da' žaz laže' Dios. Kan ba žonle, ka'kze žala' góntezle.

² Ba nnézkzelele da' ka' gožto' le'e gonle, dan' wnnato' lo wláz Xanžo Jesusen'. ³ Da' žénele Dios naken gakle che Leze', na' biž gonle da' kegle. ⁴ Nnézlele to tole kan žala' sóalenle no'le che chele kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gaple légake' ba la'ne. ⁵ Bi žala' sóalenle no'le chele lo yela' zze laže' da' sban, kan žongak benách ka' bi zej nake' che Dios, na' bi zej nónbí'e Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, bi žala' nitó benne' tetle gone', na' bi gon láže'le lježe' ngáche'ze, dan' chog Xanžo na'kze chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan' gone' kan ba gožto' lježto' ka', na' bzenlton' le'e. ⁷ Dios bliže' žo'o, nich biž gonžo da' kegle, na' nich gakžo dot chawe' lawe' Le'. ⁸ Ki naken, no benne' zzoe' chela'ale da' ni, kege benachze zzoe' chela'ale, san Dios na'kze zzoe' chela'ale, dan' bselá' Dios Dios Be' La'y nich sóalenle žo'o, na' Lekze' zne' da' ni.

⁹ Bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche kan žala' ží'ilele lježle ka', dan' Dios na'kze ba bsedle' le'e kan žala' ží'ilele lježle tole yetole. ¹⁰ Da' li nží'ilele yógo'te lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. Na'a, záta'yuelto' le'e, lježto' ka', nich ží'izelele yógo'te lježle ka'. ¹¹ Lezka' záta'yuelto' le'e we' láže'le kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka' bde Dios lo na'kzle, na' gonkzle žin kan ba gožto' le'e žala' gonle. ¹² Gožto' le'e ki nich gak gonle da' naken cháwe'do' lawgak benne' ka' bi zej nbáblene' le'e, na' ki gaken, bi be yážjelele le'e.

Kan gak katen' yelá' Xanžo Jesús

¹³ Lezka', lježto' ka', žénelto' nnézlele kan nak chegak benne' gat ka', nich bi gak nyache' láže'le kan žaken chegak yezik'a' benách

ka', benne' ka' bi žxen láže'gake' yebangak benne' gat ka'. ¹⁴ Cha' žejle'žo got Jesusen', na' bebane', lezka' žala' wxén láže'žo Dios, gone' ga benne' gat ka' yelá'gake' tzen len Jesusen', benne' ka' bejlé'gake' chie' Le'.

¹⁵ Che len zzenlot' le'e xtiža' Xanžon' da' znnan ki: "Žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo kate' žinže ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', bi chejchagžo Benne' Criston' zga'aležo kate' góngaken benne' ka' ba gótgake'." ¹⁶ Ki gaken dan' Xanžo na'kze žoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga, na' yenle chi'e dan' len yela' wnná bia' wliže', na' lezka' yenle chi'i wbás blo che ya'abá, na' lezka' yenle lozba' na' che Dios, na' yebangak benne' ka' ba gótgake', benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁷ Naž žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga, wchise' žo'o tzen len légake' lo bejw ya'abá nich chejchagžo Xanžon' lo be'ze. Ki gaken, sóalentezžo Xanžon'. ¹⁸ Che len, le yeyón zen lježle tole yetole kan zej nak da' ki.

5

¹ Na'a, kan nak ža na' o yelen' katen' gак da' ki, bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche, lježto' ka'. ² Le'e ba nnézkzelele kan gак ža kate' yelá' Xanžon'. Katen' yežine', kon yela'kze' kan zla' to benne' wbán žel. ³ Kate' nnagak benách ka': "Zga'n cháwe'žo, na' bi be gaken chežo" naž la' žinte da' wžia yin' légake', dan' gaken chégake' kan zla' da' zžaka' to no'le za' galj bi' že'n chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw benách ka' nnita'gake' yežlyó nga katen' gак dan' žala' gaken. ⁴ Na'a, lježto' ka' bi ncho'le, na' che len bi žin ža na' chele ngáche'ze kan zla' benne' wbán. ⁵ Yógo'tele nakle benách ka' che baní', na' che te ža. Bi nakžo benách ka' che žel, na' kege che da' naken choj. ⁶ Che len, bi žala' te yele lawžo kan žak chegak benne' ka' bi zej nbáblene' žo'o, san žala' soato' ban laže', na' kwežžo cháwe'do'. ⁷ Benne' ka' ztásgake', ztásgake' žel, na' benne' ka' zžóžgekle', lezka' zžóžgekle' žel. ⁸ Na'a, žo'o nakžo che te ža, na' žala' kwežžo cháwe'do', dan' ba nákwžo zažo da' žape chi'in žo'o, da' naken yela' žejlé' che Dios, na' yela' nži'il, na' da' žxen láže'žo yelažo naken ka to lapa' ya da' žape chi'in yichjžo. ⁹ Ki naken dan' bzoa Dios žo'o nga, kege nich la'žo gan choge' chežo gatžo, san nich yelažo dan' žxen láže'žo Xanžo Jesús, Benne' Criston', ¹⁰ dan' got Jesusen' lo wlazžo žo'o nich soažo nbanžo tzen len Le' katen' yelé'e, la'kze ba natžo o soažo nbanžo ža na'. ¹¹ Che len žala' wsá' láže'le lježle tole yetole, na' gon chochle lježle tole yetole kan ba žonle.

Pablo zzejni'ile' lježe' ka' žejlé'gake' che Jesús

¹² Žata'yoelto' le'e, lježto' ka', si' lo na'le benne' ka' zóngake' xchin Xanžon' gan zoale le'e, benne' ka' zna biá'gake' le'e lo wláz Xanžon', na' zzejni'igekle' le'e. ¹³ Lezka' žata'yoelto' le'e, gaple légake' ba la'ne lo yela' nži'il chele, dan' zóngake' žin na'. Le ga'nlen lježle ka' cháwe'do' tole yetole.

¹⁴ Lezka' zzejni'ilot' le'e, lježto' ka', nich wsá'le láže'gак benne' ka' bi zóngake' žin, na' gon chochle benne' ka' žedó láže'gake', na' gáklenle benne' ka' bi nak choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston', na' žala' gакle gaxjw laže' lawgак yógo'te benách ka'.

¹⁵ Le gape chi'i kwinline nich bi yebéj láže'le lježle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' chele, san le we' laže' góntzele da' naken chawe' che lježle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.

¹⁶ Le yebéztele, ¹⁷ na' le wcháljenteze Dios, ¹⁸ na' le yi'e Le': "Žóžkeno'." Ki žala' gonle ni'a che yógo'te da' žaken chele, dan' zej nak da' ki da' ženele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.

¹⁹ Bi wzóa žile da' zchi'le Dios Be' La'y le'e, ²⁰ na' bi wzoale chela'ale xtiža' no benne' zchalje' lo wláz Dios, ²¹ san le si' bia' yógo'ten. Le si' lo na'le da' naken chawe', ²² na' bi be gonle da' kegle.

²³ Dios na'kze, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, gone' ga gакle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj lázdo'le, na' bela' žen chele, na' bi gак nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁴ Dios žone' kan zzne', na' nake' Bennen' bliže' le'e. Lekze' gone' da' ki.

Pablo zgo'e lježe' ka' lo na' Dios

²⁵ Le'e, lježto' ka', le wcháljen Dios, na' le nnable' gáklene' neto'.

²⁶ Le gape "Padiox" yógo'te lježžo ka', na' le chela' légake' lo yela' nži'il chele.

²⁷ Ni'a che Xanžo Dios zchi'la' le'e goj-le yiche ni lawgак yógo'te lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.

²⁸ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ TESALÓNİKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox." Nakle che Ūažo Dios, na' che Ūanžo Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Tesalónika. Žónlengak Silbano, na' ūkwide' Timoteo neda' tzen. ² Žnnablto' Ūažo Dios len Ūanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Dios choge' chegak benách doła' ka' gátgake'

³ Žala' ye'tezto' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, lježto' ka', na' nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže dot li laže' kan žejle'le che Dios, na' kan nži'ilele lježe tole yetole. ⁴ Che len, len yela' žebél zzenlto' benách ka' che Diosen' kan nak chele, dan' nakle zen laže', na' žejle'le che Dios la'kze želbia láže'gak benne' ka' le'e, na' zžaka'le'ele, san zžóelelen. ⁵ Da' ki zej nak bian' nak chawe' kan zchi'a laže' Dios benách ka'. Žwi'e latje zžaka'le le'e na'a, nich gak hazle gan zna bi'e Le'.

⁶ Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e chegak benne' ka' žsaka' z'igake' le'e, na' gone' ga sáka'gak benne' ka'. ⁷ Yetó da' gaken, le'e zžaka'le na'a, na' yebi'i Dios chele, gone' ga yezi' láže'le tzen len neto', ža na' yeloé'e law Ūanžo Jesús, Benne' Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios, na' gónlengak wbás che ya'abá ka' Le' tzen. Zej nake' ni'a ne'e ka', na' wloé'egekle' law yela' wak zen chie'. ⁸ La' law Benne' Criston' ža na' ka' to yi' zen katen' yebi'e chegak benne' ka' bi zej nónb'i'e Dios, na' bi žóngake' kan zna diža' chawen' che Ūanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Benách ki, yebi'e chégake', na' to chi'ize chejchó'ogake' lo yi' gabil. To chi'ize kwásgake' law Ūanžon', na' gan nla' law yela' baní' chie', na' yela' wak zen chie'. ¹⁰ Ki gaken ža na' katen' yel'é, na' wká'n zengak benách la'y chie' ka' Le', na' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' yebán láže'gekle chie'. Lezka' gonle le'e dan' bejl'e'le da' bzenlto' le'e kan nak che Jesusen'.

¹¹ Che len zchálj'jentezto' Dios chežo, na' znnablto'-ne' gon chawe'e le'e, na' gáklene' le'e nich sáke'lele si'le dan' bliže' le'e nich yebélenelen. Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li laže' yógo'te da' že' láže'le gonle da' naken chawe', na' yógo'te žin žonle lo yela' žejlé' chele chie' Le'. Gak gonle da' ki len yela' wak che Dios. ¹² Ki gaken, ga'n zen la Ūanžo Jesús, Benne' Criston' ni'a che da' žonle le'e, na' gak chele yela' ba nez zen ni'a che da'

gone' Le'. Gaken ki dan' nži'il Dios le'e tzen len Ūanžo Jesús, Benne' Criston'.

2

La' law benne' yoe'e da' xiwe'

¹ Na'a, kan nak che ža na' katen' yelá' Ūanžo Jesús, Benne' Criston', na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' Le', žáta'yuelto' le'e, lježto' ka', ² nich bi we'le latje no benne' wchixe' le'e kan nak da' wzí' lo na'le. Bi kwek zede yichj láždo'le ni'a che bi da' nnagak benne' wen laže' ka', cha' nnázegake' zoalen Dios Be' La'y légake', o ni'a che bi da' gon chochgak benách ka', o ni'a che bi da' njejw to le'e yiche da' nnágake' neto' bséla'ton', cha' nnágake': "Ba wdé ža na' kate' yelá' Ūanžon'."

³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e, dan' bi žin ža na' kate' yelá' Jesusen' cha' bi la' lawgak benne' zan zga'ale, benne' ka' wzí'igake' che Dios, na' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', bennen' wsé Dios lo yi' gabil. ⁴ Bennen', lo yela' zka'n zen kwine', wsejwe' xnezgak, na' wzí'e chegak yógo'te da' zej naken che Dios o da' zka'n zengak benách ka' lo yela' žape Dios ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka' Dios na'kze lo yodo' gan zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka' Dios.

⁵ ŽBi žejsá' láže'le bzenla' le'e da' ki katen' wzóalena' le'e? ⁶ Na'a, nnézele no Benne' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe', nich bi la' lawe' zga'ale kate' žinže ža chien'. ⁷ Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' xiwe', san ne zoa Bennen' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe' ga žinže ža yekwás kwín Bennen' žsejwe' xneze'. ⁸ Naž la' law benne' yoe'e da' xiwe', na' Ūanžo Jesús, Benne' Criston', wléj wchochje' le' len be' da' zžožen žoe'e, na' wzia yi'e le' len yela' baní' che ža yel'é. ⁹ Katen' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', len yela' wak che da' xiwe' la' lawe'. Len yela' wak che da' wen laže' gone' da' zan yela' wak zen, na' da' zan da' gak biá'gaken, na' da' zan da' góngaken ga yebángleke benách ka'. ¹⁰ Len yela' wak che da' wen laže' gone' ki lawgak benne' ka' kwia yí'gake' dan' bi wzí' lo ná'gake' dot láže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'. ¹¹ Che len Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yela' wak da' gon láže'len légake' nich chejl'é'gake' da' wen lažen'. ¹² Ki gaken nich bága'gak zia yógo'te benne' ka' bi bejl'é'gake' da' naken dot da' li, san wyáz láže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

¹³ Le'e, lježto' ka', na' nži'il Ūanžon' le'e, žala' ye'tezto' Dios: "Žóxkeno" ni'a che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios le'e ža ni'te nich yelale ni'a che da' žon Dios Be' La'y, nich gakte dot chawe' law Dios, dan' žejle'le da' naken dot da' li. ¹⁴ Nich gaken ki chele, Dios na'kze bliže' le'e, nich gak

gónlenle Xanžo Jesús, Benne' Criston' tzen lo bani' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da' zchaljton'.

¹⁵ Che len, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan' bcháljleno' le'e, na' bzojton' chele le'e yiche. ¹⁶⁻¹⁷ Znnabto' Xanžo Jesús, Benne' Criston' len Xažo Dios, gon chawe'e le'e, na' gone' ga gakle choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle, na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' zchaljle. Lekze' nži'ile' žo'o, na' benne' chežo da' žeyón zénteze žo'o, na' da' zej naken chawe' da' žxen láže'žo si'žo, da' ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žala' nnablžo Dios

¹ Yetoze, lježto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', nich gak wchaljto' che Benne' Criston' nga, nich se xtiža' Xanžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale le'e. ² Lezka' le nnable' yeslé' neto' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', dan' bi žejle'gak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Na'a, dan' žon Xanžon' kan znné', gon choche' le'e, na' gape chi'e le'e, nich bi cho'le le'e lo na' da' xiwe'. ⁴ Žxen láže'to' Xanžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnablto' le'e, kan ba žonlen. ⁵ Znnablto' Xanžon' wsé'e láže'le nich ží'iželele Dios, na' gakle zen laže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

⁶ Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'leto' le'e, lježto' ka', nich kwasle gan zej nnita' lježžo ka' kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le gon kan nak da' bsedlto' le'e. ⁷ Nnézkzelele žala' gonle kan žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be žin žonto' neto' gan zoale. ⁸ Bi bdawto' da' bėnnzele cheto', san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó laže', bento' žin lawe' ža, na' yele, nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e. ⁹ Ki bento' nich gakto' lawle le'e ka to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnablto' le'e bi da' gonle cheto'. ¹⁰ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bchi'leto' le'e ki, da' znnan: "Cha' bi žénele no benne' gone' žin, bi gonnle da' gawe'." ¹¹ Kíte'ze znnato' dan' ženlto' nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'. ¹² Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'leto' benne' ka' žóngake' ki, na' zzejni'ילו' léégake' góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do', nich gak gáwgake' da' naken chégakkze'.

¹³ Na'a, lježto' ka', bi soa žile, góntezle da' nak chawe'. ¹⁴ Cha' no benne' bi gone' kan znnaxtiža'to', da' zzojto' le'e yiche ni, le gon ga gak bia' bennen', na' bi gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'. ¹⁵ Bi žala' géklele nake' benne' bi zle'ele' le'e chawe', san le wsá' laže'e le' ka lježkze.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe' ka'
¹⁶ Znnablto' Xanžon' wká'n žíteze' yichj lázdo'le lo yógo'te da' žonle, na' sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie' yichj lázdo'žo.

¹⁷ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni le'e yiche: žapa' le'e "Padiox" na' naken to da' nak bian' yógo'te yiche ka' žselá'a. Kíte'ze zzoja' le'e yiche. ¹⁸ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDĒ' TIMOTĒO

Pablo ži'e "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéž'a do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bēnleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wn-nakze Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'žo. Žnnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i láže' chie' gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj laždo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen láže' ka'

³ Žata'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež' Éfeso, na' wchi'lo' bałe benne' ka' ga' na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen, ⁴ na' nich bi gápegake' ba la'ne diža' ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga že' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlé'gake' chie' Le'.

⁵ Da' žēnela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich ži'igekle lježžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li láže' kan žejlé'gake' che Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, bałe benne' ka' bi bežóygake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li. ⁷ Žēnegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejní'igekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

⁸ Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo. ⁹ Lezka' nnezlžo Dios bđixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe' ka', san nich nna bian' benne' ki:

Benne' ka' zži'igake' che xtiža' Dios, benne' ka' bi žóngake' da' bsdle' Le', benne' ka' zžóagake' Dios chela'ale, benne' ka' žóngake' da' zinnj, benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios, benne' ka' zká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,

benne' ka' žótgake' xa xná'gake',
benne' ka' žótgake' benách ka',
¹⁰ benne' ka' žóngake' da' kegle,
benne' byo ka' nnita'le'ngake' la' ljež benne'
byoze' ka',
benne' ka' zžángake' xkwide' ka' nich
góte'gake' légakbe',
benne' ka' žon láže'gake',

benne' ka' žon chóchgake' xtiža'gake' kate' žon láže'gake',

benne' ka' zži'igake' che da' chawe' da' žsedlžo.

¹¹ Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i láže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo ži'e Benne' Criston': "Žóxkeno"

¹² Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno" dan' bžen láže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'. ¹³ Ki bene' la'kze neda' wnné ži'a chie' zga'ale, na' wžia láža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejní'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'. ¹⁴ Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i láže' chie', dan' žonen ga žejle'žo chie' Le', na' lezka' žonen ga nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Diža' dot da' li da' ni, da' zakan' si' lo na'gak yógo'te benách, na' žnman: "Jesús na'kze, Benne' Criston', bje'e yežlyó nga nich beslé' benách doła' ka'" na' beslé' neda' la'kze nakža' neda' benne' doła' ka' yógo'te benách yezika' ka'. ¹⁶ Che len beyache' láže'l Jesús, Benne' Criston', neda', benne' doła', na' bloe'ele' law kan nak yela' zen láže' zen chie', nich gaka' to da' zloe'elen benách ka' kan gata' yela' nban da' zejli'kanne chégake', cha' chejle'gake' chie' Le'. ¹⁷ Na'a žnnia': iGa'n zen Dios! iLe' žna biá'teze', na' batkle te chie'! Bi gak le'elžo-ne'. Nake' tícha'tekze Dios, Bennen' nnezkzele' yógo'te. iChie' Le' gákteze yela' žape ba la'ne, na' yela' zen, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

¹⁸ Ži'na'do' Timoteo, ždia' lo no'o le' da' ni da' žsedla' nich gono' xchin Dios ka' to benne' dot láže'e žeje' lo wdile, ka' zej nak da' ka' wnnagak benne' ka' zga'ale kan gak chio', benne' ka' bcháljgake' da' bloe'el Dios légake'. ¹⁹ Lo yela' žejlé' chio' che Benne' Criston' žala' gono' ki, nak dot chawe' yichj laždo'o, dan' ba bchixgekle bałe benách ka', benne' ka' bzóagake' da' žejle'žo che Benne' Criston' chela'ale. ²⁰ Ki bengak Himeneo len Kantr; benne' ka' bdia' lo na' da' xiwe' nich wsédgekle' kan žala' góngake', nich biž nne ži'gake' che da' naken che Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žala' wcháljlenžo Dios

¹ Che len da' naken blo da' zzejni'ila' benách ka' naken kan žala' wcháljlenžo Dios, na' kan žala' gata'yoelžo Le', na' kan žala' nnablžone' bi da' žiážjelžo, na' kan žala' ye'žo-ne': "Žóxkeno." Da' ki žala' gonžo lo wlazgak yógo'te benách ka'. ² Lezka' žala' gonžo lo

wlazgak benne' wnná bia' ka', na' lo wlazgak yógo'te benne' blo ka'. Ki žala' gonžo nich gak chawe' chežo, na' nich gak kwezžo cháwe'do'. Žala' gonžo ki lo yela' žejlé' chežo che Dios, na' lo yela' li laže' chežo. ³ Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o. ⁴ Dios na'kze žénele' yelagak yógo'te benne' ka', na' žénele' gónbia'gake' da' naken dot da' li.

⁵ Toze Benne' nake' Dios, na' toze Benne' žeyone' benách ka' toze len Dios, Jesús, Benne' Criston', Bennen' golje' benách. ⁶ Lezke' bde kwine' lo yela' got, katen' besbaga' kwine' da' zia da' wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a che dolá' da' wbága'gake'. Dios bloe'ele' law kan gok da' ni che Jesusen' katen' bžin ža chie' gote'. ⁷ Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda' nich wchaljan', na' nich gaka' wbás bsela' Benne' Criston', nich wsedla' benách zi'to' ka' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' naken dot da' li. Zchalja' da' li, na' bi žon laža'a.

⁸ Na'a, žénela' wcháljengak benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle' Le' gáte'teze, zej nake' dot chawe', na' bi žžá'gake' ljéžgake' ka', na' bi ždil díža'gake'. ⁹ Lezka', žénela' gákwgk no'le ka' da' naken binlo. Da' zej nak xtan da' žala' wloé'egekle' law zej naken yela' gaxjw laže', na' yela' nak li laže', na' kege da' žpá'gake' yichj lágwage', na' da' ka' zej naken oro, na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en. ¹⁰ Da' chawe' da' žóngake' wloé'elen da' zej nake', kan žon da' žákwgake' da' naken binlo. Ki žala' gongak no'le ka' zej nónb'i'e Dios. ¹¹ Žala' ga'ngak no'le ka' žize kate' no benne' byo ne žsedle' légage', na' gákgake' gaxjw laže'. ¹² Bi žonna' no'le ka' latje wsédgekle', na' bi nna biá'gake' benne' byo ka'. Žala' gá'ngake' žize gan zej ndobe benách ka' che Benne' Criston'. ¹³ Ki žala' gaken dan' bzoa Dios zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba. ¹⁴ Adán na', bi ben láže'le da' xiwe'le', san zo'len', ben láže'len le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da' bchi'lekze Dios légage', ¹⁵ san yela' no'le cha' znnite'e xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan nak tlebe len da' žejle'žo che Dios, na' gonen' len yela' nži'il, na' cha' gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gaxgak benne' ka' žape chi'igake' žo'o

¹ Nak dot da' li dižan' dan' znnan: "Čha' že' laže' to benne' gake' benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', zdan laže'e to žin chawe'." ² No benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston': Žon byenen bi soa no benne' gak bi da' nnie' chie'.

Žala' soa toze zo'le.
Žala' gake' ban laže'.

Žala' gake' dot li laže'.

Žala' gake' gaxjw laže'.

Žala' wi'e latje gan ga'ngak lježžo ka' žíngake' liže'.

Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.

³ Bi žala' gake' benne' že'je'.

Bi žala' gake' benne' snia.

Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.

Žala' gake' ži'i laže'.

Žala' gake' zen laže'.

Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela' gape.

⁴ Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka' nni'ta'gake' liže'.

Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan zrna xtiže'e.

Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.

⁵ (čNakxkze gak to benne' gape chi'e benách ka' che Dios cha' bi žak nna bi'e cháwe'do' benách ka' nni'ta'gake' liže'?) ⁶ Bi žala' gake' benne' la' wzó lawtie' nake' tzen len Benne' Criston', nich bi tette wká'n zen kwine', na' bi gak chie' kan gok che da' xiwe', dan' bka'n zen kwinen, na' Dios bchoge' chen kwia yin'. ⁷ Benne' ka' bi zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žala' nne cháwe'gake' chie' nich bi soa no benne' wzóe'le' cheja'ale, nich bi chežeje' lo yelj che da' xiwe'.

Kan gaxgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' žo'o

⁸ Lezka' benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston':

Žala' gákgake' dot li laže'.

Žala' góngake' kan znnágake'.

Žala' gákgake' benne' bi že'j ka'.

Žala' gákgake' benne' ka' bi zdángake' yela' gape.

⁹ Žala' gape chi'igake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Žala' gak dot chawe' yichj lázdo'gake'.

¹⁰ Žala' si' bia'le légage' zga'ale, na' naž si' lo ná'gake' gákgake' benne' ka' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zoa no benne' gak bi da' nnie' chégage'.

¹¹ Lezka', no'le che chégage' žala' gákgake' dot li láže'gake', na' bi gákgake' benne' wenne' che lježe'. Žala' gákgake' zen laže', na' gákgake' dot chawe' lo yógo'te da' žóngake'. ¹² Benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston':

Žala' soa toze no'le che chégage'.

Žala' nna biá'gake' binlo zí'ngake' ka', na' benne' ka' nni'ta'gake' lížgake' ka'.

¹³ Žon byenen gaken ki, dan' nzi' lo ná'gake' latje gan gápegak benách ka' xtiža'gake' ba la'ne, cha' žóngake' binlo žin da' žóngake' žáklengake' benách ka' che Benne' Criston', na' gákgakže' benne' wechóg laže' kate' zcháljgake' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

Da' bgache' che da' zka'n ženžo Dios

¹⁴ Zzoja' diža' ki chio' le', la'kze žxen laža'a yedjwía' le' bayente. ¹⁵ Cha' wžela', zzoja' da' ki chio' nich nnezlo' kan žala' gono' lawgak benách ka' nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej nake' che Dios ban, na' zej nake' choch, na' zcháljgake' da' naken dot da' li. Zej nake' ka' yag ka' da' žóxgaken yo'o, na' ka' da' ka' žon chóchgaken ze'e. ¹⁶ Da' li, zenle'e nak da' bgache' che da' žka'n ženžo Dios, kan nyejw le'e yiche da' žnnan:

Dios bl'oe'e lawe', na' goke' benách.
Gok bia' nake' chawe' dan' wyoé'e Dios Be'
La'y.

Bl'égekle wbás ka' che ya'abá che Dios Le'.
Wzé diža' kan nak chie' lawgak benách zi'to'
ka'.

Bejle'gak benách ka' chie' Le' lo' yežlyó nga.
Dios bchise' Le' ža'le gon nake' blo.

4

Benne' ka' kwej yíhigake' da' žejle'žo che Jesús

¹ Kwáselo zchalj Dios Be' La'y, žnne': "Ža ze lawte ža ka' baļe benách ka' wží'igake' che Benne' Criston'." Kwej yíhigake' da' žejle'žo chie' Le'. Wzé nággake' xtíža'gak benne' ka' yó'ogake' be' wen laže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' žiwe' ka'. ² Wzé nággake' xtíža'gak benách ka' zlóé'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' zcháljgake' da' wen laže'. Ba nzid láždo'gake' nich bi' yesbagan' légake' žia. ³ Ki naken, wséjwgake' xnezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi' gáwgake' da' bnezjw Dios nich yebélenžon, da' gak gawgak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' naken dot da' li, na' žé'gake' Dios: "Žóxkeno'" kate' žawgaken'. ⁴ Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi' be žala' wzoažo chela'ale cha' že'žo Dios: "Žóxkeno'" kate' žawžon. ⁵ Žsedle xtíža' Dios žo'o, Le' yeyone' chawe' yógo'te da' žala' gawžo cha' wcháljlenžo-ne', na' nnablžo-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žežój chawe' benne' wen žin che Jesús

⁶ Cha' wsedlo' lježžo ka' da' ki, na' yežojo' chawe', na' gako' benne' wen žin li laže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' ns-edlo' binlo kan nak che da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chi'on. ⁷ Bzoa chela'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' zchaljgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonen ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios. ⁸ Láte'ze yebélenlo' da' gono' da' gonen ga gakže wale ni'a no'o, san da' zen da' yebélenlo' da' gono' nich gako' wale lo' da' naken che Dios. Da' ni naken da' yebélenlžo yežlyó nga, na' lezka' da' yebélenlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga. ⁹ Diža' ni naken dot da' li, na' zakan' si' lo ná'gaken yógo'te benách ka'. ¹⁰ Che len, da'

zenle'e žsaka' zi' kwínžo žonžo žin, dan' žxen láže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹¹ Bchi'le, na' bsdle benách ka' nich góngake' da' ki. ¹² Bi žala' no benne' wžoe' le' chela'ale dan' nako' žkwide', san žala' gono' da' wlo'e'elen benne' ka' žejlé'gake' che Dios žala' góngake' kan žono' le'. Ki wlo'e'elo' légake':

Len da' zchaljo', na' len da' žono',
kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be'
La'y,

kan žono' kan žnno', na' kan nako' dot
chawe'.

¹³ Kate' ne zbezo' na' zejte la'a neda' gan zo', be' láže'teze goľo' yiche la'y lawgak benách ka' nníta'gake' gan zo'. Bzejní'i-gekle' da' ni, na' bsdlen légake'. ¹⁴ Bi wdío' ka'ze da' benn Dios chio', dan' benne' chio' kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo' wláz Dios kan gaken chio', katen' bxo'a ná'gake' le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wnnábgekle' Dios gon chawe'e le'.

¹⁵ Bénteze da' ki. Be' láže'teze gono' ki, nich lé'gekle' yógo'te benách ka' kan zej žata' chio' da' ka' zej naken che Benne' Criston'. ¹⁶ Wdape chi'i kwino', na' wdape chi'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na' cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yelagak benne' ka' yéngekle' le'.

5

Kan žala' gon žkwide' Timoteo

¹ Bi tilo' benne' byo gole ka', san bzejní'i-gekle' ka' žakzo' ka'. Bzejní'il žkwide' byo ka' ka' bi' bíche'kzo' ka'. ² Bzejní'il no'le gole ka' ka' žna'kzo' ka'. Bzejní'il žkwide' no'le ka' ka' bi' zankzo' ka', nak dot chawe' da' zza' lažo'o.

³ Wdape ba'la'ne no'le wzebe ka', no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'. ⁴ Cha' zoa to no'le wzebe zej nnita' žkwide' chie' ka', o ža'sóe' ka', žala' wsédgekibe' góngakbe' kan žénele Dios, na' gáklengakbe' zga'ale benách ka' nníta'gake' ližgakbe' ka', na' yebí'igakbe' chegak ža žná'gake'. Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios. ⁵ Na'a, no'len' da' li nake' no'le wzebe, na' nga'ne' toze', žen laže'e Dios, na' dot ža dot yel zcháljlene' Le', na' žnnábtzele' Le' ni'a chegak benách chie' ka', ⁶ san no'le wzebe na', no'len' žone' kan nak da' ždan laže'e, nake' ka' to no'le gat kate' ne zoe' nbane'. ⁷ Lezka', bchi'le benách ka' nníta'gake' gan zo', nich góngake' kan nak tlebe len da' ki, nich bi' gak nitó benne' bi' da' nnie' chéggake'. ⁸ Cha' zoa no benne' bi' zwawe' lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi' zwawe' benách ka' nníta'gake' liže', na' žži'e che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' nbága'že' žia ka' to benne' bi' žejli'e che Dios.

9 Toze no'le wzebe na', no'len' ba zejže' ka chonnalaj yiz, gak báblene' benne' ka žáklengakle-ne', cha' bi bka'ne' benne' byo chie' nich sóalene' yetó benne' byo. 10 Žon byenen soa no benne' wzóa lie' kan nak che no'le wzebe na' kan nak da' chawe' da' žone'. Gáklēne-ne' cha' besgole' xkwide' ka', na' cha' zwi'e gan ga'ngak lježžo ka' zá'gake' yež zi'to', na' zžingake' liže', na' cha' znezjwe' da' yej' gawgak benáč ka' che Dios, na' cha' žáklene' benne' ka' zžaka'gake', na' cha' žónteze' da' naken chawe'.

11 No'le wzebe ka' bi na' zéjgake' chonnalaj yiz, bi žala' báblengake' no'le ka' žáklengakle-ne', dan' góngake' kan zdan láže'zegake', na' wzí'igake' che Benne' Criston', na' yēnegekle' wchág ná'gake' da' yoble. 12 Cha' góngake' ki, na' bága'gake' doľa' dan' wzóagake' cheľa'ale da' bejlé'gake' che Benne' Criston' zga'ale. 13 Lezka' gágake' no'le za'wed ka', na' no'le kon želdaze' bi be žin žóngake', na' kégeze gágake' za'wed, san lezka' gágake' no'le wenné che ljéžgake' ka', na' gágake' benne' wedile ka', na' nnágake' da' kegle. 14 Che len, žénela' wchág na'gak no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka' bi nápegake' zan yiz, na' yessógake' xkwide' ka', na' wsédgekle' binlo xkwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che chégake', nich bi wé'gake' latje no benne' nnie' chežo, bennen' zži'e chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Benne' Criston'. 15 Ki žala' gaken, dan' ba beyálgake' bałe', na' žóngake' kan žénele da' xiwe'.

16 Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no no'le, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' žala' gáklene' légake', nich bi wsaka' zí'gake' benáč ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benáč ka' che Benne' Criston' gak gáklengake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.

17 Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benáč ka' che Benne' Criston', na' zna bia'gake' binlo, na' wdápele'eže ba la'ne benne' gole ka' žóngake' žin, benne' zžégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benáč ka'. 18 Nyejw le'e yiche la'y da' znan: "Bi ko'o do žoa' bežen' zlejba' zoa' stribe." Lezka' znan: "Benne' wen žin nake' zi si'e lazjwe'."

19 Bi si' lo no'o da' zna no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chí'e benáč ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zzoa ligake' dan' bene'. 20 Benne' ka' žóntezgake' doľa', bdił-gake' lawgak yógo'te benáč ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios. 21 Ni'a che Xažo Dios, na' ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan znnagak diža' ki. Tlebe kan žala' wchi'a lažo'o benáč ka', na' bi gapo' ba la'ne

toze benne'. 22 Bi wxoate no'o nitó benne', bi gono' le' wen žin che Benne' Criston', nich bi bago'o tzen len le' doľa' ni'a che da' žone' cha' gone' doľa'.

23 Biž ye'jo' nisze. Dan' zdia' li'o žala' ye'jo' láte'do' xis uba wał nich ga'nen chawe'.

24 Doľa' ka' da' zej nbaga' bale benáč ka' la' lówgaken zga'ale kate' žingake' gan wchi'a laže' Dios légake', na' te na' la' law doľa' da' zej nbaga' yezika' benáč ka'. 25 Lezka', la' law žin chawe' da' bengak benáč ka', na' cha' bi nla' lawn, bi gak nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

1 Yógo'te benne' ndo'w ka' žala' gápele'egake' ba la'ne benne' xángake' ka' nich bi gak no benne' nne xiwe'e che La Dios, na' che da' bsedle' Le'. 2 Benne' ndo'w ka' cha' žejle'gak xángake' ka' che Benne' Criston', bi žala' wká'ngake' légake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žala' góngakže' binlo xčingake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebélgengekle' žin chawen', na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' légake'. Bsedle benáč ka' nníta'gake' ga na' kan nak da' ni, na' bzejni'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebélenlžon

3 Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žala' gonžo kan žénele Dios, 4 zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan láže'e diža' ka'ze ka' kan zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egikle' benáč ka' ljéžgake' ka', na' zdil'engake' légake'. Lezka' diža' ki žóngaken ga zne zí'gake' chegak ljéžgake' ka', na' zza' láže'gake' chégake' da' kegle. 5 Lezka' žóngaken ga zdil' diža'gak benáč ka', benne' ka' bi žejni'igekle', na' bi nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha' gónlengake' tzen benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne' ki. 6 Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen láže' zka'n zenžo Dios. 7 Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen' yeža'žo yežlyó nga. 8 Che len, cha' de da' gawžon, na' da' gákwžon, žala' chaz láže'žon. 9 Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake' doľa', na' chéjgake' lo yelj che da' xiwe', na' lo yela' bi nnezle chégake' dan' láže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítjaken légake'. Da' ki wžia' yi'gaken légake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize. 10 Dan' zdan láže'gake' yela' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle. Bałe benne' ka', dan' zdan láže'gaken', ba bsángake' da' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zí'gaken légake'.

Benne' žone' xchin Jesús nake' ka benne' žej'e' lo wdile

¹¹ Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' láže'teze gono' da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejlé'teze che Benne' Criston', na' bži'il lježo' ka'. Be' laže' gako' zen laže', na' gaxjw laže'. ¹² Kan žon bennen' dot laže'e žej'e' lo wdile, ben žin che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' be' laže' bi wnito' yela' nban da' zejli' kanne. Bliž Dios le' nich si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejli'o che Benne' Criston', dan' wnnón' lawgak benne' zan, benne' zzoa lígake' dan' wnnón'. ¹³⁻¹⁴ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' zej nbanlen yógo'te da' zej nnitan', na' lezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo law Ponsio Pilato, zchi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žala' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nnie' chio'. Ki žala' gono' na' zejte ža la' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' žin ža yelá' Jesusen', Dios wloe'ele' law Le'.

Dios nake' la'y. Toze' Le' yo'o lo ne'e dot yela' wnná bia', na' zrna bi'e yógo'te benne' ka' zrna biá'gake', na' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. ¹⁶ Toze' Le' zóateze', na' zoe' lo baní' gan bi gak žin no benne' žakze chie'. Batkle bje'el no benne' Le', na' bi gak no benne' le'ele' Le'. Chie' Le' gáta'teze da' žape Le' ba la'ne, na' yela' wnná bia'. Ka'kze gaken.

¹⁷ Bchi'le benne' ka' zej nape' yela' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n zen kwíngake', na' nich bi wxén láže'gake' yela' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žala' wxén láže'gake' Dios ban, Bennen' žónnli'e yógo'te da' žebélenlžon. ¹⁸ Bchi'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yela' wnni'a li laže'. Žala' wnézjwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' láže'gake' légake'. ¹⁹ Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yela' wnni'a da' naken li laže', da' yebélengekle' ža ka' da' zá'gaken, na' gata' yela' nban li laže' chégake'.

Da' bchi'le Pablo xkwide' Timoteo

²⁰ Ljéza'do' Timoteo, wdape chi'i da' nzi' lo no'o, na' bkwas gan zej nnita' benne' ka' zchaljgake' da' ka'ze, na' diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža' bizjw ka', da' ka' zchaljgak benne' ka' znnázegake' žákgake' da' zenle'e, na' žon láže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'. ²¹ Bałe benách ka', benne' wzí' lo ná'gake' diža' ki, bchi'xgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Znabla' Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDĒ' TIMOTĒO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bseła' Benne' Criston' dan' žénele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe laže'e, wnezjwe' yela' nban da' zejli kanne chežo, dan' zoalén Jesús, Benne' Criston'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj laždo'o.

Timoteo žala' wzóa libe' che Jesús

³ Kate' zchájljlena' Dios žapa' Le' "žóxkeno'" kan nak chio' le'. Bi žsana' znnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, law Dios, Bennen' žona' xchine' dot laža'a kan bengak xa wdé chia' ka'. ⁴ Kate' žejsá' laža'a kan wžežo', na' žak laža'a yele'ela' le', nich gak yebela' dot laža'a. ⁵ Žapa' Dios: "žóxkeno'" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žejsá' laža'a kan žejli'o che Benne' Criston' dot lažo'o. Xna' golo' Loida, na' xno'o Eunise, bejlé'gake' chie' Le' zga'alegake' ka le', na' nnézkzela' lezka' le' žejli'o chie' Le' na'a.

⁶ Dan' naken ki, žsa'a lažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wzi'o katen' neda' bžoa na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'. ⁷ Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žébežo, san bennke' Le' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yela' wak, na' ga nži'ilžo lježžo ka', na' ga zna bia' kwinzžo. ⁸ Che len, bi yedoe'elo' wchaljo' che Xanžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Xanžon', san benlen tzen benne' ka' zzáka'gake' dan' zžegekle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnezjwe' yela' wak chio' nich gak gono' ki. ⁹ Dios na'kze beslé' žo'o, na' bliže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bliže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bliže' žo'o dan' gónekzele' Le', na' dan' be' laže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Na'a, ba blá' dan' žonn Dios chežo, dan' blá' law ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yela' wak che yela' got, na' bløe'ele' law gak gápežo yela' nban da' zejli kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

¹¹ Benne' Criston' wžie' neda' nich wchalja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'. ¹² Che len zaka'a da' ka' da' žákaken chia' nga, san bi

žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejli'a chie'. Nnézkzela' Le' nape' yela' wak nich gape chie' da' bdia' lo ne'e na' zejte ža yelé'e.

¹³ Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchaljan', žala' gaken chio' to da' žloe'elen kan žala' wloe'elo' benách ka' kan žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžone'. ¹⁴ Wdape chie' da' nak chawe', dan' nzi' lo no'o. Gak gono' ki len yela' wak che Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

¹⁵ Ba nnézkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbaž Asia, wléj yichjgake' neda'. Fijelo, na' Hermójenes zej nbáblene' benne' ka'. ¹⁶⁻¹⁷ Znnabla' Xanžo Dios yeyache' láže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesiforo, dan' ben choche' neda' zan chie'. Katen' blá'a neda' lo yež Roma, dot laže'e beyilje' neda', na' bežel-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž ya nga, nžeja' do ya. ¹⁸ Znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' le' ža na' žine' law Dios. Ba nnézkzelo' kan góklene' žo'o, katen' wzoažo lo yež Éfeso.

2

Timoteo žala' gakbe' ka to benne' žeje' lo wdile

¹ Na'a, zi'na'do', ben choch laždo'o lo da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'. ² Da' benlo' da' bchalja' neda' lawgak benne' zan, benne' ka' zzoa ligaken', bden lo na'gak benne' ka' žóngake' kan znnágake', benne' ka' gak wsédekle' yezika' benách ka'.

³ Žala' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan zzoelen to benne' nake' che Jesús, Benne' Criston', na' dot laže'e žeje' lo wdile. ⁴ No benne' žeje' lo wdile, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, nich chaz laže' bennen' wžie' le' nich gake' benne' chie' žeje' lo wdile. ⁵ Lezka', no benne' chaze' lo witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žala' gone'. ⁶ Benne' žaz ža'ne', zga'ale' le' si'e che da' yelape'. ⁷ Bsa' laže' da' ni da' žapa' le', na' Xanžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.

⁸ Bejsá' laže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' za'só Dabi, na' wdé gote', bebane' lo yela' got. Ki zna diža' chawen' da' zchaljan'. ⁹ Dan' zchalja' diža' chawen', zzaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya nga ka' to benne' wen da' žinnj, san bi nyejw xtiža' Dios. ¹⁰ Che len zzoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich si'gake' bani' li laže' chie'. ¹¹ Naken káteze zna da' ni:

Cha' nátenžo Le', sóalénžo-ne' nbanžo.

¹² Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'lenžo Le' tzen.

Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', Le' nne' bi nónbi'e žo'o.

¹³ La'kze bi žonžo kan zannažo, Le' žónteze' kan zgne'.

Le' bi gak wché'e da' nakkze' Le'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

¹⁴ Bsa' láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che Xanžo Dios bchí'i-gekle' nich bi til díža'gake' kan zej nak díža' ka'ze ka'. Díža' ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' zzi' lo ná'gake' légaken. ¹⁵ Be' láže'teze yežojo' chawe' law Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'le' ni'a che žin da' bene'. Žala' wkonlo' binlo žin díža' da' naken dot da' li. ¹⁶ Na'a, bkwas gan zej nníta' benne' ka' zcháljgake' da' bi zaka', na' díža' ka'ze ka', dan' žongak díža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios. ¹⁷ Segak díža' ka' da' zcháljgake' kan žžen yižwé' nozo' da' žlan. Himeneo len Fileto zej nbáblene' benne' ka' zcháljgake' ki. ¹⁸ Benne' ki bchíxgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' baže benách ka' na' zejte biž žejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁹ Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle, yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."

²⁰ To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plát, san lezka' da' zej naken yag, na' yo. Zkonlžo balen žin kwásele, na' yebalen ga bi nak kwásele. ²¹ Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwásele, na' nich gak gonžo da' naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala' kwasžo gan žak da' kegle. Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.

²² Bzoa cheļa'ale da' ka' žóngaken ga se laže' no benne' da' kegle kan nak da' žaken chegak xkwide' ka'. Be' láže' gako' chawe'. Ben da' žonen ga žejli'o che Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' lježo' ka', na' da' žonen ga zgá'nlenžo' lježžo' ka' cháwe'do'. Kan zej nak da' ki, benlen tzen benne' ka' zcháljengake' Xanžon', ne nak dot chawe' yichj lázdo'gake'. ²³ Na'a, lezka' bzoa cheļa'ale díža' ka'ze ka', na' díža' da' bi zej zakan', dan' nnézkzelo' žóngaken ga zdil díža'gake' benách ka'. ²⁴ Benne' wen žin che Xanžon' bi žala' til díža'lene' benách ka', san žala' gake' gaxjw laže' lawgak yógo'te benách. Žala' gak wsedle' benách ka', na' gake' zen laže'. ²⁵ Lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wzejni'ile' benne' ka' zzi'igake' che da' zchalje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezjwe' légake' latje yeyát láže'gake' nich gónbia'gake' da' naken dot da' li. ²⁶ Ki yelágake' lo yelj che da' xiwe' gan zej

nžeje', na' yeyágake' chawe' nich góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gákgak benách ka' ža se lawte ža ka'

¹ Lezka' žala' nnezlo' da' ni: ža se lawte ža ka' sáka'le'egak benách ka'. ² Kate' ža ka' nníta'gak benne' ka' góngake' ki:

Ží'igekle' la' kwíngakze', na' dan' láže'gake' yela' gape.

Wká'n zen kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.

Nne zí'igake' che da' ka' zej naken la'y.

Wží'igake' che xa xná'gake'.

Gákgake' benne' bi chaz laže' ka'.

Bi góngake' kan žénele Dios.

³ Bi ží'igekle' kan žala' góngake'.

Gákgake' benne' zižje laže' ka'.

Nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi nna bia' kwíngake', na' gákgake' benne' ža'a ka'.

Bi lé'egekle' chawe' da' naken chawe'.

⁴ Gákgake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.

Wloé'el kwíngake' ka' benne' zen ka'.

Ží'igekle' da' dan' láže'gakze', na' kege Dios.

⁵ Wloé'el kwíngake' ka' benne' ka' zej nónbi'e Dios,

san bi soalen yela' wak che Dios légake'.

Bkwas gan zej nníta' benách ka'. ⁶ Lezka', lo yela' wen laže' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon láže'gekle' no'le bi nnezle ka' nich si' lo na'gak no'le ka' da' žsédgekle'. No'le ka' bága'gake' dola' zan, na' we' láže'gake' da' ka' dan' láže'gakze', da' ka' bi zej zakan'. ⁷ Yéntežgekle' no'le ka' díža' ka' da' wchaljgak benne' ka', san bi chejni'igekle' da' naken dot da' li. ⁸ Kan gókgak Janes len Jambres, benne' ka' bži'igake' che Moisés, lezka' gákgak benne' ki, wži'igake' che da' naken dot da' li. Gákgake' benne' choj laže' ka', na' chíxgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁹ Bi be sí'gakže', san ga bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' lawgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak Janes len Jambres, benne' ka' bžia' yi' Dios.

Da' bsa' laže' Pablo Timoteo

¹⁰ Nnézkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' laža'a gona, na' kan žejli'a che Benne' Criston', na' kan naka' gaxjw laže', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan zzoela' da' žak chia'. ¹¹ Lezka' nnezlo' kan wžia' láže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wzaka'a, da' ka' gógkaken chia' lo yež Antiokia, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Listra. Da' ka' wžia' láže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' Xanžo Jesusen beslé' neda' lo yógo'te da' ka'. ¹² Yógo'te benne' ka', benne' žénegekle' gákgake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', lezka' sáka'gake' da' ka' kwia láže'gak benách ka' légake'.

¹³ Na'a, benne' wen da' zinnj ka', na' benne' wen laže' ka', góngakže' ki. Gon láže'gekle' benách ka', na' benách ka' gon láže'gekle' légage'.

¹⁴ Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wzí' lo no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekle' le'. ¹⁵ Katen' goko' xkwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'gekle' le' nich yiche la'y, da' ka' gak wzejní'gekle' le' nich yeló' dan' žejli'o che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Yógo'te da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y Dios bzejní'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzógage' da' bchalj Dios. Da' ka' zej nyejwn le'e yiche zej zakan' nich wsédgekle' žo'o, na' wloé'egekle' da' gonžo, na' yegó'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'gekle' žo'o nich gakžo chawe'. ¹⁷ Ki žóngaken, nich gak ban láže' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

¹⁻² Ni'a che Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'la' le' wzenlo' benách ka' xtiža' Xanžon'. Lekze' wchi'a láže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' yel'é'e nich nna bi'e. Be' láže' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio' o bi žak chawe'. Lo yela' zen láže' chio', blo'e'el dan' žongak benách ka', na' bsa' láže'gake', na' bzejní'i'-gekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o. ³ Ki žala' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yénekle' da' žaz láže'zegake'. Wtóbgage' chégake' benne' ka' wsédgekle' légage' da' zdan láže'zegake'. ⁴ Wzógake' cheła'ale da' naken dot da' li, na' si' lo ná'gake' diža' ka'ze ka'. ⁵ Na'a, žala' gako' zen láže' lo yógo'te da' žono'. Bzól da' wsaka' zí'gake' le'. Bzenle benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.

⁶ Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen. ⁷ Kan žon no benne' dot láže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'. ⁸ Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a láže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnem', san lezka' gonnem' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yel'é'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

⁹ Be' láže' yidtio' ga zoa' ni, ¹⁰ dan' bsan láže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia. ¹¹ Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yidlenbe' le' tzen, dan' nakbe'

gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'. ¹² Bsel'a'axkwide' Tíkiko lo yež Éfeso. ¹³ Katen' yido', bedjwá' láže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichan' da' naken yid.

¹⁴ Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'. ¹⁵ Wdape chi'i kwino' che bennen', dan' zži'ili'e che da' zchalžo.

¹⁶ Kate' da' nežw chi'i bla'a neda' lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen nitó benne' neda', san bsan láže'gak yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela' yebéj yichj Dios légage'. ¹⁷ Xanžon' wzóalene' neda', na' ben choche' neda' nich yeyóž wchalja' xtiže'e nich yénekle' yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken, Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken chia' ka' belá' lo na'gak beže yix'e ka'. ¹⁸ Xanžo na'kze yeslé' neda' lo yógo'te da' kegle ka', na' gape chi'e neda' kate' žintia' gan zna bi'e Le' ya'abá che Dios. ¡Ga'n zen Le' to chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹⁹ Wdape "Padiox" Prísila len Akila, na' lezka' benách ka' nníta'gake' liž Onesiforo. ²⁰ Bga'n Erasto lo yež Korinto, na' bka'na' Tróximo gan nbab Mileto dan' žake' yižwé'. ²¹ Be' láže' yido' ga zoa' ni zga'ale kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na' Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na' yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga, žapegake' le' "Padiox."

²² Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', sóalene' le'. Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Tito

¹ Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéza'do' Tito. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston'. Bsele'e neda' nich gona' ga chejle'gak benách ka' chie' Le', benne' ka' wžekze Dios, nich gómbia'gake' da' naken dot da' li kan žala' gon no benne' nómbi'e Dios. ² Ki naka' neda' dan' žxen laža'a ba nzi'a yela' nban da' zejl' kanne da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' Le' žonkze' da' bchebe laže'e gonon'. ³ Kate' bžin ža chen, Dios bloe'ele' law xtiže'e, da' bdien' lo na'a neda' wchaljjan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' Le' Benne' Weslá chežo. ⁴ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Žin che Jesús da' žon Tito lo yežlyó Creta

⁵ Bka'na' le' lo yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', nich gákgake' dot li laže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'. ⁶ To benne' gole, benne' žape chí'e benách ka' che Benne' Criston':

Žala' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen.

Žala' soa toze zo'le'.

Žala' chejle'gak zi'ne' ka' che Benne' Criston'. (Bi žala' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o zži'igakbe' che xa xná'gakbe'.)

⁷ Bi žala' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' xchin Dios.

Bi žala' gake' benne' zide, o benne' ža'a, o benne' že'je', o benne' wediše diža', o benne' zdan laže'e yela' gape.

⁸ Žala' wnezjwe' gan ga'ngak lježžo ka' želžine' liže'.

Žala' dan laže'e gone' da' naken chawe'.

Žala' gake' benne' žejni'ile'.

Žala' gake' benne' chawe'.

Žala' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

⁹ Žala' gape chí'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' zži'igake' chen.

¹⁰ Ki žala' gak gone' dan' zži'igak benne' zan che xtiža'žo, benne' ka' zcháljgake' da' bi

zakan', na' žon láže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' znnágake' žon byenen chog lo xpéla'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki, žon byenen wzóa žio' légake', dan' zchíxgake' yógo'te benách ka' nníta'gake' bíte'teze yo'o gan želyo'é, na' žsédgekle' da' bi žala' wsédgekle'. Ki žóngake' nich sí'gakze' mežw.

¹² To benne' wbáblene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchaljje' lo wláz yodo' chégake', wnné':

Žon láže'tezgak benne' Creta ka'.

Žej nake' ka' beko' yiže' snia ka'.

Žej nake' benne' za'wed, benne' wawle'e ka'.

¹³ Da' ni da' bchaljje' kan zej nake' naken dot da' li. Che len bdil'gake' nich gak li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', ¹⁴ na' nich bi wzé nággake' diža' ka'ze' ka' da' zcháljgak benne' judío ka', na' bi góngake' kan zna benách ka' žala' góngake', benne' ka' bzóagake' cheła'ale da' naken dot da' li.

¹⁵ Yógo'te da' non Dios naken chawe' chegak benne' chawe' ka', san chegak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios, bi be zoažen légake' da' naken chawe', san dot da' zej nake' naken sban, na' zejte da' zbek yichjgake', na' da' zza' láže'gake'. ¹⁶ Znnágake' zej nómbi'e Dios, san da' žóngake' bi naken tlebe len dan' znnágake', dan' zej nake' benne' bi žaz laže' ka'. Bi žóngake' kan znnágake', na' bi gak góngake' nitó da' naken chawe'.

2

Žala' wsedlžo da' naken chawe'

¹ Na'a, da' zchaljo' žala' gaken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo.

² Bsedle benne' byo, benne' gole ka':

Žala' wcháljgake' diža' chawe' ka'.

Žala' gákgake' benne' chawe' ka'.

Žala' gákgake' benne' žejni'igekle'.

Žala' chejle'gake' che Benne' Criston' dot láže'gake'.

Žala' ži'igekle' ljéžgake' ka'.

Žala' sóegekle' da' gak chégake'.

³ Bsedle no'le gole ka':

Žala' góngake' da' žaz laže' Dios.

Bi žala' nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi žala' ye'jgake'.

Da' žóngake' žala' wsedlen da' nak chawe'.

⁴ Bsedle xkwide' no'le ka'.

Žala' ži'igekle' benne' byo che chégakbe', na' ži'ngakbe' ka'.

⁵ Žala' gákgakbe' no'le žejni'ile'.

Žala' gákgakbe' no'le chawe' ka'.

Žala' gape chí'igakbe' da' de ližgakbe'.

Žala' gákgakbe' ži'i laže'.

Žala' gápegakbe' ba la'ne benne' byo che chégakbe'.

Žala' bi góngakbe' da' gonen ga no benne' nnie' che xtiža' Dios.

⁶ Bsedle xkwide' byo ka':

Žala' gágakbe' xkwide' žejni'ile.

⁷ Žala' góntezo' da' naken chawe', na' ki wlo'e'elo' légakbe' kan žala' góngakbe'. Kan žsedlo' žala' wlo'e'elen nako' li laže', na' gaxjw laže'. ⁸ Žala' wchaljo' diža' chawe' ka' nich bi soa da' gak no benne' nnie' chen, nich yedoe'ele no benne' wži'e' chen, na' bi gak nnie' chele le'e.

⁹ Bsedle lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zej nake' benne' ndo'w ka':

Žala' gágake' gaxjw laže' len xángake' ka'.

Žala' góngake' yógo'te da' žaz láže'gak xángake' ka'.

Bi žala' wži'igake' che xángake' ka'.

¹⁰ Bi žala' wkache' lánkake' da' naken che xángake' ka'.

Žala' wlo'é'el kwíngake' chawe' lo yógo'te da' žóngake'.

Yógo'te da' žóngake' žala' wlo'e'elen nak chawe' xtiža' Dios, Bennen' beslé' žo'o.

¹¹ Yela' ži'i laže' che Dios ba bla' lawn lawgak yógo'te benách ka' nich yelágake'. ¹² Len žsedlen žo'o biž žala' gonžo da' bi žaz laže' Dios, na' bi dan láže'žo da' naken che yežlyó nga, san žala' gakžo zen laže', na' gakžo chawe' ža ni zoažo na'a, na' gonžo kan žénekezele Dios. ¹³ Žala' kwezžo da' žxen láže'žo gonen ga gak yela' ba nez zen chežo, dan' gaken ža na' katen' la' law Jesús, Benne' Criston', lo baní' zen chie'. Nake' Dios zen, na' Bennen' žeslé' žo'o. Lekze' bchebe laže'e gone' da' ni. ¹⁴ Lekze' bde kwine' lo wlazžo žo'o, nich beya'we' žo'o lo yógo'te da' bi naken chawe', na' žeyone' žo'o chawe' nich gakžo benách chie' ka', na' nich yénelžo gonžo da' naken chawe'.

¹⁵ Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' len yela' wnná bia' bdil'gake'. Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' xtižo'o ka'ze.

3

Da' žala' gongak benách ka' žejlé'gake' che Jesús

¹ Bsa' láže'gak lježžo ka' nich góngake' kan znnagak benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan zнна xtiža'gake'. Žala' sóatezgage' góngake' da' naken chawe'. ² Bi žala' nnégake' chegak ljéžgake' ka', na' bi žala' til' diža'gake' len légake', san žala' gágake' gaxjw laže', na' dot li laže' lawgak yógo'te benách ka'.

³ Lezka' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'ižo che Dios. Wdažo wnitlžo, na' gokžo ka' benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan láže'žo, da' bi naken chawe',

na' yezika' da' wyáz láže'žo. Lezka' benžo žo'o da' kegle, na' bge'elžo lježžo ka'. Bi blé'egekle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi ble'elžo lježžo ka' chawe' tožo yetožo. ⁴ Naž bla' law Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na' nži'ile' yógo'te benách ka'. ⁵ Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan' beyache' láže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene' ga nakžo benne' kobe ka'. Napžo yela' nban kobe dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o. ⁶ Dios bsele'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. ⁷ Be' laže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' žxen láže'žo gonne' chežo.

⁸ Da' ni da' zzoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka' žejlé'gake' che Dios, da' ki, nich we' láže'gake' góntezgake' da' naken chawe'. Da' ni naken chawe', na' záka'le'en nich si' lo na'gak yógo'te benách. ⁹ Na'a, bi go'o no benne' latje wchalje' da' bi zakan', o we' laže'e kan zej nak lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', o wchalje' diža' bizjw ka', o til' diže'e kan nak che da' bchi'le Moisés'. Da' ki bi zej zakan', na' bi gáklengaken nitó benne'.

¹⁰ Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope la'a benách ka' che Benne' Criston', te wsó'o laže'e to yetó či'i, cha' bi yenle' chio', na' žala' yebejle-ne' gan zdone. ¹¹ Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone' doła'. Ba nbage'e žia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žala' gon Tito

¹² Kate' sela'a Artemas o Tikiko gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni lo yež Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'. ¹³ Senas, bennen' ždie' diža' da' zнна benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan zoale le'e. Begó'o légake' nez len yela' žaklen, nich bi be yážjegekle'. ¹⁴ Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da' wnéžjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake' che Benne' Criston'.

Pablo len lježe' ka' zželgake' diža' benách ka'

¹⁵ Yógo'te benne' ka' nni'a' lengake' neda' žápegake' le' "Padiox." Wdape "Padiox" benne' ka' nni'a'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejlé'gake' che Dios. Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox" Filemón

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" Filemón. Lježžo, Timoteo žonlenbe' neda' tzen, na' nži'ילו' le'. Žono' le' xchin Benne' Criston' kan žonton' neto'. Lezka' žapa' "Padiox" zo'lo', Apia. Nake' no'le zanzo žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' žapa' "Padiox" zi'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žeze' lo wdile, na' žonbe' xchine' Le' kan neto' žonton'. Lezka' žapa' "Padiox" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'.³ Žnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Kan žon Filemón dan' žejli'e che Jesús

⁴ Žesá' láže'teza' le' kate' zchájljena' Dios chežo, na' žápeteza' Le': "Žóxkeno'." ⁵ Ki žona' dan' zžin diža' ga zoa' ni kan nži'ילו' Xanžo Jesusen', na' kan žejli'o chie' Le', na' kan nži'ילו' yógo'te benách ka' ba wžie' Le'. ⁶ Žnabla' Dios gone' ga gonle'e žin da' zchaljo' kan nak da' žejli'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nnita'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo lo yela' ži'i laže' chie'. ⁷ Žebela', na' zzi' zena' dan' nži'ילו' lježžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žala' yenít lawe' Onésimo, xkwide' ndo'w chie'

⁸ Che len, la'kze nzi' lo na'a, dan' naka' wbás bsela' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žala' gono', ⁹ žata'yoela' le' lo yela' ži'i laže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Žata'yoela' le' lo wláz xkwide' Onésimo, xkwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che len nakbe' ka' zi'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

¹¹ Xkwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' lezka' chia' neda'. ¹² Xkwide' ni žesela'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'. ¹³ Gónela' gá'nlenbe' neda' nga, nich lo wlazo' le' gonbe' xchina' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' diža' chawen', ¹⁴ san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak lažo'o le', nich bi gon byena' gákleno' neda', san gak gákleno' neda' dan' žénekelon'. ¹⁵ Bkwaslja xkwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'. ¹⁶ Na'a, biž gakbe' chio' ka to xkwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan'

nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne' Criston', na' nži'ילו'-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žala' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježžo', san ka bi' bicho'o žejle'be' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁷ Che len, cha' nako' toze len neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne. ¹⁸ Cha' bi da' zia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an. ¹⁹ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni chio', žnnia': nedkza' chizjwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': lezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yela' nban da' žejli kanne. ²⁰ Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebéleno' dan' nakžo che Xanžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejli'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák laža'a.

²¹ Zzoja' da' ni chio', dan' žxen laža'a le', gono' kan žna xtiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'. ²² Lezka' žnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žxen laža'a yežoja' liž ya nga, na' la'a gan zoale le'e dan' zchájljenle Dios, na' žnnáblele-ne' lo wlaza' neda'.

Pablo zzoje' da' žápegake' "Padiox" Filemón

²³ Epafras žape' le' "Padiox." Nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga dan' žone' xchin Jesús, Benne' Criston'. ²⁴ Lezka' Markos, na' Aris-tarko, na' Demas, na' Lukas, žápegake' le' "Padiox." Benne' ki žónlengake' neda' tzen žin che Benne' Criston'.

²⁵ Žnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' ZZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bcháljlene' žo'o lo na' Zi'nkze'

¹ Zan chi'i, na' da' zan kan ben Dios, bcháljlene' xa xto'žo ka' ža ni'te lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ² Ža ni zoažo na'a, kate' ze lawte, Dios bcháljlene' žo'o lo na' Zi'nkze'. Dios wnnakze' gape Zi'ne' na' yógo'te da' zej naken chie' Le', na' lo na' Zi'ne' na', Dios bene' yežlyó nga. ³ Zi'ne' na' nake' ka to da' žsa'ni' len yela' banu' che Dios, na' kan nak Zi'ne' na' zloe'len law dot da' nakkze Dios. Zi'ne' na' žonkze' ga nnita'tezgak yógo'te da' zej den, zkonle' žin da' znn'e len yela' wak zen chie'. Katen' beyož bene' da' žeyón žo'o chawe' law Dios dan' beké'e doła' da' nbága'žo, na' bejži'e kwit li ža che Dios, Bennen' ži'e zna bi'e ža'le.

Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

⁴ Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka' che Dios, dan' nakkže blo da' lie' ka zej nak lagak wbás la'y chie' ka', kan bzoa Dios le' dan' nake' Zi'nkze'. ⁵ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné:

Nako' Le' Zi'na'.

Bloe'ela' law na'a naka' Xo'.

Batkle bchalje' che to wbás che ya'abá kan bchalje' che Zi'ne', katen' wnné:

Neda' naka' Xe',

na' Le' nake' Zi'na'.

⁶ Lezka', katen' Dios bzoe' Zi'nkzen' lo yežlyó nga, na' wnné:

Yógo'te wbás che ya'abá yéngkle' xtiža' Le'.

⁷ Kan zej nak wbás che ya'abá chie' ka', wnné:

Zej nak wbás che ya'abá ka' ka be' da' žaken.

Zej nak wbás wen žin chia' ka' ka yi'.

⁸ Na'a, kan nakkze Zi'ne', wnné:

Gan ži'o zna bi'o, nna biá'tezo', Dios.

Nak chawe' kan zna bi'o.

⁹ Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege da' bi nak chawe'.

Che len neda', Dios chio', bdia' lo no'o yela' wnná bia',

na' bena' ga napžo' Le' yela' žebél

ka da' napgak lježo' ka'.

¹⁰ Lezka' wnné:

Le', Xan, katen' wzó law, beno' yežlyó nga,

na' len na'kzo' beno' ya'abá.

¹¹ Te chégaken, san Le', zoakzo' to chi'ize.

Yógo'te da' ka' tébgaken kan zteb to laže',

¹² na' ka to laže' wto'bo' légaken,

na' chó'ngakon' ka to laže' teb,

san Le', batkle wchá' kwino'

na' batkle te chio'.

¹³ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné:

Wžé' kwita' li ža

kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo'

benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.

¹⁴ Yógo'te wbás che ya'abá ka' che Dios zej nake' be' wen žin ka' che Dios, na' bsele'e légake' nich gáklengake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žala' wzoažo chela'ale yela' žeslá

¹ Che len, žala' we' láže'le'ežo da' ba benžo, nich bi wzoažo xtiža' Dios chela'ale. ² Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te lo na'gak wbás ka' che ya'abá che Dios, naken dot da' li, na' yógo'te benne' ka', benne' bi béngake' kan zna dižan', Dios bsaka' zi'e légake' kan nak tlebe len da' béngake'. ³ Lezka' bi yelažo žo'o lo da' wsaka' zi' Dios žo'o cha' wzoažo chela'ale yela' žeslá ni. Xanžo na'kze bchaljen' zga'ale, na' benne' ka' béngekle' chie' Le' bloé'egekle' žo'o naken dot da' li. ⁴ Lezka' Dios na'kze bloe'ele' žo'o naken dot da' li, dan' bene' da' ka' zej nak bian, na' da' ka' žóngaken ga žebanžo, na' da' zan yela' wak zen ka', na' benne' chežo da' ka' zej naken che Dios Be' La'y kan gónekzele' Le'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

⁵ Dios bi bdie' lo na'gak wbás ka' che ya'abá chie' yežlyó da' zan', dan' zchaljto' chen. ⁶ Na'a, kan nak da' ni, nyejw le'e yiche la'y da' wnná to benne' bzoa lien', katen' wnné:

Dios, žebanla' dan' že' lažo'o benách ka'.

Žebánle'ela' dan' žákléno' légake'.

⁷ Beno' légake' to chi'ido'ze yelate' gaxjw

ka zej nak wbás ka' che ya'abá chio'.

Bzo' chegak benách ka' yela' zen, na' yela' ba la'ne.

⁸ Bdio' lo ná'gake' yógo'te nich nna biá'gaken'.

Ka' naken, katen' bdie' lo ná'gake' yógo'te, bi be bka'ne' da' bi bdien' lo ná'gake', san

na' zejte na'a ža, bi zle'elžo yo'o yógo'ten lo ná'gake'. ⁹ Nnezlžo da' goken che Jesusen'.

Dios bene' ga goke' to chi'ido'ze yelate' gaxjw ka zej nak wbás ka' che ya'abá chien', dan'

goke' benachze nich gote', na' wzake'e lo yela' got lo wlazgak yógo'te benách ka', dan'

be' laže' Dios žo'o nich goken ki. Dan' ben Jesusen' da' ni, Dios bene' ga nape' yela' zen,

na' yela' ba la'ne.

¹⁰ Dios bene' yógo'te da' zle'elžo, na' žone' ga zej nitan'. Dios bene' kan žala' gone'

katen' bene' ga nak bia' nak Benne' Criston' Benne' Weslá li laže' ni'a che da' wzake'e.

Ki ben Dios che Benne' Criston', Bennen' bene' yela' žeslá nich gak yechi'e benne' zan

ya'abá che Dios. ¹¹ Le' žeyón chawe'e benách ka' nich gákgake' che Dios. Benne' ka' žeyón

chawe' Benne' Criston', toze nak Xágake', na' Xakze'. Che len, Zi'n Dios bi žedoe'ele' katen'

zgne' zej nake' biche'e ka'. ¹² Ka nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: Wcháljlena' bicha'a ka' kan nako' Le', Dios. Ga zej ndobe benách chio' ka' gola' da' we lawa' Le'.

¹³ Lezka' wnné':

Wxén laža'a Dios.

Ga yoble wnné':

Le wia neda' len zi'na' ka',

Benne' ka' benn Dios chia'.

¹⁴ Che len, dan' zej nak zi'ne' ka' belá' žen, lezka' Benne' Criston' ben kwine' kan zej nake', na' golje' belá' žen. Ki bene' nich gok gote', na' ka' goken beké'e yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' wzí' lo nan' goten benách ka'. ¹⁵ Ki ben Benne' Criston' nich gok beslé' yógo'te benne' ka' gógake' ka' benne' ndó'w ka' kate' ne zej nnite'e nbángake', dan' bžebegake' yela' got. ¹⁶ Nak bia' bi bene' ki nich gáklene' wbás che ya'abá ka' che Dios, san nich góklene' benne' ka' zej nake' za'só Bran. ¹⁷ Che len, ben byenen gok Benne' Criston' kan zej nak lježe' ka', nich gake' law Dios to bžoz blo, benne' žone' kan zgne', na' žeyache' láže'le' benách ka', na' lezka' nich gone' da' gon ga gata' lo ne'e yeké'e doľa' da' zej nbaga' benách ka'. ¹⁸ Na'a, dan' wzáka'kze Benne' Criston', na' dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga bage'e Le' doľa', che len nape' yela' wak gáklene' benne' ka', žon da' xiwe' da' ženelen gonen ga bága'gake' doľa'.

3

Jesús nakže' blo ka' Moisés

¹ Che len, zi'na'do' ka', le'e na' nakle che Dios dan' bliže' le'e, le wia binlo kan nak Jesús, Benne' Criston'. Nake' wbás bsela' Dios, na' lezka' bžoz blo che da' nzi' lo na'žo. ² Jesusen' žone' kan zнна xtiža' Dios, Bennen' bžoe' Le' latje chie', na' žone' kan ben Moisés, benne' bene' kan zнна xtiža' Dios, da' bene' lawgak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Jesusen' nakže' blo ka' Moisés na', nich ga'n zene' Le', kan nakže' blo to benne' nak chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' lo yo'on'. ⁴ Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san Dios bene' yógo'te da' zle'elžo. ⁵ Da' li Moisés na' bene' kan zнна xtiža' Dios lawgak benách ka' che Dios, san goke' ka' to benne' wen žin, nich bdie' da' ka' wnnakze Dios lawgak benách ka'. ⁶ San Benne' Criston' nake' Zi'nkze Dios, na' žone' kan zнна xtiža' Dios. Na'a benách ka' che Dios zej yoe'e lo ne'e Le'. Žo'o nakžo benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan žon chochžo lázdo'žo, na' kan žebélenžo da' žxen láže'žo.

De latje gan yezi' láže'gak benách ka' che Dios

⁷ Che len, nyejw le'e yiche kan wnná Dios Be' La'y, da' znnan:

Na'a, cha' ženlele da' zchalj Dios,

⁸ bi gonle zide lázdo'le

kan bengak benne' ka' bži'igake' che Dios katen' gónegekle' si' biá'gake' Le' lo latje dach.

⁹ Gónegekle xá xto'le ka' si' biá'gake' neda' la'kze blé'egekle' da' ka' bena' choplalj yiz.

¹⁰ Che len bža'a benách ka' wnníta'gake' ža na',

na' wnnía': "Zchixtezgekke' kan zza' láže'gake'.

Bi žénegekle' yénegekle' da' ženela' góngake'."

¹¹ Che len bža'a légake', na' ben chocha' xtiža'a, na' wnnía':

Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'.

¹² Le gape chi'i kwinkle, zi'na'do' ka', nich bi gonle zide yichj lázdo'le nitole le'e, na' bi kwáslenle Dios ban, na' bi wsanle žejle'le che Dios. ¹³ Na'a, le wzejni'il tole yetole yógo'te ža, kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon láže'! da' nak doľa' le'e, na' bi gonle zide yichj lázdo'le nitole le'e. ¹⁴ Yógo'težo gónlenžo Benne' Criston' tzen cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan wzó law žon chochžo kwinnžo.

¹⁵ Ki žala' gonžo kate' ne zнна xtiža' Dios:

Na'a, cha' ženlele chi'i Dios,

Bi gonle zide yichj lázdo'le,

Kan bengak benne' ka' bži'igake' che Dios.

¹⁶ ¿Noz benne' ka' bénegekle' xtiža' Dios, na' bži'igake' chie' Le'?

Yógo'te benne' ka' bebéj Moisés lo yežlyó Egipto béngake' ki. ¹⁷ ¿Noz benne' ka' bža'a Dios légake' choplalj yiz?

Gogkak benne' ka' béngake' doľa', na' gótgake' lo latje dach. ¹⁸ ¿Noz benne' ka' Dios ben choche' xtiže'e, na' wnné' bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len Le'?

Gogkak benne' ka' bi béngake' kan zнна xtiža' Dios. ¹⁹ Na'a,

žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na' dan' bi bejlé'gake' che Dios.

4

¹ Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe láže' Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie' gan yezi' láže'žo, žala' žébežo wnitžo latje cho'ožo ga na'.

² Benlžo žo'o diža' chawen' kan bénegekle' légake', san dižan' da' bénegekle' bi góklenen légake', dan' bi bejlé'gake' che Dios katen' bénegekle'.

³ Žo'o žejle'žo che Dios, na' cho'ožo latje chie' gan yezi' láže'žo. Naken kan wnná Dios:

Che len bža'a légake'

na' ben chocha' xtiža'a, wnnía':

"Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'."

De latje cho'ožo gan yezi' láže'lenžo Dios tzen, la'kze beyož ben Dios xchine' ža ni'te katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezi' láže'e. ⁴ Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak che ža gaže ža, da' znnan: "Bezí' láže' Dios ža gaže ža lo žin da' bene'."

⁵ Ga yoble znnan: "Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'."

⁶ Benne' ka' bénegekle' diža' chawen' zga'ale,

bi wyó'ogake' ga na' dan' bi béngake' kan z'na x'tiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak benách yoble ka' ga na'. ⁷ Che len, lezka' bl'oe'el Dios to ža yoble, na' wnné': "na'a ža." Ka' goken, kate' ba wdé yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan nyejw le'e yiche la'y, da' z'nnan: Na'a ža, cha' ženlele da' zchalj Dios, bi gonle zide l'ázdo'le.

⁸ Chela' ben Josué ga bezi' láže'gake', bi bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen' yezi' láže'gak benách ka' tzen len Le'. ⁹ Che len, nga'n latje chegak benách ka' che Dios nich yezi' láže'lengake' Le' tzen. ¹⁰ Benne' ka' cho'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len Dios, yezi' láže'gake' lo žin da' žóngake', kan bezi' láže' Diosen' lo žin da' bene' Le'. ¹¹ Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezi' láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala' wži'ižo che x'tiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake' che Dios, na' bi wyó'ogake' ga na'.

¹² X'tiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen yela' wak. Zchogžen ka žon to ya ntoche' da' ntochen' bežope la'al. Zchoggen gan zej nžag be' nakkžžo, na' da' zoa lo yichj l'ázdo'žo, ka nak to da' chazen ga zinten lo žit lo bin. Žonen ga nak bia' da' z'bek yichjžo, na' da' z'za' láže'žo. ¹³ Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios n'la' l'awn, na' nžojen l'awe' l'aw law Dios. L'awe' Le' žon byenen w'lo'e'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

¹⁴ Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente, Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen' nake' Jesús, Zi'n Dios. Che len žala' ga'nžo choch lo da' nzi' lo na'žo. ¹⁵ Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga baga' Lekze' do'la' dot kan žonen da' ženelen gonen ga bága'žo žo'o do'la', san Jesusen', bi be do'la' bene'. ¹⁶ Che len, dot láže'žo žala' bíga'žo gawze gan že' z'na bia' Dios, Bennen' žáklene' žo'o, na' nnablžone' yeyache' láže'le' žo'o, na' lo yela' ži'i láže' chie', gáklene' žo'o kate' bi da' gaken chežo.

5

¹ Dios z'bekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bxoz blo, na' z'zoe' le' nich gone' da' ka' žone' l'aw Dios lo w'lazgak benách ka', na' nich wdíe' l'aw Dios da' ka' z'nežjwgake', na' bia yiže' ka' žótgake' lo bkog la'y ni'a che do'la' da' zej nbage'e. ² Bxoz blon', dan' žak chie' t'lebe kan žaken chegak yógo'te benách ka', gak gake' zen laže' len benne' bi nnezle ka', benne' ka' z'chíxgекle'. ³ Dan' nak bxoz blon' benachze, che len žala' wdíe' l'aw Dios to bia yiže', bian' gote' lo bkog la'y, ni'a che do'la' da' nbága'kze' le', kan žone' ni'a che do'la' da' zej nbaga' benách ka'.

⁴ Bi gak nitó benne' gon kwine' bxoz blo, san Dios z'bie' no benne' žala' gake' bxoz blo,

kan wžie' Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. ⁵ Lezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bxoz Blo, san Dios bzoe' Le' Bxoz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Le':

Le' nako' Zi'na'.

Bzoa' Le' na'a.

⁶ Lezka' gože' Le' kan nyejw ga yoble, katen' wnné':

Le' náktezo' Bxoz,

kan gok Melkisedek bxoz.

⁷ Benne' Criston', katen' wzoakze' yežlyó nga, bcháljlene' Dios, na' góta'yoele' Le'. Wžéžeyi'e, na' wežež' l'aw Dios, Bennen' gok yeslé' Le' lo yela' got, na' Dios benle' chie' dan' bžebe' Dios dot laže'e. ⁸ La'kze goke' Zi'n Dios, bsdle' gone' kan z'na x'tiža' Dios ni'a che da' ka' gókgaken chie', da' ka' wzake'e. ⁹ Katen' ba gok Benne' Criston' dot kan žala' gak Bxoz Blo, na' Dios bene' Le' Benne' žeslé' to chíže' yógo'te benne' ka' žóngake' kan z'na x'tiže'e. ¹⁰ Naž Dios bzoe' Le' Bxoz Blo kan gok Melkisedek na' bxoz blo.

Žon zož chežo wži'ižo che Benne' Cristo

¹¹ Kan nak da' ni, žala' wcháljlen'to le'e da' zan, dan' naken zede wzejni'ílto' le'e, dan' bi na' chejni'ílele. ¹² Ba wdé ža žala' gak wsédele le'e benách ka' x'tiža' Dios, dan' ba bēnele scha, san žon byenen no benne' wsedle' le'e da' yoble da' bi naken zede dan' ba nzi' lo na' no benne' zzo l'awe' žejli'e che Benne' Criston'. Nga'ne ka to x'kwide' že'ndo', bi'don' ne žáze'be' niže', na' bi gak gawbe' yela' waw choch. ¹³ No benne' žon byenen soa no benne' wsedle' le' da' bi naken zede, nake' ka to x'kwide' ne žáze'be' niže'. Bi nsedle' kan nak t'lebe len da' naken chawe'. ¹⁴ Yela' waw choch naken da' žawgak benne' ka' ba zej nake' benne' wale ka', benne' ka' žónbia'gекle' da' naken chawe', na' da' bi naken chawe', dan' ba bkóngekle' žin yela' žejni'íl chégage'.

6

¹ Che len, bi žala' wsédtežlžo da' ka' ba bsdlžžo katen' wzó l'awžo ženlžžo kan nak che Benne' Criston'. Žala' gólžežo lo yichj l'ázdo'žo nich gakžo dot li láže' benách chie' ka'. Bi žon byenen wsedlžžo da' yoble da' ka' bi zej naken zede:

kan žala' yeyát láže'žo, na'

kan biž žala' gonžo da' kegle ka', na'

kan žala' chejlé'žo che Dios, na'

² da' ka' žsedlžžo kan žala' yezoažo nis, na'

kan žala' x'oa na'žo benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na'

kan yebangak benne' gat ka', na'

kan chog Dios chegak benne' wen da' žinnj ka' gátgake' to chíize.

Cha' ba nsedlžžo yógo'te da' ki bi žon byenen wsédželžon. ³ Ki gonžo cha' Dios gonne' žo'o latje.

⁴⁻⁶ ¿Wak gonžo ga yeyát láže'gak da' yoble benne' ka' žebéj yichjgake' Dios, na' zži'igake' chie' Le'? Cha' bžin baní' che Dios lo yichj lázdo'gake', na' cha' wzí'gake' da' znezjw Dios, na' góggake' toze len Dios Be' La'y, na' cha' wzí'gake' diža' chawen' che Dios, na' yela' wak che da' za', na' cha' naž yebéj yichjgake' Dios, na' wzí'gake' chie' Le', bi gak gonžo ga yeyát láže'gake' da' yoble, dan' gaken kan wdá'gake' Zi'n Dios le'e yag kroze da' yoble, na' gon ditjgekle' Le' lawgak yógo'te benách ka'. ⁷ Benne' ka' žóngake' ki zej nake' ka' yežlyón' da' zzin' nis yejw da' zbižen lawlen zan chi'i. Cha' yežlyón' znezjwn da' yebéjengekle benne' ka' žá'ngaken', na' Dios žaz laže'en, ⁸ san cha' zzoazen lba yeche', na' bisgá', na' nga'n ditjen, na' nbaga'n zia, na' ba naken da' wzežyžn.

Da' žxen láže'žo da' žonen ga zga'nžo choch

⁹ La'kze zchaljto' ki, lježto' ka', nži'ulto' le'e, na' žeklto' nakle ka' yežlyón' da' znéžjwle'en, na' žebéjenlele yela' weslá da' ba nzi'le. ¹⁰ Dios nake' chawe', na' bi gał laže'e žin chawe' da' benle, na' da' ka' benle dan' nži'ilele-ne', na' kan gókjenle benne' ka' che Dios, na' zej žákjenle légake'. ¹¹ Na'a, žénelto' we' láže'le lježle tole yetole, na' gonle ki na' zejte ža ze lawte ža ka', nich gata' chele dot da' žxen láže'le. ¹² Žénelto' bi gakle za'wed, san gonle kan žongak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, na' kwezle zen laže', na' si'le da' ka' bchebe laže' Dios gonne' chežo.

¹³ Ki naken dan' ben choch Dios xtiže'e katen' bchebe laže'e bi da' wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa no benne' nakže' blo ka' Dios, che len ben choche' xtiže'e ni'a che la' kwinze'. ¹⁴ Ki wnná Dios: "Da' li gon chawa'a le', na' gona' ga chanle'e za'só' ka'." ¹⁵ Bran na' wleze' zen laže', na' gota' chie' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. ¹⁶ Kate' to benne' žon choche' xtiže'e, žon chochen' ni'a che to benne' nakže' blo ka' le', na' da' ni zzoa žin yógo'te diža' bizjw, dan' ben choche' xtiže'e. ¹⁷ Che len katen' Dios ben choche' da' bchebe laže'e gone', ben chochen' ni'a che la' kwinze'. Bene' ki dan' gónele' wlo'e'le' benne' ka' žala' sí'gake' da' bchebe laže'e wnezjwe' chégake', nakkzn, na' to chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'. ¹⁸ Dan' bchebe laže' Dios, na' dan' ben chochen', da' chopen ki batkle chá'gaken, na' kan nak chegak da' chopen ki, bi gak gon laže' Dios. Ki ben Dios nich gakkzn chežo to da' yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo Le', gata' chežo da' zbez láže'žo dan' bzoen' chežo. ¹⁹ Dan' žxen láže'žon zzoa chóchtezen yichj lázdo'žo, na' naken ka' to do ya da' zzoa žin to barkw zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y dan' zoan xkóže'le laže' da' nałan' lo yodon' da' zoan ya'abá che Dios. ²⁰ Wyó'o Jesusen'

lo wlažžo žo'o gan zoa Dios ka' to benne' žloe'ele' žo'o nez, na' Dios bzoe' Le' Bžoz Blo to chi'ize kan gok Melkisedek bžoz blo.

7

Jesús nake' Bžoz Blo kan gok Melkisedek

¹ Melkisedek goke' benne' wnná bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke' bžoz che Dios, Bennen' zente. Kate' ne zezá Bran, zeyeje' wdé gok wdile katen' blej bchochje' benne' wnná bia' ka', na' bžoj Melkisedek na', na' bejchage' Bran na', na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na'. ² Bran na' bnezjwe' Melkisedek na' to kwe' che to chi kwe' che yógo'te da' wzí'e lo wdilen'. Da' žejlás la Melkisedek na' žnnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'" na' lezka' nake' benne' žna bi'e lo yež Salem, da' žnnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'." ³ Bi nyejw le'e yiche da' žnnan wnníta'gak xa xne'e, o xa xta'we' ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote', san nake' kan nak Zi'n Dios dan' nake' to chi'ize bžoz blo.

⁴ Le' wia nga, kan gok Melkisedek na' zen, dan' xazo Bran na'kze bnezjwe' chie' to kwe' che to chi kwe' che da' wlejen' lo na'gak benne' wnná bia' ka', benne' ka' blej bchochje' lo wdilen'. ⁵ Lo da' bžoj Moisés, Dios wnné' benne' ka' zej nake' za'só' Lebí, benne' ka' zej nake' bžoz ka', sí'gake' to kwe' che to chi kwe' che da' zzi'gak benách Israel ka', la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan' yógo'tegake' zej nake' za'só' Bran na'. ⁶ Melkisedek na' bi nake' ljéžgake', san wzí'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', bennen' wzí'e da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na', na' bi gak nitó benne' wzí'e che da' žnnan: "Bennen' nakže' blo law Dios žnnable' Dios gon chawe'e bennen' nakže' gažjw." ⁸ Na'a, ža ni zoažo na'a, benne' ka' zzi'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka' lezka' zej nake' benách žátgakkze', san Melkisedek na', zoa da' žnnan kan nak chie', da' žnnan zoe' nbane'. ⁹ Na'a, gak nnažo kan nak che Lebí, na' chegak za'só' ka', benne' ka' zzi'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka', lezka' wdížjw'gake' to kwe' che to chi kwe' katen' Melkisedek na' wzí'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', xa gole wdé chégake'. ¹⁰ Ki naken dan' gak nnažo Bran na' ne noe'e Lebín', na' za'sóe' ka' li'e katen' Melkisedek na' bejchage' le', dan' bi na' gáljgake'.

¹¹ Benách Israel ka' zzi'gake' xtiža' Moisés lo na'gak bžoz ka', benne' ka' zej nake' za'só' Lebín', gan lezka' nbab Aarón, bennen' goke' bžoz blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak benách ka' dot chawe' law Dios dan' žóngake'

kan z̄nna da' bchi'le Moisés na', bi gon byenen soa yetó b̄xoz kan gok Melkisedek na', na' kege kan gok Aarón na'. ¹² Cha' bcha' Dios kan žala' gak b̄xoz, na' žon byenen wché'e da' zchi'le' benách ka'. ¹³ X̄anz̄on', Bennen' n̄yew'le'e yiche da' ki kan nak chie', nbabe' yetó kwe' za'só Israel ka naken da' nbab Lebín', na' che kwe' za'só ka' gan nbab X̄anz̄on', nitó benne' goke' b̄xoz law Dios. ¹⁴ Naken ki dan' nak bia' golj X̄anz̄on' lo kwe' lježe' ka' Judá, na' Moisés na' bi bchalje' che Judá na' katen' bchalje' chegak benne' ka' žala' gágake' b̄xoz ka'.

¹⁵ Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken na'a. Kan gok Melkisedek na' b̄xoz, ba b̄loe'e law yetó B̄xoz, Jesusen'. ¹⁶ Benne' ni, bi nake' B̄xoz dan' z̄nna da' bsedle Moisés na' kan zej nak lježe' ka', san nake' B̄xoz dan' nape' yela' wak che yela' nban da' batkle yeyožen. ¹⁷ N̄yew'le'e yiche la'y da' zzoa lin chie' Le', da' z̄nnan:

To chi'ize nako' Le' B̄xoz
kan gok Melkisedek b̄xoz.

¹⁸ Na'a, ba wdé che diža' golen' ka' žala' gak b̄xoz, dan' bi wdapken yela' wak, na' bi be gok gonon. ¹⁹ Dan' bchi'le Moisés bi gok yeyonen dot chawe' benách ka' law Dios. Na'a, ba wyó'o to da' žxen láže'žo da' nakžen chawe', da' žonen ga gak bíga'žo law Dios.

²⁰ Katen' ben Dios ga nak Jesusen' B̄xoz, ben choche' x̄tiže'e. ²¹ Bi ben choch Dios x̄tiže'e katen' wžie' benne' ka' nich gágake' b̄xoz ka', san katen' wžie' Jesusen' nich gake' B̄xoz, na' ben choche' x̄tiže'e, na' wnné': Ben chocha' x̄tiža'a neda', X̄ano', wnnía': "Bi wchá'a kan gona'.

To chi'ize nako' Le' B̄xoz
kan gok Melkisedek b̄xoz."

²² Che len, Benne' Criston' nake' Bennen' žone' ga nakkze dižan' da' zka'n chawe' dan' nakžen chawe' ka' gok da' nežwn'. ²³ B̄xoz ka' gógake' benne' zan, dan' bi gok gá'ngake' nga dan' gótgake', ²⁴ san dan' zóateze Jesusen', to chi'ize nake' B̄xoz, na' batkle gon byenen chaz no benne' latje chie' nich gake' b̄xoz. ²⁵ Che len, to chi'ize gak Jesusen' yeslé' benne' ka' zbíga'gake' law Dios, ni'a che la Jesusen', dan' zóateze' nbane', na' z̄nne chawe'e lo wlázgake' law Diosen'.

²⁶ Ben byenen soa to B̄xoz Blo ki chežo. Nake' la'y, na' dot chawe', na' bi žónlene' benne' dolá' ka' tzen, san nakže' zen ka' yógo'te da' žen' ya'abá che Dios. ²⁷ Jesusen' bi nake' kan zej nak b̄xoz blo ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, dan' ben byenen wdégake' žen law Dios tža tža. Bétgake' bia yixe' ka' lawe' Le' ni'a che dolá' da' zej nbága'kze', na' wdé na' tlebe béngake' ni'a che dolá' da' zej nbaga' benách ka'. Na'a, Jesusen', toze chi'i bdie' žen law Dios, katen' bde kwine' law Dios, na' blalje' x̄chenkze' ni'a che dolá' da' zej nbaga' yógo'te benách

ka'. ²⁸ Lo da' bchi'le Moisés, benách ka' bi zej nake' dot chawe', zej nake' b̄xoz, san wdé bžin da' bchi'le Moisés ga ni, Dios ben choche' x̄tiže'e, na' bene' ga nak Ži'nkze' B̄xoz Blo, dan' nake' dot chawe' kan žala' gak to b̄xoz che Dios.

8

Jesús nake' B̄xoz Blo chežo

¹ Na'a, kan nak da' ba wnnía', z̄nnan ki: zoa to B̄xoz Blo ki chežo, Bennen' wži'e kwit li ža che Dios gan ži'e, z̄nna bi'e ya'abá. ² Le' žone' žin ka' B̄xoz Blo lo latjen' dan' naken dot la'y, dan' naken yodon' dan' bchis X̄anz̄o Dios, na' kege benne' ka'. ³ Dios zbie' yógo'te b̄xoz blo ka' nich wdégake' lawe' Le' da' ka' znéžiwgak benách ka', na' ležka' x̄chengak bia yixe' ka'. Che len ben byenen soa da' wdé Benne' Criston' law Dios. ⁴ Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake' b̄xoz, dan' zej nníta'teze b̄xoz ka' nga, benne' ka' zdégake' law Dios da' ka' znéžiwgak benách ka' kan z̄nna da' bchi'le Moisés. ⁵ B̄xoz ki žóngake' žin che to da' žlóe'ezelen, dan' naken ka' to bxin che dan' zoan ya'abá che Dios. Ki naken dan' wnná Dios katen' gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na' wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot kan nak dan' b̄loe'ela' le' law ya'a na'." ⁶ Na'a, B̄xoz Blo chežo ni, žone' žin che da' záka'žen, na' ni'a che da' bene' Le' zoa chežo to diža' da' zka'n chawe' da' záka'žen, dan' zchaljen che to da' záka'žen, dan' bchebe laže' Dios gatan' chežo.

⁷ Chela' wdape dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi ben byenen soa to diža' bežope da' zka'n chawen'. ⁸ Na'a, Dios žloe'ele' bi beyakgak benne' ka' dot chawe' lawe' Le' katen' bchalje' dan' n̄yew'le'e yiche la'y, da' z̄nnan:

Le wia nga, z̄nna X̄anz̄o Dios: "Za'gak ža ka' katen' wzóa' to diža' kobe da' wká'n chawen', dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.

⁹ Bi gaken kan gok dižan' da' zka'n chawen', dan' bēnlēna' x̄a x̄tó'gake' ka', ža na' beḫwa' ná'gake', na' bebéjgaka'-ne' lo yežlyó Egipto. Dan' wlēj yichjgake' diža' chia' da' zka'n chawen', neda' wlēj yichjgaka'-ne'." Ki z̄nna X̄anz̄o Dios:

¹⁰ "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen' dan' gónlena' benách Israel ka' te ža ki." Ki z̄nna X̄anz̄o Dios: "Wchiza' lo yichj láždo'gake' da' wchi'la' na' wzojan' lo yichj láždo'gake'. Naž gaka' Dios chégake' na' légake' gágake' benách chia' ka'.

¹¹ Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':

Benbia' Xanžo Dios.

Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda', gan so law no benne' nake' gaxjw, na' zejte no benne' nake' blo.

¹² Yeyache' láže'la' légake', na' yenít lawa' da' kegle da' bégake', na' biž chejsá' laža'a dolá' da' zej nbage'e."

¹³ Katen' bchalj Dios che to diža' kobe da' zka'n chawen', naken dan' ba bgole diža' nežwn', na' za' te che dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

¹ Na'a, kan nak dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn', wnníta'gak da' zchi'l' ka' kan žala' wká'n ženžo Dios, da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y, da' bžagen dižan', goken che yežlyó nga. ² Ki gok yo'o la'y na' da' goken yid. Lo latjen' da' wžén' lawle, dan' nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka' nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan bkwá'gake' yet xtildo' ka' law Dios. ³ Xkóže'le laže' bežope dan' našan' lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje la'yte, ⁴ na' lo latjen' wzóa to bkog da' goken oro gan bzéygage' yale, na' lezka' wzóa to kak ga na', gan wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na' gokw kak na' oro, na' loe'ele kak na' wnníta'gak ziga'don' da' goken oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin' maná, len bar che Aarón, dan' beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n chawen'. ⁵⁻⁶ Law kak na' wnníta'gak chope wbás che ya'abá ka', da' ka' gókgaken oro, na' zej nzin' kerubin che latje gan blo'e' law Dios, na' zoagak xíl'gaken lawle latje gan bde bžox blo žen che to zila'do' ni'a che dolá'. Ki bnníta' cháwe'gake' da' ki. Žáztezgak bžox ka' lo latjen' da' žen' lawle, gan žóngake' žin chégake' che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak wchalja' na'a dot kan gokgak da' ki.

⁷ Lo latje bežopen', toze bžox blo wyoé'e toze chi'i twiz twiz, na' bi'e žen, da' bdien' law Dios ni'a che dolá' da' nbága'kze' le', na' lezka' ni'a che dolá' da' nej nbaga' benách ka', dolá' ka' bégake' da' bi gókbe'egeklen'. ⁸ Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi gok la'žo law Dios na'kze kate' ne zkingekle' žin lo latje la'yen' da' žen' lawle lo yo'o la'y da' goken yid, da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n chawen'. ⁹ Da' ki zej naken to da' zloé'ezen da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake' law Dios len žen chegak bia yiže' ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok yeyóngaken yichj lázdo'gak benne' ka' dot chawe', benne' ka' bka'n zéngake' Dios ki. ¹⁰ Da' ki bloé'ezegeklen kan nak chegak da' wej' bdáwgage', na' kan žala' gan chawe' kwíngake', na' che da' bsedle Dios kan žala' gak che beja' žen chégake'. Dios bnníte' da' ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e yógo'te da' ka'.

¹¹ Na'a, ba bedjlá' law Benne' Criston', Bennen' nake' Bžox Blo che da' naken dot chawe', dan' bla' lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje La'y gan wyoé'e Le' naken blo, na' naken dot chawe', na' bi naken da' ben-gak benách ka', na' bi naken che yežlyó nga. ¹² Na'a, ba wyó'o Benne' Criston' lo Latje La'yen', da' žen' ža'le, kege len xchengak beždo' ka', na' xchengak chibo ka', san len žen chekze'. Toze chi'i wyoé'e lo Latje La'yten', na' ka' goken, bene' ga belažo to chi'ize. ¹³ Da' li, xchengak beže ka', na' chibo ka', na' de chegak beždo' ka', bia bzéygage'-ba' law Dios, da' ka' bchéygage' lo yichjgak benne' ka' zej nbage'e dolá', gok yeká'gaken dolá' ka' da' zej nbaga' benách ka' nich yeyóngaken légake' chawe' lo beja' žen chégake' kan nak che yela' yodo' chégake'. ¹⁴ Na'a, xchen Benne' Criston' gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene' Le'. Na'a, xchen Benne' Criston' žeyonen yichj lázdo'žo dot chawe' lo da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga gatgak benách ka'. Ki bene' nich gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios ban.

¹⁵ Che len Jesús, Benne' Criston', nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawe', dan' gote' Le', na' beké'e dolá' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' zka'n chawen'. Lezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wžie', da' ka' zóatezgaken. ¹⁶ Kate' žat to benne', na' cha' ba bzoje' le'e yiche kan žala' chísgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan žnna dan' bzojen'. ¹⁷ Kate' ba nat bennen', naž gak góngake' kan žnna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan žnnan. ¹⁸ Che len, diža' nežwn' da' zka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' zloe'elen zoa no benne' gote'. ¹⁹ Katen' Moisés bloe'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te xtiža' Dios, na' bežwe' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchixen nis, na' bežwe' to yiže'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' žila' da' ne'jen xna, na' len da' ki bžite' žen dan' nchixen nisen' law yiche gan nyejw xtiže'e, na' lezka' lawgak benách ka'. ²⁰ Naž gože' légake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' zka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan žnnan." ²¹ Lezka' Moisés bžite' žen na' lo latje la'y da' goken yid, na' lawgak yógo'te da' bkóngekle' žin lo latje la'y nich bka'n zéngake' Dios. ²² Kan žnna xtiža' Dios, yeláte'ze ka' dachgak yógo'te žala' yeyón žen légaken chawe', na' cha' bi wlálgake' žen, bi yegá'a dolá'.

Xchen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an dolá'

²³Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' zlóe'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka xchengak bia beždo' ka'. ²⁴Bi wyó'o Benne' Criston' lo latje la'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' zlóe'ezelen kan nak dan' naken dot li laže', san wyoe'e Le' ya'abá na'kze nich gak la' lawe' na'a law Dios lo wlazžo zo'o. ²⁵Bxoz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, žoe'e latje la'yte twiz twiz len žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' law Dios. ²⁶Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san na'a, kate' nak ža ze lawte ža ka', toze chi'i bla' lawe', na' to chi'ize bde kwine' law Dios, na' gote' nich beké'e doła' chežo. ²⁷Kan žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a laže'e légake', ²⁸lezka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' law Dios nich beké'e doła' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, la' lawe' da' bežoe chi'i, kege nich yeké'e doła', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' zbéžgake' Le'.

10

¹Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' zlóe'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che len, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' blá'gake' law Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia beždo' ka', dan' bdétezegaken' law Dios. ²Chela' gok yeyonen légake' dot chawe', na' bi bdétezgake' žen na' law Dios, dan' benne' ka' ba beyákgake' dot chawe' biž gákb'e'egekle' zej nbage'e doła'. ³Žen na' da' bdégage' law Dios twiz twiz benen ga bejsá' láže'gake' zej nbage'e doła'. ⁴Ka' goken dan' xchengak beže ka', na' chibo ka', bi gok yeká'an doła'.

⁵Che len, kate' bla' Benne' Criston' yežlyó nga, gože' Dios kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawo' Le',

san beno' ga naka' neda' benachze.

⁶Bi žaz lažo'o wzéy no benne' bia beže ka' lawo',

o wdé no benne' xchéngakba' lawo' ni'a che doła'.

⁷Naž wnnia': "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios.

Naken kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia'."

⁸Dan' nyejw zga'ale znnan: "Bi žénele Dios wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawe' Le'." Da' ni zloe'elen žo'o biž žaz laže' Dios da' ni, la'kze lo da' bchi'le Moisés gož Dios

légake' góngake' ki. ⁹Wdé na' znnan: "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios." Da' ni zloe'elen žo'o žeká' Dios dan' bdégage' lawe' Le' zga'ale, na' zzo'e' latje chen da' bde Zi'nkze' lawe'. ¹⁰Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe' dan' ben Benne' Criston' kan žénele Dios katen' bde kwine' lawe' Le' lo wlazžo žo'o, na' gote' toze chi'i.

¹¹Da' li yógo'te bxoz ka', benne' ka' nmita'gake' yežlyó nga, zžégake' tža tža, na' žóngake' xchíngake', na' tlebe kan žóngake', na' zan chi'i zdégage' xchengak bia beže ka' law Dios, dan' bi gak yeká'an doła'. ¹²Na'a, Benne' Criston', toze chi'i, to da' bdie' to chi'ize law Dios ni'a che doła', na' naž bejži'e kwit li ža che Dios, ¹³ga na' zbeze' ža gon Dios ga benne' ka' bi zlé'e'egekle' Le' chawe' wzóa zíb'gake' lawe' Le'. ¹⁴Ni'a che toze da' bdie' law Dios, to chi'ize bene' ga zej nak benne' chie' ka' dot chawe', na' bdie' légake' lo na' Dios. ¹⁵Lezka' Dios Be' La'y zzoa lie' da' wnné' zga'ale, na' nyejwn le'e yiche, znné': ¹⁶Ki gak dižan' da' wká'n chawen' da' gónlena' légake'

Te ža ki. Zna Xanžo Dios:

"Wchiza' xtiža'a lo yichj láždo'gake', na' wzojan' lo yichj láždo'gake'."

¹⁷Wdé na' wnné':

Biž chejsá' laža'a doła' da' wbága'gake',

na' zia da' bégake'.

¹⁸Che len, cha' ba begá'a doła', biž žon byenen bi da' wdežo law Dios ni'a che doła'.

Gak biga'žo law Dios

¹⁹Na'a, zi'na'do' ka', gak biga'žo law Dios dot láže'žo ni'a che xchen Jesús, Benne' Criston'. ²⁰Chéjlenžo to nez kobe, da' naken li laže', dan' bzoa Benne' Criston', dan' zžinen xkóže'le lažen' da' bsejwen gan gak chó'ogake' latjen' da' naktan la'y, dan' nnažo, nezen' dan' bsaljwe' chežo dan' bdie' beła' žen chekze'. ²¹Jesusen' nake' Bxoz zente chežo, na' zna bi'e benách ka' che Dios. ²²Che len gak biga'žo law Dios dot láže'žo, na' lo yela' žxen laže' chežo, dan' žejle'žo che Benne' Criston', dan' ba beyone' yichj láždo'žo dot chawe', nich bi yesbaga' láždo'žo žo'o zia, na' beyone' beła' žen chežo dot chawe' len to nis da' záka'le'en. ²³Žala' soa chochžo, na' bi gak chope láže'žo kan nak da' žxen láže'žo che da' nzi' lo na'žo, da' bchebe laže' Dios gonne' chežo, na' Le' žone' kan znné'. ²⁴Žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gonžo ga ži'ilžo lježžo ka', na' gonžo da' naken chawe'. ²⁵Baže benách biž zdóblengake' žo'o. Bi žala' gonžo žo'o kan žongak benách ka', san žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gónžežo ki dan' zle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.

²⁶Cha' zéjlenžo žonžo doła' kate' ba nónbia'žo da' naken dot da' li, bi be zoa da' gak wdežo law Dios da' yeká'an dolan'.

27 Benne' ka' zóngake' ki, lo yela' zžebe chégake' želbeze' ža chog Dios chégake' chó'ogake' lo yi' gabíl, dan' wzéyetezen benne' ka' zži'igake' che Dios. 28 Kate' to benne' bzoe' chela'ale da' bchi'le Moisés, bétgake' le' cha' chope chonne benne' ka' bzoa lígake' da' bene', na' nitó benne' beyache' láže'le' le'. 29 Na'a, cha' no benne' wzóe' chela'ale Zi'n Dios, wzóe' chela'ale xchene' da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', dan' žeyonen žo'o chawe', na' bága'že' zia. No benne' gone' ki wka'ne' ka'že Dios Be' La'y, Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo. 30 Ki gaken dan' nónbia'žo Dios, Bennen' wnné': "Chia' neda' nak yela' žezi' wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios. Ležka' wnné': "Xanžon' wchi'a láže'e benách chie' ka'." 31 Žala' žebe no benne' žala' wsaka' zi'i Dios ban le'.

32 Le chejsá' láže' ža ka' da' ba wdégaken katen' za' bžin baní' chele, na' bzóelele da' zan da' bsaka' zí'gake' le'e. 33 Bliž zí'gak benách ka' le'e, na' besbága'gake' le'e zia lawgak benách ka', na' le'e bénlenle tzen benne' ka' wzáka'gake' ki. 34 Ka' goken dan' beyache' láže'lele benne' ka' zej nyejwe' liž ya, na' lo yela' žebél chele bzóelele benne' ka' wléjgake' ližle da' ka' gota' chele. Ki benle dan' nnézele da' nakžen chawe', na' da' zóatezen ya'abá che Dios zej naken chele. 35 Na'a, bi wka'nle dan' žxen láže'le, dan' noan to da' zen da' yebi'i Dios chele. 36 Žon byenen kwezle zen láže', nich kate' ba benle kan žénele Dios gonle, na' si'le da' bchebe láže'e gonne' chele, kan nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios, da' znnan:

37 Yetó chí'ido'ze
la' Bennen' žala' yide',
na' bi žele'.

38 Naž no benne' nake' chawe' lawa' neda', yela' bennen' dan' žejli'e chia' neda'.
Cha' yekwase', na' wzóe' neda' chela'ale,
biž chaz laža'a-ne'.

39 Na'a, žo'o ni bi nakžo ka' benne' ka' zkwásake', na' zžógake' Dios chela'ale, na' kwia yí'gake', san žejle'žo che Benne' Criston', na' ba nzi'žo yela' žeslá.

11

Kan žala' chejle'žo che Dios

1 Na'a, dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo si'žo da' žxen láže'žo, na' nak bia' da' bi na' le'elžo. 2 Ki bejle'gak xa wdé chežo ka' che Dios, na' che len nyejw le'e yiche la'y kan goken chégake', da' znnan: "Bežó'gake' chawe' law Dios."

3 Dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo bene' Le' yežlyó nga len to diža'ze. Ležka', katen' ben Dios yógo'te da' zle'elžo, bkonle' žin da' bi na' soan.

4 Dan' bejlé' Abel, zi'n Adán, che Dios, na' bdie' žen che bia yíxe'do' ka' law Dios, to da' záka'žen ka da' bde Kaín, bi' bíche'be' Abel na' law Dios, na' che len Dios bchalje' che Abel na', na' wnné' nake' chawe', na' wdape' ba la'ne dan' bdie' lawe' Le'. La'kze ba nat Abel na', na' zejte na'a ža, naken kan ne zchajle', dan' bejli'e che Dios.

5 Dan' bejlé' Enok, za'só Adán na' che Dios, wdíe' ya'abá che Dios, na' bi gote', na' biž blé'egekle' le', dan' Dios bechi'e le', na' nyejw le'e yiche la'y kan nak chie', da' znnan: "Zga'ale kate' Dios bechi'e le', Enok na' bene' da' žaz láže' Dios." 6 Na'a, cha' bi žejle'žo che Dios, bi gak gonžo da' žaz láže'e Le', na' nich biga'žo law Dios, žon byenen chejle'žo zoakze' Le', na' žechebe' che no benne' znnable' Le' gáklene' le'.

7 Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan žala' gaggak da' bi na' gekle Noé na', dan' bejli'e che Dios, ben Noé na' kan znná xtiža' Dios, na' bene' barkw' zen na' da' nzin' Arka, na' lo barkw'n belagak lježe' ka' tzen len le'. Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.

8 Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan znná xtiža' Dios na', na' bezé'e láže' nich cheje' lo latjen da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' láže' la'kze bi wnezele' gan žala' cheje'. 9 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo yežlyón' da' bchebe láže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' ležka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' ležka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe láže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe láže'e wnezjwe' che Bran na'. 10 Ki ben Bran na', dan' bxen láže'e gata' chie' yežen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.

11 Ležka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbiž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to xkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan znná xtiže'e da' bchebe láže'e chie'. 12 Che len, la'kze Bran na' ba bgól-li'e, goljgak zanle'e za'sóe' ka', na' gó'gake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego zen, na' nitó benne' bi gak wlabe' lé'gake'.

13 Yógo'te benne' ki gó'gake', na' bi wzí'gake' dan' bchebe láže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zi'to'ze blé'egekle' dan' žala' sí'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljgake' chen. Ka' goken, bloé'egekle' zej nake' ka' benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' yežlyó nga. 14 Benne' ka' zcháljgake' ki, zloé'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'. 15 Chela' belzá' láže'gake' ki che yežlyó gan bžó'gake', na' gok yeyé'gake' ga na', 16 san belzá' láže'gake' che to yežlyó

da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' zmnágake' nake' Le' Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.

¹⁷ Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzí' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' žótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezwje' chie'. ¹⁸ Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Łona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nnita'gak za'só ka'." ¹⁹ Ki ben Bran na' dan' gókb'e'ele' nap Dios yela' wak yesbane'-be' lo yela' got, na' ka to da' zśaka' ležbo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.

²⁰ Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' za ka' da' zá'gaken. ²¹ Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n Jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'. ²² Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel yežóygake' lo yežlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo yežlyón' gan chejnnita'gake'.

²³ Dan' bejle'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne byo', dan' blé'egekle' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' zna bi'e lo yežlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'. ²⁴ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n no'le Benne' Faraón, bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na'. ²⁵ Ki benbe' dan' goklbe' gakeže chawe' sáka'be' tzen len benách ka' che Dios ka yebélenlbe' to chí'ido'ze da' ka' žebélengekle benne' ka' žóngake' doła'. ²⁶ Goklbe' záka'že wliž zi'gak benách ka' lebe', kan gok che Benne' Criston', ka gata' chebe' yela' wnni'a chegak benách Egipto ka', dan' wzá' láže'be' che da' yebi' i Dios chebe'. ²⁷ Wde' na', dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bžoje' lo yežlyó Egipto, na' bi bžebe' yela' zža'a che bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na', na' bzoele' kan žon to da' benne' zle'ele' Dios, Bennen' bi gak le'elžone'.

²⁸ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bene' Lni Pasko' kan gož Diosen' le' gone', na' btope' žen gan zó'ogake' lížgake' ka', nich teze wbás che ya'abá ga na', bennen' žala' gote' xkwide' byo nežw ka' chegak benách Egipto ka', na' bi gote' zi'ngak benne' Israel ka'. ²⁹ Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, wdégake' lo yo biž gachje láwe'le nido' da' nzin' Nido' Xna. Katen' gónegekke benne' Egipto ka' tégake' ga na', na' gótgake' lo nisen'.

³⁰ Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, kate' beyóž wdégake' dot kwit yež Jerikó tža

tža gaže ža, na' byinnj ze'e da' wdape chi'in yežen'. ³¹ Dan' bejlé' Rahab che Dios, no'len' bnezjwe' benách ka' latje, bi gote' tzen len benách Jerikó ka', benne' ka' bi bégake' kan zna xtiža' Dios. Ka' goken chie' dan' wdape' ba la'ne benne' Israel ka', benne' ka' bed-jwialangake' da' žáklenen benách Jerikó ka'.

³² ;Bízaže žala' nnia'? Žiažje latje wchalja' kan bengak Jedeón, na' Barak, na' Sansón, na' Jefté, na' Dabí, na' Samuel, na' benne' ka' bchaljgake' lo wláž Dios. ³³ Dan' bejlé'gake' che Dios, blej bchóchgake' da' zan yež zen ka', na' bégake' da' naken chawe', na' wzí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezwjwe' chégake'. Bséjwgake' žoa'agak beže yixe' ka'. ³⁴ Belágake' lo yi' zen ka'. Belágake' lo na'gak benne' ka' gónegekke' gótgake' légake' len ya ntoche' ka'. Dios beyón choche' légake' kate' bedó láže'gake', na' beyák chóchgake' lo wdíle. Blággake' benne' zan chegak yež zi'to' ka', benne' ka' žjake' lo wdíle. ³⁵ No'le chégake', no'le ka' wnnita'gake' ža ka', bezi'gake' xkwide' ka' che chégake' katen' bebángakbe' lo yela' got.

Yebałe benne' ka' gótgake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zi'gake' légake', na' dan' bi gónegekke' kwáslengake' Dios, bi wzí'gake' latje wsangak benách ka' légake', nich gata' yela' yebán lo yela' got chégake', dan' gókgekle' záka'žen. ³⁶ Yebałe' bžóegekle' yela' žon ditjle, na' yela' zi' che yid, na' byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do ya. ³⁷ Bže'egak benách ka' bałe' yej, na' bchéza'gake' yebałe'. Bsaka' zi'gake' légake', na' bégake' bałe' len ya ntoche'. Wdégake' nile na'le, na' gókwgake' yid zagak zila' ka', na' chibo ka'. Gókgake' benne' yache', na' belzáka'li'e, na' besbága'gak benách ka' légake' zia. ³⁸ Ki gókgak benne' ka', na' benách ka' wnnita'gake' yežlyó nga bi gókgake' zi sí'gake' yela' ba nez zen chégake'. Wdágakze' lo latje dach ka', na' law ya'a ka', na' wnnita'gakze' lo bloj ka', na' lo yežw ka' zan yo. ³⁹ Yógo'tegake' bežóygake' chawe' law Dios dan' bejlé'gake' chie' Le', la'kze bi wzí'gake' yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezwjwe' chégake'. ⁴⁰ Ka' goken, dan' ba bkwez Dios chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' légake' dot chawe', žo'o ni gónlenžo légake' tzen.

12

Žala' wiažo Benne' Cristo

¹ Ležka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanle'e, benne' ka' zloé'egekle' kan žejlé'gake' che Dios, che len žala' wzoožo cheła'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwažo, na' ležka' yógo'te doła' ka' da' nzéngaken žo'o, na' lo yela' zbez zen laže' chežo, žala' gonžo xchin Dios, da' naken ka sá'le'ežo lo witje gan nyazžo. ² Žala' wiažo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejle'žo

che Dios, na' žone' ga žak dot li laže' yela' žejlé' chežo. Jesusen' wzake' le'e yag kroze, na' bzoale' yela' žedoé'el chen, dan' gónele' si'e yela' žebél' da' gata' chie', na' bežji'e kwit li ža che Dios, gan ži'e zna bi'e.

³ Le wia Jesusen', kan wzaka'li'e katen' bsaka' ži'gak benne' dolá' ka' Le', nich bi yedó láže'le, na' nich bi gak chope láže'le. ⁴ Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone' le'e we' dan' zdíl-ŕenle da' naken dola'. ⁵ Ğol láže'le dan' zzejni'il Dios le'e? Nakle ka ži'nkze' ka', dan' nyejw le'e yiche da' wnné':

Zi'na', bi wzó' chela'ale da' gon Xano' Dios, katen' wsedle wzejni'ile' le', na' bi yebéj yichjo' Le' katen' se'le' le' snia.

⁶ Xanžo Dios zzele' snia no benne' nži'ile', na' žsedle zzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' lo ne'e gákgake' ži'nkze' ka'.

⁷ Žala' sóelele da' se' Dios le'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle ži'nkze' ka'. Bi zoa to xkwide' bi se' xabe' lebe' snia. ⁸ Na'a, cha' bi zzele' Dios le'e snia, kan žone' chegak yógo'te ži'nkze' ka', naž nakle ka ži'n ži' ka', na' bi nakle ži'nkze' Dios. ⁹ Yetó, katen' gokžo xkwide' ka' wnníta'gak xa xna'žo yežlyó nga, na' bzélgake' žo'o snia, san žapžo légake' ba la'ne. Ki naken, žala' gónžežo kan zna xtiža' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo. ¹⁰ Xa xna'žo ka' bzélgake' žo'o snia to chí'ido'ze ka da' gókgake' naken chawe', san kate' Dios zzele' žo'o snia, naken to da' gáklénen žo'o, nich gákgžo la'y kan nakkze' Le'. ¹¹ Da' li bi nla' law na'a da' chawe' da' si'žon che da' zzele' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' láže'žo. Cha' we'žo latje da' zzele' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonen ga gakžo zen láže', na' ga gakžo chawe'.

De zož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

¹² Che len le yeyón choch na'le ka' na' zible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'. ¹³ Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó láže'e, san le gon ga yeyák choche'.

¹⁴ Le we' láže' gá'nlenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle li láže' ži'nkze' Xanžo Dios. Cha' bi gakle chawe' law Xanžon', bi gak lé'elele-ne'. ¹⁵ Le gape chi'i kwínle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka' to yiže' sla', da' wká'n ditjen le'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'. ¹⁶ Le gape chi'i kwínle nich bi gonle nitole le'e da' bi naken chawe' o da' žka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, ži'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žala' si' lo ne'e dan' goke' xkwide' byo wa'le che xabe'. ¹⁷ Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab xágake' law Dios nich gon chawe' le'. Beyache' láže' l' xé' le', san bi gota' latje yeyát

láže' Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.

¹⁸ Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légake' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák cho'le te ža dan' wzé' bejw gasj, na' gokle'e be'. ¹⁹ Béngkele' belbeže lozba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngkele' da' ki, na' góta'yoegekle' Moisés biž wchaljlen Dios légake'. ²⁰ Ki béngake' dan' bi gok sóegekle' da' gož Dios légake', katen' wnné': "Čha' chejléj to bia yiže'do'ze ya'a nga, žala' wzé'egake'-ba' yej, o wdé'egake'-ba' yag ntoche'." ²¹ Dan' blé'egake' bcheble'en légake', na' Moisés wnné': "Žžébeli'a, na' žžízeli'a."

²² Na'a, žala' žébežele le'e dan' žbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios. ²³ Žbíga'le gawze gan zej ndobe ži'nkze' Dios, benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche da' zoen ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' zchi'a láže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légake' chawe'. ²⁴ Žbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' žka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženit law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka' da' ben xchen Abel, ži'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.

²⁵ Che len, le gape chi'i kwínle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagake' benne' ka' bži'igake' che bennen' bliže' légake' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha' wži'žo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios. ²⁶ Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe láže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxíza', san lezka' ya'abá wxíza'." ²⁷ Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak žízegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak žízegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios. ²⁸ Čhe len, dan' žala' gata' to latje chežo gan nna bia'žo, da' bi zizen, žala' ye'žo Dios: "Žžóxkeno'" na' lo yela' žen láže', na' lo yela' zžebe Le' žala' wká'n ženžo-ne' kan žaz láže'e Le', ²⁹ dan' nak Dios chežo ka' to yi' da' wzía yin' da' kgele.

13

Da' žala' gonžo dan' žaz láže' Dios

¹ Žala' ži'ítezlele lježe' tole yetole. ² Le chejsá' láže' žala' wzoale liže' no benne' lježe', benne' ži'ton' le'e gan zoale. Kate' ba'le benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che ya'abá ka' lížgake', la'kze bi gókbe'egekle' gókgake' wbás che ya'abá ka'.

³ Le we' laže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya ka žónlenle légage' tzen, na' gekle lezka' nyéjwe liž yan'. Le we' laže' benne' ka' želbía láže'gak benách ka' légage', kan zžáka'le le'e tzen len légage'.

⁴ Žála' gape ba la'ne yela' zchag na', na' benne' byo lo yela' li laže' chie' žála' sóalene' zo'le', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to chí'ize, na' lezka' gone' chegak benne' ka' zka'n dítjgake' yela' zchag na'.

⁵ Bi dan láže'le yela' gape, san le chaz laže' ka da' den chele na'a, dan' ba wnná Dios: "Batkle wka'na' le', na' bi kwej yichja' le'."

⁶ Ka' naken, gaknnažo dot láže'žo dan' žnna: Xanžo Dios nake' Bennen' žáklene' neda'.

Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.

⁷ Le we' laže' benne' ka' žape chí'igake' le'e, benne' ka' žsédgekle' le'e xtiža' Dios. Le wia da' chawe' da' žóngake', na' le gon kan žóngake' lo yela' žejlé' chégake'.

⁸ Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chí'ize. ⁹ Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka da' ba nzi' lo na'le, nich bi ché'gake' le'e ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj láždo'le kan nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' žej' žawžo, da' bi gáklenen benne' ka' že' láže'gaken'.

¹⁰ Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bkogen' da' zoalen diža' nežwn' da' zka'n chawe' dan' bl'an' zga'ale. ¹¹ Bxoz blo che yo'o la'y na' bdie' xchengak bia beže ka' lo latje la'yte ni'a che doļa', san bzéygage' beļa' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež. ¹² Lezka' wzaka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' len xchenkze'. ¹³ Le cho'o chjénlenžo Jesusen' tzen, la'kze kwejgagak benách ka' žo'o lo yež, na' si'žo tzen len Le' dan' ben dítjgekle' benách ka' Le'. ¹⁴ Bi zoa to yež chežo lo yežlyó nga da' zoan to chí'ize, san zbezžo to da' zan'. ¹⁵ Che len, žála' wká'n zéntežžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'. Da' zka'n zenžo Dios naken ka to da' zdežo lawe' Le'. Žála' yežo Dios: "Žóxkeno'" ni'a che da' nake' Le'. ¹⁶ Bi gal laže' gonle da' naken chawe', na' gáklene' lježle tole yetole, dan' nak da' ni ka to da' zdežo law Dios da' žaz laže'e Le'.

¹⁷ Le gon kan žnna xtiža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chí'igake' le'e, na' le we' latje wchí'igekle' le'e, dan' žape chí'igake' yichj láždo'le, kan žongak benne' ka' žála' wloé'egekle' law Dios da' bégake'. Le gon ki nich góngake' žin na' lo yela' žebél chégake', na' kege lo yela' nyache' laže' chégake', dan' bi yebélenlele žin da' góngake' lo yela' nyache' laže' chégake'.

¹⁸ Le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', dan' žžen láže'to' soa ži yichj láždo'to',

na' bi yesbagan' neto' zia, na' že' láže'to' góntežto' da' naken chawe'. ¹⁹ Da' nakže blo, žáta'yoela' le'e nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yelá'a gan zoale bayenže.

Dios žonne' chežo da' gáklene' žo'o

²⁰ Na'a, zcháljento' Dios, Bennen' zka'n chawe'e žo'o, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' lo yela' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Zila', dan' blalje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', da' zoan to chí'ize. ²¹ Žnna'blo'-ne' gone' ga gakte dot chawe' nich gak góntežle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Le', nich gone' ga gakte kan žénele' Le', dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. jGánteze žen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.

²² Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', si' lo na'le diža' ni da' zzejni'ilen le'e, dan' láte'do'ze nak da' ni da' zzoja' chele. ²³ Žála' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, bi' lježžon', liž ya, na' cha' lá'tebe' ga zoa' ni, na' gónlenbe' neda' tzen yedjwiato' le'e.

²⁴ Le gape "Padiox" lježžo ka' žape chí'igake' le'e, na' lezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che Leze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejlé'gake' che Benne' Criston', žápegake' le'e "Padiox."

²⁵ Žnna'blo' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padiox" benne' judio ka' žej nake' che Jesús

¹ Neda', Žedw, žapa' le'e "Padiox." Le'e na' nbáblenle chežinno kwe' lježgak benách Israel ka', na' náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen žin che Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Dios žonne' yela' žejni'il chežo

² Zi'na'do' ka', kate' gak bi da' gaken chele dan' si' bian' le'e, žala' yebélele dot láže'le ³ dan' nnézkzelele, kate' bi da' žaken chele da' zzi' bian' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', da' ni žsedlen le'e gakle zen laže' kate' zžaka'le. ⁴ Le we' laže' gak dot li laže' yela' zen laže' chele, nich gakle benne' žejni'igekle', na' bi be yážjelele che da' ki.

⁵ Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, benne' bi žejni'ile' da' ki, žala' nnable' Dios, na' Dios na'kze wnezjwe' yela' žejni'il chie', dan' znezjwe' dot láže'e chegak yógo'te benách ka', na' bi žek zi'le' gonnen' chežo. ⁶ Na'a, no benne' bi da' znnable' Dios, žon byenen chejli'e chie' le', na' bi gak chope laže'e. No benne' žak chope laže'e, žaken chie' kan žak che bebe da' zejzen law niso'd katen' žak be' da' ztan nisen', na' nisen' zchen' nile na'le. ⁷ No benne' žaken chie' ki bi gak wxén laže'e bi da' si'e da' wnezjw Xanžon' chie'. ⁸ Bennen' zda laže'e bi zžel-le' nakle gone'.

⁹ Cha' zoa no benne' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' no nake' benne' yežlyó nga, žala' yebele' dan' ba nake' benne' zaka' law Dios. ¹⁰ Benne' lježžon', benne' nape' yela' wnni'a, žala' yebele' kate' žon Dios ga biž žxen laže'e dan' nape'. No benne' žxen laže'e yela' wnni'a chie', gak chie' kan žak che yeje yixe'do', la' zdete chen. ¹¹ Ki naken, dan' gak che bennen' kan žak che yeje yixe'don', katen' zla' wbíž, na' zzeyle'en, na' la' zbižte yixen', na' zyinnj yéjedo' chen, na' znitle yela' xtan chen. Lezka' gaken che bennen' nape' yela' wnni'a, nitle' kate' ne žone' žin žilje' yela' wnni'a na'.

Da' zzi' bia' žo'o

¹² Ba nez zen gaken che bennen' zzoel'e da' zzi' bia' le'. Kate' ba bežoje' chawe', na' gata' yela' nban da' žejli' kanne chie', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' le'. ¹³ Kate' bi da' žak chežo da' žonen ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žala' nnažo: "Dios zzi' bi'e žo'o nich gonžo da' kegle." Dios bi zzi' bi'e nitó benne' nich gone' da' kegle. ¹⁴ Na'a, cha' no benne' zoa bi da' žak chie' da' zzi' bian' le' nich gone' da' kegle, žaken ki dan' zze laže'e da' kegle, na' da' ni benen ga gónele' gone' da' kegle. ¹⁵ Da' zze láže'žo

da' kegle žonen ga žonžo doła', na' kate' ba benžo dołan', la' doła' na'ze žesbagan' žo'o zia, da' gonen ga gatžo.

¹⁶ Zi'na'do' ka', bi gon laže'l kwine. ¹⁷ Yógo'te da' naken chawe', na' yógo'te da' naken dot da' li, da' ka' zzi'žo, zá'gaken zaka' ža'le, na' zžójgaken gan zoa Xažo Dios, Bennen' bene' da' ka' želyép yes ya'abá, da' ka' zchá'gaken, san le' bi zcha' kwine', na' bi zche'e kan žone', na' žónnteze' da' naken chawe' chežo. ¹⁸ Kan zénekzele Dios, bene' ga nakžo benách kobe chie' ka'. Bkonle' žin diža' chien' da' naken dot da' li, nich gakžo ka to wełap nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka' benkze' le'.

Da' zka'n zenžo Dios da' naken dot li laže'

¹⁹ Che len žapa' le'e, zi'na'do' ka', yógo'te laže' soale yénlele, san bi žala' nnétele, na' bi zá'atele. ²⁰ Bennen' la' zžá'atie' bi žone' da' naken chawe' law Dios. ²¹ Che len, le wzóa chela'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanle'en yežlyó nga, na' lo yela' gaxjw laže' le gon choch dižan' da' yo'on lo yichj láždo'le, dan' gak gonen ga yelale.

²² Na'a, le gon kan zna diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, la' kwínzele gon láže'lele. ²³ No benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' zwie' lawe' lo yej wan, ²⁴ dan' zwia kwine', na' zeyeje', na' la' žal láže'tie' kan znne'e. ²⁵ Na'a, no benne' bi žal laže'e da' ženle', san zzi' lo ne'e da' wnnakze Dios da' naken dot da' li, da' gak gonen ga yelažo, na' cha' ga'ne' choch, na' gónteze' kan zna xtiža' Dios na', gak chawe' che bennen' lo yógo'te da' žone'.

²⁶ Cha' no benne' ladjwle le'e žekle' nak li laže' kan zka'n zene' Dios, san cha' bi žape chi'e lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon laže'l kwine', na' bi žaz laže' Dios kan zka'n zen bennen' le'. ²⁷ Da' zka'n zenžo Dios, da' naken dot da' li, na' da' naken li laže', naken gáklénžo xkwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka', katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo toze len da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žala' gak tlebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

¹ Zi'na'do' ka', cha' žejle'le che Xanžo Jesús, Benne' Criston', Benne' zente, bi žala' wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'. ² Cha' chaz to benne' gan ndoble le'e, na' ngo'e xben ne'e da' naken oro, na' nakwe' laže' da' záka'le'en, na' cha' chaz yetó benne' yáche'do', na' nakwe' laže' ka'ze, ³ na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe' laže' da' záka'le'en, na' ye'le-ne': "Wže'len neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne' yáche'don':

“Na'ze wzé” o ye'le-ne': “Wžé' lo yo nga.”
 4 Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba la'ne to to lježe, na' gon kwintle ka to benne' zchi'a laže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan sa láže'le.

5 Zi'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios wžeke' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó nga, nich gata' yela' wnni'a chégake' lawe' Le' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gata' latje chégake' gan zna bi'e Le'. Gata' chégake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'. 6 Le'e zka'nle benách yache' ka' ka'ze, na' žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne' wnni'a ka' žsaka' zí'gake' le'e, na' zkóngekle' le'e žin. Lezka' zdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. 7 Benne' wnni'a ka' lezka' zne zí'gake' che la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'le'en, na' kan nzi' le' Zi'n Dios lezka' le'e nzi' lala' zi'n Dios dan' nakle toze len Le'.

8 Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan' nyejwn le'e yiche, na' znan: “Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino.” 9 Na'a, cha' zcha'le kan žaple ba la'ne to to benne', žonle do'la', na' nbága'le zia lo xtiža' Dios, dan' bi žonle kan zna xtiže'e. 10 Cha' žon to benne' dot kan zna xtiža' Dios, san cha' wchixle' kan nak toze da' zna xtiže'e, ba nbage'e zia che dot da' zna xtiže'e. 11 Dios na'kze wnné': “Bi gono' do'la' da' zka'n ditjen yela' zchag na'” na' lezka' wnné': “Bi goto' benách ka'.” Na'a, cha' bi žono' do'la' da' zka'n ditjen yela' zchag na', san žoto' benách ka', nbago'o zia che dot da' wnnakze Dios. 12 Kan nnale, na' kan gonle, žala' gonle dot kan žala' gongak benne' ka' wchi'a laže' Dios légake' kan zna xtiže'e, da' bchalje' nich yelažo. 13 Benne' ka' bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', wchi'a laže' Dios légake', na' bi yeyache' láže'le' légake', san benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka' yežóžgake' chawe' kate' Dios wchi'a laže'e légake'.

Da' žala' gonžo dan' žejle'žo che Jesús

14 Zi'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne' nnaze': “Žejli'a che Benne' Criston'” san bi žone' da' naken chawe'. Bi gak yela' benen' cha' nnaze' žejli'e chie' Le'. 15 Cha' zej nni'a lježo' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake', na' bi de da' gáwgake', 16 na' cha' to benne' ládjwle le'e ye'ze' légake': “Binlo le yeyéj liže; ba bejlje' san cha' bi be wnezjwe' chégake' dan' žyelyážjele', bi góklene' légake'. 17 Lezka' žaken che no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej nak bian' nak li laže' kan žejli'e chie' Le', bi be zaka' yela' žejlé' chien'.

18 Wak no benne' yi'e lježe': “Le' zno' žejli'o che Benne' Criston', na' neda' žona' da' naken chawe'. Bi gak wlo'e'elo' neda'

žejli'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da' naken chawe' da' žono'. Neda' wlo'e'ela' le' žejli'a chie' Le' ni'a che da' naken chawe' da' žona'.” 19 Le' zno' žejli'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' zno'. Lezka' žejle'gak be' xiwe' ka' zoe' Le', na' žizzegaken dan' žžébegaken Le'. 20 Le', benne' bi be nnezlo'. Žala' nnézkzelo' cha' zoa no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yela' žejlé' chien'. 21 Nak bia' Bran, žažo wdé, bežoje' chawe' law Dios ni'a che da' bene', katen' bdi'e' xkwide' Isaak chien' law Dios. Bdi'e'-be' kan žongak benách ka' zdégake' da' zžéygake' law Dios, la'kze bi bzeye'-be'. 22 Na'a gak nnézele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejlje' che Dios. Che len nak bia' gok li laže' kan bejlje' che Dios ni'a che dan' bene'. 23 Ki goken, na' nyejw le'e yiche la'y da' znan: “Bran bejlje' che Dios, na' Dios bje'e'le' da' bene' ka' to da' benen ga beyake' chawe' lawe' Le'.” Che len wzí' le' “Ljež Dios.”

24 Na'a, zlé'ekzelele nak bia' žžóž chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' znnaze' žejli'e che Dios. 25 Lezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. Lezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wialan ka', na' góklene' légake' nich beyéygake' nez yoble. 26 Kan žak che bela' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, lezka' nak che da' žejle'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' zna lóže'žo

1 Zi'na'do' ka', bi gonte kwintle benne' wse-dle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a laže' Dios žo'o zi'le'eže, nolžo žsedžžo benách ka' cha' bi gonžo kan žala' gonžo. 2 Yógo'težo žonžo da' zan da' zchixelžon. Cha' bi zchixle no benne' lo da' zchalje', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' lo yógo'te da' žone'. 3 Kate' zgo'ožo ya žoa'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo légakba' nich góngakba' žin chežo. 4 Le wia lezka' kan žak chegak barkw ka'. La'kze nakle'e žen to barkw, na' žakle'e be' da' zzejen barkwn', san to da' kwide'ze nak xne'e yag barkwn' da' zzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en. 5 Lezka' nak lóže'žo. La'kze to da' do'ze naken, da' žen naken da' zna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. La'kze to yi'do'ze zbibžo, wak wzeyen to ya'a žen. 6 Lezka' lóže'žon' naken ka to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga zna lóže'žon', na' dan' naken toze len bela' žen chežo, che len žonen ga zbaga' zia dot da' nakžo. Naken ka zbek yi' da' zna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo zia lo yógo'te da' žonžo, na' dan' ki zna lóže'žon', naken kan

žala' yi' da' bxen da' xiwe'. ⁷ Yógo'te bia yixe' ka', bia zdágakba' lo yo, na' bia ka' zoa xilgakba', na' bia ka' žzobe kwíngakba' lo yo, na' lezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' lo nísdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga légakba', ⁸ san bi'gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' z'na lóže'žo da' kegle, na' bi'gak no benne' wsejwe' xnezen, na' z'nnale'e lóže'žon' da' naken ka' nis snia che bele snia ka'. ⁹ Len la' lóže'žo na'ze žliž cháwe'žo Xažo Dios, na' lezka' žliž ditjžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' Le'. ¹⁰ Ki naken, len la' lóže'žon' žliž cháwe'žo benne' ka', na' žliž ditjžo benne' ka'. Zi'na'do' ka', bi'žala' gonžo ki. ¹¹ Cha' zoa to ga žal nis dzi', bi'žal nis zene' la' na'ze. ¹² Zi'na'do' ka', to yag higo bi'gak kwian da' zbia yag olibo, na' lezka', to lba uba bi'gak kwian da' zbia yag higon'. Lezka', bi'gak gal nis zene', na' nis dzi' nitó gan žal nis.

Yela' žejní'il da' naken dot li laže'

¹³ Cha' zoa to benne' ladjwle le'e, benne' žake' da' zenle'e, na' žejní'ile'e'le, lo yela' ga'xjw laže' chie' žala' wlo'e'ele' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'. ¹⁴ Na'a, cha' zgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n zengak benách ka' le'e, bi'žala' wká'n zen kwínle kan nak yela' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon laže'e, na' bi'žone' da' naken dot da' li. ¹⁵ Yela' žejní'il ki bi' naken da' znezjw Dios, san che yežlyó nga naken, na' che benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' xiwe'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' žénegekle' wká'n zengak benách ka' légake', lezka' ž'díl diže'e, na' žóngake' yógo'te da' kegle ka'.

¹⁷ Benne' ka' zej nape' yela' žejní'il da' znezjw Dios:

Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze' cháwe'do'.

Zej nake' zen laže', na' zej nake' ga'xjw laže'.

Žeyache' láže'gekle' benách ka', na' zej nake' ži'i laže'.

Nak tlebe kan zchi'a láže'gake' ljéžgake' ka'.

Bi'žnégake' chegak ljéžgake' ka'.

¹⁸ Benne' ka' že' láže'gake' wká'n cháwe'gake' da' žaken, zgá'ngake' cháwe'do', nich gak chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape

¹ ŽBiz chen' zdíl-le, na' zdíl díža'le? Ki žaken chele dan' zdan láže'le da' zan da' zdan láže'le to tole, na' che len zdíl-lenle lježle ka'. ² Da' zan da' žénelele, na' dan' bi' zzi'len, che len žotle benách ka'. Zze láže'le da' zej nap lježle ka', na' dan' bi' zzi'len, che len zdíl díža'le, na' zdíl-le. Bi' zzi'le da' žénelele, dan' bi' znnablen law Dios. ³ La'kze zoa bi' da' znnable, bi' be zzi'le, dan' bi' nak chawe' kan znnablen, dan' žénelele da' znnablen nich wkónlelen žin kan žaz láže'zele. ⁴ Le'e, benne' ka' ba wlej yichjle

Dios, žBi nnézele cha' zka'n zenle da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, ba beyakle ka' to benne' bi' zle'e'le' Dios chawe'? No benne' zka'n zene' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi'gak wká'n zene' Dios, na' ba beyake' ka' to benne' bi' zle'e'le' Dios chawe'. ⁵ Bi' znnaze da' nzejw le'e yiche la'y, da' z'nnan: "Dios bene' be' da' nakkžžo nich gak ži'ilžo Le', na' žekle' chežo cha' zbej yichjžo-ne!" ⁶ Na'a, da' žonn Dios chežo nakle'en zen, dan' nzejw le'e yiche la'y, da' z'nnan: "Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen kwíngake', san dot laže'e žon chawe'e benne' ka' zej nake' ga'xjw laže'!" ⁷ Che len:

Le soa ga'xjw laže' law Dios.

Le tile da' xiwe', na' w'zonnjen gan zoale.

⁸ Le we' laže' sóale'le Dios, na' Le' yed- jsóale' le'e.

Le'e, benne' do'la' ka', le gak chawe', na' biž gonle do'la'.

Le'e, nólele le'e žak chóplele, na' chope da' nží'ilele, le gon chawe' yichj láždo'le.

⁹ Le gak nyache' laže', na' le kwež, na' le kwež nyache'.

Na'a žzízele san žala' kwézele.

Žebélele san žala' gak nyache' láže'le.

¹⁰ Le gak ga'xjw laže' law Xanžon', na' Le' le'e'le' le'e chawe'.

Bi'žala' nnežo che lježžo ka'

¹¹ Zi'na'do' ka', bi' nnele che lježle tole yetole. No benne' z'nnie' che lježe', na' zbej bi'e da' žone', benne' ni' z'nnie' che xtiža' Dios, na' z'nnie' che da' wnnakze' Le'. Na'a, cha' žzi'le che xtiža' Dios, žon kwino' benne' zchi'a laže'en, na' bi' žono' kan z'na xtiže'e. ¹² Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchalje' xtiže'e, na' lezka' nake' Bennen' zchi'a laže'e da' žonžo. Lekze' gak yeslé' benách ka' o w'zia yi'e benne' ka'. Na'a, žnozke žon kwino', zbej bi'o lježo'?

Bi' nnezlžo da' gak wxé wižj

¹³ Na'a, le wzé nag, nólele z'nnale: "Wxé wižj chejto' yežen', na' soato' ga' na' to yiz, na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki gáta'le'e mežw cheto'." ¹⁴ Bi' nnézele da' gak wxé wižj. ŽNakžke nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka' bichlá da' žlan' to ch'i'idoze', na' la' ženitten. ¹⁵ Che len, ki žala' nna'e: "Čha' yénele Xanžon', soažo nbanžo, na' to yetó da' gonžon." ¹⁶ Na'a, le'e, lo yela' zka'n zen kwín chele zza' láže'le da' zen da' gonle. Yógo'te da' ki da' žonlen zej naken da' kegle ka'. ¹⁷ Čha' nnezlžo da' naken chawe' da' žala' gonžon, na' cha' bi' gonžon, žonžo do'la'.

5

Žedw žse'e láže'gak benne' wnni'a ka'

¹ Le'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le kwéžeya'a, dan' za' ža lé'elele yela' yache'.

² Ba nbia yi' yela' wnni'a chele, na' beldo' ka' che laže' ba btégakba' da' žákwele. ³ Ba nak

che mežw oro, na' mežw plat chele kan nak che ya da' ba wzén xche'en, na' xche'e na' naken ka to da' žesbaga' le'e zia, na' gaken chele ka to yi' da' wžia yin' le'e. Ki gaken chele dan' bsa' btoble chezle yełá' wnni'a da' yesbagan' le'e zia ža ze lawte ža kate' wchi'a laže' Dios le'e. ⁴ Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' belápgake' yez chele, znnab yóžgk'le' lázjwgake' dan' bi wdíjzwle légake', na' dan' znnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen law Xanžon', na' Le' zchi'e ni'a ne'e zan ka'. ⁵ Bkónlele žin yełá' wnni'a chele lo yežlyó nga, na' we'j bdáwtezle da' znnaze chele. Ben zen kwinle, san za' žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'. ⁶ Žchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' légake' bi zží'igake' chele le'e katen' žotle légake'.

Žala' gakžo zen laže' na' wcháljlenžo Dios

⁷ Na'a, zí'na'do' ka', le gak zen laže' na' zejte ža yełá' Xanžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. Lo yełá' zen laže' zbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yełape', na' yez zan yetobe'. ⁸ Ležka', zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Benne' Criston', le gak zen laže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yełá' Xanžon'. ⁹ Zí'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole, nich bi bága'le zia. Le wia nga. Za' žin ža yełá' Xanžon', Bennen' wchi'a laže'e da' žonle. ¹⁰ Zí'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bcháljgake' lo wílaz Xanžo Dios. Zej nake' ka to da' złoe'elen žo'o kan žala' gakžo zen laže' la'kze sáka'žo. ¹¹ Na'a, znnazo chégake' zej nake' benne' ka' gok yełá' ba nez zen chégake', benne' ka' wzáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' zen laže' la'kze wzáka'li'e, na' nnéžlele da' ben Xanžo Dios chie' wdé na'. Xanžo Dios žeyache' láže'le'ele' žo'o, na' že' laže'e žo'o.

¹² Zí'na'do' ka', da' ni da' žapa' le'e naken to da' zenle'en, da' znnan: bi gon chochle xtiža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nni'a yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle xtiža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o'" žala' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žala' nnázele: "o'o." Ki žala' gonle, nich bi bága'le zia law Dios.

¹³ Cha' zžaka' no benne' nake' toze len le'e, žala' wcháljlene' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žala' gole' da' žoe lawn Dios. ¹⁴ Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze len le'e, žala' wliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljengake' Dios, na' nnábgek'le' Le' yeyone' benne' yižwén'. Žala' chébgake' le' set, na' wcháljengake' Dios lo la Xanžon'.

¹⁵ Kate' wcháljengake' Dios, na' žejlé'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon Xanžon' ga yeyase', na' cha' bene' doła', yenít lawe' le'. ¹⁶ Che len, cha' nbága'le doła' le yexóalapan' tole len yetole, na' le nnab lo

wílaz lježle tole yetole law Dios nich yeyone' le'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' zcháljen benne' chawe' Dios, dan' žone' dot laže'e, záka'le'en. ¹⁷ Lías, bennen' bchalje' lo wílaz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bcháljlene' Dios, na' wnnable' Le' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw lo yežlyón' chonne yiz yo'o gachje. ¹⁸ Wdé na' bcháljlene' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnezjw da' gozgak benne' ka' wnni'a'gake' ža ka'.

¹⁹ Zí'na'do' ka', da' ni žala' nnéžlele. Cha' chixle to benne' nake' toze len lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone' ga yeyát laže'e, ²⁰ na' bennen' bene' ga beyát laže' benne' dolan', bennen' wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dolan' lo yełá' got, na' gone' ga yenít law Dios doła' zan da' wbagá' bennen'. Ka'kze gaken.

DÍŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

¹ Neda' Bedw, naka' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' lažle, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitunia. ² Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gakle che Leze', na' nich gonle kan zčna xtiža' Benne' Criston', na' gakle dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Da' žxen láže'tezžo

³ Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le', ⁴ nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen. ⁵ Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wlo'e'le' law ža ze lawte ža na'.

⁶ Che len žebéle'elele, la'kze na'a zžáka'le to chi'ido' dan' nni'ta'gak da' zan da' žsaka' ži'gaken le'e. ⁷ Dan' zžóelele da' zan da' žsaka' ži'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejle' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wlo'e'le' law Jesús, Benne' Criston'.

⁸ Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wlo'e'elžo, naken dot li laže'. ⁹ Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

¹⁰ Ža ni'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bcháljgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo. ¹¹ Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' blo'e'ele' légake' kan žála' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnéžgekle' batx gaken, na' nož benne' gak chie' dan' blo'e'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'. ¹² Dios blo'e'ele' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'egekle' légake', san žo'o ni le'e'elžo dan'

bcháljgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lágake' diža' chawen', zcháljgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle wbás che ya'abá ka' nnéžgekle' kan nak dan' bcháljgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

¹³ Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁴ Le gon kan zčna xtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios. ¹⁵ Žála' gakle la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gakle chie' Le'. ¹⁶ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, kan wnnakze Dios, da' znnan: "Le gak la'y, dan' naka' neda' la'y."

¹⁷ Znnale: "Xato'" kate' zcháljenle Dios, na' Le', nak tjebe kan zchi'a laže'e to to benne' kan nak da' ben to to benne' ka'. Che len žála' žébele Le' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi nakkzen laže'. ¹⁸ Dios beslé' le'e lo da' gokle ža na' katen' benle kan zej nak da' ka'ze ka' da' bdegak xa xto'le ka' lo na'le. Nnéžkzelele beya'we' le'e, kege len to da' kwia yin' kan zej nak oro, na' plat, ¹⁹ san len xchen Jesús, Benne' Criston', da' záka'le'en, dan' bde kwine', na' goke' ka to zila' dot chawe', bian' žótgake'-ba' law Dios nich yegá'a dola'. ²⁰ Dios wžekze' Benne' Criston' zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga, na' ža ni zoažo na'a bene' ga blo'e' lawe' nich gak gon chawe'e le'e. ²¹ Ni'a che da' ben Benne' Criston' žejle'le che Dios, Bennen' besbane' Le' lo yela' got, na' bene' ga nake' blo. Ka' naken, žejle'le che Dios, na' žxen láže'le Le'.

²² Na'a, ba beyakle chawe' dan' žonle kan zčna da' naken dot da' li, na' naken dot li laže' kan nží'ilele lježle ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Che len, dot láže'le žála' ži'ilele lježle tole yetole. ²³ Ba naple yela' nban kobe, kege dan' bnni'ta'gak benách ka' le'e, benne' ka' žátgakke', san Bennen' zoakze' bnni'te'e le'e, na' naljle ni'a che xtiža' Dios, da' naken ban, na' da' zoan to chi'ize. ²⁴ Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Yógo'te benách zej nake' kan nak yixe'.

Yela' xtan chégake' naken ka to yeje che yixen'.

Zbiž yixen', na' zbia yi' yejen'.

²⁵ San xtiža' Dios zoan to chi'ize.

Diža' ni bžin chele ni'a che diža' chawen' da' zzenlto' le'e.

2

¹ Che len le wká'n yógo'te da' kegle. Biž gon láže'le, na' bi wlo'e'ezele kwínle ka benne' chawe' ka' lawgak benách ka'. Biž gé'elele,

na' bi nnele che lježle ka'. ² Žala' dan láže'le da' naken che Dios Be' La'y nich gólele kan žongak bi' že'ndo' ka', bi' ka' zdan láže'gakbe' niže'. Ki žala' gonle na' zejte ža yelale, ³ cha' žákbe'elele nak Xanžon' ži'i láže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej xe ban

⁴ Le biga' law Xanžon', Bennen' nake' ka to yej xe ban. Nake' ka to yej da' bzoagak benách ka' cheľa'ale, san naken to da' wžekze Dios da' zakan'. ⁵ Ležka', le'e nakle ka yej ban ka'. Le we' latje wkonle Dios le'e žin, nich gone' ga gake ka to yodo' gan soakze Dios Be' La'y. Lo yodon' gake ka bžoz ka', benne' zej nake' che Dios, na' lo na' Jesús, Benne' Criston', gak wdele da' ka' žonle law Dios, da' ka' žonle len yela' wak che Dios Be' La'y, dan' žaz láže' Dios. ⁶ Che len nyejw le'e yiche la'y da' žnan:

Zgo'a to yej blo lo ze'e che yež Sión,
dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.

No benne' žejli'e chie' Le', bi chixle'.

⁷ Lježto' ka', žejle'le che Benne' Criston', na' nak yej ni chele to da' záka'le'en, san chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' žnan:

Yej na' dan' bzoagak benne' wen ze'e ka' cheľa'ale,

na' gókgekle' ka'ze naken,

yej ni ba naken yej blo lo ze'e.

⁸ Ležka' nyejw le'e yiche la'y da' žnan:

Yej na' gonen ga chejchégwgak benách ka',
na' gonen ga chejbjíxgake'.

Da' li bejchégo'gak benne' ka' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', dan' bchixgekle' katen' bzoagake' xtiža' Dios cheľa'ale. Dios wn-nakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

⁹ Le'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bžoz ka' che Benne' Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne' chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' zen ka' da' ben Dios, Bennen' bliže' le'e nich yežojle gan nak chol, na' chazle lo baní' chawe' chie'. ¹⁰ Zga'ale bi gokle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'. Zga'ale bi beyache' láže'! nitó benne' le'e, san na'a Dios na'kze žeyache' láže'le' le'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

¹¹ Ži'na'do' ka', nakle ka benne' žito' ka', zdázele yežlyó nga. Che len, žáta'yoela' le'e, bi we'le latje da' zdan láže'zele chen' le'e, dan' zdíl-lenen be' nákkzele. ¹² Le gon da' naken chawe' lawgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken, cha' yeshága'gake' le'e žia, na' cha' nnágage' nakle benne' wetw benách ka', gak lé'egekle' yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yelá' Xanžon' wká'n zéngake' Dios ni'a che da' nákkzele le'e.

¹³ Dan' nakle che Xanžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha' nak benne' žna bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo, ¹⁴ o cha' nak benne' žna bi'e to yež, bennen' bzoa benne' wnná bia' blo na' latje chie' nich sele' benne' ka' snia, benne' žóngake' da' žinnj, na' gape' ba la'ne benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. ¹⁵ Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile benne' bi nmezle ka', na' benne' ka' zej nchixle', kate' lé'egekle' da' naken chawe' da' žonle, na' bi be gak nnégage' chele.

¹⁶ Le gak ka benne' ka' ba belágage', san bi wkonlele žin yela' nla chele nich gonle da' kegle. Ki žala' gonle:

Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.

¹⁷ Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.

Le ži'il lježle ka', na' le žebe Dios.

Le gape ba la'ne bennen' žna bi'e dot yežlyó nga.

Da' wzaka' Jesús zzejni'ilen žo'o kan gak chežo

¹⁸ Nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le žebe benne' xanle ka', na' le gape-gake' ba la'ne, kégeze gapple ba la'ne benne' xanle ka', benne' zej nake' chawe', na' že' láže'gake' le'e, san ležka' le gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' žsaka' ži'gake' le'e lo žin da' žonle chégage'. ¹⁹ Cha' sáka'le, na' bi zoa biž chen', na' cha' sóelelen dan' žékéle naken da' žénele Dios, naž yežojle chawe' law Dios. ²⁰ Na'a, cha' žonle da' kegle, na' sel benne' yolawe' le'e snia, žnakxkze yebélenelen la'kze len yela' zen láže' chele sóelele dan' gaken chele? San cha' nakle zen láže', na' wzóelele da' zzáka'le, dan' benle da' chawe', naž yežojle chawe' law Dios. ²¹ Dios bliže' le'e nich sáka'le ki dan' wzáka'kze Benne' Criston' lo wlazle le'e, na' bžoe' chele to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle. Žala' sóelele da' sáka'le kan bžoele' Le' dan' wzáke'e.

²² Benne' Criston' bi be doľa' bene', na' batkle ben láže'e.

²³ Katen' wnné dítjgake' chie' Le', bi beži'e chégage'.

Katen' bsaka' ži'gake' Le', bi btíl diže'e légage', san bde kwine' lo na' Dios,

Bennen' zchi'a láže'e da' žonžo lo da' nak da' li.

²⁴ Benne' Criston' wzí'kze' doľa' chežo lo beľa' žen chie' katen' gote' le'e yag kroze, nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž gonžo doľa', san soažo nbanžo nich gonžo da' chawe'. Le' goke' yižwé' lo wlazžo žo'o nich yeyakžo žo'o chawe' law Dios. ²⁵ Gokle ka žila' ka' zdágakba' zej nnitlba', san na'a beyakle che Benne' Criston', Bennen' zwie' le'e, na' žape chi'e be' nákkzele, na' nake' chele ka to benne' žape chi'e žila' ka'.

3

Kan žala' gongak benne' ka' zej nžag ne'e
 1-2 Le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byo che chele, na' cha' bi žejl'gake' che xtiža' Benne' Criston', na' chejl'gake' chie' Le' kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, na' kan nakle gaxjw laže', na' kan žaple lé'gake' ba la'ne, la'kze bi be že'le lé'gake' kan nak che Benne' Criston'.
 3 Yela' xtan chele bi naken da' zonan lówzele, kan zpa'le yichjle, na' kan zej nak da' ka' zej naken oro da' zkonlele žin, na' laže' da' zaka'le'en da' nákwle.
 4 Yela' xtan chele žala' gaken da' yo'on lo yichj lázdo'le. Yela' xtan da' zóatezen naken yela' gaxjw laže', na' yela' li laže', da' ka' zaka'le'egaken law Dios.
 5 Lezka' gok yela' xtan chegak no'le ka' wnnita'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n zéngake' Dios. Bxen láže'gake' Le', na' wdápegake' ba la'ne benne' byo che ché'gake'.
 6 Ki ben Sara. Bene' kan zčna xtiža' Bran, benne' byo chien', na' bliže' le', na' wnné': "xan." Lezka' le'e gónlenle Sara na' tzen cha' gonle da' naken chawe', na' bi be že'bele.

7 Le'e, benne' byo ka', žala' we' láže'le no'le che chele. Le gape-gake' ba la'ne, kégeze dan' bi zej nape' kan nak yela' waje chele, san dan' lezka' zej nape' yela' nban na', da' žonn Dios chežo, da' naken tlebe ka' da' den chele. Le gon ki, nich bi wešwj da' xiwe' xnezle katen' wcháljlenle Dios.

Sáka'žo la'kze žonžo da' naken chawe'

8 Da' žapa' le'e kate' ze lawte:
 Le gak toze tole len yetole yógo'te.
 Le we' laže' lježe'le tole yetole.
 Le gak ži'i laže', na' zen laže'.

9 Bi yeži'ile che lježe'.
 Bi gonle da' zia che no benne' gone' da' zia chele.

Bi nne ditjle che no benne' zne ditje' chele. Ki žala' yecheble, nnáblele Dios gon chawe'e bennen', dan' bliž Dios le'e nich gak chawe' chele.
 10 Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znan:

No benne' žénele' yebélenle' yela' nban chie', na' kweze' cháwe'do',

žala' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon laže'e.

11 Žala' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.

Žala' we' laže'e gá'nlene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.

12 Xanžo žape chie' benne' chawe' ka', na' zze nage' da' zcháljengake' Le', san žejwe' xnezgak benne' ka' žóngake' da' kegle.

13 ŽNozke benne' gone' le'e da' zia cha' že' láže'le góntezele da' naken chawe'?
 14 La'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yela' ba nez zen chele. Bi že'bele nitó benne', na' bi kwe' zédlele,
 15 san le wxén laže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e lo yichj

lázdo'le. Le sóateze nich gak wzejni'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' le'e biz chen' žxen láže'le Benne' Criston', na' žala' gonle da' ni lo yela' gaxjw laže' chele, na' lo yela' žape ba la'ne benne' ka'.
 16 Le gónteze da' naken chawe' law Dios, na' cha' zej nniita' benne' ka' znnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', naž yedo'egekle' ni'a che da' wnnégake' chele.
 17 Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.

18 Wzáka'kze Benne' Criston', na' gote' lo wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize doľa' da' wbága'žo. Le' nake' chawe' san gote' lo wlazžo žo'o, benne' doľa' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze len Dios. Lo beľa' žen chie' gote', san lo be' nakkze' ne zoe' nban'e to lo beľa' žen kobe.
 19 Lo be' nakkze' wyeje', na' bcháljlene' be' ka' gógakkze benne' ka', na' nyéjwgake' lo latje chol.
 20 Benne' ki bži'igake' che xtiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios lo yela' žen laže' chie', na' bi bžia yi'e lé'gake', xakte ben Noén' barkw zen na'. Lo barkwn' belagak babze benne' ka' lo nisen', xóno'gake', benne' byo ka' len no'le ka'.
 21 Nisen' naken to da' žloe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' beľažo lo yela' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', lo yela' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo lówzele, san žloe'elen že' láže'žo gak yichj lázdo'žo chawe' law Dios.
 22 Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' beži'e kwit i ža che Dios, na' zčna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žala' gonžo xchin Jesús len yela' wak che Dios

1 Che len kan wzaka' Benne' Criston' lo beľa' žen chie', lezka' le'e žala' soale sáka'le. Bennen' zzake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' doľa'.
 2 Na'a so law, žala' góntezele kan žénele Dios, na' kege kan zdan láže'zele lo yela' benách chele.
 3 Schale'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žala' gonle. Wzé láže'le da' kegle ka'. Wzózele. We'j bdáwle'ele na' bka'n zenle lo'a ka' da' bi žo'o laže' Dios.
 4 Na'a, žebángkele benne' ka' žóngake' ki dan' biž žónlenle lé'gake' tzen katen' žóngake' da' kegle ki, na' che len znnégake' chele.
 5 Žon byenen wlo'e'l kwíngake' law Dios, Bennen' za' wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
 6 Che len bchalj Benne' Criston' diža' chawen' lawgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a laže'e lé'gake' katen' wnnita'gake' yežlyó nga, kan zchi'a laže'e yógo'te benách ka'. Bchaljlen Criston' lé'gake' nich nniita'gake'

lo yela' nban lo be' zej nakkze', kan zoakze Dios lo yela' nban.

⁷ Za' zin za yeyóž che yógo'te da' zej nni-tan'. Che len, le gak laždo' yaž, na' le soa wcháljenle Dios. ⁸ Da' žon byenžen, le ži'il lježle tole yetole, dan' cha' nakle toze lo yela' nži'il, soale yenit lawle chegak lježle, benne' ka' bégake' chele da' zia. ⁹ Le we' latje lježle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chégake'. ¹⁰ Žala' wkonlele binlo zin da' ka' benn Dios chele, nich gáklene lježle tole yetole. ¹¹ No benne' zzoa lie' che Dios, žala' wchálje' xtiža' Dios, na' bennen' žone' xchin Benne' Criston' žala' wkonle' žin yela' waken' da' žonn Dios chie'. Lo yógo'te da' žonle, žala' ga'n zen Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. ĵákteze che Dios yela' zen, na' yela' wwná bia! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

¹² Zí'na'do' ka', ni yebánlele dan' žsaka' zí'le'egak benách ka' le'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios. ¹³ Le yebél dan' de latje chele gónjenle Benne' Criston' tzen lo da' zžake'le Le' nich gak yebélele ža na' yel'é'e Le', katen' lé'elele yela' baní' chie'. ¹⁴ Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze len Benne' Criston', yela' ba nez zen gaken chele, dan' gak bian' zoalen Dios Be' La'y le'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki znnégake' chie' Le', san le'e žaple-ne' ba la'ne. ¹⁵ Cha' saka' no benne' nake' toze len le'e, žala' gaken dan' nake' toze len Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wbán, o benne' wen da' kagle, o dan' žliz chie' ga yoble. ¹⁶ Na'a, cha' nólele le'e saka'le dan' nakle toze len Benne' Criston', bi žala' yedo'é'elele, san le wká'n zen Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.

¹⁷ Ba bžin ža so law Dios wchi'a laže'e benách ka' zej nake' che Leze'. Cha' so lawe' wchi'a laže'e žo'o, žnakžkze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan žnna diža' chawen' chie' Le'? ¹⁸ Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', žnakžkze gaken chegak benne' ka' zži'igake' che Dios, na' žóngake' doła'? ¹⁹ Ki naken, benne' ka' zžaka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žala' góntezgake' da' naken chawe', na' wdégake' be' zej nakkze' lo na' Dios, Bennen' benkze' légake', na' žone' Le' kan žnna xtiže'e.

5

Bedw zzejni'ile' benne' ka' che Jesús

¹ Na'a, zzejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' le'e, le'e na' nakle che Benne' Criston', dan' ležka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' légake', na' bje'ela' da' wzaka' Benne' Criston', na' ležka' gónlena' légake' tzen, si'to' yela' baní' da' la' lawn. ² Le'e, benne' gole ka', le gak ka' benne' wape žila'

ka' kan žape chí'ile benách ka' bde Dios lo na'le. Le gon ki dot láže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' ždan láže'le yela' gape. Le gon xchinle dan' žaz láže'le gonlen, ³ na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndégake' lo na'le. Le we' laže' gagle to da' žloe'elen kan žala' gaggak benne' ka' žape chí'ile. ⁴ Ki gaken, katen' yelá' Benne' Criston', Bennen' blo wape žila' ka', naž si'le to da' yebélenlelen da' batkle te chen.

⁵ Ležka' le'e, xkwide' ka', le gon kan znnagak benne' gole ka'. Yógo'te žala' gagle ba la'ne lježle, tole yetole, lo yela' gaxjw laže' chele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' žka'n zen kwíngake'

san žáklene' benne' gaxjw laže' ka'.

⁶ Le gak gaxjw laže' lo na' Dios, na' Le' gone' le'e benne' wale ka' kate' žin ža chen.

⁷ Le wdé lo na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zédelele dan' Le' že' laže'le le'e.

⁸ Le gak laždo' yaž, na' le soa ban laže', dan' zoa da' xiwe', dan' bi žle'elen le'e chawe', na' ždan dot gawze, na' naken ka to beže yiže' zbéžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'. ⁹ Le soa choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' le wsejw xnez da' xiwe', dan' nnézele zžaka'gak lježle ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan zžaka'le le'e. ¹⁰ Naž kate' ba wzáka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gagle dot chawe', na' ga gagle choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chí'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebélenlžon, na' bliže' žo'o nich yebélenlžo yela' baní' chie' da' zoan to chí'ize, dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. ¹¹ ĵa'n žénteze Dios, na' gákteze chie' yela' wwná bia! Ka'kze gaken.

Bedw zzele' diža' benne' ka' che Jesús

¹² Diža'do' ni zzoja' chele lo na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot li laže'. Žénela' gon chocha' le'e, na' zzoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile' žo'o. Le gak choch dan' zoalen yela' nži'il chie' le'e.

¹³ Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' le'e "Padiox." Dios wžeke' légake' kan wzíe' le'e. Ležka' xkwide' Markos, xkwiden' nakbe' ka' zí'nkza', žapbe' le'e "Padiox." ¹⁴ Le gape "Padiox" lježle tole yetole, na' le cheła' lježle tole yetole lo yela' nži'il chele.

Znabla' Dios wká'n žie' yichj láždo'le, yógo'te na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

¹ Neda', Smon Bedw, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsele'e Lekze'. Nak tlebe da' zaka' yela' žejlé' chele chie' Le', ka zaka' yela' žejlé' cheto' chie' Le'. Dios bene' ga žejle'le chie' Le' dan' nakkze' chawe', na' dan' lezka' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'. ² Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wzóa žie' yichj lázdo'le dan' nónbia'le Dios, na' Xanžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

³ Dios, len yela' wak zen chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, na' nich gakžo lázdo' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bliže' žo'o nich gak si'žo yela' baní' chie' Le', na' da' nak chawe' chie'. ⁴ Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' zen ka', na' da' naken chawe' da' bchebe laže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belazo lo da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' zdan láže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze. ⁵ Che len, cha' žejle'le che Benne' Criston', le we' laže' gakte ži'i laže'. Kate' ba nakle ži'i laže', le we' laže' gata' yela' žejní'il chele. ⁶ Kate' ba naple yela' žejní'il, le we' laže' nna bia' kwindle, na' kate' ba zna bia' kwindle, le gak zen laže', na' kate' ba nakle zen laže', le gak lázdo' yaž. ⁷ Kate' ba nakle lázdo' yaž, le ži'il lježle ka', na' kate' ba nži'ile lježle ka', lezka' le ži'il yógo'te benách ka'.

⁸ Cha' ki žonle, na' zej žakže dot li laže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yela' žejlé' chele, na' chej gakže li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ No benne' bi že' laže'e gone' ki, nake' ka to benne' lo chole, benne' nitle', dan' ba gol laže'e boyón Benne' Criston' le' chawe', na' beké'e do'la' ka' da' wbage'e zga'ale. ¹⁰ Che len, zi'na'do' ka', žala' chejsá' láže'le bliž Dios le'e, na' wžekze' le'e. Cha' gonle ki, bi chixlele. ¹¹ Ki gaken, Dios dot laže'e gonne' le'e latje chazle gan zna biá'teze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

¹² Che len gónteza' ga chejsá' láže'le da' ki la'kze ba nnežkzelelen, na' ba nzi' lo na'le da' naken dot da' li, na' zkónlelen žin. ¹³ Žekla' neda' žala' yesá'a láže'le kan zej nak da' ki xakte ne zoa' nbana'. ¹⁴ Žala' gona' ki dan' nnezla' za' žin za gata' neda'. Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia'

ki. ¹⁵ Che len že' láže'li'a gona' ga chejsá' láže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' blé'egekle' yela' baní' che Jesús

¹⁶ Bi bcháljento' le'e to da' dáche'ze katen' bzejní'ילו' le'e kan žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yela' wnná bia'. Neto' blé'ekzelto' yela' baní' zen chien'. ¹⁷ Blé'elto' Le' katen' Xažo Dios wdape' Le' ba la'ne, na' bka'n zene' Le', na' benlto' chi'i Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': "Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'." ¹⁸ Neto' bénkzelto' chi'i na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóalento' Xanžon' law ya'a la'y na'.

¹⁹ Dan' goken nak bian' nak dot da' li da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios ža ni'te, na' žala' we' láže'le dižan', dan' naken ka to yi' da' zza'ni' gan nak choj ni, na' zejte ža yelá' Bennen' nake' ka belj xsile chežo, na' zza'nin' lo yichj lázdo'le. ²⁰ Da' ni žon byenle'en chejní'ile, dan' znan: "Bi gak nitó benne', žakže chie', chejní'ile' da' wnná no benne' bchalje' lo wláž Dios." ²¹ Da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, bi bcháljgaken' dan' gónekzegekle', san bcháljgake' lo wláž Dios da' bchiz Dios Be' La'y lo yichj lázdo'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen laže'

¹ Lezka' wnnita'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' wnnázegake' bcháljgake' lo wláž Dios, benne' ka' wnnita'le'ngake' benách Is-rael ka'. Lezka' sóalengak benne' wen laže' ka' le'e, na' wsédgekle' le'e da' wen laže'. Lo yela' wen laže' chégake' wsédgekle' le'e da' naken chégakze', dan' gonen ga gon zož chele yebéj yichjle' da' naken dot da' li. Žží'igake' che Xanžo, Bennen' beslé' žo'o. Dan' góngake' gonen ga wžia' yi' Dios lé'gake'. ² Zanle le'e gónlele lé'gake' tzen lo da' kegle da' góngake', na' dan' gonle bálele ki, na' nnegak benách ka' che diža' chawen da' naken dot da' li. ³ Dan' dan' láže'gake' yela' gape, wsédgekle' le'e da' wen laže', nich si'gake' da' naple. Ba nžog chegak benne' ka' kwia' yi'gake' to chi'ize, na' ža žin ža na'.

⁴ Dios bi benít lawe' wbás che ya'abá chie' ka' katen' bžóagake' chela'ale xtiže'e, san bsejwe' lé'gake' latje choj, gan zej nžeje' to ya, na' želbeze' ža na' katen' wžia' yi' Dios lé'gake'. ⁵ Lezka', bi benít law Dios benne' ka' wnnita'gake' ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia' yi'e benne' wen da' zinnj ka', san beslé' Noé lo nisen', bennen' bzóa lie' che da' naken chawe'. Lezka' Dios beslé' yegaže ljež Noé na' lo nisen'. ⁶ Lezka', Dios bchoge' chegak benne' ka' wnnita'gake' lo yež Sodoma, na'

lo yež Gomorra, na' bžia yi'e légage' len yi', na' beyágage' de. Da' goken chégage' naken to da' zcheblen benne' ka' zóngake' da' kegle. ⁷ Katen' Dios bchinnye' yež ka', na' beslé' Lot, benne' chawen', lo yi' na'. Lot na' gok nyache' láže'li'e ni'a che da' kegle da' bengak benne' wen da' zinnj ka'. ⁸ Ka' goken dan' Lot, benne' chawen', wzóalene' légage', na' ble'ele', na' benle' da' bi naken chawe' da' bégake', na' dan' goke' jazdo' yaž, che len gok nyache' láže'li'e yógo'te ža ni'a che da' kegle da' bégake'. ⁹ Ki naken, Xanžon' nnezle' yeslé' benne' ka' zžébage' Le' lo na' da' xiwe', dan' žonen ga cho'ogak benáč ka' nez doła', san zkweze' yela' zi' da' gone' benne' wen da' zinnj ka' na' zejte ža choge' chégage' gátgage' to chi'ize.

¹⁰ Gon zi'že' benne' ki, benne' zóngake' da' kegle da' zdan láže'gage', na' zži'igake' che yela' wnná bia' che Xanžon'. Zej nake' benne' wechóg laže' ka', na' zižje laže'. Bi zžébage' nnégage' chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' zdágake' lo baní'. ¹¹ Wbás che ya'abá ka' naple'ežegake' yela' wnná bia', na' yela' wak ka' benne' ka', san wbás che ya'abá ka' bi žechóg láže'gage' yesbága'gage' no benne' zia law Xanžon'.

¹² Benne' ki zej nake' ka' bia yiže' ka', bia bi be žejni'igekiba', san nálgakba' nich no benne' sene' légakba', na' gote' légakba'. Znnégage' che da' bi žejni'igekle', na' kwia yi'igake' to chi'ize kan žak chegak bia yiže' ka'. ¹³ Dios yebi'e chégage' da' sáka'gage', dan' bsaka' zí'igake' benáč ka'. Žégekke' da' žak na'a ža naken da' yebélegekke'. Zej nake' ka' to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlelgake' le'e tzen, na' žebégekke' dan' žon láže'gekke' le'e.

¹⁴ Len yela' zze laže' chégage' zwíagake' no'le ka'. Bi nníta'gage' žize zóngake' doła'. Zóngake' ga zchíxgekke' benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'igake' che Benne' Criston'. Žiljtezgake' da' zdan láže'gage'. Dios ba bhoge' chégage' kwia yi'igake'. ¹⁵ Wláj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gage'. Zóngake' kan ben Balaam, zi'n Beor, bennen' bđan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bđízwgake' le'. ¹⁶ Dios bđil diže'e Balaam na' dan' bene' da' kegle. To búrrodo' bcháljenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bséjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' zži'i' che Dios.

¹⁷ Zej nak benne' ki ka' to bđoa nis da' ba nbíž, na' lezka' ka' to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze' Dios latje chégage' lo latje chol. ¹⁸ Ki zej nake' dan' zcháljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégage', na' zkgógekke' žin da' zdan láže'gak benáč ka', na' zóngake' ga zchíxgekke' benne' ka', benne' ba belágage' ladjw benne' ka' nchólgekke'. ¹⁹ Zchebe láže'gage' gata' yela' žeslá chegak

yezika' benáč ka', san légakke' zej nžeje', na' žóntezgake' da' kegle. Zej nzej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gage'. ²⁰ Cha' belágage' lo da' bi naken chawe' da' den yežlyó nga dan' bénbia'gage' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légage' da' yoble, dan' chen' légage', na' da' li bága'žegake' zia kate' se lawte ka' da' wbága'gage' zga'ale. ²¹ Gakže chawe' chégage' chela' batkle gónbia'gage' Bennen' zzo'e žo'o nez chawe' chien' ka' da' gak chégage' cha' bénbia'gage' Le', na' naž wláj yíchjgake' diža' la'y da' bsedle Dios légage'. ²² Ba gok chégage' da' znan:

Žeyéhcj beko', žeyawba' da' beyebba'.

Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá' Xanžo

¹ Diža' ni naken da' bežopen' da' zzojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesá'a láže'le kan zej nak da' ki. ² Le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' la'y ka' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' laže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žo'o, dan' bsédgekke' benne' wbás ka' bsele'e Le'.

³ Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, znan ki: "Ža se lawte ža ka' la'gak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gage'."

⁴ Gon ditjgekke' xtiža' Jesusen', na' nnágage': "žBizkze gok che dan' bchebe laže' Benne' Criston'? Wnné? Yelá'a da' yoble. Ža ni'te katen' gotgak xa xto'žo ka', na' zejte na'a ža, yógo'te žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlyó nga na' zejte na'a ža."

⁵ Zzóagake' chela'ale da' goken ža ni'te. Bchalj Dios, na' wzó law nníta'gak ya'abá, na' yežlyó nga. Bžoj yežlyón' lo nis, na' wžén' gachje láwe'le nisen'. ⁶ Lezka' len nis Dios bchinnye' yežlyó nga ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bžia yin' benáč doła' ka'. ⁷ Ya'abá, na' yežlyó nga, da' ka' zej nnitan' na'a ža, Dios zkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'. Ki gaken, kan nak da' wn-nakze Dios chégaken. Wzeje' légaken ža na' choge' chegak benáč ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yi'igake'.

⁸ Bi gał láže'le le'e da' ni, ži'na'do' ka'. To ža naken law Xanžon' ka' zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka' to žaze. ⁹ Bi zže'le Xanžon' gone' da' bchebe laže'e gone'. Žégekke' bałe benáč zže'le, san zbeze' zen laže', na' zzo'e'le žo'o dan' bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógo'te benáč ka'.

¹⁰ Kon yežinkze ža yelá' Xanžon' kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che ya'abá len to žaxto' zen. Kwia yi'gak yógo'te da' zej nnitan' to lo yi' zen. Chey yežlyó nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

¹¹ Cha' kwia yi'gak yógo'te da' ki, ζnakxkze žála' gonle? Žála' gakte laždo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios. ¹² Žála' kwezle ža yelá' Xanžon', na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' ya'abá, na' da' ka' zej nnita' kwia yi'gaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga. ¹³ Ki gaken, san žo'o zbezžo da' bchebe laže' Dios, gone' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.

¹⁴ Che len, zí'na'do' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' laže' gakte dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháwe'do' na' zejte ža na'. ¹⁵ Žála' nnézele zbez Dios zen laže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lježžo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yela' žejní'il da' bnezjw Xanžon' chie'. ¹⁶ Le'e yógo'te yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, la'kze nwá'gaken da' ka' zej naken zede chejni'ilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li laže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej nyejwn le'e yiche la'y, dan' gonen ga wžia' yi' Dios légake'.

¹⁷ Ba nnézkzelele da' ki, zí'na'do' ka'. Che len le gape chi'i kwinle, nich benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj láždo'le kan žejle'le che Benne' Criston'.

¹⁸ Le we' laže' gakže dot li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' nich ží'iželele Le'. jGa'n zene' Le' na'a, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ ZWA

Diža da' nbánlenžon

¹ Zzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga, na' kan nak da' benlto' da' bchalje', na' kan nak da' ble'elto' da' bene'. Bwíato' Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej nbanlen benách ka'. ² Bennen' zej nbanlen benách ka' bloe'e lawe', na' ble'elto'-ne'. Zzoa lito' chie' Le', na' zzenlto' le'e kan nak che Bennen' nbánlenžon. Bennen' wzóalene' Xažo Dios, na' bedjloé'e lawe' ga zoažo ni. ³ Dan' ble'elton', na' dan' benlton', zzenlto' le'e nich gakle le'e toze len neto'. Da' li yeļa' toze chežo naken len Xažo Dios, na' len Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. ⁴ Zzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot láže'žo.

Dios nake' baní'

⁵ Da' ni naken da' benlto' da' bchalj Jesusen', na' naken da' zzenlto' le'e na'a. Ki znan: "Dios nake' baní', na' bi zoa nitó da' naken choļ len Le'." ⁶ Cha' nnažo: "Nakžo toze len Diosen'" na' cha' žonžo da' naken che da' choļ, da' ni nak bian' žon láže'žo, na' bi žonžo da' naken dot da' li. ⁷ Na'a, cha' žonžo da' naken chawe', zdažo lo baní' kan Le' nake' chawe', na' zoe' lo baní', na' nakžo toze tožo len yetožo, na' xchen Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žekán yógo'te doļa' da' nbága'žo.

⁸ Cha' znažo: "Bi be doļa' nbága'žo" žon láže'lo ļa' kwínžežo, na' bi nzi' lo na'žo da' naken dot da' li. ⁹ Cha' yexóalapažo ļaw Dios doļa' da' nbága'žo, Le' žone' kan zne', na' nake' chawe'. Yenít lawe' doļa' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e yógo'te da' zia da' nbága'žo. ¹⁰ Cha' nnažo: "Bi be doļa' nbága'žo" gaken kan nnažo: "Dios žon láže'e" na' bi žonžo kan zna xtiže'e.

2

Benne' Cristo zdie' xtiža'žo ļaw Dios

¹ Le'e, zí'na'do' ka', zzoja' da' ki chele, nich bi gonle doļa'. Na'a, cha' no benne' gone' doļa', zoa to Benne' znnable' ni'a chežo ļaw Xažo Dios, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston', Benne' chawen'. ² Nakkze' Le' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e doļa' da' wbága'žo žo'o ļaw Dios. Gote' Le', kégeze nich beké'e doļa' da' wbága'žo žo'o, san lezka' nich beké'e doļa' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

³ Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo Le'. ⁴ No benne' zne': "Neda' nónbi'a Dios" san cha' bi žone' kan zna da' wnnakze' Le', benne' ni žon láže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li. ⁵ No benne'

žone' kan zna xtiža' Dios, da' li benne' ni nzi'ile' Dios kan žala' gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios. ⁶ Lezka', no benne' zne': "Neda' naka' che Benne' Criston'" žala' gake' kan gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo lježe'žo ka'

⁷ Zí'na'do' ka', zzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi naken to da' kobe, san dan' wnnakze Dios ža ni'te, dan' wzí' lo na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te naken da' ba benle. ⁸ Lezka' naken ka zzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan znan, na' lezka' žonle le'e kan znan. Ki naken dan' ba zde che da' naken choļ, na' baní' li láže' ba zza'nín.

⁹ No benne' zne': "Zoa' lo baní'" san cha' bi zle'ele' lježe' chawe', benne' ni ne žone' da' naken che da' choļ. ¹⁰ No benne' nzi'ile' lježe' zoe' lo baní', na' da' žonen ga chixle no benne' bi be gak gonen chie' le'. ¹¹ No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' naken che da' choļ, na' zde' lo da' choļ. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' naken choļ ga nchoļ yichj lázda'we'.

¹² Zzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' ba benít ļaw Dios doļa' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' bchebe laže'e gonen'.

¹³ Zzoja' chele, le'e nakle ka xgak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Zzoja' chele, le'e nakle ka xkwide' ka', dan' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁴ Ba bzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' nónbia'le Xažo Dios.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xgak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xkwide' ka', dan' nakle wale, na' nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁵ Bi ži'ilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nzi'ile' dan' den yežlyó nga, bi nzi'ile' Xažo Dios. ¹⁶ Ki naken, dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele Xažo Dios, san žóngake' da' zdan láže'gake'.

Žóngake' da' zdan láže' beļ' žen chégake'.

Žóngake' da' zdan láže' yej' lágwage'.

Zka'n žen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.

Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'. ¹⁷ Te che yežlyó nga, na' che da' zdan láže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' zchalje' da' li, na' bennen' žon láže'e

¹⁸ Zí'na'do' ka', ba zoažo ža ze ļawte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénele ļa' bennen' zži'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó ļaw zej nnita' benne' zan, benne' zži'igake' che Benne' Criston'. Che len nnezlžo ba zoažo ža ze ļawte ža ka'. ¹⁹ Benne' ki bežóygake' ladjwžo žo'o, san bi gókgake' toze len žo'o. Chela'

gógkake' toze len žo'o, gá'ntezgake' len žo'o. Na'a, bežójkake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze len žo'o.

²⁰ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e, na' nnézkzele da' naken dot da' li. ²¹ Zzoja' chele dan' ba nnézele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézele. Lezka' nnézele bi žon laže' no benne' nnezle' da' naken dot da' li.

²² ĆNozkze bennen' žon laže'e? Žon laže' bennen' zne' bi nak Jesus Bennen' bseła' Dios. Benne' ni nake' bennen' zži'e che Benne' Criston', dan' zne' bi nak Dios Ća Jesusen', na' lezka' zne' bi nak Jesusen' Zi'n Dios. ²³ No benne' zži'e che Zi'n Dios, bi zoalen Ćažo Dios le'. No benne' zne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, lezka' Ćažo Dios zóalene' bennen'.

²⁴ Na'a, le we' laže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'nteze len Zi'n Dios, na' lezka' len Ćažo Dios. ²⁵ Da' ni naken da' bchebe laže' Dios, wnné' gonne' yela' nban da' zejli kanne chežo.

²⁶ Zzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e. ²⁷ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséla'kze' Le' chele, na' Lezke' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon laže'e. Kan ba bsdle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.

²⁸ Na'a, zí'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yel'é'e Le', na' gak wxén láže'žo Le', na' bi yedoé'elžo kate' žinžo lawe' Le' katen' yel'é'e. ²⁹ Cha' nnézele le'e Dios nake' chawe', lezka' žala' nnézele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' zi'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Le wia kan nži'le'el Ćažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo zi'n Dios na'kze. Che len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'. ² Zí'na'do' ka', na'a ba nakžo zi'n Dios, na' bi na' la' law da' gakžo. Nnezlžo kate' wloé'e law Jesusen', gakžo kan nake' Le', dan' le'elžo-ne' kan nakkze' Le'. ³ No benne' žxen laže'e gake' kan nak Jesusen', že' laže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

⁴ No benne' žone' dolá' zži'e che xtiža' Dios, dan' nak dola' da' zži'in che xtiža' Dios. ⁵ Nnézele blóe'e law Jesusen' nich beké'e dola' da' wbága'žo, na' bi be dola' žone' Le'. ⁶ No benne' nake' toze len Jesusen' bi žone' dolá'. No benne' žone' dolá' batkle ble'ele' Le', na' bi nónbi'e Le'. ⁷ Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwínle nich bi gon láže'le no benne'

le'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'. ⁸ No benne' žónteze' dolá' nake' che da' xiwe', dan' žónteze da' xiwen' dolá' kate' bi na' soa Adán. Che len bedjloé'e law Zi'n Dios, nich wsejwe' xnez da' xiwen' nich bi be gak gonon chežo.

⁹ No benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dolá', dan' zóateze Be' La'y che Dios len le', na' bi žone' dolá' dan' nake' zi'n Dios. ¹⁰ Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' zi'n Dios, na' benne' ka' zej nake' zi'n da' xiwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žala' ži'ilžo lježžo ka' zej nake' che Jesús

¹¹ Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' znnan: "Žala' ži'ilžo lježžo tožo yetožo." ¹² Bi žala' gonžo kan ben Kaín, zi'n Adán. Gok Kaín na' che da' xiwe', na' betbe' bi' bíche'be'. ĆBiz chen' betbe' bi' bíche'be'? Betbe' lebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' law Dios, san da' ben bi' bíche'ben' goken chawe'.

¹³ Zí'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zej de le'e chawe'. ¹⁴ Nnezlžo ba wdežo lo yela' got, na' ba napžo yela' nban da' zejli kanne dan' nži'ilžo lježžo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat. ¹⁵ No benne' bi zle'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yela' nban da' zejli kanne. ¹⁶ Ki nónbia'žo yela' nži'il da' naken li laže', dan' bde Jesusen' yela' nban chie', na' gote' lo wlazžo žo'o. Lezka' žo'o žala' wdežo yela' nban chežo, nich gáklénžo lježžo ka'. ¹⁷ Na'a, no benne' de yela' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' zle'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi zeyache' láže'le' le', bi da' wnezjwe' chie', Ćwak nnažo zoalen yela' nži'il che Dios bennen'? ¹⁸ Zí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', kege len díža'ze o lo yela' zneze chežo, san dot láže'žo, na' len dot yela' žon chežo žala' ži'ilžo lježžo ka'.

Da' žxen láže'žo law Dios

¹⁹⁻²⁰ Cha' ki nži'ilžo lježžo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' law Dios gak kwe' ži yichí láždo'žo katen' zchebe láždo'žo žo'o, dan' nakže da' li da' zrna Dios ka da' zrna láždo'žo, na' Le' nnézkzele' yógo'te. ²¹ Zí'na'do' ka', cha' bi zchebe láždo'žo žo'o, zoa da' žxen láže'žo law Dios. ²² dan' nnezlžo gonne' chežo bíte'teze da' nnabžo Le'. Ki naken dan' žonžo kan zrna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz laže'e Le'. ²³ Ki nak da' bchi'le' Dios, wnné' žala' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston', Zi'ne', na' ži'ilžo lježžo ka' kan lezka' bchi'le' Zi'ne' žo'o. ²⁴ Benne' ka' žóngake' da' bchi'le' Dios zóalengake' Le', na' Dios na'kze zóalene' benne' ka'. Ki nnezlžo Le' zóalenteze' žo'o, dan' ba bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsoalene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoałen Dios Be' La'y zo'o

¹ Zí'na'do' ka', bi chejle'le che no benne' zmnaze' Dios Be' La'y zóalene' le', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zóalene' le', dan' zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' zmnágake' zcháljgake' lo wláž Dios. ² Ki gónbia'le no benne' zoałen Dios Be' La'y le'. Bennen' zgne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' zgne' nake' Bennen' bseła' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios. ³ Lezka', no benne' bi zgne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' zgne' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' zži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba zde' yežlyó nga.

⁴ Zí'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápžele yela' wak ka benne' ka' žon láže'gake', dan' Bennen' zóalene' le'e napže' yela' wak ka bennen' zde' yežlyó nga. ⁵ Légage' zej nakze' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Che len zcháljgake' che da' naken che yežlyó nga, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zze nággake' chégake'. ⁶ Nakžo žo'o che Dios. No benne' nónbí'e Dios zze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi zze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' zchalje' da' li, na' lezka' bennen' yoe'e ben' da' žon lažen'.

Yela' nži'il li laže' záz'en lo na' Dios

⁷ Zí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbí'e Dios. ⁸ No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbí'e Dios, dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios. ⁹ Ki bla' law kan nži'il Dios žo'o. Bsele'e tílcha'tekze Zi'ne' yežlyó nga, nich gata' yela' nban da' zejli kanne chežo ni'a chie' Le'. ¹⁰ Ki nak bia' yela' nži'il da' naken li laže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan Le' bži'ile'ele' žo'o, na' bsele'e Zi'nkze' nich bi'e doła' da' wbága'žo žo'o, na' Le' gote' ni'a chen.

¹¹ Zí'na'do' ka', cha' ki bži'ile'ele Dios žo'o, žala' ži'ilžo lježžo ka'. ¹² Batkle ble'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo lježžo ka', Dios na'kze zóalene' žo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot láže'žo. ¹³ Nnezlžo zóaleno' Dios, na' Le' zóalene' žo'o, dan' bsele'e Dios Be' La'y, nich bedjsóalene' žo'o. ¹⁴ Neto' ble'elto' da' ben Ūazo Dios, na' zzoa liton'. Le' bsele'e Zi'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁵ No benne' zgne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, Dios na'kze zóalene' bennen', na' le' zóalene' Diosen'.

¹⁶ Žo'o nnezlžo, na' žejle'žo nži'il Dios žo'o. Yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zóalene' Diosen', na' Dios na'kze zóalene' le'. ¹⁷ Ki žon žin yela' nži'il lo yichj láždo'žo. Žonen ga biž zžebežo ža chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan

nak Jesusen', lezka' nakžo žo'o yežlyó nga. ¹⁸ Cha' nnezlžo nži'il Dios žo'o, bi be zžebežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios žo'o, žone' Le' ga bi zžebežo. No benne' zžebe' da' sake'e bi nnezle' nži'il Dios le'.

¹⁹ Žo'o nži'ilžo Dios, dan' Le' bži'ikzele' žo'o zga'ale'. ²⁰ Cha' no benne' zgne': "Neda' nži'ila' Dios" san cha' bi nape' lježe' ka' chawe', benne' ni žon laže'e. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne' ka' zle'ele', žnakxkze gak ži'ile' Dios, na' batkle ble'ele' Le'? ²¹ Ki bchi'le Jesusen' žo'o, na' wnné': "No benne' nži'ile' Dios, žala' ži'ile' lježe' ka'."

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyó nga

¹ No benne' žejli'e nak Jesús Benne' Criston', Bennen' bseła' Dios, benne' ni nake' zi'n Dios, na' no benne' nži'ile' Dios, Bennen' bzoe' le', lezka' žala' ži'ile' lježe', bennen' lezka' nake' zi'n Dios. ² Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka' zej nake' zi'n Dios. Naken ki cha' nži'ilžo Dios, na' žonžo kan zzna xtiže'e. ³ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan zzna xtiže'e, na' bi nak zede dan' bchi'le žo'o gonžo. ⁴ No benne' nake' zi'n Dios zzoole' da' žak chie' yežlyó nga. Ba bzoelžo da' žak chežo yežlyó nga dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'. ⁵ Źnoz bennen' zzoole' da' žak chie' yežlyó nga? Bennen' žejli'e Jesusen' nake' Zi'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y zzoa lie' che Benne' Cristo

⁶ Ki blöe' law Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na' blalj' xchene', na' kégeze bezóe' nis, san lezka' blalje' xchene'. Dios Be' La'y nake' Bennen' zzoa lie' che Zi'n Dios, dan' nak dot da' li da' zchalj Dios Be' La'y. ⁷ Chonne benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, benne' ka' zzoa lígake' che Jesusen'. Zej nake' Ūazo Dios, na' Zi'n Dios, Bennen' lie' Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki, toze zej nake'. ⁸ Lezka', chonne da' ka' zzoa lígaken chie' yežlyó nga, Dios Be' La'y, na' da' bezóa Benne' Criston' nis, na' žen da' blalj' le'e yag kroze, na' da' chonne ki, toze kan zmnágaken. ⁹ Cha' si' lo na'žo da' zzoa lígak benách ka' kan nak Jesusen', da' zzoa líkze Dios záka'le'ežen. Da' bzoa li Dios naken da' wnné' kan nak che Jesusen', katen' wnné' nake' Zi'nkze'. ¹⁰ No benne' žejli'e che Zi'n Dios, nzi' lo ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no benne' bi žejli'e da' wnnakze Dios, na' wak nnažo: zzna bennen': "Dios žon laže'e." Ki naken dan' bi bejli'e da' bzoa li Dios che Zi'ne'. ¹¹ Da' ni naken da' bzoa li Dios. Wnné' ba benne' yela' nban da' zejli kanne chežo, na' Zi'ne' na' nake' Benne' žonne' chežo yela' nban na'. ¹² No benne' zoałen Zi'n Dios le', nape' yela' nban da' zejli kanne. No benne' bi zoałen Zi'n Dios le', bi nape' yela' nban na'.

Nnezlžo napžo yela' nban da' zejli kanne

¹³ Zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Zi'n Dios, zzoja' chele da' ni nich nnézele ba naple yela' nban da' zejli' kanne, na' ki gaken, gak li láže' kan žejle'le che Zi'n Dios na'.

¹⁴ Da' ni naken da' žxen láže'žo Le'. Cha' bi da' nnablžo-ne' kan žénele' Le', Le' ženle' chežo ž'o. ¹⁵ Cha' nnezlžo ženle' chežo kan nak bi da' znnablžo-ne', lezka' nnezlžo ba napžo da' znnablžo-ne'.

¹⁶ Cha' no benne' le'ele' lježe' žone' doła' da' bi žonen ga gate', wak nnable' Dios lo wĺáz bennen', na' Le' wnezjwe' yela' nban chie'. Ki znnia': wak nnáblele lo wĺáz benne' ka' žóngake' doła' da' bi žonen ga gatgak benne' ka'. Zoa doła' da' žonen ga gat no benne'. Bi znnia' nnáblele lo wĺáz no benne' žone' doła' ki. ¹⁷ Yógo'te da' kegle naken doła', san zoa doła' da' bi žonen ga gat no benne' žonen'. ¹⁸ Nnezlžo no benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' doła' dan' Zi'nkze Dios žape chi'e bennen', na' da' xiwe' bi be gak gonen chie'.

¹⁹ Nnezlžo yo'ožo lo na' Dios, na' yógo'te benách ka', benne' ka' že' láže'gake' da' de yežlyó nga, zej yoe'e lo na' da' xiwe'.

²⁰ Na'a, nnezlžo ba bla' Zi'n Dios nga, na' benne' yela' žejni'il chežo, nich gónbia'žo Bennen' nake' dot da' li. Zóalénžo Bennen' nake' dot da' li dan' zóalénžo Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. Benne' ni nake' Dios da' li, na' Bennen' žonne' yela' nban da' zejli' kanne chežo. ²¹ Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi wká'n ženle lo'a ka'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ ZWA

Benne' nake' dot da' li, na' yela' nži'il

¹ Neda', Zwa, žapa' le' "Padiox", no'le wžekze Dios, na' žapa' "Padiox" yógo'te zi'no' ka'. Nži'ila' le'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san lezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' le'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. ² Nži'ildo' le'e dan' yo'o lo yichj lázdo'žo xtiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóalentezen žo'o. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Zi'nkze Diosen', gon chawe'e le'e, na' yeyache' láže'le' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le dan' nak dot da' li xtiže'e, na' nži'ile' le'e.

⁴ Bebéle'ela' katen' benla' žongak zi'no' ka' kan zna xtiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le Xažo Dios žo'o. ⁵ Na'a, žáta'yoela' le', nó'ledo', gono' kan zna da' bchi'le Jesusen'. Bi zzoja' chio' to da' kobe. Zzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žala' ži'ilžo lježžo ka'. ⁶ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le žo'o. Dan' bchi'le naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bēnlele le'e ža ni'te.

No benne' ka' žon láže'gekle' žo'o

⁷ Da' ni žapa' le'e: dan' ba zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' bi nzi' lo ná'gake' kan bla' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen láže', na' zži'e che Benne' Criston'. ⁸ Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle xchin Benne' Criston', san le we' láže' gata' chele dot da' žala' si'le lo na' Dios.

⁹ No benne' wsedle' le'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoalen Dios bennen'. Xažo Dios len Zi'nen' zóalene' no benne' žónteze' ka' zna xtiža' Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wléblele bennen' ližle, na' bi ye'le-ne': "Dios gon chawe'e le'." ¹¹ No benne' ži'e le': "Dios gon chawe'e le'", žónlene' le' tzen da' kegle da' žone'.

Zwa žxen láže'e le'ele' lježe' ka'

¹² La'kze žala' yapa' le'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten le'e yiche. Žxen laža'a la'a gan zoale, na' wchaljžo kwáselo, nich gak yebelžo dot láže'žo.

¹³ Xkwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' "Padiox." Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ ZWA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

¹ Neda', Zwa, žapa' le' "Padiox", Gayo, benne' ži'i laže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot laža'a.

² Ljéža'do', znnabla' Dios gon chawe'e le' lo yógo'te da' žono', na' lezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'. ³ Žebela' dan' zla'gak lježžo ka' ga zoa' ni, na' zzoa lígake' kan nako', na' znnágake' nako' li laže', na' žono' kan zna xtiža' Dios, da' naken dot da' li. ⁴ Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka xkwide' chekza' ka' žóngake' kan zna da' naken dot da' li.

⁵ Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákleno' lježžo ka', la'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'. ⁶ Lježžo ki zzoa lígake' kan nak chio' le' lawgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' zžéngkle' neto' kan nži'ilo' légake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o légake' nez, na' žákleno' légake' kan žala' gono' chegak benne' ka' žóngake' xchin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez. ⁷ Légake' bžó'gake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be zzi'gake' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' toze len Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónlenžo légake' tzen žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótréfes

⁹ Ba bzoja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótréfes, bennen' zdan laže'e gake' blo ládjwgake', bi žape' neto' ba la'ne. ¹⁰ Che len, cha' yida' gan zoale, wsá'a láže'le kan zej nak da' žone' le' katen' dobžo. Znnie' cheto' da' wen laže'. Bi žaz laže'e da' nize, san lezka' bi žape' ba la'ne lježžo ka' zžingake' ga na', na' zšejwe' xnezgak benne' ka' žénegekle' gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' légake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

¹¹ Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žala' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bėnbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

¹² Yógo'te lježžo ka' zzoa lígake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. Lezka' neto' zzoa lito' chie', na' nnezlo' da' zchaljto' kan nak chie' le' naken dot da' li.

Da' znnab Zwa law Dios

¹³ Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi žénela' wzojan' le'e yichze. ¹⁴ Na'a, žxe laža'a lé'etela' le', na' wchaljžo kwáselo.

¹⁵ Znnabla' Dios wká'n žie' yichj laždo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' "Padiox." Lezka' le', wdape "Padiox" to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DÍŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

¹ Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Xažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob. ² Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ži'ile'le' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le'.

Benne' wen láže' ka'

³ Ži'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' žži'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wžégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'. ⁴ Ki žon byenen gona' dan' bale benne' ba wyázlengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi žka'n zéngake' Dios. Dan' že' láže' Dios žo'o, žékgekle' bi bága'gake' zia cha' góngake' da' kegle. Žži'igake' che Xažo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znná bi'e žo'o.

⁵ Ba nnézkzelele da' ki, san žénela' wsá'a láže'le kan ben Xažo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwage', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi béngake' xchíngake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchínnj Dios yežlyó nga. ⁷ Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdílegaken yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bží'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich béngake' da' bi naken chawe', na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'težo, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

⁸ La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnégekke' yele. Žka'n dítjgake' belá' žen chégake'. Žži'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnégage' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁹ Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdí'lene' da' xiwe' nich gak yeké'e belá' žen che Moisés, bi bežogle' wžíe' da' xiwe' zia, san gožen': "Xažo Dios tíle' le'." ¹⁰ San benne' ki znnégage' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejní'igekle', na' da' ka' žejní'igekle' žakze chégake' kan žongak

bia yixe' ka', bia ka' bi žejní'igeklba', da' ki zcóngekke' žin, na' žžia kwíngake' zia.

¹¹ Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba béngake' dola' kan ben Kain, na' lo yela' zdan láže' chégake' ba bchíxgekke' kan bchixle Bal-aam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés. ¹² Benne' ki žawgake' tzen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchíxgekke' benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' žej' žawgakze'. Zej nake' ka' benne' ka' žala' wáwgake' zila' ka', san zwaw kwíngakze'. Zej nake' ka' to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake' ka' yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na' lezka' zej nake' ka' to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'. ¹³ Lezka' zej nake' ka' nisdó katen' zgó'anen, na' nwan' bebe lawlen, da' žloe'elen kan nak yela' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka' belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' che'la'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwage' to chi'ize lo latje chol.

¹⁴ Kan nak chégake' bchalj Enok, bennen' wbáblene' da' gaže kwe' za'só Adán, katen' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' Xanžon' len zan gaywá' benách ka' žónlengake' Le' tzen, benne' ka' zej nake' che Leze'." ¹⁵ Ze'e Le' nich wsaka' zi'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'." Ki gone' ni'a che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' dola' ka' chie' Le'. ¹⁶ Benne' ki znnégage' chie' Le', na' žon dítjgekke' Le', na' žóngake' kan nak da' zdan láže'gakze'. Zcháljgake' lo yela' žka'n zen kwíngake', na' nich ká'gake' yela' wnni'a chegak benách ka', žka'n zéngake' légake'.

Judas žse'e láže'gak benne' ka' che Jesús

¹⁷ Na'a, ži'na'do' ka', le chejsá' láže' da' bchaljgak benne' wbás ka' che Xažo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te. ¹⁸ Benne' ka' belyi'e le'e: "Ža se lawte ža ka' wlo'é'e lawgak benne' ka' gon dítjgekke' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' zdan láže'gake'." ¹⁹ Benne' ki zlá'agake' lažle. Zcháljgake' lo yela' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóalene' légake'.

²⁰ Na'a, ži'na'do' ka', le soa choch kan nak yela' žejlé' chele, da' naken la'y. Le wchaljlen Dios, wkónlele žin yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Le ga'nlen Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wlo'é'e law Xažo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.

²² Le gon choch benne' ka' žak chope láže'gake'. ²³ Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle légake' lo yi'. Lo yela' zžebe chele le yeyache' láže'le' yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwínle, nich bi gónlenle légake' tzen da' kegle da' žóngake'.

Da' žka'n zen Dios

24-25 Dios tličha', Bennen' nnézkzele'
 yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben
 Xanžo Jesús, Benne' Criston', nape' yela' wak
 gape chi'e le'e, nich bi wchíxelele, na' nich
 wzíe' le'e lawe' Le' gan zoe' lo baní' li laže'.
 Gone' le'e dot chawe', na' ga yebéle'elele.

¡Gakkze che Dios yela' ba, na' yela' zen, na'
 yela' nak blo, na' yela' wnná bia', na'a ža, na'
 yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BŁOE'EL DIOS ŻWA

Da' błoe'el Dios Żwa kan nak che Jesús

¹ Da' ni naken to da' błoe'e law Jesús, Benne' Criston', da' benn Dios Le' latje włoe'ele' benne' wen žin chie' ka' kan zej nak da' ka' žon byenen la' gáktegaken. Jesusen' bsele'e to wbás che ya'abá chie', wbasen' bzejni'ile' neda', Żwa, benne' wen žin che Benne' Criston'. Wbás che ya'abán' błoe'ele' neda' kan zej nak da' ki. ² Neda', Żwa, zzoja' da' ni da' naken dot da' li kan nak yógo'te da' błe'ela', na' zzoa lia' che xtiža' Dios, na' che da' naken dot da' li da' błoe'el Jesús, Benne' Criston', neda'.

³ Ba nez zen gaken che no benne' gole' da' ni, na' ba nez zen gaken chegak benne' ka' wzé nággake' che no benne' gole' xtiža' Dios ni, na' góngake' kan zńna da' ni, dan' za' gaken.

Da' že' Jesús gaže kwe' benách chie' ka'

⁴ Neda', Żwa, zzoja' da' že' Jesusen' gaže kwe' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia. Dios, Bennen' zoakze', na' wzóateze', na' za' yide', zńnabla'-ne' gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le. Žónlengak gaže be' che ya'abá Le' tzen, be' ka' zej nńitan' lawe' Le' gan ži'e, zńna bi'e. ⁵ Lezka' žonlen Jesús, Benne' Criston', Le' tzen. Jesusen' nake' Bennen' žone' kan zńne', na' zzoa lie' che Dios. Zga'ale' Le' bebane' to chí'ize lo yela' got, na' zńna bi'e benne' ka' zńna biá'gake' ya'abá. Le' nži'ile' žo'o, na' beké'e dola' da' wbága'žo, na' beyón chawe'e žo'o len xchene' da' bláje' le'e yag kroze, katen' gote' lo wlazžo žo'o. ⁶ Jesusen' bene' ga zńna biá'žo, na' ga nakžo bžoz ka', nich wká'n zenžo Dios, Źa Jesusen'. jGa'n zen Dios, na' gápteze' yela' wńná bia'! Ka'kze gaken.

⁷ Le wia nga. Za' Benne' Criston' lo bejw ya'abá.

Lé'egekle yógo'te benne' ka' Le',

na' lezka' benne' ka' bétgake' Le'.

Kweže nyáche'gak yógo'te benách yežlyó nga, benne' ka' lé'egekle' Le'.

jKa' gakten! Ka'kze gaken.

⁸ Ki wńnakze Jesusen': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' zeje' zante kan nak da' zzo law, na' da' ze lawten." Ki wńná Źanžon', Bennen' napkze' dot yela' wak. jZoakze' Le', na' wzóateze', na' za' yide'!

Žla' law yela' zen che Jesús

⁹ Neda', Żwa, naka' lježle, na' zžáka'lena' le'e tzen, na' tzen len le'e žebelenla' yela' wńná bia' che Dios, na' napa' yela' zen laže' da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo. Nyejwa' to yežlyó gachje láwe'le nisdó' nga, dan' nzin' Patmos. Nyejwa' dan' bzoa lia' che xtiža' Dios, na' che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Lo ža

zen che Źanžon', wzóa Dios Be' La'y toze len neda', na' benla' chí'i to benne' zńnie' žižje xkóže'la' neda'. Benle chí'e kan zbeže loz bia yixe'. ¹¹ Bennen' gože' neda': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante kan nak da' zzo law, na' da' ze lawten. Bzoz le'e yiche da' zle'elo', na' bselan' chegak gaže kwe' benách chia' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, benne' ka' nníta'gake'!

lo yež Éfeso, na' lo yež Esmirna, na' lo yež Pérgamo, na' lo yež Tiatura, na' lo yež Sardis, na' lo yež Filadelfia, na' lo yež Laodisea."

¹² Beyechja' nich le'ela' bennen' zcháljlene' neda'. Katen' beyechja', błe'ela' gaže da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.

¹³ Ládjwgak da' ka' zej nwan' yi' błe'ela' to Benne' zńne'e kan zńna' to benne' byo. Nakwe' to laže' tonn da' žžinen xńi'e, na' nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro. ¹⁴ Žila'do'ze nak yicha' yichje' kan nak žila' o kan zńna' beg'e', na' žákti'te yej lawe' ka' yi'.

¹⁵ Žákti'te ni'e ka ya bronse ba'a, da' nlále'en lo yi' ka bo' yalje. Žižje benle chí'e kan ženle to yegw zen. ¹⁶ Lo ne'e li ža nwe'e gaže belj baní', na' lo žoe'e zžoj diža' da' naken ka to ya ntoche' da' ntochen' žop la'ate. Žákti'te lawe' ka wbíz katen' zńná'le'en.

¹⁷ Kate' błe'ela' Le', wbiža' xńi'e ka to benne' gat. Naž Le' bžoxa ne'e neda' len ne'e li ža, na' gože' neda': "Bi žebo'. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante. ¹⁸ Naka' Bennen' zoakze' nbane'. Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' lo na'a nna bi'a yela' got, na' lezka' latje chegak benne' gat ka'. ¹⁹ Bzoz le'e yiche dan' ba błe'elo', na' da' žak na'a, na' lezka' da' žála' gak te na'a. ²⁰ Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaže belj baní' ka', da' ka' błe'elo' noa'a lo na'a li ža, na' kan zej nak da' gaže da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaže belj baní' ka' zej nakba' da' žsaka' leben gaže wbás chegak gaže kwe' benách chia' ka', na' da' gaže da' zej nwan' yi' zej naken da' žsaka' leben gaže kwe' benách chia' ka'."

2

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Éfeso

¹ Lezka' wńná Bennen': "Bzoz le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Éfeso. Ki wzojo': Žchálj Bennen' noe'e gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža, na' zde' gachje láwe'le da' gaže da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro. ² Ki zńne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan žónle'le xchina'. Nnezla' zbezle zen laže', na' bi' bak gake' zen laže' len benne' ka' žóngake' da' bi' naken chawe'. Nnezla' ba wzi' bia'le benne' ka', benne' zńná'gake' zej nake' wbás chia' ka', san bi' zej nake', na' na'a nńežlele žon láže'gake'. ³ Zbezle zen laže', na'

ba wzáka'le dan' nakle toze len neda', san bi bsan láže'le neda'. ⁴ Na'a, zoa to da' žesbaga'a le'e zia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale. ⁵ Che len, le chejsá' laže' kan benle zga'ale, dan' bsanle, na' na'a, le yeyát laže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele lo latje chen. ⁶ Na'a, zoa to da' záklenen le'e. Bi zlé'elele chawe' da' žongak benne' nikolaíta ka', benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'. ⁷ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zne': Benne' ka' sóegek'le' lo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' zbia yagen' dan' zoan gachje láwe'le yežlyó xtan che Dios, dan' gonen ga sóagake' nbángake' to chi'ize."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Esmirna

⁸ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Esmirna. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' zga'ale, na' lezka' nake' Bennen' zeje' zante, Bennen' gote', na' bebane' to chi'ize. ⁹ Ki zne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan zzáka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yela' wnni'a da' naken li laže'. Lezka' nnezla' kan žongak benne' ka' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san bi zej nake', na' zne' zí'gake' chele. Benne' ki zej nake' che da' xiwe'. ¹⁰ Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen' gonen ga yéjwle bájele liž ya. Ki wsaka' zin' le'e, na' sáka'le ka' chi' ža. Le chejlé' chia' neda' na' zejte gatle, na' neda' gonna' yela' nban da' zejli' kanne chele. ¹¹ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zne': Benne' ka' sóegek'le' da' žak yežlyó nga, yela' got da' gaken da' bežope' chi'i' chegak benne' ka' cházgake' lo yi' gabíl bi be gonen chégake'."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Pérgamo

¹² Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe' ya ntoche', da' ntochen' žop lá'ate. ¹³ Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' zoale gan zna bia' da' xiwe', san ne žxen láže'le neda'. Bi bsanle kan žejle'le chia' neda'. Bi bsanlen katen' bétgake' Antipas gan zoale, bennen' bzoa líteze' chia', na' gote' ga na' že' da' xiwe'. ¹⁴ Na'a, zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Nzi' lo na'le benách ka' lo yež Pérgamo, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bšedle Balaam, bennen' bšedle' Balak gone' ga chíxgek'le' benách Israel ka', na' che len bdáwgake' bia beždo' ka', bia ka' bétgake'-ba' lawgak lo'a ka', na' béngake' da' kegle. ¹⁵ Lezka' žónlengak benne' ka' le'e

tzen, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgek'le' benne' nikolaíta ka', dan' bi zle'ela' neda' chawe'. ¹⁶ Che len, le yeyát láže' na'a. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' til-lena' légake' len diža' da' žžojen žoa'a, dan' naken ka' to ya ntoche'. ¹⁷ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zne': Benne' ka' sóegek'le' da' žak yežlyó nga, wáwgaka'-ne' yet maná da' ngache'. Lezka' wnezjwa' to yej chíchedo' chégake', na' lo yej na' nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Tiatira

¹⁸ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Tiatira. Ki wzojo': Zchalj Zi'n Dios, Bennen' žia yej lawe' dan' zej naken ka' yi', na' ni'e zej naken ka' ya bronse ba'a. ¹⁹ Ki zne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda', na' kan žejle'le chia' neda'. Lezka' nnezla' kan žonle xchina' lo yela' zbez zen laže' chele. Nnezla' nakže' li laže' kan žonle da' ki ka' benle zga'ale. ²⁰ Zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie' Jesabel, no'len' zne' zchalje' lo wláz Dios, na' len da' žsedle' žon láže'le' benne' ka', benne' žóngake' xchina'. Žsedle' légake' da' žonen ga žóngake' da' kegle dan' žáwgake' bia beždo' ka', bia ka' žótgake'-ba' lawgak lo'a ka'. ²¹ Neda' bi'a-ne' latje yeyát láže'le, san bi žénele' wka'ne' ga kegle da' žone'. ²² Che len cho'na'-ne' ga gate'e, gan sake'e to yizwé' zen tzen len benne' ka' žónlengake' le' tzen da' kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát láže'gake' nich biž góngake' doła'. ²³ Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'. Ki gaken, gákbe'egek'le' yógo'te kwe' benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek yichjgak benách ka', na' da' zza' láže'gake', na' yebi'a chele kan nak da' žonle. ²⁴ Yezíka'le le'e zoale lo yež Tiatira, nólele le'e bi nzi' lo na'le dan' žsedle', na' bi wzí' lo na'le dan' znnagak benne' ka' naple'en yela' žejní'íl, san da' li naken che da' xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle. ²⁵ Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape' chi'in na' zejte yelá'a neda'. ²⁶ Benne' ka' sóegek'le' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan žénela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ²⁷ Kan Źažo Dios bdie' lo na'a yela' wnná' bia', lezka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzóžgake' benách ka' kan žon to benne' zzožje' to yeso' da' naken yo. ²⁸ Lezka' gonna' légake' latje gákgake' toze len neda'. Naka' ka' belj xsile' chegak benách chia' ka'. ²⁹ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža da bselá Jesús lo yež Sardis

¹ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta' lengak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj bani' ka' lo ne'e li ža. Ki znne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle. ² Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta' lengaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios. ³ Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bénele, dan' wzi' lo na'le. Le gon kan znna xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézele biz ža na' la'a gan zoale. ⁴ Bale benne', benne' ka' nníta' lengake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálangake' neda', nákwgake' laže' zila'do'ze da' zloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'. ⁵ Benne' ka' sóegekke' da' žak yežlyó nga wakwa' léngake' laže' zila'do'ze, na' bi wsoła' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xažo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'. ⁶ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža da bselá Jesús lo yež Filadelfia

⁷ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Filadelfia. Ki wzojo': Zchalj Benne' La'y, Bennen' znne' da' naken dot da' li, na' yo'lo lo ne'e ži'n ya che Dabí, bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen', na' žsejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'. ⁸ Benne' ni znne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' naple láte'ze yela' wak, san žonle kan znna xtiža'a, na' bi žedoe'elele znmale nakle chia' neda'. Che len ba bzoa' lawle to gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no benne' wsejwen'. ⁹ Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze len da' xiwe', na' žon láže'gake', na' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zka'n zéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda' gona' ga lá'gake' lawle le'e, na' wzóa žibgake' xni'ale. Naž gákbe'egekle' nzi'ila' le'e. ¹⁰ Dan' benle le'e kan znna xtiža'a, na' gogle zen laže', neda' gape chi'a le'e ža na' sáka'gak yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si' bian' léngake'. ¹¹ Za' yelá'a. Che len le gape chi'i da' naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le dan' žala' gonna' chele. ¹² Nólele le'e sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga gagle choch kan zej nak yag ka' da' žóxe'gaken yo'o, na' soale lo yodo' gan zoakze Dios, na' batkle

yežojle ga na'. Wdá'a lawle le'e La Dios chia', na' lezka' kan nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén kobe, da' žojen ya'abá che Dios lo na' Dios. Lezka' wdá'a lawle le'e la' kobe. ¹³ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža da bselá Jesús lo yež Laodisea

¹⁴ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Laodisea. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone' kan znne', na' zchalje' da' li, Bennen' bla' lo ne'e Le' yógo'te da' ben Dios. ¹⁵ Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan žonle naken ka nis da' bi naken zag dan' bi zka'ne neda' to chi'ize, na' bi naken ka nis la dan' bi žonle xchina' dot láže'le. Gakže chawe' gagle ka nis zag o ka nis la. ¹⁶ Na'a dan' nakle ka nis ža'do', na' bi nakle ka nis zag, na' bi nakle ka nis la, cho'na' le'e kan žon bennen' žeyebe' nis ža'do' na'. ¹⁷ Le'e znnale naple yela' wnni'a, na' žak da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele, san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne' yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' láže'le, na' nak chol yichj láždo'le, na' zdale gal yídzele. ¹⁸ Che len, neda' zzejni'ila' le'e nich gá'wle lo na'a neda' da' naken ka ya oro da' ben chawa'a lo yi', nich gata' yela' wnni'a li laže' chele. Lezka' žala' gá'wle lo na'a laže' chich da' gákwle, nich gache' yela' gal yidze chele da' žonen ga žedoe'ele no benne'. Lezka' žala' gá'wle lo na'a da' yeyonen yej lawle nich gak lé'elele. ¹⁹ Neda' ždila', na' zzeła' snia yógo'te benne' ka' nzi'ila' cha' bi žongake' da' naken chawe'. Che len, le yeyát laže', na' le gon xchina' dot láže'le. ²⁰ Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na' žliža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na' saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwlena' bennen', na' le' gáwlene' neda'. ²¹ Nólele sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga kwé'lenle neda' tzen gan ži'a znna bi'a, kan ben Xa' chia' neda'. Bzoela' da' gok chia', na' wzé'lana' Xa' tzen gan ži'e znna bi'e. ²² No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

4

Žólgake' da' zka'n zenen Dios ya'abá chie'

¹ Wdé gokgak da' ki, bwia' na' bje'ela' to gan žo'ogak benách da' nyaljwn ya'abá che Dios. Lezka' benla' chia' bi bennen' dan' benla' zga'ale, na' wnnié' žiže kan zbež loz bia yiže'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán: "Da ža'le nga, na' neda' wloe'ela' le' da' ka' žon byenen gákgaken te na'a."

² Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na' bje'ela' to latje ya'abá che Dios gan že' Bennen' znna bi'e, na' lezka' bje'ela' Bennen' ži'e latjen'. ³ Bennen' ži'e latjen' žákti'te', kan

žák'ti'te yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka' záka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej esmeralda, da' žep'le'en yes bani'. ⁴ Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne' gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zila'do'ze, na' žiagak yichjake' da' ka' zej naken ya oro. ⁵ Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzio' znnen, na' žaxto' zen znnen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken bani', da' ka' zej naken gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen. ⁶ Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nisdó' da' žepen yes bani' ka' yej jese.

Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej lágwage' zan žiagaken zaka' xkóže'lgake', na' lágwage'. ⁷ Benne' nežw ladjw tape' ki znn'e kan znn'a beže yixe'. Benne' bežopen' znn'e'e kan znn'a beže, na' benne' beyonnen' znn'a lawe' kan nak law to benne', na' benne' bedapen' znn'e'e kan znn'a to bsia, bia zlabá'. ⁸ Dapte benne' ki, žiagak xope xilgake', na' lágwagaken, na' lé'elgaken, yej law zan žiagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' znnágake':

¡La'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wak!
¡Wzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!

⁹ Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e zna bi'e, na' zóateze' nbane'. Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak dapte benne' ban ka' ki, ¹⁰ na' tap žoa benne' gole ka' zzechw lágwage' lo yo law Bennen', na' zka'n zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žiagaken yichjake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' zna bia' Bennen', na' znnágake':

¹¹ ¡Xanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le', na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela' wnná bia'

dan' beno' yógo'te da' zej den!
Kan žénekelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zila'do'

¹ Naž ble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alen. Nyejwn yichen' len gaže da' zej nak bian'. ² Ble'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnnié' zižje, na' wnné': "¿Nož benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej noxen yichen', na' saljwen?"

³ Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' zanle yežlyó. ⁴ Naž wžeža' neda' dan' bi bžel-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi gožen', na' nitóe' nake' zi wien'. ⁵ Naž to benne' golen'

gože' neda', na' wnné': "Bi kwežo'. Bennen' nake' ka' to beže yixe', Bennen' nbáblene' za'só Judá, na' nake' za'só Dabí. Le' ba bzoeele' yógo'te da' gókgaken chie'. Lekze' nake' zi choge' da' ka' zej noxen yichen', na' wsaljwen'."

⁶ Naž ble'ela' Bennen' nake' Zila'do' che Dios, na' zie' law Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje láwe'le gan zej nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žiagak Zila'don' we' kan žiagak to zila', bian' bétgake'-ba' law Dios, na' žiagak gaže lozba', na' gaže yej lawba', da' ka' zloé'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen, be' ka' žsele' dot yežlyó. ⁷ Wdé Bennen' nake' Zila'do', na' bežwe' yichen' da' žian lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. ⁸ Kate' bežwe' yichen', na' tape benne' ban ka' len tape žoa benne' gole ka' bzoa žibgake' law Bennen' nake' Zila'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' zgólgake', da' ka' zej nzin' arpa, na' lezka' zej noe'e béga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' zloe'elen yela' zchaljen Dios chegak benne' chie' ka'. ⁹ Žólgake' to da' kobe da' zka'n zenen Zila'don', dan' znnan ki:

Nako' Le' zi goxo' yichen',
na' chogo' da' ka' zej noxen',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' len xcheno' beya'o benách ka' nich gágkake' che Dios,

zej nake' benách ka' nnita'gake' dot yežlyó,
benách ka' zchálgake' yógo'te diža' yoble ka',
na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nnitan' dot yežlyó.

¹⁰ Beno' ga zej nake' benne' wnná bia' ka',
na' ga zej nake' bžox ka' che Dios chežo.
Beno' ga zna biá'gake' yežlyó.

¹¹ Naž bwia', na' benla' chi'igak wbás zan che ya'abá. Wbás zan gole kwis nnita'gake'. Zégake' kwit latje blon' tzen len benne' ban ka', na' lezka' len benne' gole ka'. ¹² Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

¡Bennen' nake' Zila'do', bian' bétgake'-ba',
nake' zi si' lo ne'e yela' wnná bia',
na' yela' wnni'a, na' yela' žejni'il, na' yela' wak!

¡Nake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na' chejle'žo chie', na' wká'n zenžo-ne'!

¹³ Naž benla' žolgak yógo'te da' ben Dios, da' ka' zej nnitan' ya'abá chie', na' lo yežlyó, na' zanle yežlyó, na' lo nisdó'. Žolgak yógo'te da' zej nnitan' latje ka', na' wnnágaken:

¡Ga'n Zen Bennen' ži'e latje blon',
na' lezka' Bennen' nake' Zila'do'!
¡Gápetezžo-ne' ba la'ne, na' wká'n zenžo-ne'!
¡Nna biá'teze' Le'!

¹⁴ Tape benne' ban ka' wnnágake': "¡Ka'kze gaken!"

Naž tap žoa benne' gole ka' bzechw lāwgage' lo yote, na' bka'n zéngake' Bennen' zóateze'.

6

Da' ka' zej noxen yichen'

¹ Naž blē'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' bchoge' to da' noxen yichen', na' benla' che to benne' zoe' ladjw tap benne' ban ka', na' benle chí'e kan zne wzio', na' wnné: "Da wio'."

² Bwia', na' blē'ela' to bia chich, na' bennen' žie'-ba' noxe' to da' žsen yag ntóche'do' ka'. Bnéžwgage' le' to da' naken oro da' bžie' yichje', na' bžoje' ka' to benne' blo, benne' wnná bia', nich wléj wchochje' benne' ka' žjake' lo wdíle.

³ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bežope da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban bežope', na' wnné: "Da wio'."

⁴ Naž bžoj to bia xna. Bdégage' lo na' bennen' žie'-ba' yela' wnná bia' nich yekwase' yela' zga'n cháwe'do' chegak benách ka', na' nich gone' ga gótgake' ljéžgage' ka'. Bnéžwgage' le' to ya ntoche' zen.

⁵ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' beyonne da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban beyonne', na' wnné: "Da wio'."

Bwia', na' blē'ela' to bia gasj, na' bennen' žie'-ba' noxe' to zgons. ⁶ Benla' chí'i to benne' zchalje' gachje lāwe'le tape benne' ban ka', na' wnné: "Chope ya zoa' scribe naken lazjw to benne' che to ža wen žin dan' gak wbin, na' xope ya zoa' sebada naken lazjwe' che to ža wen žin, san bi gono' ga yažje set, na' bi be gono' che xis uba wal'."

⁷ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bedape da' noxen yichen', na' benla' bchalj bennen' ban bedape', na' wnné: "Da wio'."

⁸ Bwia', na' blē'ela' to bia gache, na' bennen' žie'-ba' lie' Yela' Got, na' bennen' lie' Latje Choł Che Benne' Gat Ka' žónlene' le' tzen. Bdégage' lo na' bennen' lie' Yela' Got yela' wnná bia' nich nna bi'e gachje da' gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich gótgake' légage' len ya ntoche', na' len yela' zdon, na' len yižwé' ka', na' lo žoa'agak bia yixe' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.

⁹ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gayo' da' noxen yichen', na' blē'ela' zan bkog da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka' gókgakkze benne' ka' bétgage' légage' dan' bzégage' xtiža' Dios. ¹⁰ Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken: "Xanto' la'y, žono' kan znno'. žBatxkze wchi'a lažo'o neto', na' chogo' chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan' bétgage' neto'?"

¹¹ Bwákwwage' légage' laže' zila'do'ze, na' belyi'e légage': "Le yezi' laže' yetó chí'ido'ze, xak la'gak yógo'te lježle nga, benne' wen žin ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak benách ka' légage' kan bétgage' le'e."

¹² Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' xop da' noxen yichen', na' bwia', na' blē'ela' wzó' yežlyó. Na' wbíž beyaken gasj, na' goken ka' to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken xna kan nak žen. ¹³ Belyínnj belj ya'abá ka' lo yo, na' goken kan žak che to yag higo, želyínnj da' zbian kate' zta be' wałe yagen'. ¹⁴ Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak che to da'a kate' no benne' ztoben'. Bkwasgak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž lo nisdó' ka' gan wžé'gaken. ¹⁵ Naž benne' ka' znna biá'gake' lo yežlyó len benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdíle, na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' yógo'te benne' zéj ndo'w ka', na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne' blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache' kwíngake' gan nak zan bloj ka', na' gan nak le'e ya'ado' ka'. ¹⁶ Blížgake' ya'ado' ka', na' le'e yej ka', na' wnnágake': "Le yedjbagá' neto', na' le wkache' neto', nich bi le'el Bennen' ži'e latje blon' neto', na' nich bi yedžén neto' yela' zža'a che Bennen' nake' Zíla'do'. ¹⁷ Ba bžin ža la' law yela' zža'a chégage', na' žnozke benne' gak soelen'?"

7

To gaywá' tape yon mil benne'

¹ Wdé gogkak da' ki, na' blē'ela' tape wbás che ya'abá zégage' dape la'ale yežlyó, na' žsėjwgage' xnezgak da' tape be', da' ka' žákaken chelá'a weje lo yežlyó. Ki béngake' nich bi gak be' lo yežlyó, na' nich bi gak be' law nisdó', na' nich bi wtán yag ka'. ² Lezka' blē'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e zaka' gan žla' wbíž, na' noe'e to da' wdé'e benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak bian' légage'. Wnnié' zižje, na' bliže' tape wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó, na' nisdó'. ³ Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné: "Bi wchínnjle yežlyó, na' nisdó', na' yag ka' na' zejte wdá'to' to da' gak bian' lo xgagak benne' wen žin ka' che Dios chežo'."

⁴ Benla' kan zej nak benne' ka' da' légage' dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape yon mil' ladjwag da' chežinno kwe' lježgak za'só Israel. ⁵ Benne' ka' da' légage' dan' nak bian' zej nake':

Chežinno mil lježgak za'só Judá.

Chežinno mil lježgak za'só Rubén.

Chežinno mil lježgak za'só Gad.

⁶ Chežinno mil lježgak za'só Aser.

Chežinno mil lježgak za'só Neftálí.

Chežinno mil lježgak za'só Manasés.

⁷ Chežinno mil lježgak za'só Smon.

Chežinno mil lježgak za'só Lebí.

Chežinno mil lježgak za'só Isakar.

⁸ Chežinno mil lježgak za'só Sabulón.

Chežinno mil lježgak za'só Jwséj.

Chežinno mil lježgak za'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' zila'do'ze

⁹ Wd'é gok da' ni bwia', na' bl'e'ela' benne' zan, na' bi gak nitó benne' wlab'e' lé'gake'. Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' zchá'ljgake' diža' yoble ka', benne' ka' nnita'gake' dot yežlyó. Zégake' law Bennen' ži'e latje blon' gan ž'e Bennen' nake' Zíla'do', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej noxe' zin ka'. ¹⁰ Wnnégake' žiže yógo'tegake', na' wnnágake'.
j'Yela' žeslá zan' lo na' Dios chežo, Bennen' ži'e latje blo,

na' lezka' zan' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'!
¹¹ Yógo'te wbás che ya'abá zégake' dot gawze latje blon', gan naken dot gawze gan zej nnita' benne' gole ka', na' gan zej nnita' tape benne' ban ka', na' bzechw l'áwgake' lo yote law latje blon', na' bka'n zéngake' Dios, ¹² na' wnnágake'!

jKa'kze gaken!

jGa'n zen Dios chežo!

Napo' yela' zen, na' yela' žejní'il.

Že'to' Le': "Žóxkeno'" na' zka'n zento' Le'.

Napkzo' yela' wnná bia', na' dot yela' wak.

jGákteze ki chio', Dios cheto'!

Ka'kze gaken.

¹³ Naž to benne' ladjw benne' gole ka' wnnable' neda', na' wnné': "č'Nož benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' ga benne' lé'gake'?"

¹⁴ Neda' goža'-ne': "Xan, le' nnézkzelo'."

Le' gože' neda': "Benne' ki belzáka'li'e lo na'gak benne' ka' bétgake' lé'gake'. Naken ka belyibe' laže' da' zej nakwe', na' beyóngaken' zíla'do'ze len žen che Bennen' nake' Zíla'do'.

¹⁵ Che len nnita'gake' law latje blon' gan ž'e Dios, žna bi'e, na' zóngake' žin lawe' Le' dot ža dot ye'le lo yodo' chie'. Bennen' ži'e latje blon' gape chi'e lé'gake' dan' zóalenteze' lé'gake'. ¹⁶ Biž tóngake', na' biž bílégake' nis, na' biž wzyé wbíž lé'gake', na' biž gékgekle' da' la, ¹⁷ dan' Bennen' nake' Zíla'do', Benne' zoe' gachje l'áwe'le latje blon', gape chi'e lé'gake' ka to benne' žape chi'e zila' ka'. Chi'e lé'gake' gan žal nis da' žonnen yela' nban, na' Dios yesbiže' yej l'áwgake' nis želbeže'."

8

Da' gaže da' noxen yichen'

¹ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gaže da' noxen yichen', na' wž'e' ži ya'abá che Dios xtido'. ² Naž bl'e'ela' gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zégake' law Dios, na' bdégake' lo ná'gake' gaže lozgak bia ka'. ³ Naž bla' yetó wbás che ya'abá, na' noe'e to ž'e'n yale da' naken ya oro, na' wzíe' žoe'e bkog da' žen' ya'abá che Dios. Bnéžjwgake' le' yale zen nich gonon' toze len yela' zchaljen Dios chegak yógo'te benách ka' che Benne' Criston', na' bzeyen' lo bkogen' da' naken ya oro, da' den law latje blon'. ⁴ Wžén žen che yalen' da' žen' lo na' wbás che ya'abán', na' goken toze len yela' zchaljen Dios chegak

benách ka' che Benne' Criston', na' bžinen gan ž'e' Dios. ⁵ Naž wbás che ya'abán' bežwe' ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi' da' žian lo bkogen', na' blatjen' lo yežlyó. Wzió' wnnén žiže, na' wyép yes, na' wzó' yežlyón'.

Zkwéžgake' lozgak bia ka'

⁶ Naž gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zej noxe' gaže lozgak bia ka', wzóagake' wkwéžgaken'.

⁷ Wbás nežw che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wž'é' yej nis ži'a len yi', na' žen che we', dan' byinnjen lo yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe' yežlyón', na' lezka' wyéy to kwe' che chonne kwe' yag ka'. Lezka' wyeygak yógo'te yiže' ya'a.

⁸ Wbás bežope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wbix'e to da' naken ka to ya'a zen da' žeyen lo nisdó', na' yelate' ka gachje da' gachje nisdon' beyaken žen. ⁹ Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' lo nisdon', na' wžia' yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.

¹⁰ Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka yeže žala' wbixen gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó. ¹¹ Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to da' sla', na' yelate' ka gachje da' gachje nisen' beyaken sla' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sla'.

¹² Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka gachje da' gachje wbíž beyaken chol', na' lezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol'. Ka' goken, bi bza'ni' wbíž yelate' ka gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' len byo' yelate' ka gachje da' gachje ye'le.

¹³ Naž bwia', na' benla' žnne žiže to wbás che ya'abá, wbás na' zdie' gachje l'áwe'le zan ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, zoale yežlyó katen' wkwéžgak yechonne wbás che ya'abá ka' lóžgakba' ka'."

9

¹ Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' bl'e'ela' to benne' ya'abá, benne' žnne'e ka to belj ya'abá da' bejxjwn lo yežlyó, na' bnéžjwgake' le' zi'n ya che latje chol'. ² Bsaljwe' latje chol'en', na' wžén žen che da' žeyen lo latje chol'en', na' goken ka žen da' zžojen gan zžyégake' bzodo' ka', na' bechól' wbíž len ya'abá ni'a che žen na'. ³ Lo žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belzoaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e lé'gakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak goxjní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó. ⁴ Le' góžgake'-ba' bi yélengakba' yiže' dan' de yežlyón', na' lezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' lo xgágake'

dan' nak bian' zej nake' che Dios. ⁵ Bi bi'e légakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zí'zegakba' légake' gayo' byo'. Zlále'e gan žádo'gakba' kan zla gan žádo'gak goxjní' ka'. ⁶ Ło ža ka' yénegekle benách ka' got kwíngake', san bi gákgake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yeła' got.

⁷ Zinna'gak biche' zo ka' kan zinna'gak bia ka' zej nákwba' da' naken ya, nich chjakba' lo wdíle. Žiagak yíchgakba' da' ka' zej naken ka da' ka' zej naken oro. Zinna' lágakba' kan zinna' lágak benách ka'. ⁸ Zinna' yicha' yíchgakba' kan zinna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak láye' beže yixe'. ⁹ Zej nakw lchó'gakba' da' naken ya. Žongak xílgakba' žaxto' kan žongak karret ka' žzobgak bia ka' kate' zjakba' tariaze lo wdíle. ¹⁰ Zej nak xbangakba' kan nak xban goxjní', gan zej žia lí'gakba'. Lo xbangakba' ka' zej žia da' zdíl-lengakba', nich gon zí'gakba' benách ka' gayo' byo' ka'. ¹¹ Zoa to benne' zinna bi'e légakba', bennen' nake' wbás xiwe' che latje chol. Wbasen' lie' len diža' hebreo: Abadón, da' znnan len diža' griego: Apolión, na' len diža' xiža': Da' Zchinnjen.

¹² Ba wdé da' nežw da' zžia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wzia yin' légake'.

¹³ Wbás xope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' zchalje' gachje láwe'le da' tape da' zej naken ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' naken ya oro, da' žen' law Dios. ¹⁴ Bennen' zcháljlene' wbás xopen' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchalje', na' wnné': "Beseže tape wbás xiwe' ka' zej nzejen žoa'a yegw Eúfrates."

¹⁵ Naž beseže' tape wbás xiwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' naken ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó. ¹⁶ Benla' kan nbagak benne' ka' žjake' lo wdíle, benne' ka' žiagake' bia ka', na' zjáklene' tape wbás xiwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil míle'.

¹⁷ Bje'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žiagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' naken xna gole, na' ya'a ka ya'abá, na' gache. Zej nak yichgak bia ka' ka' yichgak beže yixe' ka', na' lo žoa'agakba' želžój yi', na' žen che yin', na' to da' zzeyle'en, da' nzin' sufre. ¹⁸ Da' ka' želžojen žoa'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó, da' ka' zej naken yi', na' žen chen, na' dan' zzeyle'en. ¹⁹ Da' ka' zdíl-lengak bia ka' želžojen žoa'agakba', na' lezka' da' zej žian lo xbangakba' dan' zej nak xbangakba' ka bele snia ka', na' žiagak yíchgakba' da' zdíl-lengakban'.

²⁰ Zežika'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' lo da' chope ki da' zžia yí'gaken, bi beyát láže'gake' nich biž góngake' kan žónteze

žóngake', na' bi bsángake' zka'n zéngake' be' xiwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi zlé'egeklen, na' bi žéngeklen, na' bi zžá'gaken. ²¹ Bi beyát láže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yeła' wžá' chégage', na' da' žia da' žóngake', na' yeła' zban chégage'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' noxe' to yichdo' lo ne'e

¹ Naž blé'ela' yetó wbás wałe che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' lo yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žákti'te lawe' kan zinna' wbiž, na' zej nak ni'e ka' yag wałe ka' da' želyeyen. ² Noxe' to yichdo' nyaljwn lo ne'e, na' len ni'e li ža bleje' lo niso', na' len ni'e yegle bleje' lo yo biž. ³ Naž wnnié' zižje, na' benle chi'e kan nenle kate' zbežya'a beže yixe', na' katen' beyož wnnié' zižje, na' wnnegak gaže wzio' ka'. ⁴ Wdé wnnegak wzio' ka', neda' za' wzoja' le'e yiche, san benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda': "Bkáche'ze da' wnnagak gaže wzio' ka'. Bi wzojon' le'e yiche."

⁵ Naž wbás che ya'abán', wbasen' blé'ela' zie' lo niso', na' lo yo biž, bchis ne'e li ža zaka' li ya'abale, ⁶ na' ben choch xtiže'e ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' niso', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': "Biž želen, ⁷ san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyož gon Dios da' ngache' chie', dan' blóe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlaže' Le'."

⁸ Naž bennen' benla' chie' bchalje' ya'abá che Dios bcháljlene' neda' da' yoble, na' wnné': "Wyěj, bejxi' yichdo' nyaljwn', dan' žoan lo na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' lo niso', na' lo yo biž."

⁹ Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wžín', bdawn'. Ło žo'o' gaken žix kan nak china' bez, san lo li'o' yeyaken slá'."

¹⁰ Wzi'a yichdon' dan' žoan lo ne'e, na' bdawan'. Ło žoa'a goken žix kan nak china' bez, san katen' beyož bdawan', na' beyaken slá' lo li'a. ¹¹ Naž gože' neda': "Žála' wchaljo' da' yoble lo wláz Dios lágak zan kwe' benách zi'to' ka', na' gan zej nníta' yež zante ka', na' gan zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' lágak benne' zan, benne' wnná' bia' ka'."

11

Chope benne' zzoa lígake'

¹ Naž blá' to benne', na' benne' neda' to ya xtil da' naken ka to da' zžixlenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix yodo' che Dios. Lezka' bžix bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zka'n

zégake' Dios. ² Bi wǝx'o' li'a yodon' dan' den na'le, dan' nden lo na'gak benách zi'to' ka', na' wléjgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

³ Lezka' gože' neda': "Sela'a chope benne' nich wzóa lígake' chia' neda', na' wcháljgake' lo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnǎlj ža, na' gákwgake' laže' zeche'." ⁴ Benne' chope ki, benne' zzoa lígake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw le'e yiche la'y kan nak chégaken, na' lezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' law Dios, Xan yežlyó nga. ⁵ Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' zia, na' žoj yi' lo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' goten le', na' lezka' goten benne' ka' zži'igake' chégake'. ⁶ Chope benne' ki nzi' lo ná'gake' wséjwgake' xnez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žala' wcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' nzi' lo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' bałe chl'iteze yénegekle'. ⁷ Kate' yeyóž wzóa lígake' chia' neda', na' žoj bia snia lo latje chol, na' tǐl-ǎnba' légake', na' wléj wchochjba' légake', na' gotba' légake'. ⁸ Bela' žen chégake' xóagaken lo nez blo che yež zen, gan wdá' Xanžon' le'e yag kroze, na' kan žsaka' lebžo, lezka' nzin' Sodoma, na' lezka' Egipto. ⁹ Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', lé'egekle' bela' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e légake' lo yežw ba. ¹⁰ Chaz láže'le'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' got-gak chope benne' ki, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' bsaka' zǐ'gake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lo yela' žebél chégake' séla'gake' da' wnéjzjwzégake' ljéžgake' toe' yetóe'.

¹¹ Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' légake', na' belyase' belzǐe', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' blé'egekle' légake'. ¹² Naž benle chi'i to benne' wnnié' zǐže ya'abá che Dios, na' gože' légake': "Le kwen nga."

Belbene' lo bejw ya'abá zaka' li ya'abale, na' benne' ka' bži'igake' chégake' blé'egeklen'. ¹³ Ka' gaze wzó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken lo yežen', na' katen' wzó', gotgak gaže ml benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej nga'ne', na' bka'n zégake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

¹⁴ Ba wdé da' bežope da' zžia yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wzǐa yin' légake'.

Wbás gaže che ya'abá zkwéže' lozba' chien'

¹⁵ Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios wnnégage' zǐže, na' wnnágage':

ǐGan wnná bia'gak benách ka' lo yežlyó zej nden lo na' Xanžo Dios, na' lo na' Benne' Criston'!

ǐLe' nna biá'teze'!

¹⁶ Naž tap žoa benne' gole ka', benne' žé'gake' gan zej nape' yela' wnná bia' law Dios, bzechw lágwage' lo yo, na' bka'n zégake' Dios. ¹⁷ Na' wnnágage':

ǐXanto' Dios, napkzo' dot yela' wak!

Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yidkzo'.

Žóxkeno', dan' ba bkonlo' žin yela' wak zen chio',

na' zzo lawo' zna bi'o.

¹⁸ Belžá'a benách yež ka' san ba bžin ža gon zǐ'gako'-ne'.

Naken ža wchi'a lažo'o benne' gat ka'.

Yebi'o chegak wen žin chio' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', benne' ka' zej nake' chezo',

benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne,

benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'.

Ba bžin ža wzǐa yi'o benne' ka' bchinnjgake' yežlyó.

¹⁹ Naž byaljw yodo' che Dios da' žen' ya'abá, ga na' nla' law kak la'y gan yo'o diža' da' zka'n chawen', dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó, na' benle žaxto' zen, na' wnné wzǐo'. Wžó' yežlyón', na' wžé' yej nis žǐ'a.

12

To no'le, na' to bele zen sniale'e

¹ Naž blá' law to da' zen da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Blá' law to no'le nakwe' da' naken ka' wbiž, na' zoa žan ni'e da' naken ka' byo'. Žia yichje' to da' naken oro gan žiagak chežinno da' ka' zej naken ka' belj bani' ka'.

² No'len' za' galj bi' že'n chie', na' zžéžyi'e dan' zdia' li'e, na' zžaka'li'e dan' žalj to xkwide' chie'. ³ Naž blá' law yetó da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Blá' law to bele zen sniale'e, bia zzna'ba' xna gole, na' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' žia to da' naken oro to to yichjba' ka'.

⁴ Len xbanba' wzobba' to kwe' che chonne kwe' belj ka' zej nla' ya'abá, na' bžo'nba' légaken lo yežlyó. Wžé bele zen sniale'e na' law no'len' ba žalj xkwide' chie', na' wzoaba' gawba' xkwide' chien' kate' ba naljbe'.

⁵ No'len' bzoe' to Xkwide' byodo', Bin' žala' nna bia'be' yógo'te yež ka' len yela' wak zen. Dios la' bkwastie' Xkwiden' che no'len', na' bchise'-be' gan zoakze' Le', lo latje blon' gan ži'e zna bi'e. ⁶ Bžonnj no'len', na' wyeje' lo latje dach, gan ba bkwez Dios to latje che no'len'. Wáwgake' le' ga na' chežinno gaywá' chonnǎlj ža ka'.

⁷ Wdé gogkak da' ki, na' gokle'e wdile lo ya'abá che Dios. Migel, wbás blo che ya'abá len wbás ka' žónlengake' le' tzen, beldǐl-lene' bele zen sniale'e na', na' beldǐle bele zen na', na' wbás xiwe' ka' žónlengaken leba' tzen, ⁸ san bi be wžéke'lba' lo wdilen'. Che len biž

bžélgekle latje chégaken ya'abá che Dios. ⁹Ka' goken, belžo'ne' bele zen sniale'e na' na'le, belen' wzoaba' ža ni'te, na' nzin' Da' Xiwe', na' Satanás, dan' žon láže'len yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Belžo'ne' da' xiwe' lo yežlyó nga, tzen len wbás xiwe' ka', be' ka' žónlengaken da' xiwen' tzen.

¹⁰Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje ya'abá che Dios, na' wnné':

Na'a ba bžin ža la' law yela' žeslá da' ben Dios, na' yela' wak chie', na' yela' wnná bia' chie', na' lezka' yela' wnná bia' che Benne' Criston', dan' ba bžó'ngake' da' xiwe' na'le, dan' besbagan' lježžo ka' žia dot ža dot yele, dan' benen' law Dios chežo.

¹¹Bežojgak lježžo ka' chawe', dan' bkóngekle' žin xchen Bennen' nake' Žíla'do' che Dios,

na' dan' bkóngekle' žin xtiža' Dios da' bcháljgaken'.

Bi be' láže'gake' yela' nban chégake', san gótgake'.

¹²Che len gak yela' žebél ya'abá che Dios.

le yebél'le'e, zoale ga na'!

Da' nyáche'le'e gaken chele le'e zoale yežlyó, na' lo nisdó, dan' ba betj da' xiwe', na' blán' gan zoale.

Zža'le'e da' xiwen' dan' nnezlen yetó chí'ido'ze de latje chen.

¹³Katen' gókbe'ele bele zen sniale'e na' ba bžó'ngake'-ba' lo yežlyó, naž wžia láže'ba' no'len' bzoe' Xkwide' byodo' chien'. ¹⁴Naž Dios bnezjwe' no'len' chope xil bsia ži'a nich gak le' lo be'ze, na' wkwase' gan zoa bele zen sniale'e na', nich žine' latje chie' lo latje dach. Wáwgake' le' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'. ¹⁵Naž bele zen sniale'e na' beyebba' nis zil zaka' xkóže'le', da' goken ka' to nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'. ¹⁶Naž yežlyó góklenen no'len', na' wyaljw lo yo, na' we'jen nis yegon' dan' beyéb bele zen sniale'e na'. ¹⁷Naž bele zen sniale'e na' bžá'ále'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíl-lenba' za'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan žna xtiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

¹Wžia' neda' lo yož žoa'a nisdó, na' ble'ela' to bia snia, bia žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zbenba' žžojba' lo nisdon'. Žiagak chi da' naken oro lo yichjba' ka'. To to lozba' žia to da' naken oro, na' to to lo xgaba' ka' nyejw to la da' naken xiwe' dan' bi de Dios chawe'. ²Bia snia na' ble'ela' žna'ba' kan žna' bežto', na' nak ní'aba' kan nak ni'a oso, na' žoa'aba' naken kan nak žoa'a beže yixe'. Bele zen sniale'e na' bdeba' yela' wak cheba' lo na' bia snia ni tzen len latje cheba'

gan žna bia'ba', na' lezka' yela' wnná bia' zen cheba'. ³Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebánglekle yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bėnlengake' bia snia na' tzen. ⁴Lezka' bka'n žėngake' bele zen sniale'e na' dan' bdeba' yela' wnná bia' cheba' lo na' bia snia na'. Lezka' bka'n žėngake' bia snia na', na' wnnágake': "žNozke benne' nake' zen kan nak zen bia snia na', na' nozke benne' sáke'le' til-lene'-ba'?"

⁵Lezka' bia snia na' wzí' lo na'ba' zchaljba' da' žka'n zen kwınba', na' diža' xiwe' da' žnneba' che Dios. Chope-yon byo' gota' lo na'ba' yela' wnná bia' na'. ⁶Wžó lawba' žnneba' che Dios, na' wnné' zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁷Lezka' wzí' lo na'ba' til-lenba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wlėj wchochjba' légake'. Lezka' wzí' lo na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách ži'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ⁸Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n žėngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Žíla'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Žíla'do' ni'a chegak benách chie' ka'.

⁹Cha' zoa no benne' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁰Benne' ka' Dios wnnakze' žėjgake' do ya, žala' žėjgake' do ya, na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' lo ya ntoche',

lo ya ntoche' gátgake'.

Che len, benne' ka' zej nake' che Dios žala' kwěz zen láže'gake' na' chejlé'gake' chie' le'.

¹¹Wdé na' ble'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' lo yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz žila', na' zchaljba' kan zchalj bele zen sniale'e na'. ¹²Bia snia ni wzí' lo na'ba' dot yela' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' žóalenba' leba'. Bia snia bežopen' žonba' ga žka'n žėngak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'. ¹³Lezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' žyinnjen lo yo lawgak yógo'te benách ka'. ¹⁴Žon láže'lba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga len da' ka' zej nak bian' dan' nzi' lo na'ba' žonba' law bia snia nežwn'. Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' lo ya ntoche', na' zoaba' nbanba'. ¹⁵Nzi' lo na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchaljen, na' gonen ga gat-gak yógo'te benne' ka' bi wká'n žėngaken'. ¹⁶Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze len leba', benne'

gaxjw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' lo ná'gake' li ža o lo xgágake'.¹⁷ Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'.¹⁸ Na'a žala' gata' chio' yela' žejní'il. No benne' nape' yela' žejní'il žala' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tlebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken xope gaywá' chonnłalj xope.

14

Da' žolgak to gaywá' tape yon mil benne' byo

¹ Wdė' na' bwia', na' ble'ela' Bennen' nake' Zila'do', na' zie' law ya'adon' da' nzin' Sión. Žónlengak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' Le' tzen, na' nyejw le'e xgágake' La Bennen' nake' Zila'do', na' lezka' La Xe'.² Naž benla' to da' zgo'on žaxto' ya'abá che Dios, da' zrne žizžen kan zrne to yegw zen o kan zrne wzio'. Benla' da' ženle kate' no benne' žinne' to da' žolen da' žian do zan.³ Žólgak' to da' kobe, na' nníta'gake' law latje blon', na' lezka' law gan zej nnita' tape benne' ban ka' len benne' gole ka'. Bi gak nitó benne' gole' da' žolgak benne' ki, san légakze to gaywá' tape yon mil benne' byo ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.⁴ Benne' byo ka' zej nake' li laže' dan' bi wnníta'lengake' no no'le, na' zej nake' benne' kwíde'ze. Žjáklene' Bennen' nake' Zila'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo na'kze beya'we' légake' ladjwgak benách ka', na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwingake' lo na' Dios, na' lo na' Bennen' nake' Zila'do'.⁵ Batkle ben láže'gake', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake' gan nníta'gake' law latje blon' gan že' Dios.

Da' bchaljak chonne wbás che ya'abá

⁶ Naž ble'ela' yetó wbás che ya'abá, na' wdíe' lo be'ze zan ya'abá, na' noe'e diža' chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benne' yógo'te yežlyó ka'.⁷ Wnné žizje' wbasen', na' wnné: Le žebe Dios, na' le goł da' zka'n zen Le', dan' za' wchi'a laže'e benách ka'.

¡Le wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó,

na' nido', na' gan žal nis.
⁸ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás nežwn' che ya'abá, na' wnné: "Ba beyož che yež Babilonia. Ba beyož che yež zen na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne'

yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban da' zdan láže'gake'."

⁹ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás bežopen' che ya'abá, na' wnnié' žizje, na' wnné: "Cha' no benne' wká'n zene' bia snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge' o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba',¹⁰ Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'. Sáka'le'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en, lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen' nake' Zila'do'.¹¹ Kwénteze žen che yin' gan sáka'gak benne' ka'. Dot ža dot yele sáka'gak benne' ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' batkle gata' latje yezi' láže'gake', na' bi yezi' láže'gak benne' ka' be'gake' latje ta' laba' légake'.¹² Che len žala' kwez zen láže'gak benne' ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'."

¹³ Naž benla' chi'i to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda', na' wnné: "Bžoj da' ni le'e yiche: ba nez zen gaken chegak benne' ka' gátgake' na'a so law, benne' ka' žejlé'gake' che žanžon'."

Dios Be' La'y wnné: "Ka'kze gaken. Yezi' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata' yela' žebél chégake' da' naken tlebe len da' bėngake'."

Žezí'gake' linn che yežlyó

¹⁴ Naž bwia', na' ble'ela' to bejw ya'abá da' naken zila'do'ze, na' lo bejw na' že' to Benne' zrne'e kan zrna' Bennen' Golje' Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na' lo ne'e noxe' to ya'ntoche'.¹⁵ Bžoj to wbás che ya'abá lo yodo', na' wnnié' žizje, na' góže' Bennen' ži'e lo bejwn', na' wnné: "Bkonle žin ya'ntoche' chio', na' bhog bisto zoa' stribe dan' ba bžin ža chogon'. Ba nbiž bisto chen, da' ka' zej den yežlyó."

¹⁶ Naž Bennen' ži'e lo bejwn' bkonle' žin ya'ntočen' dot yežlyó, na' bhog'e' da' blán' lo yo.

¹⁷ Naž bžoj yetó wbás che ya'abá lo yodon' da' žen' ya'abá che Dios. Lezka' noe'e to ya'ntoche'.¹⁸ Bžoj yetó wbás che ya'abá zoa'a bkogen', na' nzi' lo ne'e wkonle' žin yi', na' wnnié' žizje, na' bliže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya'ntočen', na' wnné: "Bkonle žin ya'ntoche' chion', na' btob da' želbia lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na' da' želbia lba uba ka'."

¹⁹ Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya'ntočen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbia lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bežžo'nen' to lo bloj zen gan zzi' xis uba. Da' ni žloe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.²⁰ Bleje' da' želbia lba uba ka' lo blojen', da' zoan zoa'a yež na'le, na' lo blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten zoa'agak bia ka', na' wdė' žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

¹ Ble'ela' yetó da' zen ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej noxe' gaže yižwé' ka' da' ze ľawtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

² Lezka' ble'ela' to da' naken ka to nisdó' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágage' lo na' bia snia, na' lo na' ló'aba', na' bi wzí'gake' laba', zégake' ľawle da' naken ka to nisdó', na' zej noxe' da' ka' zgól'gake', da' ka' bnezjw Dios ľégake'.

³ Žól'gake' da' beľ Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žól'gake' che Bennen' nake' Zíla'do'. Wnná'gake': Le', Ĥanto' Dios, napkzo' dot yelá' wak. Zenle'e zej nak yógo'te da' beno', da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

Zna bi'o Le' yógo'te yež ka'.
Dot chawe', na' ľi ľaže' naken da' žono'.

⁴ Žoa no benne' bi žebe' Le', Ĥanto'?

Žoa no benne' bi wká'n žene' Le'?
Tozo' Le' nako' la'y.
Ľa'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',
na' wká'n zéngake' Le'

dan' zlé'egekle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

⁵ Wdé gok da' ni, bwia', na' ble'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóalene' benách chie' ka'. ⁶ Gaže wbás che ya'abá bžójgake' lo latje la'y na', na' zej noxe' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' zaka'le'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro ľchó'gake'. ⁷ Naž to benne' ľadjw tape benne' ban ka' bnezjwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže zíga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' zloe'elen yelá' zža'a che Dios, Bennen' zoakze'. ⁸ Lo latje la'y na' wžé' žen che yi', dan' zej že' yelá' baní', na' yelá' wak zen che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e lo latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Zíga'do' ka' da' zloe'egeken yelá' zža'a che Dios

¹ Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje lo latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': "Le chej, na' le chejľalje gaže zíga'do' ka' lo yežlyó, da' ka' zej nžan' da' zloe'elen yelá' zža'a che Dios."

² Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejľalje' da' nžan' zíga'don' da' noe'e lo yežlyó. Da' nžan' zíga'don' benen ga wžia we' da' zľale'en lo beľa' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze ľen bia snia na', na' ľezka' lo beľa' žen chegak benne' ka' zka'n zéngake' ló'aba'.

³ Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejľalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo nisdó', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on lo nisdon'.

⁴ Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejľalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen. ⁵ Naž benla' zchalj wbás che ya'abán', wbasen' nzi' lo ne'e zkonle' žin nis, na' wnné': "Ĥanto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' zchogo' chegak benách sáka'gake' ki, ⁶ dan' bláľjgake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bcháľjgake' lo wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'ľgake' žen dan' ki žala' gaken ché'gake'."

⁷ Naž benla' bchalj to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': "Ka kze gaken, Ĥanto' Dios, napkzo' dot yelá' wnná' bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan zchogo' chegak benách sáka'gake'."

⁸ Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejľalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo wbiž, na' Dios bi'e wbižen' latje bzeyle'en benne' ka' ľen yi' chen. ⁹ Wweygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbiž ľégake', san bi beyát ľáže'gake', na' bi bka'n zéngake' Dios. Wnné' zí'gake' che Dios, Bennen' yo'o lo na'kze' sele'e da' ki da' žsaka' zí'gaken benách ka'.

¹⁰ Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejľalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo latje che bia snia gan zna bia'ba', na' wžé' choľ ga na'. Naž, benách ka' bďawya'agake' lóže'gake' dan' wzáka'le'egake', ¹¹ san bi beyát ľáže'gake' nich biž góngake' da' zia da' žóngake'. Wnné' zí'gake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' zžáka'le'egake' ni'a che wen' da' žiagake'.

¹² Wyéj wbás xope' che ya'abá, na' bejľalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo yegw žen da' nžin' Eufrates, na' bebiž nis yegon' nich yaljw nez gan tegak benne' wnná' bia' ka' žójgake' zaka' gan zľa' wbiž.

¹³ Naž ble'ela' bele zen sniaľe'e na', na' bia snia na', na' bennen' zchalje' lo wľázgakba', na' bžojgak chonne be' xiwe' lo žoa'agakba', da' ka' zžia yi'gaken benách ka', na' znná'gaken kan znná'gak blož ka'. ¹⁴ Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' xiwe', be' ka' žóngaken da' zej nak bian' da' góngaken ga yebá'egkele' benách ka'. Yjak be' xiwe' ka' dot yežlyó nga, na' bejtóbgaken benne' wnná' bia' ka' nich chjake' lo wđilen' da' gaken lo ža žen che Dios, Bennen' napkze' dot yelá' wnná' bia'. ¹⁵ Ki wnná' Dios: "Le wia nga. Ľa'a neda' choľze kan zľa' to benne' wbán. Ba než žen gaken che no benne' nake' ban laže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' ľawgak benách ka'." ¹⁶ Be' xiwe' ka' betóbgaken benne' wnná' bia' ka', na'

bdóbgage' to latje da' nzin' len diža' hebreo: Armagedón.

¹⁷ Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo be'ze, na' to benne' wnnié' zízje lo latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon', na' wnné': "Ba naken."

¹⁸ Naž wyép yes, na' goklé'e žaxto, na' wnné wzió'. Wzó' yežlyó, da' wzo'žen ka ba wzó' kate' ne zej nnita' benách ka' lo yežlyó nga. ¹⁹ Yež žen na' bžojen chonne kwe'le, na' wzía yi'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó nga. Dios bejsá' laže'e che da' zia da' bengak benách ka' nníta'gake' lo yež žen na' da' nzin' Babilonia, na' lo yeła' zža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen'. ²⁰ Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje lawle nisdó', na' biž wže'gak ya'a ka'. ²¹ Lezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bejxwn lo yichjgak benách ka', na' yej nisen' nále'len ka' to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné ži'gake' che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'le'len légage'.

17

Dios zchoge' che yež žen kwia yin'

¹ Naž blá' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bcháljlene' neda', na' wnné': "Da nga, na' wlóe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež žen na' da' naken ka' to no'le le'e, na' žen' lo nisdó' ka'. ² Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bēnlengake' no'len' da' sban, na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'."

³ Naž yetó da' blóe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to latje dach, na' blé'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na' znná'ba' xnalé'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zej da'ba' diža' ka' da' žon dítjgeklen Dios. ⁴ No'len' žie'-ba' nakwe' laže' xna, na' laže' xnalé'e. Žiagak da' xtan ka' le' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. Lo ne'e noxe' to zíga'do' da' naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'. ⁵ Lo xge' zej nyejw kan lie', da' ka' zlóe'egeklen to da' ngache', na' ki zej naken: "Yež Babilonia, Yež Blo" na' "Xna'gak No'le Le'e Ka'" na' "Xna' Da' Sban Da' Den Yežlyó." ⁶ Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga bláj žen chegak benne' ka' zej nake' che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' légage' dan' bzoa lígake' che Jesusen'.

Kate' blé'ela' no'len', bebánle'ela'. ⁷ Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Žbiz chen' žebanlo? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zlóe'el no'len', na' dan' zlóe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'. ⁸ Bia snia na' dan' blé'elo' wzoaba'

zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol' che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yeła' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebáengek' katen' lé'egekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a. ⁹ Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejłásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'. ¹⁰ Lezka', gaže yichjba' ka' zejłásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé chégake'. Toe' ne znná bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chí'ido'ze. ¹¹ Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlasba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize. ¹² Chi lozba' ka' da' blé'elo' zejłásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' sí'gake' yeła' wnná bia', san sí'gaken' to chí'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'. ¹³ Chi benne' ka', toze gákgake', na' wdégake' yeła' wnná bia' chégake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'. ¹⁴ Tíl'engake' Bennen' nake' Zíla'do', san Le' wléj wchohje' légage' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' znná bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios légage', na' wžie' légage', chjklángake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Le' tzen."

¹⁵ Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': "Nisdó' ka' da' blé'elo' gan že' no'le le'e na', zejłásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka'. ¹⁶ Chi loz bia snia na' da' ka' blé'elo' zejłásgaken chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dégage' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka' gáwgake' belá' žen chie', na' wzéygage' le' lo yi'. ¹⁷ Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka' žénekeze' Le', na' góngake' toze diža' wdégake' yeła' wnná bia' chégake' lo na' bia snia na', na' ki gak kan znná xtiža' Dios. ¹⁸ No'len' blé'elo' zejłase' yež žen na' da' znná bian' benne' ka' znná biá'gake' yežlyó nga."

18

Žbia yi' yež Babilonia

¹ Wdé na' blé'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yeła' wnná bia' žen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yeła' žen che wbasen'. ² Wbás che ya'abán' wnnié' zízje, na' wnné': Ba wzía yi'. Ba wzía yi' Babilonia, yež žen na'. Ba beyaken latje che da' xiwe', na' chegak be' xiwe' ka'.

Byinne sniále'e ka' len byinne sban ka', ba bēngakba' xó'ngakba' ga na'.

³ Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.

Yógo'te benne' yež yoble ka' béngake' tzen len légake' da' wzé láže'gake'.

Benne' wnná bia' ka' béngake' tzen len légake' da' sban.

Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yela' wnni'a chégake',

dan' bdan láže'gak benne' wláž ka' da' záka'le'en.

⁴ Naž benla' zchajl yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':

Le žoj lo yežen', le'e nakle chia' neda',

nich bi gonle doła' tzen len légake',

na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tzen len légake'.

⁵ Nyanle'e doła' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá,

san Dios žejśá' laže'e da' kagle da' béngake'.

⁶ Le yebí'i chégake' kan béngake' chele.

Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' béngake'.

Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' zia da' béngake' chele.

⁷ Le gon ga sáka'le'egake', na' kwež nyáche'gake'

kan zej nak yela' ba la'ne, na' yela' zen da' bka'n kwíngake'.

Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

“Že'to' nga, na' zna bia'to'.

Bi naktó' wzebe, na' batkle kwež nyáche'to'.”

⁸ Che len, to žaze žingak da' ka' wsaka' zígaken légake',

yela' got, na' yela' zbeže nyache', na' yela' zdon.

Chéygake' lo yi'.

Āanžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yela' wak zen.

⁹ Naž wnné': “Kwežgak benne' ka' zna biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' béngake' da' kagle tzen len légake', na' bebéļengekle' da' zej naken chégake', na' kwež nyáche'gake' katen' lé'egekle' žen che yež zen na' da' žeyen. ¹⁰ Zí'to'le yelnnite'e dan' zžébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen', na' nnágake': Da' nyáche'le'e žaken che Babilonia, yež zen nga.

Gokle'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.

¹¹ ‘Lezka' kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kwež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'. ¹² Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' da' naken ya oro, na' ya plat, na' yej zaka' ka', na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en, na' laže' xna, na' laže' cháwe'do', na' laže' xna'le'e, na' yag da' zla' zix, na' da' naken žit da' záka'le'en, na' da' naken yag da' záka'le'en, na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,

na' da' naken yej jese.

¹³ Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' kanel, na' da' ka' zla' zix, na' yale, na' da' zla' zix che mirra, na' che yeje olíbano, na' xis uba waļ, na' set zix, na' yeje cháwe'do', na' zoa' scribe, na' búrrodo' ka', na' zila' ka', na' bia ka', na' karret ka', na' benne' wen žin ka', na' yebaļe benách ka'.

¹⁴ Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' légake', na' nnágake':

Ba begá'a da' ka' wdán láže'le.

Ba wdé chgak yela' wnni'a ka',

na' da' ka' zej naken xtan chele,

na' biž si'le da' ka'.

¹⁵ ‘Kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' gota' chégake' yela' wnni'a dan' béte'gake' lo yežen', na' gá'ngake' zí'to'le dan' chébegake' kan gak zia da' gaken che yežen', na' kwež nyáche'gake', ¹⁶ na' nnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež zen nga.

Goken ka to no'le nakwe' laže' da' záka'le'en,

na' laže' xna, na' laže' xna gole,

na' wžiagak da' xtan ka' chie' da' zej naken

ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.

¹⁷ To žaze wžia yi' yela' wnni'a che yež nga.

‘Yógo'te benne' xan barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo barkw ka', na' benne' ka' žsá'gake' barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo nisdó', wžégake' zí'to'le, ¹⁸ na' kate' blé'egekle' žen che yežen' da' žeyen, na' wžéžegake', na' wnnágake':

‘Biž yež yoble goken zen kan gok yež ni'?

¹⁹ ‘Bžiagake' bižte yo yíhcgake', na' wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake', na' wnnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež ni da' goken zen. Yela' wnni'a che yež ni benen ga gota' yela' wnni'a

chegak yógo'te benne' zej nake' xan barkw lo nisdó'.

To žaze wžia yi' yež zen ni.

²⁰ Le yebél ni'a che da' goken che yež zen ni, le'e zoale ya'abá.

Le yebél, le'e nakle che Dios, na' le'e, benne' wbás chie' ka', na' le'e, benne' zchajle lo wlaze' Le'.

Le yebél dan' ba bchog Dios che yež nga kwia yin'

ni'a che da' bsáka'gak benne' yež nga le'e.”

²¹ Naž to wbás waļe che ya'abá bchise' to yej zen da' žoten, na' bžo'nen' lo nisdó', na' wnné':

Āa' kíkze gaken chio', yež Babilonia, yež zen da' naken yež blo.

Biž le'el nitó benne' le'.

²² Biž yéngkle benách cha' zoa no benne' lo yež nga,

nitó benne' žinne' le'e da' žolen, na' nitó benne' zkweže' bžejew,

na' nitó benne' zkweže' loz bia yiže', na' biž žel-le nitó benne' wen žin ga na',

na' biž yéngkle' žaxto' da' žon yej da' žoten ga na'.

²³ Biž wza'ní' nitó yi' lo yežen', na' bi yéngkle' chi'i no benne' zchag ne'e ga na',

na' bi yéngkle' chi'i to xkwide' no'le zchag na'be'.

Ki gaken la'kze gokle benne' zaka' ka', le'e na' žá'wle, na' žóte'le lo yež ni,

na' ben láže'lele benách ka' dot yežlyó nga, len yela' wžá' chele.

²⁴ Naž wnné: "Blalj xchengak benne' ka' lo yež ni, benne' ka' bcháljgake' lo wíláz Dios, na' xchengak benne' ka' zej nake' che Dios, na' lezka' xchengak yógo'te benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' betgak benne' wíláz ka' légake'."

19

¹ Wdé na' benla' benne' zan wnnégake' zizje, benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' wnnágake':

jGa'n zen Dios! jYela' weslá, na' yela' zen, na' yela' wnná bia' zá'gaken lo na' Dios chežo!

² Kan zchi'a laže'e naken dot da' li, na' chawe'. Le' bchoge' che yežen' kwia yin', yežen' goken ka' to no'le le'e.

Bchoge' chegak benne' ka' che yežen' gátgake',

dan' bžia yí'gake' benách ka' dot yežlyó nga, len da' zia da' béngake'.

Dios bezi'e légake' wzón

dan' bétgake' benne' wen žin chie' ka'.

³ Da' yoble wnnagak benne' zan ka':

jGa'n zen Dios!

Kwénteze žen gan žey yežen'.

⁴ Tap žoa benne' gole ka' len tape benne' ban ka' bchag lágwage' lo yo, na' bka'n zéngake' Dios, gan ži'e lo latje blo chien'. Wnnágake': "jKa'kze gaken! jGa'n zen Dios!"

⁵ Naž benla' zchalj to benne' zoe' latje blon', na' wnné':

jLe wká'n zen Dios chežo yógo'tele le'e, žonle xchine', le'e na' zžébele-ne',

le'e, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'!

Lni che yela' zchag na' che Benne' nake' Žíla'do'

⁶ Lezka' benla' to benne' wnnié' zizje, na' benlen kan ženlen kate' zchaljgak benne' zan, na' kan ženlen gan žde to yegw žen, o kan ženlen kate' zzne wzió', na' wnné':

jGa'n zen Dios! jZzo lawe' zna bi'e!

jNapkze' dot yela' wak zen!

⁷ Žála' yebelžo na' lo yela' žebél chežo wká'n zenžo-ne'

dan' ba bžin ža lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Žíla'do'.

Si' lo na' Benne' Criston' benne' ka' zej nake' chie'.

Ba zbézgake' ka' to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' Le'.

⁸ Dios we'e-be' latje gákwb'e laže' da' záka'le'en, da' naken žíla'do'ze, na' žákti'ten.

(Lažen' da' záka'le'en zejlasen da' naken chawe' da' žongak benne' ka' zej nake' che Dios.)

⁹ Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Bzój da' ni le'e yiche: Ba nez zen gaken chegak benne' ka' Dios bliže' légake' nich gónlengake' Le' tzen lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Žíla'do'."

Lezka' gože' neda': "Diža' dot da' li da' ni da' zchalj Dios na'kze."

¹⁰ Bzóa ziba' law wbás che ya'abán' nich wká'n zena' le', san le' gože' neda': "Bi gono' ki. Lezka' neda' naka' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li kan nak che Jesusen'. jBka'n zen Dios!"

Benne' ka' zcháljgake' lo wíláz Dios, zzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

¹¹ Naž bl'e'ela' nyaljw ya'abá, na' bla' to bia chich, na' Benne' žie'-ba' lie' Benne' Žone' Kan Zne', na' lezka' Benne' Zne' Da' Li. Ki lie' dan' zchi'a laže'e kan nak da' naken dot da' li, na' lezka' cheje' lo wdile. ¹² Žákti'te yej lawe' ka' yi', na' da' zan da' naken oro žíagaken yichje'. Da' lawe' to da' lie', dan' bi nnezlen nitó benne', san toze' Le' nnezlen'.

¹³ Nakwe' to laže' da' ne'žen žen, na' lezka' lie' Benne' Nake' Xtiža' Dios. ¹⁴ Ni'a ne'e zan zejnáwgake' Le', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' žíagake' bia chich ka', na' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, dan' naken žíla'do'ze, na' dan' bi naken sban.

¹⁵ Žžoj da' naken ka' to ya'ntoche' lo žoe'e, dan' wkonle' žin nich wsaka' zí'lenen' benách yež ka'. Nna bi'e légake' len yela' wak zen, na' wsaka' zí'li'e légake', na' gak chégake' kan žak che da' zbia lba uba, katen' zlejžon. Gone' ga yé'jgake' xis uban' da' zejlasen yela' zža'a che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'.

¹⁶ Nyejw kan lie' le'e laže' da' nakwe', na' le'e lsine'e, Benne' Zna Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' lezka' Benne' Nake' Xangak Benne' Xan Ka'.

¹⁷ Naž bl'e'ela' to wbás che ya'abá, wbasen' žie' lo wbiž, na' wnnié' zizje, na' gože' bia ka' zlagakba' ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe gan gawle lo lni žen che Dios. ¹⁸ Gawle be'la' chegak benne' wnná bia' ka', na' be'la' chegak benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' be'la' chegak benne' wale' ka', na' be'la' chegak bia ka', na' be'la' chegak benne' ka' žíagake' légakba', na' be'la' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'."

¹⁹ Naž blē'ela' bia snia na', na' benne' ka' z'na biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanle'e ka' chégake', benne' ka' žjake' lo wdile. Benne' ka' zej ndobe' nich tíl'engake' Bennen' žie' bia chichen', na' len ni'a ne'e zanle'e, benne' ka' žónlengake' Le' tzen. ²⁰ Blej bchóchgake' bia snia na', na' lezka' bennen' bchalje' lo wlazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben láže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' légake' da' nak bia' zej nake' toze len leba', na' bka'n zéngake' ló'aba'. Bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba', belžo'ne' légake' zej nbane' lo yi' zen gan žey da' zžýle'en, dan' nzin' sufr. ²¹ Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bēnlengake' légake' tzen len da' naken ka' to ya ntuchen' dan' zžojen lo žoe'e, na' yógo'te bia ka' žlágakba' ya'abá bdáwgakba' belá' žen chégake', na' bēljegklba'.

20

To mil yiz

¹ Wdē na' blē'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' noxe' zi'n ya che latje choj, na' noe'e to do ya wałe. ² Wzene' bele zen sniale'e na', belen' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' xiwe', na' lezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz. ³ Wžo'ne'-ba' latje choj che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon láže'lba' benách yež ka' kate' téžegak to mil yiz ka', na' te na' yeježba' to chi'ido'.

⁴ Naž blē'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' lo ná'gake' wchi'a láže'gake'. Lezka' blē'ela' be' ka' gókgakke benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che Jesusen', na' dan' bcháljgake' xtiža' Dios. Benne' ki bi bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój lo xgágake', o lo ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze len leba'. Bebangak benne' ki lo yela' got, na' wnná biá'gake' tzen len Benne' Criston' to mil yiz ka'. ⁵ Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yela' yebán lo yela' got da' goken ni naken da' gaken da' nežw. ⁶ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' yebángake' lo yela' žebán nežw da' gaken, dan' gágkake' che Dios na'kze. Yela' got bežope da' gaken bi be'gak gonen chégake', na' gágkake' bžox ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tzen len Le' to mil yiz ka'.

Žlej zchóhcgake' da' xiwe'

⁷ Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' xiwe' gan nžejen. ⁸ Yežój da' xiwe', na' gon láže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. Lezka' gon láže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben légake' lo wdile. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yož da'

žen' žoa'a to yegw zen. ⁹ Benne' zanle'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' la' lí'ale latjen' gan zej nni'ta' benách ka' zej nake' toze len Benne' Criston', da' naken yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bezjw yi' da' bžojen ya'abá, na' bzoyen légake'. ¹⁰ Da' xiwe', dan' ben láže'len légake', wžó'ngaken' gan že' yi' zen che da' zžýle'en, gan ba zoa bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba'. Sáka'le'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zlá'gak benách ka' law Dios gan ži'e zchi'a laže'e

¹¹ Naž blē'ela' to latje blo da' chich, na' lezka' blē'ela' Bennen' ži'e zchi'a laže'e lo latjen'. Gan že' Bennen' wzia yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežél-le latje chégaken. ¹² Lezka' blē'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' len benne' gaxjw ka', na' zégake' law Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne. Dios wchi'a laže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej nyejwn le'e yiche ka', da' ka' bēngake'. ¹³ Bežojgak benne' gat ka' lo nisdó', benne' ka' bgáche'gake' lo nisdon'. Lezka' bežojgak benne' gat ka' lo yela' got, na' lo latje choj, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a laže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' bēngake'. ¹⁴ Naž bžó'ngake' yela' got, na' latje choj che benne' gat ka', lo latjen' gan že' yi' zen da' naken latje che yela' got bežopen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yela' nban da' zejli kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

¹ Wdē na' blē'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nisdó' ka'. ² Neda', Zwa, blē'ela' yež la'y na', da' naken Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen lo yežlyó, na' zoa len kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'lenbe' benne' byo chebe'. ³ Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': "Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gágkake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'. ⁴ Dios wzie' nis zbžžgake' da' žian yej lágwage'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale."

⁵ Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': "Bwia nga. Žekoba' yógo'te."

Lezka' gože' neda': "Bzój le'e yiche da' ni da' naken dot da' li, na' za' gakkzen."

6 Naž gože' neda': "Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo law'n, na' da' ze lawten. No benne' zbile', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chíjwe'. 7 Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gágake' zi'nkza' ka', 8 san benne' ka' zžébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' wzá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen laže' ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zžéyle'en, da' naken yela' got bežopen!."

Yež Jerusalén kobe

9 Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže ziga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, ble'e gan zoa'. Gože' neda': "Da nga. Neda' wlóe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'."

10 Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' blóe'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da' zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó. 11 Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej da' zaka'le'en kan nak yej xna gole da' nzin' jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese. 12 Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le yežen'. Le'e ze'e na' zej nni'ta' chežinno gan žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žo'ogake' zej nni'ta' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka' žape chí'igaken'. To to gan žo'ogake' nyejw to to lagak chežinno kwe' ljež za'só Israel. 13 Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbíž zej nni'ta' chonne gan žo'ogake', na' zaka' gan za' be' zag zej nni'ta' yechonne gan žo'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka' zej nni'ta' yechonne gan žo'ogake', na' zaka' gan žen wbíž zej nni'ta' yechonne gan žo'ogake'. 14 Zan ze'e che yežen' zej nni'ta' chežinno len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne' chežinnote benne' wbás ka' che Bennen' nake' Zíla'do'.

15 Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene' neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro nich wžíxe' kan nak yežen', na' kan zej nak gan žo'ogake', na' kan nak ze'e chen. 16 Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'. Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga' chen. Len yagen' bžíxe' kan nak yežen', na' naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na' tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe chen, na' yela' blaga' chen. 17 Lezka' bžíxe' yela' žeje che ze'e na', na' naken to gaywá' tape yon žit na' benne'. Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na' nich bžíxe' yežen'.

18 Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen' naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan nak yej jese. 19 Len ze'e ka' che yežen' zej nzin' da' xtan ka' da' zej naken yej ka' da' zaka'le'egaken.

Len ze'e nežw naken yej jaspe. Da' bežopen naken yej safiro. Da' beyonnen naken yej ágata. Da' tapen naken yej esmeralda. 20 Da' gayon' naken yej ónise. Da' xopen naken yej kornalina. Da' gažen naken yej crisólito. Da' xonon' naken yej berilo. Da' gan naken yej topasio. Da' chin naken yej crisoprasa. Da' chinéjen naken yej jasinto. Da' chežinnon naken yej amatista.

21 Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan žo'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to da' ka' gan žo'ogake' nbagan' len toze bga. Nez blo che yežen' naken ya óroteze da' naken yani'do' kan nak yej jese.

22 Bi blé'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake' yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake' Zíla'do'. 23 Bi žon byenen wza'ni'gak wbíž, na' byo', lo yežen' dan' zza'ni' yela' baní' che Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do' zza'ni'e ga na'. 24 Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka' belágake', tágake' lo baní' che yežen', na' žingak benne' ka' z'na biá'gake' yežlyó nga, zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'. 25 Batkle wséwjgake' gan žo'ogake' lo yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'. 26 Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da' zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'. 27 Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da' zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chí'ogake' ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban, chó'ogake' ga na'.

22

1 Naž wbás che ya'abán' blóe'ele' neda' to yegw yani'do', da' naken nis yegw da' znezjwn yela' nban. Žákti'te yegon' kan žákti'te yej jese. Zžoj yegon' lo latje blo gan že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do'. 2 Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag da' zbian da' znezjwn yela' nban, na' želbían chežinno chí'i to yiz. To byo' to byo' želbía yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da' žeyóngaken benne' ka' che yežen'. 3 Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen', na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' benne' wen žin chie' ka' wkán' zéngake' Le'. 4 Lé'egekle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo xgágake'. 5 Bi gak žel ga na', na' bi yaže to da' wsa'ni', na' bi yážjegekle benne' ka' nni'ta'gake' ga na'

baní' che wbíž, dan' gak Ẋanžo Dios baní' chégake'. To chí'ize nna biá'tezgak benne' ka' nńíta'gake' ga na'.

Za'yelá' Benne' Cristo

⁶ Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na' nakkzen. Ẋanžo Dios, Bennen' zchize' Dios Be' La'y chie' lo yichj lázdo'gak benne' ka' zcháljgake' lowlaze' Le', ba bsele'e wbás che ya'abá chie' nich wloe'ele' benne' wen žin chie' ka' da' žala' gaktén." ⁷ Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za' yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne' žone' kan zńna da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni."

⁸ Neda', Zwa, benla', na' bje'ela' da' ki. Wdé benlan', na' bje'elan', na' bzoa ziba' xń'a wbás che ya'abán', bennen' bloe'ele' neda' da' ki, nich wká'n zena' le'. ⁹ Naž le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan' naka' neda' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo' ka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan zńna da' nyejw le'e yiche ni. jBka'n zen Dios!"

¹⁰ Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o xtiža' Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le', na' nyejwn le'e yiche ni, dan' za' gaggak da' ki. ¹¹ No benne' žone' da' zinnj gónteze' da' zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da' kegle. No benne' žone' da' naken chawe', gónteze' da' naken chawe', na' no benne' nake' che Dios, gákteze' che Leze'." ¹² Zńna Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a da' wnezjwa' chegak benne' ka', na' yebi'a che chégake' kan zej nak da' béngake'. ¹³ Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na' lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawń, na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone' ga so lawń, na' Benne' žone' ga

žeyožen. ¹⁴ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da' zbia yagen' da' znezjwn yela' nban, na' gak chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wzá' ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake', gá'ngake' na'le lo yežen'. ¹⁶ Neda', Jesús, bsele'a wbás chia', wbás che ya'abá, na' bloe'ele' le'e da' ki, le'e na' nable to kwe' to kwe' benách chia' ka'. Neda' naka' ljež Dabí, na' lezka' za'sóe'. Lezka' naka' belj xšile."

¹⁷ Zchaljgak Dios Be' La'y, na' xkwide' no'le, xkwiden' wchág ná'lenbe' Benne' nake' Zila'do', na' zńnágake': "Le da."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le da."

No benne' zbile', na' no benne' zdan laže'en, žala' yidgake', na' yé'jgake' nisen', da' znezjwn yela' nban.

¹⁸ Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' želyenle' diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn le'e yiche ni, na' zńnia': cha' no benne' wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej nyejwn le'e yiche ni. ¹⁹ Lezka', cha' no benne' yekwase' bite'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase' latje che bennen' le'e yichen' gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne, na' lezka' yekwase' latje chie' lo yež la'y, kan nyejw chegak benne' ki le'e yiche ni.

²⁰ Ẋanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej nak da' ki zńne': "O'. Za' yelá'a."

jKa'kze gaken! jDa, Ẋanto' Jesús!

²¹ Zńnabla' Ẋanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.